

ขอเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ: ศึกษากรณี
การบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม (Financial Fair Play) ระหว่างผู้ประกอบการ
ธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพ

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Scope of Enforcement of Competition Law on Professional Football Business:
Study on the Implementation of Financial Fair Play Regulations among the Business
Operators in Professional Football Business

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2017
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับ
ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ: ศึกษากรณีการบังคับ
ใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม
(Financial Fair Play) ระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกีฬา
ฟุตบอลอาชีพ

โดย

นายธีรภัช ทองรักษ์

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วาทินพงศ์พันธ์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....
คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ดา ธนิตกุล)

.....
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วาทินพงศ์พันธ์)

.....
กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ จิรวินิชย์)

.....
กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์สรวิศ ลิ้มปริงซี่)

ธีรภัช ทองรักษ์ : ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ: ศึกษากรณีการบังคับใช้กฎหมายจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม (Financial Fair Play) ระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพ (The Scope of Enforcement of Competition Law on Professional Football Business: Study on the Implementation of Financial Fair Play Regulations among the Business Operators in Professional Football Business) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.วิโรจน์ วาทินพงศ์พันธ์, 374 หน้า.

กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม (Financial Fair Play) เป็นกฎที่ยุโรปนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นจากสถานะหนี้สินสะสมอย่างต่อเนื่องของสโมสรกีฬาฟุตบอลในยุโรป โดยการกำหนดให้สโมสรใช้จ่ายได้เท่าที่ไม่เกินรายรับจากการประกอบธุรกิจเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์และแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายต่อกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาของคณะกรรมการและศาลยุติธรรมยุโรปแล้วกฎดังกล่าว มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อที่จะรักษาความมั่นคงทางการเงินและส่งเสริมให้เกิดการลงทุนพัฒนารากฐานในด้านต่าง ๆ ของสโมสรกีฬาฟุตบอลให้ดียิ่งขึ้น ถึงแม้ว่ากฎดังกล่าวนั้น จะเกิดผลกระทบตามมาทำให้สโมสรต้องจำกัดค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ แต่ก็ยังเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษาความมั่นคงทางการเงินดังกล่าว และเป็นผลกระทบที่ผู้มีส่วนต่อการบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ดังนั้น กฎดังกล่าวจึงเป็นกฎการแข่งขันกีฬาที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม และไม่ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า

สำหรับในประเทศไทย ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมซึ่งอาจนำมาบังคับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางการเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในอนาคตนั้น ยังคงมีความไม่ชัดเจนหลายประการ ทั้งขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายต่อสมาคมกีฬาฟุตบอลตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 รวมถึงปัญหาการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายว่า จะเป็นพฤติกรรมเป็นการร่วมมือกันกำหนดเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลอันเป็นการจำกัดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการซึ่งขัดต่อมาตรา 55(4) หรือไม่

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเสนอให้ปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยในฐานะผู้ประกอบการด้วยโดยไม่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ เนื่องจากสมาคมกีฬาฟุตบอลนั้นเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีรายได้มากมายจากการประกอบธุรกิจจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพเช่นกัน และอาจทำข้อตกลงหรือออกกฎเกณฑ์ใด ๆ ซึ่งอาจเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้าได้ และเสนอให้นำหลักเกณฑ์การพิจารณากฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกฎเกณฑ์ของกีฬาในทวีปยุโรปมาใช้เป็นแนวทาง โดยการพิจารณาองค์ประกอบของการจำกัดการแข่งขันทางการค้าในมาตรา 55 นั้น จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และผลกระทบของพฤติกรรมความร่วมมือกันดังกล่าวด้วย ดังนั้น กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายดังกล่าวซึ่งมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมและไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการ จึงไม่ขัดต่อมาตรา 55(4) ของพระราชบัญญัติ

สาขาวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา 2560

ลายมือชื่อนิสิต .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

5785981734 : MAJOR LAWS

KEYWORDS: FINANCIAL FAIR PLAY / FOOTBALL / PROFESSIONAL FOOTBALL LEAGUE / THAI FOOTBALL / COMPETITION LAW / SPORT RULE

TEERAK TONGRAK: The Scope of Enforcement of Competition Law on Professional Football Business: Study on the Implementation of Financial Fair Play Regulations among the Business Operators in Professional Football Business. ADVISOR: ASST. PROF. WIROTE WATINPONGPUN, Ph.D., 374 pp.

The Financial Fair Play Regulations (FFP) are implemented by UEFA to tackle financial problems of European professional football clubs, which are caused by increasing amounts of clubs' accumulated debts. The FFP requires each club not to spend more than their revenue generating from football business. However, considering from the methodology of applying the European Competition Law to sport rules set by the European Court of Justice and the European Commission, the FFP has legitimate objectives to ensure financial stability and encourage fundamental development of football clubs. The regulation may affect clubs by limiting their various expenses, but such effect is inherent and proportionate to the legitimate objectives it pursues. Therefore, the FFP is the legitimate objective sport rule and it does not clash with the Law.

In Thailand, the scope of enforcing competition law on the FFP, which could be implemented in the future to fix financial problems of Thai professional football clubs, is still unclear in various aspects. For instance, the status of the Football Association of Thailand (FA Thailand) as the business operator under the Trade Competition Act B.E.2560 (the Act) and the scope of enforcing the Act on the FA Thailand, as well as the problem whether the implementation of the FFP is considered a conduct which restricts competition between business operators by fixing the trading conditions, which is prohibited under section 55(4).

Therefore, it is suggested that the FA Thailand should be considered as a business operator under the Act, since as FA Thailand generates much of its revenue by organizing professional football competitions and, as an organizer, FA Thailand could enter into any agreement or implement any regulation which could restrict competition. Moreover, it is suggested that the provisions of applying the European Competition on sport rule should be used for the legal assessment of the restriction of competition under section 55 by considering the objectives and effect of the agreement. Therefore, the FFP, which has legitimate objectives and does not restrict competition between business operators, does not violate section 55(4) of the Act.

Field of Study: Laws

Academic Year: 2017

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนมีความซาบซึ้งใจและยินดีเป็นอย่างยิ่งต่อความสนับสนุนจากบุคคลต่าง ๆ ผู้เขียนจะสำเร็จการศึกษาไม่ได้เลยหากปราศจากความช่วยเหลือของทุกคน ดังต่อไปนี้

กราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วาทินพงศ์พันธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณารับเป็นที่ปรึกษาในการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และได้ให้คำปรึกษา รวมถึงเสนอแนะแนวทางต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการค้นคว้าหาข้อมูลและแก้ไขจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ของผู้เขียนให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

กราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ธนิตกุล ซึ่งได้กรุณาสละเวลารับเป็นประธานคณะกรรมการพิจารณาวิทยานิพนธ์ รวมถึงท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลวรรณ จิรวินิชย์ และท่านอาจารย์ สรวิต ติมปรังษ์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการพิจารณาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วย ซึ่งคณะกรรมการทั้งสามท่านได้ให้ความเมตตากรุณาให้คำแนะนำและเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ของผู้เขียน ตั้งแต่ในขั้นตอนการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์กนกนัย ถาวรพานิช หรือพี่พล นิติมธ.รุ่น 50 ซึ่งได้กรุณาส่งมอบบทความและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้า รวมถึงตอบข้อสงสัยของผู้เขียนหลายประการ สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เขียนในการศึกษาค้นคว้าและจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบคุณคุณชิตชนกภรรยาของผู้เขียน ที่คอยเป็นกำลังใจและอยู่เคียงข้างผู้เขียนเสมอในวันที่ผู้เขียนท้อแท้และเหน็ดเหนื่อย อีกทั้งยังเสียสละความสุขส่วนตัวมากมายหลายประการเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จลงได้ รวมถึงครอบครัวของผู้เขียนทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจและถามไถ่ผู้เขียนด้วยความเป็นห่วงอยู่เสมอ

ขอขอบพระคุณพี่ ๆ สำนักงาน Rajah&Tann Asia เป็นอย่างยิ่ง ที่อนุญาตและสนับสนุนให้ผู้เขียนในการศึกษาต่อครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิติศาสตรมหาบัณฑิตสาขากฎหมายเอกชนและธุรกิจ รุ่น 57 ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีต่อผู้เขียนเสมอมา รวมถึงเจ้าหน้าที่ห้องหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่กรุณาช่วยเหลือและประสานงานในด้านธุรการต่าง ๆ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ เป็นการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเชิงกฎหมาย โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากความรักในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลไทยของผู้เขียน ดังนั้น หากมีประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนจึงขอยกให้กับฟุตบอลไทยทั้งหมด ด้วยหวังว่า การแข่งขันฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้น จะมั่นคงและแข็งแรงสืบต่อไปในอนาคต

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3. ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.4. สมมติฐาน.....	6
1.5. วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.7. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
บทที่ 2 ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ และบทบาทของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อ ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ.....	10
2.1. ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ.....	11
2.1.1. พัฒนาการทางธุรกิจของกีฬาฟุตบอลอาชีพ.....	12
2.1.1.1. ยุคการเริ่มต้นของกีฬาฟุตบอลอาชีพ.....	12
2.1.1.2. ยุคแห่งการประกอบธุรกิจฟุตบอลอาชีพ.....	16
2.1.2. คุณลักษณะเฉพาะของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ.....	20
2.1.2.1. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างคู่แข่ง.....	21
2.1.2.2. ความสมดุลของการแข่งขันในการแข่งขันกีฬา.....	22

2.1.2.3. ผลสำเร็จของการแข่งขันมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จทางธุรกิจ	23
2.1.2.4. ความมีเสถียรภาพของสัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ	23
2.1.3. ระบบการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ	25
2.1.3.1. การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพซึ่งแบ่งเป็นลำดับชั้น	25
2.1.3.2. การแข่งขันของสโมสรกีฬาฟุตบอลในระบบปิด	28
2.1.4. องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ	30
2.1.4.1. สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (ฟีฟ่า).....	32
2.1.4.2. สมาพันธ์สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งยุโรป (ยูฟ่า).....	34
2.1.4.3. สมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศ.....	38
2.1.4.4. ลีการการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพภายในประเทศ.....	39
2.1.5. ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีส่วนได้เสียในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล.....	40
2.1.5.1. สโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ	40
2.1.5.2. นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ.....	41
2.1.5.3. ตัวกลางในการเจรจาสัญญาแทน (ฟุตบอลเอเยนต์).....	42
2.1.6. องค์กรอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากความร่วมมือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน.....	44
2.1.6.1. สมาคมลีกฟุตบอลอาชีพยุโรป	44
2.1.6.2. สมาคมสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพแห่งทวีปยุโรป (อีซีเอ).....	45
2.1.6.3. สหภาพนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ (ฟีฟโพร).....	47
2.1.7. การจำกัดการโอนย้ายและตลาดการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ.....	48
2.1.7.1. การซื้อขายผู้เล่นระหว่างสโมสร.....	49
2.1.7.2. การยืมตัวผู้เล่นระหว่างสโมสร.....	50
2.1.7.3. การโอนย้ายเมื่อสิ้นสุดสัญญา	51
2.1.8. การจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรหรือทีมกีฬาอาชีพ และค่าตอบแทนของนักกีฬา	52

2.1.8.1. วัตถุประสงค์ของการควบคุมและจำกัดค่าใช้จ่าย.....	53
2.1.8.2. รูปแบบของการควบคุมและจำกัดค่าใช้จ่ายด้านค่าตอบแทนนักกีฬา.....	55
2.1.8.3. ลักษณะการบังคับใช้และบทลงโทษ	57
2.1.8.4. กฎเกณฑ์การจำกัดการใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า.....	57
2.1.8.5. กฎเกณฑ์การจำกัดเพดานค่าตอบแทนในแข่งขันเมเจอร์ลีกซอกเกอร์.....	58
2.2. ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย	59
2.2.1. พัฒนาการทางธุรกิจของการแข่งขัน	59
2.2.2. ระบบการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย.....	62
2.2.3. องค์การกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย	64
2.2.3.1. สมาพันธ์ฟุตบอลเอเชีย (เอเอฟซี).....	64
2.2.3.2. การกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.).....	65
2.2.3.3. สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	66
2.2.3.4. บริษัท ไทยลีก จำกัด.....	68
2.2.4. ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีส่วนได้เสียในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล.....	69
2.2.4.1. สโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ	69
2.2.4.2. นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ.....	70
2.2.4.3. ผู้บริหารสิทธิประโยชน์ของสมาคมกีฬาฟุตบอล	72
2.3. การดำเนินการขององค์กรกีฬาที่อาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า	73
2.3.1. การออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาอาชีพ	75
2.3.2. การทำข้อตกลงทางธุรกิจเพื่อจัดหารายได้จากการแข่งขันกีฬา	78
2.3.3. การร่วมมือกันในการร่วมกันจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดและสิทธิทางการค้า ...	80
2.4. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพ	82
2.4.1. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าในทวีปยุโรป	83

2.4.1.1.	การออกกฎเกณฑ์และทำข้อตกลงเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ	85
2.4.1.2.	การออกกฎเกณฑ์เพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของกีฬา	88
2.4.1.3.	การยอมรับหลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาเป็นลายลักษณ์อักษร	92
2.4.2.	ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าในสหรัฐอเมริกา	97
2.4.2.1.	การบังคับใช้กฎหมายต่อธุรกิจกีฬาอาชีพโดยทั่วไป	99
2.4.2.2.	ข้อยกเว้นทั่วไปต่อการแข่งขันกีฬาเบสบอล	100
2.4.2.3.	ข้อยกเว้นต่อข้อตกลงเกี่ยวกับการจ้างแรงงาน	101
2.4.3.	ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าในประเทศไทย	102
2.5.	บทสรุปท้ายบท	104
บทที่ 3	การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ	107
3.1.	การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรป	107
3.1.1.	บทบัญญัติของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในทวีปยุโรป	107
3.1.1.1.	การห้ามตกลงกันระหว่างธุรกิจเพื่อจำกัดการแข่งขันในตลาด	108
3.1.1.2.	การป้องกันการใช้อำนาจเหนือตลาดในทางมิชอบ	111
3.1.1.3.	การพิจารณากำหนดตลาดที่เกี่ยวข้อง	114
3.1.2.	โครงสร้างและความร่วมมือกันในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป	115
3.1.3.	สถานะความเป็นองค์กรธุรกิจขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอล	116
3.1.4.	พฤติกรรมในการออกกฎเกณฑ์เพื่อกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ	119
3.1.4.1.	การร่วมมือกันออกกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬา	119
3.1.4.2.	การใช้อำนาจเหนือตลาดเพื่อออกกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬา	120
3.1.5.	หลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายต่อกฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ	123
3.1.5.1.	เป็นกฎเกณฑ์การแข่งขันที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่	124

3.1.5.2. ผลกระทบจากกฎดังกล่าวเกิดขึ้นโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่.....	127
3.1.5.3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นได้สัดส่วนต่อการบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมแล้วหรือไม่.....	128
3.1.6. ตัวอย่างข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมต่อการแข่งขันกีฬา .	128
3.1.6.1. ข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์ของยูฟ่าเพื่อห้ามถือสิทธิความเป็นเจ้าของในหลายสโมสรกีฬาฟุตบอลพร้อมกัน.....	129
3.1.6.2. ข้อพิพาทอื่น ๆ ที่คณะกรรมการและศาลเคยพิจารณาว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม.....	136
3.1.7. ตัวอย่างข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ.....	138
3.1.7.1. ข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์ใบอนุญาตฟุตบอลเอเยนต์ของฟีฟ่า.....	139
3.1.7.2. ข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์เพื่อร่วมกันจำหน่ายสิทธิการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโดยยูฟ่า.....	146
3.1.7.3. ข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์การห้ามนักกีฬาลงแข่งขันในรายการอื่นที่องค์กรกำกับดูแลไม่ให้การรับรอง.....	158
3.2. การบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา.....	166
3.2.1. บทบัญญัติกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าที่เกี่ยวข้อง.....	170
3.2.1.1. The Sherman Act.....	170
3.2.1.2. The Clayton Act.....	173
3.2.1.3. การพิจารณากำหนดสภาพตลาดที่เกี่ยวข้อง.....	175
3.2.2. โครงสร้างและลักษณะความร่วมมือกันภายในลีกกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา.....	176
3.2.2.1. โครงสร้างลีกโดยทั่วไปในลักษณะองค์กรค้าร่วม.....	176
3.2.2.2. โครงสร้างของเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ในลักษณะองค์กรเดี่ยว.....	179
3.2.2.3. โครงสร้างลีกการแข่งขันกีฬาในระดับอุดมศึกษาในลักษณะสมาคม.....	182

3.2.3. พฤติกรรมในการออกกฎเกณฑ์และดำเนินการของลีกการแข่งขัน	184
3.2.3.1. พฤติกรรมความร่วมมือกันเพื่อจำกัดการแข่งขัน	184
3.2.3.2. พฤติกรรมการใช้อำนาจเหนือตลาดเพื่อกีดกันการประกอบธุรกิจ	185
3.2.4. การบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาอาชีพโดยทั่วไป..	186
3.2.5. ตัวอย่างคำพิพากษาซึ่งใช้หลักเหตุและผลเพื่อพิจารณาความชอบด้วยกฎหมาย	189
3.2.5.1. กฎเกณฑ์การจำกัดการโอนย้ายของนักกีฬาเมื่อหมดสัญญาในลีกอเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล (Rozelle Rule).....	189
3.2.5.2. กฎเกณฑ์การตราฟุตผู้เล่นในลีกอเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล	193
3.2.5.3. กฎเกณฑ์การจำกัดสิทธิและปริมาณการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาในลีกการแข่งขันของสมาคมนักกีฬาระดับอุดมศึกษา.....	197
3.2.5.4. กฎเกณฑ์การจำกัดเพดานค่าตอบแทนของผู้ฝึกสอน	200
3.2.6. ข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายต่อความร่วมมือกันภายในลีกการแข่งขันกีฬา	203
3.2.6.1. ข้อยกเว้นเป็นการทั่วไปต่อลีกการแข่งขันกีฬาเบสบอล.....	203
3.2.6.2. ข้อยกเว้นต่อกรณีการทำข้อตกลงทางด้านการจ้างแรงงาน	208
3.2.7. การบังคับใช้กฎหมายต่อการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกา	212
3.2.7.1. ข้อโต้แย้งการบังคับใช้กฎหมายต่อลีกการแข่งขันกีฬาในรูปแบบองค์กรเดี่ยว (Single-Entity)	212
3.2.7.2. การวางโครงสร้างของเมเจอร์ลีกซอกเกอร์เพื่อหลีกเลี่ยงการบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้า.....	218
3.3. บทสรุปท้ายบท	225
บทที่ 4 การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอล	229
4.1. การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมชาติของยูฟ่าในทวีปยุโรป	230

4.1.1. กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า	230
4.1.1.1. สาเหตุและความสำคัญของการออกกฎเพื่อจำกัดค่าใช้จ่าย	230
4.1.1.2. ความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในการออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่าย	233
4.1.1.3. วัตถุประสงค์ของกฎการจำกัดค่าใช้จ่าย	233
4.1.1.4. รายละเอียดข้อกำหนดของกฎการจำกัดค่าใช้จ่าย	236
4.1.1.5. การตรวจสอบควบคุมและการลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ	241
4.1.1.6. แลกเปลี่ยนระหว่างยูฟ่าและคณะกรรมการยุโรป	244
4.1.1.7. ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่าย	245
4.1.1.8. การฟ้องร้องคดีต่อกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม	248
4.1.2. วิเคราะห์สถานะองค์กรธุรกิจของยูฟ่า สมาคมกีฬา และสโมสรกีฬาฟุตบอล	250
4.1.3. วิเคราะห์ตลาดที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎเกณฑ์	250
4.1.3.1. พิจารณากำหนดสภาพของตลาดที่เกี่ยวข้องโดยภูมิศาสตร์	251
4.1.3.2. พิจารณากำหนดสภาพตลาดที่เกี่ยวข้องจากลักษณะผลิตภัณฑ์	251
4.1.4. วิเคราะห์ลักษณะความตกลงและพฤติกรรมในการร่วมมือกันซึ่งอาจเป็นการขัดต่อ กฎหมาย	252
4.1.5. วิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือผลกระทบของกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่ เป็นธรรม	255
4.1.5.1. เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่	258
4.1.5.2. ผลกระทบจากกฎดังกล่าวเกิดขึ้นโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุ วัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่	265
4.1.5.3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นได้สัดส่วนของการบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่	266
4.2. กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายโดยการกำหนดเพดานค่าตอบแทนในการแข่งขันเมเจอร์ลีก ซอกเกอร์ของสหรัฐอเมริกา	267

4.2.1. การบังคับใช้กฎการจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายของทีมกีฬาในเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ของสหรัฐอเมริกา	267
4.2.1.1. ที่มาและความสำคัญของการจำกัดเพดานค่าตอบแทนของสโมสรและนักกีฬา	267
4.2.1.2. วัตถุประสงค์ของการจำกัดเพดานค่าตอบแทน	268
4.2.1.3. การทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อกำหนดเพดานค่าตอบแทน	270
4.2.1.4. รายละเอียดข้อกำหนดการจำกัดเพดานค่าตอบแทน	270
4.2.2. วิเคราะห์ความชอบด้วยกฎหมายของการจำกัดเพดานค่าตอบแทน	272
4.2.2.1. กรณีไม่ขัดต่อกฎหมายเนื่องจากโครงสร้างการแข่งขัน	272
4.2.2.2. กรณีการทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อยกเว้นกฎหมาย	273
4.3. บทสรุปท้ายบท	274
บทที่ 5 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย กรณีการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอล	277
5.1. ปัญหาด้านการเงินที่เกิดขึ้นในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย	277
5.2. แนวทางการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย	280
5.3. กฎหมายการแข่งขันทางการค้าภายใต้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560	282
5.3.1. การควบคุมพฤติกรรมความร่วมมือกันที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการแข่งขัน	282
5.3.1.1. การร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจที่ห้ามกระทำโดยเด็ดขาด	282
5.3.1.2. การร่วมมือกันระหว่างธุรกิจที่อาจมีความจำเป็นต่อการแข่งขัน	283
5.3.2. การควบคุมพฤติกรรมของผู้มีอำนาจเหนือตลาด (มาตรา 50)	285
5.3.3. การควบคุมการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมของผู้ประกอบการธุรกิจ (มาตรา 57)	286
5.4. โครงสร้างการกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย	287
5.5. กฎเกณฑ์ของสมาคมกีฬาฟุตบอลในการกำกับดูแลการแข่งขัน	288

5.5.1. ระเบียบการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีเกออาชีพ.....	289
5.5.2. ระเบียบว่าด้วยการขอใบอนุญาตสโมสร.....	291
5.5.3. ระเบียบว่าด้วยการลงโทษ วินัย มารยาท.....	291
5.6. ปัญหาเกี่ยวกับสถานะของสมาคมกีฬาฟุตบอลภายใต้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า.....	292
5.6.1. สมาคมกีฬาฟุตบอลในฐานะองค์กรรัฐ.....	293
5.6.2. สมาคมกีฬาฟุตบอลในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจ.....	293
5.6.3. วิเคราะห์สถานะของสมาคมกีฬาฟุตบอลและบริษัท ไทยลีก จำกัด ตามมาตรา 4.....	296
5.7. ปัญหากรณีการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อพฤติกรรมกรรมการออกกฎเกณฑ์ เพื่อจำกัดการใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอล.....	298
5.7.1. วิเคราะห์ตลาดที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสร.....	300
5.7.1.1. การพิจารณากำหนดสภาพตลาดที่เกี่ยวข้องเชิงภูมิศาสตร์.....	300
5.7.1.2. การพิจารณากำหนดสภาพตลาดที่เกี่ยวข้องในเชิงผลิตภัณฑ์.....	301
5.7.2. วิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมความร่วมมือในการจำกัดการแข่งขัน.....	301
5.7.3. วิเคราะห์ถึงวัตถุประสงค์และผลกระทบอันเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้า.....	306
5.7.3.1. เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่.....	310
5.7.3.2. ผลกระทบเกิดขึ้นโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่.....	313
5.7.3.3. ได้สัดส่วนในแง่ของการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้วหรือไม่.....	314
5.8. บทสรุปท้ายบท.....	317
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	319
6.1. บทสรุป.....	319
6.2. ข้อเสนอแนะ.....	330
6.2.1. ข้อเสนอให้พิจารณาว่าสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยเป็นผู้ประกอบการ ตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า.....	330

6.2.2. ข้อเสนอในการตีความว่า การบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็น ธรรมระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น ไม่ขัดต่อมาตรา 55(4).....	331
รายการอ้างอิง	333
ภาคผนวก.....	352
ภาคผนวก ก. White Paper - White Paper on Sport by the Commission of the European Communities	353
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	374

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีกฎการห้ามถือสิทธิความเป็นเจ้าของสโมสรกีฬาฟุตบอลพร้อมกันหลายสโมสรของยูฟ่า.....	135
ตารางที่ 2	ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีกฎการออกใบอนุญาตฟุตบอลเอเยนต์ของฟีฟ่า.....	145
ตารางที่ 3	ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีกฎการร่วมกันจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันยูฟ่าแชมเปียนส์ลีกของยูฟ่า.....	157
ตารางที่ 4	ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีกฎการห้ามนักกีฬาลงแข่งขันในรายการที่องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาไม่รับรองของสหพันธ์สปีดสเกตนานาชาติ.....	165
ตารางที่ 5	ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีกฎการกำหนดเงื่อนไขการย้ายทีมของนักกีฬาภายหลังหมดสัญญา (Rozelle Rule) ในลีกอเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล.....	193
ตารางที่ 6	ตารางสรุปผลคดีกรณีกฎการตรวจตัวผู้เล่นในลีกอเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล.....	196
ตารางที่ 7	ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีการมอบสิทธิให้ NCAA จำหน่ายลิขสิทธิ์แทนทีมกีฬาทั้งหมดและกำหนดปริมาณการถ่ายทอดสดในลีกการแข่งขันกีฬาระดับอุดมศึกษาของ NCAA.....	199
ตารางที่ 8	ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีการจำกัดเพดานค่าตอบแทนของผู้ฝึกสอนของ NCAA.....	203
ตารางที่ 9	ตารางเปรียบเทียบตัวอย่างความแตกต่างระหว่างลักษณะโครงสร้างของอเมริกันฟุตบอลลีกเอ็นเอฟแอลแบบองค์กรร่วม (Joint-Venture) และเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ซึ่งมีโครงสร้างเป็นองค์กรเดี่ยว (Single-Entity).....	223
ตารางที่ 10	ตารางแสดงรายการที่ถือเป็นรายได้และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งจะนำมาใช้คำนวณตามกฎการคำนวณจุดคุ้มทุน (Break-Even Rule).....	237
ตารางที่ 11	ตารางแสดงตัวอย่างการประเมินจุดคุ้มทุนของสโมสร.....	239
ตารางที่ 12	ตารางแสดงตัวอย่างการประเมินจุดคุ้มทุนกรณีการนำผลประกอบการเกินดุลมาชดเชยผลขาดดุล.....	240

สารบัญรูปภาพ

รูปที่ 1	แผนผังการแบ่งลำดับชั้นการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกในประเทศอังกฤษ	26
รูปที่ 2	แผนผังการแบ่งแยกลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกา	28
รูปที่ 3	โครงสร้างลำดับชั้นพีรามิดของการกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอล.....	32
รูปที่ 4	แผนผังโครงสร้างการกำกับดูแลและความร่วมมือกันในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลยุโรป	115
รูปที่ 5	แผนผังความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจในลีกกีฬาอาชีพต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา....	178
รูปที่ 6	แผนผังโครงสร้างลีกการแข่งขันฟุตบอลอาชีพเมเจอร์ลีกซอกเกอร์.....	181
รูปที่ 7	แผนผังแสดงลักษณะความสัมพันธ์ในแนวคิดเพื่อทำข้อตกลงระหว่างกัน	255
รูปที่ 8	แผนผังการกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย	288
รูปที่ 9	แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการธุรกิจในตลาดการแข่งขันกีฬาฟุตบอล	305

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กีฬาฟุตบอล (Football) เป็นหนึ่งในกีฬาที่ได้รับความนิยมอย่างสูงจากผู้คนทั่วโลก และมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและยาวนานมากกว่า 100 ปี¹ โดยกีฬาฟุตบอลนั้น มิใช่เพียงการเล่นกีฬาเพื่อออกกำลังกายและเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น แต่ได้พัฒนาจนกลายเป็นหนึ่งในกีฬาอาชีพที่สามารถทำเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจได้มายมหาศาล ไม่ว่าจะเป็นรายได้จากค่าลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลผ่านทางโทรทัศน์และสื่อต่าง ๆ รายได้จากผู้ผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ซึ่งสนับสนุนเงินทุนให้กับสโมสรกีฬาฟุตบอลและองค์กรซึ่งทำหน้าที่บริหารจัดการการแข่งขันเพื่อการโฆษณาสินค้าและบริการของผู้สนับสนุนเหล่านั้นผ่านการแข่งขันกีฬาฟุตบอล รายได้จากการเล่นค่าตั๋วเข้าชมและขายสินค้าที่ระลึกต่าง ๆ รวมถึงรายได้ของสโมสรกีฬาฟุตบอลจากการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอลในตลาดการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอลอาชีพระหว่างสโมสร เป็นต้น ทั้งนี้ลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอล รวมถึงกีฬาอาชีพอื่น ๆ นั้นเป็นธุรกิจที่มีลักษณะพิเศษและแตกต่างจากธุรกิจอื่นทั่วไปก็คือ ธุรกิจการแข่งขันกีฬานั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้เลยหากปราศจากความร่วมมือกันระหว่างผู้เข้าแข่งขันกีฬารายต่าง ๆ เพื่อร่วมกันทำให้เกิดผลิตภัณฑ์การแข่งขันกีฬาระหว่างกันเกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อจัดการความร่วมมือดังกล่าวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และบริหารจัดการให้การแข่งขันเหล่านั้นเกิดความยั่งยืน จึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องรวมตัวกันเพื่อก่อตั้งองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬา (Sport Governing Body) ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการแข่งขันกีฬาในระดับต่าง ๆ

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามูลค่าทางเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพโดยรวมจะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่จากการเปิดเผยของนายจานนี อินฟานติโน่ เลขาธิการทั่วไปของ

---

¹ "History of Football - the Origins," [Online] Accessed: 6 November 2017. Available from: <https://www.fifa.com/about-fifa/who-we-are/the-game/>

สหพันธ์ฟุตบอลแห่งยุโรป หรือ ยูฟ่า² ในฐานะองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป กลับพบว่า สโมสรกีฬาฟุตบอลส่วนใหญ่ในลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพชั้นนำของทวีปยุโรป กลับประสบปัญหาทางด้านสถานะทางการเงินจากผลประกอบการขาดทุนอย่างต่อเนื่อง โดยมีมูลค่าหนี้สะสมโดยรวมของสโมสรเหล่านี้รวมกันสูงถึงหนึ่งพันเจ็ดร้อยล้านยูโร (€1.7 Billion) และมีสโมสรกีฬาฟุตบอลร้อยละ 20 ที่เสี่ยงต่อการล้มละลายอีกด้วย³ โดยปัญหาดังกล่าว ก็เกิดขึ้นเช่นเดียวกันในลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ “ไทยลีก” ของประเทศไทยด้วย ซึ่งมักจะพบว่า สโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพหลาย ๆ สโมสร มักจะประสบปัญหาสถานะขาดทุนอยู่เสมอ โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากจำนวนเงินค่าตอบแทนของนักกีฬาที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยจากการสำรวจงบการเงินของสโมสรต่าง ๆ ในระดับโตโยต้าไทยลีกและยามาฮ่าลีกวัน (ไทยลีก 1 และไทยลีก 2 ในปัจจุบัน) ในปี 2556 ที่สามารถตรวจสอบได้นั้น พบว่า มีสโมสรกีฬาฟุตบอลถึง 21 สโมสรจากทั้งหมด 28 สโมสร มีผลประกอบการขาดทุน ซึ่งคิดเป็นจำนวนถึงร้อยละ 75 แบ่งเป็น สโมสรในไทยพรีเมียร์ลีก ขาดทุน 10 สโมสร กำไร 5 สโมสร และสโมสรในลีกวัน ขาดทุน 11 สโมสร กำไรเพียง 2 สโมสรเท่านั้น⁴

เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาวิกฤติทางการเงินดังกล่าวซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของการแข่งขัน ยูฟ่า ในฐานะองค์กรกำกับดูแลและการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป จึงมีความจำเป็นที่จะออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า (UEFA Financial Fair Play) ขึ้นมาบังคับใช้ต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลในยุโรปเพื่อที่จะลดปัญหาทางการเงินดังกล่าว โดยยูฟ่าได้เพิ่มเงื่อนไขและข้อกำหนดทางการเงินตามกฎหมายดังกล่าวลงในระเบียบเกี่ยวกับการขอใบอนุญาตสโมสร (Club

² ปัจจุบัน นายจานนี อินฟานติโน ได้รับการรับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานสหพันธ์ฟุตบอลระหว่างประเทศ หรือ ฟิฟ่า (FIFA) ตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559

³ Mark Chaplin, "Uefa.Org, Encouraging Growth and Development," [Online] Accessed: 2 December 2017. Updated: 30 June 2015. Available from: <http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/news/newsid=2262429.html#encouraging+development>

⁴ "เม็ดเงินธุรกิจฟุตบอลไทยทะลุ 2 พันล้าน “บุรีรัมย์-เมืองทอง-บีจี-เทโร” โกงเกินครึ่ง – แต่สโมสรสามในสี่ขาดทุน", [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา: <http://www.thaipublica.org/2015/09/tpl->

License Regulations) ซึ่งสมาคมกีฬาฟุตบอลในประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปที่เป็นสมาชิกของยูฟ่า จะต้องใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตให้สโมสรกีฬาฟุตบอลภายใต้การกำกับดูแลของตน เพื่อให้สโมสรใช้เป็นใบเบิกทางในการเข้าร่วมการแข่งขันทัวร์นาเมนต์การแข่งขันระดับทวีปยุโรปตาม สิทธิที่ตนได้รับจากอันดับการแข่งขันของลีกภายในประเทศ ซึ่งการแข่งขันดังกล่าวนี้ถือเป็นแหล่ง รายได้ที่สำคัญอย่างมากต่อการประกอบธุรกิจของสโมสร โดยกฎดังกล่าวมีหลักการสำคัญคือ “กฎ การคำนวณจุดคุ้มทุน” (Break-Even Rule) ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ทำให้สโมสรกีฬาฟุตบอลจะต้องใช้ จ่ายเงินอย่างสมดุลกับรายรับของสโมสร และลดสถานะขาดทุนของสโมสรมาให้อยู่ในเกณฑ์ที่ยูฟ่า กำหนด หากไม่ปฏิบัติตาม ก็จะได้รับบทลงโทษตามมา ไม่ว่าจะเป็นบทลงโทษเกี่ยวกับการแข่งขัน เช่น ตัดแต้มคะแนน หรือลดปริมาณรายชื้อลงทะเบียนผู้เล่นให้น้อยลงจากที่กำหนดไว้ หรือผลกระทบ ทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การปรับเงิน หรือการห้ามเข้าแข่งขันในรายการระดับทวีปของยูฟ่า เป็นต้น โดยยูฟ่าพบว่า ปัจจัยหลักที่ทำให้สโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพต้องประสบปัญหาทางการเงินนั้น มักจะเกิดขึ้นจากการใช้จ่ายเงินเพื่อลงทุนซื้อตัวนักกีฬาฟุตบอลที่มีความสามารถเข้ามาร่วมทีมผ่าน ตลาดการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอล เนื่องจากนักกีฬาฟุตบอลนั้น เปรียบเสมือนวัตถุดิบของสโมสรกีฬา ฟุตบอลแต่ละสโมสร ที่จะนำไปผลิตสินค้าและบริการการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่มีคุณภาพ รวมถึงสร้าง ผลงานการแข่งขันให้เป็นที่ต้องการได้ และนักกีฬาฟุตบอลที่มีความสามารถวัตถุดิบที่มีคุณภาพ ดี มีความต้องการในตลาดสูง ก็จะมีราคาแพงตามไปด้วย จึงจะเห็นได้ว่า มูลค่ารายจ่ายเกี่ยวกับ ค่าตอบแทนให้กับนักกีฬาฟุตบอลของแต่ละสโมสรนั้น มีสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับรายจ่ายอื่นของ สโมสรแต่ละสโมสร

นอกจากนี้ จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้น พบว่า พฤติกรรมในการออกกฎเกณฑ์เพื่อจำกัด ค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลของยูฟ่าเหล่านี้ เกิดขึ้นจากความร่วมมือกันของยูฟ่า สมาคมกีฬา ฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป รวมถึงองค์กรต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจ การแข่งขันกีฬาฟุตบอลในยุโรปด้วย ไม่ว่าจะเป็นสมาคมลีกฟุตบอลอาชีพยุโรป ซึ่งเกิดจากการรวมตัว กันของลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ สมาคมสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพแห่งทวีปยุโรป รวมถึง สหภาพนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ (ฟีฟ่า) อีกด้วย และเมื่อกฎเกณฑ์ดังกล่าวได้มีการบังคับใช้แล้ว สโมสรต่าง ๆ จึงจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการใช้จ่ายอย่างจำกัด จนทำให้สัดส่วนรายจ่ายของ สโมสรในการใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลหรือซื้อตัวนักกีฬาฟุตบอลเข้ามาร่วมทีม

ลดน้อยลงอย่างมาก และพบว่า สถานการณ์ทางการเงินโดยรวมของสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปนั้น ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่อย่างไรก็ตาม กฎดังกล่าวก็ได้ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของสโมสรต่าง ๆ ในการแข่งขันภายในตลาดการประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพตามมาเช่นกัน เนื่องจากสโมสรต่าง ๆ ไม่สามารถจัดหาบริการของนักกีฬาฟุตบอลมาร่วมทีมได้อย่างอิสระเช่นเดิม จนทำให้เกิดคำถามว่า กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพเหล่านี้ เป็นพฤติกรรมที่อาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าหรือไม่ ดังนั้น หากสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยจะนำกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่ามาบังคับใช้จริงกับธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยแล้ว จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาและพิจารณาว่า การบังคับใช้กฎดังกล่าวในทวีปยุโรปนั้น ขัดต่อกฎหมายหรือไม่อย่างไร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพิจารณาภายใต้พระราชบัญญัติกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทย

นอกจากกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายในยุโรปดังกล่าวแล้ว การแข่งขันลีกกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของผู้ประกอบธุรกิจทีมกีฬาต่าง ๆ ในลักษณะองค์กรร่วม (Joint-Venture) ก็มีการตกลงกันเพื่อบังคับใช้กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ต่อผู้ประกอบธุรกิจทีมกีฬาอาชีพเช่นกัน โดยได้บังคับใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวโดยอาศัยข้อยกเว้นต่าง ๆ ตามกฎหมาย ดังนั้น จึงควรที่จะศึกษาถึงแนวคิดและข้อกฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายดังกล่าวด้วย ถึงแม้ว่าโดยโครงสร้างการแข่งขันของลีกในสหรัฐนั้น อาจแตกต่างจากในทวีปยุโรปและประเทศไทยก็ตาม แต่ก็อาจมีแนวคิดหรือวิธีพิจารณาบางประการที่อาจนำมาใช้เป็นแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาในประเทศไทยได้

ดังนั้น ผู้เขียนจึงจะศึกษาประเด็นทางกฎหมายและพิจารณาหลักเกณฑ์ในการตีความและปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของทวีปยุโรป และสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาถึงวิธีการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการยุโรปและศาลยุติธรรมยุโรปต่อกฎเกณฑ์ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาอาชีพในลักษณะต่าง ๆ เนื่องจากโครงสร้างการกำกับดูแลและการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรปนั้น มีความคล้ายคลึงกันกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยเป็นอย่างมาก จึงมีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะนำมาเป็นตัวอย่างการ

พิจารณาขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับธุรกิจกีฬาอาชีพในประเทศไทย เพื่อกำหนดกรอบให้กับคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าและสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยนำไปพิจารณาเป็นแนวทางในการพิจารณาทางด้านข้อกฎหมายเพื่อออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยในอนาคต โดยสำหรับสหรัฐอเมริกานั้น แม้ว่าการแข่งขันกีฬาอาชีพและฟุตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกา จะมีลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างจากประเทศไทย แต่ก็มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับการแข่งขันกีฬาอาชีพที่ควรศึกษาถึงเช่นกัน เพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาถึงขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับธุรกิจกีฬาอาชีพในประเทศไทยต่อไป

1.2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพต่าง ๆ ทั้งในทวีปยุโรป สหรัฐอเมริกา และประเทศไทย เช่น องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาในระดับต่าง ๆ สโมสรกีฬาอาชีพ นักกีฬาอาชีพ รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียในด้านต่าง ๆ ของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอล เพื่อให้ทราบถึงลักษณะและพฤติกรรมของการร่วมมือกันหรือการใช้อำนาจระหว่างองค์กรเหล่านี้ในการออกกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม

2. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่ผู้บังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้านำมาใช้ในการพิจารณาถึงขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพทั้งในทวีปยุโรป และสหรัฐอเมริกา เพื่อนำมาเปรียบเทียบและพิจารณาว่า การปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพในประเทศไทยนั้นเป็นอย่างไร โดยอาจศึกษาถึงข้อเท็จจริงและแนวทางที่เกิดขึ้นในกีฬาอาชีพอื่น ๆ ซึ่งอาจนำมาปรับใช้เป็นแนวทางต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลด้วย

3. เพื่อศึกษาถึงลักษณะประการต่าง ๆ ของกฎเกณฑ์ที่นำมาใช้เพื่อเป็นมาตรการควบคุมการใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรป รวมถึงการใช้การจำกัดเพดานค่าตอบแทนในการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกาว่า กฎดังกล่าวมีลักษณะหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์อย่างไร สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นบนข้อเท็จจริงในทวีปยุโรปหรือสหรัฐอเมริกาได้จริงหรือไม่ และ

ภายใต้โครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์กรธุรกิจต่าง ๆ นั้น การบังคับใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวมีลักษณะที่เป็นการขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าหรือไม่อย่างไร เพื่อที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาต่อกรณีการออกกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยต่อไป

1.3. ขอบเขตการวิจัย

ผู้เขียนจะทำการศึกษาโครงสร้างของการแข่งขันกีฬาฟุตบอล กฎเกณฑ์ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงศึกษาแนวทางซึ่งผู้บังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีพัฒนาการเกี่ยวกับหลักการในการบังคับใช้กฎหมายต่อแข่งขันกีฬาอาชีพและกีฬาฟุตบอลอาชีพมาอย่างยาวนาน โดยได้วางหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาเอาไว้เป็นตัวอย่างผ่านคำตัดสินและคำพิพากษาต่าง ๆ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตของการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพ รวมถึงกีฬาอาชีพอื่น ๆ ซึ่งอาจนำมาเทียบเคียงและใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาขอบเขตดังกล่าวได้ โดยจะเน้นศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจฟุตบอลอาชีพในประเด็นเกี่ยวกับการบังคับใช้มาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม (Financial Fair Play) ในทวีปยุโรป เพื่อนำมาเปรียบเทียบและพิจารณาปรับใช้กับการพิจารณาขอบเขตการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยต่อไป

1.4. สมมติฐาน

กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยยังขาดความชัดเจนในด้านขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายต่อธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพ กรณีการออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม

1.5. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษาจะศึกษาโดยการใช้วิธีวิจัยเอกสาร โดยจะศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หนังสือ บทความ ข่าว คำพิพากษา

ของศาล รวมถึงเอกสารที่ปรากฏอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาขอบเขตในการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับธุรกิจกีฬาและธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ และการบังคับใช้กฎหมายต่อกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะความร่วมมือและความสัมพันธ์ขององค์กรต่าง ๆ ในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ รวมถึงลักษณะและพฤติกรรมทางธุรกิจต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในธุรกิจดังกล่าว ที่อาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า

2. เพื่อให้องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย รวมถึงองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทราบถึงแนวทางในการปรับใช้กฎหมายที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรป และสหรัฐอเมริกา ต่อพฤติกรรมความร่วมมือ หรือการใช้อำนาจเหนือตลาดในการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬา ซึ่งให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาอาชีพ และเพื่อให้ทราบว่า กฎเกณฑ์ในลักษณะใดที่อาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า และกฎเกณฑ์ลักษณะใดที่ไม่ควรพิจารณาว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าด้วยเนื่องจากเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการแข่งขันกีฬาเพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาให้คงอยู่ต่อไป

3. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกรณีการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า (UEFA Financial Fair Play) ในทวีปยุโรป และนำมาเป็นแนวทางของประเทศไทย ในการพิจารณาว่า หากสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย และลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย นำกฎดังกล่าวมาปรับใช้ในประเทศไทยแล้ว จะขัดต่อกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

1.7. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสัญญานักกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย” ซึ่งสมพล วิจิธรรม ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้ศึกษาและอธิบายประเด็นเกี่ยวกับการปรับใช้กฎหมายแรงงานกับสัญญาว่าจ้างนักกีฬา

ฟุตบอลอาชีพ รวมถึงนิยาม สิทธิ หน้าที่ และความสัมพันธ์ขององค์กรและบุคคลต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ทั้งในประเทศไทยและทวีปยุโรป

2. บทความเรื่อง “On the Antitrust Exemption for Professional Sports in the United State and Europe” ของ Leah Farzin ซึ่งศึกษาถึงการให้หลักเกณฑ์ข้อยกเว้นการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาอาชีพ ทั้งในทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกา และตีพิมพ์ในวารสาร Jeffrey S. Moorad Sports Law Journal

3. Thomas James Jemson, “For the Love of Money, Football, and Competition Law: An analysis of whether UEFA’s Financial Fair Play Regulations breach European competition law”: งานวิจัยเล่มนี้ เป็นการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมชาติของยูฟ่า และวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของกฎเกณฑ์ดังกล่าวกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสหภาพยุโรป และขอบเขตในการบังคับใช้กฎหมายต่อกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมชาติ

4. บทความเรื่อง “UEFA Financial Fair Play Regulations and European Union Antitrust Law Complications” ของ Valerie Kaplan ซึ่งตีพิมพ์ในวารสาร Emory International Law Review ซึ่งเป็นบทความอีกหนึ่งชิ้นที่ศึกษาถึงรายละเอียดและการบังคับใช้กฎหมายของสหภาพยุโรปต่อกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมชาติของยูฟ่า

5. บทความเรื่อง “Are restrictions of competition by sports associations horizontal or vertical in nature?” ของ Oliver Budzinski และ Stefan Szymanski ซึ่งตีพิมพ์ลงใน Journal of Competition Law & Economics ของ Oxford University ประเทศอังกฤษ ซึ่งได้วิเคราะห์ถึงพฤติกรรมความร่วมมือขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันและสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ ภายใต้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าว่า มีลักษณะเป็นความร่วมมือในแนวนอนหรือแนวตั้ง โดยศึกษาจากทั้งโครงสร้างการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกา

6. บทความเรื่อง “The Application of Articles 81 and 82 EC in the Sport Sector. Competition Policy Newsletter” ของ Philip Kienapfel และ Andreas Stein ซึ่งเผยแพร่ในวารสาร Competition Policy Newsletter ของคณะกรรมการยุโรป โดยเป็นบทความที่อธิบายถึง

ลำดับวิธีการ และหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าภายใต้สนธิสัญญาโดยคณะกรรมการยุโรปและศาลยุติธรรมยุโรปต่อธุรกิจกีฬาอาชีพในทวีปยุโรป รวมถึงอธิบายถึงลักษณะของกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการแข่งขันกีฬาได้เป็นอย่างดี

7. บทความเรื่อง “American Needle v. NFL: An Opportunity to Reshape Sports Law” ของ Michael A. McCann ซึ่งตีพิมพ์ลงบนวารสาร The Yale Law Journal โดยได้อธิบายถึงแนวคิดและคำพิพากษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสหรัฐอเมริกาต่อลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพต่าง ๆ โดยสกัดจากคดี American Needle v. NFL รวมถึงประเด็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสถานะการเป็นองค์กรเดียวของลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา

บทที่ 2

ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ และบทบาทของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้นี้ จะเป็นการศึกษาถึงขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อพฤติกรรมกรรมการออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬา (sport governing body) นำไปบังคับใช้ต่อผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพเป็นสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะตอบคำถามว่า การบังคับกฎหมายการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม (Financial Fair Play) ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าหรือไม่

ดังนั้น ในบทนี้ ผู้เขียนจะเริ่มจากการทำความเข้าใจต่อลักษณะของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพเสียก่อนว่า พัฒนาการของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพมีความเป็นมาอย่างไร และอะไรคือคุณลักษณะพิเศษของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพที่ทำให้การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้นพิเศษและแตกต่างจากการประกอบธุรกิจอื่น ๆ ทั่วไป รายละเอียดของระบบการแข่งขันกีฬาฟุตบอล และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทหน้าที่อย่างไร เช่น องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาในระดับต่าง ๆ องค์กรหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมความร่วมมือกัน สโมสรกีฬาฟุตบอล และนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ เป็นต้น รวมถึงการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาในระดับต่าง ๆ และบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพต่อผู้ประกอบการธุรกิจในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะของความร่วมมือระหว่างกันภายใต้โครงสร้างการกำกับดูแลขององค์กรเหล่านี้ โดยจะศึกษาถึงรายละเอียดเหล่านี้ของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยด้วย

เมื่อทำความเข้าใจถึงลักษณะของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ รวมถึงลักษณะของความร่วมมือและการกำกับดูแลการแข่งขันที่เกิดขึ้นในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพแล้ว ผู้เขียนจะศึกษาต่อไปว่า กฎเกณฑ์หรือความร่วมมือในลักษณะใดบ้าง ที่อาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า และหากมีลักษณะที่อาจขัดต่อกฎหมายแล้ว ขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายต่อกฎเกณฑ์

และความร่วมมือเหล่านี้ควรเป็นเช่นไร กรณีใดบ้างที่ควรบังคับใช้กฎหมาย หรือยกเว้นการบังคับใช้ และผู้บังคับใช้กฎหมาย มีหลักคิดอย่างไรในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว โดยจะศึกษาจากการบังคับใช้กฎหมายต่อธุรกิจกีฬาอาชีพทั้งในทวีปยุโรป และสหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นพื้นฐานในการพิจารณาการปรับใช้กฎหมายต่อพฤติกรรมความร่วมมือด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบการธุรกิจในตลาดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในบราซิลต่อไป

2.1. ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ

ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ เป็นธุรกิจการให้บริการด้านความบันเทิงรูปแบบหนึ่ง โดยมีผลิตภัณฑ์หลักคือ การแข่งขันกีฬาฟุตบอลระหว่างสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากการร่วมมือกันระหว่างผู้เข้าร่วมการแข่งขัน 2 ฝ่าย ซึ่งก็คือสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในลีกการแข่งขันที่จัดขึ้นและเข้าร่วม โดยมีองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันหรือองค์กรลีกฟุตบอลอาชีพ ในฐานะผู้จัดการแข่งขันซึ่งเป็นผู้สร้างตลาดการแข่งขันระหว่างสโมสรกีฬาฟุตบอลขึ้นมา และจัดหารายได้จากการจัดการแข่งขันเหล่านั้น โดยจะต้องร่วมมือกันกับผู้เข้าร่วมการแข่งขัน ซึ่งก็คือสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ซึ่งประกอบธุรกิจการให้บริการการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ เพื่อให้เกิดธุรกิจการให้บริการการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพขึ้นได้ ทั้งนี้ แพนบอลของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพซึ่งเข้าชมนการแข่งขันของสโมสรต่าง ๆ ในลีกก็คือผู้บริโภคในธุรกิจนี้ โดยอุดหนุนบริการการแข่งขันด้วยการเข้าชมการแข่งขันในสนามฟุตบอล หรือรับชมผ่านการถ่ายทอดสด รวมถึงการอุดหนุนสินค้าของสโมสรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อแข่งขัน หรือของที่ระลึกอื่น ๆ อีกด้วย โดยผู้บริโภคเหล่านี้ ต่างก็ต้องการรับชมการแข่งขันที่สนุก ตื่นเต้น เร้าใจ มีมาตรฐานและคุณภาพในการจัดการแข่งขันด้านต่าง ๆ รวมถึงผลสำเร็จของสโมสรกีฬาฟุตบอลด้วย หากสโมสรใด สามารถสร้างคุณภาพมาตรฐาน และความสำเร็จเหล่านี้ได้ ก็มีโอกาที่จะสร้างฐานแฟนบอลได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ของสโมสรตามมาอีกด้วย

เพื่อที่จะสร้างคุณภาพและมาตรฐานดังกล่าว สโมสรกีฬาฟุตบอลและองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันในฐานะผู้จัดการแข่งขัน จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดกฎเกณฑ์และมาตรฐานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ตนจัดขึ้นนั้นได้รับความนิยมจากผู้เข้าชมการแข่งขัน เช่น สนามแข่งขันที่มีคุณภาพ มีกติกาการแข่งขันที่เป็นธรรม มีการแข่งขันที่ตื่นเต้นเร้าใจระหว่างสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ เป็นต้น โดยปัจจัยหลักที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะทำให้การแข่งขันมีคุณภาพ นั่นก็คือคุณภาพ

ของนักกีฬาฟุตบอลของแต่ละสโมสร ซึ่งเมื่อพิจารณาในแง่มุมมองของการประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น นักกีฬาฟุตบอลก็เปรียบเสมือนกับวัตถุดิบหนึ่งที่ใช้ในการผลิตสินค้าของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ โดยการให้บริการการเป็นนักกีฬาของตนเพื่อลงทำการแข่งขันกีฬาฟุตบอลให้กับสโมสรที่ตนสังกัดอยู่โดยใช้ความสามารถทางด้านกีฬาที่ตนมี ทั้งนี้ เพื่อที่จะสร้างการแข่งขันกีฬาซึ่งเป็นสินค้าหลักของสโมสรให้มีคุณภาพและเกิดแรงจูงใจต่อผู้บริโภค นักกีฬาฟุตบอลซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตบริการการแข่งขันกีฬาของสโมสรก็จะต้องมีคุณภาพด้วย จึงจะทำให้การแข่งขันสนุก ตื่นเต้น และเร้าใจ สร้างความบันเทิงให้แก่ผู้บริโภคได้ ดังนั้น ด้วยสภาพของการแข่งขันกันเพื่อประกอบธุรกิจการให้บริการการแข่งขันกีฬาฟุตบอลแล้ว สโมสรต่าง ๆ จึงจะต้องแข่งขันกันเพื่อแย่งชิงการจัดหาบริการของนักกีฬาฟุตบอลตามคุณภาพและความต้องการเข้าสู่สโมสรของตนด้วย เนื่องจากผลการแข่งขันในสนามฟุตบอลนั้น มีผลสำคัญอย่างยิ่งต่อผลประกอบการของธุรกิจในด้านต่าง ๆ นอกสนามแข่งขันกีฬาด้วย กล่าวคือ หากสโมสรใดประสบความสำเร็จในการแข่งขันกีฬาแล้ว ก็จะช่วยเพิ่มโอกาสทางธุรกิจของสโมสรในด้านต่าง ๆ ตามมาด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มฐานแฟนบอลของสโมสร หรือการดึงดูดเงินลงทุนจากสปอนเซอร์ผู้สนับสนุนรายต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น ลักษณะของตลาดการประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพเหล่านี้ จึงทำให้การประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพแตกต่างจากการประกอบธุรกิจทั่วไป

2.1.1. พัฒนาการทางธุรกิจของกีฬาฟุตบอลอาชีพ

2.1.1.1. ยุคการเริ่มต้นของกีฬาฟุตบอลอาชีพ

การแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น มีประวัติความเป็นมาอย่างยาวนานมากกว่า 100 ปีแล้ว โดยในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 การแข่งขันกีฬาฟุตบอลได้ถือกำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ โดยเป็นเกมกีฬาที่เกิดจากการดัดแปลงกฎกติกาจากกีฬารักบี้ ซึ่งได้จัดขึ้นเพื่อเชื่อมโยงสัมพันธ์ไมตรีระหว่างนักเรียนในแต่ละโรงเรียนของประเทศอังกฤษเท่านั้น¹ โดยในเวลาต่อมา สโมสรกีฬาฟุตบอล 11 สโมสรกีฬาฟุตบอลและโรงเรียนต่าง ๆ ได้ร่วมมือกันก่อตั้งสมาคมกีฬาฟุตบอล (The Football Association - FA) ขึ้นในปี ค.ศ. 1863 เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในด้าน

¹ "History of Football - the Origins." [Online].

ฟุตบอล จนทำให้การแข่งขันกีฬาฟุตบอลได้รับการพัฒนาและได้รับความนิยมมากขึ้นอีกด้วย จนสมาคมกีฬาฟุตบอลมีสมาชิกเข้าร่วมในสมาคมกว่า 50 สโมสรด้วยกัน สมาคมกีฬาฟุตบอลจึงได้จัดการแข่งขันเอฟเอคัพ (Football Association Cup – FA Cup) ซึ่งถือเป็นฟุตบอลถ้วยรายการที่เก่าแก่ที่สุดในโลกขึ้นมาอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1872² และหลังจากนั้นไม่นานนัก การแข่งขันกีฬาฟุตบอลก็ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดการรวมตัวกันของสโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศจัดตั้งลีกฟุตบอล (The Football League) เพื่อจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระบบลีกขึ้นในปี ค.ศ. 1888 โดยฟุตบอลลีกดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการแข่งขันในระบบลีกครั้งแรกของโลก³ จึงนับได้ว่า ประเทศอังกฤษนั้น เป็นต้นกำเนิดของกีฬาฟุตบอลอย่างเป็นทางการโดยแท้จริง

ภายหลังจากที่ลีกฟุตบอลได้ถือกำเนิดขึ้นในประเทศอังกฤษแล้ว การแข่งขันกีฬาฟุตบอลก็เริ่มได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในประเทศต่าง ๆ มากขึ้น โดยเริ่มต้นแพร่หลายภายในประเทศกลุ่มประเทศสหราชอาณาจักรเอง และแพร่ความนิยมไปยังประเทศอื่น ๆ หลายประเทศในยุโรป และทั่วโลกในเวลาต่อมา ส่งผลให้เกิดการจัดตั้งสมาคมกีฬาฟุตบอลในหลายๆ ประเทศเพื่อสนับสนุนการแข่งขันกีฬาชนิดนี้อย่างเป็นทางการ จนทำให้เกิดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระบบลีกภายในประเทศของประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นไปทั่วทั้งทวีปยุโรป จนในที่สุดสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ โดยความร่วมมือกันของสมาคมกีฬาฟุตบอล 7 ประเทศ ก็ได้ร่วมกันจัดตั้ง “สหพันธ์ฟุตบอลระหว่างประเทศ” (International Federation of Association Football) หรือที่เรียกกันว่า ฟิฟ่า (FIFA) องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั่วโลกที่มีบทบาทและมีอำนาจ

---

² "History of Football - Britain, the Home of Football," [Online]. Available from: <http://www.fifa.com/about-fifa/who-we-are/the-game/britain-home-of-football.html>

³ "125 Years of the Football League and the Top Flight - Which Team Comes Top?," [Online] Accessed: 5 November 2017. Available from: <https://www.theguardian.com/football/datablog/2013/apr/17/football-league-125-years>

สูงสุดในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระหว่างประเทศ ในปี ค.ศ. 1904 ณ กรุงปารีส⁴

ในยุคสมัยดังกล่าวนั้น แม้ว่าจะเกิดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอย่างแพร่หลายก็ตาม แต่สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ซึ่งเข้าร่วมการแข่งขัน ก็ยังคงดำเนินการอยู่ในรูปแบบสโมสรกึ่งอาชีพ และยังไม่ได้มีการดำเนินการในลักษณะธุรกิจมากนัก นักกีฬาฟุตบอลของสโมสรต่าง ๆ ได้รับค่าตอบแทนจากการเข้าแข่งขันกีฬาฟุตบอลแค่เพียงเล็กน้อย และไม่สามารถยึดเป็นอาชีพหลักในการหาเลี้ยงชีพได้ ซึ่งจะเห็นได้จากการที่สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขันนั้น มักจะเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของกลุ่มคนชนชั้นแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลุ่มคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ที่มีใจรักในการเล่นกีฬาฟุตบอล เพื่อสร้างทีมฟุตบอลขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของท้องถิ่นนั้นขึ้น เช่น สโมสรกีฬาฟุตบอลแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด สโมสรซึ่งได้รับความนิยมเป็นอันดับหนึ่งของโลก และมีฐานแฟนบอลทั่วโลกเป็นจำนวนกว่า 659 ล้านคนในปี ค.ศ. 2012⁵ ซึ่งเกิดขึ้นจากการจัดตั้งทีมฟุตบอลในย่านนิวตันฮีท เมืองแมนเชสเตอร์ โดยการรวมกลุ่มของกลุ่มของพนักงานการรถไฟของบริษัทรถไฟแวลวอยอาร์ ในปี ค.ศ. 1878 ภายใต้อำนาจ “นิวตันฮีท วายแอลอาร์ (แลงคาเชียร์ แอนด์ยอร์กเชียร์ เรลเวย์)”⁶ โดยในส่วนของค่าตอบแทนของนักกีฬานั้น พบว่า ในปีฤดูกาลแข่งขัน ค.ศ. 1900 - 1901 นักกีฬาฟุตบอลของสโมสรกีฬาฟุตบอลลิเวอร์พูล ซึ่งสามารถคว้าแชมป์ฟุตบอลลีกครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของสโมสรในปีดังกล่าว มีจำนวนค่าตอบแทนในอัตราโดยเฉลี่ยเท่ากับจำนวนซึ่งนักกีฬาฟุตบอลในประเทศอังกฤษได้รับเพียงแค่ 7 ปอนด์ต่อสัปดาห์เท่านั้น ก่อนที่ในปีถัดมาฟุตบอลลีกของประเทศอังกฤษจะนำกฎการจำกัดเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลมาใช้ครั้งแรก โดย

⁴ "History of Football - the Global Growth," [Online] Accessed: 5 November 2017. Available from: <http://www.fifa.com/about-fifa/who-we-are/the-game/global-growth.html>

⁵ Owen Gibson, "Manchester United 'Most Popular Team in World' with 659 Million Fans," [Online] Accessed: 5 November 2017. Updated: 29 May 2012. Available from: <https://www.theguardian.com/football/2012/may/29/manchester-united-premierleague>

⁶ "Manchester United Official Website: United History: 1878 to 1909," [Online] Accessed: 5 November 2017. Available from: <http://www.manutd.com/en/History/History-By-Decade/History-By-Decade/2014/Oct/manchester-united-history-1878-to-1909.aspx>

นักกีฬาฟุตบอลแต่ละคนจะได้รับค่าตอบแทนสูงสุดไม่เกิน 4 ปอนด์ต่อสัปดาห์เท่านั้น⁷ ทั้งนี้ กฎเกณฑ์ดังกล่าวของสมาคมกีฬาฟุตบอล มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดเพดานค่าใช้จ่ายของสโมสรที่ร่ำรวยเพื่อมิให้เกิดความได้เปรียบต่อสโมสรอื่น โดยหลังจากมีการกำหนดเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลขึ้นในจำนวนดังกล่าวแล้ว ก็ได้การเจรจากันเพื่อขอเพิ่มเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬาเรื่อยมา จากจำนวนเพดานค่าตอบแทน 8 ปอนด์ต่อสัปดาห์ (ค.ศ. 1922) เพิ่มเป็น 12 ปอนด์ (ค.ศ. 1947) 17 ปอนด์ (ค.ศ. 1957) และ 20 ปอนด์ (ค.ศ. 1958)

จนเมื่อปี ค.ศ. 1961 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่การแข่งขันกีฬาฟุตบอลก็ได้เข้าสู่ยุคกีฬาอาชีพมากยิ่งขึ้น จิมมี่ ฮิลล์ ประธานสมาคมนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ หรือ พีเอฟเอ (Professional Footballers' Association - PFA) ซึ่งเป็นสมาคมซึ่งเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศอังกฤษ ได้ตัดสินใจเข้าเจรจากับสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย อังกฤษ องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยทั้งหมด เพื่อขอยกเลิกการจำกัดเพดานค่าตอบแทนจำนวน 20 ปอนด์ซึ่งบังคับใช้อยู่ในขณะนั้น เนื่องจากเห็นว่า นักกีฬาฟุตบอลในขณะนั้นได้หันมาประกอบอาชีพหลักเป็นนักฟุตบอลแล้ว และเพดานค่าตอบแทนดังกล่าวนั้นไม่สะท้อนมูลค่าที่แท้จริงที่นักกีฬาฟุตบอลควรจะได้รับจากการประกอบอาชีพเป็นนักกีฬาฟุตบอล โดยการเจรจาเพื่อยกเลิกเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลดังกล่าวก็ประสบผลสำเร็จในเวลาต่อมา ซึ่งภายหลังจากการยกเลิกกฎดังกล่าวแล้ว ก็ได้ส่งผลให้มูลค่าและค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลนั้นเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญโดยทันที ดังจะเห็นได้ว่า ในปีเดียวกันนั่นเอง จอห์นนี่ เฮย์เนส กัปตันทีมฟุตบอลทีมชาติอังกฤษชุดเข้าแข่งขันฟุตบอลโลกปี ค.ศ. 1962 ได้กลายเป็นนักกีฬาฟุตบอลอาชีพคนแรกที่ได้รับค่าตอบแทนสูงถึง 100 ปอนด์ต่อสัปดาห์ จากสัญญาซึ่งได้ทำไว้กับสโมสรฟูแล่มต้นสังกัด⁸

⁷ Phil Shaw, "Fifty-Five Years to the Day: £20 Maximum Wage Cap Abolished by Football League Clubs," [Online] Accessed: 5 November 2017. Updated: 18 January 2016. Available from: <https://www.efl.com/news/2016/january/fifty-five-years-to-the-day-20-maximum-wage-cap-abolished-by-football-league-clubs/>

⁸ Brian Glanville, "Johnny Haynes - England Football Hero Whose £100-a-Week Salary Made Him the First Modern Player," [Online] Accessed: 5 November 2017. Updated: 20 Oct 2005. Available from: <https://www.theguardian.com/football/2005/oct/20/newsstory.sportobituarie>

โดยจำนวนค่าตอบแทนดังกล่าวที่เฮย์เนสได้รับนั้น เป็นจำนวนที่มากกว่า 20 ปอนด์ ซึ่งเป็นจำนวน เพดานค่าตอบแทนต่อสปีดาร์ซึ่งกำหนดเอาไว้ในปี ค.ศ. 1958 กว่า 5 เท่าเลยทีเดียว และเมื่อนักกีฬา ฟุตบอลสามารถใช้รายได้จากการประกอบอาชีพหลักเป็นนักกีฬาฟุตบอลเพื่อเลี้ยงชีพได้แล้ว จึงทำให้ นักกีฬาสามารถพัฒนาศักยภาพของตัวเองได้ดีขึ้นจนเกิดการแข่งขันที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นด้วย

ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น การแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพของแต่ละ ประเทศในภูมิภาคยุโรปก็เติบโตมากยิ่งขึ้นเช่นกัน โดยในปี ค.ศ. 1954 สมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป จำนวน 25 สมาคมจาก 25 ประเทศ ได้ร่วมกันก่อตั้ง “สมาพันธ์สมาคม กีฬาฟุตบอลแห่งยุโรป” (The Union of European Football Associations) หรือชื่อย่อว่า “ยูฟ่า” (UEFA) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระหว่างกันภายในทวีปยุโรป และกำกับดูแล การแข่งขันในภาพรวมของทวีปยุโรป โดยยูฟ่าได้รับการรับรองจากฟีฟ่าให้เป็นองค์กรกำกับดูแลการ แข่งขันของทวีปยุโรปอย่างเป็นทางการ รวมถึงการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลสโมสรชิงแชมป์แห่ง ทวีปยุโรป ซึ่งประกอบไปด้วยถ้วยรางวัลจากประเทศต่าง ๆ ในทวีปเข้าแข่งขัน โดยใช้ชื่อว่า “ยูโรเปียน คัพ” (European Cup) ขึ้น ซึ่งได้เริ่มการแข่งขันเป็นครั้งแรกในฤดูกาลการแข่งขัน ปี ค.ศ. 1955- 1956 ซึ่งส่งผลให้สโมสรกีฬาฟุตบอลแต่ละสโมสร รวมถึงฟุตบอลลีกภายในประเทศของแต่ละประเทศ ได้รับความนิยมนมากขึ้น และสามารถทำเงินและได้รับผลตอบแทนทางธุรกิจที่มากยิ่งขึ้นตามมาด้วย

2.1.1.2. ยุคแห่งการประกอบธุรกิจฟุตบอลอาชีพ

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1987 เป็นต้นมานั้น เป็นยุคที่สโมสรกีฬาฟุตบอลได้ เดินหน้าก้าวสู่ยุคแห่งการประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพอย่างเต็มตัว โดยมีสาเหตุสำคัญ มาจากหลากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาของเทคโนโลยีในการถ่ายทอดสดและระบบลิขสิทธิ์ ในการถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาแต่ละรายการ ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าของการแข่งขันและรายได้ของสโมสร กีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น การเข้าระดมทุนผ่านการซื้อขายหุ้นของสโมสรกีฬาฟุตบอลหลาย สโมสรในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศต่าง ๆ การใช้เทคนิคด้านการตลาดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนารายได้ ของสโมสร และการก้าวขึ้นมาถืออิทธิพลต่อวงการฟุตบอลโดยรวมของสโมสรกีฬาฟุตบอลยักษ์ใหญ่ รายต่าง ๆ ในทวีป รวมถึงผลกระทบสำคัญอันเกิดมาจากการรวมตัวกันของประเทศต่าง ๆ ในทวีป ยุโรปเพื่อก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community, EEC) ขึ้น ในปี ค.ศ.

1993 ซึ่งส่งผลให้การประกอบธุรกิจระหว่างประเทศในทวีปยุโรปกลายเป็นการประกอบธุรกิจโดยไร้พรมแดน⁹ ปัจจัยเหล่านี้ ก็ได้ส่งผลให้จำนวนงบประมาณการลงทุนในการบริหารจัดการสโมสรกีฬาฟุตบอลก็ได้ขยายตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็วตามไปด้วย อันจะเห็นได้โดยชัดเจนจากมูลค่าการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอลในช่วงปี ค.ศ. 1990 ซึ่งโรเบอร์โต้ บาจโจ้ กองหน้าชาวอิตาลี เจ้าของฉายา “เทพบุตรเปียทองคำ” ได้ทำสถิติโลกของมูลค่าการทำสัญญาซื้อขายสิทธิในนักกีฬาฟุตบอล โดยสโมสรกีฬาฟุตบอลยูเวนตุส สโมสรยักษ์ใหญ่แห่งประเทศอิตาลี ในลีกกัลโช่ ซีเรียอา ได้จ่ายเงินเป็นจำนวนกว่า 8 ล้านปอนด์ ให้กับสโมสรฟิออเรนติน่า ทีมร่วมลีกเดียวกัน เพื่อซื้อสิทธิในตัวโรเบอร์โต้ บาจโจ้ มาร่วมทีม แต่มูลค่าดังกล่าวก็ถูกทำลายลงอย่างรวดเร็วในเวลาเพียงแค่สองปีถัดมา หลังจากสโมสรเอซี มิลาน ในประเทศอิตาลีเช่นเดียวกัน ได้ทุ่มเงินมูลค่ากว่า 10 ล้านปอนด์ เพื่อคว้าตัวฌอง-ปีแยร์ ปาแป็ง นักกีฬาฟุตบอลชาวฝรั่งเศสเข้ามาร่วมทีม จากสโมสรโอลิมปิก มาร์กเซย¹⁰

นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลต่อค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปและทั่วโลกเป็นอย่างมาก คือกรณีข้อพิพาทต่อกฎการจำกัดการโอนย้ายนักกีฬาของฌอง-มาร์ค บอสแมน นักกีฬาฟุตบอลอาชีพสัญชาติเบลเยียม ในปี ค.ศ. 1995¹¹ โดยคำตัดสินคดี

⁹ "Uefa - the 1990s and New Millenium," [Online] Accessed: 5 November 2017. Updated: 25 May 2017. Available from: <http://www.uefa.com/insideuefa/about-uefa/history/1990s-and-new-millennium.html>

¹⁰ "World Record Football Transfer Fees," [Online] Accessed: 5 November 2017. Updated: 1 September 2013. Available from: <http://www.bbc.com/sport/football/23560273>

¹¹ Case C-415/93, Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL v Jean-Marc Bosman, (1995): ฌอง-มาร์ค บอสแมน นักกีฬาฟุตบอลอาชีพซึ่งสังกัดอยู่กับสโมสรกีฬาฟุตบอลอาร์แอฟเซ ลีแอช ของประเทศเบลเยียม ไม่สามารถย้ายทีมโดยอิสระได้หากไม่ได้รับความยินยอมจากสโมสรเดิมเสียก่อน แม้ว่าสัญญา กับสโมสรเดิมสิ้นสุดลงแล้วก็ตาม เนื่องจากภายใต้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการโอนย้ายข้ามประเทศของนักกีฬาฟุตบอลในขณะนั้น บอสแมนจะต้องได้รับความยินยอมจากสโมสรเดิมด้วย แต่เมื่อสัญญาของบอสแมนได้สิ้นสุดลงแล้ว สโมสรลีแอชซึ่งเป็นต้นสังกัดของบอสแมนกลับปฏิเสธที่จะส่งมอบใบโอนย้ายระหว่างประเทศให้กับสโมสรยูเอสแอล ดันเคิร์ก ในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นสโมสรที่ต้องการจะคว้าตัวบอสแมนไปร่วมทีม จนกว่าสโมสรยูเอสแอล ดันเคิร์ก จะจ่ายค่าตอบแทนในการโอนย้ายให้กับสโมสรลีแอชจนเป็นที่พอใจ ซึ่งเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารสำคัญที่จะต้องใช้เป็นหลักฐานในการลงทะเบียนผู้เล่นกับสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยฝรั่งเศส จึงทำให้การโอนย้าย

นี้ ได้กลายเป็นคดีที่พลิกโฉมประวัติศาสตร์ของวงการฟุตบอลไปอย่างสิ้นเชิง เมื่อศาลยุติธรรมยุโรป (European Court of Justice – ECJ) ได้ตัดสินว่า กฎเกณฑ์การจำกัดการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอลระหว่างสโมสรในขณะนั้น ซึ่งบังคับใช้โดยฟีฟ่าและยูฟ่า ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจ (undertaking) ภายใต้กฎหมายของสหภาพยุโรป มีลักษณะเป็นการละเมิดหลักการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี (Freedom of Workers) ภายใต้สนธิสัญญากรุงโรม จนส่งผลให้ฟีฟ่าและยูฟ่า นำคำพิพากษาคดีนี้ไปปรับเปลี่ยนแก้ไขกฎการย้ายทีมของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพเพื่อให้สอดคล้องกับคำพิพากษาดังกล่าว และกฎหมายต่าง ๆ ภายใต้สนธิสัญญาจัดตั้งสหภาพยุโรป โดยการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ มิได้ส่งผลเพียงแต่การประกอบธุรกิจฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรปเท่านั้น แต่กฎของฟีฟ่านั้น บังคับใช้ต่อการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั่วโลกอีกด้วย เนื่องจากฟีฟ่าเป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นสมาชิกของประชาคมยุโรปด้วย กฎหมายของทวีปยุโรปจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพทั้งหมด

โดยการเปลี่ยนแปลงกฎดังกล่าวของฟีฟ่านั้น ได้ส่งผลให้นักกีฬาฟุตบอลทั่วทั้งโลกมีอิสระและมีอำนาจต่อรองในการเจรจากับสโมสรกีฬาฟุตบอลมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเมื่อระยะเวลาตามสัญญาเดิมของนักกีฬาฟุตบอลหมดลงและสโมสรไม่ต่อสัญญานักกีฬาออกไป นักกีฬาฟุตบอลคนดังกล่าวจะมีอิสระในการเจรจาสัญญาและสามารถย้ายไปยังสโมสรอื่นได้โดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทนใด ๆ ให้กับสโมสรเดิมเป็นการแลกเปลี่ยน โดยกฎดังกล่าวเป็นที่รู้จักในวงการฟุตบอลภายใต้ชื่อ “กฎบอสแมน” (Bosman Ruling) ยกตัวอย่างเช่นกรณีของงโซล แคมป์เบลล์ กองหลังทีมชาติอังกฤษ ซึ่งหมดสัญญากับสโมสรกีฬาฟุตบอลที่อตแนม ฮีตสเปอร์ ตามกฎบอสแมน และได้ย้ายไปยังสโมสรกีฬาฟุตบอลอาเซนอล คู่ปรับร่วมเมืองลอนดอนโดยไร้ค่าตัว เมื่อปี ค.ศ. 2001 โดยแคมป์เบลล์ก็ได้กลายเป็นนักเตะคนแรกที่ได้ค่าตอบแทนถึง 100,000 ปอนด์ต่อสัปดาห์ของโลก¹²

ดังกล่าวต้องยกเลิกเนื่องจากทั้งสองสโมสรไม่สามารถตกลงราคากันได้ บอสแมนจึงได้นำคดีความดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

¹² ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, "วิวัฒนาการค่าเหนื่อยแข้งอาชีพ " [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2560. แหล่งที่มา: http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1379486004

จากมูลค่าทางธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพที่พุ่งสูงขึ้นอย่างมาก ทำให้กลุ่มธุรกิจและมหาเศรษฐีต่าง ๆ ให้ความสนใจในการลงทุนกับธุรกิจฟุตบอลมากขึ้น โดยการเข้ามาซื้อกิจการทีมฟุตบอลอาชีพต่าง ๆ เช่น การซื้อกิจการสโมสรกีฬาฟุตบอลเชลซี โดยโรมัน อับบราโมวิช มหาเศรษฐีเจ้าของธุรกิจน้ำมันจากประเทศรัสเซีย ในปี ค.ศ. 2003 โดยภายหลังจากการเข้าซื้อกิจการ อับบราโมวิชได้พลิกฟื้นสถานะสโมสรจากทีมในระดับกลางของประเทศอังกฤษให้กลายเป็นสโมสรหนึ่งในเกาะอังกฤษที่ประสบความสำเร็จในระดับแนวหน้า โดยการพาทีมประสบความสำเร็จคว้าแชมป์อย่างมากมายตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมา อันเป็นผลมาจากการทุ่มเงินอย่างมหาศาลของอับบราโมวิชเอง โดยนับตั้งแต่โรมันเข้ามาซื้อกิจการนั้น สโมสรเชลซีได้ใช้เงินไปกว่า 1 พันล้านปอนด์ในการซื้อตัวนักกีฬาฟุตบอลจากสโมสรอื่นมาร่วมทีม แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากสถานะทางการเงินของสโมสรแล้วนั้น กลับพบว่า สโมสรกลับขาดทุนสะสมมาโดยตลอด และเพิ่งกลับมาทำกำไรได้ในอีก 9 ปี ต่อมาหลังจากการซื้อกิจการ¹³ โดยปัญหาเกี่ยวกับการประสพสถานะเสี่ยงในด้านการเงินจากการใช้จ่ายเพื่อซื้อตัวนักกีฬาจำนวนมากนั้น มิได้เกิดขึ้นกับเฉพาะสโมสรเชลซีเท่านั้น แต่สโมสรต่าง ๆ ในยุโรป ต่างก็ประสบปัญหาทางการเงินในลักษณะนี้เช่นกัน เพื่อที่จะแก้ปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางการเงินดังกล่าว ในปี ค.ศ. 2010 องค์กรต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนได้เสียในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในยุโรป จึงได้ร่วมมือกับยูฟ่าเพื่อพิจารณาออกกฎเกณฑ์ที่มีชื่อว่า “กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม” (UEFA Financial Fair Play) ขึ้นมาบังคับใช้ เพื่อควบคุมดูแลให้สโมสรในลีกสูงสุดทั้ง 660 ทีมใน 53 ประเทศทั่วทั้งยุโรปมีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น โดยกฎดังกล่าวนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการใช้เงินแบบเกินตัว สโมสรกีฬาฟุตบอลจะต้องมีรายจ่ายไม่มากไปกว่ารายได้ในส่วนของธุรกิจฟุตบอล อาทิ ค่าผ่านประตู, เงินที่ได้จากลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสด และสปอนเซอร์ผู้สนับสนุน หากทีมไหนทำตามกฎไม่ได้ ก็จะมีมาตรการลงโทษต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการโดนตัดสิทธิ์ห้ามลงแข่งขันฟุตบอลยูฟ่าแชมเปียนส์ลีก (UEFA Champions League) และยูฟ่า ยูโรปาลีก (UEFA Europa League) ซึ่งเป็นรายการแข่งขันชิงแชมป์สโมสรแห่งทวีปยุโรปด้วย โดยกฎการจำกัด

---

¹³ Owen Gibson, "Chelsea Record Their First Profit of the Roman Abramovich Era," [Online] Accessed: 7 November 2017. Updated: 9 November 2012 Available from: <https://www.theguardian.com/football/2012/nov/09/chelsea-record-profit-roman-abramovich-era>

ค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนี้ ได้เริ่มบังคับใช้อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 2013 และยังเป็นแนวทางให้กับสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ นำไปใช้ออกกฎเกณฑ์ภายในประเทศของตนเพิ่มเติมด้วย ดังเช่นกรณีการปรับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมในการแข่งขันฟุตบอลอังกฤษ ซึ่งบังคับใช้กับการแข่งขันในระดับพรีเมียร์ลีกซึ่งเป็นลีกสูงสุด ลีกแชมเปียนชิพ และลีกวัน ซึ่งเป็นลีกลำดับรอง

2.1.2. คุณลักษณะเฉพาะของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ

คุณลักษณะเฉพาะของกีฬา (Specificity of Sport) นั้น หมายความว่า คุณลักษณะพิเศษที่มีอยู่โดยเนื้อแท้ของการแข่งขันกีฬา ซึ่งทำให้การแข่งขันกีฬาแตกต่างจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกิจกรรมทางสังคมโดยทั่วไป¹⁴

ถ้าหากเราจะพิจารณาถึงลักษณะตามธรรมชาติของการแข่งขันกีฬาโดยปกติแล้วนั้น เราอาจเห็นได้ว่า การแข่งขันกีฬามีลักษณะมากมายหลายประการซึ่งอาจมีความขัดแย้งกันกับแนวคิดในด้านกฎหมายต่าง ๆ หลายประการ เช่น การกำหนดเพศของผู้เข้าแข่งขัน ซึ่งอาจขัดต่อหลักความเท่าเทียมระหว่างลูกจ้างเพศชายและหญิง แต่ในทางกลับกัน หากจะให้นักกีฬาชายและนักกีฬาหญิงซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านสรีระและขีดจำกัดด้านร่างกายโดยธรรมชาติลงแข่งขันด้วยกัน ก็อาจทำให้การแข่งขันนั้นเกิดความไม่เท่าเทียมกันเช่นกัน เป็นต้น หรือในกรณีของการลงโทษห้ามนักกีฬาลงทำการแข่งขันเนื่องจากทำผิดกฎเกี่ยวกับการแข่งขัน ซึ่งอาจขัดต่อหลักเสรีภาพในการประกอบอาชีพของนักกีฬา แต่ก็เป็นการรักษาการแข่งขันกีฬาให้เป็นไปอย่างเรียบร้อยและยุติธรรมเช่นกัน สิ่งเหล่านี้เป็นคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาซึ่งทำให้กีฬายังคงสภาพการแข่งขันกีฬาอยู่ได้ และหากสูญเสียคุณลักษณะเหล่านี้ไป การแข่งขันกีฬาก็อาจหมดความน่าสนใจและส่งผลกระทบต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาในท้ายที่สุด

¹⁴ European Commission. Directorate-General for Education et al., Mapping and Analysis of the Specificity of Sport: Final Report to the Dg Education & Culture of the European Commission (2016). P.3: “The 'specificity of sport' refers to the inherent characteristics of sport which set it apart from other economic and social activities.”

จากเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า แม้ว่าการแข่งขันฟุตบอลจะเข้าสู่การประกอบธุรกิจมากเพียงใด แต่คุณลักษณะเฉพาะของกีฬา (Specificity of Sport) นั้น ก็ยังเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาเอาไว้ เพื่อให้เนื้อแท้ของการแข่งขันกีฬานั้นยังคงอยู่ ดังนั้น ผู้บังคับใช้กฎหมายต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพนั้นจึงจะต้องพิจารณาถึงธรรมชาติเฉพาะตัวและองค์ประกอบต่าง ๆ ของการแข่งขันกีฬาแต่ละชนิดอีกด้วย โดยจะต้องชั่งน้ำหนักว่า ควรจะต้องพิจารณาโดยยึดถือสิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ ระหว่างการคุ้มครองหลักคุณลักษณะพิเศษของกีฬา และพฤติกรรมการขัดต่อกฎหมายของกฎเกณฑ์เหล่านี้ ทั้งนี้ หลักคุณลักษณะพิเศษของการแข่งขันกีฬานั้น สะท้อนออกมาให้เห็นในหลาย ๆ ในกฎกติกาเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในหลากหลายประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1.2.1. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างคู่แข่ง

ในการประกอบธุรกิจโดยทั่วไปนั้น ความร่วมมือกันระหว่างธุรกิจ อาจมิใช่ส่วนสำคัญในการประกอบธุรกิจก็ได้ หากตลาดการแข่งขันทางธุรกิจใดมีธุรกิจเพียงองค์กรเดียว องค์กรดังกล่าวก็อาจประกอบกิจการต่อไปได้และยังส่งผลดีต่อองค์กรจากสถานะผู้ประกอบการในตลาดการแข่งขันน้อยรายนั้นด้วย แต่ธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬานั้น เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยการแข่งขันกันระหว่างทีมกีฬาหรือนักกีฬาจำนวนหนึ่ง ซึ่งแม้ว่าจะเป็นผู้แข่งขันระหว่างกันก็ตาม คู่แข่งเหล่านั้นก็จะต้องมีความสัมพันธ์ในเชิงพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันด้วยเพื่อให้เกิดการแข่งขันกีฬาเกิดขึ้น และสิ่งเหล่านี้คือคุณลักษณะพิเศษที่สำคัญของกีฬาที่ทำให้ธุรกิจทางการแข่งขันกีฬานั้น แตกต่างจากอุตสาหกรรมหรือการบริการอย่างอื่นทั่วไป ในขณะที่การประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมด้านอื่นมุ่งที่จะแข่งขันกันเพื่อกำจัดธุรกิจที่ไร้ประสิทธิภาพออกไปจากตลาด การแข่งขันกีฬากลับตรงข้ามกัน สโมสรกีฬาและนักกีฬาเหล่านั้น มีผลประโยชน์โดยตรงกับสโมสรกีฬาและนักกีฬาอื่น ๆ มิใช่แต่ในเฉพาะการแข่งขันกีฬาเท่านั้น แต่กลับมีผลประโยชน์ระหว่างกันในการประกอบธุรกิจอีกด้วย จึงจะทำให้การแข่งขันยังคงอยู่ต่อไปได้¹⁵

¹⁵ Andreas Stein and Philip Kienapfel, "The Application of Articles 81 and 82 Ec in the Sport Sector," *Competition Policy Newsletter*, 3 (2007).

ดังนั้น การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างคู่แข่งและความร่วมมือระหว่างกัน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการแข่งขันกีฬาจะต้องมีผู้เข้าแข่งขันสองฝ่ายเสมอ หากไม่มีคู่แข่งกีฬาแล้ว การแข่งขันก็อาจจะเกิดขึ้นได้ ดังเช่นการแข่งขันในระบบลีกฟุตบอล ซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ จะต้องร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ด้านความบันเทิงให้เกิดขึ้น โดยในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น มักจะมีโครงสร้างของธุรกิจแบบลำดับขั้นพีรามิด (Pyramid Structure) ซึ่งมีลำดับขั้นการกำกับดูแลธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั้งหมดอย่างชัดเจน และเพื่อให้การแข่งขันกีฬาเป็นไปอย่างยั่งยืน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจฟุตบอลอาชีพนั้น จะต้องช่วยกันส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนในการแข่งขัน โดยองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬา หรือลีกการแข่งขันกีฬาซึ่งเกิดจากความร่วมมือของสโมสรกีฬาและนักกีฬาต่าง ๆ อาจมีการออกกฎเกณฑ์ใด ๆ ที่จำเป็นเพื่อรักษาสถานะของการแข่งขันให้เกิดความมั่นคงยั่งยืนต่อไป เช่น การจำกัดค่าใช้จ่ายบางประการของสโมสรกีฬาต่าง ๆ เพื่อมิให้สโมสรเหล่านั้นประสบปัญหาทางการเงินและกระทบต่อการแข่งขันโดยรวม ซึ่งในบางครั้ง กฎเกณฑ์เหล่านี้อาจมีลักษณะเป็นการขัดต่อกฎหมายการส่งเสริมการแข่งขันกันระหว่างผู้ประกอบการและห้ามผูกขาดระหว่างธุรกิจได้ ดังนั้น ในการพิจารณาว่า กฎเกณฑ์เหล่านี้จะขัดต่อกฎหมายหรือไม่ ควรที่จะต้องคำนึงถึงหลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาด้วยเช่นกัน

2.1.2.2. ความสมดุลของการแข่งขันในการแข่งขันกีฬา

ความนิยมของลีกการแข่งขันนั้น จะขึ้นอยู่กับความสามารถของนักกีฬาที่เข้าร่วมแข่งขันกับทีมต่าง ๆ รวมถึงความตื่นเต้นเร้าใจของการแข่งขันด้วย ซึ่งปัจจัยหลักที่จะทำให้การแข่งขันเหล่านี้เกิดความตื่นเต้น นั่นก็คือ ความสมดุลของการแข่งขันในการแข่งขันกีฬา (Competitive Balance of Sport)¹⁶ หากการแข่งขันใดที่มีความสมดุลของการแข่งขันมาก การคาดเดาผลการแข่งขันล่วงหน้าได้อย่างแน่นอนก็จะทำได้ยากยิ่งขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ การแข่งขันกีฬาต่าง ๆ นั้น ควรที่จะต้องกำหนดสภาพของการแข่งขันให้เกิดความเหมาะสม เพื่อมิให้ผู้เข้าแข่งขันรายใดรายหนึ่งได้เปรียบผู้เข้าแข่งขันกีฬารายอื่นมากเกินไป เช่น การกำหนดช่วงอายุ เพศ หรือน้ำหนักของผู้เข้า

¹⁶ James T McKeown, "The Economics of Competitive Balance: Sports Antitrust Claims after American Needle," *Marquette Sports Law Review* 21(2010).

แข่งขัน เป็นต้น รวมถึงในบางลีกการแข่งขัน เช่น ลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา ได้มีการกำหนดเพดานค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนของนักกีฬา เพื่อมิให้สโมสรที่มีปัจจัยทางการเงินเหนือกว่าผู้อื่นได้เปรียบมากนักในการแข่งขันกีฬาซึ่งอาจทำให้ความสนุกตื่นเต้นในการแข่งขันลดน้อยลง ซึ่งกฎเกณฑ์เหล่านี้อาจมีลักษณะเป็นการขัดต่อกฎหมายในประการต่าง ๆ เช่นกัน ดังนั้น ในการพิจารณาว่า กฎเกณฑ์เหล่านี้จะขัดต่อกฎหมายหรือไม่ ควรที่จะต้องคำนึงถึงหลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาด้วย

2.1.2.3. ผลสำเร็จของการแข่งขันมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จทางธุรกิจ

สำหรับธุรกิจโดยทั่วไปนั้น การบริหารงานของธุรกิจเพื่อให้เกิดผลกำไรจากการประกอบธุรกิจ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดจากการประกอบกิจการนั้น แต่ในธุรกิจการแข่งขันกีฬานั้น ผลการแข่งขันในสนาม ถือเป็นปัจจัยหลักอย่างยิ่งที่จะทำให้สโมสรกีฬาอาชีพและสโมสรกีฬาฟุตบอลแต่ละสโมสรประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ เพราะหากสโมสรกีฬาหรือสโมสรกีฬาฟุตบอลใดประสบความสำเร็จในสนามการแข่งขันกีฬาแล้ว ก็จะทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจไปด้วย เช่น ได้รับการสนับสนุนจากสปอนเซอร์ต่าง ๆ เพิ่มมากยิ่งขึ้น และการขยายฐานจำนวนแฟนบอลของสโมสร เพื่อโอกาสทางธุรกิจที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ ทำให้สโมสรกีฬาฟุตบอลทุก ๆ สโมสร ต่างก็ต้องค้นหานักกีฬาที่มีศักยภาพและมีความสามารถมากที่สุดเข้ามาเล่นให้กับสโมสร โดยการใช้เงินของสโมสรซื้อตัวนักกีฬาจากสโมสรอื่น หรือให้ค่าจ้างในราคาแพงเพื่อดึงดูดนักกีฬาเข้าสู่ทีม เพื่อเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น

2.1.2.4. ความมีเสถียรภาพของสัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

หลักการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของแรงงาน (Free Movement of Workers) เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ เพราะมนุษย์ทุกคนย่อมต้องการที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจของตน และมีเจตจำนงอย่างเสรีในการเลือกทางเดินในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ ในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น หากสภาพของตลาดเปิดโอกาสให้นักกีฬาฟุตบอลมีเสรีภาพในการโอนย้ายมากขึ้นเท่าใด ก็จะทำให้เกิดการแข่งขันในตลาดในการโอนย้ายของนักกีฬามากขึ้นเท่านั้น และค่าจ้างของนักกีฬาก็จะสะท้อนมูลค่า

ค่าที่แท้จริงออกมาได้ โดยหลักการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของแรงงาน จะได้รับความคุ้มครองโดยสนธิสัญญาว่าด้วยการทำงานของสหภาพยุโรปเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม การประกอบอาชีพเป็นนักกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น มักจะมีช่วงเวลาการประกอบอาชีพไม่มากนัก เนื่องจากกีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่จะต้องใช้ร่างกายอย่างหนักในการแข่งขัน ปัจจัยของอายุและสภาพร่างกายจึงมีผลเป็นอย่างมากต่อความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ซึ่งก็มักจะลดน้อยลงไปตามอายุของผู้เล่น หรืออาการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันจนอาจสะสมและส่งผลกระทบต่อร่างกายในระยะยาว หรืออาจพบกับปัญหาอาการบาดเจ็บหนักจนจบเส้นทางการประกอบอาชีพอย่างรวดเร็วก็ได้ แต่ในขณะเดียวกันสโมสรกีฬาฟุตบอลแต่ละสโมสรในฐานะผู้ว่าจ้าง ต่างก็ต้องการใช้นักกีฬาที่มีศักยภาพมากที่สุดเพื่อสร้างผลงานการแข่งขันที่ดีให้กับสโมสรให้ได้ ซึ่งบ่อยครั้ง นักกีฬาฟุตบอลก็มักที่จะถูกตัดสินว่ามีศักยภาพไม่เพียงพอเท่าที่สโมสรต้องการ เมื่อไม่สามารถทำผลงานได้ตามเป้าหมาย จนทำให้นักกีฬาฟุตบอลจะต้องย้ายไปยังสโมสรอื่นหรือถูกปล่อยออกจากสโมสรไปโดยไม่เต็มใจนัก ดังนั้น หากสัญญาที่นักกีฬาได้ทำไว้กับสโมสรสามารถยกเลิกได้ง่ายเกินไป ก็อาจทำให้นักกีฬาเสียเปรียบได้ ดังนั้น องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ เช่น ฟิฟ่า ยูฟ่า หรือสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ จึงจะต้องออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความมีเสถียรภาพของสัญญา (contractual stability) ของนักกีฬาฟุตบอลด้วยเพื่อเป็นหลักประกันหนึ่งต่อการประกอบอาชีพของนักกีฬาฟุตบอล

ในขณะเดียวกัน สโมสรกีฬาฟุตบอลก็ต้องได้รับความคุ้มครองตามหลักการนี้เช่นกัน เนื่องจากสโมสรกีฬาฟุตบอลแต่ละสโมสร ต่างก็มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะและความสามารถของนักกีฬาด้วย ผ่านการฝึกซ้อมเพื่อส่งเสริมทักษะในแต่ละครั้ง การแข่งขันในระดับต่าง ๆ ซึ่งส่งเสริมให้นักกีฬาฟุตบอลมีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนา นักกีฬาฟุตบอลในระดับเยาวชน หรือการค้นหาผู้เล่นที่มีทักษะและมีแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองได้ในอนาคตเข้ามาช่วยลงเล่นให้กับสโมสร การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของสโมสรเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักกีฬา เป็นต้น หากสัญญาของนักกีฬาฟุตบอลนั้นสามารถยกเลิกได้ง่ายแล้ว นักกีฬาฟุตบอลอาจจะย้ายไปยังสโมสรอื่นได้โดยที่สโมสรเดิมซึ่งเป็นผู้ลงทุนลงแรงในการพัฒนาขีดความสามารถของนักกีฬารายดังกล่าวอาจไม่ได้รับผลตอบแทนใด ๆ ที่คุ้มค่ากลับมา ดังนั้น หาก

สัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลระหว่างสโมสรและนักกีฬามีเสถียรภาพเพียงพอแล้ว ก็ไม่เพียงแต่จะส่งผลดีต่อนักกีฬาฟุตบอลเท่านั้น แต่จะมีประโยชน์ต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลด้วยเช่นกัน

ดังนั้น เพื่อส่งเสริมความมีเสถียรภาพของสัญญา ฟีฟ่าจึงได้วางหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งปรากฏออกมาในรูปแบบของกฎระเบียบเกี่ยวกับการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอลและตลาดการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอล เพื่อควบคุมให้สัญญาระหว่างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพและสโมสรกีฬาฟุตบอลนั้นมีเสถียรภาพของสัญญา เช่น นักกีฬาฟุตบอลที่ยังมีสัญญาอยู่กับสโมสรเดิมนั้น อาจย้ายไปยังสโมสรอื่นได้ หากสโมสรต้นสังกัดได้รับค่าตอบแทนการโอนย้าย เพื่อชดเชยการเสียโอกาสในการใช้งานนักกีฬา รวมถึงตอบแทนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สโมสรจะต้องเสียไปจากการพัฒนาและใช้ประโยชน์นักกีฬาเหล่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ความมีเสถียรภาพดังกล่าวจะต้องมีในระดับหนึ่งซึ่งเป็นระดับที่เหมาะสมเท่านั้น เพราะหากเกิดการจำกัดเสรีภาพในการโอนย้ายไปยังสโมสรอื่นเพื่อสร้างความมีเสถียรภาพของสัญญามากจนเกินไป ก็อาจทำให้นักกีฬาย้ายสโมสรได้ยากมากขึ้นจนส่งผลกระทบต่อที่เลวร้ายตามมาด้วย ดังเช่นการฟ้องร้องคดีของบอสแมน ซึ่งเป็นการจำกัดการโอนย้ายของนักกีฬามากจนเกินไป จนส่งผลกระทบต่ออาชีพการเป็นนักกีฬาของบอสแมนในท้ายที่สุด

2.1.3. ระบบการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ

ระบบการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพโดยทั่วไป จะแบ่งเป็นการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระบบเปิด ซึ่งมีการขึ้นชั้น-ตกชั้นระหว่างลีกการแข่งขันในระดับต่าง ๆ ตามลำดับชั้น และการแข่งขันในระบบปิด ซึ่งจะแข่งขันกันเองภายในลีกเท่านั้น และปิดกั้นมิให้ผู้อื่นเข้าสู่การแข่งขันได้ง่าย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.3.1. การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพซึ่งแบ่งเป็นลำดับชั้น

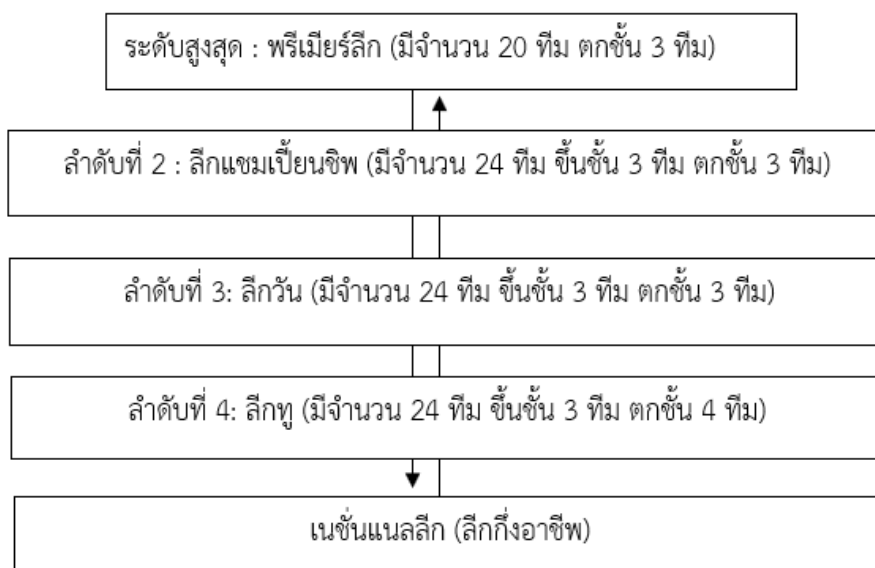
การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในแต่ละประเทศนั้น โดยทั่วไปแล้ว จะเป็นการแข่งขันในระบบฟุตบอลลีก ซึ่งสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศนั้น ๆ ได้จัดขึ้น โดยมีสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติและองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาในระดับทวีปเป็นผู้อำกับดูแล ซึ่งในแต่ละลีกการแข่งขัน ก็จะประกอบไปด้วยสโมสรกีฬาฟุตบอลหลายสิบทีมในแต่ละลีก ซึ่งเข้าแข่งขันแบบเหย้า-เยือนจนพบกันหมด และตัดสินแชมป์ด้วยผลคะแนนรวม (Round-robin Scheduling) โดยแต่ละประเทศจะจัดการแข่งขันโดยแบ่งเป็นลำดับชั้น และจะใช้ลำดับชั้นของการแข่งขันเพื่อจัดแบ่งคุณภาพ

การแข่งขันระหว่างกันให้เกิดความสมดุลของการแข่งขันมากที่สุดภายในลำดับชั้นแต่ละลำดับชั้นดังกล่าว โดยจะมีระบบการขึ้นชั้นตกชั้นระหว่างกัน

ทั้งนี้ ระบบลีกเหล่านี้ จะมีลักษณะการแข่งขันเป็นลีกแบบเปิด และให้สโมสรที่ก่อตั้งใหม่เข้าสู่การแข่งขันได้โดยง่าย แต่อย่างไรก็ตาม สโมสรดังกล่าวจะต้องเริ่มต้นจากลีกในระดับต่ำสุดก่อน และจะต้องสร้างผลงานในแต่ละฤดูกาลแข่งขันให้ดีเพื่อที่จะมีคะแนนเพียงพอต่อการเลื่อนชั้นขึ้นไปยังลีกในลำดับที่สูงขึ้น ซึ่งจะทำให้สโมสรมีผลตอบแทนจากการประกอบธุรกิจมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ในทางกลับกัน หากทำผลงานการแข่งขันได้ไม่ดี ก็อาจจะต้องตกสู่การแข่งขันในลำดับรองลงมา ยกตัวอย่างเช่น การแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นลีกฟุตบอลที่ได้รับความนิยมสูงสุดในโลก ซึ่งมีการแบ่งระดับการแข่งขันเป็น 8 ดิวิชั่น และมีการขึ้นชั้น-ตกชั้นระหว่างกัน โดยมีการแข่งขันกีฬาฟุตบอลพรีเมียร์ลีกเป็นลีกระดับสูงสุด ไปจนถึงฟุตบอลในระดับลีกท้องถิ่นสมัครเล่น โดยพรีเมียร์ลีกนั้นประกอบไปด้วยทีมชั้นนำของยุโรปและของโลกมากมาย โดยมีลีกแชมเปียนชิพ ลีกวัน ลีกทู เป็นลีกลำดับรองลงไปตามลำดับ จนถึงลีกสมัครเล่นในระดับกลาง โดยในระดับพรีเมียร์ลีกนั้น โดยในปีฤดูกาล 2014-2015 นั้น สโมสรทั้งหมด 20 สโมสรในพรีเมียร์ลีกอังกฤษสามารถทำรายได้รวมกันได้ถึง 3,347 ล้านปอนด์ ในขณะที่สโมสรในลีกแชมเปียนชิพ ลีกวัน และลีกทูสามารถทำรายได้รวมกันได้เพียง 548 ล้านปอนด์ 124 ล้านปอนด์ และ 82 ล้านปอนด์ ตามลำดับเท่านั้น¹⁷ สโมสรกีฬาฟุตบอล ซึ่งมีผลงานเป็น 3 ลำดับสุดท้ายตามตารางคะแนนของแต่ละฤดูกาลจะต้องตกชั้นไปเล่นในลีกแชมเปียนชิพ และสโมสรซึ่งมีผลงานเป็น 2 อันดับแรก และสโมสรลำดับที่ 3-4 ผู้ชนะเลิศการแข่งขันรอบเพลออฟ จะได้เลื่อนชั้นขึ้นไปแข่งยังลีกสูงสุด เป็นต้น ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งลำดับชั้นการแข่งขัน ดังนี้

รูปที่ 1 แผนผังการแบ่งลำดับชั้นการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกในประเทศอังกฤษ

¹⁷ Matthew Green Sam Boor, Chris Hanson, Andy Shaffer, Alexander Thorpe and Christopher Winn, *Annual Review of Football Finance 2016*, ed. Dan Jones (Manchester, UK: Deloitte & Touche, 2016).

นอกจากการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระบบลีกแล้ว ในแต่ละประเทศก็จะมี การแข่งขันกีฬาฟุตบอลถ้วยในรายการต่าง ๆ อีกด้วย โดยมักจะแข่งในระบบแพ้คัดออก ซึ่งในการ แข่งขันกีฬาฟุตบอลถ้วยนั้น ลีกในลำดับสูงสุด อาจจะถูกจับคู่แข่งขันกับทีมจากลีกลำดับต่ำกว่าก็ได้ เช่น ฟุตบอลเอฟเอคัพ ของประเทศอังกฤษ หรือโคปา เดล เรย์ ของประเทศสเปน เป็นต้น รวมถึงการ ส่งตัวแทนเข้าร่วมการแข่งขันในลักษณะนานาชาติ ซึ่งองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันของแต่ละทวีป ได้ จัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระดับทวีปขึ้น เช่น การแข่งขันกีฬาฟุตบอลสโมสรชิงแชมป์แห่งทวีปยุโรป “ยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก” ซึ่งเป็นทัวร์นาเมนต์การแข่งขันกีฬาฟุตบอลชิงแชมป์สโมสรระดับทวีปที่ ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก และมีมูลค่าทางการตลาดมากมายมหาศาล ซึ่งจัดการแข่งขันโดยยูฟ่า โดยมีผู้เข้า แข่งขันจะประกอบไปด้วยสโมสรในทวีปยุโรปซึ่งเป็นตัวแทนที่ทำผลงานได้ดีที่สุดในลีกภายในของ ประเทศจากลีกภายในของแต่ละประเทศทั่วทวีปยุโรปเข้าร่วมการแข่งขัน เช่น ทีมที่ได้อันดับ 1-4 ของลีกในประเทศอังกฤษ สเปน เยอรมัน ในแต่ละปี เป็นต้น โดยในรอบแบ่งกลุ่มรอบสุดท้ายหลังจาก รอบคัดเลือกนั้น จะมีสโมสรเข้าแข่งทั้งหมดจำนวน 32 ทีม รวมถึงการแข่งขันกีฬาฟุตบอลยูฟ่า ยูโรป้า ลีก ซึ่งเป็นทัวร์นาเมนต์การแข่งขันกีฬาฟุตบอลชิงแชมป์สโมสรระดับทวีปยุโรปที่ยิ่งใหญ่รองลงมาจาก ยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก ซึ่งสโมสรในลำดับรองลงมาของลีกแต่ละประเทศ โดยทีมที่เข้าร่วมการแข่งขัน มักจะเป็นทีมจากลีกเล็ก ๆ ในทวีปยุโรป และทีมอันดับรองลงมาของลีกใหญ่ ๆ จากทีมที่ได้สิทธิไป เล่นในยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก เช่น อันดับ 4 และ 5 ของประเทศอังกฤษ เป็นต้น โดยในทวีปอื่น ก็มี

การแข่งขันในระดับทวีปเช่นกัน เช่น การแข่งขันเอเอฟซี แชมเปียนส์ลีก ของทวีปเอเชีย ซึ่งจัดขึ้นโดยสหพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (เอเอฟซี) โดยมีตัวแทนจากประเทศไทยเข้าแข่งขันด้วยเช่นกัน

2.1.3.2. การแข่งขันของสโมสรกีฬาฟุตบอลในระบบปิด

ฟุตบอลลีกของบางประเทศนั้น ก็จะมีการแข่งขันในระบบปิด กล่าวคือ ลีกการแข่งขันในประเทศนั้น ๆ อาจจะประกอบไปด้วยหลายลีกในประเทศก็ได้ แต่การประกอบกรของแต่ละลีกจะไม่มี ความเกี่ยวข้องกัน และจะไม่มี การขึ้นชั้นหรือตกชั้นระหว่างกัน นอกจากนี้ ลีกในลักษณะนี้ จะมีการกำหนดข้อห้ามหลายประการที่ทำให้สโมสรกีฬาฟุตบอลที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ เข้าร่วมการแข่งขันได้ยาก ยกตัวอย่างเช่น การแข่งขันลีกฟุตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกา ซึ่งในปัจจุบัน สหพันธ์ฟุตบอลแห่งสหรัฐอเมริกา (United States Soccer Federation - USSF) ได้ให้การรับรอง ลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพจำนวน 2 ลีก เป็นลีกประจำประเทศอย่างเป็นทางการ ได้แก่ เมเจอร์ลีกซอกเกอร์ (Major League Soccer) ซึ่งเป็นลีกฟุตบอลที่ได้รับความนิยมสูงสุด ประกอบไปด้วยจำนวนสโมสรกีฬาฟุตบอล 22 ทีม และยูไนเต็ดซอกเกอร์ลีก (United Soccer League) ซึ่งเพิ่งก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 2010 โดยประกอบไปด้วยสโมสรกีฬาฟุตบอลจำนวน 33 ทีม โดยรับรองให้เมเจอร์ลีกซอกเกอร์ ให้เป็นลีกฟุตบอลระดับดิวิชัน 1 และให้ยูไนเต็ดซอกเกอร์ลีก ให้เป็นลีกระดับดิวิชัน 2 รองจากเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ เนื่องจากเมเจอร์ลีกซอกเกอร์นั้น เป็นลีกที่จัดการแข่งขันมายาวนาน และได้รับความนิยมจากแฟนกีฬามากกว่ายูไนเต็ดซอกเกอร์ลีกเป็นอย่างมาก จากค่าเฉลี่ยผู้เข้าชมในสนามซึ่งมากกว่ายูไนเต็ดซอกเกอร์ลีกหลายเท่า รวมถึงจำนวนมูลค่าทางธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งมากกว่ายูไนเต็ดซอกเกอร์ลีก เป็นอย่างมากอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การแบ่งลำดับดิวิชันดังกล่าว ก็ได้ทำให้ ลีกเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะโครงสร้างแบบลำดับชั้นแต่อย่างใด โดยแต่ละลีกจะมีการแข่งขันแยกออกจากกันอย่างชัดเจน และมีองค์กรบริหารงานของลีกแต่ละลีกเป็นของตัวเองและเป็นเอกราช ดังเช่นแผนผังดังต่อไปนี้

รูปที่ 2 แผนผังการแบ่งแยกลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกา

ดิวิชั่น 1	เมเจอร์ลีก ซอกเกอร์ จำนวน 22 ทีม
ดิวิชั่น 2	ยูไนเต็ด ซอกเกอร์ ลีก จำนวน 33 ทีม

นอกจากการแข่งขันลีกฟุตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกา จะไม่มีการขึ้นชั้น-ตกชั้นแล้ว การแข่งขันในระบบปิด ยังหมายรวมถึงการกันมิให้ผู้อื่นเข้าร่วมการแข่งขันได้โดยง่ายด้วย ยกตัวอย่างเช่นการแข่งขันเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ ซึ่งมีการวางโครงสร้างการบริหารงานของลีกซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมทั้งหมดและเมเจอร์ลีกเองเป็นการรวมตัวกันในลักษณะแบบเป็นแบบองค์กรเดียว (Single-Entity) ซึ่งมี Major League Soccer, LLC เป็นผู้บริหารงานแบบรวมศูนย์ โดย Major League Soccer, LLC จะเป็นเจ้าของสิทธิในทีมฟุตบอลต่าง ๆ ในลีกทั้งหมด และเปิดรับนักลงทุนต่าง ๆ เข้ามาบริหารสิทธิในการทำทีมเหล่านั้น ดังนั้น หากนักลงทุนรายใดต้องการจะประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลในเมเจอร์ลีก ก็จะต้องได้รับความยินยอมเสียก่อน ไม่สามารถก่อตั้งทีมขึ้นและสมัครเข้าร่วมการแข่งขันดังเช่นในลีกอังกฤษซึ่งเป็นระบบเปิดได้

วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดในการจัดการบริหารการแข่งขันในลักษณะนี้คือการเสริมสร้าง “ความสมดุลของการแข่งขัน” (competitive balance) ระหว่างสโมสรต่าง ๆ ภายในลีก เนื่องจากการแข่งขันในระบบปิดนั้น สามารถลดความแตกต่างระหว่างสโมสรในแต่ละลำดับชั้น ดังเช่นการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป ซึ่งลีกสูงสุดมีมูลค่าทางธุรกิจมากกว่าลีกในลำดับต่ำกว่ามาก เมื่อเกิดการแข่งขันระหว่างทีมที่มีลำดับชั้นแตกต่างกัน ก็จะทำให้ขาดผลการแข่งขันได้โดยง่าย แต่ในระบบปิดนั้น องค์กรบริหารลีกจะสร้างกลไกต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่สูสีที่สุดของแต่ละทีมเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อให้การแข่งขันขาดเดาได้ยาก และสร้างความสนุกตื่นเต้นต่อผู้เข้าชมการแข่งขันได้มากขึ้น เช่น การจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายของแต่ละสโมสรในเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ในการจ่ายเงินเป็นค่าจ้างต่อนักกีฬาฟุตบอล เป็นต้น

ทั้งนี้ นอกจากการแข่งขันกีฬาฟุตบอลภายในสหรัฐอเมริกาแล้ว ก็ยังมีประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเป็นตัวอย่างของการออกแบบลีกในระบบปิดเช่นกัน โดยออสเตรเลียจะมีลีกสูงสุดชื่อว่า เอลีก (A-League) ซึ่งประกอบไปด้วยสโมสร 10 สโมสร และมีฟุตบอลลีกระดับท้องถิ่นอื่น ๆ ที่ได้รับความนิยมน้อยกว่ามากเป็นลีกรอง โดยจะไม่มีการแข่งขันตักชั้นระหว่างกัน

2.1.4. องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ

องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬา (Sport Governing Body) เป็นผู้ที่มิบทบาทอย่างยิ่งต่อการกำหนดทิศทางของธุรกิจการแข่งขันกีฬาในด้านต่าง ๆ ซึ่งในการแข่งขันกีฬาทั่วไปนั้น มักจะมีการบริหารจัดการระหว่างองค์กรเป็นแบบ “โครงสร้างลำดับชั้นพีรามิดแบบกึ่งผูกขาด” (monopolistic pyramid structure) เนื่องจากในการแข่งขันกีฬาแต่ละชนิดนั้น องค์กรกำกับดูแลลำดับสูงสุดจะมีข้อกำหนดในธรรมนูญขององค์กร เพื่อให้การรับรองสมาคมของกีฬานั้น ๆ เพียงองค์กรเดียวเท่านั้น เป็นองค์กรกีฬาประจำชาติ และทำหน้าที่ดูแลการแข่งขันในชาตินั้น ๆ ภายใต้การรับรอง ซึ่งสมาคมกีฬาของแต่ละประเทศก็จะดำเนินการเกี่ยวกับการแข่งขันภายใต้ร่มเงาของการกำกับดูแลโดยองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาระดับทวีปและ/หรือองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาระดับโลก ซึ่งจะมีเพียงองค์กรเดียวเท่านั้นเช่นกัน¹⁸

สำหรับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าฟีฟ่า (FIFA) เป็นองค์กรกำกับดูแลในระดับสูงสุดเพียงองค์กรเดียว โดยมีหน้าที่ในการจัดการแข่งขันกีฬารายการต่าง ๆ เช่น ฟุตบอลโลก ฟุตบอลชิงแชมป์สโมสรโลก เป็นต้น รวมถึงการกำกับดูแลและควบคุมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั่วโลกในภาพรวม เช่น การรับรองการแข่งขันรายการต่าง ๆ ที่องค์กรภายใต้การกำกับดูแลของฟีฟ่าจัดขึ้น การกำหนดกติกาการเล่นฟุตบอล การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอล หรือกฎเกณฑ์ในการประกอบอาชีพเป็นตัวแทนเจรจา สัญญาให้กับนักกีฬาฟุตบอล เป็นต้น โดยการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในรายการต่าง ๆ นั้น จะต้อง

¹⁸ Oliver Budzinski, "The Institutional Framework for Doing Sports Business: Principles of Eu Competition Policy in Sports Markets," *International Journal of Sport Management and Marketing* 2 11, 1-2 (2012). Page 6.

อยู่ภายใต้การกำกับดูแลกฎและกติกาซึ่งกำหนดโดยองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในรายการนั้น ๆ กำหนดขึ้น

ทั้งนี้ ลักษณะการกำกับดูแลองค์กรต่าง ๆ โดยกีฬาในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น มีลักษณะลำดับชั้นพีรามิดแบบผูกขาดเช่นกัน โดยกีฬาจะใช้อำนาจกำกับดูแลการแข่งขันจากชั้นบนไปยังชั้นล่าง ผ่านองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระดับทวีปจำนวน 6 องค์กร ซึ่งเป็นองค์กรที่มีลำดับรองลงมาของความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างแบบพีรามิด และได้รับมอบหน้าที่ในการกำกับดูแลการแข่งขันของทวีปต่าง ๆ จากกีฬา โดยจะมีเพียง 1 องค์กรต่อ 1 ทวีปเท่านั้น เพื่อกำกับดูแลสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศ ซึ่งจะมีสมาคมกีฬาฟุตบอลเพียงสมาคมเดียวซึ่งได้รับการรับรองเป็นสมาชิกของกีฬาและองค์กรระดับทวีปเหล่านั้นเช่นกัน เพื่อให้สมาคมเหล่านั้นมีสิทธิในการจัดการแข่งขันและเข้าร่วมการแข่งขันในระดับนานาชาติซึ่งกีฬารับรอง โดยสมาคมกีฬาฟุตบอลในประเทศจะทำหน้าที่เป็นองค์กรกำกับดูแลในระดับประเทศเพื่อควบคุมดูแลลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลภายในประเทศ รวมถึงการจัดการฟุตบอลทีมชาติซึ่งเป็นตัวแทนของประเทศในการแข่งขันระหว่างประเทศด้วย

แม้ว่าสมาคมกีฬาฟุตบอล สโมสรกีฬาฟุตบอล และนักกีฬาฟุตบอล จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ซึ่งกีฬา และองค์กรกำกับดูแลที่กีฬารับรองบังคับใช้ แต่สถานะทางกฎหมายของกฎเกณฑ์ที่ออกโดยกีฬานั้น ก็ได้มีสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศแต่อย่างใด เนื่องจากกีฬาเป็นองค์กรเอกชน มีนิติสัมพันธ์ในทางแพ่งกับองค์กรทางด้านฟุตบอลอื่น ๆ เช่น สมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศ นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม หากไม่ปฏิบัติตามกฎของกีฬาแล้ว กีฬาอาจสั่งห้ามบุคคลหรือองค์กรนั้น ๆ เข้าร่วมการแข่งขันที่รับรองโดยกีฬาก็ได้¹⁹ ซึ่งในทางข้อเท็จจริง (De Facto) นั้น จะเห็นได้ว่า การแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั่วโลกซึ่งได้รับความนิยมและมีมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาลนั้น จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกีฬาและองค์กรในลำดับต่าง ๆ ที่กีฬารับรองแทบทั้งสิ้น ดังนั้น หากสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศใด หรือสโมสร

¹⁹ อานันท์ กระบวนศรี, "สถานะทางกฎหมายของธรรมนูญกีฬา (Fifa Statutes): ข้อความคิดพื้นฐานในทางกฎหมาย,"(สำนักงานกฤษฎีกา).

กีฬาฟุตบอล หรือแม้แต่นักกีฬาฟุตบอลเองก็ตาม ได้รับบงกชโทษจากกีฬา เช่น การห้ามร่วมการแข่งขันที่ฟีฟ่ารับรองแล้ว ก็จะได้รับผลเสียหายต่อรายได้และการประกอบอาชีพของตนเป็นอย่างมาก โดยแผนผังของความสัมพันธ์ในลำดับชั้นพีรามิดดังนี้

รูปที่ 3 โครงสร้างลำดับชั้นพีรามิดของการกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอล

จากแผนผังดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น จะประกอบไปด้วยผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสโมสรกีฬาฟุตบอล นักกีฬาฟุตบอล ผู้ฝึกสอนฟุตบอล เอเยนต์ฟุตบอล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ จะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรกำกับดูแลของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเหล่านี้ตามลำดับชั้นขององค์กร โดยแต่ละองค์กรนั้นมีรายละเอียดดังนี้

2.1.4.1. สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (ฟีฟ่า)

สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (International Federation of Association Football) หรือ ฟีฟ่า (FIFA) เป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระดับสูงสุดของโลก โดยทำหน้าที่ดูแลควบคุมการดำเนินการในกีฬาฟุตบอลระหว่างประเทศ การจัดการแข่งขันต่าง ๆ ของฟุตบอล ทั้งฟุตบอลโลก ฟุตบอลสโมสรชิงแชมป์โลก ฟุตบอลเยาวชนชิงแชมป์โลก เป็นต้น ซึ่งโดยสถานะทางกฎหมายแล้วนั้น ฟีฟ่าเป็นสมาคมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายของประเทศ

สวีตเซอร์แลนด์ โดยจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ 1904²⁰ ทั้งนี้ ฟีฟ่าจะทำหน้าที่เป็นองค์กรที่ออกกฎเกณฑ์และกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอล เพื่อกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในภาพรวม และมีองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันในระดับทวีป 6 องค์กรที่ได้รับการรับรองโดยฟีฟ่า ให้ทำหน้าที่ช่วยกำกับดูแลการแข่งขันของสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศซึ่งเป็นสมาชิกของฟีฟ่าอีกด้วย ดังนี้

1. สมาพันธ์ฟุตบอลเอเชีย หรือ เอเอฟซี (Asian Football Confederation: AFC) ซึ่งประกอบไปด้วยสมาคมกีฬาฟุตบอลจาก 46 ประเทศ
2. สมาพันธ์ฟุตบอลแห่งแอฟริกา หรือ ซีเอเอฟ (Confederation of African Football: CAF) ซึ่งประกอบไปด้วยสมาคมกีฬาฟุตบอลจาก 54 ประเทศ
3. สมาพันธ์ฟุตบอลอเมริกาเหนือ อเมริกากลาง และแคริบเบียน หรือ คอนคาเคฟ (Confederation of North, Central American and Caribbean Association Football: CONCACAF) ซึ่งประกอบไปด้วยสมาคมกีฬาฟุตบอลจาก 35 ประเทศ
4. สมาพันธ์ฟุตบอลอเมริกาใต้ หรือ คอนเมบอล (Confederación Sudamericana de Fútbol, CONMEBOL) ซึ่งประกอบไปด้วยสมาคมกีฬาฟุตบอลจาก 10 ประเทศ
5. สมาพันธ์ฟุตบอลโอเชียเนีย หรือ โอเอฟซี (Oceania Football Confederation: OFC) ซึ่งประกอบไปด้วยสมาคมกีฬาฟุตบอลจาก 11 ประเทศ และ
6. สหภาพสมาคมกีฬาฟุตบอลยุโรป หรือ ยูฟ่า (Union of European Football Associations: UEFA) ซึ่งประกอบไปด้วยสมาคมกีฬาฟุตบอลจาก 55 ประเทศ

ทั้งนี้ องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันในระดับทวีปต่าง ๆ อาจออกกฎเกณฑ์เพิ่มเติมจากที่ฟีฟ่ากำหนดไว้ เพื่อกำกับดูแลและพัฒนาการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปซึ่งตนดูแลอยู่ด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น การบังคับใช้กฎการควบคุมการเงินเพื่อการแข่งขันอย่างเป็นธรรมของยูฟ่า (UEFA Financial Fair Play) ของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรป ซึ่งยูฟ่าได้บังคับใช้

---

²⁰ "Who We Are," [Online] Accessed: 6 November 2017. Available from: <http://www.fifa.com/about-fifa/who-we-are/index.html>

เพื่อแก้ปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นกับสโมสรต่าง ๆ ในทวีปยุโรป หรือความพยายามของเอเอฟซีในการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสโมสรกีฬาฟุตบอลในเอเชียทั้งหมด โดยบังคับต่อสมาคมกีฬาแต่ละประเทศในเอเชียให้บังคับใช้กฎการออกใบอนุญาตสโมสร (Club License) ต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศโดยการนำมาตรฐานที่เอเอฟซีกำหนดไปใช้เป็นแนวทางเพื่อพัฒนามาตรฐานของสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปเอเชียให้มีมาตรฐานและพัฒนามากยิ่งขึ้น

นอกจากจะทำหน้าที่กำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลโดยรวมแล้ว ฟิฟ่ายังเป็นผู้ประกอบธุรกิจในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพเองด้วย โดยการจัดทัวร์นาเมนต์การแข่งขันกีฬาฟุตบอลรายการต่าง ๆ เช่น การแข่งขันกีฬาฟุตบอลโลก การแข่งขันกีฬาฟุตบอลชิงแชมป์สโมสรโลก การแข่งขันฟุตบอลชิงแชมป์ระหว่างทวีปคอนเฟเดอเรชันส์คัพ รวมถึงรายการระดับฟุตบอลเยาวชนต่าง ๆ โดยฟิฟ่า สามารถทำเงินจากการแข่งขันเหล่านี้ได้อย่างมหาศาล โดยในรอบปีบัญชีตั้งแต่ ค.ศ. 2015-2018 นั้น ฟิฟ่าสามารถทำรายได้รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 5,656 ล้านยูโร สดอลลาร์ (ประมาณ 181,000 ล้านบาท)²¹ โดยกว่า 90% ของรายได้เหล่านี้ มาจากการขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสด สิทธิทางการตลาดต่าง ๆ รวมถึงการให้ใช้สิทธิทางการค้าเกี่ยวกับการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลโลกของฟิฟ่า โดยรายได้เหล่านี้ ฟิฟ่าจะนำไปใช้จ่ายในการบริหารงานเพื่อกำกับดูแลธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในด้านต่าง ๆ รวมถึงการนำไปส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในรูปแบบของเงินช่วยเหลือให้กับสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ²²

2.1.4.2. สมาพันธ์สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งยุโรป (ยูฟ่า)

สมาพันธ์ฟุตบอลแห่งยุโรป หรือ ยูฟ่า (Union of European Football Associations - UEFA) เป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬา (Sport Governing Body) ระดับทวีป (ชั้นที่ 2 ของพีรามิด) ที่ทำหน้าที่ควบคุม กำกับ และดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป โดยได้รับการรับรองให้เป็น 1 ใน 6 สมาคมระดับทวีปภายใต้การกำกับดูแลของฟิฟ่า โดยยูฟ่ามีสถานะ

²¹ "Financial Report 2017," (Fédération Internationale de Football Association, 2017).

²² "Governance – Finances," [Online] Accessed: 31 March 2018. Available from: <http://www.fifa.com/governance/finances/index.html>

เป็นสมาคมซึ่งก่อตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองนียง ประเทศสวิตเซอร์แลนด์²³ โดยยูฟ่าจะทำหน้าที่เป็นองค์กรที่ควบคุมและส่งเสริมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปในการจัดการแข่งขันต่าง ๆ ดูแลและกำกับกับการดำเนินการของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรปซึ่งอยู่ในสังกัดสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศจำนวน 55 สมาคมด้วยกัน ผ่านกฎเกณฑ์และกฎระเบียบที่ตนร่างขึ้น และสโมสรกีฬาอาชีพ นักกีฬาอาชีพฟุตบอลเอเยนต์ รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ยูฟ่าได้ร่างขึ้นด้วย

ทั้งนี้ การบริหารงานภายในของยูฟ่าภายใต้ธรรมนูญของยูฟ่า (UEFA Statutes) จะประกอบไปด้วยสภายูฟ่า (UEFA Congress) ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุด ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกยูฟ่า และจะจัดประชุมประจำปีละหนึ่งครั้ง เพื่อพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ โดยมีคณะกรรมการบริหารของยูฟ่า (UEFA Executive Committee) เป็นคณะบริหารสูงสุดของยูฟ่า คอยทำหน้าที่ในการบริหารงานและออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งคณะบริหารนั้นประกอบไปด้วยประธานของยูฟ่า (UEFA President) และตัวแทนของสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศซึ่งเป็นสมาชิกยูฟ่า จำนวน 16 คน ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากสภาของยูฟ่า²⁴

นอกจากบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลการแข่งขันแล้วนั้น ยูฟ่ามีหน้าที่ในการจัดการแข่งขันต่าง ๆ ในทวีปยุโรปอีกด้วย ซึ่งการแข่งขันแต่ละรายการ ต่างก็เป็นการแข่งขันที่ได้รับความนิยมสูงสุดในโลก เช่น การแข่งขันกีฬาฟุตบอลยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก และยูฟ่า ยูโรปาลีก ซึ่งเป็นทัวร์นาเมนต์การแข่งขันกีฬาฟุตบอลชิงแชมป์สโมสรระดับทวีปยุโรป รวมถึงทัวร์นาเมนต์สำหรับทีมชาติ เช่น ยูฟ่า เนชั่นส์ ลีก และฟุตบอลชิงแชมป์แห่งชาติยุโรป เป็นต้น โดยรายได้ของยูฟ่าใน

²³ "About Uefa," [Online] Accessed: 18 November 2017. Available from: <http://www.uefa.org/about-uefa/index.html>

²⁴ "Uefa Executive Committee," [Online] Accessed: 18 November 2017. Available from: <http://www.uefa.org/about-uefa/executive-committee/index.html>

ฤดูกาล 2016-2017 นั้น มีจำนวนสูงถึง 2,350 ล้านยูโร²⁵ โดยเป็นรายได้ที่เกิดจากการจำหน่ายตั๋วเข้าชมการแข่งขัน การจำหน่ายสินค้าที่ระลึก การขายลิขสิทธิ์ภาพลักษณ์ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลรายการต่าง ๆ ให้กับผู้สนับสนุน รวมถึงการจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในรายการระดับทวีปยุโรป เป็นต้น โดยยูฟ่าจะจัดการแบ่งผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระดับทวีปที่ยูฟ่าจัดขึ้น ให้กับสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ รวมถึงสโมสรกีฬาฟุตบอลซึ่งเข้าร่วมการแข่งขันของยูฟ่าด้วย ยกตัวอย่างเช่น สโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันยูฟ่าแชมเปียนส์ลีก ซึ่งจะได้รับการจัดสรรส่วนแบ่งรายได้รวมเป็นจำนวนประมาณ 1,300 ล้านยูโร และการแข่งขันยูฟ่า ยูโรปาลีก ซึ่งเป็นถ้วยชิงแชมป์สโมสรยุโรปลำดับรองลงมา จะได้รับเงินรางวัลรวมน้อยกว่ามาก เพียงแค่ประมาณ 400 ล้านยูโรเท่านั้น²⁶ โดยแหล่งรายได้มหาศาลดังกล่าวที่นำแบ่งให้กับสโมสรต่าง ๆ นั้น มีรายได้หลักมาจากค่าลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขัน และลิขสิทธิ์ทางการค้าของการแข่งขันกีฬารายการนั้น ๆ ซึ่งยูฟ่า จะเป็นผู้ดำเนินการขายลิขสิทธิ์ดังกล่าวในลักษณะสัญญาร่วมจำหน่าย (Joint-Selling) ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ยูฟ่าได้บังคับใช้กฎการแข่งขันเพื่อให้สโมสรต่างมอบสิทธิให้และทำหน้าที่เป็นผู้บริหารจัดการสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันทั้งหมด แทนสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขัน และสโมสรเหล่านี้จะไม่สามารถนำลิขสิทธิ์แมตช์การแข่งขันของตนไปขายได้ด้วยตนเองเพื่อหารายได้เข้าสู่สโมสรของตนได้ แต่อย่างไรก็ตาม การร่วมกันจำหน่ายลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าว ก็ทำให้มูลค่าของการแข่งขันเพิ่มขึ้นอย่างมาก และส่งผลดีต่อสโมสรเล็กที่ได้รับเงินมากขึ้นกว่าเดิมด้วย

ด้วยปัจจัยดังกล่าว สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในทวีปยุโรป จึงต้องทุ่มเทอย่างหนักในการทำผลงานการแข่งขันของตนให้ประสบความสำเร็จมากที่สุด โดยวิธีการที่เร็วที่สุดในการประสบความสำเร็จ ก็คือการลงทุนอย่างมหาศาลเพื่อใช้จ่ายในการซื้อตัวนักกีฬาที่มีความสามารถ

²⁵ "2016/17 Champions League Revenue Distribution," [Online] Accessed: 18 November 2017. Updated: 25 August 2016. Available from: <http://www.uefa.com/uefachampionsleague/news/newsid=2398575.html>

²⁶ "2016/17 Europa League Revenue Distribution," [Online] Accessed: 18 November 2018. Updated: 26 August 2016. Available from: <http://www.uefa.com/uefaeuropaleague/news/newsid=2398584.html>

เข้ามายกระดับทีมให้ได้ เนื่องจากนักกีฬาฟุตบอลนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของสโมสรอื่นได้ในสนามแข่งขัน และหากประสบความสำเร็จ สามารถจบการแข่งขันด้วยลำดับต้น ๆ ของลีกได้ ก็อาจได้รับสิทธิ์ในการเป็นตัวแทนของประเทศในการแข่งขันรายการระดับทวีปที่ผู้ฟาจัดขึ้น โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ การเข้าแข่งขันยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก ซึ่งจะทำให้สโมสรได้รับเงินรางวัลก้อนโต และจะเพิ่มโอกาสในการยกระดับสถานะและมูลค่าทางการตลาดของสโมสรได้มากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้สโมสรสามารถเข้าถึงเงินทุนจากผู้ผลิตหรือจำหน่ายสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากสปอนเซอร์หรือสินค้าต่าง ๆ นั้น ก็ต้องการที่จะลงทุนสนับสนุนทางการเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอลเพื่อแลกกับการโฆษณาสินค้าผ่านสโมสรที่เป็นที่นิยม และมีฐานแฟนบอลเยอะด้วยเช่นกัน ในทางกลับกัน หากสโมสรทำผลงานได้ไม่ดีจนไม่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันรายการใหญ่ในระดับทวีปได้ ก็จะทำให้สโมสรดังกล่าวสูญเสียรายได้อย่างมหาศาลตามมาอีกด้วย โดยเห็นได้ชัดจากกรณีของสโมสรกีฬาฟุตบอลแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด จากประเทศอังกฤษ ซึ่งทำผลงานไม่ดีและพลาดโอกาสในการเข้าร่วมการแข่งขันยูฟ่าแชมเปียนส์ลีก ฤดูกาล 2016-2017 ทำให้สโมสรขาดรายได้จากการแข่งขันและส่วนแบ่งค่าลิขสิทธิ์ที่ควรจะได้รับจากการเข้าร่วมการแข่งขันรายการดังกล่าว เป็นจำนวนสูงถึง 38 ล้านปอนด์²⁷ นอกจากนี้ หากแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด ไม่สามารถพาทีมเข้าแข่งขันรายการดังกล่าวได้ในแต่ละฤดูกาลยัง สโมสรจะต้องสูญเสียรายได้เป็นจำนวน 20 ล้านปอนด์ต่อปี ตามเงื่อนไขภายใต้สัญญาซึ่งทำไว้กับอาดิดาส บริษัทผู้ผลิตเสื้อผ้าและอุปกรณ์แข่งขันกีฬายักษ์ใหญ่ของประเทศเยอรมันและผู้สนับสนุนหลักของสโมสรอีกด้วย²⁸

ทั้งนี้ รายได้ที่สโมสรได้รับจากการแข่งขันของยูฟ่านั้น จะแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือเงินรางวัลจากการแข่งขัน โดยจำนวนเงินรางวัลจะกำหนดเอาไว้เป็นเกณฑ์ให้เท่ากันสำหรับทุกทีม ซึ่งขึ้นอยู่กับผลงานของแต่ละทีมด้วย หากสามารถชนะได้หลายแมตช์ และเข้ารอบลีก

²⁷ "Manchester United Revenues Hit by Champions League Absence," [Online] Accessed: 18 November 2017. Updated: 17 September 2015. Available from: <http://www.bbc.com/news/business-34278364>

²⁸ "Manchester United Face £20m Adidas Champions League Blow," [Online] Accessed: 18 November 2017. Updated: 17 November 2016. Available from: <http://www.bbc.com/sport/football/38015518>

ๆ ได้ ก็จะได้เงินรางวัลเยอะ และส่วนที่สอง คือ ค่าส่วนแบ่งจากลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดของการแข่งขัน ซึ่งในกรณีนี้ตัวแทนจากแต่ละประเทศจะได้รับเงินไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความนิยมของลีกภายในประเทศด้วย โดยรายงานของยูฟ่าซึ่งชี้แจงเกี่ยวกับรายได้ของแต่ละสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันในปีฤดูกาล 2012 - 2013 ได้แสดงให้เห็นว่า สโมสรแมนเชสเตอร์ ซิตี้ ตัวแทนจากประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นลีกที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ได้รับเงินส่วนแบ่งค่าลิขสิทธิ์เป็นจำนวนเงิน 18.7 ล้านปอนด์จากการแข่งขันยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก แต่ในขณะที่เดียวกันสโมสรบราก้า จากประเทศโปรตุเกส ซึ่งเป็นลีกที่ได้รับความนิยมน้อยกว่าลีกของประเทศอังกฤษ กลับได้รับเงินส่วนแบ่งเพียง 1.5 ล้านปอนด์จากการแข่งขันรายการเดียวกัน ทั้งที่บราก้าสามารถทำผลงานได้ในระดับเดียวกันกับสโมสรแมนเชสเตอร์ซิตี²⁹

2.1.4.3. สมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศ

การแข่งขันกีฬาฟุตบอลภายในของแต่ละประเทศ จะมีสมาคมกีฬาฟุตบอลเพียงสมาคมเดียวของแต่ละประเทศซึ่งได้รับการรับรองจากฟีฟ่า และองค์กรระดับทวีปให้เป็นผู้กำกับดูแลการแข่งขันในประเทศเหล่านั้น ที่สามารถทำกิจกรรมหรือจัดการแข่งขันภายใต้การรับรองของฟีฟ่าได้ ดังเช่นสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ซึ่งได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (ฟีฟ่า) ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2468 ซึ่งนับเป็นชาติแรกของทวีปเอเชียและเป็นลำดับที่ 37 ของโลก³⁰ โดยสมาคมกีฬาฟุตบอลนั้น จะทำหน้าที่กำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศทั้งหมด และพัฒนาและส่งเสริมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของประเทศ ผ่านการออกกฎเกณฑ์การแข่งขันในลักษณะต่าง ๆ เช่น กติกาการแข่งขัน คุณสมบัติของผู้เข้าแข่งขัน การรักษามาตรฐานของการแข่งขันต่าง ๆ เป็นต้น รวมถึงการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลภายในประเทศร่วมกับองค์กรซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อจัดการแข่งขันฟุตบอลลีก และบริหารจัดการรายได้หรือสิทธิประโยชน์จากการแข่งขันเหล่านั้น

²⁹ Valerie Kaplan, "Uefa Financial Fairplay Regulations and European Union Antitrust Law Complications," *Emory International Law Review* 29(2014). p. 806

³⁰ "ประวัติสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2560. แหล่งที่มา: <http://fathailand.org/history>

2.1.4.4. ลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพภายในประเทศ

โดยในแต่ละประเทศจะมีการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพภายในโดยแบ่งเป็นดิวิชั่นต่าง ๆ จากระดับล่าง ซึ่งอาจเป็นการแข่งขันในระดับสมัครเล่น จนถึงการแข่งขันในระดับอาชีพในลีกสูงสุด โดยรายได้จากการแข่งขันรวมถึงผลประโยชน์ทางธุรกิจที่สโมสรกีฬาฟุตบอลจะได้รับก็จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความนิยมของผู้สนับสนุนหรือแฟนบอลของแต่ละสโมสร หากสโมสรใดสามารถไต่เต้าขึ้นไปสู่ระดับสูงได้ โอกาสที่จะมีรายได้จากการประกอบธุรกิจก็จะยิ่งมากขึ้นไปด้วย ทั้งนี้ สโมสรซึ่งเพิ่งก่อตั้งใหม่ จะต้องเริ่มเข้าแข่งขันในระดับล่างสุดของลีก และค่อย ๆ ไต่เต้าขึ้นไปในระดับการแข่งขันที่สูงขึ้น โดยไม่สามารถสมัครเข้าแข่งขันในลีกที่มีระดับสูงได้ในทันที

การบริหารภายในของการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีก สมาคมกีฬาฟุตบอลในแต่ละประเทศมักจะจัดการแข่งขันขึ้นโดยการตั้งองค์กรใดองค์กรหนึ่งขึ้นมาเป็นองค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลและบริหารลีกการแข่งขันแทนสมาคมกีฬาฟุตบอล ทั้งในด้านการจัดการแข่งขันและการหารายได้จากการแข่งขัน แต่ก็จะต้องขึ้นอยู่กับกำกับดูแลและควบคุมโดยสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศนั้น ๆ ซึ่งได้รับการรับรองจากยูฟ่าด้วย โดยการบริหารจัดการฟุตบอลลีกของแต่ละประเทศนั้น ก็จะมี ความแตกต่างกันไป เช่น ประเทศอังกฤษ ซึ่งได้จัดตั้งบริษัทที่มีชื่อว่า Football Association Premier League Limited (FAPL) ขึ้น เพื่อเป็นองค์กรบริหาร (organizing body) ของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในพรีเมียร์ลีกอังกฤษซึ่งเป็นลีกสูงสุด โดย FAPL จะเป็นผู้ออกกฎการแข่งขัน รวมถึงการเป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดสดและสิทธิทางด้านการค้าต่าง ๆ ของการแข่งขันแทนสโมสรทั้ง 20 สโมสรในพรีเมียร์ลีก ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นของ FAPL และลงคะแนนเสียงในฐานะผู้ถือหุ้นเพื่อร่วมกันตัดสินใจในการกำหนดทิศทางและนโยบายของการบริหารจัดการผ่านการประชุมผู้ถือหุ้นของ FAPL โดยสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขัน จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Rule Book) ของ FAPL ซึ่งมีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาระหว่างสโมสรและ FAPL อีกด้วย³¹ และมีเดอะฟุตบอลลีก (The Football League) ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแล และจัดการแข่งขัน

³¹ "About the Premier League - Who We Are," [Online] Accessed: 18 November 2017. Available from: <http://www.premierleague.com/content/premierleague/en-gb/about/who-we-are.html>

ลีกในระดับรองจำนวน 3 ลำดับ คือ ลีกแชมเปียนชิพ (Skybet Championship) ลีกวัน (Skybet League 1) และ ลีกทู (Skybet League 2) ซึ่งเป็นลีกระดับรองลงมาจากพรีเมียร์ลีก เป็นต้น

2.1.5. ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีส่วนได้เสียในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล

ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ ประกอบด้วยองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ ในฐานะผู้ประกอบธุรกิจในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ซึ่งเข้าร่วมการแข่งขัน และทำให้เกิดการแข่งขันขึ้น รวมถึงนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ซึ่งสังกัดอยู่ในสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพต่าง ๆ รวมถึงองค์กรอื่น ๆ เช่น ตัวกลางในการเจรจา สัญญาแทน (ฟุตบอลเอเจนต์) ผู้สนับสนุนการแข่งขัน หรือผู้ประกอบธุรกิจการถ่ายทอดสดการแข่งขัน เป็นต้น โดยผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้ จะอยู่ภายใต้โครงสร้างการกำกับดูแลการแข่งขันขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ และเป็นผู้ที่มักจะได้รับผลกระทบจากการออกกฎหมายหรือการตัดสินใจใด ๆ ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเหล่านั้น โดยผู้เขียนจะอธิบายถึงความหมายและบทบาทหน้าที่ของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ และนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ดังนี้

2.1.5.1. สโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ

ความหมายของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น มักจะมีการกำหนดเอาไว้ในระเบียบการแข่งขันของแต่ละการแข่งขัน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วก็จะมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ยกตัวอย่างเช่น ในการแข่งขันพรีเมียร์ลีกของประเทศอังกฤษนั้น ได้ให้ความหมายไว้กว้าง ๆ ว่า สโมสรกีฬาฟุตบอล หมายถึง สโมสรสมาคมที่เป็นสมาชิกของฟุตบอลลีก³²

โดยในรูปแบบของการประกอบธุรกิจนั้น สโมสรกีฬาฟุตบอลจะประกอบธุรกิจโดยการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทต่าง ๆ เช่น บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด และบางสโมสรก็มีการซื้อขายหุ้นของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์อีกด้วย โดยแต่ละสโมสรกีฬาฟุตบอลแต่ละสโมสรก็จะสังกัดอยู่ในสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระดับทวีป และลงทำการแข่งขันในรายการซึ่งได้รับการรับรองโดยสมาคม

³² The Football Association Premier League Limited, Premier League Handbook Season 2016-2017 (London, UK: The Football Association Premier League Limited, 2016).

กีฬาฟุตบอลของประเทศของตน รวมการแข่งขันในระดับทวีปซึ่งจัดขึ้นและได้รับการรับรองโดย องค์การกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระดับทวีปเท่านั้น เช่น สโมสรกีฬาฟุตบอลลิเวอร์พูล ซึ่งสังกัดสมาคมกีฬาฟุตบอลประเทศอังกฤษ ภายใต้การกำกับดูแลของยูฟ่า องค์การกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของทวีปยุโรปนั่นเอง ซึ่งสโมสรลิเวอร์พูลก็จะทำการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกและฟุตบอลถ้วยภายในประเทศอังกฤษซึ่งสมาคมกีฬาฟุตบอลอังกฤษได้ให้การรับรอง เช่น พรีเมียร์ลีก เอฟเอคัพ ลีกคัพ และอาจทำผลงานได้ดีจนผ่านเกณฑ์ในการเป็นตัวแทนสโมสรของสมาคมกีฬาฟุตบอลอังกฤษ เพื่อเข้าแข่งขันรายการในระดับทวีปยุโรปได้ เช่น การแข่งขันกีฬาฟุตบอลยูฟ่า แชมเปียนส์ ลีก ซึ่งจะต้องทำผลงานเป็นลำดับที่ 1 ถึง 4 ของการแข่งขันพรีเมียร์ลีกเท่านั้น จึงจะได้รับสิทธิเข้าแข่งขันรายการระดับทวีปดังกล่าวได้ เป็นต้น

2.1.5.2. นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

ฟีฟ่าได้กำหนดนิยามของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพเอาไว้ใน กฎเกณฑ์ของ ฟีฟ่าเกี่ยวกับสถานะของนักกีฬาและการโอนย้ายนักกีฬา (Regulations on the Status and Transfer of Players) ซึ่งเป็นข้อบังคับที่กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสถานภาพและการย้ายทีมของ นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดยในกฎดังกล่าว ฟีฟ่าได้ให้นิยามเอาไว้ทั้งนักกีฬาฟุตบอลสมัครเล่นและ นักกีฬาฟุตบอลอาชีพเอาไว้ในหัวข้อ สถานภาพของผู้เล่น นักกีฬาสมัครเล่น และนักกีฬาอาชีพ ว่า “นักกีฬาอาชีพ คือ ผู้เล่นที่ได้ลงนามในสัญญากับสโมสร และได้รับเงินสำหรับกิจกรรมการฟุตบอล ของเขามากกว่าค่าใช้จ่ายที่เขาต้องรับภาระ ผู้เล่นที่เหลือทั้งหมดถือว่าเป็นนักกีฬาสมัครเล่น”³³

โดยทั่วไปแล้วสัญญาจ้างนักกีฬาอาชีพนั่น เป็นการก่อกันสัมพันธ์ระหว่าง สโมสรกีฬาฟุตบอลและนักกีฬาอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักกีฬาฟุตบอลอาชีพลงทำการแข่งขัน ให้กับสโมสรกีฬาฟุตบอลของตนในรายการที่สโมสรลงทำการแข่งขัน โดนมีค่าตอบแทนเป็นค่าจ้างให้ ทั้งนี้ งานของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพเป็นงานที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากลูกจ้างตามระบบกฎหมาย แรงงานทั่วไป กล่าวคือเป็นลักษณะของงานที่ความคล้ายอาชีพที่มีความเป็นวิชาชีพ ที่ต้องใช้ทักษะ ความสามารถในการประกอบอาชีพ แม้นักกีฬาฟุตบอลอาชีพจะอยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของสโมสร

³³ FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players

แต่อ่านฉบับบังคับบัญชาดังกล่าวมีลักษณะที่แตกต่างออกไป กล่าวคือนักกีฬาฟุตบอลอาชีพมีอิสระในการตัดสินใจทำการแข่งขันกีฬาฟุตบอลตามดุลยพินิจในวิธีการทำงานของตนเองเมื่อลงทำการแข่งขันกีฬาฟุตบอล³⁴ นอกจากนี้ โดยลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น อาจมีลักษณะหลายประการที่ขัดกับกฎหมายแรงงาน เช่น ชั่วโมงทำงาน วันหยุด การยกเลิกสัญญา เป็นต้น ซึ่งในประเทศอังกฤษนั้นมีหลักการเรื่องประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติในการจ้างงาน หากทำเนียมปฏิบัติของอาชีพนั้น ๆ เป็นการปฏิบัติกันมาอย่างช้านาน ก็สามารถยกเว้นได้³⁵

2.1.5.3. ตัวกลางในการเจรจาสัญญาแทน (ฟุตบอลเอเยนต์)

ตามระเบียบของฟีฟ่าเกี่ยวกับการทำงานของตัวกลางในการเจรจาสัญญาแทนนั้น ฟีฟ่าได้ให้คำนิยามของฟุตบอลเอเยนต์ว่า “บุคคลธรรมดาหรือบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งเป็นตัวแทนผู้เล่น และ/หรือสโมสร โดยมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม ในการเจรจาต่อรองซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อสรุปของสัญญาจ้างแรงงาน หรือ เพื่อหาข้อสรุปของสัญญาโอนย้าย”³⁶ โดยภายใต้กฎดังกล่าวนี้ ฟีฟ่ามองว่า ฟุตบอลเอเยนต์คือผู้ที่ทำหน้าที่ในการเจรจาหาข้อสรุปเกี่ยวกับสัญญาจ้างนักแรงงานของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ให้กับนักกีฬาอาชีพเอง หรือสโมสรผู้ต้องการที่จะจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น หรือเจรจาสัญญาในการโอนย้ายนักเตะระหว่างสโมสรกีฬาฟุตบอล แต่ที่จริงแล้วฟุตบอลเอเยนต์นั้น มีลักษณะเสมือนเป็นผู้จัดการส่วนตัวของนักกีฬาฟุตบอลเลยทีเดียว โดยการเป็นตัวแทนให้กับนักกีฬาฟุตบอลในการเจรจาเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อหาสโมสรให้เล่น การเจรจาย้ายทีม รวมไปถึงการดูแลสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เป็นรายได้นอกสนามฟุตบอล เช่น การโฆษณา การบริหารจัดการภาพลักษณ์ของนักเตะ เพื่อให้ตัวนักเตะได้รับผลประโยชน์สูงสุด โดยมีการ

³⁴ สมพล วิจิธรรม, "ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสัญญานักกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย" (ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546). หน้า 195.

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 57.

³⁶ FIFA Regulations on Working with Intermediaries

แบ่งปันผลประโยชน์กับนักเตะอย่างเป็นระบบ รวมถึงการดูแลเรื่องทั่วไปของนักกีฬาฟุตบอล เช่น การติดต่อเรื่องที่พัก ใบอนุญาตทำงาน เป็นต้น³⁷

โดยแต่เดิมนั้น ฟิฟ่าได้บังคับใช้กฎเกณฑ์ในการกำกับดูแลการทำหน้าที่ของฟุตบอลเอเยนต์โดยการใช้ระบบการให้ใบอนุญาตการเป็นฟุตบอลเอเยนต์ โดยผู้ที่เป็นเอเยนต์จะต้องผ่านการทดสอบจากฟิฟ่าและวางแบงก์การันตีจากธนาคารเพื่อเป็นประกันในการประกอบอาชีพด้วย รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนและจัดการข้อพิพาทเกี่ยวกับฟุตบอลเอเยนต์ให้กับนักกีฬาฟุตบอล แต่ท้ายที่สุดฟิฟ่าก็ได้ยกเลิกกฎเกณฑ์ดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่ากฎเกณฑ์ดังกล่าวนั้น ไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการย้ายสโมสรของนักกีฬาฟุตบอลกว่า 70% นั้น ได้ถูกจัดการโดยฟุตบอลเอเยนต์ซึ่งไม่ได้รับใบอนุญาตจากฟิฟ่า³⁸ ฟิฟ่าจึงได้ออกกฎเกณฑ์ใหม่เกี่ยวกับการกำกับดูแลฟุตบอลเอเยนต์ และเปลี่ยนคำนิยามของผู้ที่ทำหน้าที่ในการเจรจาสัญญาแทนนี้จากคำว่า “ฟิฟ่าฟุตบอลเอเยนต์” (FIFA Football Agent) เป็นคำว่า “ตัวกลางในการเจรจาสัญญาแทน” (Intermediaries) โดยกฎเกณฑ์ดังกล่าวได้เปลี่ยนวัตถุประสงค์สำคัญเป็นการมุ่งเน้นที่จะวางกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติมากกว่าการควบคุมการทำหน้าที่ของฟุตบอลเอเยนต์ เช่น การยกเลิกการออกใบอนุญาตให้กับฟุตบอลเอเยนต์ และกำหนดเพียงให้สมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศออกระบบลงทะเบียนเอเยนต์ของตนเอง การยกเลิกระบบร้องเรียนและแก้ไขปัญหาข้อพิพาทระหว่างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ สโมสรกีฬาฟุตบอล และฟุตบอลเอเยนต์ เป็นต้น จึงทำให้เกิดคำถามมากมายตามมาว่า เป็นการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องหรือไม่³⁹

³⁷ ไทยรัฐออนไลน์, "จากไทยลีกสู่อินเตอร์! เอเยนต์ 'แจ๊คกี้' ขออาสาพาเด็กไทยเปิดตลาดยุโรป," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 14 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th/content/518092>

³⁸ "Football Agent Rule Changes 'Could Leave Young Players Exploited,'" [Online] Accessed: 15 December 2017. Updated: 1 April 2015. Available from: <http://www.bbc.com/sport/0/football/32150263>

³⁹ Couchmans LLP, "Commentary on the Regulations " [Online] Accessed: 15 December 2017. Available from: <http://footballintermediary.co.uk/regulations/commentary-on-the-regulations/#commentary-on-the-regulations>

2.1.6. องค์กรอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากความร่วมมือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

2.1.6.1. สมาคมลีกฟุตบอลอาชีพยุโรป

สมาคมลีกฟุตบอลแห่งยุโรป (The European Leagues) หรือชื่อเดิมว่า สมาคมลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพแห่งทวีปยุโรป (The European Professional Football Leagues - EPFL) เป็นการรวมตัวกันระหว่างลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในทวีปยุโรป ไม่ว่าจะเป็นลีกฟุตบอลสูงสุดและลีกรองของประเทศต่าง ๆ จำนวน 24 ลีก เช่น พรีเมียร์ลีก (ประเทศอังกฤษ) กัลโช่ ซีเรียอา (ประเทศอิตาลี) บุนเดสลีกา (ประเทศเยอรมัน) เป็นต้น และยังมีสมาชิกสมทบอีกจำนวน 8 ลีกจากประเทศต่าง ๆ อีกด้วย โดยการรวมตัวดังกล่าว เป็นการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งสมาคมเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกในทวีปยุโรป เพื่อทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงของลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพแทนสมาชิกในการปกป้องผลประโยชน์ร่วมกันต่อฟุตบอลลีกต่าง ๆ ในประเด็นซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีก⁴⁰

โดยแต่เดิมนั้น สมาคมลีกฟุตบอลแห่งยุโรป ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมกันกับยูฟ่า ในการเข้าไปร่วมกับคณะกรรมการบริหารของยูฟ่าในฐานะตัวแทนของลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพต่าง ๆ เพื่อตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญร่วมกับองค์กรอื่น แต่อย่างไรก็ตามข้อตกลงฉบับดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้ว และยังคงอยู่ในระหว่างขั้นตอนการเจรจาข้อตกลงฉบับใหม่ที่ยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ เนื่องจากสมาคมลีกฟุตบอลแห่งยุโรป พยายามเจรจาต่อรองเพื่อเปลี่ยนแปลงโควตาเข้าแข่งขันรายการยูฟ่า ยูโรปาลีกกับยูฟ่า⁴¹

⁴⁰ "Epl's Main Goal Is to Enhance and Protect Competitive Balance in League Competitions," [Online] Accessed: 20 November 2017. Available from: <https://epfl-europeanleagues.com/about/>

⁴¹ Sport Marketing Intelligence, "Rebranded European Leagues Wants Rebalancing of Uefa Club Monies Distribution," [Online] Accessed: 20 April 2018. Updated: 6 April 2018. Available from: <https://www.sportcal.com/News/FeaturedNews/117415>

2.1.6.2. สมาคมสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพแห่งทวีปยุโรป (อีซีเอ)

สมาคมสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพแห่งทวีปยุโรป หรืออีซีเอ (The European Club Association: ECA) เป็นการรวมตัวกันเป็นสมาคมของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ สโมสรต่าง ๆ ในทวีปยุโรป โดยในปี 2017 อีซีเอมีสโมสรกีฬาฟุตบอลเป็นสมาชิกกว่า 270 สโมสร จากสมาคมกีฬาฟุตบอลจำนวน 54 ประเทศในทวีปยุโรป โดยอีซีเอเป็นองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนให้กับสโมสรกีฬาฟุตบอลสมาชิกทั่วยุโรปโดยตรงแต่เพียงผู้เดียว และจะให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้มีอำนาจตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ไม่ว่าจะเป็นฟีฟ่า ยูฟ่า ลีกฟุตบอล นักกีฬาฟุตบอล รวมถึงสหภาพยุโรป เพื่อรักษาผลประโยชน์ของสโมสรกีฬาฟุตบอลในด้านต่าง ๆ ที่อาจกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ⁴²

ทั้งนี้ อีซีเอมีจุดเริ่มต้นมาจากการรวมตัวกันของสโมสรยักษ์ใหญ่ต่าง ๆ ในทวีปยุโรป มีชื่อว่า “G-14” ในปี ค.ศ. 2000 ซึ่งมีสมาชิกประกอบไปด้วยสโมสรยักษ์ใหญ่ในทวีปยุโรปซึ่งเป็นผู้ร่วมก่อตั้ง 14 สโมสร และสมาชิกเพิ่มเติมอีก 4 สโมสรในภายหลัง โดยสโมสรเหล่านี้ต่างก็เป็นสโมสรที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรป และมีมูลค่าของทรัพย์สินเมื่อคำนวณรวมกันอย่างมหาศาล จึงทำให้กลุ่ม G-14 เป็นกลุ่มการรวมตัวที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางในด้านต่าง ๆ ของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปเป็นอย่างมาก⁴³ โดยจะเห็นได้จากบทบาทที่กลุ่ม G-14 พยายามเรียกร้องและเจรจาต่อรองกับฟีฟ่า และยูฟ่า ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์ทางธุรกิจของตน เช่น การมีข่าวลือถึงความพยายามที่จะออกจากการเข้าร่วมการแข่งขันของยูฟ่า และจัดตั้ง “ยูโรเปียน ซุปเปอร์ลีก” ขึ้นมาแข่งขันกันเองระหว่างสมาชิก เพื่อใช้อิทธิพลทางธุรกิจและความนิยมของแฟนบอลหารายได้เข้าสู่สโมสรโดยตรง เนื่องจากไม่พอใจรูปแบบการแข่งขันแบบใหม่ของยูฟ่า แชมเปียนส์ ลีก ซึ่งปรับเปลี่ยนโดยยูฟ่า รวมถึงความ

⁴² "About Eca," [Online] Accessed: 20 November 2017. Available from: <http://www.ecaeurope.com/about-eca/>

⁴³ เช่น สโมสรลิเวอร์พูล สโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด (ประเทศอังกฤษ) สโมสรบาเยิร์น มิวนิก สโมสรโบรุสเซีย ดอร์ทมุนด์ (ประเทศเยอรมนี) สโมสรเอซี มิลาน สโมสรอินเตอร์ มิลาน สโมสรยูเวนตุส (ประเทศอิตาลี) สโมสรบาร์เซโลนา สโมสรเรอัลมาดริด (ประเทศสเปน) เป็นต้น

พยายามในการเรียกร้องให้ฟีฟ่าจ่ายค่าชดเชยเป็นจำนวนกว่า 595 ล้านปอนด์ให้กับสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ที่จำเป็นจะต้องปล่อยตัวนักกีฬาฟุตบอลในสังกัดสโมสรของตนเข้าร่วมการแข่งขันของทีมชาติในรายการต่าง ๆ ที่ฟีฟ่าจัดขึ้นตามกฎหมายของฟีฟ่า เป็นต้น⁴⁴

แต่อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ได้มีการเจรจากันระหว่างฟีฟ่า ยูฟ่า และกลุ่ม G-14 ในปี ค.ศ. 2008 ฟีฟ่าก็ได้ยอมผ่อนปรนต่อข้อเรียกร้องดังกล่าวที่จะจ่ายค่าชดเชยให้กับสโมสรเฉพาะในกรณีที่มีการเรียกตัวนักกีฬาฟุตบอลไปแข่งขันให้กับทีมชาติในรายการใหญ่อย่างฟุตบอลโลกหรือฟุตบอลชิงแชมป์แห่งชาติยุโรป พร้อมกันนี้ กลุ่ม G-14 ก็ได้ยุติบทบาทต่าง ๆ และความพยายามในการก่อตั้งยูโรเปียน ซูเปอร์ลีก⁴⁵ โดยกลุ่มสโมสรในทวีปยุโรปก็ได้ร่วมกันก่อตั้งองค์กรขึ้นใหม่ที่มีชื่อว่า “สมาคมสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพแห่งทวีปยุโรป” หรืออีซีเอ (The European Club Association: ECA) ขึ้นมาแทนกลุ่ม G-14 โดยได้ลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกับฟีฟ่าและยูฟ่า ซึ่งได้ให้การรับรองสถานะของอีซีเออย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ ยูฟ่าและอีซีเอได้ลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกันระหว่างยูฟ่าและอีซีเอฉบับล่าสุดในปี ค.ศ. 2015 โดยจะขยายความร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ มากขึ้น และอีซีเอจะเข้าไปมีบทบาทในการประชุมร่วมกันกับคณะกรรมการบริหารของ (UEFA Executive Committee) ในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่อาจกระทบต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปอีกด้วย⁴⁶

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁴⁴ "Uefa to Confront Football's G14 Elite," [Online] Accessed: 20 November 2017. Updated: 24 March 2006. Available from: <http://www.independent.co.uk/sport/football/european/uefa-to-confront-footballs-g14-elite-5335802.html>

⁴⁵ "G14 to Disband after Compromise ", [Online] Accessed: 20 November 2017. Updated: 15 January 2008. Available from: <http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/football/europe/7190186.stm>

⁴⁶ "Uefa and Eca Renew Memorandum of Understanding," [Online] Accessed: 20 November 2018. Updated: 31 March 2015. Available from: <https://www.uefa.com/insideuefa/stakeholders/clubs/news/newsid=2229931.html>

2.1.6.3. สหภาพนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ (ฟีฟโพร)

เพื่อให้การเรียกร้องความคุ้มครองที่เป็นธรรมจากองค์กรกำกับดูแลการแข่งขัน และการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ จึงได้มีการรวมตัวกันและเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ “สหภาพนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ” หรือ ฟีฟโพร (FIFPro) องค์กรเอกชนซึ่งทำหน้าที่ดูแลและเรียกร้องสิทธิและการคุ้มครองนักกีฬาฟุตบอลอาชีพทั่วโลก และเป็นตัวแทนนักกีฬาฟุตบอลกว่า 65,000 คน โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมือง Hoofddorp ประเทศเนเธอร์แลนด์ และมีสาขาของสหภาพอยู่ในประเทศต่าง ๆ มากมาย โดยมีภารกิจหลักสำคัญคือ การสนับสนุนส่งเสริมนักกีฬาฟุตบอลในด้านต่าง ๆ โดยการรวมตัวกันเพื่อสะท้อนแนวคิดของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญและกระทบต่อนักกีฬาฟุตบอล⁴⁷

ทั้งนี้ บทบาทของฟีฟโพรนั้น ครอบคลุมไปทุกภูมิภาคทั่วโลกจากการดำเนินงานในสำนักงานของฟีฟโพรในประเทศต่าง ๆ โดยฟีฟโพรนั้นได้ลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกับฟีฟ่าเพื่อเป็นตัวแทนนักกีฬาฟุตบอลในการให้ความร่วมมือกันในการเข้าไปมีบทบาทในการตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญของการแข่งขันกีฬาฟุตบอล⁴⁸ รวมถึงการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันกับยูฟ่าเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนักกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปในการประชุมร่วมกันกับคณะกรรมการบริหารของ (UEFA Executive Committee) ในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่อาจกระทบต่อนักกีฬาฟุตบอลอีกด้วย⁴⁹

ศูนย์ส่งเสริมมหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

---

⁴⁷ "About Fifpro ", [Online] Accessed: 22 November 2017. Available from: <https://fifpro.org/en/about-fifpro/about-fifpro>

⁴⁸ "Mou Fifpro and Fifa ", [Online] Accessed: 22 November 2017. Available from: <https://fifpro.org/en/about-fifpro/history/232-2006-2010/5931-mou-fifpro-and-fifa>

⁴⁹ "Memorandum of Understanding between Uefa and Fifpro," [Online] Accessed: 22 November 2017. Available from: https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/EuroExperience/uefaorg/Players'unions/01/78/06/85/1780685_DOWNLOAD.pdf

2.1.7. การจำกัดการโอนย้ายและตลาดการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

หนึ่งในบทบาทการกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของฟีฟ่า คือการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจำกัดการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอล โดยกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้มีขึ้นเพื่อส่งเสริมให้เกิดเสถียรภาพของสัญญาของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ซึ่งเป็นคุณลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดยฟีฟ่าได้ออกกฎเกณฑ์ที่มีชื่อว่า “กฎเกณฑ์ของฟีฟ่าเกี่ยวกับสถานะของนักกีฬาและการโอนย้ายนักกีฬา” (FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players) ขึ้นมาบังคับใช้ โดยกฎเกณฑ์การจำกัดการโอนย้ายของนักกีฬาซึ่งฟีฟ่ากำหนดขึ้นนั้น ได้ผ่านการแก้ไขมาเป็นจำนวนหลายครั้งแล้ว โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างฟีฟ่ากับผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากกฎเหล่านี้ เช่น ฟิฟโพร ซึ่งเป็นตัวแทนของนักกีฬาฟุตบอลทั่วโลก โดยฉบับล่าสุดซึ่งบังคับใช้อยู่ ณ ปัจจุบัน คือฉบับปี 2018 (2018 Edition)⁵⁰

โดยในการประกอบอาชีพโดยทั่วไปนั้น หากจะเปลี่ยนงานก็อาจทำได้เมื่อไหร่ก็ได้ แต่สำหรับนักกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น จะไม่สามารถย้ายทีมไปยังสโมสรอื่นเมื่อไหร่ก็ได้ตามความต้องการของตน หรือความต้องการของสโมสรต้นสังกัด แต่จะสามารถโอนย้ายภายในช่วงระยะเวลาตลาดการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอล (transfer window) ซึ่งลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของสโมสรที่ต้องการจะย้ายไปนั้นสังกัดอยู่กำหนดไว้ โดยใน 1 ปี จะมีตลาดการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอลเพียงสองครั้งเท่านั้น ขึ้นอยู่กับการแข่งขันภายในของประเทศนั้น ๆ ซึ่งโดยทั่วไปจะแบ่งเป็นรอบก่อนฤดูกาลแข่งขันจะเริ่มต้นขึ้น และรอบครึ่งฤดูกาล⁵¹ นอกจากนี้ กฎดังกล่าวยังได้กำหนดข้อจำกัดอื่น ๆ ต่อนักกีฬาฟุตบอลและสโมสรกีฬาฟุตบอลเอง เช่น สัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพจะต้องเป็นสัญญาที่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน โดยจะสามารถทำสัญญาโดยมีระยะเวลาสูงที่สุดคือ 5 ปีหรืออาจมากกว่านั้นได้กฎหมายในประเทศอนุญาต⁵² นักกีฬาฟุตบอลอาชีพจึงมีพันธะสัญญากับสโมสรกีฬาฟุตบอลที่จะต้องลงทำตามแข่งขันตามสัญญาที่ทำไว้จนครบกำหนดตามสัญญา หรือหากต้องการย้ายทีมก่อนที่สัญญาจะหมด ก็ต้องได้รับความยินยอมจากสโมสรต้นสังกัดด้วย และอาจจะต้องมีการใช้

⁵⁰ FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players 2018 Edition.

⁵¹ Ibid., Article 6.2

⁵² Ibid., Article 18.2

ราคาเพื่อยกเลิกสัญญาดังกล่าว ในขณะที่เดียวกัน การกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในสัญญาก็ยังเป็นการสร้างความมีเสถียรภาพของสัญญาให้กับนักกีฬาฟุตบอลอีกด้วย

ด้วยสาเหตุดังกล่าว จึงทำตลาดการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอล เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของธุรกิจกีฬาอาชีพ ซึ่งมีมูลค่าอย่างมหาศาลในปัจจุบัน เนื่องจากแต่ละสโมสรต่างก็ต้องการที่จะซื้อตัวหรือฉีกสัญญาเพื่อคว้านักกีฬาฟุตบอลที่มีความสามารถจากสโมสรอื่นเข้ามาร่วมทีมให้ได้ ส่งผลให้มูลค่าของนักกีฬาฟุตบอลแต่ละคนก็จะเพิ่มขึ้นตามความสามารถ หรือโอกาสในการคว้าตัวมาร่วมทีมด้วย

ทั้งนี้ กฎฟีฟ่าเกี่ยวกับสถานะของนักกีฬาและการโอนย้ายนักกีฬานั้น เปรียบเสมือนแนวทางและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ประเทศต่าง ๆ จะนำกฎเกณฑ์ฉบับนี้ไปปรับใช้เป็นระเบียบการแข่งขันภายในของประเทศตนเอง ซึ่งอาจเพิ่มเติมรายละเอียดก็ได้แต่จะต้องไม่ขัดต่อกฎของฟีฟ่า โดยในกฎระเบียบดังกล่าวนั้น นักกีฬาฟุตบอลอาชีพสามารถโอนย้ายสโมสรได้เช่นกัน โดยจะมีการโอนย้ายไปมาระหว่างสโมสรได้ทั่วโลก แต่ทั้งนี้การโอนย้ายนั้น นอกจากนี้นักกีฬาฟุตบอลจะสามารถลงทะเบียนเล่นให้กับสโมสรเดียวเท่านั้น และไม่สามารถย้ายสโมสรมากกว่า 3 สโมสรภายในฤดูกาลเดียวได้⁵³ โดยวิธีการโอนย้ายสโมสรนั้นจะต้องเป็นไปตามวิธีการดังต่อไปนี้ ดังนี้

2.1.7.1. การซื้อขายผู้เล่นระหว่างสโมสร

การโอนย้ายในกรณีนี้ มักจะเรียกกันโดยทั่วไปว่า เป็นการซื้อขายนักกีฬาฟุตบอลระหว่างสโมสร ซึ่งการซื้อขายดังกล่าวก็ได้เป็นการซื้อขายตามความหมายของสัญญาซื้อขายทรัพย์สินตามกฎหมายแต่ประการใด หากแต่การซื้อขายนักกีฬาฟุตบอลในบริบทนี้ หมายความว่า การที่สโมสรกีฬาฟุตบอลแห่งหนึ่ง จ่ายเงินเป็นค่าตอบแทนให้กับสโมสรอีกแห่งหนึ่ง เพื่อให้ นักกีฬาฟุตบอลอาชีพที่สโมสรแห่งนั้นเป็นเจ้าของสัญญาจ้างอยู่ ย้ายมาสังกัดตน และลงทะเบียนเข้าแข่งขันในนามสโมสรแห่งใหม่นั้นเอง โดยลักษณะสัญญาดังกล่าวนั้น ต้องอาศัยความยินยอมตกลง เมื่อสโมสรเจ้าของสัญญาของนักกีฬาฟุตบอลคนดังกล่าวได้รับค่าตอบแทนจนพอใจ ก็จะอนุญาตให้นักเตะคนนั้นเข้าเจรจาสัญญาจ้างใหม่กับสโมสรที่ต้องการตัว หากนักเตะและสโมสรใหม่สามารถตกลงกันได้แล้ว

⁵³ Ibid., Article 5.3

นั้น สโมสรผู้เป็นเจ้าของสัญญาที่จะยกเลิกสัญญานักเตะคนดังกล่าว ให้นักเตะคนดังกล่าวย้ายไปสโมสรใหม่ตามสัญญาที่ได้ทำกันไว้กับสโมสรใหม่⁵⁴ โดยสัญญาดังกล่าวจะก่อให้เกิดการสิ้นสุดสัญญากับสโมสรเก่า และเป็นการเริ่มสัญญากับสโมสรใหม่ โดยไม่มีการโอนสิทธิและหน้าที่จากสโมสรเก่ามาสู่สโมสรใหม่แต่อย่างใด สัญญาโอนย้ายเป็นสัญญาที่ไปตัดความสัมพันธ์สัญญาจ้างระหว่างสโมสรต้นสังกัดเดิมกับนักกีฬาฟุตบอล⁵⁵

จากกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ หลายครั้งพบว่า เมื่อนักกีฬาฟุตบอลได้รับข้อเสนอจากสโมสรกีฬาฟุตบอลอื่นที่ตนคิดว่า เป็นข้อเสนอที่น่าพอใจแล้ว และต้องการย้ายไปร่วมทีม แต่การย้ายทีมดังกล่าวกลับไปประสบผล เนื่องจากสโมสรต้นสังกัดและสโมสรที่ต้องการจะซื้อตัว ไม่สามารถตกลงราคาในการฉีกสัญญากันได้ หรือไม่สามารถตกลงเงื่อนไขอื่น ๆ บางประการได้ ทำให้นักกีฬาฟุตบอลต้องจำใจเล่นให้กับสโมสรเดิมต่อไป และในหลายๆครั้ง เมื่อนักกีฬาฟุตบอลออกมาเรียกร้องให้สโมสรอนุมัติการย้ายทีม ก็กลับได้รับบทลงโทษตามมาโดยไม่เป็นธรรม เช่น การลดชั้นให้ไปอยู่ในทีมสำรอง เป็นต้น

2.1.7.2. การยืมตัวผู้เล่นระหว่างสโมสร

การยืมตัวนักกีฬาฟุตบอล เป็นการโอนย้ายนักเตะระหว่างสโมสรรูปแบบหนึ่งในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ แต่จะมีระยะเวลากำหนดเพียงชั่วคราวเท่านั้น โดยมีลักษณะเป็นการที่นักกีฬาฟุตบอลอาชีพของซึ่งมีสัญญาจ้างอยู่กับสโมสรหนึ่ง ได้ถูกปล่อยตัวให้สโมสรกีฬาฟุตบอลอีกสโมสรหนึ่งยืมตัวนักกีฬาฟุตบอลคนดังกล่าวไปใช้งานเป็นระยะเวลาชั่วคราว และจะกลับคืนสู่สโมสรเดิมซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างเมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว⁵⁶ เช่น การยืมตัวนักเตะเยาวชนเพื่อโอกาสในการพัฒนาฝีเท้า การยืมตัวนักเตะซึ่งมีโอกาสนในการเล่นให้กับทีมเดิมน้อย เพื่อโอกาสในการเล่นมากขึ้น เป็นต้น

⁵⁴ สมพล วิจิตรธรรม, "ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสัญญานักกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย." หน้า 94.

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 197.

⁵⁶ FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players 2018 Edition., Article 10

โดยสัญญา ยืมนักกีฬาฟุตบอลนั้น อาจมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ได้ และนัก
 เตะนั้น ยังคงมีสัญญาจ้างกับสโมสรเดิมอยู่ และบางกรณี สโมสรกีฬาฟุตบอลต้นสังกัดของนักกีฬา
 ฟุตบอล อาจจะได้รับค่าตอบแทนจากผู้ยืมก็ได้ โดยนักกีฬาฟุตบอลที่ถูกยืมนั้นจะต้องให้ความยินยอม
 ในการย้ายไปยังสโมสรของผู้ยืมด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ในข้อเท็จจริงกับพบว่า หลายครั้งนักกีฬา
 ฟุตบอลก็มักจะถูกส่งไปให้สโมสรอื่นยืมตัวด้วยความไม่เต็มใจ และไม่มีโอกาสในการตัดสินใจได้โดย
 อิสระ เพราะหากไปย้ายตามทีสโมสรของตนต้องการแล้ว ก็อาจส่งผลกระทบต่ออนาคตและสถานการณ์เป็น
 ผู้เล่นในทีมปัจจุบันของตนได้ เช่น ถูกลดชั้นไปแข่งขันในทีมสำรอง หรือไม่ส่งลงแข่งขัน จนส่งผล
 กระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของตน

2.1.7.3. การโอนย้ายเมื่อสิ้นสุดสัญญา

ในกรณีที่นักกีฬาฟุตบอลหมดสัญญาแล้วนั้น นักกีฬาฟุตบอลจะสามารถ
 ย้ายทีมได้อย่างอิสระ โดยสามารถเข้าเจรจากับสโมสรใด ๆ ก็ได้โดยไม่มีพันธะสัญญาผูกมัด ซึ่งการ
 ย้ายทีมในลักษณะนี้ มักจะให้นักกีฬาฟุตบอลได้ค่าตอบแทนตามสัญญามากยิ่งขึ้น เนื่องจากสโมสร
 กีฬาฟุตบอลไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินชดเชยในการเลิกสัญญาให้กับสโมสรอื่นเพื่อซื้อตัวนักกีฬาฟุตบอล
 มาร่วมทีม โดยการย้ายทีมในรูปแบบนี้ เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ของฟีฟ่าเพื่อให้
 สอดคล้องกับผลของคำพิพากษาในคดีบอสแมนนั่นเอง

ทั้งนี้ ฟีฟ่าก็ยังได้กำหนดกฎเกณฑ์ว่า กรณีที่นักกีฬาฟุตบอลเหลืออายุ
 สัญญาจ้างเพียงแค่ 6 เดือนนั้น สามารถเจรจากับทีมอื่นได้ หากนักกีฬาฟุตบอลดังกล่าว เสร็จต่อ
 สัญญากับสโมสรต้นสังกัดของตนไม่สำเร็จและตกลงที่จะแยกทางหลังจากหมดสัญญาแล้ว แต่หากอายุ
 สัญญาเหลือมากกว่า 6 เดือนหรือยังเจรจากับสโมสรอยู่เมื่ออายุสัญญาเหลือ 6 เดือนนั้น นักกีฬา
 ฟุตบอลและสโมสรอื่นซึ่งไม่ใช่ต้นสังกัดจะต้องไม่แอบทำการเจรจาโดยฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ มิฉะนั้นจะโดน
 โทษปรับจากฟีฟ่าหรือโทษพักการแข่งขัน⁵⁷

⁵⁷ Ibid., Article 18(3)

2.1.8. การจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรหรือทีมกีฬาอาชีพ และค่าตอบแทนของนักกีฬา

เมื่อการแข่งขันกีฬาอาชีพเข้าสู่โลกแห่งการประกอบธุรกิจอย่างเต็มรูปแบบ ผลการแข่งขันกีฬาในสนามนั้น ส่งผลกระทบอย่างมีนัยยะสำคัญต่อความนิยมของสโมสร รวมถึงรายได้จากการประกอบธุรกิจเป็นอย่างมาก สโมสรกีฬาอาชีพแต่ละสโมสรต่างก็ต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการแข่งขันให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น สโมสรกีฬาอาชีพต่าง ๆ ก็มักจะใช้เงินทุนก้อนใหญ่ของสโมสรกีฬาอาชีพเพื่อลงทุนกับนักกีฬาของสโมสรซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขัน โดยการคว้าตัวนักกีฬาที่มีความสามารถมาร่วมทีม ซึ่งจะต้องแลกด้วยการจ่ายค่าตอบแทน ค่าเซ็นสัญญา และโบนัสต่าง ๆ ให้กับนักกีฬาในราคาที่ตั้งใจผ่านการเจรจาโอนย้ายระหว่างสโมสร เพื่อดึงดูดนักกีฬาที่มีความสามารถเหมาะสมกับทีมของตนเข้ามาร่วมทีมให้ได้ ในหลาย ๆ ครั้ง การใช้จ่ายดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียเกี่ยวกับวินัยทางการเงินตามมา เนื่องจากการใช้จ่ายที่เกินกว่าศักยภาพทางการเงินของสโมสรจะรองรับได้ ดังนั้นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาของกีฬาอาชีพ จึงได้พยายามคิดค้นมาตรการต่าง ๆ ที่จะแก้ไขปัญหาการใช้จ่ายเงินในการประกอบธุรกิจเหล่านั้นให้เป็นอย่างสมเหตุสมผล เพื่อความยั่งยืนของการประกอบธุรกิจในระยะยาว

นอกจากนี้ ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพโดยทั่วไปนั้น การใช้จ่ายเงินลงทุนของแต่ละสโมสรนั้นจะส่งผลต่อความสมดุลของการแข่งขันระหว่างกันด้วย เนื่องจากในสภาพการแข่งขันของสโมสรกีฬาฟุตบอลในตลาดการโอนย้ายนักกีฬานั้น สโมสรที่มีทุนหนาและความแข็งแกร่งทางธุรกิจ ก็มีความสามารถในการดึงตัวผู้เล่นที่มีศักยภาพเข้าร่วมทีมได้มากกว่าสโมสรที่มีขนาดเล็กกว่า โดยไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่า ค่าตอบแทนทางการเงินนั้น มีผลสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจในการย้ายสโมสร และสโมสรที่มีศักยภาพทางการเงินสูง ก็มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมากกว่าสโมสรอื่นตามไปด้วย ดังนั้น ในบางลีกการแข่งขัน เช่น การแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา มักจะให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาเหล่านี้เพื่อวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสมดุลของสภาวะการแข่งขัน เนื่องจากลีกในสหรัฐอเมริกานั้นแข่งขันในระบบปิด แต่การแข่งขันในทวีปยุโรปนั้น มักจะแข่งขันในระบบเปิด และมีการแข่งขันระหว่างประเทศอีกด้วย ดังนั้น ขนาดทางธุรกิจของสโมสรในประเทศต่าง ๆ จึงมีความแตกต่างกันอย่างมาก จึงเป็นการยากที่จะจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายให้เกิดความเท่าเทียมกันได้ แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยปัญหาเกี่ยวกับสภาวะทางการเงินของ

สโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศต่าง ๆ ทั่วยุโรป ซึ่งประสบภาวะขาดทุนจากการใช้รายได้ของสโมสร เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอลและค่าจ้างของนักกีฬาฟุตบอล ก็ทำให้ สมาพันธ์สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งทวีปยุโรป หรือ ยูฟ่า ได้ออกมาตรการจำกัดและควบคุมค่าใช้จ่าย ของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในทวีปยุโรปออกมาเช่นกัน

2.1.8.1. วัตถุประสงค์ของการควบคุมและจำกัดค่าใช้จ่าย

การจำกัดเพดานค่าใช้จ่าย เป็นมาตรการทางด้านการกีฬาซึ่งลีกการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ นำไปใช้กำหนดเพดานค่าตอบแทนให้แก่นักกีฬาอาชีพ หรือการกำหนดค่าใช้จ่าย ในด้านต่าง ๆ ของสโมสรกีฬาอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อการสร้าง ความสมดุลในการแข่งขันกีฬานั้น ๆ ซึ่งจะทำให้สโมสรกีฬาอาชีพที่เข้าแข่งขันในลีกการแข่งขัน สามารถแข่งขันกีฬาได้อย่างสูสีโดยสถานะทางการเงินของสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันสร้างความ แตกต่างได้น้อยที่สุด และประการที่สอง คือการจำกัดเพดานจำนวนเงินลงทุนโดยรวมของสโมสรกีฬา อาชีพ⁵⁸ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสถานะทางการเงินของสโมสรกีฬานั้นให้เกิดความมั่นคง

โดยส่วนใหญ่แล้ว การจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายต่อสโมสรกีฬานั้น มักจะเป็น การควบคุมการใช้จ่ายเงินของสโมสรกีฬาอาชีพในเรื่องของค่าตอบแทนตามสัญญาของนักกีฬา หรือที่ เรียกกันว่า “การจำกัดค่าตอบแทน (Salary Cap)” ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างมากในการนำไปใช้ในการ แข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา เช่น อเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล (NFL) บาสเก็ตบอลเอ็นบีเอ (NBA) เป็นต้น โดยการออกกฎเกณฑ์ขององค์กรกีฬาอาชีพที่ควบคุมการแข่งขันกีฬานั้น ๆ จะต้องทำ การตกลงร่วมกับสโมสรกีฬาอาชีพ และองค์กรตัวแทนของนักกีฬาอาชีพด้วย (โดยมากจะรวมกันใน รูปแบบสหภาพแรงงาน) เพื่อทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (Collective Bargaining Agreement) ซึ่งจะต้องได้รับความยินยอมพร้อมใจจากองค์กรตัวแทนนักกีฬาอาชีพต่อเพดานค่าตอบแทนนั้นก่อน⁵⁹

⁵⁸ Helmut M Dietl et al., "Salary Cap Regulation in Professional Team Sports," *Contemporary economic policy* 30, 3 (2012). P. 307-319.

⁵⁹ Stefan Késenne, "The Impact of Salary Caps in Professional Team Sports," *Scottish Journal of Political Economy* 47, 4 (2000). P. 422-430.

หากกระทำไปโดยไม่ได้รับความยินยอม นักกีฬาที่อาจรวมตัวกันเพื่อประท้วงและนัดกันหยุดทำการแข่งขันได้ (lock out)

สำหรับการแข่งขันกีฬาในยุโรปนั้น ไม่นิยมใช้การจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายมากนัก เนื่องมาจากการแข่งขันกีฬาอาชีพในยุโรป มักจะมีการแข่งขันระหว่างประเทศเกิดขึ้น และมีการแข่งขันซึ่งแบ่งเป็นลำดับชั้น ทำให้ปัจจัยในความแตกต่างของแต่ละสโมสรมีมากกว่าการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกาที่เป็นระบบปิดและแข่งขันในประเทศ ดังนั้น สโมสรแต่ละสโมสรก็จะทำการทุ่มเงินก้อนโตไปกับการค้นหานักกีฬาที่ดีที่สุดมาเข้าร่วมทีมของตน เพื่อให้ตนมีความสามารถแข่งขันกับสโมสรที่มาจากประเทศอื่น ๆ ด้วย หากมีการจำกัดเพดานค่าตอบแทนนั้นอาจจะทำให้ตัวแทนสโมสรกีฬาของประเทศที่มีการจำกัดค่าใช้จ่าย มีความสามารถในการแข่งขันกับสโมสรจากประเทศที่ไม่มีการจำกัดเพดานค่าตอบแทนได้น้อยลง และเกิดความเสียเปรียบในการแข่งขันกับสโมสรอื่นได้

แต่อย่างไรก็ตาม ในบางลีกการแข่งขันในยุโรป ก็มีการนำกฎการจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายไปใช้ เช่น การแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระดับลีกวัน และลีกทู ซึ่งเป็นการแข่งขันในลีกระดับที่ 3 และ 4 ของฟุตบอลอาชีพในประเทศอังกฤษ เป็นต้น นอกจากนี้ ในปี 2010 ยูฟ่าก็ได้มีมาตรการจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ ซึ่งเรียกว่า “กฎการควบคุมการเงินเพื่อการแข่งขันอย่างเป็นธรรมของยูฟ่า” (UEFA Financial Fair Play) ขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดหนี้สะสมของสโมสรกีฬาและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน และพรีเมียร์ลีกอังกฤษ ก็นำกฎดังกล่าวไปปรับใช้ภายในประเทศของตนเช่นกัน ซึ่งทำให้เกิดกระแสตอบรับทั้งในแง่บวกและแง่ลบต่อการจำกัดครั้งนี้ แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดเพดานดังกล่าวนี้ ก็ไม่ได้มีลักษณะเป็นเพดานอย่างเคร่งครัดซึ่งบังคับใช้ต่อทุกสโมสรในจำนวนเงินที่เท่ากัน แต่มักจะเป็นลักษณะการกำหนดสัดส่วนต่อรายได้ของสโมสรกีฬาฟุตบอล โดยมีวัตถุประสงค์หลักด้านการแก้ไขปัญหาทางการเงิน มิใช่เพื่อเพิ่มสมดุลของการแข่งขันแต่อย่างใด

2.1.8.2. รูปแบบของการควบคุมและจำกัดค่าใช้จ่ายด้านค่าตอบแทนนักกีฬา

รูปแบบของการจำกัดการใช้จ่ายและค่าตอบแทนในการแข่งขันกีฬาอาชีพ อาจแบ่งได้เป็นสองลักษณะจากผู้ที่ถูกจำกัดโดยกฎเกณฑ์ดังกล่าว คือ การจำกัดค่าใช้จ่ายต่อทีมกีฬาอาชีพ หรือสโมสรกีฬาอาชีพ และการจำกัดค่าตอบแทนในการให้บริการของนักกีฬาอาชีพ

1. การจำกัดเพดานการใช้จ่ายต่อสโมสรกีฬาอาชีพ

การจำกัดเพดานการใช้จ่ายด้านค่าตอบแทนนักกีฬาต่อสโมสรกีฬาอาชีพ (Team Salary Caps) จะเป็นกรณีที่ลีกการแข่งขันกำหนดเอาไว้ในระเบียบการแข่งขัน โดยการกำหนดวงเงินรวมซึ่งสโมสรกีฬาอาชีพแต่ละสโมสรจะสามารถใช้จ่ายเงินของสโมสรเป็นค่าตอบแทนให้กับนักกีฬาได้ ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นจำนวนเท่ากันทุก ๆ สโมสร เช่น ลีกการแข่งขันเอ็นเอฟแอล (NFL) ลีกการแข่งขันอเมริกันฟุตบอลอาชีพของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการกำหนดเพดานค่าตอบแทนเอาไว้เท่ากันทุกสโมสรสำหรับการแข่งขันในปี ค.ศ. 2017 เป็นจำนวน 167 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁶⁰ หรือในบางกรณี อาจมีการกำหนดจำนวนวงเงินที่แน่นอนเป็นรายสโมสรไป โดยคำนวณเพดานจากสัดส่วนรายได้ของสโมสรกีฬานั้น ๆ เช่น สโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในลีกวัน (League 1) และลีกทู (League 2) ของประเทศอังกฤษ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎจำกัดการใช้จ่ายเงินของสโมสรที่เรียกว่า Salary Cost Management Protocol (SCMP) โดยสมาคมกีฬาฟุตบอลลีกของอังกฤษ (EFL) นำมาใช้เป็นครั้งแรกในฤดูกาลแข่งขันปี 2004/05 โดยกฎดังกล่าว มีลักษณะเป็นการจำกัดเพดานค่าตอบแทนซึ่งคำนวณจากสัดส่วนของผลประโยชน์ โดยลีกวัน สามารถใช้จ่ายเงินเป็นค่าตอบแทนนักกีฬาอาชีพได้เป็นจำนวน 60% ของผลประโยชน์ ส่วนลีกทู กำหนดไว้ที่ 55% ทั้งนี้ กฎดังกล่าวไม่มีการจำกัดจำนวนวงเงินในการซื้อตัวนักเตะแต่อย่างใด หากสโมสรใดไม่ปฏิบัติตาม ก็

---

⁶⁰ Around The NFL staff, "Nfl Salary Cap for 2017 Season Set at \$167 Million," [Online] Accessed: 25 March 2018. Updated: 1 March 2017. Available from: <http://www.nfl.com/news/story/0ap3000000788547/article/nfl-salary-cap-for-2017-season-set-at-167-million>

อาจถูกลงโทษห้ามซื้อขายนักกีฬาฟุตบอลระหว่างสโมสรเป็นการชั่วคราว⁶¹ นอกจากนี้ กฎการควบคุมการเงินเพื่อการแข่งขันอย่างเป็นทางการของยูฟ่า (UEFA Financial Fair Play) ก็เป็นการจำกัดค่าใช้จ่ายต่อทีมสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในรูปแบบหนึ่งเช่นกัน เนื่องจากภายใต้กฎ “Break-Even Rule” ของกฎดังกล่าวนี้ ทำให้สโมสรไม่สามารถลงทุนในการซื้อตัวนักกีฬาฟุตบอลหรือจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักกีฬาฟุตบอลได้อย่างเต็มที่ เพราะอาจทำให้สโมสรประสบปัญหาตัวเลขทางบัญชีติดลบ ซึ่งอาจไม่ผ่านข้อกำหนดของกฎดังกล่าวได้

2. การจำกัดเพดานต่อนักกีฬาอาชีพ

การกำหนดเพดานค่าตอบแทนต่อนักกีฬาอาชีพ (Player Salary Caps) คือการกำหนดค่าตอบแทนตามสัญญาต่อนักกีฬาแต่ละบุคคล ซึ่งสโมสรกีฬาอาชีพสามารถจ่ายให้กับนักกีฬาได้ ซึ่งในบางลักษณะ ลีกการแข่งขันนั้น ๆ อาจกำหนดเพดานของผู้เล่นแต่ละคนเอาไว้ตามความสามารถและจำนวนปีตามประสบการณ์ที่ลงแข่งขันในลีกอาชีพ หากสามารถคว้ารางวัลสำคัญๆประจำปีหรือเล่นมาเป็นระยะเวลาไม่นาน ก็จะได้รับเพดานวงเงินค่าตอบแทนที่สูงมากขึ้น เช่น ลีกบาสเก็ตบอลเอ็นบีเอ (NBA) ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งกำหนดจำนวนเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬบาสเก็ตบอลแต่ละคนเอาไว้ไม่เกิน 25-35% ของเพดานค่าตอบแทนนักกีฬาของสโมสรบาสเก็ตบอล โดยขึ้นอยู่กับจำนวนประสบการณ์ในลีกการแข่งขันบาสเก็ตบอล เอ็นบีเอด้วย เป็นต้น นอกจากนี้ บางลีกการแข่งขันยังมีการกำหนดจำนวนค่าตอบแทนขั้นต่ำเข้าไปควบคู่ด้วย โดยเป็นการกำหนดต่อสโมสรกีฬาว่า จำนวนที่สโมสรกีฬาใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนจะต้องใช้อย่างน้อยจำนวนเท่าใด หรืออาจจะเป็นการกำหนดค่าตอบแทนขั้นต่ำซึ่งนักกีฬาแต่ละคนควรได้ เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น การจำกัดเพดานค่าตอบแทนการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ หรือ เอ็มแอลเอส (Major League Soccer - MLS) ซึ่งนอกจากจะมีการกำหนดเพดานค่าตอบแทนของแต่ละสโมสรเอาไว้เป็นจำนวนรวม 2,550,000,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี และจะเพิ่มเป็นจำนวน 5% ของเพดานดังกล่าวในแต่ละปีแล้วนั้น นักกีฬาฟุตบอลแต่ละคนจะต้องได้รับค่าตอบแทนไม่ต่ำกว่า 60,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปีด้วย

---

⁶¹ "Football League Ffp Guidance," [Online] Accessed: 25 March 2018. Updated: 19 August 2015. Available from: <https://www.efl.com/news/2015/august/football-league-ffp-guidance/>

2.1.8.3. ลักษณะการบังคับใช้และบทลงโทษ

การแบ่งประเภทเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬาดังต่อไปนี้ จะเป็นการจำแนกตามลักษณะบังคับใช้และบทลงโทษต่อการฝ่าฝืนกฎเพดานค่าตอบแทนนักกีฬาอาชีพ โดยบทลงโทษต่อการฝ่าฝืนนั้น อาจจะเป็นการบังคับอย่างเคร่งครัดให้สโมสรกีฬาอาชีพปฏิบัติตาม หากไม่ปฏิบัติตามแล้ว สโมสรกีฬานั้นจะได้รับโทษโดยทันทีโดยไม่มีข้อยกเว้น การจำกัดในลักษณะนี้ จะเรียกว่าเพดานค่าตอบแทนแบบเคร่งครัด (Hard salary cap) โดยลีกกีฬาอาชีพที่ใช้เพดานค่าเหนื่อยแบบเคร่งครัด เช่น การแข่งขันเอ็นเอฟแอล (NFL) ลีกการแข่งขันอเมริกันฟุตบอลอาชีพของสหรัฐอเมริกา และการแข่งขันเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ (MLS) ลีกแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม ในบางลีกการแข่งขัน ก็อาจเลือกใช้เพดานค่าตอบแทนแบบยืดหยุ่น (Soft salary cap) โดยเพดานค่าตอบแทนลักษณะนี้ จะเป็นการบังคับอย่างยืดหยุ่นให้สโมสรปฏิบัติตาม โดยสโมสรกีฬานั้นสามารถใช้เงินเกินกว่าเพดานค่าตอบแทนได้ในบางกรณี เช่น บาสเก็ตบอลลีกของสหรัฐอเมริกา (NBA) ที่มีการกำหนดเพดานค่าเหนื่อยแบบยืดหยุ่นไว้ หากสโมสรบาสเก็ตบอลใดใช้เงินค่าตอบแทนเกินเพดานค่าเหนื่อยดังกล่าว ก็สามารถทำการแข่งขันต่อได้ แต่จะต้องแลกกับการเสียค่าธรรมเนียมอัตราพิเศษ (Luxury Tax) ให้กับ NBA เป็นต้น

2.1.8.4. กฎเกณฑ์การจำกัดการใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า

ในปี ค.ศ. 2011 ยูฟ่าได้ออกกฎที่มีชื่อว่า UEFA Financial Fair Play Regulations (กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า) เพื่อควบคุมการบริหารจัดการทางการเงินของสโมสร โดยได้ระบุไว้เป็นส่วนหนึ่งของกฎเกี่ยวกับใบอนุญาตในการเข้าร่วมการแข่งขัน (Club Licensing) โดยมีรายละเอียดเป็นการกำหนดเงื่อนไขด้านมาตรฐานในด้านต่าง ๆ ที่สโมสรกีฬาฟุตบอลจะต้องมี เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันของยูฟ่า⁶² โดยกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่ามีวัตถุประสงค์หลัก คือ การกระตุ้นให้สโมสรแต่ละสโมสรมีการบริหาร

⁶² Club Licensing and Financial Fair Play Edition 2012

จัดการด้านสถานะทางการเงินและการหมุนเวียนเงินสด รวมถึงการส่งเสริมความสมดุลอย่างยั่งยืน ระหว่างรายได้ รายจ่าย และการลงทุน

หลักการสำคัญของกฎนี้ คือหลัก “Break-Even Rule” ซึ่งกำหนดให้สโมสรกีฬาฟุตบอลสามารถใช้จ่ายเงินอย่างสมดุลกับรายรับของสโมสร ซึ่งมีที่มาจากค่าบัตรเข้าชมในสนาม, ค่าตอบแทนจากลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสด และเงินจากสปอนเซอร์ผู้สนับสนุน รวมถึงให้สโมสรต่างๆ หาทางแก้ไขปัญหาสถานะขาดทุนของสโมสรมาให้อยู่ในเกณฑ์ที่ยูฟ่ากำหนด หากไม่ปฏิบัติตาม ก็จะมีมาตรการลงโทษตามที่ยูฟ่ากำหนดไว้ ซึ่งรวมถึงการโดนตัดสิทธิ์ห้ามลงแข่งขันฟุตบอล UEFA Champions League และ UEFA Europa League ซึ่งเป็นรายการแข่งขันชิงแชมป์สโมสรแห่งยุโรป และมีค่าตอบแทนต่าง ๆ อย่างมหาศาลให้กับสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันด้วย โดยกฎ Financial Fair Play นี้ ได้เริ่มบังคับใช้อย่างเป็นทางการในฤดูกาล 2013-2014

2.1.8.5. กฎเกณฑ์การจำกัดเพดานค่าตอบแทนในแข่งขันเมเจอร์ลีกซอกเกอร์

การกำหนดเพดานค่าเหนื่อยของเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ ได้ถูกกำหนดขึ้นโดยข้อตกลงร่วมกันระหว่าง Major League Soccer, LLC บริษัทซึ่งจัดการแข่งขันเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ ซึ่งมีคณะกรรมการบริหาร (Committee) ที่ประกอบไปด้วยตัวแทนของทีมกีฬาต่าง ๆ ในลีก และสหภาพแรงงานนักกีฬาฟุตบอลของเอ็มแอลเอส (MLS Player’s Union) ในปี ค.ศ. 2015 ซึ่งกำหนดเอาไว้เป็นจำนวนรวม 3,490,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี และจะเพิ่มเป็นจำนวน 5% ของเพดานดังกล่าวในแต่ละปี นอกจากนี้ ยังมีข้อกำหนดค่าเหนื่อยขั้นต่ำของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพของแต่ละทีมเอาไว้ โดยนักกีฬาฟุตบอลแต่ละคนจะต้องได้ค่าเหนื่อยไม่ต่ำกว่า 60,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี⁶³ นอกจากนี้ สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของ MLS นั่นก็คือ Designated Rule ซึ่งเป็นการกำหนดโควตาให้กับแต่ละสโมสรสามารถเซ็นสัญญาผู้เล่นอาชีพเป็นพิเศษได้ทีละ 3 คน โดยค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลในโควตาพิเศษนี้ จะไม่ถูกนำไปคิดรวมกับเพดานค่าตอบแทนของทีม โดยกฎนี้มี

⁶³ The Columbus Dispatch by Adam Jardy, "Major League Soccer: Strike Is Averted as Labor Deal Reached," [Online] Accessed: 2 December 2017. Updated: 5 March 2015. Available from: <http://www.dispatch.com/content/stories/sports/2015/03/04/0304-mls-deal.html>

วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความนิยมให้กับกีฬาฟุตบอล หรือที่เรียกกันว่า ซ็อกเกอร์ (Soccer) ในประเทศอเมริกาให้ได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น โดยการทุ่มเงินเพื่อเซ็นสัญญากับนักเตะชื่อดังจากทวีปยุโรป กฎ Designated Rule นี้ MLS ได้นำมาใช้เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 2007 โดย MLS ได้เซ็นสัญญากับเดวิด เบ็คแฮม ซูเปอร์สตาร์ชื่อดังชาวอังกฤษจากสโมสรเรอัล มาดริดมาร่วมทีม โดยเบ็คแฮมได้ย้ายไปสังกัดทีมแอลเอ กาแล็กซี่ โดยได้รับค่าตอบแทนตามสัญญาระยะเวลา 5 ปี รวมกว่า 250 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งกฎ Designated Rule ก็ได้ถูกเรียกในอีกชื่อว่า Beckham Rule นั่นเอง⁶⁴

2.2. ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

2.2.1. พัฒนาการทางธุรกิจของการแข่งขัน

การเล่นกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยครั้งแรกนั้น เกิดขึ้นในสมัยพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 โดยเป็นรัชสมัยที่พระองค์ ได้ส่งข้าราชการ และเหล่าพระบรมวงศานุวงศ์ไปศึกษาเล่าเรียนต่อ ณ ทวีปยุโรปเพื่อนำความรู้มาพัฒนาประเทศ โดยผู้นำกีฬาฟุตบอลเข้ามาเล่นในสยามสมัยนั้น คือ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) ประธานสภาผู้แทนราษฎรคนแรกของประเทศไทย ซึ่งได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ⁶⁵ โดยในเวลาต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งวงการฟุตบอลไทย ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งชาติสยามขึ้น เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2459 และเริ่มจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลขึ้นเป็นครั้งแรก คือ ฟุตบอลถ้วยใหญ่ (ถ้วยพระราชทาน ก) และฟุตบอลถ้วยน้อย (ถ้วยพระราชทาน ข) ขึ้นเป็นครั้งแรกซึ่งเป็นการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระดับ

⁶⁴ Bobby McMahon, "Has the "Beckham Rule" Worked for Mls?," [Online] Accessed: 2 December 2018. Updated: 5 August 2012. Available from: <https://www.forbes.com/sites/bobbymcmahon/2012/08/05/has-the-beckham-rule-worked-for-mls/#286a01f12571>

⁶⁵ "100 ปี 100 เรื่องต้องจดจำประวัติศาสตร์ทีมชาติไทย ", [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 25 เมษายน 2559. แหล่งที่มา: <http://www.fourfourtwo.com/th/features/100-pii-100-eruuengtngcchdcchamprawatisaastrthiimchaatiaithy>

สมัครเล่น⁶⁶ ทั้งนี้ สมาคมฯ เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (ฟีฟ่า) เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2468 ซึ่งนับเป็นชาติแรกของทวีปเอเชียและเป็นลำดับที่ 37 ของโลก⁶⁷ ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 สมาคมฯ จัดระบบการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเสียใหม่เป็นระดับชั้น (Division) โดยตั้งวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นเลิศ ตามรูปแบบของสมาคมกีฬาฟุตบอลอังกฤษในขณะนั้น คือ ฟุตบอลถ้วยพระราชทาน ประเภท ก, ข, ค และ ง รวมถึงฟุตบอลชิงถ้วยพระราชทานคิงส์คัพ และคิงวินส์คัพ เป็นต้น

ทั้งนี้ สิกฟุตบอลอาชีพครั้งแรกของประเทศไทย ได้เริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2539 โดยการริเริ่มของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย⁶⁸ แต่อย่างไรก็ตาม ในยุคเริ่มแรกของการแข่งขันไทยลีกนั้น การแข่งขันในลีกฟุตบอลนี้ยังอยู่ในระดับกึ่งอาชีพกึ่งสมัครเล่นเท่านั้น ทีมฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันส่วนใหญ่นั้น เป็นทีมของห้างร้าน บริษัทต่าง ๆ รวมถึงรัฐวิสาหกิจของรัฐบาล เช่น สโมสรกีฬาฟุตบอลทหารอากาศ สโมสรกีฬาฟุตบอลธนาคารกรุงเทพ สโมสรกีฬาฟุตบอลการทำเรือ โดยการทำให้เรือแห่งประเทศไทย สโมสรกีฬาฟุตบอลบีอีซี เทโรศาสน โดยบริษัท บีอีซี เทโร เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด (โทรทัศน์สีช่อง 3) เป็นต้น และนักกีฬาฟุตบอลของแต่ละสโมสรส่วนใหญ่ ก็ได้ประกอบอาชีพหลักเป็นนักกีฬาฟุตบอลอย่างเต็มตัว เนื่องจากค่าตอบแทนจากการเล่นกีฬาอาชีพนั้นไม่เพียงพอที่จะใช้เลี้ยงชีพและครอบครัวได้ จึงจะต้องทำอาชีพอื่นเป็นหลักและมีอาชีพเสริมเป็นนักกีฬา เช่น การเข้าเป็นพนักงานประจำ ข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจในองค์กรของสโมสรกีฬาฟุตบอลเหล่านั้น นอกจากนี้ สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ รวมถึงการแข่งขันแทบทั้งหมดอยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นผลให้ชาวไทยในจังหวัดอื่นทั่วประเทศไม่มีโอกาสรับชมการแข่งขัน การแข่งขันจึงไม่เป็นที่นิยมของคนทั่วไป

จากปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น การกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) จึงมีความพยายามที่จะเข้าแก้ไขปัญหา โดยจัดแข่งขันฟุตบอลอาชีพระบบลีกในส่วนภูมิภาค เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของการแข่งขันไปยังต่างจังหวัดทั่วประเทศมากขึ้น โดยจัดตั้งลีกฟุตบอลชื่อว่า “โปรวินเชียลลีก”

⁶⁶ "ประวัติสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์," [ออนไลน์].

⁶⁷ เรื่องเดียวกัน

⁶⁸ "เม็ดเงินธุรกิจฟุตบอลไทยทะลุ 2 พันล้าน “บุรีรัมย์-เมืองทอง-บีอีซี-เทโร” โกงเกินครึ่ง – แต่สโมสรสามในสี่ขาดทุน " [ออนไลน์].

(Provincial League) หรือที่แฟนฟุตบอลชาวไทยเรียกว่า โปร์ลีก ซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วม ก็จะเป็นตัวแทนของจังหวัดต่าง ๆ เช่น สโมสรฟุตบอลชลบุรี สโมสรฟุตบอลสุพรรณบุรี วอร์ริเออร์ สโมสรฟุตบอลนครสวรรค์ ไลออน สโมสรฟุตบอลนครปฐม ฮันเตอร์ สโมสรฟุตบอลศรีสะเกษ สตีล ร็อค สโมสรฟุตบอลกรุงเทพฯ บราโว่ เป็นต้น จนทำให้เกิดกระแสนิยมในทีมฟุตบอลเหล่านี้ ซึ่งมีความยึดโยงกับท้องถิ่นต่าง ๆ ในแต่ละจังหวัด

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2549 สมาคมฟุตบอลและกท. ได้มีแนวคิดในการรวมฟุตบอล ลีกทั้งสองลีกขึ้น เพื่อให้การจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยได้มาตรฐาน จนในที่สุดก็เกิดการรวมลีกโดยสำเร็จ โดยสโมสรในโปร์ลีกบางส่วน ได้เข้าร่วมการแข่งขันไทยแลนด์พรีเมียร์ลีก และไทยลีกดิวิชั่น 1 ในปีถัดมา และได้เปลี่ยนชื่อการแข่งขันเป็น ไทยพรีเมียร์ลีก ในปี พ.ศ. 2552 โดยในปีนั้นเอง เป็นปีที่เรียกได้ว่า ปีแห่งการปฏิวัติการแข่งขันลีกฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยเพื่อเข้าสู่ระบบฟุตบอลอาชีพ โดยมีสาเหตุอันเนื่องมาจากการออกระเบียบว่าด้วยความเป็นสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพของสมาพันธ์ฟุตบอลเอเชีย หรือ เอเอฟซี ส่งผลให้สมาคมกีฬาฟุตบอลภายใต้การนำของนายวรวิทย์ มະภูดี นายกสมาคมในสมัยดังกล่าว จะต้องดำเนินการจัดตั้ง บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด ขึ้น ในปี พ.ศ. 2551 เพื่อเป็นนิติบุคคลที่ดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกภายในประเทศแทนสมาคมกีฬาฟุตบอล นอกจากนี้ เอเอฟซียังกำหนดให้ทีมที่จะเข้าแข่งขันในลีกจะต้องมีสถานะทางกฎหมายเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย จึงส่งผลให้สโมสรกีฬาฟุตบอลในไทยพรีเมียร์ลีก, ดิวิชั่น 1 และดิวิชั่น 2 ของประเทศไทยต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับกฎระเบียบใหม่ดังกล่าว โดยสโมสรกีฬาฟุตบอลแต่ละสโมสร จะต้องหารายได้จากการประกอบธุรกิจมาบริหารสโมสร เช่น เงินสนับสนุนจากสปอนเซอร์ รายได้จากการขายบัตร การขายของที่ระลึก รวมถึงลิขสิทธิ์การถ่ายทอด ส่งผลให้มีการแข่งขันเชิงรูปแบบ การบริหารจัดการให้เป็นมืออาชีพยิ่งขึ้น และแพร่หลายออกไปยังส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ จากเดิมที่สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ จะกระจุกตัวอยู่ในเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น การเข้าสู่ระบบกีฬาอาชีพอย่างเต็มตัว จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพกลับมาเป็นที่นิยมของแฟนฟุตบอลไทยอีกครั้ง⁶⁹

โดยในเวลาต่อมา สมาคมกีฬาฟุตบอลภายใต้การบริหารงานของพล.ต.อ.สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากสโมสรสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งนายก สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยแทนนายวรวิทย์ ก็ได้จัดตั้ง บริษัท ไทยลีก จำกัด ขึ้นมา สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (ฟีฟ่า) และ สมาพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (เอเอฟซี) โดยสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ได้เข้าถือหุ้น 99.98% ในบริษัทดังกล่าว เพื่อดำเนินการจัดการแข่งขันแทน บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด ซึ่งดำเนินการจัดการแข่งขันอยู่เดิม⁷⁰

2.2.2. ระบบการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพของประเทศไทยภายใต้การดำเนินการของสมาคมและบริษัท ไทยลีก จำกัด ซึ่งสมาคมได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อจัดการแข่งขันนั้น จะแบ่งเป็นฟุตบอลลีก และฟุตบอลถ้วยรายการต่าง ๆ โดยฟุตบอลลีกในประเทศไทยจะมีลักษณะเป็นการแข่งขันในระบบเปิด และมีการขึ้นชั้นและตกชั้นระหว่างลีก โดยจะแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย

1. ไทยลีก 1 (T1) เป็นการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพระดับสูงสุดของประเทศไทย ทีมเข้าร่วมการแข่งขันจำนวนทั้งสิ้น 18 ทีม เมื่อการแข่งขันในแต่ละฤดูกาลสิ้นสุดลง ทีมที่มีคะแนนสูงสุดเป็นทีมชนะเลิศ และสโมสรที่มีคะแนนเป็น 3 อันดับสุดท้ายจะต้องตกชั้นลงไปเล่นระดับเอ็ม 150 แชมเปียนชิพ T2 ในฤดูกาลถัดไป⁷¹

2. ไทยลีก 2 (T2) ลีกลำดับรองจากลีกสูงสุด มีทีมเข้าร่วมการแข่งขัน 18 ทีม เมื่อการแข่งขันในแต่ละฤดูกาลสิ้นสุดลง ทีมที่มีคะแนนสูงสุดเป็นทีมชนะเลิศ และจะได้เลื่อนชั้นขึ้นสู่การ

⁶⁹ "ไทยพรีเมียร์ลีกเกิด Soccer Marketing เจิดจ้า", [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 23 กันยายน 2552. แหล่งที่มา: <http://www.mgsonline.com/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9520000111356>

⁷⁰ "ตั้งบริษัทไทยลีกใหม่! 'บิ๊กอ้อต' โอนหุ้น 99.98% เข้าสมาคมกีฬาฟุตบอลฯ," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th/content/728345>

⁷¹ ตั้งแต่ฤดูกาลปี 2562 เป็นต้นไป ไทยลีก 1 จะลดจำนวนทีมลงเหลือ 16 ทีม จึงได้มีการกำหนดจำนวนสโมสรที่จะต้องตกชั้นสู่ไทยลีก 2 เพิ่มเติมเป็นจำนวนทั้งหมด 5 ทีมในฤดูกาลปี 2561

แข่งขันโตโยต้า ไทยลีก ในปีถัดไป และสโมสรที่มีคะแนนเป็น 3 อันดับสุดท้ายจะต้องตกชั้นลงไปเล่นระดับ ยูโร เค้ก ลีก โปร (ไทยลีก 3) ในปีถัดไป

3. ไทยลีก 3 (T3) ลีกลำดับที่ 3 ของประเทศ มีสโมสรเข้าร่วมการแข่งขันจำนวนทั้งหมด 29 ทีม แบ่งเป็น 2 โซน คือ ตอนบน (Northern Thailand) จำนวน 14 ทีม และตอนล่าง (Southern Thailand) จำนวน 15 ทีม โดยเมื่อจบการแข่งขันทั้งหมด จะมีสโมสรที่ได้เลื่อนชั้นขึ้นสู่การแข่งขันเอ็ม 150 แชมเปียนชิพ (ไทยลีก 2) ในปีถัดไปจำนวน 3 ทีม ส่วนทีมอันดับสุดท้ายของแต่ละกลุ่มรวม 2 ทีมจะตกไปเล่นระดับ ยูโร เค้ก ลีก (ไทยลีก 4) ในฤดูกาลถัดไป

4. ไทยลีก 4 (T4) ลีกระดับล่างสุดของประเทศไทย โดยจะเป็นการแข่งขันตามแต่ละภูมิภาคของประเทศ และมีรูปแบบการแข่งขันแบ่งเป็น 6 โซน คือ โซนภาคเหนือ โซนภาคตะวันตก โซนภาคตะวันออก โซนกรุงเทพและปริมณฑล โซนภาคใต้ และโซนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเมื่อจบการแข่งขันทั้งหมด และแข่งในระบบน็อกเอาต์แล้ว จะมีสโมสรจำนวนรวมจำนวน 5 ทีม ได้ขึ้นขึ้นไปเล่นในการแข่งขัน ยูโร เค้ก ลีก โปร (ไทยลีก 3) ในฤดูกาลถัดไป

ทั้งนี้ สโมสรกีฬาฟุตบอลที่ก่อตั้งขึ้นใหม่และต้องการเข้าร่วมการแข่งขันในระบบลีกสามารถสมัครเข้าร่วมการแข่งขันทัวร์นาเมนต์ฟุตบอล “อเมเจอร์ลีก” (Amateurs League) ซึ่งเป็นการแข่งขันในระดับสมัครเล่นได้ โดยผู้ที่ชนะเลิศการแข่งขันในลำดับที่สมาคมกีฬาฟุตบอลกำหนดไว้ ก็จะได้สิทธิเข้าร่วมการแข่งขันไทยลีก 4 ในฤดูกาลถัดไปด้วย โดยมีข้อแม้ว่า ทีมสโมสรกีฬาฟุตบอลนั้น จะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานในการประกอบกิจการธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพอย่างเพียงพอตามข้อกำหนดของไทยลีก 4

นอกจากนี้ สมาคมกีฬาฟุตบอลยังได้จัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลถ้วยอีก 3 รายการ คือ ไทยแลนด์ แชมเปียนส์ คัพ 2017 ลีกคัพ และเอฟเอคัพ อีกด้วย และยังมีการแข่งขันไทยแลนด์ อเมเจอร์ ลีก ซึ่งเป็นลีกสมัครเล่น เพื่อเปิดโอกาสให้ทีมสมัครเล่นต่าง ๆ เข้าร่วมการแข่งขัน โดยทีมที่ได้แชมป์จะได้รับสิทธิเข้าแข่งขันในระดับไทยลีก 4 หากมีความพร้อมเพียงพอที่จะพัฒนาต่อเป็นทีมกีฬาอาชีพได้

ในปี พ.ศ. 2558 สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย สามารถประมวลขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ไทยลีก ยามาฮ่าลีกวัน ลีกคัพ และเอฟเอ คัพ จำนวน 4 ปี

ในฤดูกาล 2017-2020 ด้วยมูลค่ากว่า 4,200 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่สูงกว่าครั้งที่ผ่านมาเกือบเท่าตัว⁷² นอกจากนี้ สมาคมและบริษัท ไทยลีก จำกัด ยังได้รับเงินสนับสนุนการจัดการแข่งขันจากผู้สนับสนุนรายต่าง ๆ มากมาย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความนิยมของฟุตบอลไทยได้เป็นอย่างดี โดยจากจำนวนเงินดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย ได้ก้าวเข้าสู่การเป็นนักกีฬาฟุตบอลอาชีพอย่างเต็มตัว สามารถสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบได้อย่างมหาศาล โดยนักกีฬาฟุตบอลในระดับทีมชาติของประเทศไทยนั้น ได้รับค่าตอบแทนรายเดือนเป็นจำนวนหลายแสนบาทต่อเดือน เช่น ชีรศิศิลป์ แดงดา นักกีฬาฟุตบอลตำแหน่งกองหน้า กัปตันทีมชาติไทย จากสโมสรเอสซีจี เมืองทองฯ ยูไนเต็ด ซึ่งต่อสัญญาฉบับใหม่กับสโมสรต้นสังกัดเป็นเวลา 4 ปี และได้รับค่าตอบแทนตลอดสัญญาเป็นมูลค่าเกือบ 100 ล้านบาท⁷³ นอกจากนี้ มูลค่าการโอนย้ายระหว่างสโมสรของนักกีฬาฟุตบอลก็พุ่งสูงขึ้นอีกด้วย โดยเมื่อฤดูกาลปี 2560 ที่ผ่านมา สโมสรกีฬาฟุตบอล เชียงราย ยูไนเต็ด ได้ทุ่มเงินกว่า 50 ล้านบาท ให้กับสโมสรเอสซีจี เมืองทองฯ ยูไนเต็ด เพื่อเป็นค่าตอบแทนในการการย้ายทีมของธนบูรณ์ เกษารัตน์ จนกลายเป็นสถิติการย้ายตัวที่มีมูลค่าสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ของฟุตบอลไทย⁷⁴ โดยธนบูรณ์จะได้รับเงินค่าตอบแทนรายเดือนสูงถึงเดือนละ 7 แสนบาท ในระยะเวลา 5 ปีของสัญญา⁷⁵

2.2.3. องค์การกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

2.2.3.1. สมาพันธ์ฟุตบอลเอเชีย (เอเอฟซี)

สมาพันธ์ฟุตบอลเอเชีย หรือ เอเอฟซี (The Asian Football Confederation - AFC) เป็นองค์การกำกับดูแลการแข่งขันกีฬา (Sport Governing Body) ที่ทำ

⁷² "ลีกไทยอู้ฟู! ทรูทุ่ม 4,200ล้าน ครองสิทธิ์ถ่ายทอดสด4ปี ", [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา: <http://www.smmsport.com/reader.php?news=162962>

⁷³ "กิเลนต่อสัญญา"มู๋ย"4ปีมูลค่าเฉียด100ล้าน ", [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา: www.siamsport.co.th/Sport_Football/160301_268.html

⁷⁴ "ธนบูรณ์ ย้ายชบ เชียงราย ค่าตัว 50 ล้าน ", [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา: www.thairath.co.th/clip/83097

⁷⁵ "สัญญา5ปี42ล้านบาท!เจาะตัวเลขค่าเหนื่อย"ธนบูรณ์", [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา: www.siamsport.co.th/Sport_Football/161104_204.html

หน้าที่ควบคุม กำกับ และดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปเอเชียทั้งหมด โดยเป็น 1 ใน 6 สมาคมระดับทวีปซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฟีฟ่า โดยก่อตั้งขึ้นภายใต้การอนุมัติของฟีฟ่าเมื่อปี ค.ศ. 1954 โดยมีสำนักงานใหญ่อยู่ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ประกอบไปด้วยสมาคมกีฬาฟุตบอลของชาติสมาชิกกว่า 46 ชาติ รวมถึงสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย โดยมีหน้าที่ในการพัฒนาการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในเอเชีย การออกกฎการแข่งขัน การพัฒนาเกมกีฬา และการออกกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันในด้านต่าง ๆ การพัฒนารากฐานและเยาวชน⁷⁶ เช่น การบังคับใช้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับใบอนุญาตของสโมสร (คลับไลเซนซิ่ง) ต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศไทย ซึ่งมีสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำกับดูแลและติดตามการดำเนินการของสโมสรในการส่งเอกสารและขอใบอนุญาตดังกล่าวกับเอเอฟซีโดยตรง รวมถึงจัดการแข่งขันในระดับนานาชาติในหลาย ๆ รายการอีกด้วย⁷⁷ ยกตัวอย่างเช่น การแข่งขันกีฬาฟุตบอลสโมสรชิงแชมป์เอเชีย เอเอฟซีแชมเปียนส์ลีก เป็นต้น

2.2.3.2. การกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.)

"การกีฬาแห่งประเทศไทย" เรียกโดยย่อว่า "กกท." ได้จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528 (ซึ่งต่อมาได้ถูกยกเลิกและบังคับใช้พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ขึ้นมาเพื่อบังคับใช้แทนพระราชบัญญัตินี้) โดยพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้จัดตั้งการกีฬาแห่งประเทศไทยขึ้นและมีสภาพนิติบุคคล โดยจะมีสถานะเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากรัฐบาลโดยมีคณะกรรมการกีฬาแห่งประเทศไทยเป็นผู้บริหารงาน ซึ่งประกอบไปด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง มีนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน และมีผู้ว่าการการกีฬาแห่งประเทศไทยเป็นบุคคลหลักในการรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหาร

⁷⁶ "About Afc: The Asian Football Confederation (Afc) ", [Online] Accessed: 5 December 2017. Available from: <http://www.the-afc.com/about-afc>

⁷⁷ Ibid.

กิจการของกท.⁷⁸ ทั้งนี้ ได้เคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับสถานะของการกีฬาแห่งประเทศไทย ภายใต้พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528 ซึ่งบังคับใช้อยู่ในขณะนั้นเกี่ยวกับการ จัดหารายได้ของการกีฬาแห่งประเทศไทยว่า กิจการของการกีฬาแห่งประเทศไทย ไม่ได้มี วัตถุประสงค์เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ⁷⁹

2.2.3.3. สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยนั้น ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2459 โดยพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้เปรียบเสมือนเป็น พระราชบิดาแห่งวงการกีฬาฟุตบอลไทย ซึ่งได้โปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้ง “สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่ง ประเทศสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์” ขึ้น พร้อมทั้งตราข้อบังคับสมาคมฯ และแต่งตั้งคณะกรรมการชุดแรก ซึ่งต่อมา ก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็น สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรม ราชูปถัมภ์⁸⁰ โดยสมาคมกีฬาฟุตบอลนั้น มีหน้าที่ส่งเสริมและบริหารจัดการการแข่งขันกีฬาฟุตบอล อาชีพทั้งหมดในประเทศไทย โดยประกอบไปด้วยสมาชิกรายต่าง ๆ ของสมาคม ซึ่งผู้ที่เป็นสมาชิกนั้น

⁷⁸ "ประวัติการกีฬาแห่งประเทศไทย," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา: <http://www.sat.or.th/index.php/en/2015-06-23-04-48-23/2015-06-25-10-24-07/2015-06-25-10-24-9>

⁷⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2564/2534 มาตรา 8 ของพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528 บัญญัติว่า การกีฬาแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมกีฬา (2) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการ ประสานงานเกี่ยวกับการกีฬา (3) ศึกษา วิเคราะห์และจัดทำโครงการ แผนงานและสถิติเกี่ยวกับการส่งเสริมการ กีฬา รวมทั้งประเมินผล (4) จัดช่วยเหลือ แนะนำและร่วมมือในการจัดและดำเนินการการกีฬา (5) สำนวจจัดสร้าง และบูรณะสถานที่สำหรับการกีฬา (6) ติดต่อร่วมมือกับองค์การหรือสมาคมกีฬาทั้งในและนอกราชอาณาจักร (7) สอดส่องและควบคุมการดำเนินกิจการการกีฬา (8) ประกอบกิจการอื่น ๆ อันเกี่ยวแก่หรือเพื่อประโยชน์ของการ กีฬา วัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมการกีฬาและควบคุมการดำเนินกิจการกีฬาให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น ไม่ปรากฏว่าได้ระบุวัตถุประสงค์เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจไว้เลย แม้ในมาตรา 10 มาตรา 10 มาตรา 12 และมาตรา 9 บัญญัติให้การกีฬาแห่งประเทศไทย มีทุน รายได้ เงินสำรองและจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินเพื่อหารายได้ ก็เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ไม่มีระเบียบข้อบังคับใดเลยที่กำหนดให้นำรายได้ไปแบ่งปันแก่ผู้ใดใน ฐานะผลกำไรหรือเงินปันผล รายได้หลักของการกีฬาแห่งประเทศไทย มีรายได้จากเงินงบประมาณของแผ่นดินใน อัตราเกินกว่าร้อยละเก้าสิบต่อปีของเงินรายได้ทั้งหมด กิจการของการกีฬาแห่งประเทศไทย จึงไม่ได้มีวัตถุประสงค์ เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ

⁸⁰ "ประวัติสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์," [ออนไลน์].

จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมได้ เช่น การส่งทีมฟุตบอลเข้าร่วมการแข่งขันในรายการต่าง ๆ ของสมาคม เป็นต้น

แต่เดิมนั้น สมาคมกีฬาฟุตบอล มีสถานะเป็นสมาคมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของการกีฬาแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528 ซึ่งกำหนดให้สมาคมซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวกับการกีฬาหรือการส่งเสริมการกีฬาโดยตรง จะต้องได้รับอนุญาตจากการกีฬาแห่งประเทศไทยเสียก่อน จึงจะก่อตั้งเป็นสมาคมกีฬาได้⁸¹ แต่ในเวลาต่อมา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ตราพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ขึ้นมาเพื่อบังคับใช้แทนพระราชบัญญัติฉบับปี พ.ศ. 2528 ซึ่งพระราชบัญญัติใหม่ฉบับนี้ได้กำหนดว่า สมาคมกีฬาจะมีขึ้นได้โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เท่านั้น⁸² และสมาคมกีฬาซึ่งก่อตั้งขึ้นก่อนฉบับนี้บังคับใช้ จะได้รับอนุโลมตามบทเฉพาะกาล⁸³ โดย “สมาคมกีฬาฟุตบอลฯ” ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย (ในพระบรมราชูปถัมภ์)” และมีสถานะเป็นสมาคมกีฬาที่ใช้คำว่า “แห่งประเทศไทย”⁸⁴ ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย เป็นสมาคมที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ซึ่งก็คือพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย ฉบับปี พ.ศ. 2558

การดำเนินการของสมาคม สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสมาคม และการบริหารจัดการต่าง ๆ จะเป็นไปตามข้อบังคับลักษณะการปกครอง สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2560) โดยการดำเนินการของสมาคมกีฬาฟุตบอลนั้น จะประกอบไปด้วย

1. สภากรรณการ ซึ่งประกอบไปด้วย นายกสมาคม 1 คน อุปนายกสมาคม จำนวน 5 คน และกรรมการกลางอีก 13 คน รวมเป็น 19 คน ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารงาน

⁸¹ มาตรา 53 พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528

⁸² มาตรา 49 พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528

⁸³ มาตรา 134 พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528

⁸⁴ มาตรา 67 พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528

ต่าง ๆ ของสมาคมตามวัตถุประสงค์ของสมาคม ทั้งนี้ สภากรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 จะต้องประกอบด้วยตัวแทนสมาชิกของสมาคมด้วย

2. สมาชิกของสมาคม ทำหน้าที่ในการลงมติรับรองในเรื่องต่าง ๆ ของสมาคมผ่านที่ประชุมใหญ่ รวมถึงการแก้ไขข้อบังคับของสมาคมด้วย

3. คณะกรรมการฝ่าย และคณะกรรมการเฉพาะกิจต่าง ๆ ตามแต่ที่สมาคมจะแต่งตั้งขึ้น โดยทำหน้าที่เฉพาะเรื่องตามที่ได้รับแต่งตั้ง

4. สำนักเลขาธิการของสมาคม ทำหน้าที่ฝ่ายอำนวยการ

5. คณะกรรมการฝ่ายพิจารณาวินัยและมารยาท และคณะกรรมการฝ่ายอุทธรณ์ ซึ่งทำหน้าที่เสมือนเป็นฝ่ายตุลาการของสมาคม

ทั้งนี้ ตามคำพิพากษาคดีปกครองของศาลปกครองอุบลราชธานี เลขแดงที่ 847/2559 ซึ่งเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในการเข้าร่วมการแข่งขันของสมาชิกสมาคมนั้น ศาลปกครองได้เคยตัดสินเอาไว้ว่า แม้ว่าสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย จะเป็นเอกชนก็ตาม แต่สมาคมนั้นได้รับมอบอำนาจจากการกีฬาแห่งประเทศไทยให้ดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาขึ้น และได้ใช้อำนาจทางปกครองในการลงโทษสโมสรสมาชิกในการเพิกถอนสิทธิการเข้าร่วมการแข่งขัน ดังนั้น สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย จึงมีสถานะเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542⁸⁵ และมีลักษณะเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

2.2.3.4. บริษัท ไทยลีก จำกัด

บริษัท ไทยลีก จำกัด เป็นนิติบุคคลในรูปแบบบริษัทจำกัด ซึ่งได้รับสิทธิเป็นผู้จัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพ จากสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยฯ โดยมี

⁸⁵ หน่วยงานทางปกครอง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้ความหมายรวมถึงหน่วยงาน ที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

วัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารจัดการแข่งขันเกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาฟุตบอลลีกอาชีพของอย่างยั่งยืน⁸⁶ ทั้งนี้ สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยได้จัดตั้งบริษัทไทยลีก จำกัด ขึ้นเพื่อบริหารจัดการแทน บริษัท พรีเมียร์ลีก (ไทยแลนด์) จำกัด ผู้ดำเนินการจัดการแข่งขันเดิม เนื่องจากสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยได้มีการดำเนินการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการรับมอบสิทธิประโยชน์ของสมาคมให้เป็นไปตามคำแนะนำของ สมาพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (AFC) โดยมีสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ได้เข้าถือหุ้น 99.98% ในบริษัทดังกล่าว⁸⁷ ทั้งนี้ จากข้อมูลในเว็บไซต์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พบว่า บริษัท ไทยลีก จำกัด มีผลสำรวจเอกสาร พุ่มพันธ์มวง นายกสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย นางลัชณานันท์ ลักษณะมีธนานันต์ และนายยงยศ พิงธรรม เป็นคณะกรรมการบริหารของบริษัท โดยมีอำนาจลงนามผูกพันบริษัทคือ กรรมการสองในสาม ลงนามและประทับตราสำคัญของบริษัท โดยมีวัตถุประสงค์หลักของบริษัทคือการประกอบกิจการเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการแข่งขันกีฬา⁸⁸

2.2.4. ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีส่วนได้เสียในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล

2.2.4.1. สโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ

สำหรับพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 มาตรา 4 ได้มีการกำหนดความหมายของสโมสรกีฬาอาชีพเอาไว้ในบทนิยามว่า “สโมสรกีฬาอาชีพ” หมายความว่า คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวกับกีฬาอาชีพหรือการส่งเสริมกีฬาอาชีพ ไม่ว่าจะเรียกชื่อว่าสโมสรหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่หมายความรวมถึงสมาคมกีฬาอาชีพ โดยสโมสรกีฬาอาชีพเหล่านี้ จะต้องทำการจดทะเบียนการดำเนินการของสโมสรต่อนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ดังกล่าว ซึ่งก็คือผู้ว่าการการกีฬาแห่งประเทศไทย หรือบุคคลที่ผู้ว่าการการกีฬาแห่งประเทศไทย

⁸⁶ ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพรายการ “ไทยลีก 1” พ.ศ. 2561

⁸⁷ “ตั้งบริษัทไทยลีกใหม่! ‘บิ๊กอ๊อด’ โอนหุ้น 99.98% เข้าสมาคมกีฬาฟุตบอลฯ,” [ออนไลน์].

⁸⁸ ข้อมูลจากระบบคลังข้อมูลธุรกิจ เว็บไซต์กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ณ วันที่ 20 เมษายน 2561

แต่งตั้งขึ้น มาตรา 4 โดยจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับนักกีฬาอาชีพ และบุคลากรกีฬาอาชีพที่อยู่ในสังกัดหรือในความดูแลของตนด้วย⁸⁹

ทั้งนี้ ภายใต้ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพรายการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ไทยลีก 1 ไทยลีก 2 เป็นต้น สโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันนั้น ได้มีการกำหนดสถานะเป็นองค์กรสมาชิก (Clubs) ของการแข่งขัน ซึ่งหมายความถึง สโมสรกีฬาฟุตบอลหรือทีมฟุตบอล ที่ได้รับใบอนุญาตองค์กรสมาชิกตามระเบียบการออกใบอนุญาตองค์กรสมาชิกของสมาคมกีฬาฟุตบอล รวมทั้งบุคคลที่ได้รับมอบสิทธิจากองค์กรสมาชิกให้เข้าร่วมการแข่งขันด้วย⁹⁰ โดยสโมสรหรือองค์กรสมาชิกที่ประสงค์เข้าร่วมการแข่งขันนั้น จะต้องได้รับใบอนุญาต (Club Licensing) ที่ออกโดยสมาคมกีฬาฟุตบอลตามหลักเกณฑ์ที่สมาคมกีฬาฟุตบอลเป็นผู้กำหนดผ่านระบบ Club Licensing Administration System (CLAS) ของสมาพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (AFC) จึงจะเข้าร่วมการแข่งขันได้⁹¹

2.2.4.2. นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ

สำหรับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้น ได้มีการออกประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการแข่งขันกีฬาอาชีพ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 และกำหนดให้กีฬาฟุตบอล เป็นหนึ่งในกีฬาอาชีพที่ได้รับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย⁹² ซึ่งในพระราชบัญญัติฉบับนี้นั้น ได้มีการกำหนดความหมายของนักกีฬาอาชีพเอาไว้ใน มาตรา 4 ว่า “นักกีฬาอาชีพ” หมายความว่า ผู้ซึ่งเล่นกีฬาอาชีพเป็นอาชีพ โดยภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพนั้น สัญญาจ้างนักกีฬาอาชีพนั้น จะต้องจัดทำขึ้นเป็นสัญญาหรือความตกลงร่วมกันเป็นหนังสือ โดยจะต้องประกอบไปด้วยข้อกำหนดในสัญญาจ้างหรือความตกลงร่วมกันดังกล่าว จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานการจ้างหรือมาตรการในการคุ้มครองที่คณะกรรมการกีฬาอาชีพประกาศกำหนด โดยอย่างน้อยต้องกำหนดเรื่องชั่วโมงทำงานตามปกติวันหยุด วันลา การเลิกจ้าง มาตรการ

⁸⁹ มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556

⁹⁰ ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพรายการ “ไทยลีก 1” พ.ศ. 2561

⁹¹ ข้อ 1 บทที่ 2, เรื่องเดียวกัน

⁹² ระเบียบคณะกรรมการกีฬาอาชีพ เรื่อง กำหนดชนิดหรือประเภทกีฬาที่เป็นกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2558

ด้านความปลอดภัย และการคุ้มครองนักกีฬาอาชีพหรือบุคลากรกีฬาอาชีพ การทำประกันเพื่อคุ้มครองชีวิต สุขภาพ และอุบัติเหตุสำหรับนักกีฬาอาชีพและบุคลากรกีฬาอาชีพ การเยียวยารักษากรณีมีความเสียหายหรืออันตรายอันเกิดจากการบาดเจ็บในการฝึกซ้อมหรือแข่งขันกีฬาอาชีพ รายได้ การแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างสโมสรกีฬาอาชีพ หรือสมาคมกีฬาอาชีพกับนักกีฬาอาชีพหรือบุคลากรกีฬาอาชีพด้วย⁹³

แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะของสัญญาว่าจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น เมื่อพิจารณาจากเจตนาของคู่สัญญาแล้ว คู่สัญญาซึ่งก็คือนักกีฬาฟุตบอลอาชีพและสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ มิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะทำสัญญาจ้างแรงงาน ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกันกับสัญญาจ้างนักกีฬาอาชีพในทวีปยุโรป โดยสัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพระหว่างสโมสรและนักกีฬาฟุตบอลอาชีพไม่ใช่สัญญาจ้างแรงงานโดยแท้ เนื่องจากเป็นงานที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากลูกจ้างตามระบบกฎหมายแรงงานทั่วไป โดยมีอิสระในการตัดสินใจทำการแข่งขันกีฬาฟุตบอลตามดุลยพินิจในวิธีการทำงานของตนเองเมื่อลงทำการแข่งขันกีฬาฟุตบอล⁹⁴ นอกจากนี้ โดยคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น อาจมีลักษณะหลายประการที่ขัดกับกฎหมายแรงงาน เช่น ชั่วโมงทำงาน วันหยุด การยกเลิกสัญญา เป็นต้น ซึ่งในประเทศอังกฤษนั้นมีหลักการเรื่องประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติในการจ้างงาน หากทำเนียมปฏิบัติของอาชีพนั้น ๆ เป็นการปฏิบัติกันมาอย่างช้านาน ก็สามารถยกเว้นได้⁹⁵ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเจตนาของคู่สัญญา ข้อตกลงใน สัญญา และลักษณะเฉพาะของสัญญา สัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพจึงไม่ถูกบังคับด้วยหลักกฎหมายเรื่องความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน แต่อย่างไรก็ตามสัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ก็ยังคงมีลักษณะของสัญญาจ้างแรงงานอยู่ในตัวเอง โดยนักกีฬาฟุตบอลอาชีพได้รับ สิ้นจ้างตลอดเวลาที่ทำงานและสโมสรได้รับบริการการเล่นฟุตบอลจากนักกีฬาฟุตบอล อีกทั้งนักกีฬาฟุตบอลอยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของสโมสร แม้จะมีลักษณะอำนาจบังคับบัญชาได้เพียงระดับหนึ่งก็ตาม⁹⁶ ทั้งนี้ นายสมพล วิจิธรรม ได้เสนอแนวคิดดังกล่าวเอาไว้

⁹³ มาตรา 21 พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556

⁹⁴ สมพล วิจิธรรม, "ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสัญญานักกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย." หน้า 195.

⁹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 57.

⁹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 195 – 196.

ในวิทยานิพนธ์ของตนว่า เนื่องด้วยวัตถุประสงค์และรูปแบบของการแข่งขันกีฬาอาชีพซึ่งมีสามารถนำกฎหมายคุ้มครองแรงงานและกฎหมายอื่น ๆ มาปรับใช้โดยเคร่งครัดได้ ดังนั้น สัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ จึงมีลักษณะเป็น “สัญญาจ้างแรงงานชนิดพิเศษ” ดังเช่นที่ศาลฎีกาเคยปรับใช้เรื่องสัญญาเช่าต่างตอบแทนชนิดพิเศษ ซึ่งไม่นำกฎหมายในเรื่องของสัญญาเช่าบางประการมาปรับใช้ในสัญญาเช่าดังกล่าว⁹⁷

ทั้งนี้ จากการสืบค้นของผู้เขียนแล้ว พบว่า ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9202/2559 พิพากษาว่า สัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น มิใช่สัญญาจ้างแรงงาน หากแต่เป็นสัญญาทางแพ่งอย่างหนึ่ง เนื่องจากศาลมองว่า ในสัญญาจ้างของนักกีฬาฟุตบอลนั้น มิได้มีการกำหนดว่า สโมสรมีอำนาจในการบังคับบัญชาวิธีการเล่นของโจทก์ซึ่งเป็นนักกีฬาฟุตบอล รวมถึงมิได้มีการกำหนดตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างต่าง ๆ เช่น วันหยุด วันทำงาน หรือข้อกำหนดการทำงานล่วงเวลา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน นอกจากนี้ โจทก์ยังมีอิสระอย่างเต็มที่ในการเล่นฟุตบอลตามทักษะ และความชำนาญเฉพาะของโจทก์อย่างเต็มที่ในการฝึกซ้อม แข่งขัน และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ฝึกสอน เจ้าหน้าที่ทีม หรือผู้บริหารทีมของจำเลยเท่านั้น ดังนั้น สัญญาว่าจ้างโจทก์มุ่งประสงค์ต่อความสำเร็จของงานที่รับจ้างคือผลการแข่งขันและผลสำเร็จของจำเลยเท่านั้น และศาลก็ได้ใช้คำพิพากษาของศาลฎีกาในคดีดังกล่าวเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับสัญญานักกีฬาฟุตบอลอาชีพในข้อพิพาทต่าง ๆ ต่อมา

2.2.4.3. ผู้บริหารสิทธิประโยชน์ของสมาคมกีฬาฟุตบอล

ในการบริหารงานของสมาคมกีฬาฟุตบอลนั้น สมาคมได้มีการเปิดประมูลให้แก่บุคคลทั่วไปเข้ายื่นซองเสนอราคาเพื่อเสนอตัวเป็นผู้บริหารสิทธิประโยชน์ของสมาคมกีฬาฟุตบอลในด้านต่าง ๆ เช่น การนำเครื่องหมายทางการค้าของสมาคมหรือนักกีฬาทีมชาติไปใช้ประโยชน์ทางการค้า เป็นต้น รวมถึงสิทธิประโยชน์ของบริษัท ไทยลีก จำกัด ซึ่งสมาคมได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ดูแลจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในนามของสมาคมอีกด้วย โดยผู้บริหารสิทธิประโยชน์นั้น

⁹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 171.

จะทำงานกับสมาคมในด้านต่าง ๆ เพื่อนำสิทธิประโยชน์เหล่านี้ไปหารายได้เพื่อนำมาสนับสนุนเป็นงบประมาณในการทำกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสมาคม และบริษัท ไทยลีก จำกัด

โดยในการประมูลสรรหาตัวแทนบริหารสิทธิประโยชน์ของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2559 นั้น ปรากฏว่า บริษัท แพลน บี มีเดีย จำกัด (มหาชน) บริษัทมหาชนซึ่งมีการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหุ้น (PLAN B) เป็นผู้ชนะการประมูลดังกล่าว โดยจะได้เป็นผู้บริหารสิทธิประโยชน์ของสมาคมฯ และ บริษัท พรีเมียร์ลีกไทยแลนด์ จำกัด (ซึ่งได้โอนสิทธิไปยังบริษัท ไทยลีก จำกัดแล้ว) เป็นระยะเวลา 4 ปี จนถึงปี พ.ศ.2563 โดยมีการรับประกันรายได้และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับสมาคมและบริษัทผู้จัดการแข่งขันไทยลีก เป็นมูลค่ารวมกว่า 3,240 ล้านบาท⁹⁸ ทั้งนี้ หลังจากแพลนบีได้รับมอบสิทธิในการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ก็ได้มีการดำเนินการภายใต้สิทธิดังกล่าวเพื่อหารายได้เข้าสู่สมาคมกีฬาฟุตบอล เช่น การจัดประมูลเพื่อหาผู้รับสิทธิในการเป็นผู้ผลิตสินค้าและสินค้าที่ระลึกของทีมชาติไทย ซึ่งบริษัท วาริกซ์ สपोर्ट จำกัด เป็นผู้ที่ได้รับสิทธิดังกล่าว จากการเสนอผลประโยชน์ให้แก่สมาคมกีฬาฟุตบอล เป็นวงเงินรวมทั้งสิ้น 400 ล้านบาท ตลอดระยะเวลา 4 ปีตามสัญญา⁹⁹ เป็นต้น

2.3. การดำเนินการขององค์กรกีฬาที่อาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า

ธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาอาชีพนั้น เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยการแข่งขันกันระหว่างทีมกีฬาหรือนักกีฬาจำนวนหนึ่ง ซึ่งแม้ว่าจะเป็นผู้แข่งขันระหว่างกันก็ตาม คู่แข่งเหล่านั้นก็จะต้องมีความสัมพันธ์ในเชิงพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันด้วยเพื่อให้เกิดการแข่งขันกีฬาเกิดขึ้น และสิ่งเหล่านี้คือคุณลักษณะพิเศษที่สำคัญของกีฬาที่ทำให้ธุรกิจทางการแข่งขันกีฬานั้น แตกต่างจากอุตสาหกรรมหรือการบริการอย่างอื่นทั่วไป ในขณะที่การประกอบธุรกิจ ในอุตสาหกรรมด้านอื่น มุ่งที่จะแข่งขันกันเพื่อกำจัดธุรกิจที่ไร้ประสิทธิภาพออกไปจากตลาด การแข่งขันกีฬากลับตรงข้ามกัน สโมสรกีฬาและ

⁹⁸ "ไทยรัฐออนไลน์, 'แพลน-บี' กินรวบ ลิขสิทธิ์ ส.บอลไทย," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 5 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/content/609916>

⁹⁹ "พลีลือก 'วาริกซ์' ทุ่ม 400 ล้าน คว่ำลิขสิทธิ์ชุดแข่งช้างศึก," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 5 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/content/717408>

นักกีฬาเหล่านั้น มีผลประโยชน์โดยตรงกับสโมสรกีฬาและนักกีฬาอื่น ๆ มิใช่แต่ในเฉพาะการแข่งขันกีฬาเท่านั้น แต่กลับมีผลประโยชน์ระหว่างกันในการประกอบธุรกิจอีกด้วย จึงจะทำให้การแข่งขันยังคงอยู่ต่อไปได้¹⁰⁰ นอกจากนี้ โดยสภาวะปกติวิสัยของการแข่งขันกีฬาแล้ว กีฬาก็จะเป็นที่น่าสนใจได้ก็ต่อเมื่อการแข่งขันเหล่านั้นไม่สามารถคาดเดาผลที่แน่นอนล่วงหน้าได้ ความสัมพันธ์ในลักษณะการพึ่งพาซึ่งกันและกันดังกล่าว จึงก่อให้เกิดข้อกำหนดเกี่ยวกับระดับความเท่าเทียมกันของการแข่งขันหรือที่เรียกกันว่า ความมีสมดุลของการแข่งขัน (Competitive Balance)¹⁰¹

ทั้งนี้ เพื่อให้ความร่วมมือกันในการแข่งขันกีฬานั้น เป็นไปอย่างราบรื่น องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันจึงจะต้องออกกฎเกณฑ์ออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลการแข่งขันในด้านต่าง ๆ มาใช้บังคับ เพื่อให้การแข่งขันกีฬาระหว่างกันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงสร้างข้อตกลงหรือความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการรายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าหรือคุณค่าของการแข่งขันกีฬาให้มากยิ่งขึ้น หรือความร่วมมือกันในการขายลิขสิทธิ์ทางการค้าหรือลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสด เพื่อให้มูลค่าของสัญญาดังกล่าวเพิ่มสูงขึ้น และจะได้นำเงินตอบแทนกลับมาพัฒนาสโมสรและนักกีฬาต่อไป แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินการ การตัดสินใจ หรือข้อตกลงเหล่านี้ มักจะส่งผลกระทบต่อทางธุรกิจตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน ซึ่งในบางกรณีก็อาจมีลักษณะของการแทรกแซงตลาดการประกอบธุรกิจ และทำให้ผู้อื่นได้รับผลกระทบต่อความสามารถในการประกอบธุรกิจ หรือการแข่งขันทางธุรกิจตามมาอีกด้วย

โดยในหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะจำแนกพฤติกรรมการร่วมมือและการดำเนินการต่าง ๆ ภายในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ รวมถึงกีฬาอาชีพอื่น ๆ ที่อาจเทียบเคียงต่อธุรกิจฟุตบอลอาชีพได้ ซึ่งมีลักษณะที่อาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในประเด็นต่าง ๆ ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

¹⁰⁰ Stein and Kienapfel, "The Application of Articles 81 and 82 Ec in the Sport Sector," Competition Policy Newsletter.

¹⁰¹ Ibid.

2.3.1. การออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาอาชีพ

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า คุณลักษณะพิเศษของการแข่งขันกีฬาประการหนึ่ง คือการพึ่งพาอาศัยระหว่างกันของผู้ประกอบธุรกิจในการแข่งขันกีฬาอาชีพเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬานั้น เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยการแข่งขันกันระหว่างทีมกีฬาหรือนักกีฬาจำนวนหนึ่ง ซึ่งแม้ว่าจะเป็นผู้แข่งขันระหว่างกันก็ตาม คู่แข่งเหล่านั้นก็จะต้องมีความสัมพันธ์ในเชิงพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันด้วยเพื่อให้เกิดการแข่งขันกีฬาเกิดขึ้นได้ รวมถึงการรวมตัวกันเพื่อแข่งขันกีฬาฟุตบอล ไม่ว่าจะ เป็นระบบฟุตบอลลีก หรือฟุตบอลถ้วยก็ตาม ซึ่งความร่วมมือเพื่อให้เกิดการแข่งขันนั้น ก็สะท้อนออกมาในรูปแบบของการตั้งองค์กรขึ้นมาองค์กรหนึ่งเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการ และกำหนดรูปแบบ รวมถึงกติกาการแข่งขัน โดยกฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการแข่งขันขึ้นได้ ดังเช่นในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ซึ่งจะมีการกำหนดจำนวนสโมสรที่เข้าแข่งขันในแต่ละลีก การกำหนดตารางการแข่งขันของแต่ละทีม การกำหนดกติกาจำนวนผู้เล่นและผู้เล่นสำรองในสนาม การกำหนดกติกาการเล่นหรือการทำฟาวล์ในการเล่น รวมถึงการกำหนดบทลงโทษต่าง ๆ จากการไม่ปฏิบัติตามกฎเหล่านั้นด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่า กฎเกณฑ์เหล่านี้ เป็นกฎหมายที่ไม่ได้มีลักษณะเกี่ยวกับธุรกิจ (non-business nature) แต่มีลักษณะเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์โดยตรงต่อการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะ (purely sporting nature)¹⁰² ซึ่งจะแตกต่างจากความร่วมมือทางธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอล เช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจำหน่ายตั๋วเข้าชมการแข่งขัน การกำหนดเงื่อนไขการขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันร่วมกัน การกำหนดเงื่อนไขสัญญาต่อผู้สนับสนุนรายต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ จะมีวัตถุประสงค์ด้านธุรกิจอย่างชัดเจน¹⁰³

ทั้งนี้ ในการออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาเหล่านี้ มักจะเกิดจากการใช้อำนาจในการออกกฎหมาย (Regulate Power) ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันภายใต้รัฐธรรมนูญ

¹⁰² Budzinski, "The Institutional Framework for Doing Sports Business: Principles of Eu Competition Policy in Sports Markets," *International Journal of Sport Management and Marketing* 2. Page 6.

¹⁰³ Ibid., Page 7

หรือข้อบังคับขององค์กรนั้น หรืออาจเป็นการตัดสินใจร่วมกันและตกลงกันระหว่างองค์กรกำกับดูแล การแข่งขันกีฬาและผู้มีส่วนได้เสียรายต่าง ๆ ก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น การร่วมมือกัน ระหว่างยูฟ่า ในฐานะองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป และสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของยูฟ่า รวมไปถึงองค์กรผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สมาคมสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ (อีซีเอ) หรือสหภาพนักกีฬาฟุตบอล (ฟีฟโพร) เพื่อออก กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการควบคุมการใช้จ่ายเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรป โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาการขาดทุนสะสมรวมถึงสภาพเงินเพื่อในตลาดการโอนย้ายนักกีฬา หรือใน สหรัฐอเมริกาเอง ก็มีความร่วมมือกันของสโมสรกีฬาอาชีพในการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ซึ่งร่วมมือกัน ก่อตั้งลีกการแข่งขัน และมีความสัมพันธ์กันในลักษณะองค์กรร่วม (Joint Venture) และลีกกีฬา อาชีพเหล่านั้น ก็มีความพยายามในการออกกฎเกณฑ์ความร่วมมือในด้านการประกอบธุรกิจระหว่าง สโมสรกีฬาในลักษณะต่าง ๆ ระหว่างกันเช่นกัน เช่น การออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจำกัดเพดาน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนของนักกีฬา (Salary Cap) ในลีกกีฬาอาชีพ เพื่อสร้างความสมดุล ระหว่างผู้แข่งขัน (Competitive Balance) เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม ในบางครั้ง การแบ่งแยกว่า กฎเกณฑ์ใด เป็นที่มีวัตถุประสงค์ โดยตรงต่อการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะ หรือเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจนั้น ก็อาจ ทำได้ยาก เนื่องจากในปัจจุบันการแข่งขันกีฬานั้นได้เข้าสู่ยุคของการประกอบธุรกิจอย่างเต็มตัวแล้ว องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันจึงจะต้องหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้การแข่งขันที่ตนเองเป็นผู้ดูแล รับผิดชอบนั้น มีความน่าสนใจต่อผู้ชมการแข่งขัน รวมถึงการเพิ่มรายได้ให้แก่การแข่งขันและผู้เข้า แข่งขันอีกด้วย เพื่อที่จะทำให้วัตถุประสงค์ทางด้านธุรกิจเหล่านี้เป็นไปได้ องค์กรเหล่านี้จึงใช้วิธีการ ออกกฎเกณฑ์บางอย่างขึ้นเพื่อมาสนับสนุนการแข่งขัน และกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาดังกล่าวนั้น ก็ อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน ดังนั้น เส้นแบ่งระหว่างกฎเกณฑ์ ของการแข่งขันกีฬาและกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ทางด้านธุรกิจจึงไม่ชัดเจนอีกต่อไป¹⁰⁴ ดังนั้น เมื่อ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้ประกอบการต่าง

¹⁰⁴ Ibid., Page 8

ๆ ในการแข่งขันกีฬาอาชีพหรือกีฬาฟุตบอลอาชีพด้วยเช่นกัน และผลกระทบดังกล่าวในบางครั้ง ก็ส่งผลกระทบเป็นการจำกัดการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจรายต่าง ๆ ด้วย จึงทำให้เกิดคำถามว่า การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับกฎเกณฑ์เหล่านี้ ควรจะเป็นเช่นไร เพราะหากบังคับใช้กฎหมายต่อกฎเกณฑ์เหล่านี้อย่างเคร่งครัดแล้ว การแข่งขันกีฬา ก็อาจได้รับผลกระทบตามมาเช่นกัน

ยกตัวอย่างเช่น การบังคับใช้กฎเกณฑ์การห้ามถือสิทธิความเป็นเจ้าของในหลายสโมสรกีฬาฟุตบอลพร้อมกัน (multiple ownership of football clubs) ของยูฟ่า ซึ่งมีชื่อว่า “กฎเกณฑ์ของยูฟ่าเพื่อความซื่อตรงในการแข่งขันของสโมสร เกี่ยวกับการรักษาความอิสระของสโมสร” (Integrity of the UEFA club competitions: independence of clubs)¹⁰⁵ ซึ่งใช้บังคับเพื่อห้ามมิให้สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขันระดับสโมสรซึ่งจัดการแข่งขันโดยยูฟ่าทั้งหมดมีเจ้าของเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เช่น เข้าถือหุ้นหลายสโมสรพร้อมกัน หรือมีอำนาจบริหารสโมสรหลายสโมสรพร้อมกัน โดยวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ดังกล่าว นั้น มีขึ้นเพื่อรักษาคุณลักษณะพิเศษของการแข่งขันกีฬาฟุตบอล นั่นก็คือความเป็นไปได้ยากในการคาดเดาผลการแข่งขันและความไม่แน่นอนของผลการแข่งขันที่จะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การแข่งขันกีฬานั้นสนุก ตื่นเต้น และเร้าใจ ทั้งนี้ หากเปิดโอกาสให้มีสโมสรกีฬาฟุตบอลที่มีโครงสร้างหรืออำนาจการบริหารงานโดยเจ้าของเดียวกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ก็อาจทำให้เกิดข้อกังขาต่อผู้บริโภค ซึ่งก็คือผู้เข้าชมการแข่งขันและผู้ชมการถ่ายทอดสดได้ว่า ผลการแข่งขันที่เกิดขึ้นเมื่อสโมสรเหล่านี้แข่งขันกันเองนั้น เกิดขึ้นจากการใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการแข่งขันกันหรือไม่ หรือเกิดจากการตกลงกันเพื่อให้เกิดผลการแข่งขันดังกล่าว (match-fixing) แต่อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าว นั้น ก็ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบธุรกิจเช่นกัน

ดังเช่นประเด็นข้อพิพาทในคดี Enic, Plc. v UEFA¹⁰⁶ ซึ่งก่อนที่จะมีการออกกฎเกณฑ์ห้ามดังกล่าว นั้น Enic, Plc. ได้ถือหุ้นสโมสรกีฬาฟุตบอลอยู่จำนวน 5 สโมสร ประกอบด้วย

¹⁰⁵ ยกตัวอย่างเช่นในกฎเกณฑ์การแข่งขันของฟุตบอลรายการยูฟ่า แชมเปียนลีกส์ ซึ่งได้มีการกำหนดไว้ใน Article 5: Integrity of the competition ของ Regulations of the UEFA Champions League 2015-18 Cycle

¹⁰⁶ Case Comp/37 806, Enic/Uefa (Enic)

Glasgow Rangers FC ในประเทศสกอตแลนด์ (ถือหุ้นจำนวน 25.1%) สโมสร FC Basel ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ (ถือหุ้นจำนวน 50%) สโมสร Vicenza Calcio ในประเทศอิตาลี (ถือหุ้นจำนวน 99.9%) สโมสร Slavia Praga ในประเทศสาธารณรัฐเช็ก (ถือหุ้นจำนวน 96.7%) สโมสร AEK Athens ในประเทศกรีซ (ถือหุ้นจำนวน 47%) และสโมสร Tottenham Hotspur ในประเทศอังกฤษ (ถือหุ้นจำนวน 29.9%) ซึ่งกฎดังกล่าวนี้ ทำให้บริษัท ต้องเลือกที่จะขายหุ้นที่ตนถืออยู่ในสโมสรเหล่านี้ออกไปจนเหลือเพียงแค่สโมสรเดียว หรือจะต้องใช้อำนาจบริหารในตัดสินใจให้สโมสรต้องถอนตัวออกจากการแข่งขัน จึงทำให้ Enic, Plc. ตัดสินใจยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการยุโรปพิจารณาว่า กฎดังกล่าวซึ่งผูกมัดบังคับใช้นั้นเป็นการจำกัดการลงทุนของผู้ประกอบธุรกิจในตลาดการลงทุนต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ

จากกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่า แม้กฎเกณฑ์จะมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาคุณลักษณะสำคัญของการแข่งขันกีฬาก็ตาม แต่ก็อาจส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นในตลาด ซึ่งอาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าได้เช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม คำถามสำคัญที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องพิจารณาต่อการใช้กฎหมายบังคับต่อกฎเกณฑ์ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาเหล่านี้คือ การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกฎเกณฑ์ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญต่อการแข่งขันกีฬาอาชีพ แต่กลับส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจรายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการแข่งขันกีฬาอาชีพอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้นั้น ควรมีขอบเขตเช่นใด

2.3.2. การทำข้อตกลงทางธุรกิจเพื่อจัดหารายได้จากการแข่งขันกีฬา

เพื่อที่จะสร้างมูลค่าทางธุรกิจให้การแข่งขันกีฬาที่องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันจัดขึ้น องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาเหล่านี้ จึงมักจะทำสัญญาทางการค้ากับสปอนเซอร์หรือผู้สนับสนุนรายต่าง ๆ เพื่อให้ธุรกิจเหล่านั้นนำสิทธิประโยชน์ทางการค้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันไปใช้สร้างรายได้ให้กับธุรกิจของตน แต่อย่างไรก็ตาม การทำข้อตกลงเหล่านี้ ก็มักจะทำให้เกิดข้อพิพาทในแง่กฎหมายการแข่งขันทางการค้าเช่นกัน เนื่องจากการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ นั้น มักจะมีโครงสร้างในรูปแบบพีรามิด ซึ่งมีองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันที่มีอำนาจตลาดแต่เพียงผู้เดียวในการทำสัญญากับธุรกิจอื่นเพื่อมอบสิทธิทางการค้าต่าง ๆ ในลักษณะเบ็ดเสร็จเด็ดขาด (exclusive) จนทำให้ตัดโอกาสผู้ประกอบการรายอื่นในการเข้าแข่งขันเพื่อสิทธิทางการค้าเหล่านั้น

ยกตัวอย่างเช่น กรณีการทำข้อตกลงหรือข้อตกลงเกี่ยวกับอุปกรณ์การแข่งขันที่ใช้ในการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ดังตัวอย่างคดีข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในคดี American Needle v. NFL¹⁰⁷ ซึ่งเกิดขึ้นในการแข่งขันอเมริกันฟุตบอลของลีกเอ็นเอฟแอล (The National Football League – NFL) ของสหรัฐอเมริกา¹⁰⁸ โดยในปี ค.ศ. 2000 ทีมอเมริกันฟุตบอลทั้งหมดในลีกได้ร่วมกันตกลงเพื่ออนุญาตให้ National Football League Properties (NFLP) ซึ่งเป็นบริษัทที่ทีมกีฬาในลีกทั้งหมดร่วมกันก่อตั้งและมอสิทธิทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมดให้กับ NFLP เพื่อพัฒนา ทำการตลาด รวมถึงการมอสิทธิให้กับบริษัทอื่นนำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า เพื่อนำไปสร้างรายได้ให้กับทีมอเมริกันฟุตบอลในลีก NFL ซึ่ง NFLP ก็ได้เข้าทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิแบบเด็ดขาด (exclusive license) กับ Reebok International Ltd. เจ้าของแบรนด์ผลิตภัณฑ์กีฬา “Reebok” เป็นเวลา 10 ปี เพื่อให้ Reebok ผลิตและจำหน่ายหมวกนิรภัยสำหรับนักกีฬาซึ่งมีเครื่องหมายการค้าของ NFL และทีมกีฬาต่าง ๆ ของ NFL ติดอยู่บนอุปกรณ์เหล่านั้น ให้กับสโมสรต่าง ๆ ทั้ง 32 ทีมนำไปใช้ โดย Reebok จะเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้าดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น ซึ่งการทำสัญญาในลักษณะนี้ จะทำให้ NFL และทีมอเมริกันฟุตบอลต่าง ๆ ได้รับรายได้จากการอนุญาตให้ใช้สิทธิมากขึ้นกว่าเดิม

หรือในกรณีข้อพิพาทเกี่ยวกับการกำหนดระบบการกระจายตัวของฟีฟ่า ในช่วงการแข่งขันกีฬาฟุตบอลโลกในปี ค.ศ. 1990¹⁰⁹ ซึ่งประเทศอิตาลีเป็นเจ้าภาพการแข่งขัน โดยฟีฟ่าและสมาคมกีฬาฟุตบอลของอิตาลี (National Italian Football Association) โดยฟีฟ่าและสมาคมกีฬาฟุตบอลอิตาลี ได้ร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการจัดงานท้องถิ่น (local organizing committee) เพื่อกำหนดระบบในการจัดจำหน่ายตั๋วเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลโลก ซึ่งแม้ว่าระบบการกระจายตั๋ว จะดำเนินการโดยสมาคมกีฬาหลายหน่วยงานก็ตาม แต่คณะกรรมการก็ได้กำหนดข้อจำกัดในกรณี

¹⁰⁷ American Needle, Inc. V. National Football League, 130 S.Ct. 2201 (2010).

¹⁰⁸ Ibid.: NFL เป็นลีกการแข่งขันกีฬาอเมริกันฟุตบอลซึ่งแข่งขันในระบบปิด ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยมิได้จดทะเบียนจากความร่วมมือกันของทีมอเมริกันฟุตบอลอาชีพในลักษณะของสมาคม โดยแต่ละทีมจะได้รับสิทธิตามสัญญาเฟรนไชน์จาก NFL ในการเข้าร่วมการแข่งขัน และจะมีผู้ประกอบการเป็นเจ้าของทีมบริหารทีมแยกจากกัน และไม่มี ความเกี่ยวข้องกันด้วย โดยมีทีมเข้าแข่งขันทั้งหมดจำนวน 32 ทีม ทั้งนี้ ทีมต่าง ๆ ในลีก จะเป็นเจ้าของชื่อ โลโก้ เครื่องหมายการค้า และทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ ของทีมของตน

¹⁰⁹ Case Iv/33.378, Fifa-Distribution of Package Tours During the 1990 World Cup.

การจำหน่ายผ่านตัวแทนท่องเที่ยวหรือบริษัททัวร์ต่าง ๆ โดยการมอบสิทธิเด็ดขาดแต่ผู้เดียวในการจัดจำหน่ายตั๋วทั่วโลกให้กับกิจการร่วมค้าของประเทศอิตาลี ซึ่งมีชื่อว่า "90 Tour Italia S.p.A" ซึ่งตั๋วฟุตบอลโลกจะจำหน่ายพร้อมกับโปรแกรมการท่องเที่ยวประเทศอิตาลีของกิจการร่วมค้าดังกล่าวเท่านั้น ซึ่งส่งผลให้ตัวแทนท่องเที่ยวรายอื่นไม่สามารถเสนอขายโปรแกรมท่องเที่ยวพร้อมตั๋วเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลโลกในช่วงเทศกาลแข่งขันฟุตบอลโลกได้ ซึ่งคณะกรรมการก็ได้ตัดสินว่าพฤติกรรมดังกล่าวนี้ เป็นข้อตกลงที่ขัดต่อมาตรา 85(1) ของสนธิสัญญา (มาตรา 101(1) ในปัจจุบัน)

2.3.3. การร่วมมือกันในการร่วมกันจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดและสิทธิทางการค้า

สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของการเติบโตอย่างก้าวกระโดดของอุตสาหกรรมทางด้านกีฬานั้น คือการเติบโตอย่างถล่มทลายของลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดสดกีฬาโดยเฉพาะการถ่ายทอดสดผ่านโทรทัศน์ซึ่งขยายไปทั่วโลก¹¹⁰ ทั้งนี้ สาเหตุหนึ่งที่ทำให้สัญญาในการขายลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดสดการแข่งขัน รวมถึงสิทธิในการใช้ประโยชน์ทางด้านการค้าต่าง ๆ ต่อช่องโทรทัศน์หรือสปอนเซอร์ผู้สนับสนุนการแข่งขันรายต่าง ๆ มีมูลค่าสูงนั้น มักจะมีสาเหตุจากลักษณะของสัญญาในการขายสิทธิในลักษณะการรวมร่วมกันขาย (Joint Selling of Sport Media Right) ซึ่งมีลักษณะเป็นการรวมตัวกันของสโมสรที่เข้าแข่งขันทั้งหมดเพื่อกำหนดให้เหลือช่องทางการจำหน่ายลิขสิทธิ์เพียงที่เดียวเท่านั้น ซึ่งมักจะเป็นการจำหน่ายโดยองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันของการแข่งขันนั้น ๆ โดยสโมสรต่าง ๆ ไม่สามารถขายลิขสิทธิ์การแข่งขันของตนแยกจากสโมสรอื่น ๆ ได้ จึงส่งผลให้ผู้ต้องการที่จะซื้อลิขสิทธิ์การแข่งขันเหล่านี้ ต้องแข่งขันกันมากขึ้นเพื่อประมูลคว้าสิทธิทางการค้าเหล่านี้

ยกตัวอย่างเช่น กรณีการขายลิขสิทธิ์ทางด้านสื่อในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทัวร์นาเมนต์ของสโมสรในทวีปยุโรปซึ่งจัดการแข่งขันโดยยูฟ่า โดยยูฟ่าในฐานะองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของทวีปยุโรป ได้จัดการแข่งขันยูฟ่าแชมเปียนส์ลีกและยูโรปาลีก ซึ่งเป็นการแข่งขันกีฬาฟุตบอลสโมสรชิงแชมป์ทวีปยุโรปขึ้น และได้รับกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าร่วมการแข่งขันโดยกำหนดเงื่อนไขต่อสโมสรต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวแทนของสโมสรเพื่อเจรจาและจำหน่ายลิขสิทธิ์

¹¹⁰ Ian Blackshaw, "Collective Sale of Sports Television Rights in the European Union: Competition Law Aspects," *De Jure* 46, 2 (2013). P. 403

ดังกล่าวในฐานะตัวแทนของสโมสรทั้งหมดรวมกัน โดยผู้ซื้อจะต้องเข้าเจรจากับยูฟ่ารายเดียวเท่านั้น ไม่สามารถเข้าเจรจาซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันโดยตรงจากสโมสรต่าง ๆ ได้ การขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดและลิขสิทธิ์ทางการค้าในลักษณะดังกล่าว จึงทำให้มูลค่าของสัญญาเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก โดยยูฟ่าสามารถทำรายได้จากการขายค่าลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสด สิทธิในการโฆษณา รวมถึงสิทธิในด้านการใช้ประโยชน์เพื่อการค้าต่าง ๆ ในการจัดการแข่งขันยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก และยูฟ่า ยูโรปาลีก ประจำปี 2016-2017 คิดเป็นจำนวนเงินรวมถึง 2,350 ล้านยูโร โดยหลังจากที่ ยูฟ่าจะหักเงินบางส่วนจากจำนวนดังกล่าวเป็นรายได้ของยูฟ่าเองเพื่อใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการองค์กรของยูฟ่า และส่วนแบ่งของสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศซึ่งเป็นสมาชิกยูฟ่า เป็นต้น ยูฟ่าจะจัดแบ่งค่าลิขสิทธิ์เหล่านี้เป็นเงินจำนวน 1,700 ล้านยูโร ให้กับสโมสรต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขันดังกล่าว โดยสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันยูฟ่าแชมเปียนส์ลีก จะได้รับเงินส่วนแบ่งรวมกันเป็นจำนวนถึง 1,300 ล้านยูโร จากจำนวนดังกล่าวเลยทีเดียว¹¹¹

เช่นเดียวกันกับกรณีของพรีเมียร์ลีก ลีกสูงสุดของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ได้รับความนิยมสูงสุด และประสบความสำเร็จในแง่การทำรายได้จากค่าลิขสิทธิ์มากที่สุดในโลก โดยมี Football Association Premier League Limited (FAPL) เป็นบริษัทซึ่งทำหน้าที่จัดการแข่งขันพรีเมียร์ลีกอังกฤษภายใต้การกำกับดูแลของสมาคมฟุตบอล โดย FAPL ได้รับมอบสิทธิจากสโมสรกีฬาฟุตบอล 20 ทีมในพรีเมียร์ลีก เพื่อจำหน่ายลิขสิทธิ์ดำเนินการจำหน่ายลิขสิทธิ์ทางด้านสื่อและการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลพรีเมียร์ลีกในลักษณะการร่วมกันจำหน่ายเช่นกัน จึงทำให้รายได้จากลิขสิทธิ์ทางด้านสื่อและการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลพรีเมียร์ลีก ลีกสูงสุดของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ได้รับความนิยมสูงสุด และประสบความสำเร็จในแง่การทำรายได้จากค่าลิขสิทธิ์มากที่สุดในโลก โดยพรีเมียร์ลีก สามารถสร้างรายได้จากสัญญาขายลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดสดการแข่งขันพรีเมียร์ลีกไปทั่วโลกเป็นเวลา 3 ปี สำหรับฤดูกาลแข่งขันซึ่งเริ่มต้นในปี 2016 จนถึงปี 2018 รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้นถึง 10,000 ล้าน

¹¹¹ 2016/17 Champions League Revenue Distribution." "2016/17 Champions League Revenue Distribution

ปอนด์ หรือคิดเป็นเงินไทยจำนวนกว่า 430,000 ล้านบาทเลยทีเดียว¹¹² ซึ่งส่งผลให้สโมสรกีฬาฟุตบอลในพรีเมียร์ลีก สามารถทำรายได้อย่างมหาศาลตามไปด้วยจากส่วนแบ่งค่าลิขสิทธิ์ดังกล่าว แม้แต่สโมสรที่ทำผลงานได้ย่ำแย่จนจะต้องตกชั้นจากพรีเมียร์ลีกสู่ลีกรอง ก็อาจทำรายได้รวมจากส่วนแบ่งค่าลิขสิทธิ์ดังกล่าวได้ถึง 100 ล้านบาท¹¹³ จึงทำให้สโมสรในพรีเมียร์ลีกอังกฤษ มีศักยภาพในการซื้อตัวผู้เล่นเข้าสู่สโมสรมากกว่าสโมสรกีฬาฟุตบอลในลีกอื่น ๆ และมักจะโดนโง่งราคาอยู่บ่อยครั้ง

ทั้งนี้ การรวมตัวกันของสโมสรกีฬาฟุตบอลเพื่อมอบสิทธิในการจำหน่ายลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดสดโดยองค์กรบริการทางด้านกีฬาเพื่อเพิ่มมูลค่าในการถ่ายทอดสดนั้น จึงทำให้เกิดคำถามว่า การขายสิทธิในลักษณะนี้ เป็นความร่วมมือกันซึ่งอาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าหรือไม่ เนื่องจากการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวนี้ มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิในการแข่งขันเพื่อจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดแมตช์การแข่งขันของสโมสรแต่ละสโมสรเอง นอกจากนี้ การร่วมกันจำหน่ายลิขสิทธิ์ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เป็นการทำให้ราคาของการจำหน่ายสูงขึ้นอย่างชัดเจน และส่งผลกระทบต่อการซื้อขายลิขสิทธิ์ของผู้ประกอบกิจการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาด้วยเช่นกัน

2.4. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพ

คำถามสำคัญที่ประการต่อมาผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องพิจารณาต่อการใช้กฎหมายบังคับต่อพฤติกรรมความร่วมมือหรือการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจในการแข่งขันกีฬาอาชีพเหล่านี้คือ ขอบเขตในการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาอาชีพนั้นเป็นอย่างไร กฎเกณฑ์หรือการตัดสินใจใด ๆ บ้าง ที่ควรได้รับการยกเว้นจากการปรับใช้กฎหมาย ทั้งนี้ การบังคับใช้

¹¹² Vivek Chaudhary, "How the Premier League's Record Tv Deal Will Impact Football in England," [Online] Accessed: 10 December 2017. Updated: 25 July 2016. Available from: <http://www.espnfc.com/english-premier-league/23/blog/post/2917119/how-premier-league-record-tv-deal-will-affect-english-football>

¹¹³ Nabil Hassan, "Championship Clubs Weigh up Premier League Gamble," [Online] Accessed: 15 December 2017. Updated: 6 August 2015

Available from: <http://www.bbc.com/sport/football/33787497>

กฎหมายทั้งในยุโรปแล้วสหรัฐอเมริกา นั้น ต่างก็ปรับใช้กฎหมายโดยคำนึงถึงความสำคัญของ คุณลักษณะพิเศษหรือคุณลักษณะเฉพาะที่ทำให้การแข่งขันกีฬาแตกต่างจากธุรกิจอื่น ๆ ทั่วไปด้วย เช่นเดียวกัน

2.4.1. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าในทวีปยุโรป

สหภาพยุโรป (The European Union: EU) เป็นกลุ่มประเทศที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ในการสร้างกระแสและทิศทาง การเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคมระดับโลก โดยมี การรวมกลุ่มกันในลักษณะสถาบันแบบเหนือรัฐ (Supranational Institution) ที่ใหญ่ที่สุดและก้าวหน้า ที่สุดในโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างสันติภาพเป็นการถาวรระหว่างประเทศในภูมิภาคยุโรป ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 รวมไปถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจแก่ประเทศสมาชิก และการมีบทบาทนำของ EU ในประชาคมโลก¹¹⁴ โดยมีประเทศสมาชิกที่อยู่ในทวีปยุโรป 28 ประเทศ โดยเริ่มก่อตั้งมาจากประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (The European Economic Community - EEC) ในปี ค.ศ.1957 โดยสนธิสัญญากรุงโรม (The Treaty of Rome) จนเกิดการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งเป็น สหภาพยุโรป เมื่อปี ค.ศ. 1992 และสมาชิกทั้งหมดของสหภาพยุโรปได้ร่วมกันลงนามในสนธิสัญญา ลิซบอน (The Treaty of Lisbon) ในปี ค.ศ. 2007 เพื่อบังคับใช้แทนสนธิสัญญากรุงโรม¹¹⁵

สหภาพยุโรปมีเป้าหมายสำคัญของการรวมตัวกันเพื่อเป็น ตลาดเดี่ยว (Single Market) ซึ่งหมายความถึงประชาคมยุโรปซึ่งมีเขตแดนเดียวกันโดยปราศจากเขตแดนภายในกันขวาง

¹¹⁴ กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ, "สหภาพยุโรป / กรอบความร่วมมือพหุภาคี," [ออนไลน์] เข้าถึง เมื่อ 3 มีนาคม 2561. แหล่งที่มา:

[http://www.europetouch.in.th/main/OrganizationDetail/%E0%B8%AA%E0%B8%AB%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B%20\(The%20European%20Union%20-%20EU\)=94l84l84l84l35l94l28l97l.html](http://www.europetouch.in.th/main/OrganizationDetail/%E0%B8%AA%E0%B8%AB%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B%20(The%20European%20Union%20-%20EU)=94l84l84l84l35l94l28l97l.html)

¹¹⁵ CNN Library, "European Union Fast Facts " [Online] Accessed: 20 April 2018. Updated: 25 March 2018. Available from: <https://edition.cnn.com/2013/06/06/world/europe/european-union-fast-facts/index.html>

หรือกฎเกณฑ์ใด ๆ ที่อาจกีดขวางการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้าและบริการระหว่างกัน¹¹⁶ โดยมีโครงสร้างการทำงานประกอบด้วย 4 สถาบันหลัก คือ คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (The Council of the European Union) สภายุโรป (European Parliament) คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) และศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรป (Court of Justice of the European Union – CJEU) โดยคณะกรรมาธิการยุโรปจะมีหน้าที่ในการเสนอร่างกฎระเบียบของสหภาพยุโรป ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปและสภายุโรป และมีบทบาทสำคัญในการปกป้องผลประโยชน์ร่วมของสหภาพยุโรป และทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสหภาพของรัฐสมาชิก หากตรวจพบการละเมิดกฎระเบียบ คณะกรรมาธิการยุโรปมีอำนาจที่จะฟ้องร้องต่อศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรปต่อไป¹¹⁷

บทบาทของสหภาพยุโรปต่อการกำกับดูแลธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพนั้น เป็นเพียงบทบาทโดยอ้อมเท่านั้น โดยแต่เดิมนั้น สหภาพยุโรปมิได้มีบทบาทบัญญัติหรือแนวทางใด ๆ ในการบังคับใช้กฎหมายต่อธุรกิจกีฬาเอาไว้โดยเฉพาะ แต่เมื่อการแข่งขันกีฬาเข้าสู่ยุคการประกอบธุรกิจอย่างเต็มตัว โดยจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันนี้ ธุรกิจเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาในยุโรปนั้น ได้กลายเป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปเป็นอย่างมาก โดยในปี ค.ศ. 2004 นั้น ธุรกิจเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬา มีมูลค่าสูงถึง 407,000 ล้านยูโร ซึ่งคิดเป็นประมาณ 3.7% ของ GDP ในเขตเศรษฐกิจยุโรป และมีการจ้างแรงงานจากธุรกิจเหล่านี้ถึง 15 ล้านคน (คิดเป็น 5.4% ของจำนวนแรงงานทั้งหมด) และธุรกิจเกี่ยวกับกีฬาอาชีพก็ยังคงมีแนวโน้มที่จะโตต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ในอนาคต¹¹⁸ ดังนั้น ธุรกิจการแข่งขันกีฬา จึงเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับกฎหมายในด้านต่าง ๆ รวมถึงกฎหมายการแข่งขันทางการค้าด้วย

¹¹⁶ European Commission, "The European Single Market " [Online]. Available from: https://ec.europa.eu/growth/single-market_en

¹¹⁷ "สหภาพยุโรป / กรอบความร่วมมือพหุภาคี," [ออนไลน์].

¹¹⁸ "Sports Overview," [Online] Accessed: 12 April 2018. Available from: http://ec.europa.eu/competition/sectors/sports/overview_en.html

โดยการแข่งขันกีฬาในทวีปยุโรปนั้น ผู้ที่จะต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้ามากที่สุดก็คือ องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬา เนื่องจากองค์กรกำกับกีฬาเหล่านี้ มีหน้าที่ในการสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาอาชีพในทวีปยุโรป ซึ่งอาจขัดต่อการแข่งขันระหว่างรัฐภายในทวีปได้หากส่งผลกระทบต่อตลาดที่มีการแข่งขันกัน ดังนั้น องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาเหล่านี้ จึงพยายามโต้แย้งว่า การออกกฎเกณฑ์เหล่านี้มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อวัตถุประสงค์ทางด้านกีฬา มิได้มีวัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจต่อการประกอบธุรกิจของผู้อื่นแต่อย่างใด จึงควรที่จะกระทำได้โดยไม่ต้องขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า แต่อย่างไรก็ตาม จากคำพิพากษาของศาลยุติธรรมยุโรปซึ่งวางบรรทัดฐานเอาไว้ว่า กรณีที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้าและกฎเกณฑ์ทางด้านกีฬา กฎเกณฑ์ดังกล่าวจะต้องถูกพิจารณาภายใต้กฎหมายของสนธิสัญญายุโรปทุกกรณีโดยไม่มีข้อยกเว้น แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมาธิการยุโรป และศาลยุติธรรมแห่งทวีปยุโรป ก็ได้ให้การยอมรับว่า ธุรกิจการแข่งขันกีฬานั้น มีคุณลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากธุรกิจอื่นทั่วไป และจะต้องใช้แนวทางที่แตกต่างออกไปในการพิจารณา¹¹⁹

2.4.1.1. การออกกฎเกณฑ์และทำข้อตกลงเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ

สำหรับการบังคับใช้กฎหมายภายใต้สนธิสัญญาของสหภาพยุโรปในยุคเริ่มต้นของการแข่งขันกีฬาอาชีพซึ่งยังมีใช้การแข่งขันกีฬาในรูปแบบธุรกิจเท่าไรนัก ศาลยุติธรรมแห่งยุโรป ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลธุรกิจกีฬาอาชีพเอาไว้ในคดี Walrave and Koch¹²⁰ ในปี ค.ศ. 1974 โดยในคำพิพากษาดังกล่าวนั้น ศาลได้วางหลักการข้อยกเว้นการบังคับใช้

¹¹⁹ Leah Farzin, "On the Antitrust Exemption for Professional Sports in the United States and Europe," *Jeffrey S. Moorad Sports LJ* 22(2015). P. 75.

¹²⁰ Case No: C-36/74: Walrave and Koch V Union Cycliste Internationale, Ecj [1974] Ecr 1405: Bruno Walrave และ Noppie Koch นักกีฬาชาวเนเธอร์แลนด์ซึ่งร่วมทีมนักกีฬารายการจักรยาน ได้ฟ้องคดีต่อสมาคมสหภาพนักปั่นจักรยานนานาชาติ หรือยูซีไอ (Association Union Cycliste Internationale - UCI) ซึ่งเป็นองค์กรที่กำกับดูแลด้านกีฬาของกีฬารายการประเภทต่าง ๆ ทั่วโลก โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เนื่องจากในขณะนั้น ยูซีไอได้บังคับใช้กฎเกณฑ์โดยกำหนดให้นักปั่นจักรยานและผู้นำหน้านักปั่นซึ่งเข้าร่วมแข่งในการแข่งขันรายการต่าง ๆ จะต้องเป็นผู้ที่มีสัญชาติเดียวกันเท่านั้น ทำให้ Walrave และ Koch ไม่

กฎหมายของประชาคมยุโรปกับการดำเนินการทางด้านกีฬาซึ่งมีลักษณะ “เพื่อผลประโยชน์ทางด้านกีฬาอย่างแท้จริง” (Purely Sporting Interest)¹²¹ โดยศาลจะบังคับใช้กฎหมายภายใต้สนธิสัญญาของประชาคมต่อกฎเกณฑ์ทางด้านกีฬาเฉพาะแต่กฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ที่มุ่งต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยตรง ภายใต้ความหมายตามมาตรา 2 ของสนธิสัญญากรุงโรมเท่านั้น ดังนั้น หากกฎเกณฑ์ใดที่เป็นกฎเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นกติกาเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาโดยแท้ (purely sport rule) กฎเกณฑ์ดังกล่าวก็จะไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติกฎหมายภายใต้สนธิสัญญาของประชาคมยุโรป ดังนั้น แม้ว่าการออกกฎเกณฑ์ใด ๆ ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาอาจขัดต่อหลักการและกฎหมายของประชาคมยุโรป เช่น เป็นกฎที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติด้วยสาเหตุทางด้านเชื้อชาติ หรือเป็นการจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายแรงงาน หากกฎเกณฑ์ดังกล่าวเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ทางด้านกีฬาอย่างแท้จริงแล้ว องค์กรทางด้านกีฬาผู้ออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวก็มีสิทธิที่จะกระทำได้¹²² และในทางกลับกัน หากการดำเนินการทางด้านกีฬาใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้ความหมายของสนธิสัญญาแล้ว ก็จะต้องตกอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายของสนธิสัญญาด้วยตามปกติเช่นเดียวกับธุรกิจอื่น¹²³

โดยในเวลาต่อมา แนวทางการพิจารณาดังกล่าวที่เกิดขึ้นจากคดี Walrave and Koch ก็ได้นำมาเป็นบรรทัดฐานในคดีในคดีต่อ ๆ มา เช่น ใน Donà v Mantero¹²⁴

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

สามารถร่วมงานกับนักปั่นจากชาติอื่นซึ่งมีสัญชาติคนละสัญชาติกันได้ จึงเห็นว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุด้านสัญชาติ ตามมาตรา 7 และการจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายแรงงาน และการให้บริการตามมาตรา 48 และ 59 ภายใต้สนธิสัญญากรุงโรม (Treaty of Rome) ของสหภาพยุโรป และขอให้ศาลยกเลิกกฎดังกล่าว

¹²¹ Behic Fidanoglu, "Sporting Exception in the European Union's Sports Policy," *Ankara Bar Review* 4(2011). P. 68.

¹²² *Ibid.*, P. 68-69

¹²³ Marios Papaloukas, "The Sporting Exemption Principle in the European Court of Justice's Case Law," (2009). P. 8

¹²⁴ Case 13/76, Donà V. Mantero [1976] Ecr 1333: เป็นคดีที่ Gaetano Donà ซึ่งประกอบอาชีพเป็นแมวมอง (scout) ค้นหานักกีฬาฟุตบอลที่มีความสามารถ ได้ฟ้องคดีต่อ Mario Mantero นายกสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศอิตาลี เนื่องจาก Mantero ได้ว่าจ้าง Donà ให้ค้นหานักกีฬาฟุตบอลฝีเท้าดีมาเข้าร่วมทีม

ซึ่งศาลได้ตัดสินว่า กฎเกณฑ์ของสมาคมกีฬาฟุตบอลอิตาลีซึ่งกำหนดให้นักกีฬาที่ลงเล่นในการแข่งขันต่าง ๆ จะต้องมีสัญชาติอิตาลีเท่านั้น หรือเป็นนักกีฬาฟุตบอลได้รับอนุญาตตามเงื่อนไขของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยก่อนเท่านั้น เป็นกฎเกณฑ์ที่เป็นการแข่งขันกีฬาโดยแท้จริง จึงไม่ตกอยู่ภายใต้ความหมายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Activity) ตามมาตรา 2 ของสนธิสัญญากรุงโรม ดังนั้น สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นองค์กรกำกับดูแลด้านกีฬาจึงสามารถออกกฎเกณฑ์ในลักษณะดังกล่าวได้ โดยศาลยุติธรรมยุโรป ก็ได้ยึดถือแนวคำพิพากษาดังกล่าวเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณากำกับดูแลกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬามาโดยตลอด

แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยปัจจัยหลาย ๆ ประการที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อวงการการแข่งขันกีฬาอาชีพ รวมถึงการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ในปี ค.ศ. 1993 ซึ่งส่งผลให้เกิดการค้าเสรีในทวีปยุโรปเกิดการเติบโตทางธุรกิจอย่างมหาศาล การที่จะแยกแยะว่ากฎเกณฑ์ทางด้านกีฬาใดมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือไม่นั้นจึงทำได้ยากมากยิ่งขึ้น โดยศาลได้กล่าวไว้ในคดีของฌอง-มาร์ค บอสแมน ในปี ค.ศ. 1995¹²⁵ โดยในคดีนี้ ศาลก็ได้การ

ฟุตบอลซึ่ง Mantero เป็นเจ้าของอยู่ แต่ Mantero กลับปฏิเสธที่จะเซ็นสัญญานักกีฬาเหล่านั้น และไม่จ่ายค่าจ้างในการดำเนินการให้กับ Donà โดยอ้างเหตุผลว่า สมาคมกีฬาฟุตบอลอิตาลีมีกฎเกณฑ์นักกีฬาที่จะสามารถลงทำการแข่งขันในรายการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของประเทศอิตาลีได้นั้นจะต้องมีสัญชาติอิตาลี อาศัยอยู่ในประเทศอิตาลี หรือจะต้องได้รับอนุญาตจากสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศอิตาลีเสียก่อนหากมิได้มีสัญชาติอิตาลี Donà จึงฟ้องคดีต่อศาลว่า กฎเกณฑ์ของสมาคมกีฬาฟุตบอลอิตาลีดังกล่าวนี้ เป็นการเลือกปฏิบัติด้วยสาเหตุด้านสัญชาติ ตามมาตรา 7 และการจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายแรงงาน และการให้บริการ ตามมาตรา 48 และ 59 ภายใต้สนธิสัญญากรุงโรม (Treaty of Rome) ของสหภาพยุโรป และร้องขอต่อศาลให้ศาลยกเลิกกฎดังกล่าว

¹²⁵ ในคดีของบอสแมนนั้น ศาลได้พิจารณาว่า การประกอบอาชีพเป็นนักกีฬาฟุตบอลอาชีพหรือกึ่งอาชีพเพื่อแลกกับค่าตอบแทนภายใต้สัญญาจ้างแรงงานนั้น เป็นกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้น กฎเกณฑ์ซึ่งจำกัดการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอลในคดีดังกล่าวซึ่งกำหนดโดยฟีฟ่า โดยมีผู้ฟ้ในฐานองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันในทวีปยุโรปเป็นผู้บังคับใช้กฎเกณฑ์ของยูฟ่าดังกล่าว มีลักษณะเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ต่อกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจโดยตรง ตามคำนิยามภายใต้มาตรา 2 ของสนธิสัญญา ดังนั้น กฎเกณฑ์ซึ่งเกิดขึ้นจากการออกกฎเกณฑ์ของฟีฟ่าและบังคับใช้โดยยูฟ่า ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจ (undertaking) จึงขัดต่อหลักการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี (Freedom of Workers) ภายในประชาคมยุโรป ทั้งนี้ เมื่อสัญญาการเป็นนักกีฬาฟุตบอลอาชีพสิ้นสุดลงแล้ว นักกีฬาฟุตบอลอาชีพควรที่จะมีสิทธิที่จะเลือกย้ายสโมสรได้อย่างอิสระ

กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า ในยุคสมัยที่การแข่งขันกีฬาเริ่มเป็นการกีฬาอาชีพอย่างเต็มตัวแล้วนั้น การจะแยกขอบเขตระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการแข่งขันกีฬาฟุตบอลออกจากกันได้เป็นเรื่องที่ยากเป็นอย่างยิ่ง¹²⁶

2.4.1.2. การออกกฎเกณฑ์เพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของกีฬา

หลังจากที่การแข่งขันกีฬาเข้าสู่ระบบธุรกิจอย่างเต็มตัวแล้วนั้น ในช่วงต้นปี ค.ศ. 1999 คณะกรรมาธิการยุโรปจึงพยายามวางแนวทาง (guidelines) เกี่ยวกับการพิจารณาการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับกีฬา โดยคณะกรรมการนั้นได้พิจารณาว่า เมื่อพิจารณาจากมุมมองของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าแล้ว การดำเนินการหรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับองค์กรด้านกีฬานั้น อาจแบ่งได้ออกเป็น 3 ประเภท คือ

(1) การดำเนินการใด ๆ ซึ่งโดยหลักการแล้ว ไม่ควรอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า เนื่องจากโดยเนื้อหาของการดำเนินการเหล่านี้เป็นไปเพื่อการแข่งขันกีฬา และ/หรือมีความจำเป็นต่อการดำเนินการขององค์กร

(2) การดำเนินการใด ๆ ซึ่งโดยหลักการแล้ว เป็นการดำเนินการที่ต้องห้ามตามกฎหมายการแข่งขันทางการค้า

(3) การดำเนินการใด ๆ ซึ่งเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้า แต่ได้รับยกเว้นตามกฎหมายการแข่งขันทางการค้า¹²⁷

ในช่วงปี ค.ศ. 2002 ซึ่งเป็นช่วงที่ธุรกิจการแข่งขันกีฬาได้เติบโตขึ้นอย่างมากจนกลายเป็นหนึ่งในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของ

¹²⁶ Case C-415/93, Union Royale Belge Des Sociétés De Football Association Asbl V Jean-Marc Bosman, (1995), Paragraph 76: “the difficulty of severing the economic aspects from the sporting aspects of football”

¹²⁷ "Ip/99/133 Commission Debates Application of Its Competition Rules to Sports," (Brussels: COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, 1999).

สหภาพยุโรปแล้ว ก็ได้ปรากฏคำตัดสินคดีของศาลในคดี David Meca-Medina¹²⁸ ซึ่งเป็นคดีที่สำคัญ เป็นอย่างยิ่งกับการพิจารณาขอบเขตในการใช้กฎหมายของสหภาพยุโรปเพื่อกำกับดูแลการแข่งขัน กีฬาอาชีพ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อการแข่งขันกีฬาอาชีพในทวีปยุโรป ด้วย โดยศาลในคดีดังกล่าวได้ให้ความเห็นในคดีว่า ข้อเท็จจริงที่ว่า กฎเกณฑ์ในคดีนี้ (การห้ามใช้สารกระตุ้นต้องห้าม) เป็นกฎเกณฑ์ด้านการแข่งขันกีฬาโดยแท้จริง ไม่ได้ทำให้ศาลจะต้องปฏิเสธการนำ กฎเกณฑ์ภายใต้สนธิสัญญามาบังคับใช้ต่อบุคคลซึ่งทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตามเกี่ยวกับกฎดังกล่าว หรือ องค์การที่บังคับใช้กฎดังกล่าวด้วย¹²⁹

โดยข้อความดังกล่าวซึ่งปรากฏในคำพิพากษาของศาลแสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าการกระทำใด ๆ นั้นแม้จะมีวัตถุประสงค์ในด้านกีฬาโดยแท้จริงก็ตาม แต่เมื่อบังคับใช้ กฎเกณฑ์เหล่านั้นแล้ว นักกีฬา สโมสรกีฬา รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ในฐานะผู้ที่อยู่ภายใต้การ บังคับใช้กฎเกณฑ์และจะต้องทำตามกฎเกณฑ์เหล่านั้น จะต้องได้รับผลกระทบในแง่เศรษฐกิจตามมา ด้วยเสมออย่างหลีกเลี่ยงมิได้เสมอ ดังนั้น “กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาอย่างแท้จริง” ซึ่งอยู่นอกเหนือจากการปรับใช้กฎหมายภายใต้สนธิสัญญา จึงไม่มีอยู่อีกต่อไปแล้ว ส่งผลให้ คณะกรรมาธิการและศาลยุติธรรมแห่งยุโรป จะต้องนำกฎหมายการแข่งขันทางการค้า และ บทบัญญัติอื่น ๆ ในสนธิสัญญา มาบังคับใช้และพิจารณากฎเกณฑ์ทางด้านกีฬาเหล่านี้ด้วยในทุกกรณี ว่า กฎเกณฑ์เหล่านี้จะขัดต่อกฎหมายหรือไม่ แม้ว่าการบังคับใช้กฎเกณฑ์การแข่งขันโดยองค์การกำกับ ดูแลการแข่งขันกีฬาของแต่ละชนิดกีฬานั้น จะมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางด้านกีฬาโดยแท้ก็ตาม

¹²⁸ Case C-519/04 P David Meca-Medina and Igor Majcen V Commission [2006] Ecr I-6991: David Meca-Medina และ Igor Majcen นักกีฬาวัยน้ำทางไกล ได้เข้าตรวจรับการทดสอบสารกระตุ้นต้องห้าม และพบว่า ปัสสาวะของนักกีฬาทั้งสองมีปริมาณสาร Nandrolone สูงเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎการห้าม ใช้สารกระตุ้นต้องห้ามของสหพันธ์วัยน้ำระหว่างประเทศ และคณะกรรมการโอลิมปิกสากลร่วมกันกำหนดไว้ ส่งผล ให้สองนักกีฬาดังกล่าวได้รับบทลงโทษห้ามลงแข่งขันกีฬาวัยน้ำเป็นระยะ 4 ปี ตามระยะเวลาขั้นต่ำซึ่งระบุไว้ใน กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้สารกระตุ้นดังกล่าว จึงทำให้นักกีฬาทั้งสอง ฟ้องเป็นคดีต่อศาลยุติธรรมยุโรปว่า การกำหนด จำนวนปริมาณสาร Nandrolone ดังกล่าวของสหพันธ์วัยน้ำระหว่างประเทศ และคณะกรรมการโอลิมปิกสากลขัด ต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าตามมาตรา 81 และ/หรือ มาตรา 82 ของสนธิสัญญา (มาตรา 101 และ 102 ใน ปัจจุบัน)

¹²⁹ Ibid., Paragraph 27

แต่อย่างไรก็ตาม คำถามที่สำคัญต่อมาก็คือ ขอบเขตต่อการปรับใช้กฎหมายต่อกฎเกณฑ์ในลักษณะนี้จะเป็นอย่างใด ซึ่งในการพิจารณาดังกล่าว ศาลได้ยกหลักเกณฑ์ซึ่งเกิดจากผลของคำพิพากษาในคดี Wouters¹³⁰ ซึ่งเป็นคดีที่ศาลได้เคยวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ภายในขององค์กรวิชาชีพขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าเอาไว้ โดยศาลได้ตัดสินว่า การจำกัดการแข่งขันซึ่งเกิดจากกฎเกณฑ์ภายในขององค์กรนั้นอาจบังคับใช้ได้ หากสามารถพิสูจน์ว่ากฎเกณฑ์ดังกล่าวมีความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันและการจำกัดการแข่งขันได้ โดยศาลได้นำหลักเกณฑ์ในคดีดังกล่าวมาใช้เพื่อนำมาตรวจสอบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการห้ามใช้สารกระตุ้นในคดีนี้ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ของการแข่งขันกีฬา ว่ากฎเกณฑ์เกี่ยวกับการห้ามใช้สารกระตุ้นเป็นการขัดต่อมาตรการป้องกันการจำกัดการแข่งขันทางการค้าภายใต้สนธิสัญญากรุงโรมหรือไม่¹³¹

ซึ่งในคดีดังกล่าวศาลได้ตัดสินว่า การจำกัดการแข่งขันซึ่งเกิดจากกฎเกณฑ์ภายในขององค์กรวิชาชีพนั้นอาจบังคับใช้ได้ หากมีวัตถุประสงค์ในแง่ของการรักษาเพื่อที่จะรักษาองค์กรนั้นในแง่ต่าง ๆ และผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาเป็นการจำกัดการแข่งขันนั้นจะต้องเกิดขึ้นโดยเป็นปกติวิสัยอยู่แล้ว เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่ โดยศาลได้กล่าวเอาไว้ว่า “ไม่ใช่ทุกกรณีที่ขัดตกลงระหว่างองค์กรธุรกิจ หรือการตัดสินใจโดยสมาคมซึ่งประกอบไปด้วยผู้ประกอบการธุรกิจหลายรายซึ่งเป็นการจำกัดเสรีภาพในการกระทำการใดของคู่กรณีหลายฝ่าย หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องตกอยู่ภายใต้ข้อห้ามของมาตรา 85 (1) ของสนธิสัญญา (เลขมาตราเดิมของมาตรา 81(1)) เสมอไป โดยความมุ่งหมายของการปรับใช้หลักการดังกล่าวโดยต่อกรณีเฉพาะบางกรณีแล้วนั้น การพิจารณาจะต้องคำนึงถึงบริบทโดยรวมในการตัดสินใจของสมาคมซึ่งประกอบไปด้วยผู้ประกอบการหลายรายที่ได้ทำขึ้น หรือได้ก่อให้เกิดผลกระทบขึ้นเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพิจารณา

¹³⁰ Case C-309/99 Wouters V. Algemene Raad Van De Nederlandse Order Van Advocaten ECR 2002 I-577: คดีนี้เป็นกรณีที่ Dutch Bar Council ซึ่งเป็นองค์กรด้านวิชาชีพทางด้านกฎหมายในประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้ออกกฎหมายห้ามสำนักงานกฎหมายทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนกับนักบัญชีเพื่อประกอบธุรกิจร่วมกัน

¹³¹ An Vermeersch, "All's Fair in Sport and Competition? The Application of EC Competition Rules to Sport," *Journal of Contemporary European Research* 3, 3 (2007). P. 238-254.

จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการกระทำดังกล่าว ซึ่งในกรณีนี้ เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นในการสร้างกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภายในองค์กร การคัดกรองคุณสมบัติ จริยธรรมของวิชาชีพ การดูแลควบคุมองค์กร และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นจากการกระทำ เพื่อที่ทำให้แน่ใจว่า ผู้บริโภคที่แท้จริงของการใช้บริการด้านกฎหมาย รวมถึงความชอบด้วยกระบวนการยุติธรรม จะได้รับการรับประกันใด ๆ ที่จำเป็นต่อจริยธรรมและประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงจะต้องพิจารณาว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาเป็นการจำกัดการแข่งขันนั้นจะต้องเกิดขึ้นโดยเป็นปกติวิสัยอยู่แล้ว เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่”¹³²

จากกรณีนี้จะเห็นได้ว่า ในแง่วัตถุประสงค์ของกฎนั้น กฎดังกล่าวเป็นวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นต่อกิจกรรมซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจ แต่เป็นการสร้างกฎเกณฑ์ที่มีความจำเป็นภายในองค์กร ซึ่งในคดี Wouters เป็นกรณีเกี่ยวกับจริยธรรมและการดูแลการจัดการทางวิชาชีพของ เช่นเดียวกันกับคดีของ Meca-Medina and Majcen ซึ่งเป็นกฎเกี่ยวกับการห้ามใช้สารกระตุ้นต้องห้ามซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการแข่งขันกีฬา แต่ด้วยวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจตามมา ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นโดยปกติวิสัยอยู่แล้ว ดังเช่นการห้ามใช้สารกระตุ้นซึ่งจำเป็นจะต้องลงโทษนักกีฬาโดยการห้ามลงแข่งชั่วคราว และสิ่งเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งเพื่อที่จะรักษาความยุติธรรมและความซื่อตรงของการแข่งขันกีฬา ดังนั้น จึงไม่ควรพิจารณาว่า การกระทำดังกล่าวนั้น ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า

ทั้งนี้ ผลจากคำพิพากษาในคดีดังกล่าว ทำให้คณะกรรมการสิทธิการและศาลได้นำหลักเกณฑ์ที่เกิดขึ้นมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาอาชีพในคดีต่อ ๆ มา โดยศาลจะพิจารณาว่า หากกฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬาดังกล่าว “มีวัตถุประสงค์โดยชอบธรรม” (legitimate objective) กล่าวคือ หากพิจารณาบริบทโดยรวมแล้วพบว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นต่อกิจกรรมทางด้านกีฬาโดยเฉพาะเท่านั้น แต่กฎดังกล่าวกลับส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่หากผลกระทบนั้นเกิดขึ้นโดย

¹³² Case C-309/99 Wouters V. Algemene Raad Van De Nederlandse Order Van Advocaten Ecr 2002 I-577, Paragraph 97

ปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎเกณฑ์นั้น และเป็นผลกระทบที่ได้สัดส่วนต่อประโยชน์จากวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ผู้บังคับใช้กฎหมายจึงไม่ควรพิจารณาว่า การกระทำดังกล่าวนั้นขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า เนื่องจากกฎเกณฑ์ดังกล่าวมีความจำเป็นต่อการรักษาคุณลักษณะสำคัญของการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ เอาไว้

2.4.1.3. การยอมรับหลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาเป็นลายลักษณ์อักษร

คำพิพากษาในคดี Meca-Medina ส่งผลให้ประชาคมยุโรป ยอมรับการมีอยู่ของหลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬา (Specificity of Sport) อย่างเป็นทางการ โดยเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ. 2007 คณะกรรมาธิการแห่งสหภาพยุโรปได้จัดทำเอกสารซึ่งมีชื่อว่า สมุดปกขาวของคณะกรรมาธิการแห่งยุโรปว่าด้วยกีฬา (The European Commission White Paper on Sport) เพื่อนำเสนอต่อคณะมนตรี รัฐสภายุโรป คณะกรรมการแห่งภูมิภาค และคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมยุโรป ทั้งนี้ โดยปกติแล้ว คณะกรรมาธิการจะจัดทำสมุดปกขาวเพื่อวางยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประชาคมยุโรปเพียงแค่ปีละ 2-3 เล่มโดยเฉลี่ยเท่านั้น ดังนั้น การออกสมุดปกขาวเกี่ยวกับด้านกีฬาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประชาคมยุโรปได้ให้การยอมรับว่าประเด็นเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาในสหภาพยุโรปนั้นเป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อประชาคม¹³³ โดยสมุดปกขาวเล่มนี้ จะเน้นไปที่ประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ บทบาทของกีฬาต่อสังคมยุโรป ความสำคัญของกีฬาต่อระบบเศรษฐกิจ และองค์กรเกี่ยวกับกีฬาต่าง ๆ¹³⁴ โดยมีเนื้อหาและรายละเอียดในการวางกลยุทธ์และแนวทางต่อบทบาทของกีฬาต่อสหภาพยุโรป ซึ่งส่งผลโดยเฉพาะต่อทั้งสังคมและเศรษฐกิจในระดับต่าง ๆ รวมถึงกระตุ้นให้เกิดการถกเถียงเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะด้านที่เกิดขึ้น การปรับปรุงทัศนวิสัยเกี่ยวกับกีฬาภายใต้แนวคิดการตัดสินใจด้านนโยบายของประชาคม และการกระตุ้นให้เกิดการ

¹³³ Stein and Kienapfel, "The Application of Articles 81 and 82 Ec in the Sport Sector," *Competition Policy Newsletter*.

¹³⁴ Robert CR Siekmann, "The Specificity of Sport: Sporting Exceptions in Eu Law," in *Introduction to International and European Sports Law* (Springer, 2012). P. 78.

ตระหนักถึงความจำเป็นและลักษณะเฉพาะของกีฬา โดยมีเป้าหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงประเด็นซึ่งมีความสำคัญ เช่น การปรับใช้กฎหมายของสหภาพยุโรปต่อกีฬา เป็นต้น¹³⁵

สมุดปกขาวเล่มนี้ได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า กีฬานั้นมีผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างแน่แท้ และการกีฬาจะต้องอยู่ภายใต้หลักการที่สำคัญภายใต้กฎหมายของประชาคมยุโรปด้วย เช่น การปฏิบัติตามข้อห้ามเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมเนื่องจากเหตุผลทางด้านสัญชาติ หลักการเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองของประชาคม และหลักความเท่าเทียมระหว่างลูกจ้างเพศชายและหญิง เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมาธิการก็ให้การยอมรับว่า ธุรกิจเกี่ยวกับกีฬาเป็นธุรกิจที่ลักษณะเฉพาะ (specific characteristics) เช่นกัน โดยลักษณะเฉพาะของกีฬาเหล่านี้ได้สะท้อนอยู่ในหลัก “คุณลักษณะเฉพาะของกีฬา” (Specificity of Sport) ที่ปรากฏในคำพิพากษาของคดีต่าง ๆ ที่ผ่านมาของคณะกรรมาธิการและศาลยุติธรรม โดยแสดงให้เห็นใน 2 แง่มุม คือ

ประการแรก คุณลักษณะเฉพาะของกิจกรรมด้านกีฬาและกฎเกณฑ์ในการแข่งขัน เช่น การแยกการแข่งขันระหว่างนักกีฬาชายและหญิง การจำกัดจำนวนผู้ร่วมแข่งขัน ความจำเป็นในการรักษาความไม่แน่นอนของผลลัพธ์จากการแข่งขัน และการส่งเสริมให้เกิดความสมดุลในการแข่งขันกันระหว่างสโมสรซึ่งเข้าร่วมการแข่งขันเดียวกัน

ประการที่สอง คุณลักษณะเฉพาะของโครงสร้างในการแข่งขันกีฬา การปกครองภายในองค์กรแข่งขัน และความหลากหลายขององค์กรกีฬาต่าง ๆ ลำดับชั้นของโครงสร้างในการแข่งขันตั้งแต่ระดับรากฐานจนถึงระดับสูง หรือที่เรียกว่า โครงสร้างแบบพีรามิด (Pyramid Structure) และการบริหารจัดการของผู้จัดการแข่งขันเกี่ยวกับกลไกของแต่ละระดับชั้นซึ่งเป็นสอดคล้องกัน การแบ่งแยกองค์กรด้านกีฬาโดยใช้สัญชาติ และหลักการเกี่ยวกับการมีองค์กรเพียงองค์กรเดียวของแต่ละชนิดกีฬาเพื่อกำกับดูแลกีฬานั้น¹³⁶

¹³⁵ "White Paper on Sport ", (Brussels: COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, 2007).

¹³⁶ Ibid.

จากคำพิพากษาในคดีที่ผ่าน ๆ มาของศาลยุติธรรมแห่งยุโรป รวมถึงการตัดสินใจของคณะกรรมการนั้น แสดงให้เห็นแล้วว่า คุณลักษณะเฉพาะของกีฬาได้รับการยอมรับและนำมาพิจารณาในแง่มุมทางด้านการบังคับใช้กฎหมายต่อกฎเกณฑ์ด้านการกีฬาด้วย และควรที่จะต้องนำมาปรับใช้ในอนาคตต่อไปแต่อย่างไรก็ตาม แต่คณะกรรมการก็ได้ยอมรับว่า หลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่สามารถนำมาใช้เป็นหลักทั่วไปในการยกเว้นการปรับใช้กฎหมายกับการแข่งขันได้โดยทันที แต่จะต้องนำหลักดังกล่าวมาใช้พิจารณาพฤติกรรมที่ขัดต่อสนธิสัญญาในคดีต่อ ๆ ไป ซึ่งจะพิจารณาเป็นรายคดีไป (case-by-case on basis) ดังที่ศาลได้วางหลัก “Meca-Medina ruling” เอาไว้ในคดี Meca-Medina ที่ผ่านมา¹³⁷

นอกจากนี้ สมุดปกขาวดังกล่าวยังได้อธิบายรายละเอียดเอาไว้ในเอกสารของคณะทำงานและเอกสารแนบว่า เมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์โดยชอบธรรมของกฎเกณฑ์ด้านกีฬาหลาย ๆ ชนิดขององค์กรต่าง ๆ แล้ว ก็มีความเป็นไปได้ที่กฎเกณฑ์เหล่านั้นจะไม่ฝ่าฝืนมาตรฐานป้องกันการแข่งขันทางการค้าของสนธิสัญญา หากมีผลกระทบที่เกิดขึ้นจนส่งผลให้เกิดการกีดกันการแข่งขันนั้นเกิดขึ้นโดยปกติวิสัยของกฎอยู่แล้วและได้สัดส่วนต่อวัตถุประสงค์ของกฎนั้น ซึ่งเป็นการยืนยันแนวทางในการนำคำพิพากษาและหลักการในคดี Meca-Medina มาปรับใช้อีกครั้ง พร้อมทั้งยกตัวอย่างกฎเกณฑ์ซึ่งอาจได้รับการยกเว้นเหล่านั้นด้วย เช่น กรณีกติกาการแข่งขันกีฬา (เช่น กฎเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาการแข่งขันแต่ละนัด หรือจำนวนผู้เล่นในสนาม) กฎเกี่ยวกับประเภทของการแข่งขัน กฎการแข่งขันแบบเหย้าและเยือน กฎการป้องกันการมีเจ้าของเดียวกับของสโมสรซึ่งเข้าร่วมการแข่งขันเดียวกัน กฎเกี่ยวกับการแข่งขันให้กับทีมชาติ กฎการป้องกันการใช้สารกระตุ้นต้องห้าม และกฎเกี่ยวกับระยะเวลาในตลาดการโอนย้ายนักกีฬา เป็นต้น¹³⁸

ถึงแม้ว่าสมุดปกขาวเกี่ยวกับการกีฬาเล่มนี้ จะไม่มีผลผูกพันใด ๆ ทางกฎหมายต่อองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียในประชาคมยุโรป แต่เนื้อหาในสมุดเล่มนี้ก็แสดงให้เห็นถึงแนวคิดเบื้องหลังในระดับนโยบายต่อการพิจารณาขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการ

¹³⁷ Ibid.

¹³⁸ Ibid.

และศาลยุติธรรมแห่งยุโรปต่อกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการแข่งขันกีฬา ซึ่งอาจมีข้อพิพาทและนำขึ้นสู่การพิจารณาของคณะกรรมการและศาลต่อไปในอนาคต ซึ่งคณะกรรมการยอมรับว่า แม้ว่าการออกกฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬานั้นอาจจะมีลักษณะที่อาจขัดต่อกฎหมายและหลักการสำคัญในแง่มุมต่าง ๆ ของประชาคมยุโรป เช่น การแบ่งแยกการแข่งขันกีฬาระหว่างนักกีฬาชายและหญิงซึ่งอาจขัดต่อหลักความเท่าเทียมกันทางเพศ หรือการแบ่งแยกการแข่งขันโดยใช้สัญชาติของนักกีฬา ซึ่งอาจขัดต่อหลักการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมโดยพิจารณาจากสัญชาติ เป็นต้น แต่การพิจารณาว่า การบังคับกฎเกณฑ์ทางด้านการกีฬาดังกล่าวจะสามารถทำได้หรือไม่ หรือบังคับใช้ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ควรจะคำนึงถึงหลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬา (Specificity of Sport) ด้วย เพราะโดยปกติวิสัยของกฎเหล่านั้นนั้น เป็นไปเพื่อรักษาสถานะในการแข่งขันกีฬา และเพื่อรักษาความเป็นธรรมในการแข่งขันนั่นเอง ดังนั้น แม้ว่ากฎเกณฑ์ทางด้านการกีฬาใดที่อาจจะมีผลกระทบเกิดขึ้นเป็นการละเมิดต่อมาตรการป้องกันการกีดกันหรือจำกัดการแข่งขันทางการค้า ก็อาจจะได้รับการยกเว้นและสามารถบังคับใช้ได้ หากการจำกัดดังกล่าวเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยปกติวิสัยของกฎ มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความเป็นธรรมในการแข่งขัน และได้สัดส่วนต่อการปรับใช้ ซึ่งเป็นไปตามหลัก คุณลักษณะเฉพาะของกีฬา (Specificity of Sport) นั่นเอง

โดยในเวลาต่อมา หลังจากที่ผู้แทนจาก 28 รัฐสมาชิกในสหภาพยุโรป ได้ร่วมลงนามสนธิสัญญากรุงลิสบอน เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2007 หลักการ “คุณลักษณะเฉพาะของกีฬา (Specificity of Sport)” สนธิสัญญาดังกล่าวก็ได้ให้การรับรองหลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาอย่างเป็นทางการอย่างเปิดเผยโดยคุณลักษณะเฉพาะของกีฬานั้น ได้ปรากฏอยู่ในสนธิสัญญาว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของสหภาพยุโรป (Treaty on the Functioning of the European Union – TFEU) ในมาตรา 165(1) ว่า ประชาคมยุโรปจะต้องสนับสนุนการส่งเสริมประเด็นเกี่ยวกับการกีฬาในสหภาพยุโรป โดยคำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะของสภาวะตามธรรมชาติของกีฬา (Specific Nature of Sport) รวมถึงโครงสร้างของกีฬา และในมาตรา 165(2) ซึ่งกำหนดว่า การกระทำของประชาคมจะต้องมีเป้าหมายเพื่อพัฒนามิติในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการกีฬา โดยการส่งเสริมความเป็นธรรมและการเปิดกว้างของการแข่งขันกีฬา และความร่วมมือกันระหว่างองค์กรบริหารซึ่งรับผิดชอบงานด้านกีฬา รวมถึงการพัฒนาโดยการปกป้องนักกีฬาชายและหญิงทั้งในด้านร่างกายและศีลธรรมจรรยาในด้านจิตใจ โดยเฉพาะนักกีฬาเยาวชนทั้งชายและหญิง

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยังได้ขยายความรายละเอียดเกี่ยวกับหลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาที่ได้กำหนดเอาไว้เป็นสายลักษณะอักษรในสนธิสัญญา โดยการออกหนังสือรายงานความคืบหน้าของคณะกรรมาธิการต่อสภายุโรป คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป คณะกรรมาธิการด้านเศรษฐกิจและสังคม และคณะกรรมาธิการด้านการพัฒนาภูมิภาค เกี่ยวกับมิติในด้านต่าง ๆ ของการกีฬา¹³⁹ โดยกล่าวว่า หลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬานี้รวมถึงคุณลักษณะต่าง ๆ ทั้งหมดซึ่งทำให้กีฬามีความพิเศษ ยกตัวอย่างเช่น การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างคู่แข่งในการแข่งขันกีฬา หรือลำดับชั้นพีรามิดในการแข่งขันจากระดับล่างสู่ระดับสูงในการแข่งขันซึ่งมีลักษณะเปิด¹⁴⁰ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สโมสรหรือนักกีฬาต่าง ๆ ที่เข้าร่วมแข่งขันกันนั้น แม้ว่าจะเป็คู่แข่งกันทั้งในการแข่งขันกีฬาและการประกอบธุรกิจด้านกีฬาก็ตาม แต่ทุก ๆ คนต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกันโดยการรวมตัวกันเข้าแข่งขันกีฬารายการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็ลักษณะทัวร์นาเมนต์ หรือลีกการแข่งขัน เพื่อให้ให้นักกีฬาหรือสโมสรมีรายได้จากการแข่งขันและประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการแข่งขันนั้น ซึ่งแตกต่างจากธุรกิจอื่น ๆ ทั่วไป ซึ่งผู้ประกอบการหรือบริษัทต่าง ๆ สามารถประกอบธุรกิจได้ด้วยตนเอง โดยอาจเป็นผู้ประกอบการรายเดียวในตลาดก็ได้ นอกจากนี้ โครงสร้างของการแข่งขันนั้น มักจะมีลักษณะเปิดในการแข่งขัน กล่าวคือ สโมสรหรือนักกีฬาที่ต้องการเข้าร่วมการแข่งขันนั้น สามารถเข้าร่วมการแข่งขันได้อย่างเปิดกว้าง แต่อย่างไรก็ตาม การแข่งขันกีฬามักจะมีลำดับชั้นของการแข่งขันจากระดับล่างไปสู่ระดับสูง เช่น การแข่งขันกีฬาฟุตบอลภายในประเทศ ซึ่งประกอบไปด้วยดิวิชั่นต่าง ๆ หลายระดับ สโมสรที่เข้าร่วมแข่งขันจะต้องเริ่มไต่เต้าจากระดับล่างสุดไปเรื่อย ๆ จนถึงระดับสูง ซึ่งแต่ละระดับนั้นก็สามารถสร้างรายได้จากการประกอบธุรกิจที่แตกต่างกันไป ตามลำดับ ทั้งนี้ แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของสภาวะตามธรรมชาติของกีฬาจะนำมาพิจารณาเมื่อมีการประเมินว่า กฎเกณฑ์ด้านกีฬาดังกล่าวนั้นเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายของยุโรป

¹³⁹ European Commission, "The Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Developing: The European Dimension in Sport " [Online]. Available from: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0012&from=EN>

¹⁴⁰ Ibid., P.10-11

หรือไม่ เช่น การพิจารณาเกี่ยวกับหลักสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน หลักการเคลื่อนย้ายอย่างเสรี หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ หลักการเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า เป็นต้น¹⁴¹

หนังสือดังกล่าว ยังได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของวัตถุประสงค์โดยชอบธรรม (Legitimate Objectives) ในการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับกีฬาด้วย และกล่าวอ้างว่าองค์กรด้านกีฬานั้นมีหน้าที่ในการจัดการแข่งขันกีฬาให้เป็นไปตามกฎหมายของประชาคมยุโรป นอกจากนี้ยังได้ยืนยันว่าหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังกล่าว จะต้องพิจารณาองค์ประกอบหลักเกณฑ์ในคดี Meca-Medina ด้วย ทั้งนี้ กฎเกณฑ์ซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยชอบธรรมนั้น อาจเกี่ยวข้องกับเรื่องดังต่อไปนี้ เช่น ความรักษายุติธรรมของการแข่งขันกีฬา การรักษาความไม่แน่นอนของผลการแข่งขัน การปกป้องสุขภาพของนักกีฬา การส่งเสริมการค้าและการฝึกหัดนักกีฬาเยาวชน การรักษาสถานะทางการเงินของสโมสรกีฬาหรือทีมกีฬาต่าง ๆ รวมถึงแบบแผนในการแข่งขันและความสอดคล้องกันของการปฏิบัติเกี่ยวกับกีฬานั้น ๆ เป็นต้น¹⁴²

2.4.2. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าในสหรัฐอเมริกา

แม้ว่าลักษณะโครงสร้างของการแข่งขัน และบริหารจัดการของลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกานั้น จะทำให้ลักษณะของความร่วมมือกันระหว่างองค์กรค่อนข้างมีความแตกต่างจากการแข่งขันในยุโรปและประเทศไทยเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาถึงแนวคิดและขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายต่อการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกาก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการนำกฎหมายมาปรับใช้ต่อธุรกิจกีฬาเช่นกัน

ทั้งนี้ การแข่งขันลีกกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกานั้น มีความแตกต่างจากในยุโรปและประเทศไทย รวมถึงประเทศอื่น ๆ ส่วนใหญ่ ซึ่งแข่งขันฟุตบอลในระบบลำดับชั้นพีรามิด แต่ลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกานั้น จะมีลักษณะโครงสร้างการรวมตัวกันในลักษณะขององค์กรความร่วมมือ (Joint-Venture Structure) ซึ่งเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของทีมสโมสรกีฬาต่าง ๆ เพื่อร่วมกันจัดการแข่งขันกีฬาในระบบลีก โดยแต่ละทีมนั้น มีสถานะเป็นองค์กรหรือนิติบุคคลตามกฎหมายแยก

¹⁴¹ Ibid., P.10-11

¹⁴² Ibid., P.10-11

ออกจากกัน และมีการบริหารงานแยกจากกันโดยชัดเจน นอกจากนี้ การแข่งขันในลีกกีฬาของสหรัฐอเมริกา มักจะมีการแข่งขันในระบบปิด ทีมที่จะเข้าร่วมการแข่งขันได้นั้น จะต้องได้รับสิทธิในลักษณะเฟรนไชส์ในการทำทีมกีฬาจากลีกเสียก่อน จึงจะเข้าร่วมการแข่งขันได้ เช่น การแข่งขันกีฬา 4 ลีกใหญ่ที่ได้รับความนิยมสูงสุด คือ บาสเก็ตบอลลีกเอ็นบีเอ (National Basketball Association - NBL) อเมริกันฟุตบอลลีกเอ็นเอฟแอล (National Football League - NFL) เบสบอลลีกเอ็มแอลบี (Major League Baseball - MLB) และฮอกกี้อีกเอ็นเอชแอล (National Hockey League - NHL)

นอกจากนี้ ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดการแข่งขันลีกกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกานั้น คือการนำมาตรการต่าง ๆ ขึ้นมาบังคับใช้ เพื่อให้การแข่งขันกีฬาภายในระบบปิดนี้ เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างผู้เข้าแข่งขันมากที่สุด เช่น การจำกัดเพดานการใช้จ่ายเงินของทีมกีฬาทั้งหมดในลีกให้เท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดความแตกต่างทางด้านความสามารถในการแข่งขันน้อยที่สุด รวมถึงการจำกัดการโอนย้ายนักกีฬาในลักษณะต่าง ๆ เช่น ระบบการตราฟตัวผู้เล่น หรือระบบการแลกเปลี่ยนตัวผู้เล่น เป็นต้น หรือระบบการเทรดตัวผู้เล่น

ทั้งนี้ ภายใต้โครงสร้างแบบองค์กรร่วมดังกล่าว ผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการแข่งขันกีฬาอาชีพแต่ละชนิดนั้น จึงเป็นองค์กรบริหารลีกซึ่งทีมกีฬาภายในลีกได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้น มิใช่องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันของกีฬานั้นดังเช่นในทวีปยุโรป โดยทีมกีฬาต่าง ๆ ภายใต้โครงสร้างองค์กรร่วม จะส่งตัวแทนของจนเข้าไปมีส่วนร่วมในการองค์กรบริหารลีกที่ได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้นนี้ ซึ่งจะทำให้หน้าที่เปรียบเสมือนเป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันเอง ดังนั้น การกระทำ การตัดสินใจ หรือการออกกฎเกณฑ์ใด ๆ ของลีก จึงมีลักษณะที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจทีมกีฬาอาชีพต่าง ๆ ในลีกการแข่งขัน เช่น กฎเกณฑ์ต่าง ๆ กติกาการแข่งขัน การจัดการรายได้หรือสิทธิประโยชน์จากการแข่งขัน รวมถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับนักกีฬา และทีมกีฬา รวมถึงการออกกฎเกณฑ์เพื่อส่งเสริมให้การแข่งขันนั้นเกิดความสมดุลระหว่างผู้เข้าแข่งขันทั้งหมดมากที่สุด เป็นต้น ดังนั้น เมื่อการกระทำ การตัดสินใจ หรือการออกกฎเกณฑ์ใด ๆ ของลีกเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ความร่วมมือ ข้อตกลง หรือการตัดสินใจร่วมกันในลักษณะแนวนราบ (Horizontal Agreement) เหล่านี้ จึงต้องเผชิญหน้ากับข้อพิพาทเกี่ยวกับกฎหมายการ

ป้องกันการผูกขาดทางการค้าอยู่บ่อยครั้งว่า ความร่วมมือหรือข้อตกลงระหว่างกันภายในลีกการแข่งขันทะเลน้ำนี้ มีพฤติกรรมใดที่ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act หรือไม่

2.4.2.1. การบังคับใช้กฎหมายต่อธุรกิจกีฬาอาชีพโดยทั่วไป

ในการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา นั้น มักจะมีโครงสร้างความร่วมมือกันแบบองค์การร่วม ซึ่งความร่วมมือกันในลักษณะต่าง ๆ ภายในองค์กร ไม่ว่าจะเป็ความร่วมมือกันทางด้านธุรกิจ หรือการออกกฎเกณฑ์ในแง่ผลประโยชน์ของการแข่งขันก็ตาม ก็อาจขัดต่อกฎหมายได้เช่นกันหากมีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันในตลาด แต่อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาบังคับใช้กฎหมายของศาลในสหรัฐอเมริกาต่อธุรกิจกีฬาอาชีพนั้น ก็ได้มีลักษณะเด็ดขาดต่อทุกกรณีของความร่วมมือแต่อย่างใด เนื่องจากศาลก็ยอมรับว่า ธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพ เป็นธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะตัวเป็นพิเศษ (Special Characteristic) ที่แตกต่างจากธุรกิจและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ทั่วไป เนื่องจากโดยเนื้อแท้ของความร่วมมือเหล่านั้นแล้ว ความร่วมมือดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อรักษาสถานะการแข่งขันของลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพ ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกันเท่านั้น ดังนั้น ความร่วมมือกันในธุรกิจกีฬาอาชีพจึงเป็นกรณีพิเศษ และต้องใช้ในการวิเคราะห์และพิจารณาโดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะตัวอันเป็นพิเศษของกีฬาเหล่านั้นด้วย¹⁴³

ทั้งนี้ ในการพิจารณาคดี ศาลจะไม่นำหลักความรับผิดชอบเคร่งครัด (Per Se Rule) มาบังคับใช้ต่อความร่วมมือในธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพ แม้ว่าข้อตกลงดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันอย่างจัดแจ้ง (naked restraint) ก็ตาม เช่น พฤติกรรมการจำกัดราคา เป็นต้น แต่ศาลจะพิจารณาโดยใช้หลักเหตุและผล (Rule of Reason) มาพิจารณาว่าจะขัดต่อกฎหมายหรือไม่แทน เนื่องจากศาลจึงต้องการเปิดโอกาสให้ลีกการแข่งขันและสโมสรต่าง ๆ มีโอกาสในการโต้แย้งว่า ข้อกล่าวหาเกี่ยวกับพฤติกรรมความร่วมมือที่มีลักษณะเป็นการกีดกันการแข่งขันเหล่านั้น มีเหตุผลอย่างเพียงพอ และได้สัดส่วนหรือไม่ โดยศาลเห็นว่า การดำเนินการร่วมกันภายใต้ความร่วมมือของทีมกีฬาต่าง ๆ ในลีกการแข่งขันกีฬานั้น อาจชอบด้วยกฎหมายภายใต้บทบัญญัติของ Sherman

¹⁴³ Farzin, "On the Antitrust Exemption for Professional Sports in the United States and Europe," *Jeffrey S. Moorad Sports LJ*. P. 75.

Act ได้เช่นกัน เนื่องจากทีมกีฬาต่าง ๆ จะต้องให้ความร่วมมือกันเพื่อที่จะทำให้เกิดการแข่งขันกีฬารวมถึงการจัดตารางในการแข่งขันขึ้น หรือแม้แต่การรักษาสมดุลของการแข่งขันกีฬา และทีมกีฬาเหล่านี้ ไม่มีทางเลือกอื่นใดนอกเหนือไปจากการร่วมกันตกลงเกี่ยวกับโครงสร้างการแข่งขันระหว่างกันขึ้น โดยการก่อตั้งลีกการแข่งขัน ดังนั้น กฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้า ก็จะต้องบังคับใช้ต่อการแข่งขันกีฬาโดยคำนึงถึงความเป็นจริงในข้อนี้ด้วย¹⁴⁴

2.4.2.2. ข้อยกเว้นทั่วไปต่อการแข่งขันกีฬาเบสบอล

ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้าต่อกีฬาอาชีพ เกิดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1922 ซึ่งเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับกีฬาเบสบอล โดยกีฬาชนิดนี้เป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมในสหรัฐอเมริกาอย่างยาวนาน และเป็นกีฬาชนิดเดียวที่ได้รับการยกเว้นจากการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าเป็นกรณีทั่วไป (ยกเว้นในบางกรณี เช่น ข้อตกลงจำกัดสภาพการจ้าง) ซึ่งเป็นผลมาจากคำพิพากษาในคดี Federal Baseball Club¹⁴⁵ โดยศาลสูงได้ตัดสินคดีเอาไว้ว่า การสมรู้ร่วมคิดกัน (collusive) ระหว่างผู้ประกอบการทีมเบสบอล เพื่อยื่นข้อเสนอชักจูง

¹⁴⁴ Organisation for Economic Co-operation and Development, "Roundtable on Competition and Sports, Note by the Delegation of the United States".

¹⁴⁵ Federal Baseball Club of Baltimore, Inc. v. National League of Professional Baseball Clubs, 259 U.S. 200 (1922): ในขณะนั้น ลีกกีฬาเบสบอลอาชีพเนชั่นแนลลีก (National League) และลีกเบสบอลอเมริกันลีก (American League) ได้ร่วมกันดำเนินการแข่งขันกีฬาเบสบอลอาชีพซึ่งเป็นลีกที่มีความนิยมสูงสุดร่วมกัน ในชื่อ "Major League Baseball" (MLB) โดยลีกดังกล่าวก็เป็นคู่แข่งโดยตรงของเฟดเดอรัลลีก (Federal League) ซึ่งเพิ่งจัดตั้งขึ้นภายหลัง MLB ในปี ค.ศ. 1914 ประกอบไปด้วยสโมสรเบสบอลจำนวน 8 สโมสรด้วยกัน เข้าร่วมแข่งขัน และมีสโมสรเบสบอล Baltimore Terrapins เป็นหนึ่งในแปดสโมสรนั้น โดยในเวลาต่อมา MLB ได้ยื่นข้อเสนอและทำข้อตกลงกับเจ้าของเฟรนไชส์ทีมต่าง ๆ ใน Federal League ลีก เพื่อให้เจ้าของเฟรนไชส์เหล่านั้นเข้ามาเป็นเจ้าของเฟรนไชส์ทีมเบสบอลใน MLB แทน จนทำให้เจ้าของเฟรนไชส์ทีมเบสบอลใน Federal League เหล่านั้น หันไปประกอบธุรกิจทีมเบสบอลใน National League กันหมดจนเหลือสโมสร Baltimore Terrapins เพียงสโมสรเดียวที่ยังเหลืออยู่ เนื่องจากไม่ได้รับข้อเสนอตั้งเช่นสโมสรอื่น ๆ จนทำให้ Federal League ต้องปิดตัวลง Federal Base Ball Club of Baltimore, Inc. ซึ่งเป็นเจ้าของเฟรนไชส์ทีม Baltimore Terrapins จึงได้ฟ้องคดีต่อศาล โดยมี National League และลีกเบสบอล American League รวมถึงเจ้าหน้าที่ระดับสูงของ Federal ลีกเป็นจำเลย โดยกล่าวหาว่า จำเลยเหล่านี้ได้กระทำการดังกล่าวเป็นการสมรู้ร่วมคิดกันระหว่างกันเพื่อทำลายการแข่งขันของสโมสรใน Federal League จนทีมของตนไม่สามารถแข่งขันและประกอบธุรกิจต่อไปได้

ทีมเบสบอลไปเล่นในลีกที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ จนทำให้ลีกเฟดเดอรัลลีกที่เป็นคู่แข่งชั้นนั้นต้องยุติการแข่งขันลง ไม่ขัดต่อกฎหมายการห้ามผูกขาดทางการค้า เนื่องจากธุรกิจเกี่ยวกับการงานแสดงการแข่งขันเบสบอล มิใช่การประกอบกิจการพาณิชย์ นอกจากนี้ การแข่งขันดังกล่าว มิได้เกิดขึ้นในลักษณะการแข่งขันระหว่างรัฐด้วย แม้ว่าจากข้อเท็จจริง การแข่งขันเบสบอลนั้น จะมีลักษณะเป็นการแข่งขันกันระหว่างสโมสรเบสบอลซึ่งมาจากต่างเมืองหรือต่างรัฐกันก็ตาม แต่การเดินทางระหว่างรัฐเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้เกิดการแข่งขันเท่านั้น การกระทำดังกล่าวตามฟ้องจึงไม่มีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจระหว่างรัฐ และไม่ขัดต่อบทบัญญัติของ Sherman Act¹⁴⁶

แต่อย่างไรก็ตาม สภาองเกรสได้ออกกฎหมาย Curt Flood Act of 1998¹⁴⁷ โดยกำหนดว่า ความร่วมมือใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ด้านแรงงานระหว่างนักกีฬาเบสบอลอาชีพ และลีกการแข่งขัน MLB นั้น จะต้องอยู่ภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมายการผูกขาดทางการค้าด้วย แต่ในกรณีอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางด้านแรงงานนั้น จะไม่รวมอยู่ในกฎหมายฉบับดังกล่าว เช่น ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของลีก การถ่ายทอดสดการแข่งขัน การย้ายถิ่นฐานของเฟรนไชส์ทีมเบสบอล เป็นต้น ดังนั้น ความร่วมมือกันระหว่างสโมสรกีฬาเบสบอลและลีก MLB ในเรื่องดังกล่าว จึงได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายห้ามผูกขาดทางการค้าเช่นเดิม¹⁴⁸

2.4.2.3. ข้อยกเว้นต่อข้อตกลงเกี่ยวกับการจ้างแรงงาน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า การแข่งขันกีฬาในสหรัฐอเมริกา นั้น มักจะเป็นการแข่งขันในระบบปิด และมีหลักการสำคัญคือ การทำให้ความแตกต่างด้านความสามารถระหว่างทีมกีฬาต่าง ๆ ในลีกการแข่งขันนั้น เกิดขึ้นน้อยที่สุด เพื่อให้เกิดความสมดุลของการแข่งขันระหว่างกันของคู่แข่ง ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่องค์กรบริหารลีกต่าง ๆ จะต้องออกกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์

¹⁴⁶ Ibid.

¹⁴⁷ พระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งชื่อตาม Curt Flood เพื่อยกข้อยกเว้นการต่อสู้เรียกร้องสิทธิดังกล่าวของ Flood จนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น

¹⁴⁸ John T Wolohan, "The Curt Flood Act of 1998 and Major League Baseball's Federal Antitrust Exemption," *Marquette Sports Law Review* 9(1998). P. 377

เพื่อส่งเสริมให้เกิดความแตกต่างระหว่างกันน้อยที่สุด ซึ่งวัตถุประสงค์เหล่านี้ ได้สะท้อนออกมาในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อนักกีฬาที่เข้าแข่งขันในลีก เช่น กฎการตราฟต์ผู้เล่น หรือกฎการแลกเปลี่ยนตัวผู้เล่น รวมถึงการจำกัดเพดานค่าตอบแทนและค่าใช้จ่าย เป็นต้น โดยจะเห็นได้ว่า ผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากข้อจำกัดเหล่านี้ ก็คือนักกีฬาอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการจำกัดการโอนย้ายในลักษณะต่าง ๆ ที่ทำให้นักกีฬาไม่มีอิสระในการเลือก หรือการจำกัดเพดานค่าตอบแทน ซึ่งทำให้นักกีฬานั้นไม่สามารถได้รับค่าตอบแทนตามมูลค่าทางการตลาดที่แท้จริงได้ ดังนั้น ในการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจำกัดเหล่านี้ ลีกต่าง ๆ จึงมักจะใช้วิธีการทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (Collective Bargaining Agreement) ในการกำหนดเงื่อนไขและรายละเอียดต่าง ๆ โดยเป็นการตกลงร่วมกันสามฝ่าย ระหว่างองค์กรบริหารลีก ผู้ประกอบธุรกิจทีมกีฬาทั้งหมดในลีก และสหภาพแรงงานของนักกีฬา (Players' Union)

ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันดังกล่าวนี้ ไม่ขัดต่อกฎหมาย ศาลก็ได้พัฒนาหลักกฎหมาย “ข้อยกเว้นซึ่งมิได้บัญญัติไว้ต่อการจ้างแรงงาน ” (Non-Statutory Labor Exemption) ขึ้นมาบังคับใช้ เพื่อยกเว้นให้การทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างนายจ้างและสหภาพแรงงานหรือองค์กรตัวแทนแรงงาน ที่อาจขัดต่อกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้านั้น ได้รับยกเว้นตามกฎหมาย โดยลีกการแข่งขันต่าง ๆ จะทำการตกลงผลประโยชน์ร่วมกันสามฝ่าย (องค์กรบริหารลีก ทีมกีฬาทั้งหมด และนักกีฬา) เพื่อกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น การกำหนดเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬา (Player Salary Cap) การกำหนดเพดานค่าใช้จ่ายของทีมกีฬา (Player Salary Cap) เป็นต้น

2.4.3. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าในประเทศไทย

การประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพในประเทศไทยนั้น มีโครงสร้างในลักษณะพีรามิดแบบกึ่งผูกขาดเช่นเดียวกับการแข่งขันกีฬาทั่วโลก ยกตัวอย่างเช่นการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ ซึ่งมีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกันกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรป และประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกเช่นกัน โดยการการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้น มีสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขัน โดยสมาคมจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลการแข่งขันด้วยกฎเกณฑ์ของสมาคมในด้านต่าง ๆ รวมถึงการจัดตั้งบริษัท ไทยลีก จำกัด ขึ้นมา เพื่อ

จัดการแข่งขันไทยลีกในระดับต่าง ๆ อีกด้วย โดยจะแข่งขันในระบบเปิด มีการขึ้นชั้นตกชั้น เช่นเดียวกับการแข่งขันลีกกีฬาฟุตบอลอาชีพทั่วไป โดยสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคม ก็จะมีสิทธิในการส่งทีมฟุตบอลเข้าแข่งขันในลีกการแข่งขันกีฬาที่สมาคมจัดขึ้น

ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพทั้งหมด จึงจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสมาคมด้วย โดยสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันที่ได้รับการรับรองจากฟีฟ่าเพียงองค์กรเดียวในประเทศไทยตามโครงสร้างแบบพีรามิดนั้น โดยมีคณะกรรมการในการบริหารงานซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากสโมสรสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกของสมาคมผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดคอยบริหารงานในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านการกำกับดูแลการแข่งขัน และการประกอบธุรกิจของสมาคม ซึ่งจะเห็นได้ว่า โครงสร้างดังกล่าวนี้ มีความคล้ายคลึงกันกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป ซึ่งดำเนินการโดยองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันที่เกิดจากการรวมตัวกันของสมาชิกที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งการร่วมกันประกอบธุรกิจเช่นนี้ก็มักจะทำให้ผู้ประกอบธุรกิจไม่ว่าจะเป็นองค์กรกำกับดูแลหรือสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ต้องเผชิญกับข้อพิพาทเกี่ยวกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้าอยู่เสมอ ๆ ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้ต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิก หรือการทำข้อตกลงทางการค้าในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันได้จัดขึ้น

เมื่อพิจารณาจากการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาอาชีพนั้น จะเห็นได้ว่า ทั้งทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกา นั้น ให้ความสำคัญต่อความพิเศษของธรรมชาติในการประกอบธุรกิจ (business nature) ของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ และกีฬาอาชีพประเภทอื่น ๆ เป็นอย่างมาก โดยการปรับใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาต่าง ๆ ในกฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาอาชีพนั้น จะต้องคำนึงถึงความพิเศษของการแข่งขันกีฬาดังกล่าวด้วย ยกตัวอย่างเช่น การใช้หลักเหตุและผลเพื่อเปิดโอกาสในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียของการจำกัดการแข่งขันในธุรกิจกีฬาอาชีพทั้งหมดในสหรัฐอเมริกา แม้ว่าลักษณะของพฤติกรรมจะเป็นการจำกัดการแข่งขันอย่างร้ายแรงซึ่งโดยปกติแล้วจะต้องพิจารณาโดยหลักความผิดแบบเคร่งครัดก็ตาม หรือในทวีปยุโรป ที่มีการพิจารณาการบังคับใช้กฎหมายต่อการออกกฎหมายขององค์กรกำกับดูแลโดยคำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาด้วย หากกฎหมายใดมีวัตถุประสงค์โดยชอบธรรมในการรักษาคุณลักษณะ

เฉพาะของการแข่งขันกีฬา และได้สัดส่วนต่อการบังคับใช้แล้ว ก็จะไม่ถือเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมาย แต่สำหรับประเทศไทยนั้น ยังไม่เคยมีการวางแนวทางการพิจารณาการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพที่ชัดเจนว่า จะต้องคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของธุรกิจกีฬาด้วยหรือไม่ อีกทั้งยังไม่มี ความชัดเจนใด ๆ ว่า ขอบเขตในการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้นเป็นอย่างไร ทั้งในแง่ของสถานะการเป็นผู้ประกอบธุรกิจขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขัน พฤติกรรมการออกกฎเกณฑ์ของสมาคมกีฬา และการทำข้อตกลงทางธุรกิจต่าง ๆ ว่ามีลักษณะเช่นใด อาจขัดต่อกฎหมายหรือไม่ และใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณา ซึ่งส่งผลให้การพิจารณาว่า การนำกฎการค้ามาใช้เพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมมาบังคับใช้ต่อธุรกิจการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย จะเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมายหรือไม่ และจะใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณา

2.5. บทสรุปท้ายบท

จากเนื้อหาในบทนี้ ทำให้เราทราบว่า การแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานมาก จนกลายมาเป็นหนึ่งในกีฬาที่มีมูลค่าสูงที่สุดในโลกในปัจจุบัน และการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น เป็นธุรกิจที่มีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมหรือการบริการอย่างอื่นทั่วไป เนื่องจากการแข่งขันกีฬานั้น จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากปราศจากความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจต่าง ๆ และคู่แข่งเหล่านั้นก็ต้องมีความสัมพันธ์ในเชิงพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันด้วย เพื่อให้เกิดการแข่งขันกีฬาเกิดขึ้นด้วย ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาอาชีพ ไม่ว่าจะ เป็นในทวีปยุโรปหรือสหรัฐอเมริกา จึงมีการคำนึงถึงลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของธุรกิจกีฬาเหล่านี้ด้วยในการพิจารณาทางด้านกฎหมาย

สำหรับธุรกิจการแข่งขันกีฬาในทวีปยุโรปนั้น ศาลยุติธรรมแห่งทวีปยุโรป ก็ได้วางแนวทางในการพิจารณาการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า และกฎหมายด้านอื่น ๆ ของสหภาพยุโรป ภายใต้สนธิสัญญาเอาไว้ว่า การบังคับใช้กฎหมายต่อธุรกิจกีฬาอาชีพนั้น จะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา (Specificity of Sport) ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพิจารณาถึงการบังคับใช้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬา ซึ่งหากกฎเกณฑ์ทางด้านกีฬาใด ๆ มีวัตถุประสงค์ต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยตรง (Economy Activities Purpose) ก็ควรพิจารณากฎเกณฑ์ดังกล่าว

ภายใต้กฎหมายทางการค้า ดังเช่นธุรกิจอื่น ๆ ทั่วไป แต่หากกฎหมายใดมีลักษณะเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นต่อกิจกรรมทางด้านกีฬาโดยเฉพาะ แต่กลับส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยผลกระทบดังกล่าวเป็นผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้โดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าว ดังนั้น กฎดังกล่าวจึงเป็น “กฎหมายที่มีวัตถุประสงค์โดยชอบธรรม” (legitimate objectives) ต่อการแข่งขันกีฬา และไม่ควรพิจารณาว่า การกระทำดังกล่าวนั้นขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า แต่อย่างไรก็ตามผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นกฎหมายดังกล่าวนั้น จะต้องได้สัดส่วนที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายทางด้านกีฬานั้น ๆ ด้วย ดังนั้น การที่จะพิจารณาว่ากฎหมายจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่าในธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพจะขัดต่อกฎหมายหรือไม่ จึงต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของกฎดังกล่าวเป็นสำคัญด้วย

สำหรับในสหรัฐอเมริกา การแข่งขันกีฬาอาชีพค่อนข้างมีความแตกต่างกับโครงสร้างความสัมพันธ์ในทวีปยุโรปและทวีปอื่น ซึ่งองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดกฎหมายและควบคุมทิศทางในการบริหารงานและการแข่งขันกีฬาร่วมกันกับสมาชิก แต่การแข่งขันลีกกีฬาอาชีพในสหรัฐนั้น มีโครงสร้างลีกที่เกิดจากการร่วมมือกันจัดการแข่งขันขึ้นโดยทีมกีฬาต่าง ๆ เป็นองค์กรค้าร่วม และทำข้อตกลงร่วมกันในลักษณะแนวนราบ (horizontal agreement) ระหว่างกันในด้านต่าง ๆ รวมถึงข้อตกลงบางประการในการจำกัดการแข่งขันระหว่างกันด้วย จึงทำให้ความร่วมมือเหล่านี้ เป็นประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับกฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้าอยู่เสมอ ๆ

แต่อย่างไรก็ตาม ในการบังคับใช้กฎหมายนั้นศาลก็ให้การยอมรับว่า ธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพ เป็นธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะตัวเป็นพิเศษ (Special Characteristic) ที่แตกต่างจากธุรกิจและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ทั่วไป เนื่องจากโดยเนื้อหาของความร่วมมือเหล่านั้นแล้ว ความร่วมมือดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อรักษาสถานะการแข่งขันของลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพ ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกันเท่านั้น ดังนั้น ความร่วมมือกันในธุรกิจกีฬาอาชีพจึงเป็นกรณีพิเศษ และต้องใช้การวิเคราะห์และพิจารณาโดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะตัวอันเป็นพิเศษของกีฬาเหล่านั้นด้วย โดยศาลจะใช้หลักเหตุและผล (Rule of Reason) เพื่อพิจารณาเหตุผลทางธุรกิจในการออกกฎดังกล่าวว่า กฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่ชอบธรรมหรือไม่ (legitimate purpose) เช่น เป็นการ

ส่งเสริมความสมดุลของการแข่งขันระหว่างสโมสร และจะต้องไม่เกินกว่าความจำเป็นด้วย โดยพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นต่อตลาดหากไม่มีกฎดังกล่าวบังคับใช้ว่า ผลกระทบระหว่างการส่งเสริมการแข่งขัน (pro-competition) และผลกระทบในแง่ลบต่อการแข่งขัน (anti-competition) นั้น ได้สัดส่วนหรือไม่

แม้ว่าลีกการแข่งขันกีฬาในสหรัฐนั้น จะต้องอยู่ภายใต้การปรับใช้กฎหมายการห้ามผูกขาดทางการค้าด้วยก็ตาม แต่ก็มีบางกรณี ซึ่งมีกฎหมายหรือคำพิพากษาของศาลได้วางข้อยกเว้นการปรับใช้กฎหมายต่อการแข่งขันกีฬาเอาไว้ ด้วย เช่น การยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายต่อการแข่งขันกีฬาเบสบอลอาชีพเป็นการทั่วไป หรือกรณีข้อยกเว้นจากการปรับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้า ตามหลักข้อยกเว้นซึ่งมิได้บัญญัติไว้ต่อการจ้างแรงงาน (Non-Statutory Labor Exemption) ซึ่งเป็นกรณีที่ข้อตกลงสภาพการจ้างในด้านต่าง ๆ เช่น การจำกัดเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬาอาชีพ การโอนย้ายทีม เป็นต้น ซึ่งจะได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย แม้ว่าจะมีลักษณะเป็นการตกลงร่วมกันซึ่งอาจขัดต่อกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าก็ตาม หากข้อตกลงร่วมดังกล่าวเกิดจากการเจรจาเพื่อทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (collective bargaining agreement) ระหว่างคู่สัญญา 3 ฝ่าย คือ ลีกการแข่งขัน และทีมกีฬา ฝ่ายนายจ้าง กับนักกีฬาอาชีพ ฝ่ายลูกจ้าง (ผ่านการเจรจากับสหภาพแรงงานของนักกีฬา) ข้อยกเว้นตามหลักการดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่น่าสนใจระหว่างกฎหมายห้ามผูกขาดทางการค้ากับกฎหมายแรงงานอีกด้วย

บทที่ 3

การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ

ในบทนี้ ผู้เขียนจะเน้นศึกษาถึงรายละเอียดของการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อพฤติกรรมการจำกัดการแข่งขันในลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้โครงสร้างของความร่วมมือและการใช้อำนาจในการกำกับดูแลการแข่งขันในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ รวมถึงกีฬาอื่น ๆ ที่อาจนำมาเทียบเคียงต่อการศึกษากฎหมายต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลได้ โดยจะเน้นศึกษาถึงพฤติกรรมในการออกกฎเกณฑ์ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันที่มีวัตถุประสงค์หรือส่งผลกระทบต่อการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมมือกัน หรือการใช้อำนาจเหนือตลาดก็ตาม

ทั้งนี้ ผู้เขียนจะทำการศึกษาข้อเท็จจริงและการปรับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพและกีฬาอาชีพอื่น ๆ ทั้งในทวีปยุโรป และในสหรัฐอเมริกา โดยจะเน้นศึกษาถึงพฤติกรรมการออกกฎเกณฑ์ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในลักษณะต่าง ๆ เป็นสำคัญว่า ผู้บังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ มีวิธีการในการปรับใช้กฎหมายต่อกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพเหล่านี้เป็นเช่นไร มีกฎเกณฑ์ในลักษณะใดบ้างที่อาจขัดต่อกฎหมายหรือควรได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย พร้อมทั้งยกตัวอย่างคำตัดสินหรือคำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นถึงการบังคับใช้และหลักเกณฑ์ของขอบเขตและการปรับใช้กฎหมายต่อการออกกฎเกณฑ์ในธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อที่จะตอบคำถามในบทถัดไปว่า การออกกฎเกณฑ์ของยูฟ่าเพื่อจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรในทวีปยุโรปนั้น เป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อการแข่งขันในตลาดที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร และจะนำไปวิเคราะห์และปรับใช้กับธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยต่อไป

3.1. การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรป

3.1.1. บทบัญญัติของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในทวีปยุโรป

กฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาในทวีปยุโรปนั้น จะต้องพิจารณาตามสนธิสัญญาว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่

ของสหภาพยุโรป (Treaty on the Functioning of the European Union – TFEU) ซึ่งกำหนดเอาไว้ใน มาตรา 101 (มาตรา 81 เดิม) และมาตรา 102 (มาตรา 82 เดิม) ด้วย

3.1.1.1. การห้ามตกลงกันระหว่างธุรกิจเพื่อจำกัดการแข่งขันในตลาด

การห้ามตกลงกันระหว่างธุรกิจเพื่อจำกัดการแข่งขันในตลาดนั้น จะอยู่ภายใต้การพิจารณาตาม มาตรา 101 (มาตรา 81 เดิม) ของสนธิสัญญาว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของสหภาพยุโรป¹ มีหลักการสำคัญ คือ ห้ามมิให้มีการกระทำอันเป็นการตกลงระหว่างธุรกิจ (cartel) ที่ส่งผลให้เกิดการจำกัดการแข่งขันภายในตลาดสินค้าหรือบริการใด และส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศสมาชิกในตลาดนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการกีดกันหรือจำกัดตลาดในแนวระนาบ (horizontal restraints) หรือการกีดกันหรือจำกัดตลาดในแนวตั้ง (vertical restraints) โดยอาจแยกองค์ประกอบของมาตรานี้ได้ออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ส่วนพฤติกรรมที่เป็นการต้องห้าม

ในมาตรา 101(1) นั้น ได้มีการกำหนดข้อห้ามเอาไว้ว่า ห้ามกระทำการดังต่อไปนี้ซึ่งขัดแย้งกับตลาดภายใน (Internal Market) คือ การทำข้อตกลงระหว่างองค์กรทาง

¹ Article 101(1) TFEU (ex Article 81(1) TEC):

The following shall be prohibited as incompatible with the internal market: all agreements between undertakings, decisions by associations of undertakings and concerted practices which may affect trade between Member States and which have as their object or effect the prevention, restriction or distortion of competition within the internal market, and in particular those which:

- (a) directly or indirectly fix purchase or selling prices or any other trading conditions;
- (b) limit or control production, markets, technical development, or investment;
- (c) share markets or sources of supply;
- (d) apply dissimilar conditions to equivalent transactions with other trading parties, thereby placing them at a competitive disadvantage;
- (e) make the conclusion of contracts subject to acceptance by the other parties of supplementary obligations which, by their nature or according to commercial usage, have no connection with the subject of such contracts.

ธุรกิจ (Agreement between Undertakings) หรือการตัดสินใจใด ๆ ของสมาคมขององค์กรธุรกิจ (Decisions by Associations of Undertakings) หรือการกระทำใด ๆ ร่วมกัน (Concerted Practices) ซึ่งขัดแย้งกับตลาดภายใน (Internal Market) และอาจจะส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างรัฐสมาชิกของประชาคมยุโรป เป็นการกระทำที่ต้องห้าม

โดยการกระทำเหล่านี้ จะต้องมิตัวอุปประสงค์ (Object) หรือมีผลกระทบที่เกิดขึ้น (Effect) เป็นการจำกัดการกีดกัน จำกัด หรือบิดเบือนการแข่งขันภายในตลาดของสินค้าใดสินค้าหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งดังต่อไปนี้

(a) การกำหนดราคาซื้อหรือราคาขาย ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือกำหนดเงื่อนไขในการการค้าอื่น ๆ

(b) การจำกัดหรือควบคุมการผลิต ตลาด การพัฒนาด้านเทคนิค หรือการลงทุน

(c) การแบ่งส่วนตลาด หรือแหล่งจัดหาวัตถุดิบ

(d) การใช้เงื่อนไขที่แตกต่างกันในการประกอบธุรกรรมเดียวกันต่อคู่ค้ารายอื่น ๆ ซึ่งส่งผลให้คู่ค้านั้นเสียเปรียบในการแข่งขัน

(e) การทำข้อสรุปของสัญญาใด ๆ เพื่อเป็นผลทำให้คู่สัญญาฝ่ายอื่น ๆ ยอมรับข้อผูกมัดเพิ่มเติม ซึ่งโดยธรรมชาติ หรือธรรมเนียมทางการค้าแล้ว ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของสัญญานั้น

2. ผลของการฝ่าฝืน

หากองค์กรธุรกิจใดฝ่าฝืนข้อห้ามการจำกัดการแข่งขันตามมาตรา 101 จะทำให้การกระทำดังกล่าวตกเป็นเป็นโมฆะ ตามมาตรา 101(2) และไม่สามารถบังคับใช้ได้²

² Article 101(2) TFEU (ex Article 81(2) TEC)

3. ข้อยกเว้น

กรณีที่มีความตกลงใด ๆ มีผลเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้าตามมาตรา 101(1) นั้น อาจจะได้รับยกเว้นให้มีผลตามกฎหมายได้ หากความตกลงดังกล่าว สามารถพิสูจน์ได้ว่า เป็นความตกลงที่ได้รับการยกเว้นได้ หากเป็นไปตามเงื่อนไขในมาตรา 101(3)³ ทั้งนี้ องค์การธุรกิจต่าง ๆ นั้น จะต้องทำการประเมินตนเอง (Self-Assessment) ว่าจะเข้าเงื่อนไขข้อยกเว้นหรือไม่⁴ โดยความตกลงดังกล่าวซึ่งขัดต่อมาตรา 101(1) นั้น จะต้องมิใช่เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) การกระทำดังกล่าวจะต้องมีผลเป็นการพัฒนาการผลิต หรือการจัดจำหน่ายสินค้า หรือเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านเทคนิคหรือทางด้านเศรษฐกิจ และในขณะเดียวกัน การกระทำดังกล่าวก็ต้องทำให้ผู้บริโภคได้รับผลประโยชน์ตามสมควรด้วย (ส่วนประโยชน์) และ

Any agreements or decisions prohibited pursuant to this Article shall be automatically void.

³ Article 101(3) TFEU (ex Article 81(3) TEC):

The provisions of paragraph 1 may, however, be declared inapplicable in the case of:

- any agreement or category of agreements between undertakings,
- any decision or category of decisions by associations of undertakings,
- any concerted practice or category of concerted practices,

which contributes to improving the production or distribution of goods or to promoting technical or economic progress, while allowing consumers a fair share of the resulting benefit, and which does not:

(a) impose on the undertakings concerned restrictions which are not indispensable to the attainment of these objectives;

(b) afford such undertakings the possibility of eliminating competition in respect of a substantial part of the products in question.

⁴ ผกาวิริ์ ผาติเวทย์, "ปัญหาทางกฎหมายของการแบ่งกลุ่มพฤติกรรมการตลาดร่วมกันเพื่อ จำกัดการแข่งขันและระบบการขออนุญาต ตามมาตรา 27 ของ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542" (ปริญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555)., หน้า 114

(2) การกระทำดังกล่าวจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม (ส่วนต้องห้าม)

ดังต่อไปนี้

(a) เอาเปรียบผู้ประกอบการรายอื่นโดยการจำกัดการแข่งขัน ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เหล่านี้

(b) เปิดโอกาสให้องค์กรธุรกิจมีช่องทางในการกำจัดคู่แข่งในการประกอบธุรกิจรายอื่นออกไปจากการแข่งขัน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของสินค้านั้น

ดังนั้น หากการกระทำใดก่อนให้เกิดประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ในส่วนประโยชน์ของมาตรานี้ และไม่เข้าลักษณะข้อห้ามทั้ง 2 ข้อ ของส่วนต้องห้าม ก็จะเป็นการกระทำที่ได้รับการยกเว้นจากการบังคับใช้มาตรา 101(1)

นอกจากนี้ ในบางกรณีนั้น อาจเป็นข้อยกเว้นซึ่งอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของการอนุญาติแบบกลุ่ม (Block Exemption) ซึ่งองค์กรธุรกิจสามารถดำเนินการทำข้อยกเว้นได้โดยไม่ต้องแจ้งต่อคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการจะกำหนดลักษณะและกำหนดแบ่งแยกข้อยกเว้นตามประเภทของการตกลง (Category) เอาไว้ เพื่อเป็นการสร้างความแน่นอนในการประกอบธุรกิจว่า การกระทำใดไม่เป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้าและสามารถดำเนินการได้โดยทันที⁵

3.1.1.2. การป้องกันการใช้อำนาจเหนือตลาดในทางมิชอบ

การป้องกันการใช้อำนาจผูกขาดของผู้มีอำนาจเหนือตลาดในทางมิชอบนั้น จะอยู่ภายใต้การพิจารณาโดยมาตรา 102 ของสนธิสัญญาว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของสหภาพยุโรป⁶ ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ การป้องกันพฤติกรรมผูกขาด (Monopoly) ของ

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 121

⁶ Article 102 TFEU (ex Article 82 TEC):

Any abuse by one or more undertakings of a dominant position within the internal market or in a substantial part of it shall be prohibited as incompatible with the internal market in so far as it may affect trade between Member States.

ผู้ประกอบการธุรกิจ เพื่อส่งเสริมการค้าและก่อให้เกิดการแข่งขันในตลาด โดยจะห้ามการกระทำที่เป็น การละเมิด (abuse) โดยองค์กรธุรกิจเจ้าเดียวหรือมากกว่านั้น ซึ่งมีสถานะเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด ในตลาดภายในของยุโรป (abusive of dominant) จนส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างรัฐสมาชิก ภายในประชาคมยุโรป ทั้งนี้ มาตราดังกล่าว มีการกำหนดพฤติกรรมที่ต้องห้ามเอาไว้ 4 ประการ ด้วยกัน คือ

(a) กำหนดราคาซื้อหรือขายที่ไม่เป็นธรรม หรือกำหนดเงื่อนไขในการ ประกอบธุรกรรมที่ไม่เป็นธรรม ไม่ว่าจะเส้นทางตรงหรือทางอ้อม

(b) จำกัดปริมาณการผลิต จำกัดตลาดหรือการพัฒนาทางเทคนิคที่มี ผลกระทบต่อผู้บริโภค

(c) การใช้เงื่อนไขที่แตกต่างกันในการประกอบธุรกรรมเดียวกันต่อคู่ค้า รายอื่น ๆ ซึ่งส่งผลให้คู่ค้านั้นเสียเปรียบในการแข่งขัน

(d) การทำข้อสรุปของสัญญาใด ๆ เพื่อเป็นผลทำให้คู่สัญญาฝ่ายอื่น ๆ ยอมรับข้อผูกมัดเพิ่มเติม ซึ่งโดยธรรมชาติ หรือธรรมเนียมทางการค้าแล้ว ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับ สาระสำคัญของสัญญานั้น

จากรายละเอียดของมาตราดังกล่าวนั้น จะเห็นได้ว่า สนธิสัญญามีได้ กำหนดห้ามการเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดแต่อย่างใด แต่เป็นการห้ามผู้มีอำนาจเหนือตลาดใช้อำนาจ

Such abuse may, in particular, consist in:

(a) directly or indirectly imposing unfair purchase or selling prices or other unfair trading conditions;

(b) limiting production, markets or technical development to the prejudice of consumers;

(c) applying dissimilar conditions to equivalent transactions with other trading parties, thereby placing them at a competitive disadvantage;

(d) making the conclusion of contracts subject to acceptance by the other parties of supplementary obligations which, by their nature or according to commercial usage, have no connection with the subject of such contracts.

ไปในทางที่มีขอบ (abuse) เพื่อแทรกแซงการแข่งขันในตลาดอย่างไม่เป็นธรรม แต่อย่างไรก็ตาม ข้อพิจารณาประการสำคัญของการใช้อำนาจเหนือตลาดนี้ ผู้ฟ้องร้องคดีนั้นจะต้องพิสูจน์ให้เห็นด้วยว่า ผู้ประกอบธุรกิจนั้น เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดในตลาดการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ แม้ว่าองค์ประกอบ “ละเมิด” ตามมาตรา 102 ของสนธิสัญญานั้น ก็ยังไม่มีคำจำกัดความของ องค์ประกอบดังกล่าวที่แน่ชัดแต่อย่างใด⁷ แต่อย่างไรก็ตามศาลยุติธรรมแห่งยุโรปก็เคยมีคำตัดสินใจ คดี Hoffmann-La Roche เอาไว้ว่า รูปแบบของการละเมิดนั้น คือ รูปแบบของวัตถุประสงค์ซึ่ง เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมขององค์กรธุรกิจที่มีสถานะเหนือตลาด ยกตัวอย่างเช่น พฤติกรรมการมี อิทธิพลต่อโครงสร้างของตลาด ซึ่งการมีอยู่ขององค์กรธุรกิจดังกล่าวนี้ทำให้ระดับการแข่งขันใน ตลาดลดลง และเป็นพฤติกรรมซึ่งพึงหาวิธีการที่แตกต่างออกไปจากเงื่อนไขในการแข่งขันโดยปกติ ของสินค้าหรือบริการ เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ปกติของการดำเนินของผู้ประกอบธุรกิจ โดยส่งผล กระทบเป็นการขวางกั้นการรักษาสุขภาพของระดับการแข่งขันในตลาดให้ยังคงอยู่ในตลาด หรือให้ เติบโตมากขึ้นในตลาด⁸

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยังได้วางแนวทางเพิ่มเติมในการพิจารณา การละเมิดของผู้มีสถานะเหนือกว่าทางตลาดเอาไว้ใน Guidance Paper ซึ่งวางแนวปฏิบัติตาม มาตรา 82 ของคณะกรรมาธิการเอาไว้⁹ โดยมีแนวทางว่า รูปแบบของการละเมิดตามเจตนารมณ์ของ มาตรา 102 นั้น นอกจากจะเป็นการรักษาสุขภาพการแข่งขันของตลาดโดยการป้องกันมิให้ผู้แข่งขันใน ตลาดรายอื่นต้องถูกจำกัดออกไปจากการแข่งขันโดยผู้มีอำนาจเหนือตลาดแล้วนั้น การพิจารณา ดังกล่าว ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้บริโภคอีกด้วย¹⁰

⁷ Moritz Lorenz, *An Introduction to Eu Competition Law* (Cambridge University Press, 2013).. P. 214

⁸ Case 85/76 Hoffmann-La Roche & Co. V Commission [1979] ECR 461., Paragraph 91

⁹ EUROPEAN COMMISSION, "Guidance on the Commission's Enforcement Priorities in Applying Article 82 of the Ec Treaty to Abusive Exclusionary Conduct by Dominant Undertakings,"(2009).

¹⁰ Lorenz, *An Introduction to Eu Competition Law*.. P. 215

3.1.1.3. การพิจารณากำหนดตลาดที่เกี่ยวข้อง

การพิจารณากำหนดตลาดที่เกี่ยวข้องนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพิจารณาถึงโครงสร้างของตลาด สภาวะการแข่งขันในตลาด และการผูกขาดในตลาดสินค้าหรือบริการ โดยขอบเขตของตลาดนั้น มิได้รวมแต่เฉพาะสินค้าและบริการที่มีความคล้ายคลึงกันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสินค้าหรือบริการที่สามารถทดแทนกันได้อีกด้วย¹¹ ทั้งนี้ ในสินค้าและบริการต่าง ๆ นั้น ต่างก็มีขอบเขตของตลาดที่เกี่ยวข้องแตกต่างกันไป โดยจะต้องพิจารณาดตลาดที่เกี่ยวข้องในสองลักษณะคือ

1. **ตลาดตามสภาพภูมิศาสตร์ (geographic market)** การกำหนดสภาพภูมิศาสตร์ของตลาดนั้น สหภาพยุโรปถือหลักว่า สภาพภูมิศาสตร์ของตลาด (Geographic Market) ประกอบไปด้วยพื้นที่ที่ซึ่งธุรกิจที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดหาสินค้าหรือบริการ และพื้นที่นั้นจะต้องเงื่อนไขในการแข่งขันมีลักษณะเหมือนกันอย่างเหมาะสม¹²

2. **ตลาดตามผลิตภัณฑ์ (product market)** สภาพของผลิตภัณฑ์ในตลาดที่เกี่ยวข้อง จะต้องรวมผลิตภัณฑ์ และ/หรือบริการทุกอย่างซึ่งสามารถพิจารณาทดแทนกันได้ (interchangeable or substitutable) โดยผู้บริโภค โดยเหตุผลด้านลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์ รวมถึงราคาและวัตถุประสงค์ในการใช้งานของผลิตภัณฑ์เหล่านั้น¹³ ดังนั้น การพิจารณาว่า ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เกี่ยวข้องและสามารถทดแทนกันได้นั้น จะต้องพิจารณาในมุมมองของผู้บริโภคในตลาดว่า สินค้าหรือบริการซึ่งสามารถทดแทนกันได้นั้นคืออะไร

¹¹ สุธีร์ ศุภนิติย์, หลักการและกฎเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555). หน้า 26.

¹² "Commission Notice on the Definition of Relevant Market for the Purposes of Community Competition Law ", (COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, 1997).

¹³ Ibid.

จากรูปดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างการกำกับดูแลซึ่งมีลักษณะโครงสร้างแบบลำดับขั้นพีรามิดแบบกึ่งผูกขาด (monopolistic pyramid) ภายใต้การกำกับดูแลของไฟฟ้า ซึ่งโดยธรรมเนียมแล้วจะมีสมาคมกีฬาฟุตบอลในระดับชาติ 1 สมาคมต่อรัฐสมาชิกของยุโรปเท่านั้นที่ ยูฟ่าและฟีฟ่าจะให้การรับรอง และดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรระดับทวีปเพียงแห่งเดียว ซึ่งในทวีปยุโรปก็คือยูฟ่า เช่นเดียวกันกับองค์กรในระดับโลกซึ่งมีฟีฟ่าเพียงองค์กรเดียวเช่นกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็ยคณะกรรมการหรือศาลยุติธรรมยุโรป ต่างก็ให้การยอมรับในความสำคัญของความมีอิสระภายในองค์กรกีฬาเหล่านี้¹⁴

3.1.3. สถานะความเป็นองค์กรธุรกิจขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอล

การพิจารณาสถานะขององค์กรธุรกิจ (Undertaking) นั้น คณะกรรมการและศาลยุติธรรมได้มีแนวทางในการพิจารณาว่า องค์กรธุรกิจมีความหมายรวมถึง “รูปแบบขององค์กรธุรกิจนั้น รวมถึงทุกองค์กรซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจไม่ว่าจะมีสถานะทางกฎหมายแบบใดก็ตาม รวมถึงรูปแบบในการหารายได้ขององค์กรนั้นอีกด้วย”¹⁵

ในคดีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ นั้น คณะกรรมการหรือศาลมักจะพิจารณาว่า องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันเหล่านี้ มีสถานะเป็นสมาคมขององค์กรธุรกิจภายใต้มาตรา 101 — แต่ภายใต้มาตราดังกล่าวก็ได้มีคำจำกัดความถึงความหมายของสมาคมขององค์กรธุรกิจแต่อย่างใด ทั้งนี้ ในการปรับใช้กฎหมายนั้น คณะกรรมการมักจะตีความถึงความหมายของสมาคมขององค์กรธุรกิจอย่างกว้าง โดยไม่จำกัดความหมายเอาไว้เพียงสมาคมการค้าเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงการร่วมมือกันทางเกษตรกรรม¹⁶ รวมถึงองค์กรซึ่งทำหน้าที่ออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับวิชาชีพ สมาคมที่มีได้จดทะเบียนตามกฎหมาย สมาคมซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร รวมถึงสมาคมซึ่งเกิดจากการร่วมตัวของสมาคมต่าง ๆ อีกด้วย เช่น กรณีของ

¹⁴ Stein and Kienapfel, "The Application of Articles 81 and 82 Ec in the Sport Sector," Competition Policy Newsletter.

¹⁵ Case C-41/90 H'Fner V Macroton [1991] ECR I-1979.

¹⁶ Case T-217/03 and T-245/03 FNCVB and Others V Commission ECLI:EU:T:2006:391., Paragraph 4.

สถาบันตัวแทนวิชาชีพของผู้จัดทำสิทธิบัตรในทวีปยุโรป (The Institute of Professional Representatives before the European Patent Office)¹⁷ หรือกรณีของการรวมกลุ่มกันเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจในการเฝ้าระวังความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม¹⁸ ก็ถือเป็นสมาคมขององค์กรธุรกิจเช่นกัน รวมถึงกรณีของไฟฟ้า ยูฟ่า และสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ อีกด้วย

โดย Phillipe Léger ผู้พิพากษาของศาลยุติธรรมยุโรป ได้อธิบายถึงเหตุผลเบื้องหลังของการบัญญัติลักษณะของ “สมาคมขององค์กรธุรกิจ” เอาไว้ว่า บทบัญญัติของสมาคมขององค์กรธุรกิจในกฎหมายนั้น มีขึ้นเพื่อป้องกันมิให้องค์กรธุรกิจหลีกเลี่ยงข้อห้าม ตามมาตรา 101 ของสนธิสัญญา จากการร่วมมือกันของสมาชิกของสมาคมในการดำเนินการทางธุรกิจใด ๆ ในตลาด โดยท่านผู้พิพากษา AG Léger ได้กล่าวไว้ในคำพิพากษาของคดีว่า แนวคิดเกี่ยวกับสมาคมขององค์กรธุรกิจนั้น คือ “การป้องกันมิให้องค์กรธุรกิจสามารถละเมิดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าได้ โดยการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจในตลาด และเพื่อที่จะทำให้มั่นใจว่า หลักการตามมาตรา 101 นั้นมีผลบังคับใช้ และไม่ครอบคลุมเพียงแต่ความร่วมมือกันในวิธีการตามปกติระหว่างองค์กรธุรกิจเท่านั้น (การตกลงกัน หรือการดำเนินการร่วมกัน) แต่ให้รวมถึงการรวมตัวกันเป็นองค์กรเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน ซึ่งอาจพูดได้ว่า เป็นสถานการณ์ที่ผู้ประกอบการได้กระทำการใด ๆ ผ่านโครงสร้างหรือองค์กรที่เกิดจากการร่วมมือกัน”¹⁹

ทั้งนี้ กรณีองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น ศาลได้เคยวินิจฉัยเอาไว้ในคดี *Lauren Piau v Commission* ว่า สมาคมกีฬาของประเทศต่าง ๆ นั้น เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของสโมสรกีฬาฟุตบอล ซึ่งประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอล เมื่อสโมสรกีฬาฟุตบอลเหล่านี้เป็นองค์กรธุรกิจตามความหมายของมาตรา 81 (มาตรา 101 ในปัจจุบัน) แล้ว ดังนั้น สมาคม

¹⁷ 1999/267/EC: Commission Decision of 7 April 1999 Relating to a Proceeding Pursuant to Article 85 of the EC Treaty (Iv/36.147 Epi Code of Conduct), Paragraph 25.

¹⁸ Commission Decision of 14 January 1992 Relating to a Proceeding Pursuant to Article 85 of the EEC Treaty (Iv/33.100 - Assurpol), Paragraphs 1 and 26.

¹⁹ Case C-309/99 *Wouters V. Algemene Raad Van De Nederlandse Order Van Advocaten* Ecr 2002 I-577, Opinion of AG Léger in paragraph 62.

กีฬาฟุตบอลจึงมีสถานะเป็นสมาคมซึ่งประกอบไปด้วยองค์กรธุรกิจหลายรายด้วย²⁰ ดังนั้น กรณีของ ฟิฟ่า และยูฟ่า ซึ่งเป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของสมาชิกซึ่งก็คือ สมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ จึงมีสถานะเป็นสมาคมของสมาคมซึ่งประกอบไปด้วย ผู้ประกอบธุรกิจหลายราย (association of associations of undertakings) เนื่องจากสมาชิกของ ยูฟ่านั้น เป็นการรวมตัวกันของสมาชิกซึ่งประกอบไปด้วยสโมสรกีฬาฟุตบอลทั่วยุโรป และสมาคมกีฬา ฟุตบอลของแต่ละประเทศ ซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรธุรกิจ (Undertaking) เช่นกัน²¹

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากการดำเนินการขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันต่าง ๆ ในยุโรป ไม่ว่าจะเป็นฟิฟ่า ยูฟ่า หรือสมาคมกีฬาฟุตบอลของรัฐสมาชิกแต่ละประเทศนั้น องค์กร เหล่านี้ไม่ได้ทำหน้าที่แค่กำกับดูแลการแข่งขันต่าง ๆ เท่านั้น แต่องค์กรเหล่านี้ ก็มีสถานะเป็น ผู้ประกอบธุรกิจด้วย ดังเช่นในคดี Enic ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาว่า ด้วยตัวองค์กรของยูฟ่าเอง แล้วนั้น ยูฟ่านั้นมีสถานะเป็นองค์กรธุรกิจ (Undertaking) ด้วยตัวเองอยู่แล้ว เนื่องจากยูฟ่ามีส่วน เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยตรงเช่นกัน²² เนื่องจากยูฟ่าก็เป็นผู้ประกอบธุรกิจรายหนึ่งใน ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรป ไม่ว่าจะเป็นการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลรายการ ต่าง ๆ เพื่อให้สโมสรต่าง ๆ เข้าร่วมการแข่งขัน การจำหน่ายตั๋วเข้าชมการแข่งขัน การหาสปอนเซอร์ ผู้สนับสนุนการแข่งขัน การจำหน่ายลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสดการแข่งขัน เป็นต้น แม้ว่าในทางความเป็นจริง แล้วนั้น องค์กรเหล่านี้จะก่อตั้งขึ้นโดยมีสถานะและลักษณะเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรก็ตาม แต่ ยูฟ่า สมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศ และสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ก็เป็นองค์กรธุรกิจใน ความหมายของมาตรา 101(1) ด้วย²³

ดังนั้น แม้ว่าสถานะขององค์กรเหล่านี้ จะก่อตั้งขึ้นในลักษณะขององค์กรไม่แสวงหา ผลกำไร (Non-profit organization) แต่เมื่อองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาเหล่านี้ดำเนินการ

²⁰ Case T-193/02 Laurent Piau V Commission [2005] ECR II-209.

²¹ Case Comp/37 806: Enic / Uefa [2002].

²² Ibid., Paragraph 25

²³ Ibid.,

ประกอบธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันเหล่านี้ จึงมีสถานะเป็นองค์กรธุรกิจ ตามความหมายดังกล่าวเช่นกัน

3.1.4. พฤติกรรมในการออกกฎเกณฑ์เพื่อกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ

กฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ รวมถึงกีฬาฟุตบอล และกีฬาอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น กฎเกณฑ์ที่เป็นกติกาการแข่งขันกีฬา กฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจในด้านต่าง ๆ หรือกฎเกณฑ์ที่บังคับใช้เพื่อวัตถุประสงค์ของการแข่งขันกีฬา แต่กลับส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจ ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ตาม ภายใต้ลักษณะพฤติกรรมตามกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในการ ออกกฎเกณฑ์เหล่านี้ องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันอาจใช้ความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ หรืออาจใช้อำนาจเหนือตลาดจากโครงสร้างพีรามิดถึงผูกขาดในโครงสร้างกำกับดูแลการแข่งขันเพื่อ ออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬา ดังนี้

3.1.4.1. การร่วมมือกันออกกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬา

โดยลักษณะของตัวองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันนั้น มักจะเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันขององค์กรธุรกิจต่าง ๆ ดังเช่นกรณีของยูฟ่าในคดี Enic, Plc. คณะกรรมการได้ พิจารณาและตัดสินว่า กฎเกณฑ์ของยูฟ่าเพื่อความซื่อตรงในการแข่งขันรายการต่าง ๆ ในระดับ สโมสรของยูฟ่า เกี่ยวกับการรักษาความอิสระของสโมสร เป็นการตัดสินใจของสมาคมขององค์กร ธุรกิจ (Decisions by Associations of Undertakings) ในความหมายของมาตรา 101(1) เนื่องจาก กฎดังกล่าว ได้ร่างขึ้นโดย UEFA Executive Committee ซึ่งเป็นคณะบริหารที่มีอำนาจสูงสุดของ ยูฟ่า โดยประกอบไปด้วยประธานของยูฟ่า และตัวแทนของสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศซึ่งเป็นสมาชิกยูฟ่า จำนวน 16 คน ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากสภาของยูฟ่า ซึ่งมีตัวแทนจากสมาคมกีฬา ฟุตบอลของแต่ละประเทศเป็นผู้เลือก²⁴ เช่นเดียวกันกับในคดีที่คณะกรรมการได้พิจารณาเกี่ยวกับ กฎเกณฑ์การร่วมกันจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดร่วมกันของยูฟ่าว่า เป็นการตัดสินใจของสมาคม ขององค์กรธุรกิจเช่นเดียวกัน และสโมสรกีฬาฟุตบอลซึ่งเข้าร่วมการแข่งขันทั้งหมดซึ่งเป็นเจ้าของร่วม ของสิทธิในทางการค้าของการแข่งขันนั้น ได้ยินยอมและตกลงที่จะผูกพันตามกฎของยูฟ่า กฎเกณฑ์

²⁴ "Uefa Executive Committee." [Online].

ต่าง ๆ ของการแข่งขัน รวมถึงการตัดสินใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันด้วย โดยอ้างอิงจากเอกสารซึ่งสโมสรต่าง ๆ ได้ลงนาม เพื่อยินยอมในการเข้าร่วมการแข่งขัน²⁵ ยูฟ่า ก็ได้อาศัยอำนาจดังกล่าวในการออกกฎเพื่อจำหน่ายสิทธิทางการค้าของการแข่งขันดังกล่าวแทนสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันนั้นแทนสโมสรต่าง ๆ ทั้งหมดในลักษณะการร่วมค้า²⁶

ทั้งนี้ หากความร่วมมือดังกล่าวนี้ ส่งผลกระทบต่อมีวัตถุประสงค์ (Object) หรือมีผลกระทบที่เกิดขึ้น (Effect) เป็นการจำกัดการกีดกัน จำกัด หรือบิดเบือนการแข่งขันภายในตลาดที่เกี่ยวข้องของสินค้าหรือบริการใดสินค้าหนึ่งในลักษณะต่าง ๆ เช่น การกำหนดราคาซื้อหรือราคาขาย ไม่ว่าจะผ่านทางตรงหรือทางอ้อม หรือกำหนดเงื่อนไขในทางการค้าอื่น ๆ การจำกัดหรือควบคุมการผลิต ตลาด การพัฒนาด้านเทคนิค หรือการลงทุน การใช้เงื่อนไขที่แตกต่างกันในการประกอบธุรกรรมเดียวกันต่อคู่ค้ารายอื่น ๆ ซึ่งส่งผลให้คู่ค้านั้นเสียเปรียบในการแข่งขัน เป็นต้น กฎเกณฑ์ดังกล่าวซึ่งออกมาบังคับใช้ได้ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันก็อาจขัดต่อกฎหมายได้

3.1.4.2. การใช้อำนาจเหนือตลาดเพื่อออกกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬา

นอกจากกฎเกณฑ์ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขัน จะเกิดขึ้นจากลักษณะของความร่วมมือระหว่างกันแล้ว กฎเกณฑ์เหล่านี้ก็อาจเกิดจากการใช้สถานะของผู้มีอำนาจเหนือตลาดขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬานั้นต่อผู้ประกอบการรายต่าง ๆ ในตลาดการประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่เกี่ยวข้องได้เช่นกัน โดยอาจใช้อำนาจเหนือตลาดในการเป็นผู้จัดการแข่งขันกีฬาในลักษณะที่เป็นการกีดกันหรือจำกัดมิให้ผู้อื่นเข้าสู่ตลาดเพื่อเป็นผู้จัดการแข่งขันแข่งกับตน หรือการกำจัดผู้อื่นออกไปจากตลาดการจัดการแข่งขันกีฬาก็เป็นได้

โดยการพิจารณาในประเด็นนี้ ได้เคยมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น (Court of First Instance) ต่อคดี Laurent Piau v Commission²⁷ ซึ่งศาลชั้นต้น (Court of First

²⁵ 2003/778/EC: Commission Decision of 23 July 2003 Relating to a Proceeding Pursuant to Article 81 of the EC Treaty and Article 53 of the EEA Agreement (Comp/C.2-37.398 — Joint Selling of the Commercial Rights of the UEFA Champions League), Paragraph 110

²⁶ Ibid., Paragraph 111

²⁷ Case T-193/02 Laurent Piau V Commission [2005] ECR II-209

Instance) ได้อธิบายความหมายของผู้มีอำนาจเหนือตลาดเอาไว้ว่า ผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดว่า เป็นองค์กรธุรกิจที่มีสถานะความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้องค์กรธุรกิจนั้นมีความสามารถที่จะกีดกันการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพไม่ให้มีอยู่ภายในตลาดที่เกี่ยวข้องได้ โดยการใช้อำนาจขององค์กรธุรกิจนั้นกระทำการใด ๆ อย่างเห็นได้ชัดต่อผู้แข่งขันรายอื่น ต่อลูกค้า หรือต่อผู้บริโภคขององค์กรธุรกิจนั้น²⁸ ทั้งนี้ องค์กรธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดดังกล่าว อาจเกิดจากองค์กรธุรกิจแห่งเดียว หรือสององค์กรธุรกิจขึ้นไปซึ่งมีสถานะทางกฎหมายที่แยกจากกัน โดยมีเจตจำนงร่วมกันในแง่มุมด้านเศรษฐกิจซึ่งองค์กรเหล่านี้ได้แสดงให้เห็น หรือกระทำการใด ๆ ร่วมกันในตลาดโดยเฉพาะเจาะจงในลักษณะองค์กรร่วม²⁹ ซึ่งสถานะอำนาจเหนือตลาดดังกล่าว เกิดขึ้นในลักษณะอำนาจเหนือตลาดร่วมกัน (Collective dominance)³⁰ ทั้งนี้ การพิจารณาอำนาจเหนือตลาดร่วมกันนั้น จะต้องประกอบไปด้วยเงื่อนไข 3 ประการ คือ

ประการแรก สมาชิกแต่ละรายซึ่งเป็นผู้นำในตลาดผูกขาดนั้น จะต้องมีความสามารถในการรับรู้และรับทราบพฤติกรรมของสมาชิกรายอื่น เพื่อที่จะตรวจสอบว่าสมาชิกเหล่านั้นได้นำนโยบายร่วมกันเหล่านั้น ไปปรับใช้หรือไม่

ประการที่สอง ความร่วมมือเหล่านั้นจะต้องมีความยั่งยืนในระยะเวลาหนึ่ง และมีแรงจูงใจบางอย่างในการที่จะทำตามนโยบายร่วมกันเหล่านั้นในตลาด และ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

²⁸ Case 27/76 - United Brands Company and United Brands Continentaal v Commission [1978] ECR 207, paragraph 65; Case 85/76 Hoffmann-La Roche & Co. v Commission [1979] ECR 461, paragraph 38.

²⁹ Joined Cases C-395/96 P and C-396/96 P - Compagnie Maritime Belge Transports and Others v Commission [1996] ECR II-1201, Paragraph 36

³⁰ COMMISSION, "Guidance on the Commission's Enforcement Priorities in Applying Article 82 of the Ec Treaty to Abusive Exclusionary Conduct by Dominant Undertakings."

ประการที่สาม เมื่อคาดการณ์ถึงปฏิกริยาตอบสนองในอนาคตที่อาจมองเห็นได้ของผู้แข่งขันในปัจจุบันหรือผู้แข่งขันในอนาคต รวมถึงผู้บริโภค บุคคลเหล่านี้จะต้องไม่ได้รับผลกระทบจากนโยบายร่วมกันดังกล่าว³¹

ซึ่งข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดี Piau นี้ หนึ่งในประเด็นที่ศาลชั้นต้นได้พิจารณาในคดีนั้น คือประเด็นการใช้อำนาจเหนือตลาดของฟีฟ่าด้วยเช่นกัน เนื่องจากกฎเกณฑ์ของฟีฟ่านั้น ผูกพันให้สมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกของฟีฟ่า รวมถึงสโมสรกีฬาฟุตบอลซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งสมาคมกีฬาฟุตบอลเหล่านั้นขึ้นมาจะต้องปฏิบัติตาม และองค์กรเหล่านี้แสดงให้เห็นว่ามีความยินยอมที่จะปฏิบัติตามกฎในระยะยาว และผู้กระทำกรอื่น ๆ (นักกีฬาฟุตบอล และเอเยนต์ของนักกีฬาฟุตบอลเหล่านั้น) ไม่สามารถฝ่าฝืนกฎดังกล่าวได้เนื่องจากอาจได้รับบทลงโทษตามมาเป็นการกำจัดออกไปจากตลาด ดังนั้น การกระทำเหล่านี้จึงเกิดขึ้นในลักษณะจากสถานะอำนาจเหนือตลาดร่วมกัน (collective dominance position) ต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในตลาดสำหรับการใช้บริการของเอเยนต์นักกีฬาฟุตบอล เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากกฎแล้ว สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวในการใช้บริการจากเอเยนต์เหล่านั้นด้วย³²

ทั้งนี้ คำพิพากษาในคดีดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า ฟีฟ่าในฐานะองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันและจัดการแข่งขัน หรือองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันอื่น ๆ ในโครงสร้างพีรามิดแบบผูกขาดของกีฬาฟุตบอลนั้นก็อาจมีอำนาจเหนือตลาดได้เช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมการออกกฎเกณฑ์ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันที่อาจเป็นความผิดตามมาตรา 102 นั้น จะต้องเป็นพฤติกรรมใช้อำนาจเหนือตลาดดังกล่าวในการออกกฎเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นการกำจัดผู้ประกอบการอื่นออกจากตลาด หรือกีดกัผู้ประกอบการอื่นไม่ให้เข้าสู่ตลาดด้วย นอกจากนี้ การใช้อำนาจดังกล่าวอาจมีลักษณะเป็นการละเมิดต่อผู้ประกอบการรายอื่นด้วย ดังเช่นกรณีที่เกิดขึ้นในคดี

³¹ Case T-342/99 Airtours V Commission [2002] Ecr li-2585., Paragraph 62; and Case T-374/00 Verband Der Freien Rohrwerke and Others V Commission [2003] Ecr li-2275., Paragraph 121

³² Case T-193/02 Laurent Piau V Commission [2005] Ecr li-209., Paragraph 114

3.1.5. หลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายต่อกฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ

การปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกฎเกณฑ์ที่องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาบังคับใช้ ไม่ว่าจะเป็นกฎเกณฑ์ที่เกิดจากความร่วมมือกัน หรือการใช้อำนาจเหนือตลาดในการบังคับใช้ก็ตาม ก็จะแตกต่างกันไปตามลักษณะของกฎเกณฑ์ดังกล่าวซึ่งจะทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า โดยการพิจารณาในเบื้องต้นนั้น กฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬาหลาย ๆ อย่างอาจจำแนกได้อย่างชัดเจนว่า เป็นกฎเกณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะ เช่น กฎกติกากการล้ำหน้า การทำฟาวล์ การกำหนดจำนวนผู้เล่นในสนาม เป็นต้น กฎเกณฑ์เหล่านี้ จึงไม่มีลักษณะพฤติกรรมใด ๆ ที่อาจขัดทบบัญญัติภายใต้สนธิสัญญาได้ เนื่องจากไม่ได้ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจแต่อย่างใด

แต่อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎเกณฑ์การแข่งขันในหลายกรณีซึ่งองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันนำมาบังคับใช้นั้น มักจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายต่าง ๆ อยู่เสมอ แม้ว่าในบางครั้ง กฎเกณฑ์ดังกล่าวจะเป็นกฎเกณฑ์ที่มุ่งเน้นต่อกิจกรรมทางด้านกีฬาโดยเฉพาะก็ตาม ดังนั้น คณะกรรมาธิการและศาลยุติธรรม จึงจะต้องพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของกฎเกณฑ์เหล่านี้ในทุกกรณีว่ากฎเกณฑ์เหล่านี้จะขัดต่อกฎหมายหรือไม่ ตามแนวทางที่คำตัดสินคดีของศาลยุติธรรมยุโรปได้วางไว้ในคดี Meca-Medina³³ เพื่อที่จะพิจารณาว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวนั้น เป็น “กฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์โดยชอบธรรม” (legitimate objective Rule) ต่อการแข่งขันกีฬาหรือไม่ หรือเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ต่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยตรง และหากมีวัตถุประสงค์โดยชอบธรรมแล้ว จะขัดต่อกฎหมายหรือไม่

โดยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาถึงวัตถุประสงค์โดยชอบธรรมดังกล่าว ศาลในคดี Meca-Medina ได้ยกหลักเกณฑ์ Wouters Test ซึ่งเกิดจากผลของคำพิพากษาในคดี Wouters มาพิจารณา³⁴ โดยหากพิจารณาถึงบริบทโดยรวมของกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาเหล่านั้นแล้ว พบว่า กฎ

³³ Case C-519/04 P David Meca-Medina and Igor Majcen V Commission [2006] ECR I-6991.

³⁴ Case C-309/99 Wouters V. Algemene Raad Van De Nederlandse Order Van Advocaten ECR 2002 I-577.

ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม แต่กลับผลกระทบเป็นการจำกัดการแข่งขันตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากผลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว และได้สัดส่วนระหว่างผลกระทบและวัตถุประสงค์อันชอบธรรมแล้ว กฎเกณฑ์ดังกล่าวก็อาจไม่ขัดต่อมาตรา 101 และมาตรา 102 ของสนธิสัญญา³⁵ ทั้งนี้ การพิจารณาดังกล่าวนั้น แยกได้เป็น 3 องค์ประกอบ โดยรายละเอียดของการพิจารณานั้น คณะกรรมการได้ออกเอกสาร Commission Staff Working Document³⁶ ซึ่งเป็นเอกสารที่ขยายความรายละเอียดการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับกีฬาที่กำหนดไว้ใน White Paper on Sport โดยได้อธิบายถึงแนวทางในการพิจารณาหลักเกณฑ์ดังกล่าวเอาไว้ ซึ่งประกอบไปด้วย

(1) พิจารณาจากบริบทโดยรวมของการออกกฎเกณฑ์มาบังคับใช้ หรือการตัดสินใจ หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ดังกล่าว

(2) ผลกระทบจากการจำกัดการแข่งขันนั้น เกิดขึ้นโดยเป็นปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่ และ

(3) ได้สัดส่วนในแง่ของการบรรลุวัตถุประสงค์แล้วหรือไม่

ซึ่งในการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในแต่ละองค์ประกอบนั้น เอกสารดังกล่าวของ คณะกรรมาธิการก็ได้อธิบายเอาไว้ดังต่อไปนี้

3.1.5.1. เป็นกฎเกณฑ์การแข่งขันที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่

ข้อพิจารณาแรกของการบังคับใช้กฎหมายต่อกฎการแข่งขันกีฬานั้น จะต้องพิจารณาจากบริบทโดยรวมของการออกกฎเกณฑ์มาบังคับใช้ หรือการตัดสินใจ หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ ซึ่งศาลมักจะพิจารณาโดยการ

³⁵ Case C-519/04 P David Meca-Medina and Igor Majcen V Commission [2006] ECR I-6991., Paragraph. 45 and 46.

³⁶ "Commission Staff Working Document - the Eu and Sport: Background and Context - Accompanying Document to the White Paper on Sport," (Brussel: COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, 2007).

วิเคราะห์ว่า กฎดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม (Legitimate Objectives) เพื่อที่จะรักษาคุณลักษณะเฉพาะของกีฬา (Specificity of Sport) หรือไม่

การพิจารณาถึงวัตถุประสงค์อันชอบธรรมนี้ มักจะเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่สุดที่ศาลจะต้องพิจารณาว่า กฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬานั้นขัดต่อกฎหมายหรือไม่อยู่เสมอ เนื่องจากหลาย ๆ ครั้ง องค์การกำกับดูแลการแข่งขันก็มักจะอ้างว่า กฎเกณฑ์ที่ออกมาบังคับใช้นั้นเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม โดยมุ่งเน้นต่อกิจกรรมทางด้านกีฬาโดยเฉพาะ มิใช่กิจกรรมทางเศรษฐกิจแต่อย่างใดอยู่เสมอ ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการธิการและศาลที่จะต้องพิจารณาและแยกแยะข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่ หรือแท้ที่จริงแล้ว เป็นเพียงกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจโดยตรง

โดยในการพิจารณาถึงวัตถุประสงค์อันชอบธรรมของการแข่งขันกีฬานั้น คณะกรรมการธิการได้อธิบายเอาไว้ใน Commission Staff Working Document ว่า “วัตถุประสงค์อันชอบธรรมของกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬานั้น หมายรวมถึงการบริหารจัดการภายในองค์กร ตามปกติเพื่อการแข่งขันกีฬา และอาจรวมถึงกรณีต่าง ๆ เช่น การดำเนินการใดเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่า การแข่งขันจะเป็นไปอย่างยุติธรรม และนักกีฬาที่เข้าแข่งขันทุกคนนั้นจะมีโอกาสเท่าเทียมกันในการแข่งขันนั้น การดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ผลการแข่งขันกีฬานั้นไม่สามารถคาดเดาได้ล่วงหน้า การปกป้องสุขภาพของนักกีฬา การรักษาความปลอดภัยของผู้เข้าชมการแข่งขัน การสนับสนุนส่งเสริมให้นักกีฬาเยาวชนได้รับการพัฒนา การทำให้มั่นใจว่าสถานะทางการเงินของสโมสรกีฬาหรือทีมกีฬานั้นมีความมั่นคง การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการทำให้การแข่งขันกีฬานั้นมีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ ในการพิจารณาว่ากฎเกณฑ์เหล่านั้นมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่นั้น จะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาอีกด้วย ซึ่งหมายถึง การแบ่งแยกระหว่างกลไกที่ทำให้การแข่งขันกีฬานั้นแยกออกจากการดำเนินการเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่น การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างผู้เข้าแข่งขันกีฬา เป็นต้น”³⁷

³⁷ Ibid., Section 2.1.5

ดังเช่นการบังคับใช้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับสารกระตุ้นต้องห้ามดังที่ศาลในคดี Meca-Medina ได้ตัดสินเอาไว้แล้ว ศาลได้ให้เหตุผลเอาไว้ว่า เหตุผลโดยทั่วไปของกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสารกระตุ้นต้องห้ามนั้น มีขึ้นเพื่อป้องกันการใช้สารกระตุ้นต้องห้ามเพื่อให้การแข่งขันกีฬาเป็นไปอย่างยุติธรรม รวมถึงมีความจำเป็นที่จะต้องรักษาความเท่าเทียมของโอกาสสำหรับนักกีฬาทุกคน สุขภาพของนักกีฬา ความซื่อตรง และวัตถุประสงค์ของการแข่งขันกีฬา รวมถึงคุณค่าด้านจริยธรรมในการแข่งขันกีฬาอีกด้วย³⁸ ดังนั้น กฎเกณฑ์ดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา และเป็นกฎที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม

ในทางกลับกัน หากกฎเกณฑ์ที่องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันบังคับใช้นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจขององค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น การเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง หรือการพัฒนาความนิยมของการแข่งขันให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กฎเกณฑ์ในลักษณะนี้ จะต้องอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าทุกกรณี ไม่ว่าจะมีความร่วมมือกันตามมาตรา 101 หรือการใช้อำนาจเหนือตลาดในการออกกฎเกณฑ์ตามมาตรา 102 ก็ตาม แต่อย่างไรก็ตาม กฎเกณฑ์ในลักษณะนี้ ก็มักจะได้รับการยกเว้นตามบทบัญญัติของกฎหมาย ตามมาตรา 101(3) หากสามารถพิสูจน์ได้ว่า ข้อตกลงดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการแข่งขันกีฬา

ยกตัวอย่างเช่น กรณีการจำหน่ายสิทธิทางด้านสื่อในการแข่งขันกีฬาโดยลักษณะการร่วมค้า ซึ่งคณะกรรมการการค้าเคยตัดสินไว้ในกรณีการขายลิขสิทธิ์ของรายการยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก ของยูฟ่า การจำหน่ายสิทธิทางด้านสื่อในการแข่งขันกีฬาโดยลักษณะการร่วมค้าของยูฟ่า นั้น มิใช่กฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมต่อการแข่งขันกีฬาแต่อย่างใด เนื่องจากประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลจากการขายลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวนั้นคือการเพิ่มมูลค่าการถ่ายทอดสดให้มากขึ้น และแม้ว่าจะไม่มีกฎเกณฑ์ดังกล่าว สโมสรแต่ละสโมสรก็สามารถขายลิขสิทธิ์และสิทธิทางการค้าของตนให้กับผู้อื่นเพื่อหารายได้เข้าสู่สโมสรได้อยู่แล้ว จึงเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์โดยตรงต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ตาม กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ส่งผลให้เกิดการ

³⁸ Case C-519/04 P David Meca-Medina and Igor Majcen V Commission [2006] Ecr I-6991., Paragraph 43

พัฒนาการผลิต หรือการจัดจำหน่ายสินค้า และการแบ่งจำหน่ายลิขสิทธิ์ในหลายแพ็คเกจผ่านการประมูลก็ไม่ได้เป็นการจำกัดการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ของผู้เข้าแข่งขันรายต่าง ๆ อีกด้วย ดังนั้น ถึงแม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะขัดต่อมาตรา 101(1) แต่ก็ได้รับยกเว้นตามมาตรา 101(3)³⁹

3.1.5.2. ผลกระทบจากกฎดังกล่าวเกิดขึ้นโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่

เมื่อพิจารณาแล้วว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา ประการต่อมาที่จะต้องพิจารณาคือ ผลกระทบจากการจำกัดการแข่งขันนั้น เกิดขึ้นโดยเป็นปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมนั้นหรือไม่ หากกฎเกณฑ์ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมต่อการแข่งขันกีฬาแล้ว ศาลก็จะต้องพิจารณาว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้น เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นตามปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์นั้นหรือไม่

ยกตัวอย่างเช่นในคดี Meca-Medina ซึ่งนักกีฬาได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการถูกลงโทษพักการแข่งขันจากกฎการห้ามใช้สารกระตุ้นต้องห้าม และไม่สามารถประกอบธุรกิจในการหารายได้จากการแข่งขันกีฬาได้ชั่วคราวจากการใช้สารกระตุ้น ซึ่งผลกระทบดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากหากไม่มีบทลงโทษใด ๆ ตามมาจากการละเมิดกฎดังกล่าวแล้ว กฎดังกล่าวก็จะมีสภาพบังคับใด ๆ เพื่อที่จะทำให้กฎดังกล่าวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมในการรักษาการแข่งขันกีฬาที่เท่าเทียมกัน ดังนั้น บทลงโทษดังกล่าว จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อรักษาสภาพบังคับของกฎการห้ามแข่งขันเนื่องจากการใช้สารกระตุ้นให้คงอยู่ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเสรีภาพของนักกีฬาจึงเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นอยู่แล้วปกติวิสัยของกฎการห้ามใช้สารกระตุ้นต้องห้ามเหล่านี้⁴⁰

³⁹ 2003/778/Ec: Commission Decision of 23 July 2003 Relating to a Proceeding Pursuant to Article 81 of the Ec Treaty and Article 53 of the Eea Agreement (Comp/C.2-37.398 — Joint Selling of the Commercial Rights of the Uefa Champions League).

⁴⁰ Case C-519/04 P David Meca-Medina and Igor Majcen V Commission [2006] ECR I-6991., Paragraph 44

3.1.5.3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นได้สัดส่วนต่อการบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมแล้วหรือไม่

นอกจากจะพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาเป็นปกติวิสัยแล้วนั้น กฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาดังกล่าว จะต้องได้สัดส่วนพอเหมาะที่จะไม่ละเมิดต่อมาตรา 101(1) และ มาตรา 102 ด้วย โดยจะต้องบังคับใช้อย่างโปร่งใส มีวัตถุประสงค์ และไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ⁴¹ ซึ่งการพิจารณาว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวได้สัดส่วนในแง่ของการบรรลุวัตถุประสงค์แล้วหรือไม่ นั้น ศาลยุติธรรมยุโรปพิจารณาโดยการตรวจสอบโดยพิจารณาถึง (1) ขอบเขตของการแบนห้ามทำการแข่งขัน และ (2) ความรุนแรงของบทลงโทษของกฎดังกล่าว⁴²

โดยในคดี Meca-Medina นั้นศาลจะพิจารณาว่า อัตราโทษสูงสุดของการแบนนักกีฬาไม่ให้ลงทำการแข่งขันโดยองค์การกำกับดูแลการแข่งขันจากการใช้สารกระตุ้นนั้นได้ สัดส่วนแล้วหรือไม่ และได้สรุปผลว่า การจำกัดการแข่งขันดังในคดีดังกล่าวมีจุดเริ่มต้นมาจากการ กำหนดความเป็นมืออาชีพของนักกีฬา และมีได้เกินขอบเขตใด ๆ ไปกว่าความจำเป็นที่จะต้องคง สถานะของการแข่งขันกีฬาให้เป็นไปอย่างสมควรจะเป็น⁴³ ทั้งนี้ การพิจารณาการได้สัดส่วนดังกล่าวนี้ จะต้องพิจารณาเป็นรายคดีไปโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องและพฤติการณ์ของคดีด้วย⁴⁴

3.1.6. ตัวอย่างข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมต่อการแข่งขันกีฬา

การพิจารณาว่ากฎเกณฑ์ใดบ้างที่จะเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม เพื่อที่จะรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬานั้น จะต้องพิจารณาเป็นรายคดีไป ดังนั้น

⁴¹ "Commission Staff Working Document - the Eu and Sport: Background and Context - Accompanying Document to the White Paper on Sport."

⁴² Stein and Kienapfel, "The Application of Articles 81 and 82 Ec in the Sport Sector," Competition Policy Newsletter.

⁴³ Case C-519/04 P David Meca-Medina and Igor Majcen V Commission [2006] Ecr I-6991., Paragraph 54

⁴⁴ "Commission Staff Working Document - the Eu and Sport: Background and Context - Accompanying Document to the White Paper on Sport."

เพื่อที่จะชี้ชัดว่ากฎเกณฑ์ใดมีวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงจะอาจจะต้องเกิดข้อเท็จจริงเพื่อให้ศาลพิจารณาเสียก่อน โดยผู้เขียนจะยกตัวอย่างกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาที่ผ่านการพิจารณาคดีของคณะกรรมการธิการและศาลว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม นอกจากนี้ ผู้เขียนจะยกตัวอย่างการพิจารณาในคดีเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของยูฟ่าเพื่อห้ามถือสิทธิความเป็นเจ้าของในหลายสโมสรกีฬาฟุตบอลพร้อมกัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.6.1. ข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์ของยูฟ่าเพื่อห้ามถือสิทธิความเป็นเจ้าของในหลายสโมสรกีฬาฟุตบอลพร้อมกัน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า กรณีกฎเกณฑ์การห้ามถือสิทธิความเป็นเจ้าของในหลายสโมสรกีฬาฟุตบอลพร้อมกัน (multiple ownership of football clubs) นั้น เป็นหนึ่งในกฎเกณฑ์ที่ศาลเคยได้มีคำพิพากษาเอาไว้ว่า เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ซึ่งในหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดในคดีว่า คณะกรรมการนั้น ได้พิจารณาประเด็นดังกล่าวอย่างไร และใช้หลักเกณฑ์ใดบ้างในการพิจารณาเพื่อเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นเกี่ยวกับกรณีการพิจารณากฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม

โดยข้อพิพาทในกรณีนี้ เกิดขึ้นเมื่อยูฟ่า ได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการธิการยุโรป เพื่อขอให้คณะกรรมการพิจารณาว่า กฎการห้ามถือสิทธิความเป็นเจ้าของในหลายสโมสรพร้อมกันของยูฟ่า เป็นกฎเกณฑ์ที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 83(3) (มาตรา 101(3) ในปัจจุบัน) โดยกฎดังกล่าว มีชื่อว่า “กฎเกณฑ์ของยูฟ่าเพื่อความซื่อตรงในการแข่งขันของสโมสร เกี่ยวกับการรักษาความอิสระของสโมสร” (Integrity of the UEFA club competitions: independence of clubs) ซึ่งกำลังจะบังคับใช้เพื่อห้ามสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขันระดับสโมสรซึ่งจัดการแข่งขันโดยยูฟ่าทั้งหมดมีเจ้าของเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เช่น มีผู้ถือหุ้นซึ่งเข้าถือหุ้นหลายสโมสรพร้อมกัน หรือมีอำนาจบริหารสโมสรหลายสโมสรพร้อมกัน เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ยูฟ่าได้ยื่นเรื่องให้กับคณะกรรมการพิจารณา ENIC, Plc บริษัทมหาชนจำกัดซึ่งซื้อหุ้นอยู่ในตลาดหุ้นลอนดอน ก็ได้ยื่นคำคัดค้านต่อคณะกรรมการเพื่อคัดค้านคำร้องดังกล่าวของยูฟ่า ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2000⁴⁵ เนื่องจาก ENIC, Plc ได้ร่วมลงทุนกับสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ โดยการเข้าซื้อหุ้นของสโมสรต่าง ๆ ไว้แล้วในขณะนั้น จำนวน 5 สโมสร⁴⁶ กฎดังกล่าวจึงทำให้บริษัทได้รับผลกระทบโดยตรงต่อการลงทุน ENIC, Plc. จึงได้คัดค้านกฎของยูฟ่าต่อคณะกรรมการว่า ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสหภาพยุโรป ตามมาตรา 81 และ 82 ของสนธิสัญญาโรม (มาตรา 101 และ 102 ในปัจจุบัน)

โดยในคำคัดค้านนั้น ENIC, Plc. ได้กล่าวว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการตัดสินใจโดยสมาคมขององค์กรธุรกิจซึ่งจำกัดและบิดเบือนการแข่งขันในตลาดการลงทุนในสโมสรกีฬาฟุตบอล เนื่องจากกฎดังกล่าว ได้ห้ามและจำกัดการลงทุนต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป และส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลต่อความสามารถทางด้านเศรษฐกิจในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ซึ่งมีเป็นธุรกิจที่มีสโมสรชั้นนำเพียงไม่กี่สโมสรที่มีอำนาจเหนือตลาดและได้เปรียบสโมสรระดับกลาง หรือสโมสรเล็ก และจะส่งผลกระทบต่อหลักของความไม่แน่นอนของผลการแข่งขันตามมา นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันในตลาดการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอล ซึ่งทำให้รายได้ของนักกีฬาฟุตบอลลดลงด้วย อันจะส่งผลตามมาทำให้สโมสรเหล่านี้ มีรายได้จากการประกอบธุรกิจในด้านต่าง ๆ เช่น ค่าลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสด การจำหน่ายตั๋วเข้าชม การจำหน่ายของที่ระลึก ลดน้อยลงไปด้วย จากการทำที่ไม่สามารถดึงดูดนักกีฬาฟุตบอลชื่อดังเข้าร่วมทีมได้ เพราะขาดการลงทุนจากนักลงทุนต่าง ๆ ทั้งนี้ การพิจารณาของข้อร้องเรียนโดยคณะกรรมการได้มีการพิจารณาและตัดสินดังนี้

1. ตลาดที่เกี่ยวข้อง

⁴⁵ Case Comp/37 806, Enic/Uefa (Enic)

⁴⁶ Ibid., Paragraph 6: สโมสร 5 สโมสรดังกล่าวซึ่ง Enic, Plc. ถือหุ้นอยู่ ประกอบด้วยสโมสรฟุตบอลกลาสโกว์ เรนเจอร์ส ในประเทศสกอตแลนด์ (ถือหุ้นจำนวน 25.1%) สโมสรฟุตบอลเอฟซี บาเซล ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ (ถือหุ้นจำนวน 50%) สโมสรฟุตบอลวิเซนซ่า กัลโช่ ในประเทศอิตาลี (ถือหุ้นจำนวน 99.9%) สโมสรสลาเวีย ปราก ในประเทศสาธารณรัฐเช็ก (ถือหุ้นจำนวน 96.7%) สโมสรฟุตบอลเออีเค เอเธนส์ ในประเทศกรีซ (ถือหุ้นจำนวน 47%) และล่าสุดในขณะฟ้องคดี คือ สโมสรฟุตบอลท็อตแนม ฮ็อตสเปอร์ ในประเทศอังกฤษ (ถือหุ้นจำนวน 29.9%)

จากข้อร้องเรียนของ ENIC นั้น บริษัทได้กล่าวอ้างว่า ตลาดที่เกี่ยวข้อง (relevant market) กับกรณีการห้ามสโมสรที่เจ้าของเดียวกันลงทำการแข่งขันในรายการของยูฟ่า นั้น คือ ตลาดในการแข่งขันการลงทุนเพื่อความเป็นเจ้าของในสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป ซึ่งมีทั้งการแข่งขันจากทางด้านอุปสงค์ (demand side) ของการลงทุน ซึ่งสโมสรจะต้องแข่งขันกันเพื่อหาเงินทุนจากนักลงทุนเข้าสู่สโมสรของตน และกรณีของตลาดจากทางด้านอุปทาน (supply side) ซึ่งนักลงทุนรายต่าง ๆ จะต้องแข่งขันเพื่อลงทุนเป็นเจ้าของในสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ⁴⁷

นอกจากนี้ ENIC, Plc. ยังได้กล่าวอ้างถึงการจำกัดความของตลาดตามที่ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา (Court of Arbitration for Sport - CAS) ได้เคยให้นิยามเอาไว้ตามคำชี้ขาดเอาไว้ในคดี AEK Athens and Slavia Prague v UEFA แม้ว่าศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาได้จำกัดความตลาดทางด้านอุปสงค์และตลาดทางด้านอุปทานในทางตรงกันข้ามกันกับที่ ENIC กล่าวอ้างก็ตาม กล่าวคือ ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬามองว่า ตลาดจากทางด้านอุปสงค์คือ ตลาดผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเป็นเจ้าของสโมสรที่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันของยูฟ่าได้ และตลาดจากด้านอุปทานคือ ตลาดสำหรับความเป็นไปได้ในการจำหน่ายความเป็นเจ้าของสโมสรดังกล่าว ซึ่งจะเห็นได้ว่า ศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาได้จำกัดความตลาดแคบกว่าที่ ENIC กล่าวอ้างด้วย⁴⁸

2. สถานะขององค์กรธุรกิจและลักษณะของความร่วมมือน

คณะกรรมการได้พิจารณาและตัดสินว่า ยูฟ่า นั้น มีสถานะเป็นสมาคมขององค์กรธุรกิจภายใต้ความหมายของสนธิสัญญา และตัวยูฟ่าเองนั้น ยังมีสถานะเป็นองค์กรธุรกิจเช่นกัน⁴⁹ โดยกฎเกณฑ์ของยูฟ่าเพื่อความเชื่อตรงในการแข่งขันรายการต่าง ๆ ในระดับสโมสรของยูฟ่า เกี่ยวกับการรักษาความอิสระของสโมสร เป็นการตัดสินใจของสมาคมขององค์กรธุรกิจ

⁴⁷ Ibid., Paragraph 10

⁴⁸ Ibid., Paragraph 10

⁴⁹ Ibid., Paragraph 25

(Decisions by Associations of Undertakings) ในความหมายของมาตรา 81(1) เนื่องจากกฎดังกล่าว ได้ร่างขึ้นโดย UEFA Executive Committee⁵⁰

3. มีวัตถุประสงค์หรือผลกระทบเป็นการจำกัดการกีดกัน จำกัด หรือ บิดเบือนการแข่งขัน ซึ่งขัดต่อมาตรา 81(1) หรือไม่

คณะกรรมการได้พิจารณาตามหลัก Wouters Test แล้ว และพบว่า วัตถุประสงค์ของกฎนั้นไม่ได้มีขึ้นเพื่อเป็นการบิดเบือนการแข่งขัน หากแต่กฎดังกล่าวมี วัตถุประสงค์หลัก คือ การปกป้องความซื่อตรงในการแข่งขัน และหลีกเลี่ยงการขัดกันของผลประโยชน์ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่มีสโมสรมากกว่าหนึ่งสโมสรถูกควบคุมโดยเจ้าของคนเดียว หรือบริหารงานโดยคนเดียว และลงแข่งขันในรายการเดียวกันอีกด้วย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาความไม่แน่นอนของผลการแข่งขันที่จะเกิดขึ้น และเป็นการรับประกันต่อผู้บริโภคได้ว่า เกมการแข่งขันระหว่างสโมสรนั้นจะเป็นไปอย่างซื่อตรง ซึ่งหากมีเจ้าของเดียวกันแล้วก็จะก่อให้เกิดความสงสัยต่อผู้บริโภคได้⁵¹ ดังนั้น แฟน ๆ ผู้สนับสนุนการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในฐานะผู้บริโภคเหล่านี้ ก็จะยังคงสนับสนุนการแข่งขันต่อไปหากการแข่งขันนั้นเป็นธรรมและไม่มีข้อเคลือบแคลง

และในแง่ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกฎนั้น ตามหลัก Wouters Test แล้วเนื่องจากเมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์แล้ว กฎเกณฑ์ดังกล่าวมีเพื่อปกป้องคุณลักษณะเฉพาะของกีฬา และผลกระทบดังกล่าวที่เกิดขึ้นจากกฎนั้นเป็นปกติวิสัยอยู่แล้วจากความพยายามที่จะทำให้ความน่าเชื่อถือของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั่วทั้งยุโรปคงอยู่ต่อไป หากไม่มีกฎของยูฟ่า การทำงานอย่างเหมาะสมของตลาดซึ่งสโมสรได้พัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจอาจเจอกับภัยคุกคามได้ เนื่องจากในความรู้สึกนึกคิดของสาธารณะชนต่อการแข่งขันกีฬานั้น ความยุติธรรมและความซื่อตรง เป็นเงื่อนไขสำคัญประการแรก ๆ ที่ขาดไม่ได้ในการรักษาผลประโยชน์และความสามารถในการทำ

⁵⁰ Ibid., Paragraph 26

⁵¹ Ibid., paragraph 28

การตลาดของการแข่งขันกีฬา ซึ่งหากการแข่งขันของยูฟ่าไม่สามารถรักษาความน่าเชื่อถือดังกล่าวได้ แล้ว คุณค่าในสายต่อของผู้ชมการแข่งขันซึ่งเป็นผู้บริโภคก็จะลดลงตามไปด้วย⁵²

นอกจากนี้ กฎดังกล่าวเป็นเพียงการห้ามสโมสรซึ่งอาจมีเจ้าของและผู้บริหารเดียวกันลงทำการแข่งขันในรายการเดียวกันของยูฟ่าเท่านั้น นักลงทุนยังสามารถลงทุนในสโมสรก็ได้ในสโมสรที่ไม่ได้เข้าแข่งขันในรายการของยูฟ่า กฎดังกล่าวจึงไม่ได้ทำให้นักลงทุนหมดโอกาสในการลงทุนในสโมสรกีฬาฟุตบอลอื่น ๆ และหากสโมสรซึ่งมีเจ้าของเดียวกันเหล่านั้นสามารถผ่านเข้าไปแข่งขันในรายการของยูฟ่าพร้อมกันได้ จะมีเพียงหนึ่งในสโมสรเท่านั้นที่จะได้เข้าร่วมแข่งขันดังกล่าว เป็นความเสี่ยงที่ผู้ลงทุนจะต้องรับไว้เอง⁵³ และกฎดังกล่าวก็ไม่ได้เกินความจำเป็นในการรักษาเป้าหมายซึ่งมีความชอบธรรมในการรักษาความน่าเชื่อถือในการแข่งขันซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคแต่อย่างใด⁵⁴ ดังนั้น กฎดังกล่าว จึงอยู่นอกเหนือขอบเขตของมาตรา 81(1)⁵⁵

จากกรณีนี้จะเห็นได้ว่า ในแง่วัตถุประสงค์ของกฎนั้น กฎดังกล่าวไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่มุ่งต่อการจำกัดการแข่งขันหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เนื่องจากกฎเกณฑ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความไม่แน่นอนของผลการแข่งขันที่จะเกิดขึ้น และเป็นการรับประกันต่อผู้บริโภคได้ว่า เกมการแข่งขันระหว่างสโมสรนั้นจะเป็นไปอย่างซื่อตรง ซึ่งหากมีเจ้าของเดียวกันแล้วก็จะอาจจะก่อให้เกิดความสงสัยต่อผู้บริโภคได้⁵⁶ อันเป็นคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาประการหนึ่ง เช่นเดียวกับกับคดีของ Meca-Medina ซึ่งกฎการห้ามใช้สารกระตุ้นต้องห้ามมีวัตถุประสงค์เพื่อการรักษาความยุติธรรมในการแข่งขันกีฬาเช่นกัน แต่ด้วยวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังเช่นการห้ามใช้สารกระตุ้นซึ่งจำเป็นจะต้องลงโทษนักกีฬาโดยการห้ามลงแข่งชั่วคราว หรือในคดีนี้ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องห้ามสโมสรที่เข้าแข่งในรายการเดียวกันมีเจ้าของซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน จนทำให้นักลงทุนเสียผลประโยชน์จากการ

⁵² Ibid., paragraph 30-31

⁵³ Ibid., paragraph 34

⁵⁴ Ibid., paragraph 41

⁵⁵ Ibid., paragraph 42

⁵⁶ Case Comp/37 806: Enic / Uefa [2002].

ลงทุนได้ ดังนั้น จึงไม่ควรพิจารณาว่า การกระทำดังกล่าวนั้น ชัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า เนื่องจากเป็นกฎเกณฑ์ที่บังคับใช้เพื่อที่จะรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาเอาไว้นั่นเอง

4. เป็นการกระทำละเมิดโดยผู้มีอำนาจเหนือตลาด (Abusive of Dominant) ตามมาตรา 82 หรือไม่

ในคดีนี้ ENIC, Plc. ได้กล่าวหาต่อยูฟ่าว่า ยูฟ่าได้ใช้เอกสิทธิ์ของสถานะผู้มีอำนาจเหนือตลาด หรือร่วมกันกับสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ ในการใช้เอกสิทธิ์ของสถานะเหนือตลาดดังกล่าว เพื่อละเมิดต่อตลาดในการจัดการแข่งขันของยูฟ่าและตลาดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการออกกฎการห้ามถือสิทธิความเป็นเจ้าของในหลายสโมสรซึ่งเข้าแข่งขันในรายการระดับสโมสรของยูฟ่า ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดต่อ ENIC และเป็นความผิดตามมาตรา 82

กรณีนี้คณะกรรมการมิได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า ยูฟ่ามีสถานะเป็นองค์กรที่มีอำนาจเหนือตลาดหรือไม่อย่างไร แต่คณะกรรมการได้เข้าถึงสถานะของยูฟ่าว่า ยูฟ่ามีสถานะเป็น “สมาคมของสมาคมขององค์กรธุรกิจ” จากการรวมกลุ่มกันของสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป⁵⁷ โดยคณะกรรมการ ได้เน้นไปที่การพิจารณาองค์ประกอบของการกระทำละเมิด (abuse) ของพฤติกรรมดังกล่าว โดยการตั้งข้อสมมติขึ้นว่า หากยูฟ่าและสมาคมกีฬาฟุตบอลเหล่านั้น มีสถานะเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดจริง ๆ ตามที่ผู้ร้องได้กล่าวหาแล้ว กฎดังกล่าวจะเป็นการกระทำละเมิดของผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดหรือไม่ โดยผู้ร้องได้กล่าวหาว่า กฎดังกล่าวมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ (discrimination) ระหว่างสโมสรต่าง ๆ เนื่องจาก ENIC โดนบีบบังคับจากกฎดังกล่าวให้จะต้องขายหุ้นที่ ENIC ถืออยู่ในสโมสรต่าง ๆ ออกไป และเลือกถือหุ้นที่เหลือเพียงแค่บางสโมสรเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการก็ไม่พบหลักฐานว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด⁵⁸ นอกจากนี้ การออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวก็เป็นการกระทำที่สมเหตุสมผลแล้ว ดังนั้น กฎดังกล่าว จึงไม่เป็นเป็นการกระทำละเมิดของผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาด ตามมาตรา 82 แต่

⁵⁷ Ibid., paragraph 44

⁵⁸ Ibid., paragraph 45

อย่างไร เนื่องจากคณะกรรมการไม่พบหลักฐานใด ๆ ที่ชี้ชัดว่า เป็นการกระทำละเมิดของผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาด⁵⁹

5. สรุปผลคดี

คดีนี้ เป็นอีกหนึ่งคดีที่แสดงให้เห็นถึงการพิจารณากรณีที่กฎเกณฑ์ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันในกีฬาฟุตบอล ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์โดยตรงต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ หรือการประกอบธุรกิจระหว่างผู้เข้าแข่งขันในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลแต่อย่างไร แต่กฎเกณฑ์การห้ามถือสิทธิในหลายสโมสรพร้อมกันนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการปกป้องความซื่อตรงในการแข่งขัน และหลีกเลี่ยงการขัดกันของผลประโยชน์ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ในกรณีที่มีสโมสรมากกว่าหนึ่งสโมสรถูกควบคุมโดยเจ้าของคนเดียวกัน หรือบริหารงานโดยคนเดียวกัน และลงแข่งขันในรายการเดียวกันเท่านั้น จึงไม่ได้มีวัตถุประสงค์ต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้กฎดังกล่าว ซึ่งทำให้ Enic, Plc จะต้องขายหุ้นของตัวเองทิ้งไปนั้น ก็เป็นผลโดยปกติวิสัยจากการห้ามถือครองสิทธิหลายสโมสรเพื่อปกป้องความซื่อตรงของการแข่งขันแล้ว นอกจากนี้ ผลกระทบที่เกิดขึ้น ยังได้มีส่วนต่อการจำกัดการแข่งขันอีกด้วย เนื่องจากกฎดังกล่าวนั้น ห้าม Enic, Plc. ถือครองหุ้นในสโมสรที่เข้ารายการยูฟ่า แชมเปียนส์ ลีก พร้อมกันหลายสโมสรเท่านั้น Enic, Plc. ยังสามารถลงทุนในสโมสรอื่น ๆ ที่มีได้เข้าแข่งขันได้รายการดังกล่าวก็สโมสรก็ได้ โดยไม่มีข้อห้ามแต่อย่างใด ดังนั้น กฎเกณฑ์ดังกล่าว จึงเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมต่อคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลแล้ว กฎดังกล่าวจึงไม่ขัดต่อมาตรา 81(1) เช่นเดียวกับกับความผิดในกรณีการใช้อำนาจเหนือตลาดละเมิดต่อการแข่งขัน ซึ่งคณะกรรมการในคดีนี้พิจารณาแล้วว่า ลักษณะของกฎเกณฑ์ดังกล่าวก็มีได้มีลักษณะเป็นการละเมิดต่อการแข่งขันในตลาดที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด

ตารางที่ 1 ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีกฎการห้ามถือสิทธิความเป็นเจ้าของสโมสรกีฬาฟุตบอลพร้อมกันหลายสโมสรของยูฟ่า

1. ประเด็นพิพาทใน	กฎของยูฟ่าซึ่งห้ามถือสิทธิความเป็นเจ้าของสโมสรที่เข้าแข่งขันใน
-------------------	--

⁵⁹ Ibid., paragraph 46

คดี	รายการยูฟ่า แชมเปียนส์ ลีก พร้อมกันหลายสโมสร
2. ตลาดที่เกี่ยวข้อง	ตลาดการลงทุนในสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ
3. พฤติกรรมความ ร่วมมือที่ขัดต่อ กฎหมายตามมาตรา 101	เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความซื่อตรงของการ แข่งขัน และผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปกติวิสัยและได้สัดส่วนต่อ ข้อห้ามดังกล่าว ดังนั้น จึงไม่ต้องนำกฎหมายตามมาตรา 101 มา พิจารณาว่า เป็นการร่วมมือที่ขัดต่อกฎหมายหรือไม่
4. มีวัตถุประสงค์อัน ชอบธรรมเพื่อรักษา หลักคุณลักษณะ เฉพาะของกีฬาหรือไม่	มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาหลักคุณลักษณะเฉพาะของ กีฬา
5. เป็นการใช้อำนาจ เหนือตลาดละเมิดต่อ ผู้ประกอบการธุรกิจ ในตลาดหรือไม่	คณะกรรมการไม่ได้อินจันย แต่ใช้วิธีสมมติขึ้นว่า หากยูฟ่ามี อำนาจเหนือตลาดจริง ๆ จะเป็นอย่างไร ซึ่งคณะกรรมการมอง ว่า จากการที่กฎดังกล่าวมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษา หลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬา จึงไม่มีพฤติกรรมเป็นการละเมิด ต่อผู้ประกอบการรายอื่น
สรุปผลคดี	ไม่ขัดต่อมาตรา 101 และ 102 เนื่องจากเป็นกฎเกณฑ์ที่ วัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาหลักคุณลักษณะเฉพาะของ กีฬา

3.1.6.2. ข้อพิพาทอื่น ๆ ที่คณะกรรมการและศาลเคย พิจารณาว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม

นอกจากกรณีของการถือสิทธิความเป็นเจ้าของในหลายสโมสรพร้อมกัน
แล้วนั้น ยังมีกรณีพิพาทอื่น ๆ ซึ่งศาลได้เคยตัดสินเอาไว้ว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม
เช่นกัน โดย Philip Kienapfel และ Andreas Stein ผู้อำนวยการด้านการแข่งขันทางการค้า
(Directorate-General for Competition) ของหน่วยที่ A-5 และ F-2 ของสหภาพยุโรป ได้เขียน
บทความเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาของคดี Meca-Medina และได้มีการสรุปตัวอย่างกฎเกณฑ์

ในลักษณะต่าง ๆ ที่สหภาพยุโรปได้เคยพิจารณาเอาไว้ว่า กฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาใดบ้างเป็น กฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมและไม่ขัดต่อกฎหมายเนื่องจากผลกระทบเกิดขึ้นโดยปกติวิสัย และได้สัดส่วน โดยมีตัวอย่างกฎหมายในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมที่เคย ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลเอาไว้⁶⁰ ดังนี้

- **กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ศาลกระตุ้นต้องห้าม** ซึ่งเป็นกรณีพิพาทในคดี Meca-Medina⁶¹ ในการแข่งขันกีฬาวายน้ำ ซึ่งได้กล่าวถึงไปแล้วนั่นเอง โดยศาลพิจารณาว่า กฎเกณฑ์เกี่ยวกับศาลกระตุ้นต้องห้าม นั้น มีขึ้นเพื่อป้องกันการใช้สารกระตุ้นต้องห้ามเพื่อให้การแข่งขันกีฬาเป็นไปอย่างยุติธรรม รวมถึงมีความจำเป็นที่จะต้องรักษาความเท่าเทียมของโอกาสสำหรับ นักกีฬาทุกคน สุขภาพของนักกีฬา ความซื่อตรง และวัตถุประสงค์ของการแข่งขันกีฬา รวมถึงคุณค่า ด้านจริยธรรมในการแข่งขันกีฬาอีกด้วย ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมการโดยรวมของการออก กฎเกณฑ์แล้ว ถึงแม้ว่ากฎหมายห้ามใช้สารกระตุ้นนั้นจะออกบังคับใช้ในรูปแบบของการตัดสินใจของ สมาคมขององค์กรธุรกิจ (decision of an association of undertakings) และผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยการใช้กฎนั้นได้ทำให้นักกีฬาทั้งสองผู้ฟ้องคดีจะต้องถูกกีดกันออกไปจากการแข่งขันในตลาดการ แข่งขันกีฬาอาชีพในรายการต่าง ๆ ก็ตาม⁶² แต่กฎดังกล่าวก็มิได้ก่อให้เกิดการจำกัดการแข่งขันใด ๆ ซึ่งขัดแย้งกับตลาดร่วม (common market) ภายใต้ความหมายตามมาตรา 81 (และ 82) ของ สนธิสัญญา เนื่องจากกฎดังกล่าวนั้นพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า มีวัตถุประสงค์โดยชอบธรรม⁶³

กฎเกณฑ์การแข่งขันแบบเหย้าและเยือน ซึ่งเป็นกรณีพิพาทในคดี สโมสรกีฬาฟุตบอล Lille ในลีกของประเทศฝรั่งเศส ฟ้องคดีต่อยูฟ่าที่สั่งห้ามสโมสรกีฬาฟุตบอล Excelsior Mouscron จากประเทศเบลเยียม ย้ายมาเล่นในสนามเหย้าของสโมสรตน ซึ่งศาลมองว่า การสั่งห้ามสโมสรไม่ให้ย้ายสนามแข่งขัน และเล่นในสนามแข่งขันของตนเมื่อต้องเล่นเป็นทีมเหย้าตาม

⁶⁰ Stein and Kienapfel, "The Application of Articles 81 and 82 Ec in the Sport Sector," Competition Policy Newsletter.

⁶¹ Case C-519/04 P David Meca-Medina and Igor Majcen V Commission [2006] Ecr I-6991.

⁶² Ibid., Paragraph 47

⁶³ Ibid., Paragraph 45

กฎการแข่งขันเหย้าเยือนนั้น เป็นกฎที่มีขึ้นเพื่อปกป้องความเท่าเทียมกันของคู่แข่งในการแข่งขัน กีฬาไม่ให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบกัน จึงไม่อยู่ภายใต้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า⁶⁴

- **กฎเกณฑ์การกำหนดช่วงเวลาของตลาดการโอนย้ายนักกีฬา** ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 เรื่องตลาดการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอลระหว่างสโมสร ซึ่งมีการกำหนดช่วงเวลาโอนย้ายเอาไว้จำกัด ทำให้นักกีฬาฟุตบอลไม่สามารถย้ายทีมเมื่อไหร่ก็ได้ตามที่ตนเองต้องการ ซึ่งกฎเกณฑ์ในลักษณะนี้ก็ได้เกิดข้อพิพาทเช่นกันในคดี Lehtonen⁶⁵ ซึ่งเป็นกรณีที่สหพันธ์บาสเก็ตบอลนานาชาติได้กำหนดไว้ให้นักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันลงทะเบียนเข้าแข่งขันกับสโมสรบาสเก็ตบอลได้เฉพาะในเวลาที่กำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งทำให้นักกีฬาบาสเก็ตบอลจะต้องรอจนกว่าจะจบฤดูกาลแข่งขัน ซึ่งศาลตัดสินว่ากฎดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้การแข่งขันกีฬามีความสมดุลกันระหว่างคู่แข่งมายิ่งขึ้น เพราะหากปล่อยให้มีการโอนย้ายเมื่อไหร่ก็ได้แล้ว การแข่งขันก็จะไม่สนุกตื่นเต้นอีกต่อไป จึงเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

3.1.7. ตัวอย่างข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ

จากคำตัดสินของคณะกรรมการและคำพิพากษาของศาลยุติธรรมแห่งยุโรปนั้น จะเห็นได้ว่า ศาลหรือคณะกรรมการ จะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการออกกฎเกณฑ์ดังกล่าว ก่อนเป็นอันดับแรกว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวมี วัตถุประสงค์ต่อการแข่งขันกีฬา หรือเป็นกฎเกณฑ์ที่มี วัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจของการแข่งขันกีฬาเอง ซึ่งหาพบว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์โดยตรงต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจแล้ว ก็จะต้องพิจารณาการปรับใช้กฎหมายตามหลักเกณฑ์ปกติ

โดยจะเห็นได้จากคดีการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับใบอนุญาตการประกอบอาชีพเป็นฟุตบอลเอเยนต์ของฟีฟ่า ซึ่งศาลได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า ลักษณะของกฎเกณฑ์เหล่านี้ เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Activity) มากกว่ากฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ทางด้านกีฬา เพื่อที่จะรักษาหลักการคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา ดังนั้น จึงต้องปรับใช้กฎหมายการ

⁶⁴ Commission Decision of 9 December 1999, Case 36851, C.U. De Lille/UEFA (Mouscron).

⁶⁵ Case C-176/96, Lehtonen Et Al V. FRSB, [2000] ECR, I-2681.

แข่งขันทางการค้าต่อกรณีเหล่านี้ด้วย จึงทำให้องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันซึ่งออกกฎเกณฑ์เหล่านี้จะต้องพิสูจน์ถึงประโยชน์ของกฎเกณฑ์เหล่านี้ภายใต้ข้อยกเว้นตามมาตรา 101(3) แทน

3.1.7.1. ข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์ใบอนุญาตฟุตบอลเอเยนต์ของฟีฟ่า

กรณีเป็นกรณีเกี่ยวกับการออกกฎเกณฑ์ของฟีฟ่าเกี่ยวกับใบอนุญาตการประกอบอาชีพเป็นตัวแทนหน้าของนักกีฬาฟุตบอล หรือที่มักจะเรียกกันว่า “ฟุตบอลเอเยนต์” ซึ่งบังคับใช้ต่อการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั่วโลก โดย Laurent Piau ซึ่งเป็นเอเยนต์นักกีฬาฟุตบอล ได้ฟ้องคดีต่อคณะกรรมการว่า กฎเกณฑ์ของฟีฟ่าซึ่งห้ามเอเยนต์ที่ไม่มีใบอนุญาตตามกฎของฟีฟ่าประกอบอาชีพเอเยนต์ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น เป็นการตัดสินใจของสมาคมซึ่งประกอบไปด้วยองค์กรธุรกิจหลายรายเพื่อกำหนดปริมาณการให้บริการของเอเยนต์ฟุตบอลในตลาด หรือเป็นการใช้สถานะของการเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดเหนือธุรกิจฟุตบอลเพื่อกระทำละเมิดต่อตลาดการประกอบอาชีพเอเยนต์นักกีฬาฟุตบอลโดยการกีดกั้มิให้ผู้ให้บริการฟุตบอลเอเยนต์เข้าสู่ตลาด

โดยหลังจากได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการให้พิจารณา ปรากฏว่า คณะกรรมการได้ยกคำร้องดังกล่าว Piau เนื่องจากในชั้นการฟ้องคดีของ Piau ต่อคณะกรรมการนั้น คณะกรรมการได้พิจารณาและวินิจฉัยว่า ลักษณะการออกกฎเกณฑ์การออกใบอนุญาตประกอบอาชีพฟุตบอลเอเยนต์ของฟีฟ่านั้นเป็นการตัดสินใจของสมาคมขององค์กรธุรกิจ (association of undertakings) ซึ่งได้รับการยกเว้นตามมาตรา 81(3) (มาตรา 101(3) ในปัจจุบัน) เนื่องจากในขณะนั้น แทบจะไม่มีกฎหมายของประเทศใด ๆ ที่ใช้ในการกำกับดูแลการประกอบอาชีพฟุตบอลเอเยนต์เลย การออกกฎเกณฑ์ขึ้นมาของฟีฟ่าจึงเป็นการกำหนดมาตรฐานในการประกอบอาชีพของฟุตบอลเอเยนต์ขึ้นเพื่อรักษาผลประโยชน์และจริยธรรมของวงการกีฬาฟุตบอล การจำกัดปริมาณ (quantitative restriction) ในการให้บริการของเอเยนต์ในตลาดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของฟีฟ่านั้น จึงเป็นประโยชน์ต่อการแข่งขัน และได้รับยกเว้นตามมาตรา 81(3) นอกจากนี้ แม้ว่าคณะกรรมการจะเห็นว่า ฟีฟ่านั้นเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดในตลาดการประกอบธุรกิจฟุตบอลอาชีพในลักษณะเป็นการใช้อำนาจเหนือตลาดร่วมกัน (Collective dominance) กับองค์กรอื่น แต่อย่างไรก็ตาม ฟีฟามีใช่ผู้ประกอบการธุรกิจในตลาดการให้บริการของฟุตบอลเอเยนต์ ดังนั้น กฎเกณฑ์ดังกล่าวจึงไม่ขัดต่อมาตรา 102

จากผลคำวินิจฉัยดังกล่าว จึงทำให้ Piau ตัดสินใจฟ้องคดีต่อศาลชั้นต้น (Court of First Instance) ต่อไป⁶⁶ โดยแบ่งออกเป็นการพิจารณาความผิดตามมาตรา 101 และ มาตรา 102 ดังต่อไปนี้

1. สถานะความเป็นองค์กรธุรกิจของฟีฟ่า

ศาลได้พิจารณาว่า สมาชิกของฟีฟ่า ซึ่งก็คือสมาคมกีฬาของประเทศต่าง ๆ นั้น เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของสโมสรกีฬาฟุตบอล ซึ่งประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอล เมื่อสโมสรกีฬาฟุตบอลเหล่านี้เป็นองค์กรธุรกิจตามความหมายของมาตรา 81 แล้ว ดังนั้น สมาคมกีฬาฟุตบอลจึงมีสถานะเป็นสมาคมซึ่งประกอบไปด้วยองค์กรธุรกิจหลายรายด้วย⁶⁷ นอกจากนี้ สมาคมกีฬาฟุตบอลเหล่านี้ ยังถูกบังคับโดยธรรมนูญฟีฟ่าให้เข้าร่วมการแข่งขันซึ่งฟีฟ่าจัดขึ้น และจะต้องจ่ายเงินส่วนแบ่งจากการจัดการแข่งขันเหล่านั้นให้กับฟีฟ่าด้วยตลาดที่เกี่ยวข้อง⁶⁸ ดังนั้น ฟีฟ่าซึ่งเป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมตัวกันของสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจ รวมถึงสมาคมกีฬาฟุตบอลเหล่านี้ก็ได้ร่วมประกอบธุรกิจกันกับฟีฟ่าด้วย ฟีฟ่าจึงมีสถานะเป็นสมาคมขององค์กรธุรกิจตามมาตรา 101 ด้วยเช่นกัน⁶⁹

2. พิจารณาความผิดตามมาตรา 101

ก. ตลาดที่เกี่ยวข้อง

ในการพิจารณาทลาดที่เกี่ยวข้องนั้น ศาลได้พิจารณาว่า ตลาดที่ได้รับผลกระทบจากกฏดังกล่าว คือตลาดในการให้บริการของฟุตบอลเอเยนต์ โดยผู้ซื้อในตลาดดังกล่าว คือนักกีฬาฟุตบอลซึ่งต้องใช้ฟุตบอลเอเยนต์ในการให้บริการจัดหาสโมสรกีฬาฟุตบอลให้รวมถึงสโมสรกีฬาฟุตบอลซึ่งเป็นผู้ใช้บริการของเอเยนต์ในการจัดหานักกีฬาฟุตบอลเข้าสู่สโมสร โดยผู้ขายคือฟุตบอลเอเยนต์ซึ่งให้บริการดังกล่าว โดยในตลาดการให้บริการของฟุตบอลเอเยนต์นี้ การ

⁶⁶ Case T-193/02 Laurent Piau V Commission [2005] Ecr Ii-209.

⁶⁷ Ibid., paragraph 69

⁶⁸ Ibid., paragraph 71

⁶⁹ Ibid., paragraph 72

ดำเนินการของฟีฟ่าอาจถือได้ว่า เป็นการดำเนินการในนามของสโมสรกีฬาฟุตบอลเหล่านั้นด้วย (ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า ฟีฟ่าเกิดจากการรวมตัวของสมาคมกีฬาฟุตบอลซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของสโมสรกีฬาฟุตบอล)⁷⁰ ดังนั้น การตัดสินใจขององค์กรธุรกิจในการออกกฎฟีฟ่าเอเยนต์นี้ จึงเป็นผลมาจากการดำเนินการร่วมกันขององค์กรธุรกิจ ซึ่งก็คือสโมสรกีฬาฟุตบอล ซึ่งกระทบต่อตลาดการให้บริการของฟีฟ่าเอเยนต์นั้นด้วย และในทางกลับกัน สโมสรกีฬาฟุตบอลเหล่านี้ก็แข่งขันกันเองในตลาดเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นต่อผู้ค้ารายต่าง ๆ หรือต่อผู้บริโภค⁷¹

ข. พฤติกรรมในการจำกัดการแข่งขันตามมาตรา 101

การออกกฎเกณฑ์ดังกล่าว ฟีฟ่ามิได้ใช้อำนาจอรัฐในการออกกฎเกณฑ์ดังกล่าว แต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งใช้บังคับระหว่างกันภายในความร่วมมือขององค์กร⁷² โดยสมาคมกีฬาฟุตบอลซึ่งรวมตัวกันเข้าเป็นสมาชิกของฟีฟ่านั้น จะต้องร่างกฎเกณฑ์ขึ้นมาบังคับใช้ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศเพื่อกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของฟุตบอลเอเยนต์ในประเทศตามกฎเกณฑ์ที่ฟีฟ่าตั้งขึ้นด้วย แสดงให้เห็นว่า มติของฟีฟ่านั้นส่งผลให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างสมาชิกของฟีฟ่าเองเกี่ยวกับการควบคุมการดำเนินการของฟุตบอลเอเยนต์ ดังนั้น การออกกฎเกณฑ์ดังกล่าว จึงเป็นความร่วมมือกันในลักษณะของการตัดสินใจของสมาคมขององค์กรธุรกิจ (a decision by an association of undertakings) ภายใต้ความหมายของมาตรา 81 (มาตรา 101 ในปัจจุบัน)⁷³

ค. มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่

กรณีนี้ ศาลได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า การตัดสินใจขององค์กรธุรกิจในคดีนี้ มีวัตถุประสงค์ต่อการประกอบอาชีพของฟุตบอลเอเยนต์ ซึ่งมีลักษณะการดำเนินการโดยการแนะนำนักกีฬาฟุตบอลให้กับสโมสรต่าง ๆ เพื่อทำสัญญาจ้าง โดยแลกกับค่าตอบแทนจากการดำเนินการเมื่อเอเยนต์สามารถเจรจาสัญญากับสโมสรกีฬาฟุตบอลจนสำเร็จได้ ซึ่งการดำเนินการ

⁷⁰ Ibid., paragraph 112

⁷¹ Ibid., paragraph 113

⁷² Ibid., paragraph 74

⁷³ Ibid., paragraph 75

ดังกล่าวเป็นการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งเกี่ยวข้องกับการให้บริการของเอเยนต์ ดังนั้น กฎเกณฑ์นี้จึงมิใช่กฎเกณฑ์ซึ่งมีลักษณะในการส่งเสริมต่อคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา⁷⁴

ง. ขัดต่อมาตรา 101(1) หรือไม่

ในการพิจารณาว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์ที่ขัดต่อ กฎหมาย หรือส่งผลกระทบต่อการแข่งขันระหว่างรัฐสมาชิกหรือไม่นั้น ศาลได้พิจารณาตามลักษณะ กฎเกณฑ์ในประการต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการมาธิการได้เคยวินิจฉัยเอาไว้ และยืนยันคำตัดสินของ คณะกรรมการมาธิการซึ่งวินิจฉัยว่า การออกกฎเกณฑ์บังคับให้เอเยนต์ฟุตบอล ต้องขอใบอนุญาตและ ปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ นั้น ไม่มีลักษณะใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์หรือส่งผลกระทบเป็นการจำกัด การแข่งขันแต่อย่างใด เช่น การกำหนดระยะเวลาของสัญญาระหว่างนักกีฬาฟุตบอลและเอเยนต์เพียง 2 ปี นั้น ไม่ได้ทำให้เอเยนต์หมดโอกาสในการต่อสัญญากับนักกีฬาฟุตบอลแต่อย่างใด⁷⁵ หรือกรณี บทลงโทษต่อสโมสรซึ่งใช้บริการของเอเยนต์ที่ไม่มีใบอนุญาต ที่มีลักษณะประการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การตัดเตือน การปรับเงิน หรือการลงโทษแบนต่อสโมสรเพื่อห้ามซื้อขายในตลาดการโอนย้ายเป็น เวลาอย่างต่ำสามเดือน เป็นต้น กรณีเหล่านี้ มิใช่สิ่งแปลกแยกจากบทลงโทษอื่น ๆ โดยทั่วไปในการ แข่งขันกีฬาฟุตบอลแต่อย่างใด⁷⁶

จ. ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 101(3) หรือไม่

แม้ว่ากฎเกณฑ์เกี่ยวกับฟุตบอลเอเยนต์ของฟีฟ่าจะไม่ขัดต่อ มาตรา 81 ก็ตาม แต่ศาลก็ยังได้พิจารณาโดยปรับใช้มาตรา 81(3) เพื่อชี้ให้เห็นประโยชน์ของกฎ ดังกล่าวด้วย โดยชี้ให้เห็นว่า ในปัจจุบันขณะก่อนบังคับใช้กฎนั้น มีเพียงประเทศฝรั่งเศสประเทศเดียว เท่านั้นที่มีกฎหมายบังคับต่อการประกอบธุรกิจของเอเยนต์นักกีฬาโดยตรง และสมาคมกีฬาฟุตบอล เอเยนต์ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของผู้ประกอบอาชีพเอเยนต์นักกีฬาฟุตบอลนั้น ไม่มีกฎเกณฑ์ภายใน ใด ๆ ที่จะกำกับหรือดูแลมาตรฐานในการดำเนินการของฟุตบอลเอเยนต์ได้เลย ฟีฟ่าจึงมีความจำเป็น

⁷⁴ Ibid., paragraph 73

⁷⁵ Ibid., paragraph 93

⁷⁶ Ibid., paragraph 94

ที่จะต้องออกกฎเกณฑ์มากำกับดูแลเรื่องนี้⁷⁷ นอกจากนี้ ผลของกฎดังกล่าวนั้น ไม่ได้ทำให้การแข่งขันในตลาดหมดไปแต่อย่างใด เนื่องจากระบบของการคัดเลือกเอเยนต์ซึ่งใช้การสอบวัดผลมีวัตถุประสงค์เป็นการคัดเลือกคุณภาพและมาตรฐานของวิชาชีพในการเป็นเอเยนต์นักกีฬาฟุตบอล มากกว่าจะเป็นการจำกัดปริมาณการเข้าสู่ตลาดการให้บริการในตลาดที่เกี่ยวข้อง (quantitative restriction) ในทางกลับกัน ปริมาณของเอเยนต์ที่ได้ใบอนุญาตจากฟีฟ่าหลังจากการปรับใช้กฎดังกล่าวกลับเพิ่มขึ้นอีกด้วย ดังนั้น กฎเกณฑ์ดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพภายใต้การดูแลของฟีฟ่า และได้รับยกเว้นตามมาตรา 83(3) (มาตรา 101(3) ในปัจจุบัน)⁷⁸

3. พิจารณาความผิดตามมาตรา 102

ก. เป็นองค์กรธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาดหรือไม่

นอกจากจะพิจารณาในพฤติกรรมการร่วมกันจำกัดการแข่งขันแล้ว ศาลยังได้พิจารณาถึงลักษณะพฤติกรรมการใช้อำนาจเหนือตลาดของยูฟ่าด้วยตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหา โดยศาลเห็นว่า กฎเกณฑ์ของฟีฟ่านั้น ผูกพันให้สมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกของฟีฟ่า รวมถึงสโมสรกีฬาฟุตบอลซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งสมาคมกีฬาฟุตบอลเหล่านั้นขึ้นมาจะต้องปฏิบัติตาม และองค์กรเหล่านี้แสดงให้เห็นว่ามีความยินยอมที่จะปฏิบัติตามกฎในระยะยาวต่อฟีฟ่าด้วย นอกจากนี้ ผู้ประกอบการรายอื่น ๆ เช่น นักกีฬาฟุตบอล และเอเยนต์ของนักกีฬาฟุตบอลเหล่านั้น ก็ไม่สามารถฝ่าฝืนกฎดังกล่าวได้ เนื่องจากกฎเกณฑ์ดังกล่าวได้มีการกำหนดบทลงโทษจากการฝ่าฝืนกฎเอาไว้ ซึ่งจะมีผลทำให้ถูกกำจัดออกไปจากตลาด ดังนั้น การกระทำเหล่านี้จึงเกิดขึ้นในลักษณะจากสถานะอำนาจเหนือตลาดร่วมกัน (collective dominance position) ต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในตลาดสำหรับการให้บริการของเอเยนต์นักกีฬาฟุตบอล เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากกฎแล้ว สโมสรจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวในการใช้บริการจากเอเยนต์เหล่านั้น⁷⁹

⁷⁷ Ibid., Paragraph 102

⁷⁸ Ibid., Paragraph 103

⁷⁹ Ibid., paragraph 114

นอกจากนี้แล้ว ศาลชั้นต้นไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการในประเด็นเกี่ยวกับตลาดที่เกี่ยวข้องว่า ฟีฟานั้นมิใช่ผู้ประกอบการธุรกิจที่จะต้องใช้บริการของเอเยนต์ แต่มีความเกี่ยวข้องกับตลาดเพียงแค่การออกกฎที่เกี่ยวข้องเท่านั้น โดยศาลได้กล่าวว่า ฟีฟานั้น มีอำนาจในการกำกับดูแลกิจกรรมเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั้งหมด รวมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้วย ดังนั้น การกล่าวอ้างดังกล่าวจึงจะไม่สมเหตุสมผลและไม่เกี่ยวข้องกับ มาตรา 82 (มาตรา 102 ในปัจจุบัน) แต่อย่างใด เนื่องจากฟีฟ่าเป็นองค์กรที่ประกอบการในตลาดการ ให้บริการของเอเยนต์นักกีฬาฟุตบอลผ่านสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศ และสโมสรกีฬา ฟุตบอลต่าง ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกของฟีฟ่า⁸⁰

ข. พฤติกรรมการใช้อำนาจเหนือตลาดอันเป็นการละเมิดต่อผู้ ประกอบธุรกิจรายอื่น

ในประเด็นนี้ Piau ได้กล่าวอ้างว่า กฎดังกล่าวทำให้เอเยนต์เดิม ก่อนมีกฎเกณฑ์ฉบับดังกล่าวของฟีฟ่าต้องถูกกำจัดออกไปจากการประกอบธุรกิจในตลาดฟุตบอล เอเยนต์นั้น ศาลเห็นว่า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวแต่อย่างใด เนื่องจากผู้ที่ถือใบอนุญาตตาม กฎเกณฑ์เดิมก่อนหน้านี้ ก็ยังได้รับการรับรองจากฟีฟ่าให้ประกอบธุรกิจต่อไปได้⁸¹ นอกจากนี้ จาก การที่กฎเกณฑ์ดังกล่าวมีประโยชน์ต่อการสร้างมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพฟุตบอลเอเยนต์ ซึ่ง ได้รับยกเว้นตามมาตรา 83(1) ด้วย จึงทำให้พิจารณาได้ว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นการใช้ อำนาจเหนือตลาดอันเป็นการละเมิดต่อผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ในตลาดที่เกี่ยวข้องนั้นแต่อย่างใด⁸²

4. สรุปผลคดี

ในคดีนี้ ศาลได้ตัดสินว่า กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตฟีฟ่า ฟุตบอลเอเยนต์นั้น ไม่มีลักษณะเป็นการตัดสิทธิของสมาคมซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของผู้ประกอบ ธุรกิจหลายราย ที่มีวัตถุประสงค์หรือส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดการให้บริการของฟุตบอล

⁸⁰ Ibid., paragraph 116

⁸¹ Ibid., Paragraph 118

⁸² Ibid., Paragraph 119

เอเยนต์แต่อย่างใด โดยกฎดังกล่าวเป็นการกำหนดมาตรฐานของการประกอบวิชาชีพ มิใช่การจำกัดปริมาณผู้ให้บริการในตลาด และยังเป็นการเพิ่มคุณภาพในการให้บริการของฟุตบอลเอเยนต์ในตลาดอีกด้วย นอกจากนี้ แม้ฟีฟ่าจะมีสถานะเหนือตลาดในตลาดการประกอบธุรกิจให้บริการเป็นฟุตบอลเอเยนต์ แต่ก็ไม่ได้มีพฤติกรรมใด ๆ ในการกีดกันมิให้ผู้อื่นเข้าสู่ตลาด ซึ่งเป็นการใช้อำนาจเหนือตลาดกระทำละเมิดต่อตลาดแต่อย่างใด

ตารางที่ 2 ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีกฎการออกใบอนุญาตฟุตบอลเอเยนต์ของฟีฟ่า

1. ประเด็นพิพาทในคดี	กฎเกณฑ์ของฟีฟ่าในการกำกับดูแลการประกอบอาชีพฟุตบอลเอเยนต์โดยการออกข้อกำหนดต่าง ๆ และใบอนุญาตในการประกอบอาชีพ
2. ตลาดที่เกี่ยวข้อง	ตลาดการให้บริการเป็นฟุตบอลเอเยนต์ ซึ่งมีสโมสรกีฬาฟุตบอล และนักกีฬาฟุตบอลเป็นผู้ซื้อ และมีฟุตบอลเอเยนต์เป็นผู้ขาย โดยฟีฟ่าเป็นผู้ประกอบธุรกิจในตลาดดังกล่าวผ่านสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมตัวกันของสมาคมกีฬาฟุตบอล และสมาคมกีฬาฟุตบอลที่เป็นสมาชิกก็เกิดจากการรวมตัวกันของสโมสรกีฬาฟุตบอล
3. พฤติกรรมความร่วมมือที่อาจขัดต่อกฎหมาย ตามมาตรา 101	เป็นการตัดสินใจของสมาคมของสมาคมที่เกิดจากการรวมตัวกันขององค์กรทางธุรกิจหลายราย แต่อย่างไรก็ตาม กฎดังกล่าวไม่มีวัตถุประสงค์หรือผลกระทบใด ๆ ที่เป็นการจำกัดการแข่งขันในตลาด
4. เป็นพฤติกรรมการจำกัดการแข่งขันที่เป็นประโยชน์ต่อการแข่งขันตาม มาตรา 101(3) หรือไม่	เกิดประโยชน์ต่อวงการกีฬาฟุตบอลโดยรวม และไม่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคมากจนเกินไป
5. ฟีฟ่ามีสถานะเป็นผู้มี	ฟีฟ่ามีอำนาจเหนือตลาด ในลักษณะอำนาจเหนือตลาดร่วมกัน

อำนาจเหนือตลาด หรือไม่	(Collective dominance)
6. ฟีฟ่าใช้อำนาจเหนือ ตลาดเพื่อละเมิดต่อการ แข่งขันหรือไม่	ไม่มีพฤติกรรมใดเป็นการละเมิดต่อตลาด
7. มีวัตถุประสงค์อัน ชอบธรรมเพื่อรักษาหลัก คุณลักษณะเฉพาะของ กีฬาหรือไม่	ไม่จำเป็นต้องนำคุณลักษณะเฉพาะของกีฬามาพิจารณา เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยตรง
สรุปผลคดี	ไม่ขัดต่อมาตรา 101 และถึงแม้จะขัดต่อมาตรา 101 ก็ตาม แต่ก็จะได้รับยกเว้นตามมาตรา 103 ด้วย

3.1.7.2. ข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์เพื่อร่วมกันจำหน่ายสิทธิการถ่ายทอดสดการ แข่งขันกีฬาโดยยูฟ่า

สำหรับกรณีการร่วมกันจำหน่ายลิขสิทธิ์ทางด้านสื่อของยูฟ่านั้น เกิดเป็นประเด็นในการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิ โดยในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 1999 คณะกรรมการด้านการแข่งขันทางการค้า ได้รับหนังสือแจ้งจากยูฟ่าเพื่อให้พิจารณาว่า การจำหน่ายลิขสิทธิ์และสิทธิทางด้านการค้าต่าง ๆ ในลักษณะการร่วมค้าโดยยูฟ่า สำหรับการแข่งขันยูฟ่าแชมเปียนส์ลีกโดยยูฟ่านั้น จะขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา 81(1) หรือได้รับการยกเว้นตามมาตรา 81(3) ของสนธิสัญญาลิสบอนหรือไม่ (มาตรา 101(1) และ 101(3) ในปัจจุบัน) ซึ่งคณะกรรมการได้ออกหนังสือแจ้งเพื่อให้ผู้ที่ส่วนได้เสียในการดำเนินการขายลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวได้แสดงความคิดเห็นและร้องเรียนถึงผลกระทบเกี่ยวกับการจำหน่ายลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าว⁸³ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาแล้วก็ได้ออกหนังสือแจ้งเตือนต่อยูฟ่า โดยให้ความเห็นว่า การจำหน่ายลิขสิทธิ์

⁸³ EUROPEAN COMMISSION, "Eu Commission Notification Ip/01/1043 - Commission Opens Proceedings against Uefa's Selling of Tv Rights to Uefa Champions League,"(Brussels).

การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาในลักษณะดังกล่าวของยูฟ่า เป็นการขายลิขสิทธิ์ให้กับผู้ซื้อเพียงเจ้าเดียวโดยมีสิทธิอย่างเด็ดขาด (Exclusively) และมีระยะเวลาอนันต์ ดังนั้น การขายลิขสิทธิ์ดังกล่าวจึงเป็นพฤติกรรมที่กีดกันทางการแข่งขันเป็นอย่างมาก เนื่องจากการปิดโอกาสของผู้อื่นในการเข้าถึงตลาดในการถ่ายทอดการแข่งขัน รวมถึงส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงการถ่ายทอดการแข่งขันของผู้บริโภคอีกด้วย⁸⁴ และได้ให้ความเห็นว่า น่าจะมีวิธีการในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถทำให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกได้โดยไม่เป็นพฤติกรรมที่กีดกันการแข่งขัน⁸⁵

หลังจากที่ผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นข้อคัดค้านมากมายต่อคณะกรรมการสิทธิ และหนังสือเตือนถึงยูฟ่า ยูฟ่าจึงแก้ไขและปรับเปลี่ยนรูปแบบของการขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดดังกล่าวร่วมกับคณะกรรมการ จนในที่สุด ยูฟ่าก็ได้ยื่นหนังสือเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณา รูปแบบใหม่ของการขายลิขสิทธิ์อีกครั้งโดยข้อเสนอของรูปแบบข้อตกลงในการจำหน่ายลิขสิทธิ์แบบร่วมค้าฉบับใหม่ของยูฟ่านั้น ยูฟ่าจะลดระดับการให้สิทธิอย่างเด็ดขาดของการแข่งขันยูฟ่าแชมเปียนส์ลีกต่อผู้ซื้อลิขสิทธิ์ลง โดยยูฟ่าจะอนุญาตให้สโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันจำหน่ายสิทธิเกี่ยวกับสื่อในบางส่วนสำหรับกิจกรรมหรือแม่ทัพการแข่งขันที่สโมสรนั้นมีส่วนร่วมในลักษณะสิทธิแบบไม่เด็ดขาด (Non-exclusive) นอกจากนี้ ยูฟ่ายังได้ปรับลักษณะการขายสิทธิทางด้านสื่อในการแข่งขันลง โดยการแบ่งขายลิขสิทธิ์เป็นแบบแพคเกจต่าง ๆ ซึ่งจะได้รับสิทธิมากขึ้นน้อยแตกต่างกันไป โดยให้ผู้ซื้อลิขสิทธิ์มีสิทธิเลือกได้ว่า จะซื้อลิขสิทธิ์แบบใด โดยคณะกรรมการด้านการแข่งขันทางการค้า มีคำตัดสินออกมาดังต่อไปนี้⁸⁶

1. สถานะองค์กรธุรกิจของยูฟ่า

⁸⁴ "Notice Published Pursuant to Article 19(3) of Council Regulation No 17 Concerning Case Comp/C.2/37.398 — Joint Selling of the Media Rights of the Uefa Champions League on an Exclusive Basis,"(Brussel 2002).

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ 2003/778/EC: Commission Decision of 23 July 2003 Relating to a Proceeding Pursuant to Article 81 of the EC Treaty and Article 53 of the EEA Agreement (Comp/C.2-37.398 — Joint Selling of the Commercial Rights of the UEFA Champions League).

คณะกรรมการธิการได้ชี้ว่า ยูฟ่า ในฐานะองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาของฟุตบอลในทวีปยุโรป และประกอบไปด้วยสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ เป็นสมาชิก มีสถานะเป็นสมาคมของสมาคมขององค์กรธุรกิจ (association of associations of undertakings)⁸⁷

2. พิจารณาความผิดตามมาตรา 101

ก. พฤติกรรมความร่วมมือในการออกกฎเกณฑ์ดังกล่าว

ยูฟ่า เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันขององค์กรธุรกิจรายต่าง ๆ ซึ่งก็คือสมาคมกีฬาฟุตบอลซึ่งเป็นสมาชิก นอกจากนี้ยูฟ่ายังบริหารงานโดยมีคณะกรรมการบริหารของยูฟ่า (UEFA's Executive Committee) เป็นผู้ใช้อำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์ในระเบียบการแข่งขันรายการยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก เกี่ยวกับการจำหน่ายสิทธิในด้านการค้า (Commercial Right) ของการแข่งขันนั้น และคณะกรรมการบริหารนั้นก็ประกอบไปด้วยบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากสภาของยูฟ่า (UEFA Congress) ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศที่เป็นสมาชิกของยูฟ่าซึ่งสโมสรต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขันสังกัดอยู่นั้นเอง ดังนั้น พฤติการณ์ดังกล่าว จึงเป็นความร่วมมือกันในลักษณะการตัดสินใจของสมาคมของสมาคมขององค์กรธุรกิจ (decision of association of association of undertakings) และผูกพันให้สมาชิกภายใต้การกำกับดูแลต้องปฏิบัติตาม

ทั้งนี้ สโมสรกีฬาฟุตบอลซึ่งเข้าร่วมการแข่งขันทั้งหมดซึ่งเป็นเจ้าของร่วมของสิทธิในทางการค้าของการแข่งขันนั้น ต่างก็ได้ให้ความยินยอมและตกลงที่จะผูกพันตามกฎของยูฟ่า กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของการแข่งขัน รวมถึงการตัดสินใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันด้วย โดยอ้างอิงจากเอกสารซึ่งสโมสรต่าง ๆ ได้ลงนามเพื่อยินยอมในการตอบรับเข้าร่วมการ

⁸⁷ Ibid., Paragraph 110

แข่งขัน⁸⁸ ซึ่งยูฟ่าก็ได้อาศัยอำนาจเหล่านี้ในการออกกฎเพื่อกำหนดสิทธิทางการค้าของการแข่งขันดังกล่าวแทนสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันนั้นแทนสโมสรต่าง ๆ ทั้งหมดในลักษณะการร่วมค้า⁸⁹

ข. ตลาดที่เกี่ยวข้อง (Relevant Market)

ในกรณีนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาว่า ตลาดที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รับผลกระทบจากการจำหน่ายลิขสิทธิ์ทางการค้าในลักษณะการร่วมตามคำร้องนั้น แบ่งออกเป็น 2 ตลาด คือ ตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (Product Markets) และตลาดแบ่งตามภูมิศาสตร์ (Geographic Markets) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) ตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (Product Market)

ในการกำหนดตลาดที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬานั้นสามารถทำได้ยาก เนื่องจากในความเป็นจริงแล้ว ผู้บริโภคซึ่งต้องการชมรายการการแข่งขันกีฬารายการหนึ่ง โดยเฉพาะรายการชั้นนำต่าง ๆ นั้น จะไม่หันไปชมการแข่งขันอีกรายการหนึ่งแทน หากไม่สามารถชมรายการที่ต้องการได้ ดังนั้น การกำหนดตลาดเป็นตลาดของสื่อ จึงจำเป็นต้องแบ่งตลาดที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาจากตลาดการแข่งขันเพื่อซื้อขายลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดการแข่งขันกีฬารายการยูฟ่า แชมเปียนส์ลีกดังกล่าว⁹⁰ ซึ่งในคดีนี้คณะกรรมการได้แบ่งตลาดที่เกี่ยวข้อง เป็นดังนี้⁹¹

- การแข่งขันในตลาดต้นน้ำ (upstream markets)

ตลาดสำหรับการซื้อลิขสิทธิ์การแข่งขันของช่องโทรทัศน์แบบพรีทีวี รวมถึงเพย์ทีวี และทีวีแบบเก็บค่าบริการจากจำนวนครั้งที่เข้าชม (pay-per-view)

⁸⁸ Ibid., Paragraph 110

⁸⁹ Ibid., Paragraph 111

⁹⁰ Torben Toft, "Sports Law and Business: Competition Law Review, Key Developments and the Latest Cases," (Brussels: EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Competition, 2006).

⁹¹ Comp/C.2-37.398 — Joint Selling of the Commercial Rights of the UEFA Champions League., Paragraph 56

- การแข่งขันในตลาดท้ายน้ำ (downstream markets) ตลาดสำหรับผู้ถ่ายทอดสดที่จะแข่งขันกันเพื่อรายได้จากการโฆษณาซึ่งวัดจากเรตติ้งในการชมของช่องโทรทัศน์แบบเพย์ทีวี และจำนวนการเข้าชมของทีวีแบบเก็บค่าบริการจากจำนวนครั้งที่เข้าชม (pay-per-view)

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยังได้กำหนดการถ่ายทอดการแข่งขันผ่านอินเทอร์เน็ต สัญญาณโทรศัพท์มือถือ ทั้งตลาดต้นน้ำและท้ายน้ำ ดังเช่นตลาดของการถ่ายทอดสดผ่านโทรทัศน์เป็นตลาดที่เกี่ยวข้องในลักษณะเดียวกัน รวมถึงการใช้สิทธิประโยชน์ทางการค้าเพื่อการโฆษณาด้วย

(2) ตลาดแบ่งตามภูมิศาสตร์ (Geographic Market)

คณะกรรมาธิการได้กำหนดตลาดของผลิตภัณฑ์การถ่ายทอดสดรายการดังกล่าวโดยการแบ่งตามภูมิศาสตร์ เป็นดังนี้

- การแข่งขันในตลาดแบ่งตามภูมิศาสตร์สำหรับตลาดต้นน้ำ (upstream markets)⁹² ซึ่งก็คือการแข่งขันเพื่อซื้อลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดสดของการแข่งขันยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก ซึ่งจะแบ่งตามประเทศในการขายลิขสิทธิ์ เนื่องจากการขายลิขสิทธิ์นั้นมักจะแบ่งเป็นรายประเทศ ด้วยเหตุผลทางด้านกฎหมายภายในของแต่ละประเทศซึ่งบังคับต่อการถ่ายทอดสด กำแพงภาษา รวมถึงข้อเท็จจริงทางด้านวัฒนธรรม

ตลาดแบ่งตามภูมิศาสตร์สำหรับตลาดท้ายน้ำ (downstream markets)⁹³ ซึ่งก็คือ ตลาดในการแข่งขันเพื่อทำรายได้จากการถ่ายทอดสดนั้น โดยจะแบ่งตามประเทศเช่นเดียวกัน หรืออย่างน้อยก็แบ่งตามภาษาในการถ่ายทอดการแข่งขัน เนื่องจากโฆษณาที่ฉายในระหว่างถ่ายทอดสดนั้น มักจะทำการโฆษณาโดยคำนึงว่า ผู้ชมจะเป็นคนในประเทศใด และใช้ภาษาใด

ค. มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาหลักคุณลักษณะ

เฉพาะของกีฬาหรือไม่

⁹² Ibid., Paragraph 88

⁹³ Ibid., Paragraph 90

ยูฟ่าได้กล่าวอ้างต่อคณะกรรมการว่า การจำหน่ายลิขสิทธิ์ในรูปแบบของการร่วมค้าของยูฟ่า แชมเปียนส์ลีกนั้น มีเพื่อส่งเสริมการแข่งขัน มิใช่จำกัดการแข่งขัน โดยยูฟ่ามองว่า การขายลิขสิทธิ์ในรูปแบบนี้เป็นต้นแบบของความร่วมมือกันทางด้านสถานะทางการเงินเพื่อที่จะรักษาความสมดุลในการแข่งขันระหว่างสโมสร และเพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างนักกีฬาในระดับเยาวชน โดยหลังจากปรับใช้นโยบายทางด้านสถานะทางการเงินเช่นนี้โดยยูฟ่า จะทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างสโมสรมากขึ้น และเพิ่มจำนวนของผู้แข่งขันในตลาดให้สูงขึ้นด้วย⁹⁴

โดยคณะกรรมการได้พิจารณาและเห็นว่า คณะกรรมการยอมรับการมีอยู่ของลักษณะเฉพาะของกีฬา แต่จากข้อเท็จจริงแล้ว วัตถุประสงค์ของข้อตกลงในการขายลิขสิทธิ์ดังกล่าว เป็นข้อตกลงเกี่ยวกับการจำหน่ายสิทธิทางการค้าของรายการยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก ซึ่งเป็นเรื่องที่เคยปกติแล้ว สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ จะต้องแข่งขันกันเองในแง่ของการหาสปอนเซอร์ การโฆษณา การขายของที่ระลึก รวมถึงการแข่งขันเพื่อซื้อนักกีฬาร่วมทีมอยู่แล้ว ถึงแม้คณะกรรมการจะเห็นว่า ความร่วมมือระหว่างกันของสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขัน จะมีความสำคัญต่อการแข่งขันกีฬาฟุตบอล แต่ความร่วมมือดังกล่าวนั้น ก็ไม่ได้รวมถึงทุกกรณีที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน ดังนั้น ศาลจึงไม่จำเป็นต้องนำคุณลักษณะเฉพาะของกีฬามาพิจารณากรณีการตัดสินใจของสมาคมของสมาคมขององค์กรธุรกิจเพื่อที่จะขายสิทธิทางการค้าโดยลักษณะการค้าร่วมแทนสมาชิกสมาคมดังกล่าว และจะต้องพิจารณาต่อไปว่า มีการกระทำใดซึ่งอาจขัดมาตรา 81(1) หรือไม่ ซึ่งหากมีการจำกัดการแข่งขันจริง แต่ทำไปเพื่อเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของสโมสรเล็กตามข้ออ้างของยูฟ่า ก็จะต้องไปพิจารณาข้อยกเว้นตามกรณีมาตรา 81(3) แทน⁹⁵

นอกจากนี้ คณะกรรมการยังเห็นว่า แม้ว่าจะไม่มีการจำหน่ายลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าว การแข่งขันก็ยังคงดำเนินต่อไปได้ ดังเช่นการแข่งขันยูฟ่า คัพ (ชื่อเดิมของการแข่งขันยูฟ่า ยูโรป้า ลีก) ซึ่งมีได้มีการจำหน่ายลิขสิทธิ์ในลักษณะนี้ สโมสรแต่ละสโมสรนั้นต่างก็

⁹⁴ Ibid., Paragraph 126

⁹⁵ Ibid., Paragraph 129

ดำเนินการจำหน่ายลิขสิทธิ์การแข่งขันของตนด้วยตัวเอง ดังนั้น กฎดังกล่าวจึงไม่มีความจำเป็นในการรักษารายได้ของผู้เข้าร่วมการแข่งขัน⁹⁶

จากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสิทธิการจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการมีมุมมองว่า กฎเกณฑ์ซึ่งบังคับให้ทุกสโมสรนั้นจะต้องขายลิขสิทธิ์ทางด้านสื่อผ่านยูฟ่า ในลักษณะร่วมค้ำเท่านั้น เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Activity) มากกว่ากฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ทางด้านกีฬา เพื่อที่จะรักษาหลักการคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาในแง่ของการส่งเสริมสมดุลของการแข่งขันให้มากขึ้น ดังที่ยูฟ่ากล่าวอ้าง ซึ่งในด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้ สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ นั้นจะต้องแข่งขันกันเป็นปกติอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งยูฟ่า

ง. เป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อมาตรา 101(1) หรือไม่

กรณีจำหน่ายลิขสิทธิ์ทางด้านสื่อในการแข่งขันกีฬาโดยลักษณะการร่วมค้ำนั้น คือกรณีที่สโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันได้มอบสิทธิในการขายลิขสิทธิ์ให้กับสมาคม และสมาคมก็จะรวมสิทธิในการจำหน่ายของสโมสรต่าง ๆ ทั้งหมดเป็นก้อนเดียวเพื่อจำหน่ายให้กับผู้ถ่ายทอดสดในประเทศต่าง ๆ โดยมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการถ่ายทอดสดในประเทศนั้น ๆ⁹⁷ โดยคณะกรรมการได้พิจารณาว่า ในปี ค.ศ. 1999 ยูฟ่าได้ขายลิขสิทธิ์การแข่งขันยูฟ่าแชมเปียนส์ลีกได้มูลค่ามากกว่า 526 ล้านยูโร ซึ่งคิดเป็นจำนวนประมาณ 20% ของมูลค่าการซื้อขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลโดยรวมในยุโรปเลยทีเดียว⁹⁸

การจำหน่ายลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลไม่สามารถจำหน่ายสิทธิของตัวเองให้กับผู้ถ่ายทอดสดเพื่อหารายได้เข้าสู่สโมสรโดยตรง นอกจากนี้ ผู้ทำการถ่ายทอดสดผ่านทางช่องทางต่าง ๆ จะเหลือเพียงช่องทางเดียว คือ การประมูลซื้อ

⁹⁶ Ibid., Paragraph 129

⁹⁷ Toft, "Sports Law and Business: Competition Law Review, Key Developments and the Latest Cases."

⁹⁸ Comp/C.2-37.398 — Joint Selling of the Commercial Rights of the UEFA Champions League., Paragraph 132

สิทธิดังกล่าวจากยูฟ่าเท่านั้น การกระทำดังกล่าว จึงมีเป็นการจำกัดการแข่งขันระหว่างสโมสรกีฬาฟุตบอลด้วยกันเอง รวมถึงการแข่งขันระหว่างสโมสรกีฬาฟุตบอลกับยูฟ่าเองในการทำตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าและหารายได้ในการขายสิทธิการถ่ายทอดสดในตลาดต้นน้ำ (upstream market) การจำหน่ายลิขสิทธิ์ในลักษณะการร่วมค้ำนี้ จึงเป็นการจำกัดการแข่งขันในแง่ของการกำหนดราคาและเงื่อนไขทางการค้า โดยอาศัยสิทธิของสโมสรกีฬาฟุตบอลเข้าร่วมการแข่งขันในฐานะผู้ผลิตการแข่งขันรายการยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก ซึ่งหากไม่มีข้อกำหนดดังกล่าว สโมสรก็อาจกำหนดราคาและเงื่อนไขต่อผู้ซื้อได้โดยอิสระ และอาจเกิดการแข่งขันกับสโมสรอื่นด้วย⁹⁹ นอกจากนี้ การจำหน่ายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับสื่อโดยการร่วมค้ำนี้ จะส่งผลกระทบต่อตลาดท้ายน้ำ (Downstream) ของผู้ทำการถ่ายทอดสดกีฬาซึ่งจะมีความสามารถในการหาคอนเทนต์ของรายการดังกล่าว มาถ่ายทอดสดในช่องของตนได้ยากขึ้น จนทำให้รายได้จากการโฆษณาลดน้อยลงไปด้วย¹⁰⁰

ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากคำตัดสินแล้วพฤติกรรมดังกล่าว จึงเป็นการร่วมกันกำหนดราคาซื้อหรือราคาขาย (Price-Fixing) ไม่ว่าจะผ่านทางตรงหรือทางอ้อม หรือกำหนดเงื่อนไขในทางการค้าอื่น ๆ โดยการตัดสินใจของสมาคมของสมาคมขององค์กรธุรกิจ

ทั้งนี้ สิทธิทางการค้าของการแข่งขันยูฟ่าแชมเปียนส์ลีก ได้ถูกจำหน่ายไปยังสมาชิกทั้งหมดภายในเขตเศรษฐกิจยุโรป¹⁰¹ นอกจากนี้ การแข่งขันยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก ยังประกอบไปด้วยสโมสรที่ดีที่สุด 32 ทีมจากทั่วยุโรปอีกด้วย¹⁰² การจำหน่ายลิขสิทธิ์ดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างรัฐสมาชิก ดังนั้น การจำหน่ายลิขสิทธิ์ในลักษณะร่วมค้ำของยูฟ่า จึงเป็นการตัดสินใจของสมาคมขององค์กรธุรกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างรัฐสมาชิก โดยมีพฤติกรรมเป็นการกำหนดราคาและเงื่อนไขทางการค้า ซึ่งต้องห้ามตามมาตรา 81(1)

ฉ. ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 101(3) หรือไม่

⁹⁹ Ibid., Paragraph 144

¹⁰⁰ Ibid., Paragraph 116

¹⁰¹ Ibid., Paragraph 134

¹⁰² Ibid., Paragraph 135

แม้ว่าเพื่อพิจารณาพฤติกรรมของการจำหน่ายลิขสิทธิ์ในลักษณะร่วมค้าของยูฟ่านั้นเป็นการตัดสินใจของสมาคมขององค์กรธุรกิจที่จำกัดการแข่งขันในตลาดที่เกี่ยวข้องตามมาตรา 81(1) ก็ตาม แต่พฤติกรรมการร่วมกันจำหน่ายลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าว ก็อาจได้รับยกเว้นตามมาตรา 81(3) (มาตรา 101(3) ในปัจจุบัน) ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณา ดังนี้

(1) เป็นการพัฒนาการผลิต หรือการจัดจำหน่ายสินค้า หรือเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านเทคนิคหรือทางด้านเศรษฐกิจหรือไม่

การจำหน่ายลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวเป็นการพัฒนาการผลิตและการจัดจำหน่ายสินค้า เนื่องจากการจำหน่ายในลักษณะดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดจุดจำหน่ายเพียงจุดเดียว (single point of sale) สำหรับการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการแข่งขัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถ่ายทอดสดสามารถเพิ่มคุณภาพในการผลิตคอนเท้นท์ของผลิตภัณฑ์ให้ไปในทิศทางเดียวกันอันจะก่อให้เกิดผลดีกับทั้งผู้ผลิตสื่อ สโมสรกีฬาฟุตบอล และผู้ชมการแข่งขัน¹⁰³ กล่าวคือ เมื่อมีการรวมกันเพื่อทำให้เกิดจุดจำหน่ายเพียงจุดเดียวแล้ว ผู้ดำเนินการถ่ายทอดสดจึงไม่จำเป็นต้องเสียงบประมาณในการซื้อลิขสิทธิ์จากสโมสรทีละสโมสร ซึ่งอาจทำให้ราคาแพงขึ้นกว่าการจำหน่ายในลักษณะนี้ก็ได้

นอกจากนี้ เมื่อลิขสิทธิ์ของแมตช์การแข่งขันทั้งหมดตกอยู่ในมือของผู้ถ่ายทอดสดรายเดียวกัน ผู้ถ่ายทอดสดนั้นก็จะสามารถสร้างแบรนด์ดังของการแข่งขันไปในทิศทางเดียวกันเพื่อทำให้ผู้ชมการแข่งขันสนใจการแข่งขันได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นการแข่งขันระบบลีกนั้น ผู้ชมจะสนใจการแข่งขันในภาพรวมทั้งหมดและติดตามพัฒนาการความคืบหน้าที่เกิดขึ้นจากการแข่งขัน หากปล่อยให้สโมสรดำเนินการจัดการกันเองอย่างอิสระ ก็จะทำให้ไม่เกิดความเป็นเอกภาพ¹⁰⁴

(2) ผู้บริโภคได้รับผลประโยชน์ตามสมควรหรือไม่

¹⁰³ Ibid., Paragraph 168

¹⁰⁴ Toft, "Sports Law and Business: Competition Law Review, Key Developments and the Latest Cases." P. 8

จุดจำหน่ายเพียงจุดเดียว (single point of sale) เป็นประโยชน์ต่อผู้ถ่ายทอดสดในฐานะผู้บริโภคของการจำหน่ายลิขสิทธิ์นั้น เพราะจะทำให้ผู้ถ่ายทอดสดสามารถเข้าถึงคอนเทนต์ที่มีคุณภาพอย่างการแข่งขันยูฟ่า แชมเปียนส์ลีกได้ง่ายขึ้น¹⁰⁵ ซึ่งเมื่อเข้าถึงง่ายขึ้นแล้ว ก็จะทำให้ผู้ถ่ายทอดสดมีงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพด้านอื่น ๆ เช่น คุณภาพในการถ่ายทอดสด เทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ การขายลิขสิทธิ์ดังกล่าว ก็ได้แบ่งเป็นหลากหลายแพ็คเกจผ่านการประมูล จะทำให้มีบริษัทซึ่งประกอบการด้านการถ่ายทอดสดทั้งบริษัทขนาดเล็กและขนาดกลาง มีความสามารถในการเข้าถึงผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น¹⁰⁶ ด้วยปัจจัยเหล่านี้ จะทำให้ผู้ชมการถ่ายทอดสดการแข่งขัน ได้รับประโยชน์ในท้ายที่สุด¹⁰⁷

(3) การจำกัดการแข่งขันดังกล่าวเป็นการกระทำที่จำเป็นหรือไม่

ยูฟ่าต้องการที่จะทำให้แน่ใจว่า การแข่งขันรายการยูฟ่า แชมเปียนส์ลีกนั้น มีกระบวนการการผลิตโดยการมุ่งเน้นต่อผลิตภัณฑ์ (Focused Product) เพื่อให้การแข่งขันเป็นที่สนใจและเป็นการแข่งขันที่มีคุณภาพด้วยตัวของยูฟ่าเอง มากกว่าจะหวังพึ่งผู้ถ่ายทอดสดหรือบุคคลอื่น ซึ่งยูฟ่าได้กำหนดเงื่อนไขดังกล่าวเอาไว้ในรูปแบบการจำหน่ายลิขสิทธิ์แล้ว¹⁰⁸ หากปล่อยให้สโมสรแต่ละสโมสรจำหน่ายลิขสิทธิ์ของตนเองโดยอิสระนั้น จะทำให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้ดำเนินการถ่ายทอดสดเอง เพราะผู้ชมการแข่งขันต่างก็ต้องการความแน่นอนของการถ่ายทอดสดตั้งแต่เปิดฤดูกาลแข่งขัน¹⁰⁹ นอกจากนี้ คณะกรรมการมารีการยอมรับว่า การจำหน่ายลิขสิทธิ์ในการแข่งขันยูฟ่า แชมเปียนส์ลีกในลักษณะสิทธิไม่เด็ดขาดไปยังผู้ชมการแข่งขันทั่วโลกได้นั้น

¹⁰⁵ Comp/C.2-37.398 — Joint Selling of the Commercial Rights of the Uefa Champions League., Paragraph 170

¹⁰⁶ Ibid., Paragraph 171

¹⁰⁷ Ibid., Paragraph 172

¹⁰⁸ Ibid., Paragraph 174

¹⁰⁹ Ibid., Paragraph 175

จำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยยูฟ่า เพราะสโมสรบางสโมสรคงไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการด้วยตนเอง¹¹⁰

(4) ไม่มีการกำจัดประกอบธุรกิจรายอื่นออกไปจากการ

แข่งขัน

การจำหน่ายในลักษณะค้ำร่วมนั้น ได้แบ่งออกเป็นหลายแพ็คเกจให้ผู้ซื้อพิจารณา และเข้าแข่งขันในการซื้อลิขสิทธิ์ดังกล่าวผ่านการประมูลซึ่งเปิดกว้างให้กับผู้ประกอบการด้านสื่อทุกองค์กร และได้จำหน่ายในลักษณะสิทธิแบบไม่เด็ดขาด (non-exclusive) จึงทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการได้รับสิทธิในการถ่ายทอดการแข่งขันมากยิ่งขึ้น

3. สรุปผลคำตัดสิน

การจำหน่ายลิขสิทธิ์ทางด้านสื่อของการแข่งขันยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก โดยยูฟ่าในลักษณะร่วมค้ำของยูฟ่านั้นเป็นการตัดสินใจของสมาคมขององค์กรธุรกิจ โดยยูฟ่าได้ออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อรวมเอาสิทธิทางการค้าและสิทธิในการถ่ายทอดสดมาจากสโมสรที่เข้าร่วมทั้งหมด และสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันก็จะต้องให้ความยินยอมแก่ยูฟ่าเพื่อจำหน่ายลิขสิทธิ์และสิทธิทางการค้ารวมเป็นช่องทางเดียว ซึ่งเป็นพฤติกรรมร่วมกันจำกัดการแข่งขันในตลาดการขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬารายการยูฟ่าแชมเปียนส์ลีก โดยจะส่งผลกระทบต่อทำให้ราคาในการถ่ายทอดสดเพิ่มสูงขึ้น และสโมสรถูกจำกัดจากการขายสิทธิเหล่านี้ของตนเอง จึงเป็นพฤติกรรมของการร่วมกันกำหนดราคาและกำหนดเงื่อนไขทางการค้า ที่ส่งผลกระทบต่อเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้าระหว่างรัฐสมาชิก โดยคณะกรรมการไม่จำเป็นต้องนำหลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬา มาปรับใช้กับกรณีนี้ จึงเป็นการกระทำดังกล่าวจึงขัดต่อมาตรา 81(1) (มาตรา 101(1) ในปัจจุบัน)

แต่อย่างไรก็ตาม การจำหน่ายสิทธิทางด้านสื่อในการแข่งขันกีฬาโดยลักษณะการร่วมค้ำของยูฟ่า ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการผลิต หรือการจัดจำหน่ายสินค้า โดยการสร้างภาพลักษณ์ของลีกที่มีคุณภาพจากการมุ่งเน้นการผลิตไปที่ตัวผลิตภัณฑ์ ซึ่งเกิดขึ้นเพราะการรวมจุดจำหน่ายเพียงจุดเดียว (single point of sale) และผู้บริโภครวม ซึ่งก็คือผู้เข้าประมูลสิทธิการถ่ายทอด

¹¹⁰ Ibid., Paragraph 177

การแข่งขันก็ได้รับผลประโยชน์ตามสมควรแล้ว ทั้งนี้ การจำกัดที่เกิดขึ้นตามปกติวิสัยของการจำหน่าย ในลักษณะร่วมค้ำดังกล่าว จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้เกิดประโยชน์เหล่านี้ตามมา และสุดท้าย การแบ่งจำหน่ายลิขสิทธิ์ในหลายแพ็คเกจผ่านการประมูลก็ไม่ได้เป็นการจำกัดการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ของผู้เข้าแข่งขันรายต่าง ๆ อีกด้วย ดังนั้น ถึงแม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะขัดต่อมาตรา 81(1) แต่ก็ได้รับยกเว้น ตามมาตรา 81(3) (มาตรา 101(3) ในปัจจุบัน)¹¹¹

ตารางที่ 3 ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีกฎการร่วมกันจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการ

แข่งขันยูฟ่าแชมเปียนส์ลีกของยูฟ่า

1. ประเด็นพิพาทในคดี	กฎเกณฑ์การแข่งขันรายการยูฟ่า แชมเปียนส์ ลีก ของยูฟ่า ซึ่งสร้างเงื่อนไขให้สโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันมอบสิทธิให้กับยูฟ่าเพื่อจำหน่ายเพื่อให้ยูฟ่าเป็นผู้จำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดแทนสโมสรที่เข้าแข่งขันทั้งหมดเพียงช่องทางเดียว และจำหน่ายสิทธิดังกล่าวในลักษณะ Exclusive ให้กับผู้ประกอบการถ่ายทอดสดการแข่งขัน
2. ตลาดที่เกี่ยวข้อง	(1) ตลาดต้นน้ำ: ตลาดในการขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ด้วยตนเอง (2) ตลาดท้ายน้ำ: การแย่งชิงลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันรายการยูฟ่า แชมเปียนส์ ลีก ของผู้ถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬารายการดังกล่าว
3. มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาหลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาหรือไม่	ไม่จำเป็นต้องนำคุณลักษณะเฉพาะของกีฬามาพิจารณา เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยตรง

¹¹¹ Ibid., Paragraph 201

4. พฤติกรรมความร่วมมือที่ขัดต่อกฎหมาย ตามมาตรา 101	เป็นการตัดสินใจของสมาคมขององค์กรธุรกิจ ที่มีลักษณะเป็นการร่วมกันระหว่างยูฟ่าและสโมสรกีฬาเพื่อกำหนดราคาและเงื่อนไขทางการค้า และส่งผลกระทบต่อเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้าระหว่างรัฐสมาชิก
5. เป็นพฤติกรรมการจำกัดการแข่งขันที่เป็นประโยชน์ตามมาตรา 101(3) หรือไม่	เกิดประโยชน์ต่อวงการกีฬาฟุตบอลโดยรวม และไม่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคมากเกินไป
สรุปผลคดี	ขัดต่อมาตรา 101 แต่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 101(3)

3.1.7.3. ข้อพิพาทกรณีกฎเกณฑ์การห้ามนักกีฬาลงแข่งขันในรายการอื่นที่องค์กรกำกับดูแลไม่ให้การรับรอง

ข้อพิพาทในกรณีนี้ มิได้เกิดขึ้นในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล แต่เกิดขึ้นในกีฬาสปีดสเก็ต ซึ่งมีสหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาติ (International Skating Union - ISU) เป็นผู้กำกับดูแล โดยในกีฬาดังกล่าวนั้น มีโครงสร้างการกำกับดูแลที่คล้ายคลึงกันกับกีฬาฟุตบอลเช่นกัน โดยสหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาตินั้น เปรียบเสมือนฟีฟ่า ซึ่งเป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั่วโลก ซึ่งในกีฬาสเก็ตน้ำแข็งและสปีดสเก็ตนั้น ก็มีสหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาติเป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันทั่วโลก และมีสมาชิกของสหพันธ์เป็นสมาคมสเก็ตน้ำแข็งของประเทศต่าง ๆ เพียงหนึ่งสมาคมต่อหนึ่งประเทศเช่นกัน ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นก็อาจนำมาใช้พิจารณาเป็นแนวทางในกรณีของธุรกิจกีฬาฟุตบอลได้เช่นกัน เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่า การออกกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเศรษฐกิจโดยตรง ซึ่งศาลได้พิจารณาว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้านั้น มีลักษณะอย่างไร และมีรายละเอียดในการพิจารณาคืออย่างไร

โดยในคดีนี้ นั้น เป็นกรณีที่ Mark Tuitert และ Niels Kerstholt นักกีฬาสปีดสเก็ตตั้งชาวเนเธอร์แลนด์ ได้ฟ้องคดีต่อคณะกรรมการยุโรป เพื่อให้พิจารณาว่ากฎเกณฑ์ของสหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาติ ที่มีชื่อว่า “กฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าแข่งขัน” (Eligibility

rules) นั้น ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสหภาพยุโรปหรือไม่¹¹² โดยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้น สหพันธ์ได้บังคับใช้กฎดังกล่าวซึ่งเป็นกฎที่กำหนดคุณสมบัติของนักกีฬาที่เกิดที่ลงทำการแข่งขันในรายการที่สหพันธ์ให้การรับรอง หรือรายการที่สมาชิกของสหพันธ์จัดขึ้น โดยได้มีการกำหนดข้อห้ามไม่ให้นักกีฬาเกิดลงทำการแข่งขันในรายการที่สหพันธ์ไม่ได้ให้การรับรองด้วย หากฝ่าฝืน ก็จะได้รับบทลงโทษห้ามลงทำการแข่งขันในรายการของสหพันธ์ไปตลอดชีวิต เช่น การแข่งขันชิงแชมป์แห่งทวีปยุโรป การแข่งขันชิงแชมป์โลก รวมถึงการแข่งขันโอลิมปิกฤดูหนาว เป็นต้น กฎดังกล่าว จึงทำให้ Mark Tuitert และ Niels Kerstholt ไม่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันสปีดสเก็ตนานาชาติซึ่งผู้จัดการแข่งขันที่มีชื่อว่า Ice Derby เป็นผู้จัดการแข่งขันขึ้นได้ เนื่องจากสหพันธ์ไม่ได้ให้การรับรอง โดยคณะกรรมการก็ได้มีคำตัดสินออกมาดังต่อไปนี้

1. สถานะองค์กรธุรกิจของสหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาติ

สหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาตินั้น เป็นสมาคมที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยเป็นองค์กรกีฬาระหว่างประเทศซึ่งได้รับการรับรองจากคณะกรรมการโอลิมปิกสากล (ไอโอซี) เพื่อให้เป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันฟิกเกอร์และสปีดสเก็ตตั้งซึ่งแข่งขันบนลานน้ำแข็งโดยสมาชิกของสหพันธ์นั้นประกอบไปด้วยสมาคมของประเทศต่าง ๆ ซึ่งคอยทำหน้าที่กำกับดูแลสโมสรกีฬาไอซ์สเก็ตและนักกีฬาไอซ์สเก็ตของสโมสรต่าง ๆ ซึ่งแข่งขันกีฬาเป็นอาชีพภายในประเทศของตน ทั้งนี้ การแข่งขันกีฬาดังกล่าวในระดับนานาชาตินั้น จะอยู่ภายใต้การดูแลของสหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาติทั้งหมด¹¹³ โดยในประเทศไทยนั้น ก็มีสมาคมฟิกเกอร์และสปีดสเก็ตแห่งประเทศไทย (Figure & Speed Skating Association of Thailand - FSAT) เป็นองค์กรกำกับดูแลที่เป็นสมาชิกของสหพันธ์ด้วย¹¹⁴

โดยในการบริหารงานของสหพันธ์นั้น จะดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารซึ่งเป็นสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของสหพันธ์ซึ่งสมาชิกต่าง ๆ จะ

¹¹² Case AT.40208 - International Skating Union's Eligibility Rules.

¹¹³ Ibid., Paragraph 7

¹¹⁴ "สมาคมฟิกเกอร์และสปีดสเก็ตแห่งประเทศไทย - About Us ", [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2561. แหล่งที่มา: <http://www.fsat.or.th/about>

เข้าร่วมประชุม โดยภายใต้ธรรมนูญของสหพันธ์นั้น สหพันธ์จะทำหน้าที่ออกกฎเกณฑ์ กำกับดูแล และสนับสนุนส่งเสริมการแข่งขันกีฬาสเก็ต รวมถึงการจัดการแข่งขันสปีดสเก็ตในระดับนานาชาติ โดยหารายได้จากการขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันเหล่านี้ และการจัดหารายได้จาก สпонเซอร์รายต่าง ๆ รวมถึงการจำหน่ายตั๋วเข้าชมการแข่งขันไปทั่วโลก¹¹⁵ โดยในปี ค.ศ. 2016 นั้น สหพันธ์สามารถทำรายได้จากการแข่งขันไปได้ทั้งสิ้นกว่า 31.7 ล้านยูโรเลยทีเดียว¹¹⁶

โดยในคดีนี้ คณะกรรมาธิการได้ชี้ว่า สหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาติ มีสถานะเป็นสมาคมขององค์กรธุรกิจ ภายใต้มาตรา 101 ของสนธิสัญญา¹¹⁷ เนื่องจากสหพันธ์นั้น เป็นสมาคมที่เกิดจากการรวมตัวกันของสมาคมแต่ละสมาคมในระดับชาติซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลการแข่งขันกีฬาสเก็ตและดำเนินการทางธุรกิจด้วย¹¹⁸ นอกจากนี้ โดยตัวองค์กรของสหพันธ์เองนั้น ก็มีสถานะเป็นองค์กรธุรกิจด้วย เนื่องจากสหพันธ์มิได้ทำหน้าที่เพียงแต่การกำกับดูแลการแข่งขันเท่านั้น แต่สหพันธ์ยังดำเนินการประกอบธุรกิจเองด้วย¹¹⁹

2. พิจารณาความผิดตามมาตรา 101

ก. ตลาดที่เกี่ยวข้อง (Relevant Market)

คณะกรรมาธิการได้ตัดสินว่า การจำกัดการแข่งขันนั้น เกิดขึ้นในตลาดทั่วโลกสำหรับการจัดการแข่งขันและการแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าจากการจัดการแข่งขันกีฬาสปีดสเก็ตรายการต่าง ๆ ในระดับนานาชาติ โดยไม่คำนึงถึงว่าการจัดการแข่งขันและการแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้านั้น เกิดขึ้นในตลาดผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องชนิดเดียวกันหรือไม่ และไม่คำนึงถึงว่าการจัดการแข่งขันนั้นจะมีการแบ่งแยกเป็น (1) รายการแข่งขันกีฬาสปีดสเก็ตและการ

¹¹⁵ Case AT.40208 - International Skating Union's Eligibility Rules., Paragraph 10

¹¹⁶ Ibid., Paragraph 12

¹¹⁷ Ibid., Paragraph 146

¹¹⁸ Ibid., Paragraph 148

¹¹⁹ Ibid., Paragraph 147

แข่งขันสปีดสเก็ตประเภทซีรี่ย์¹²⁰ (2) รายการแข่งขันกีฬาสปีดสเก็ตประเภทแทร์กยาวและแทร์กสั้น และ (3) รายการแข่งขันสปีดสเก็ตซึ่งจัดขึ้นปีละครั้ง (เช่น การแข่งขันชิงแชมป์โลก ชิงแชมป์ยุโรป) รวมถึงการแข่งขันที่เกิดขึ้นหลายปีต่อหนึ่งครั้ง (เช่น การแข่งขันโอลิมปิกฤดูหนาว) โดยในการแข่งขันเหล่านี้เป็นการแข่งขันที่สหพันธ์มีอิทธิพลต่อการจัดการแข่งขันในตลาดผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสหพันธ์เป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันและเป็นผู้ออกกฎเกณฑ์กำกับการแข่งขันเพียงองค์กรเดียวของการแข่งขันกีฬาสปีดสเก็ต และสหพันธ์มีความสามารถในการตัดสินใจใด ๆ แต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตให้จัดการแข่งขันกีฬาสปีดสเก็ตขึ้น ซึ่งโดยข้อเท็จจริงที่เป็นรูปธรรมที่เกิดขึ้นในตลาดก็แสดงให้เห็นแล้วว่า นอกจากสหพันธ์และสมาชิกของสหพันธ์แล้วนั้น ไม่มีองค์กรธุรกิจใดที่มีความสามารถในการแย่งชิงการประกอบธุรกิจจัดการแข่งขันในตลาดที่เกี่ยวข้องนั้นได้เลย¹²¹

ข. พฤติกรรมความร่วมมือในการออกกฎเกณฑ์ดังกล่าว

จากข้อเท็จจริงนั้น สหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาติซึ่งเป็นสมาคมขององค์กรธุรกิจ ได้กำหนดกฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าแข่งขันเอาไว้ในกฎเกณฑ์ทั่วไปของสหพันธ์ โดยกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ผูกพันให้สมาชิกทั้งหมดของสหพันธ์รวมถึงสโมสรกีฬาในเครือข่ายของสหพันธ์ทั้งหมดทราบว่าที่การแข่งขันนั้นเป็นการแข่งขันในระดับนานาชาติ ดังนั้น กฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าแข่งขันดังกล่าวจึงเกิดจากพฤติกรรมการร่วมมือกันของสมาชิกของสหพันธ์ทั้งหมด จึงมีลักษณะเป็นการตัดสินใจของสมาคมขององค์กรธุรกิจภายใต้ความหมายของมาตรา 101(1) ของสนธิสัญญา¹²²

ค. มีวัตถุประสงค์หรือผลกระทบเป็นการจำกัดการแข่งขันระหว่างรัฐสมาชิกซึ่งขัดต่อมาตรา 101(1) หรือไม่

¹²⁰ การแข่งขันชนิดซีรี่ย์ คือการจัดการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ โดยแบ่งการแข่งขันออกเป็นครั้ง ๆ และแต่ละครั้งจะมีการแข่งขันในสนามแข่งขันต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน โดยเมื่อแข่งขันครบทุกสนาม ก็จะนำผลรวมของการแข่งขันนั้นมาคิดคะแนนเพื่อหาผู้ชนะ

¹²¹ EUROPEAN COMMISSION, "Summary Decision of Case At.40208 -International Skating Union's Eligibility Rules,"(Brussel 2017)., Paragraph 11

¹²² Ibid., paragraph 13

ในแง่วัตถุประสงค์นั้น คณะกรรมการได้ตัดสินใจว่า กฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าแข่งขันนั้นมีวัตถุประสงค์เป็นการจำกัดการแข่งขันภายใต้ความหมายในมาตรา 101(1) ของสนธิสัญญา เมื่อพิจารณาจากเนื้อหา วัตถุประสงค์ และบริบททางเศรษฐกิจ¹²³ โดยวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ ได้สะท้อนออกมาให้เห็นจากกฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าแข่งขันฉบับปี 2014 ซึ่งระบุว่ากฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้มุ่งที่จะปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและประโยชน์อื่นของสหพันธ์สกีเกิดน้ำแข็งนานาชาติ ซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวได้จำกัดโอกาสของนักกีฬาในการลงแข่งขันรายการระหว่างประเทศอื่นซึ่งจัดโดยบุคคลภายนอกสมาคมอย่างเสรี และทำให้นักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันเหล่านั้นได้รับการลงโทษแบนตลอดชีวิตอีกด้วย ซึ่งผู้จัดการแข่งขันเหล่านั้นอาจเป็นคู่แข่งของสหพันธ์ในการจัดการแข่งขันกีฬาสปีดสกีเกิดในอนาคตก็ได้¹²⁴

ทั้งนี้ แม้ว่าสหพันธ์จะได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าแข่งขันใหม่ ในกฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าแข่งขันฉบับปี 2016 แล้วก็ตาม แต่กฎเกณฑ์ดังกล่าวก็ยังคงเป็นการจำกัดการแข่งขันอยู่เช่นเดิม ถึงแม้ว่าจะมีการยกเลิกบทลงโทษซึ่งห้ามแข่งขันตลอดชีวิตออกไปจากกฎดังกล่าวแล้ว แต่บทลงโทษจากการละเมิดกฎก็ยังคงเป็นการลงโทษที่ไม่สมเหตุสมผลอยู่ดีเมื่อพิจารณาจากอายุการประกอบอาชีพของนักกีฬาสปีดสกีเกิด การแก้ไขดังกล่าวจึงไม่ก่อให้เกิดผลที่แตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญต่อวัตถุประสงค์แรกเริ่มในการห้ามนักกีฬาจากการลงแข่งขันกีฬารายการอื่น ๆ ซึ่งเป็นทางเลือกแต่อย่างใด รวมถึงการกีดกันไม่ให้ผู้จัดการแข่งขันรายอื่น ๆ เข้าสู่ตลาดด้วย¹²⁵

และในแง่ของผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้น แม้ว่าการกระทำใดที่มีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันโดยวัตถุประสงค์ จะไม่ต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้วก็ตาม แต่คณะกรรมการก็พบว่า กฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าร่วมการแข่งขันนั้นมีผลกระทบเกิดขึ้นเป็นการจำกัดการแข่งขันอีกด้วย เนื่องจากว่า หากไม่มีกฎเกณฑ์ดังกล่าวแล้วนั้น นักกีฬาสปีดสกีเกิดอาจให้บริการในการแข่งขันสปีดสกีเกิดของตนกับผู้จัดการแข่งขันกีฬารายอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่สหพันธ์หรือสมาชิกของสหพันธ์ได้ และหากไม่มีกฎดังกล่าวนี้ ก็อาจไม่มีกำแพงหรือการกีดกันความเป็นไปได้และแนวโน้มที่จะเกิด

¹²³ Ibid., Paragraph 14

¹²⁴ Ibid., Paragraph 15

¹²⁵ Ibid., Paragraph 16

ผู้แข่งขันในตลาดการจัดการแข่งขันและแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจจากการจัดการแข่งขันกีฬาสปีดสเก็ตในอนาคต¹²⁶ ดังนั้น กฎเกณฑ์ดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการรักษาสถานะการมีอำนาจเหนือตลาดในการจัดการแข่งขันกีฬาดังกล่าว ซึ่งมีแม้ว่า Ice Derby จะจัดการแข่งขันกีฬาได้ก็ตาม และไม่กระทบต่อการจัดการแข่งขันของสหพันธ์ด้วยหากจัดขึ้นในช่วงปิดฤดูกาลแข่งขันตามปฏิทินการแข่งขันของสหพันธ์ แต่จากบทลงโทษของการละเมิดกฎนั้นก็อาจทำให้ไม่มีนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันเลยก็ได้¹²⁷ นอกจากนี้ กฎดังกล่าวยังส่งผลกระทบเป็นการลดปริมาณการแข่งขันอาจจัดขึ้นได้จากการที่สหพันธ์ไม่อนุญาตให้ผู้ประกอบการรายอื่นจัดการแข่งขันดังกล่าว และยังส่งผลกระทบต่อทางเลือกของผู้บริโภคในการรับชมการแข่งขันที่แตกต่างออกไปซึ่งจัดขึ้นโดยผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ นอกเหนือจากรายการที่สหพันธ์รับรองอีกด้วย¹²⁸

ง. เป็นกฎเกณฑ์ด้านกีฬาที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่

กฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าร่วมการแข่งขันนั้น มีวัตถุประสงค์และผลกระทบเป็นการจำกัดการแข่งขันอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม การจะพิจารณาว่ากฎเกณฑ์ดังกล่าวนั้นขัดต่อมาตรา 101(1) หรือไม่นั้น ควรจะต้องพิจารณาด้วยว่า บริบทโดยรวมของการออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาหลักคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาหรือไม่ รวมถึงการพิจารณาว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปกติวิสัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น และได้สัดส่วนต่อการจำกัดการแข่งขันหรือไม่

ทั้งนี้ โดยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้น สหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาติได้กล่าวอ้างว่า การกฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าร่วมการแข่งขันซึ่งห้ามนักสปีดสเก็ตเข้าร่วมการแข่งขันที่สหพันธ์ไม่ได้ให้การรับรองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของนักกีฬาเองเนื่องจากการแข่งขันที่สหพันธ์ไม่ได้ให้การรับรองนั้น ไม่มีมาตรฐาน นอกจากนี้ สหพันธ์ได้กล่าวอ้างว่าการที่สหพันธ์ห้ามมิให้นักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันที่ Ice Derby พยายามจะจัดขึ้นนั้น เนื่องจากการ

¹²⁶ Ibid., Paragraph 17

¹²⁷ Ibid., Paragraph 18

¹²⁸ Ibid., Paragraph 19

แข่งขันแบบซีรี่ยดังกล่าวของ Ice Derby นั้น ได้เปิดให้มีการพนันผลการแข่งขันในบางประเทศอีกด้วย ซึ่งการพนันนั้นเป็นสิ่งที่ขัดต่อกฎหมายด้านจริยธรรมของสหพันธ์ ดังนั้น การสั่งให้นักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันที่ไม่ได้ให้การรับรองนั้น จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องการแข่งขันกีฬาสปีดสเก็ตและนักกีฬาไอซ์สเก็ต ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่ชอบธรรม และจำเป็นต่อการแข่งขันสปีดสเก็ต¹²⁹

แต่อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาคดีดังกล่าว คณะกรรมาธิการได้ตัดสินใจว่า กฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าร่วมการแข่งขันของสหพันธ์นั้น ไม่ได้มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม แต่มีขึ้นเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสหพันธ์เอง เพื่อมิให้ผู้จัดการแข่งขันกีฬาสปีดสเก็ตอื่น ๆ แย่งชิงส่วนแบ่งในตลาดจัดการแข่งขันในระดับนานาชาติของสหพันธ์ซึ่งสหพันธ์เป็นผู้กำกับดูแลและจัดการแข่งขันแต่เพียงผู้เดียว นอกจากนี้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจำกัดการแข่งขันดังกล่าวนี้ ก็มีผลกระทบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยปกติวิสัยอีกด้วย และการลงโทษแบนห้ามลงทำการแข่งขันของสหพันธ์ ซึ่งมีโทษสูงสุดคือการห้ามลงแข่งขันตลอดชีวิตนั้นก็ไม่ได้สัดส่วนแต่อย่างใด นอกจากนี้ จากข้อเท็จจริงที่นักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันที่ผู้อื่นจัดขึ้นนั้นจะต้องถูกลงโทษ เป็นกฎหมายที่เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่เป็นการเลือกปฏิบัติอีกด้วย¹³⁰

จ. ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 101(3) หรือไม่

ในกรณีข้อยกเว้นตามมาตรา 101(3) ของสนธิสัญญานั้น คณะกรรมาธิการได้พิจารณาว่า สหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาติมิได้แสดงให้เห็นแต่อย่างใดว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้อาจเข้าเงื่อนไขข้อยกเว้นตามมาตรา 101(3) ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการได้พิจารณาแล้วว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ ไม่เข้าองค์ประกอบของข้อยกเว้น เนื่องจากกฎเกณฑ์ดังกล่าวไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่จะต้องบังคับใช้ และไม่ได้สัดส่วนอีกด้วย เนื่องจากมีวิธีการอื่นอีก

¹²⁹ "European Union Open Investigation International Skating Union Eligibility Rules," [Online] Accessed: 20 May 2018. Updated: 15 February 2015. Available from: <http://ice-derby.com/ice-derby/european-union-open-investigation-international-skating-union-eligibility-rules>

¹³⁰ "Summary Decision of Case At.40208 -International Skating Union's Eligibility Rules.", Paragraph 21

มากมายที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษามาตรฐานของการแข่งขันให้เกิดความปลอดภัยตามที่กล่าวอ้างนั้น นอกจากนี้ กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ทำให้การกีดกันการแข่งขันและการแสวงหาผลประโยชน์จากการแข่งขันที่อาจเกิดขึ้นโดยการจัดการแข่งขันของบุคคลอื่นนอกเหนือจากสหพันธ์ไม่เกิดขึ้นอย่างสิ้นเชิง¹³¹

3. สรุปผลคำตัดสิน

โดยสรุปแล้ว คณะกรรมการธิการ ได้ตัดสินว่า กฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าร่วมการแข่งขันซึ่งบังคับใช้โดยสหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาติซึ่งเป็นสมาคมขององค์การธุรกิจนั้น มีวัตถุประสงค์เป็นการจำกัดการแข่งขัน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อเป็นการจำกัดการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ในตลาดการจัดการแข่งขันและแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าจากการจัดการแข่งขัน กีฬาสปีดสเก็ตรายการต่าง ๆ ทั่วโลก ตามมาตรา 101(1) ซึ่งการจำกัดการแข่งขันดังกล่าวนี้ได้แฝงตัวอยู่ในรูปแบบของการออกกฎเกณฑ์ซึ่งกล่าวอ้างว่าเป็นการรักษาคุณลักษณะของการแข่งขันกีฬา

ตารางที่ 4 ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีกฎการห้ามนักกีฬาแข่งขันในรายการที่องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาไม่รับรองของสหพันธ์สปีดสเก็ตนานาชาติ

1. ประเด็นพิพาทในคดี	การบังคับใช้กฎเกณฑ์ผู้มีสิทธิเข้าร่วมการแข่งขันของสหพันธ์สเก็ตน้ำแข็งนานาชาติ โดยมีบทลงโทษนักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันรายการอื่นที่ไม่ได้รับการรับรองจากสมาคมให้ได้รับโทษห้ามเข้าร่วมการแข่งขันที่สหพันธ์จัดขึ้นนั้น ส่งผลกระทบต่อนักกีฬา และเป็นการจำกัดการแข่งขันในการประกอบธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาสปีดสเก็ตหรือไม่
2. ตลาดที่เกี่ยวข้อง	ตลาดการจัดการแข่งขันกีฬาสปีดสเก็ตทุกประเภททั่วโลก
3. มีวัตถุประสงค์อันชอบ	กฎเกณฑ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องผลประโยชน์

¹³¹ Ibid., Paragraph 22

<p>ธรรมเพื่อรักษาหลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาหรือไม่</p>	<p>ทางธุรกิจของสหพันธ์เองโดยการกีดกันไม่ให้ผู้ประกอบการธุรกิจอื่นเข้าสู่ตลาด จึงไม่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมในการรักษาคุณลักษณะเฉพาะของกีฬานอกจากนี้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้ยังมีได้เกิดขึ้นโดยปกติวิสัย และไม่ได้มีส่วนในการบรรล่วัตถุประสงค์อีกด้วย</p>
<p>4. พฤติกรรมความร่วมมือที่ขัดต่อกฎหมาย ตามมาตรา 101</p>	<p>เป็นการตัดสินใจของสมาคมขององค์กรธุรกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เป็นการจำกัดการแข่งขัน และส่งผลกระทบต่อตลาดการจัดการแข่งขันและแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าจากการจัดการแข่งขันกีฬาสปอตสเก็ตรายการต่าง ๆ ทั่วโลก</p>
<p>5. เป็นพฤติกรรมการจำกัดการแข่งขันที่เป็นประโยชน์ตามมาตรา 101(3) หรือไม่</p>	<p>ไม่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 101(3) เนื่องจากไม่มีความจำเป็นเพียงพอในการบังคับใช้กฎดังกล่าว และการบังคับใช้ยังไม่ได้มีส่วนอีกด้วย นอกจากนี้ กฎเกณฑ์ดังกล่าวส่งผลเป็นการกำจัดผู้แข่งขันในการประกอบธุรกิจรายอื่นออกไปจากการแข่งขัน</p>
<p>สรุปผลคดี</p>	<p>ขัดต่อมาตรา 101</p>

3.2. การบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา

การแข่งขันกีฬาในสหรัฐอเมริกานั้นจะมีการแข่งขันกีฬา 4 ลีกใหญ่ที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือ บาสเก็ตบอลลีกเอ็นบีเอ (National Basketball Association - NBL) อเมริกันฟุตบอลลีกเอ็นเอฟแอล (National Football League - NFL) เบสบอลลีกเอ็มแอลบี (Major League Baseball - MLB) และฮอกกีลีกเอ็นเอชแอล (National Hockey League - NHL) ด้วยลักษณะโครงสร้างของการแข่งขัน และบริหารจัดการ ทำให้ลักษณะของความร่วมมือกันระหว่างองค์กรค่อนข้างมีความ

แตกต่างจากการแข่งขันในยุโรปเป็นอย่างมาก เนื่องจากการแข่งขันกีฬาในสหรัฐอเมริกา นั้น องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันของกีฬาต่าง ๆ จะถูกจำกัดโดยกฎหมายเพื่อให้กำกับดูแลเฉพาะกิจกรรมกีฬาที่ไม่ใช่กีฬาอาชีพเท่านั้น โดยการกำกับดูแลกีฬาอาชีพนั้น จะกระทำโดยลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพเอง¹³²

ทั้งนี้ ลีกการแข่งขันในสหรัฐอเมริกา จะเกิดจากการรวมตัวกันของทีมกีฬาต่าง ๆ เป็นองค์กรร่วม (Joint Venture) เพื่อร่วมมือกันจัดตั้งลีกการแข่งขันขึ้น และแต่ละสโมสรจะร่วมกันบริหารงานลีกดังกล่าวผ่านคณะกรรมการบริหารและผู้บริหารลีกซึ่งสโมสรในลีกทั้งหมดได้ตั้งขึ้นตามข้อบังคับของลีกที่ร่วมกันกำหนดไว้ ดังนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการแข่งขันกีฬาอาชีพแต่ละชนิดนั้น จึงมีใช้องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันดังเช่นในทวีปยุโรป แต่กฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นกติกาการแข่งขันหรือการจัดการรายได้และการแบ่งปันผลประโยชน์ จึงเกิดจากการตกลงและร่วมมือกันของสโมสรกีฬาเหล่านั้นเอง

ด้วยลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบธุรกิจดังกล่าว ทำให้ลีกการแข่งขันกีฬาจึงต้องเผชิญกับข้อพิพาททางกฎหมายภายใต้กฎหมายป้องกันผูกขาดทางการค้า (Antitrust Law) อยู่เสมอๆ ทั้งนี้ มีเพียงกรณีการแข่งขันกีฬาเบสบอลลีกเท่านั้น ที่ได้รับข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าเป็นกรณีทั่วไปจากคำพิพากษาของศาล โดยในธุรกิจการแข่งขันกีฬาชนิดอื่นนั้น ความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างลีกและทีมกีฬาจะต้องอยู่ภายใต้การพิจารณาของกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาภายใต้กฎหมายนั้น ศาลมองว่า ธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพ เป็นธุรกิจที่มีคุณลักษณะเฉพาะตัวเป็นพิเศษ (Special Characteristic) ที่แตกต่างจากธุรกิจและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ทั่วไป ดังนั้น ความร่วมมือดังกล่าวจึงเป็นกรณีพิเศษ และต้องใช้การวิเคราะห์และพิจารณาโดยคำนึงถึงคุณลักษณะพิเศษเหล่านั้นด้วย เพื่อโดยเนื้อแท้ของความร่วมมือเหล่านั้นเป็นการกระทำเพื่อรักษาสถานะการแข่งขันของลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพซึ่งจะต้องเกิดจากความ ร่วมมือกัน

¹³² Stefan Szymanski Thomas Peeters, "Vertical Restraints in Soccer: Financial Fair Play and the English Premier League,"(University of Antwerp, Faculty of Applied Economics, 2012).

เท่านั้น¹³³ ดังนั้น ในการพิจารณาคดี ศาลจึงนำหลักเหตุและผล (Rule of Reason) มาพิจารณาว่าจะขัดต่อกฎหมายหรือไม่ และจะไม่นำหลักความรับผิดเคร่งครัด (Per Se Rule) มาบังคับใช้ เนื่องจาก ศาลจึงต้องการเปิดโอกาสให้ลีกการแข่งขันและสโมสรต่าง ๆ มีโอกาสในการโต้แย้งว่า ข้อกล่าวหาเกี่ยวกับพฤติกรรมความร่วมมือที่มีลักษณะเป็นการกีดกันการแข่งขันเหล่านั้น มีเหตุผลอย่างเพียงพอ และได้สัดส่วนหรือไม่

สำหรับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกา หรือที่ชาวอเมริกันเรียกว่า “ซอกเกอร์”¹³⁴ เป็นกีฬาที่ไม่ได้เป็นที่นิยมของชาวอเมริกามากนัก หากเปรียบเทียบกับ 4 ลีกใหญ่ดังกล่าว โดยในช่วงปี ค.ศ. 1968 ได้มีการจัดตั้งฟุตบอลลีกนอร์ธอเมริกันซอกเกอร์เอ็นเอเอสแอล (The North American Soccer League - NASL) ขึ้น โดยลีกดังกล่าวได้ใช้ ใช้วิธีการทุ่มเงินค่าจ้างเพื่อดึงดูดนักกีฬาฟุตบอลที่มีชื่อเสียงระดับโลกเข้ามาเล่นในลีกของตนเพื่อสร้างความนิยมให้กับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลมากยิ่งขึ้น อาทิเช่น เปเล่ ดาวยิงสูงสุดตลอดกาลของโลกชาวบราซิล ฟรานซ์ เบ็คเคนบาวเออร์ กองหลังกัปตันทีมชาติเยอรมัน รวมถึงโยฮัน ครัวยฟ์ นักกีฬาฟุตบอลชื่อดังทีมชาติเนเธอร์แลนด์และตำนานของสโมสรบาเซโลน่า ซึ่งส่งผลทำให้เฉลี่ยค่าใช้จ่ายในด้านค่าตอบแทนนักกีฬาฟุตบอลต่อรายรับของสโมสรในลีก มีสัดส่วนสูงถึง 70% ของรายรับ เมื่อประกอบกับปัจจัยในการบริหารงานอันย่ำแย่ของระบบบริหารซึ่งไม่มีเอกภาพ รวมถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ทำให้ NASL พบกับปัญหาขาดทุนสะสมอย่างหนัก และยกเลิกการแข่งขันไปอย่างถาวรในปี ค.ศ. 1986¹³⁵

ในเวลาต่อมา การแข่งขันกีฬาฟุตบอลเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ (Major League Soccer - MLS) ลีกกีฬาฟุตบอลอาชีพที่ได้รับความนิยมสูงสุดในสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน ก็ได้ถือกำเนิดขึ้นในปี ค.ศ.

¹³³ Farzin, "On the Antitrust Exemption for Professional Sports in the United States and Europe," *Jeffrey S. Moorad Sports LJ*. P. 75.

¹³⁴ กีฬาซอกเกอร์ เป็นชื่อที่ชาวอเมริกันใช้เรียกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลซึ่งเป็นที่นิยมทั่วโลก โดยการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในความเข้าใจของชาวอเมริกันนั้น คือชื่อเรียกของการแข่งขันกีฬาประเภทอเมริกันฟุตบอล ซึ่งมีลักษณะคล้ายกีฬารักบี้

¹³⁵ Tyler A Coppage, "Taking the Training Wheels Off Mls: Why the Single Entity Antitrust Exemption Should No Longer Apply," *Marquette Sports Law Review* 25(2014).

1996 เมื่อสหรัฐอเมริกาได้รับเลือกจากฟีฟ่าให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลโลกในปีดังกล่าว โดยฟีฟ่าได้กำหนดเงื่อนไขในการได้รับสิทธิการเป็นเจ้าภาพให้สหรัฐอเมริกาจัดตั้งลีกฟุตบอลอาชีพขึ้นมาใหม่อีกครั้ง¹³⁶ โดยในการก่อตั้งการแข่งขันเมเจอร์ลีกซอกเกอร์นั้น ผู้ร่วมก่อตั้งก็ได้พยายามแก้ไขปัญหาการบริหารงานที่ไร้เอกภาพและปัญหาทางการเงินที่เคยเกิดขึ้นกับการแข่งขันลีก NASL จนทำให้ลีกต้องปิดตัวลง โดยการวางโครงสร้างการบริหารงานของลีกซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมทั้งหมดและเมเจอร์ลีกเอง จะรวมตัวกันในลักษณะแบบเป็นแบบองค์กรเดียว (Single-Entity) ซึ่งมี Major League Soccer, LLC เป็นผู้บริหารงานแบบรวมศูนย์ และได้กำหนดกฎเกณฑ์ในการจำกัดงบประมาณค่าใช้จ่ายของทีมเกี่ยวกับค่าตอบแทนนักกีฬา (Team Salary Budget) ต่อทีมสโมสรกีฬาฟุตบอลสมาชิกทั้งหมดในเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ด้วยจำนวนที่เท่ากัน โดยในข้อตกลงร่วมระหว่างเมเจอร์ลีกและสหภาพนักกีฬาฟุตบอล ฉบับปี ค.ศ. 2015 ซึ่งจะมีผลจนถึงปี ค.ศ. 2020 นั้น แต่ละทีมจะสามารถใช้เงินงบประมาณเป็นค่าตอบแทนและโบนัสด้านต่าง ๆ ของนักกีฬารวมถึงค่าตอบแทนการโอนย้ายจากทีมฟุตบอลในลีกต่างประเทศกรณีการซื้อตัวนักกีฬาร่วมทีมอีกด้วย เป็นจำนวนรวม 3,490,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี สำหรับปี ค.ศ. 2015 และจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อตกลงร่วม¹³⁷

ดังนั้น จึงควรศึกษาอย่างยิ่งว่า ลักษณะของการร่วมมือกันเพื่อตั้งกฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ของสโมสรกีฬาอาชีพซึ่งรวมตัวกันเป็นลีกเพื่อจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพร่วมกันเหล่านี้ จะมีลักษณะที่เป็นการขัดต่อกฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้า (Antitrust Law) หรือไม่ และมีข้อยกเว้นประการใดบ้างของการบังคับใช้กฎหมายต่อการออกกฎเกณฑ์ของลีกการแข่งขันกีฬาเหล่านี้ นอกจากนี้ การกำหนดเพดานค่าใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทน (Salary Cap) ต่อการแข่งขันกีฬาอาชีพ รวมถึงการใช้เพดานค่าใช้จ่ายของสโมสรในเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ (Team Salary Budget) และเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอล (Player Salary Cap) จะได้รับการยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าหรือไม่ เพราะเหตุใด

¹³⁶ Remo Decurtins, "Major League Soccer's Exceptionalism in Fifa's Transfer System: For How Much Longer," *ibid.*27(2016).

¹³⁷ Article 10.6(b) of the MLS Collective Bargaining Agreement 2015

3.2.1. บทบัญญัติกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าที่เกี่ยวข้อง

3.2.1.1. The Sherman Act

Sherman Act เป็นกฎหมายฉบับหลักที่สหรัฐอเมริกาใช้พิจารณาเกี่ยวกับกฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้า (Antitrust Law) โดยเริ่มบังคับใช้เมื่อปี ค.ศ. 1980 กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการห้ามการจำกัดการแข่งขันทางการค้าและการผูกขาดทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมระหว่างรัฐ โดยการกำหนดพฤติกรรมที่เป็นการกีดกันทางการค้าเอาไว้หลักๆ 2 ส่วนด้วยกัน คือ

มาตรา 1 “สัญญาหรือการรวมตัวใด ๆ ในรูปของทรัสต์ หรือรูปแบบอื่น ๆ ทุกชนิด หรือการสมรู้ร่วมคิดกันเพื่อจำกัดการแข่งขันทางการค้า หรือการพาณิชย์ในระหว่างรัฐต่าง ๆ หรือกับต่างประเทศ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย”¹³⁸

บทบัญญัติตามมาตรา 1 เป็นบทบัญญัติที่ค่อนข้างกว้าง และวางไว้ปรับใช้เป็นกรณีทั่วไป เช่น การกำหนดราคา (Price Fixing) การแบ่งตลาด (Horizontal Market Division) การร่วมกันปฏิเสธการทำธุรกรรมกับผู้ประกอบการรายอื่น (Refusal to deal) การกำหนดราคาขายปลีก (RPM) เป็นต้น

มาตรา 2 “บุคคลใดที่จะกระทำการผูกขาด หรือพยายามทำให้เกิดการผูกขาด หรือรวมตัวกัน หรือสมรู้ร่วมคิดกันกับบุคคลอื่น ไม่ว่าคนเดียวหรือหลายคน เพื่อกระทำการผูกขาด ในส่วนใด ๆ ของการค้าหรือการพาณิชย์ในระหว่างรัฐต่าง ๆ หรือกับต่างประเทศ ให้ถือว่ามีความผิดลหุโทษ”

กรณีตามมาตรา 2 นี้ คือ กรณีของการใช้อำนาจผูกขาด หรือพยายามสร้างอำนาจผูกขาด (Monopolization) หรือรวมตัวกัน หรือสมคบคิดกับผู้อื่น เพื่อกระทำการผูกขาดทางการค้า และการกระทำนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการกีดกันให้คู่แข่งออกจากตลาด

¹³⁸ Section 1 of the Sherman Act “Every contract, combination in the form of thrust or otherwise, or conspiracy, in restraint of trade or commerce among the several States, or with foreign nations, is declared to be illegal.”

จากบทบัญญัติในมาตรา 1 และมาตรา 2 ของ Sherman Act นี้ จะเห็นได้ว่า กฎหมายดังกล่าวมีการบัญญัติถ้อยคำเอาไว้กว้างและเป็นการทั่วไป โดยมีได้ระบุเอาไว้อย่างชัดเจนว่า พฤติกรรมใดหรือการกระทำใดเป็นการเฉพาะ ที่จะเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา นี้ เนื่องจากเป็นมาตราที่บัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่เปิดกว้างสามารถใช้ครอบคลุมถึงพฤติกรรม หรือการกระทำ ที่เป็นการจำกัดทางการค้าหรือการพาณิชย์ และการกระทำอันเป็นการผูกขาดที่มีการพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ในอนาคตได้ จึงจะทำให้ศาลสามารถใช้บทบัญญัติมาตรานี้ปรับใช้กับรูปแบบของการประกอบธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างทันต่อเหตุการณ์และกว้างขวาง จึงทำให้กฎหมายในมาตรานี้ยืดหยุ่นและทันสมัยอยู่เสมอ¹³⁹

แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายมิได้มีเจตนารมณ์ที่ว่า สัญญาใด ๆ หรือการรวมกลุ่มทางการค้าหรือธุรกิจใด หรือการผูกขาดทุกกรณี จะต้องถือว่าเป็นการผิดกฎหมายทั้งหมด แต่การกระทำดังกล่าวจะผิดกฎหมายก็ต่อเมื่อเป็นการรวมกลุ่มทางการค้าที่มีขอบ โดยพิจารณาตามหลักกฎหมาย Common Law และถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ หากการรวมกลุ่มทางการค้าดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ ก็ไม่ถือว่าเป็นความผิดแต่อย่างใด เช่นเดียวกันกับกรณีการผูกขาดหากธุรกิจใดได้อำนาจผูกขาดมาโดยชอบ ก็ไม่มีความผิดเช่นกัน โดยจะมีความผิดก็ต่อเมื่อใช้อำนาจผูกขาดดังกล่าวเพื่อกระทำการอันมิชอบที่จะส่งผลให้การแข่งขันเสียไป¹⁴⁰

โดยในระยะแรกเริ่มหลังจากการตรากฎหมายขึ้นบังคับใช้นั้น ศาลได้พิจารณาว่าสัญญาที่มีลักษณะการจำกัดการแข่งขันในทุกกรณีเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่ในเวลาต่อมา จึงได้มีการวางแนวทางในการตัดสินคดีตามมาตรา 1 เอาไว้ในคดี Standard Oil¹⁴¹ ว่าการรวมตัวกันหรือข้อตกลงใด ๆ ที่จัดทำขึ้นโดยเป็นการจำกัดการแข่งขันที่ไม่สมเหตุสมผลเท่านั้น จึงจะมีความผิดตามมาตรา นี้ โดยศาลได้นำเอาหลักเหตุและผล (rule of reason) มาใช้พิจารณา โดยจะ

¹³⁹ สุธีร์ ศุภนิติย์ กมลชัย รัตนสกววงศ์ วชิรียา โตสงวน และวิไลวรรณ วรรณนิชกุล, "รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนากฎหมายการแข่งขันทางการค้าในประเทศไทย,"(กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกฤษฎีกา, 2536).

¹⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7

¹⁴¹ Standard Oil Co. Of New Jersey V. United States, 221 U.S. 1 (1911).

พิจารณาถึงความสมดุลระหว่างผลกระทบของการรวมตัว หรือความตกลงดังกล่าวที่ส่งผลเป็นการส่งเสริมการแข่งขัน (pro-competitive) และผลกระทบของการรวมตัวหรือความตกลงที่ส่งผลเป็นการลดการแข่งขัน (anti-competitive) โดยศาลจะทำการวิเคราะห์เป็นกรณี ๆ ไป (case-by-case) ว่า จะขัดต่อมาตรา 1 หรือไม่¹⁴²

ในกรณีที่เป็นข้อตกลงเกี่ยวกับการกำหนดราคา (price fixing) นั้น ศาลสูงได้วางบรรทัดฐานคำพิพากษาเอาไว้ในคดี Socony¹⁴³ ว่า จะต้องใช้หลักรับประกันอย่างเคร่งครัด (per se) มาปรับใช้ เนื่องจากมองว่า ความร่วมมือในลักษณะดังกล่าวเป็นการกระทำที่ร้ายแรง และไม่มีผลใด ๆ เป็นการส่งเสริมการแข่งขันเกิดขึ้นจากความร่วมมือในลักษณะดังกล่าว จึงไม่สามารถกระทำได้อย่างเด็ดขาด แต่อย่างไรก็ตาม ศาลสูงก็ได้ผ่อนปรนแนวทางการปรับใช้หลักความรับประกันอย่างเคร่งครัดดังกล่าว โดยยอมรับว่า ข้อตกลงที่เป็นการกำหนดราคานี้ อาจมีความจำเป็น และมีวัตถุประสงค์ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ได้ ดังเช่นในคดี Broadcast Music, Inc.¹⁴⁴ และให้นำหลักเหตุและผลมาพิจารณา

ทั้งนี้ โดยส่วนใหญ่แล้วพฤติกรรมความผิดที่จะถูกฟ้องร้องโทษตามกฎหมาย Sherman Act จะเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในลักษณะดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดหรือรักษาระดับราคาสินค้า หรือราคาขายสินค้า หรือค่าบริการ (price-fixing)

(2) การกำหนดแบ่งท้องที่ที่ผู้ประกอบการธุรกิจจะจำหน่ายสินค้า หรือการให้บริการให้ (allocation of the market)

(3) การกำหนดลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจแต่ละราย จำหน่ายสินค้า หรือบริการต่อให้กับลูกค้าเฉพาะบางรายเท่านั้น (customer allocation)

¹⁴² Sigrid Stroux, *Us and Ec Oligopoly Control* (Kluwer Law International, 2004). p.37.

¹⁴³ United States V. Socony-Vacuum Oil Co., 310 U.S. 150, 60 S.Ct. 811 (1940).

¹⁴⁴ Broadcast Music, Inc. V. Columbia Broadcasting Sys., Inc., 441 U.S. 1, 99 S. Ct. 1551, 60 L. Ed. 2d 1 (1979).

(4) การกำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขในการประมูลหรือประกวดราคา
สินค้าหรือบริการ (bid rigging)

(5) การรวมตัวกันทางธุรกิจเพื่อกระทำการอันเป็นการลดการแข่งขัน
ทางการตลาด (cartel activities)¹⁴⁵

3.2.1.2. The Clayton Act

เพื่อความแน่นอนในการพิจารณาคดีกฎหมายป้องกันการผูกขาดทาง
การค้า จึงได้มีการเรียกร้องให้บัญญัติกฎหมายขึ้นเพิ่มเติม เพื่อที่จะระบุให้ชัดเจนว่า การกระทำ
ใดบ้างจะเป็นพฤติกรรมที่ห้ามกระทำหรือผิดกฎหมาย ในปี ค.ศ. 1914 รัฐบาลจึงได้ออกกฎหมายที่มี
ชื่อว่า “The Clayton Act” ซึ่งเปรียบเสมือนกฎหมายที่ขยายความลักษณะการจำกัดการแข่งขันทาง
การค้าใน Sherman Act

ทั้งนี้ การปรับใช้บทบัญญัติต่าง ๆ ใน Clayton Act มีหลักการสำคัญ คือ
การกระทำใด ๆ ตามกฎหมายฉบับนี้ จะถือเป็นความผิดก็ต่อเมื่อเมื่อเกิดมีผลเป็นการทำให้การ
แข่งขันลดลงอย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างกับ Sherman Act ที่จะถือเป็นการกระทำผิดก็ต่อเมื่อเป็น
การกระทำที่ไม่สมเหตุสมผล¹⁴⁶ โดยมีหลักกฎหมายที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

(1) การเลือกปฏิบัติในการกำหนดราคา (price discrimination) คือ
การกำหนดราคาขายให้แก่ผู้ซื้อต่างรายในราคาที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งทำให้ผู้ซื้อรายหนึ่งได้เปรียบผู้ซื้อ
รายอื่น

(2) การกำหนดเงื่อนไขห้ามมิให้ลูกค้าของตนทำการซื้อหรือจำหน่าย
สินค้าของคู่แข่ง (exclusive dealing)

¹⁴⁵ กรวิภาณ โพร้ทอง, "ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิในสิทธิบัตร กับการแข่งขัน
ที่ไม่เป็นธรรม: กรณีศึกษากฎกระทรวง ฉบับที่ 25 (พ. ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.
2522" (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2557). หน้า 32.

¹⁴⁶ สุธีร์ ศุภนิธย์ กมลชัย รัตนสกววงศ์ วชิรียา โตสวนง และวิไลวรรณ วรรณนิธิกุล, "รายงานการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนากฎหมายการแข่งขันทางการค้าในประเทศไทย." หน้า 8

(3) การกำหนดห้ามไม่ให้มีการควบบริษัทที่อาจก่อให้เกิดการผูกขาดหรือจำกัดการแข่งขัน (corporate acquisition or mergers)

(4) การห้ามมิให้รวมอำนาจการอำนาจการหรือการบริหารระหว่างธุรกิจ (interlocking directorate)¹⁴⁷

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของ Clayton Act คือการกำหนดบทบัญญัติที่เป็นข้อยกเว้นความผิดของ Sherman Act ต่อกรณีกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรด้านแรงงานตามหลัก “ข้อยกเว้นต่อการจ้างแรงงานตามที่บัญญัติไว้เป็นกฎหมาย” (statutory labor exemption) เอาไว้ในมาตรา 17 ของ Clayton Act ซึ่งบัญญัติให้การดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเกี่ยวกับแรงงานและองค์กรสหภาพแรงงานนั้น มิได้มีวัตถุประสงค์ทางการค้า จึงได้รับยกเว้นการปรับใช้บทบัญญัติของ Sherman Act¹⁴⁸ นอกจากนี้ สภาองค์กรสายังได้ออกกฎหมายเพิ่มเติมอีก 2 ฉบับเพื่อส่งเสริมการดำเนินการร่วมกันของลูกจ้างดังกล่าว คือ Norris-LaGuardia Act¹⁴⁹ ซึ่งนำมาบังคับใช้เพื่อให้บทบัญญัติของ Clayton Act มีความชัดเจนมากขึ้น โดยมีเนื้อหาเป็นการจำกัดขอบเขตอำนาจในการพิจารณาของศาลในกรณีเกี่ยวกับข้อพิพาททางด้านแรงงาน และ National Labor Relations Act¹⁵⁰ ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของลูกจ้างในการจัดตั้งสหภาพ

¹⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

¹⁴⁸ Clayton Act, Ch. 323, § 7, 38 Stat. 730, 731-32 (1914) (Current Version at 15 U.S.C. § 17 (1988)): “แรงงานมนุษย์ มิใช่สินค้า หรือสิ่งของที่จะทำการพาณิชย์ได้ ไม่มีบทบัญญัติใดในกฎหมายห้ามผูกขาดทางการค้าที่จะนำไปตีความเพื่อห้ามการมีอยู่ และการดำเนินการขององค์กรเกี่ยวกับแรงงาน หรือองค์กรทางการเกษตรเพื่อทำไร่หรือทำสวน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีได้มีการลงทุนเป็นทุนหรือประกอบธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรได้ หรือการนำไปตีความเพื่อห้าม หรือจำกัดสมาชิกคนใดขององค์กรเหล่านั้น จากการดำเนินการใด ๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมายเพื่อวัตถุประสงค์อันชอบธรรมขององค์กรเหล่านั้น รวมถึงการห้ามควบคุมหรือตีความในลักษณะดังกล่าว หรือสมาชิกขององค์กรนั้น เป็นการรวมตัวกันหรือสมคบคิดกันอย่างผิดกฎหมาย เพื่อที่จะจำกัดทางการค้า ภายใต้กฎหมายป้องกันการผูกขาด”

¹⁴⁹ "Norris-LaGuardia Act, Ch. 90, § 1, 47 Stat. 70 (1932) (Current Version at 29 U.S.C. §§ 101-10, 113-15 (1996))."

¹⁵⁰ "National Labor Relations Act, Ch. 372, § 1, 49 Stat. 449 (1935), as Amended, 29 U.S.C. §§ 151-69 (1996)."

และการรวมตัวกันเพื่อเจรจาต่อรองในฐานะสหภาพแรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้าพาณิชย์ในประเทศ

3.2.1.3. การพิจารณากำหนดสภาพตลาดที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดสภาพตลาดในกฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้านั้น จะต้องพิจารณาถึงตลาดที่เกี่ยวข้องทั้งในแง่มาจากผลิตภัณฑ์นั้น ๆ เพื่อกำหนดตลาดตามผลิตภัณฑ์ (relevant product market) และตลาดที่เกี่ยวข้องตามสภาพภูมิศาสตร์ (relevant geography market) ทั้งนี้ ตลาดที่เกี่ยวข้องจากทั้งสองแง่มุมดังกล่าวภายใต้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดของสหรัฐอเมริกา นั้น จะต้องวิเคราะห์โดยใช้หลักการทดสอบโดยการสมมติผู้มีอำนาจเหนือตลาดขึ้น (hypothetical monopolist test) ว่า ในตลาดของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ หรือขอบเขตทางด้านภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องนั้น ธุรกิจดังกล่าวอาจใช้อำนาจเหนือตลาดเพื่อเพิ่มกำไรในการประกอบกิจการ หรือรักษาระดับราคาให้แตกต่างจากราคาที่เกิดจากการแข่งขันได้หรือไม่¹⁵¹

1. ตลาดตามสภาพภูมิศาสตร์ (geographic market)

สำหรับการกำหนดตลาดตามสภาพภูมิศาสตร์นั้น แนวทางในการปฏิบัติของสหรัฐอเมริกาจะพิจารณาจากการที่ผู้บริโภคอาจโดนจำกัดการเข้าถึงผลิตภัณฑ์นั้น ๆ โดยภูมิศาสตร์ที่จะค้นหาผลิตภัณฑ์ดังกล่าว และจะตรวจสอบถึงระดับความสามารถในการกำหนดตลาดภายในขอบเขตทางภูมิศาสตร์นั้น ๆ ของธุรกิจ¹⁵²

ทั้งนี้ คณะกรรมการการค้าของสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายของคำว่า “ตลาดที่เกี่ยวข้องในเชิงภูมิศาสตร์” ไว้ว่า ตลาดที่เกี่ยวข้องในเชิงภูมิศาสตร์ หมายถึง เขตพื้นที่ที่ผู้มีอำนาจเหนือตลาดที่สมมติขึ้นซึ่งเป็นผู้ผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องเพียงรายเดียวในเขตนั้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตสามารถขึ้นราคาสินค้าในอัตราที่มากพอสมควรโดยที่มิใช่เป็นการขึ้นราคาสินค้า

¹⁵¹ Mark Jamison, "Defining Relevant Markets in Evolving Industries,"(Gainesville, Florida: Public Utility Research Center, University of Florida

2014).

¹⁵² Ibid.

เพียงชั่วคราว โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการขายสินค้าชนิดเดียวกันนั้นในเขตพื้นที่อื่น ๆ ในขณะที่ยังมีกำไรจากการขึ้นราคาดังกล่าว¹⁵³

2. ตลาดตามผลิตภัณฑ์ (product market)

ในการพิจารณาตลาดที่เกี่ยวข้องตามแง่มุมจากผลิตภัณฑ์นั้น แนวทางในการปฏิบัติของสหรัฐอเมริกาจะพิจารณาว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับผลิตภัณฑ์ดังกล่าว และในมุมมองผู้บริโภคแล้ว ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวสามารถทดแทนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสมเหตุสมผล¹⁵⁴ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพิจารณาตลาดจากผลิตภัณฑ์นั้น จะพิจารณาจากความชอบหรือทัศนคติของผู้บริโภคเป็นสำคัญ เช่น หากผู้บริโภคไม่ดื่มน้ำอัดลมที่มีราคาแพงแล้ว อาจจะไม่ดื่มผลไม้แทนก็ได้ โดยอาจสรุปรวมได้ว่าจะต้องเป็นสินค้าที่สามารถทดแทนกันได้ (interchangeable or substitutable) โดยความสามารถในการทดแทนนั้น จะพิจารณาจากคุณลักษณะ หรือคุณภาพของสินค้า การใช้งานสินค้า และราคาของสินค้า¹⁵⁵

3.2.2. โครงสร้างและลักษณะความร่วมมือกันภายในลีกกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา

3.2.2.1. โครงสร้างลีกโดยทั่วไปในลักษณะองค์กรความร่วมมือ

ลักษณะการแข่งขันของกีฬาต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกานั้น มีความแตกต่างจากการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรปเป็นอย่างมาก ซึ่งในทวีปยุโรปนั้น องค์กรกำกับดูแลการแข่งขัน (Sport Governing Body) จะมีบทบาทเป็นอย่างมากในการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในลีกการแข่งขันต่าง ๆ เช่น กติกาการแข่งขัน กฎระเบียบการแข่งขัน หรือการเข้าร่วมการแข่งขันของนักกีฬาและระเบียบการโอนย้ายระหว่างสโมสร และกฎเกณฑ์เหล่านี้ก็จะบังคับใช้กับทุก ๆ คนที่

¹⁵³ สรวิต ลิ้มปรีงซี, กฎหมายการแข่งขันทางการค้า: แนวคิด พื้นฐาน เจตนารมณ์ และ ปัญหา ฉบับรวบรวมบทความ (กรุงเทพฯ: นิติธรรม).

¹⁵⁴ Jamison, "Defining Relevant Markets in Evolving Industries."

¹⁵⁵ สรวิต ลิ้มปรีงซี, กฎหมายการแข่งขันทางการค้า: แนวคิด พื้นฐาน เจตนารมณ์ และ ปัญหา ฉบับรวบรวมบทความ. หน้า 61

เข้าแข่งขันในกีฬาชนิดดังกล่าว โดยจะมีลักษณะเป็นโครงสร้างเป็นลำดับชั้นอย่างชัดเจน¹⁵⁶ โดยจะเป็นโครงสร้างแบบพีระมิด (Pyramid Structure) ซึ่งมีโครงสร้างการแข่งขันในระดับสูงสุดลงไปถึงระดับต่ำสุดอย่างชัดเจน สโมสรกีฬาฟุตบอลที่ตั้งขึ้นใหม่จำเป็นที่จะต้องไต่ระดับขึ้นมาจากลีกในชั้นล่างโดยการทำผลงานให้ดีที่สุด เพื่อได้รับสิทธิเลื่อนชั้นจากผลงานในการแข่งขันนั้นเพื่อเข้าแข่งขันในลีกระดับที่สูงขึ้นในปีถัดไป

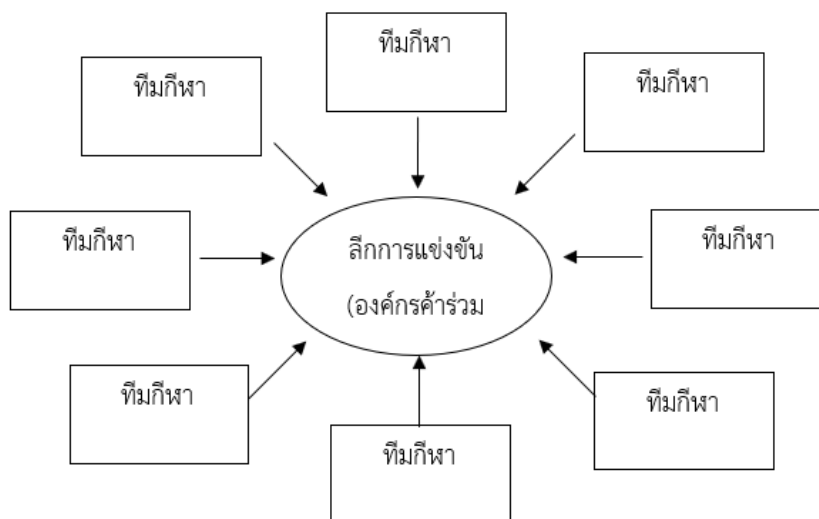
ในขณะที่ลีกกีฬาอาชีพของสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นอเมริกันฟุตบอลลีกเอ็นเอฟแอล (National Football League - NFL) บาสเก็ตบอลลีกเอ็นบีเอ (National Basketball Association - NBA) ฟุตบอลลีกเอ็นเอฟแอล (National Football League - NFL) และเบสบอลลีกเอ็มแอลบี (Major League Baseball - MLB) นั้นมักจะมีลักษณะเป็นการรวมตัวแบบองค์กรร่วม (Joint Venture) โดยแต่ละสโมสรซึ่งมีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายจะได้รับสิทธิเข้าร่วมการแข่งขันในลักษณะเฟรนไชส์จากลีก และมีการบริหารงานของตนแยกต่างหากจากลีกและสโมสรอื่น ๆ อย่างชัดเจน เช่น การเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาของทีม การจัดการรายได้เข้าสู่สโมสรด้วยตนเอง การเซ็นสัญญาจ้างนักกีฬาอาชีพ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ทีมกีฬาแต่ละทีม ก็จะต้องให้ความร่วมมือกันในการก่อตั้งองค์กรของลีกขึ้นมาเป็นองค์กรกลาง เพื่อบริหารงานในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกัน เช่น การจัดโปรแกรมการแข่งขัน การออกกฎเกณฑ์และกติกาการแข่งขันร่วมกัน การเป็นตัวแทนสโมสรต่าง ๆ ในการจำหน่ายลิขสิทธิ์และหาผลประโยชน์จากเครื่องหมายการค้าของลีกและสโมสรต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

ยกตัวอย่างเช่น อเมริกันฟุตบอลลีกเอ็นเอฟแอล (National Football League - NFL) ซึ่งเป็นสมาคมที่ก่อตั้งขึ้นโดยมิได้จดทะเบียนจากความร่วมมือกันของทีมอเมริกันฟุตบอลอาชีพจำนวน 32 ทีมซึ่งมีเจ้าของแยกจากกัน โดยทีมต่าง ๆ ในลีก ในฐานะเจ้าของชื่อ สี โลโก้ เครื่องหมายการค้า และทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ ของทีม ได้ร่วมกันก่อตั้งบริษัท National Football League Properties (NFLP) และมอบสิทธิทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมดให้กับ

¹⁵⁶ Farzin, "On the Antitrust Exemption for Professional Sports in the United States and Europe," *Jeffrey S. Moorad Sports LJ*. P. 79.

NFL เพื่อพัฒนา ทำการตลาด รวมถึงการมอบสิทธิให้กับบริษัทอื่นนำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า เพื่อสร้างรายได้ให้กับทีมอเมริกันฟุตบอลในลีก NFL

รูปที่ 5 แผนผังความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการในลีกกีฬาอาชีพต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา

นอกจากนี้ การแข่งขันในลีกกีฬาอาชีพเหล่านี้จะแข่งขันในระบบปิด และมีการแข่งขันเฉพาะแต่ภายในประเทศ (และบางรัฐของประเทศแคนาดา) เท่านั้น กล่าวคือ การแข่งขันกีฬาต่าง ๆ จะไม่มีการขึ้นชั้นตกชั้น สโมสรที่ก่อตั้งขึ้นใหม่และต้องการที่จะเข้าร่วมการแข่งขันได้นั้น จะต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมของคณะกรรมการจัดการแข่งขัน (League Competition Committee) ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนของสโมสรต่าง ๆ ในลีกทั้งหมดก่อน เพื่อรับสิทธิเข้าแข่งขัน ในลักษณะเฟรนไชส์ของลีกการแข่งขันจึงจะสามารถเข้าร่วมการแข่งขันได้ ซึ่งแตกต่างจากการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในยุโรปซึ่งมีลักษณะเป็นโครงสร้างแบบเป็นลำดับชั้นพีระมิด และมีการแข่งขันในระดับทัวร์นาเมนต์ระหว่างประเทศอยู่เสมอ ๆ

3.2.2.2. โครงสร้างของเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ในลักษณะองค์กรเดียว

สำหรับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพหรือที่ชาวอเมริกันเรียกว่า “ซอกเกอร์”¹⁵⁷ ในสหรัฐอเมริกา นั้น ประกอบไปด้วยลีกต่าง ๆ ซึ่งจัดขึ้นโดยความร่วมมือของผู้ประกอบธุรกิจรายต่าง ๆ เอง ซึ่งสหพันธ์ฟุตบอลแห่งสหรัฐอเมริกา (United States Soccer Federation - USSF) นั้น จะไม่มีอำนาจและบทบาทใด ๆ ในการกำกับดูแลการแข่งขันเหล่านั้น โดย USSF เพียงแต่ให้การรับรองการแข่งขันต่าง ๆ ที่จัดขึ้นให้อยู่ในระบบของกีฬาเท่านั้น โดยการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกานั้นจะมีการแข่งขันเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ ซึ่งเป็นลีกที่ได้รับความนิยมสูงสุดในประเทศ และได้รับการรับรองจาก USSF ให้เป็นลีกฟุตบอลระดับดิวิชัน 1 นอกจากนี้ ก็ยังมีลีกกีฬาฟุตบอลอาชีพอีกสองลีก ซึ่งก็คือ North American Soccer League (NASL) ซึ่งเพิ่งก่อตั้งในปี ค.ศ. 2009 และ United Soccer League (USL) ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 2010 อีกด้วย โดยทั้งสองลีกนี้ได้รับการรับรองจากสหพันธ์ฟุตบอลแห่งสหรัฐอเมริกาให้เป็นลีกระดับดิวิชัน 2 รองจากเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ แต่อย่างไรก็ตาม ลีกเหล่านี้จะไม่มี ความเกี่ยวข้องกันในลักษณะโครงสร้างแบบลำดับขั้นพีรามิตแต่อย่างใด โดยลีกทั้งสองลีกข้างต้นนั้น ได้รับความนิยมน้อยกว่าเมเจอร์ลีกซอกเกอร์เป็นอย่างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยผู้เข้าชมในสนามน้อยกว่าเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ถึง 4 เท่าโดยประมาณ รวมถึงมูลค่าทางธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งน้อยกว่าเมเจอร์ลีกซอกเกอร์เป็นอย่างมากอีกด้วย

เมเจอร์ลีกซอกเกอร์ (MLS) นั้น ได้วางโครงสร้างการบริหารงานของลีกให้แตกต่างจากกีฬาอาชีพอื่น ๆ โดยการออกแบบโครงสร้างของลีกและสโมสรกีฬาฟุตบอลทั้งหมด เพื่อให้การรวมตัวกันของสโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมทั้งหมดและตัวองค์กรของเมเจอร์ลีกเองมีลักษณะเป็นการรวมตัวกันเป็นองค์กรเดียว (Single-Entity) เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายการห้ามผูกขาดทางการค้าที่อาจเกิดขึ้นเป็นข้อพิพาทจากการรวมตัวกันประกอบธุรกิจ โดยภายใต้ลักษณะการรวมตัวดังกล่าว สโมสรในลีก ได้ร่วมกันจัดตั้งบริษัท “Major League Soccer, LLC” ขึ้นภายใต้กฎหมายของรัฐเดลาแวร์ และมีสถานะทางกฎหมายเป็นบริษัทประเภทจำกัดความรับผิด

¹⁵⁷ กีฬาซอกเกอร์ เป็นชื่อที่ชาวอเมริกันใช้เรียกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วโลก โดยการแข่งขันทันกีฬาฟุตบอลในความเข้าใจของชาวอเมริกันนั้น คือชื่อเรียกของการแข่งขันทันกีฬาประเภทอเมริกันฟุตบอล ซึ่งมีลักษณะคล้ายกีฬารักบี้

(limited liability company - LLC)¹⁵⁸ โดยภายใต้สัญญา MLS Agreement ซึ่งเป็นสัญญาที่ใช้วางระเบียบเกี่ยวกับโครงสร้างของลีก และจะมีกลุ่มผู้ลงทุนอิสระกลุ่มหนึ่งไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เข้าถือครอง Major League Soccer, LLC ร่วมกันในฐานะสมาชิกของบริษัทนั้น โดยนักลงทุนเหล่านี้จะมีสถานะเป็น “ผู้ลงทุนบริหาร” (investor-operator) ซึ่งนำเงินมาลงทุนใน Major League Soccer, LLC เพื่อแลกกับสิทธิในการร่วมบริหารงานของลีกร่วมกัน รวมถึงการได้รับสิทธิในการบริหารทีมสโมสรกีฬาฟุตบอลในเมเจอร์ลีก ซอกเกอร์ ในลักษณะสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (executive right) กล่าวคือ สโมสรกีฬาฟุตบอลทุกสโมสรจะเป็นกรรมสิทธิ์ของ Major League Soccer, LLC ผู้ลงทุนบริหารทีมฟุตบอลต่าง ๆ จะมีสิทธิในการบริหารทีมตามสัญญา MLS Agreement เท่านั้น

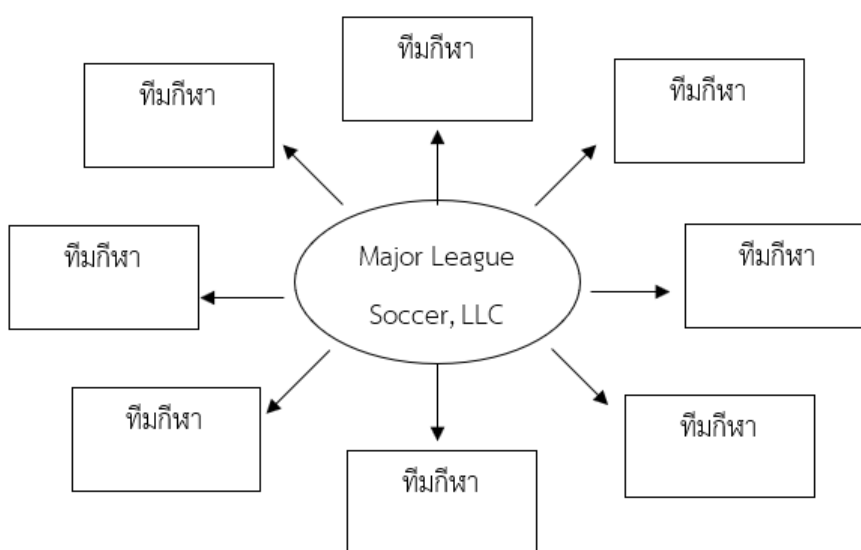
ทั้งนี้ Major League Soccer, LLC ได้ใช้ประโยชน์จากจัดวางโครงสร้างในรูปแบบองค์กรเดียว (Single-Entity) ดังกล่าว เพื่อใช้ออกกฎเกณฑ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การแข่งขันพัฒนาไปอย่างมั่นคง โดยหลักการที่เป็นหัวใจสำคัญของการเป็นองค์กรเดียวของ MLS คือ สโมสรแต่ละสโมสรจะต้องไม่แข่งขันกันเองเพื่อแย่งชิงการให้บริการของนักกีฬาฟุตบอล¹⁵⁹ นักกีฬาทุกคนที่เข้าร่วมการแข่งขันโดยลงเล่นให้กับสโมสรต่าง ๆ จะทำสัญญาจ้างฉบับมาตรฐานตามที่ลีกได้กำหนดไว้ และจะได้รับค่าจ้างจาก Major League Soccer, LLC โดยตรงอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกับลักษณะการรวมตัวกันของลีกอีกอย่างชัดเจน รวมถึงทำให้สัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลของ MLS แตกต่างจากในทวีปอื่น ๆ ซึ่งทำสัญญากับสโมสรตามกฎเกณฑ์ของฟีฟ่าอีกด้วย เนื่องจากนักกีฬาฟุตบอลไม่มีสิทธิในการเลือกสโมสรที่ต้องการลงเล่นด้วยตัวเอง รวมถึงไม่สามารถเจรจาสัญญากับสโมสรได้โดยตรง เมเจอร์ลีกซอกเกอร์จะจัดหาทีมให้กับนักกีฬาฟุตบอลเหล่านั้นผ่านระบบกราฟ

¹⁵⁸ Decurtins, "Major League Soccer's Exceptionalism in Fifa's Transfer System: For How Much Longer," *Marquette Sports Law Review*.

¹⁵⁹ Matthew J Jakobsze, "Kicking Single-Entity to the Sidelines: Reevaluating the Competitive Reality of Major League Soccer after American Needle and the 2010 Collective Bargaining Agreement," *Northern Illinois University Law Review* 31(2010). "MLS was founded on the principle that our owners would not be competing against each other for a player's services. When we think of free agency, it is that concept of internal bidding. There will not be internal bidding for a player's services." Don Garber, the MLS Commissioner

ตัวผู้เล่นในแต่ละครั้ง ซึ่งเปิดโอกาสให้ทีมฟุตบอลในลีกแต่ละทีมเลือกนักกีฬาฟุตบอลเข้าไปร่วมทีมได้ ตามลำดับการจัดสรรซึ่งกำหนดโดยลำดับการแข่งขัน โดยกฎเกณฑ์การย้ายสโมสรที่ฟีฟ่ากำหนดนั้น จะบังคับใช้กับการย้ายสโมสรระหว่างประเทศเท่านั้น¹⁶⁰

รูปที่ 6 แผนผังโครงสร้างลีกการแข่งขันฟุตบอลอาชีพเมเจอร์ลีกซอกเกอร์

นอกจากนี้ ภายใต้สัญญา MLS Agreement ดังกล่าว ผู้ลงทุนเหล่านี้จะแบ่งปันผลกำไรและขาดทุนร่วมกันจากการดำเนินการของลีก มิใช่เพียงแค่การรับเงินปันผลดังเช่นการเข้าถือครองหุ้นในบริษัทในรูปแบบ Corporation เท่านั้น ดังนั้น ผู้ร่วมลงทุนเหล่านี้จึงมีผลประโยชน์โดยตรงต่อผลประโยชน์ทางธุรกิจทั้งหมดของ Major League Soccer LLC และร่วมกันบริหารงานของบริษัทโดยการส่งตัวแทนของสมาชิกแต่ละทีมเข้าดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการผู้บริหาร (Board of Governor) ซึ่งจะคัดเลือกแต่งตั้งกรรมการบริหารลีก (League Commissioner) ขึ้นมาทำหน้าที่ดูแลการดำเนินการของลีกการแข่งขัน¹⁶¹

¹⁶⁰ Ibid., P.343

¹⁶¹ Decurtins, "Major League Soccer's Exceptionalism in Fifa's Transfer System: For How Much Longer," *Marquette Sports Law Review*. P.333

3.2.2.3. โครงสร้างลีกการแข่งขันกีฬาในระดับอุดมศึกษาในลักษณะสมาคม

จุดเด่นของการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกาอีกอย่างหนึ่งคือนักกีฬาที่จะเข้าไปเล่นในลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพแต่ละกีฬานั้น มักจะเติบโตมาจากการแข่งขันในระดับอุดมศึกษาต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย โดยการได้รับทุนการศึกษาเพื่อเป็นนักกีฬาและเล่นกีฬาให้กับทีมของสถาบันของตนที่เข้าแข่งขันในลีกการแข่งขันระดับอุดมศึกษาจะจัดขึ้นโดย “สมาคมการนักกีฬาระดับอุดมศึกษา” (National Collegiate Athletic Association - NCAA) ซึ่งเป็นสมาคมที่มีสมาชิกประกอบไปด้วยสถาบันการศึกษากว่า 1,100 สถาบันโดยประมาณ โดยมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกันในการแข่งขัน เพื่อที่จะทำให้มั่นใจว่านักกีฬาที่เป็นนักศึกษาและสถาบันการศึกษาเหล่านี้ จะไม่เผชิญกับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในด้านต่าง ๆ เช่น ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการแข่งขันของนักกีฬาระหว่างสถาบัน เป็นต้น ทั้งนี้ NCAA จะประสานงานกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อจัดแข่งขันระหว่างกีฬาสถาบันขึ้น โดยทำหน้าที่ทั้งการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการแข่งขัน การเข้าแข่งขันของสถาบันและนักกีฬา การกำหนดมาตรฐานของนักกีฬา เป็นต้น¹⁶² โดยหากนักกีฬาทำผลงานได้ดี ก็จะได้รับโอกาสในการเข้าร่วมการคัดเลือกตัว หรือที่เรียกว่า “ระบบดราฟต์” ของลีกกีฬาอาชีพ เพื่อเข้าสู่การเป็นนักกีฬาอาชีพต่อไปหลังจบการศึกษา

ทั้งนี้ ลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง NCAA และสมาชิกรายนั้น จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับโครงสร้างในทวีปยุโรป และมีความแตกต่างจากระบบลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกาที่แข่งขันในระบบปิด โดยการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดย NCAA นั้น จะมีการแบ่งเป็นลำดับชั้นพีรามิด โดยสมาชิกรายต่าง ๆ กว่ามากกว่าหลักพันสถาบันเหล่านั้น จะลงเล่นในลีกใดลีกหนึ่งของ NCAA เช่น การแข่งขันลีกอเมริกันฟุตบอลของ NCAA ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ดิวิชัน และมีการขึ้นชั้นตักชั้นระหว่างดิวิชันด้วย นอกจากนี้ NCAA ยังมีสมาคมในระดับภูมิภาคต่าง ๆ ที่ได้รับการรับรองจาก NCAA เพื่อทำหน้าที่ในการจัดการแข่งขันในระดับท้องถิ่นอีกด้วย NCAA จึงมี

¹⁶² Law V. National Collegiate Athletic Association, 134 F. 3d 1010.

สถานะเปรียบเสมือนกับองค์กรกำกับดูแล (governing body) ซึ่งมีขอบเขตอำนาจและการปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกันกับ UEFA เป็นอย่างมาก¹⁶³

โดยแม้ว่า NCAA จะก่อตั้งขึ้นโดยเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อประโยชน์ในการแข่งขันกีฬาของสมาชิก แต่ NCAA ก็ทำรายได้อย่างมหาศาลในแต่ละปีจากการจัดการแข่งขันกีฬาเหล่านี้ โดยในรอบปีบัญชี ปี ค.ศ. 2014 NCAA ทำรายได้รวมได้ถึง 989 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีรายได้หลักจากค่าลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขัน¹⁶⁴ ซึ่งจากคำพิพากษาของศาลในหลาย ๆ คดีก็แสดงให้เห็นชัดเจนว่า กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้านั้น จะบังคับใช้กับองค์กรที่มีวัตถุประสงค์อย่างอื่นนอกเหนือจากการประกอบการเพื่อผลกำไรสูงสุดด้วย¹⁶⁵ โดยในการออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมาบังคับใช้ต่อทีมกีฬาต่าง ๆ ในลีกการแข่งขันนั้น ก็มักเกิดจากความร่วมมือกันภายในของสมาชิกทั้งหมด ในการลงมติเห็นชอบ ดังเช่นกรณีในคดี NCAA v. Board of Regents of Oklahoma University¹⁶⁶ ที่สมาชิกของ NCAA ซึ่งมีจำนวนกว่า 800 สถาบันการศึกษาในขณะนั้น ได้ร่วมกันลงมติโหวตเพื่อออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาของลีกที่ NCAA จัดขึ้น โดยสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขัน จะต้องถ่ายทอดสดในปริมาณจำกัดตามแผนที่ NCAA วางไว้เท่านั้น และ NCAA จะมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการเจรจาและจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดแทนทีมต่าง ๆ ในลีกของ NCAA ทั้งหมด หรือในคดี Law v. NCAA¹⁶⁷ ซึ่งสมาชิกทั้งหมดร่วมกันแก้ไขข้อบังคับของการแข่งขัน (by-law) เพื่อกำหนดเพดานค่าตอบแทนของผู้ฝึกสอนในลีกการแข่งขันกีฬาบาสเก็ตบอลของ NCAA เป็นต้น ทั้งนี้ แม้ว่าโดยข้อเท็จจริงแล้วสมาคมดังกล่าว จะมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการแข่งขันกีฬาในลักษณะการแข่งขันสมัครเล่น มิใช่

¹⁶³ Joel Maxcy, "The American View on Financial Fair Play," (2014).

¹⁶⁴ Maxwell Strachan, "The Ncaa Just Misses \$1 Billion in Annual Revenue " [Online] Accessed: 15 February 2018. Updated: 6 December 2017. Available from: https://www.huffingtonpost.com/2015/03/11/ncaa-revenue-2014_n_6851286.html

¹⁶⁵ Thomas Scully, "Ncaa V. Board of Regents of the University of Oklahoma: The Ncaa's Television Plan Is Sacked by the Sherman Act," *Catholic University Law Review* 34(1984). P.857

¹⁶⁶ NCAA V. Board of Regents of the University of Oklahoma, 468 U.S. 85 (1984).

¹⁶⁷ Law V. National Collegiate Athletic Association, 134 F. 3d 1010.

การแข่งขันกีฬาอาชีพ แต่อย่างไรก็ตาม หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ลักษณะข้อตกลงดังกล่าว นั้น มีลักษณะที่ไม่ใช่ข้อตกลงทางการแข่งขันกีฬา แต่มีลักษณะที่กระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้วย ก็จะต้องบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ดังเช่นลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพ

3.2.3. พฤติกรรมในการออกกฎเกณฑ์และดำเนินการของลีกการแข่งขัน

3.2.3.1. พฤติกรรมความร่วมมือกันเพื่อจำกัดการแข่งขัน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพนั้น มีความแตกต่างจากธุรกิจอื่น ๆ ทั่วไป เนื่องจากการแข่งขันกีฬานั้น จะเกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากความร่วมมือกันของทีมกีฬาต่าง ๆ เพื่อที่จะทำให้เกิดการแข่งขันกีฬาขึ้น โดยความร่วมมือกันเหล่านี้ มิใช่แต่เฉพาะความร่วมมือในสนามแข่งขันกีฬาเท่านั้น แต่รวมถึงความร่วมมือในด้านการประกอบธุรกิจอีกด้วย โดยในขณะที่ธุรกิจอื่น ๆ นั้น มุ่งที่จะประกอบธุรกิจเพื่อให้ธุรกิจของตนประสบความสำเร็จมากกว่าธุรกิจรายอื่น แต่ในลีกการแข่งขันกีฬาของสหรัฐอเมริกา นั้น ความอยู่รอดของผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นในลีกการแข่งขันนั้นกลับมีความสำคัญอย่างมากต่อการประกอบธุรกิจของตน เพื่อให้ธุรกิจของตนสามารถดำเนินต่อไปได้ ดังนั้น ลีกกีฬาเหล่านี้จึงพยายามหลีกเลี่ยงต่าง ๆ ขึ้นมาบังคับใช้เพื่อรักษาคุณภาพของการแข่งขันให้เกิดความสมดุลของการแข่งขัน (competitive balance) ระหว่างกัน ทั้งในการแข่งขันและการประกอบธุรกิจให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ทีมกีฬาทุกทีมนั้นสามารถประกอบธุรกิจของตนต่อไปได้ในระยะยาว และเกิดการแข่งขันที่สนุกตื่นเต้น และคาดเดาได้ยาก ซึ่งจะส่งผลดีต่อรายได้ของทั้งลีกตามมาด้วย¹⁶⁸

ทั้งนี้ ความร่วมมือในลักษณะดังกล่าว มักจะมีคดีเป็นข้อพิพาทและถูกพิจารณาโดยมาตรา 1 ของ Sherman Act โดยกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ลีกเหล่านี้ใช้ส่งเสริมความร่วมมือกันได้สะท้อนออกมาให้เห็นในลักษณะต่าง ๆ เช่น กฎเกณฑ์ในลักษณะการจำกัดสิทธิในการใช้งานนักกีฬาและการทำสัญญากับนักกีฬา ซึ่งเรียกได้ว่า เป็นกฎเกณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์มากที่สุดของการแข่งขันกีฬาอเมริกันเกมกีฬาได้ เนื่องจากลีกกีฬาเหล่านี้ มีแนวคิดที่ว่า ความสามารถของนักกีฬาของแต่ละ

¹⁶⁸ Nathaniel Grow, "Regulating Professional Sports Leagues," *Washington and Lee Law Review* 72(2015). Page 587-588

ละทีมนั้น เป็นผลสำคัญอย่างยิ่งต่อผลการแข่งขันที่จะเกิดขึ้น และผลการแข่งขันที่ดีนั้น ก็จะส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจที่ดีตามมา ดังนั้น เพื่อให้การแข่งขันทั้งในสนามและการประกอบธุรกิจนอกสนามของทีมกีฬาต่าง ๆ เกิดความสมดุลกันมากที่สุด ลีกเหล่านี้จึงต้องพยายามหากฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมาบังคับใช้เพื่อจำกัดการเข้าถึงสิทธิในการทำสัญญากับนักกีฬาอย่างอิสระ ยกตัวอย่างเช่น กฎการตรวจตัวผู้เล่น ซึ่งกำหนดให้ทีมกีฬาแต่ละทีมนั้น มีสิทธิในการเข้าเจรจากับนักกีฬาในรายชื่อการตรวจ ตามลำดับของผลการแข่งขัน โดยให้สิทธิทีมกีฬาที่มีผลงานที่แย่ที่สุดในฤดูกาลที่ผ่านมา นั้นได้เข้าเจรจาสัญญากับนักกีฬาลำดับต้น ๆ ในรายชื่อของการตรวจตัวผู้เล่นก่อน หรือในกรณีการจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายของทีมกีฬาแต่ละทีม เพื่อทีมต่าง ๆ นั้น สามารถใช้เงินได้ในปริมาณที่เท่ากันในการจ้างนักกีฬาที่มีความสามารถเข้าสู่ทีมของตน ดังนั้น ความสามารถทางการเงินของแต่ละสโมสรจึงเท่าเทียมกันในการจัดหาบริการของนักกีฬาเข้าสู่ทีมของตน

แต่อย่างไรก็ตามกฎเกณฑ์เหล่านี้ ก็มีลักษณะบางประการที่อาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าเช่นกัน เช่น การตรวจตัวผู้เล่น ซึ่งหากเปรียบเทียบกับธุรกิจอื่น ๆ ทั่วไปแล้ว ก็อาจมีลักษณะเป็นข้อตกลงในการร่วมกันปฏิเสธที่จะทำธุรกิจ (concerted refusal to deal) ระหว่างกันในการแย่งชิงบริการของนักกีฬาได้ หรือการจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายซึ่งมีลักษณะเป็นการจำกัดราคา (price-fixing) เป็นต้น ดังนั้น เพื่อที่จะทำให้การจำกัดการโอนย้ายผู้เล่นและการจำกัดเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬาในลักษณะนี้นั้นสามารถทำได้ตามกฎหมาย ลีกกีฬาเหล่านี้ จึงจะต้องทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (collective bargaining agreement) ระหว่างลีกการแข่งขัน ทีมกีฬาในลีก และสหภาพแรงงานหรือองค์กรตัวแทนทางด้านแรงงานของนักกีฬา เพื่อเจรจาต่อรองข้อจำกัดต่าง ๆ เกี่ยวกับสัญญาของนักกีฬา โดยหากข้อตกลงร่วมดังกล่าวนี้ เป็นองค์ประกอบครบตามหลักกฎหมาย “ข้อยกเว้นซึ่งมิได้บัญญัติไว้ต่อการจ้างแรงงาน” (Non-Statutory Labor Exemption) แล้ว ก็จะได้รับยกเว้นการปรับใช้กฎหมายห้ามผูกขาดทางการค้า

3.2.3.2. พฤติกรรมการใช้อำนาจเหนือตลาดเพื่อกีดกันการประกอบธุรกิจ

การป้องกันการผูกขาดตามมาตรา 2 ของ Sherman Act นั้น อาจนำมาบังคับใช้ต่อลีกการแข่งขันกีฬาได้เช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม ภายใต้มาตราดังกล่าวนั้น อาจไม่ใช่ทุกกรณี ที่การผูกขาดทางการค้านั้นจะผิดกฎหมายเสมอไป แต่ผู้ที่มีสถานะผูกขาดในตลาดนั้น จะต้องมิ

พฤติกรรมในการแสวงหาอำนาจผูกขาดหรือรักษาสถานะอำนาจผูกขาดนั้นโดยมิชอบด้วย (exclusionary practices) ยกตัวอย่างเช่น การดำเนินการเพื่อทำลายหรือป้องกันคู่แข่งมิให้เข้าสู่การแข่งขันในตลาด เป็นต้น จึงจะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย โดยหลักการสำคัญของมาตรฐานคือ หากคู่แข่งในตลาดเดียวกัน ยังมีอิสระในการเข้าสู่ตลาดการแข่งขันเพื่อแข่งขันกับผู้ที่มีสถานะผูกขาดได้แล้ว คู่แข่งเหล่านี้ก็จะทำให้อำนาจผูกขาดในตลาดลดลงนั่นเอง ในทางกลับกัน หากปล่อยให้ผู้ที่มีอำนาจผูกขาดเหล่านี้ใช้อำนาจในการกีดกันผู้อื่นเข้าสู่ตลาดแล้ว ก็อาจส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคได้¹⁶⁹

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ การใช้มาตรา 2 ต่อสถานะการผูกขาดของลีกการแข่งขันในสหรัฐอเมริกา นั้น จึงเป็นการใช้ในลักษณะที่ว่า ลีกการแข่งขันเหล่านี้ ได้กีดกันมิให้ลีกการแข่งขันอื่นตั้งขึ้นมาเพื่อแข่งขันกับลีกของตนซึ่งประกอบกิจการอยู่แล้วหรือไม่ ดังนั้น กรณีพิพาทในลักษณะนี้ จึงแทบไม่เคยเกิดขึ้นเลยในตลอด 30 ปีมานี้ เนื่องจากการแข่งขันกีฬาในสหรัฐอเมริกาซึ่งประกอบไปด้วย 4 เมเจอร์ลีก ดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น สามารถสร้างฐานแฟนกีฬาที่มีความจงรักภักดีต่อการแข่งขันกีฬาในลีกของตนแล้ว และมีสนามแข่งขันเหย้าที่ปักหลักอยู่ในแต่ละพื้นที่เกือบที่จะทั่วทุกรัฐในสหรัฐอเมริกา รวมถึงการสร้างรายได้และมูลค่าให้กับนักกีฬามืออาชีพในปัจจุบัน ดังนั้น การตั้งลีกการแข่งขันขึ้นมาใหม่เพื่อแย่งชิงตลาดในการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ นั้น จึงแทบเป็นไปได้เลยในยุคปัจจุบัน¹⁷⁰

3.2.4. การบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาอาชีพโดยทั่วไป

ภายใต้โครงสร้างแบบองค์กรค้าร่วมดังกล่าว ผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการแข่งขันกีฬาอาชีพแต่ละชนิดนั้น จึงเป็นองค์กรบริหารลีกซึ่งทีมกีฬาภายในลีกได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้น โดยทีมกีฬาต่าง ๆ ภายใต้โครงสร้างองค์กรค้าร่วม จะส่งตัวแทนของจนเข้าไปมีส่วนร่วมในการองค์กรบริหารลีกที่ได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้นนี้ ซึ่งจะทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันเอง ดังนั้น การกระทำ การตัดสินใจ หรือการออกกฎเกณฑ์ใด ๆ ของลีก จึงมีลักษณะที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจทีมกีฬาอาชีพต่าง ๆ ในลีกการแข่งขัน เช่น กฎเกณฑ์ต่าง ๆ กติกาการแข่งขัน

¹⁶⁹ Ibid., P. 597

¹⁷⁰ Ibid., P. 602-603

การจัดการรายได้หรือสิทธิประโยชน์จากการแข่งขัน รวมถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับนักกีฬา และทีมกีฬา รวมถึงการออกกฎเกณฑ์เพื่อส่งเสริมให้การแข่งขันนั้นเกิดความสมดุลระหว่างผู้เข้าแข่งขันทั้งหมดมากที่สุด เป็นต้น ดังนั้น เมื่อการกระทำ การตัดสินใจ หรือการออกกฎเกณฑ์ใด ๆ ของลีกเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น ๆ ความร่วมมือ ข้อตกลง หรือการตัดสินใจร่วมกันเหล่านี้ จึงต้องเผชิญหน้ากับข้อพิพาทเกี่ยวกับกฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้าอยู่บ่อยครั้งว่า ความร่วมมือหรือข้อตกลงระหว่างกันภายในลีกการแข่งขันเหล่านี้ อาจมีพฤติกรรมที่ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act หรือไม่

ทั้งนี้ ความร่วมมือหรือข้อตกลงระหว่างกันของธุรกิจ นั้น คือองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาว่า การตกลงกันจำกัดการแข่งขันเหล่านั้นเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมายหรือไม่ ดังนั้น เมื่อมีข้อพิพาทเกี่ยวกับลีกการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ นั้น ลีกเหล่านั้นมักจะยกข้อโต้แย้งว่าการดำเนินการร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจในลีกนั้นมีลักษณะเป็นองค์กรเดียว จึงไม่มีการกระทำใด ๆ ร่วมกันอันเป็นการจำกัดการแข่งขันระหว่างกันได้ เพื่อหลีกเลี่ยงการบังคับใช้กฎหมายต่อลีกการแข่งขันเสมอ ซึ่งศาลก็มักจะพิจารณาว่า ลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพเหล่านั้นเป็นองค์กรร่วมที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของผู้ประกอบธุรกิจเสมอ ไม่ใช่องค์กรเดียว โดยมีเพียงลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในเมเจอร์ลีกซอกเกอร์เท่านั้นที่ประสบความสำเร็จในการใช้ข้อโต้แย้งนี้ ซึ่งผู้เขียนจะพูดถึงในหัวข้อถัดไปเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายต่อลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ และเมื่อลีกเหล่านี้ไม่สามารถยกข้อโต้แย้งกรณีลักษณะองค์กรเดียวมาปรับใช้ได้แล้ว จึงทำให้ลีกกีฬาอาชีพซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างทีมกีฬาต่าง ๆ ต้องเผชิญข้อพิพาทเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าต่อไป

แต่อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาบังคับใช้กฎหมายของศาลในสหรัฐอเมริกาต่อธุรกิจกีฬาอาชีพนั้น ก็ได้มีลักษณะเด็ดขาดต่อทุกกรณีของความร่วมมือแต่อย่างใด เนื่องจากศาลก็ยอมรับว่า ธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพ เป็นธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะตัวเป็นพิเศษ (Special Characteristic) ที่แตกต่างจากธุรกิจและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ทัวไป การดำเนินการร่วมกันภายใต้ความร่วมมือของทีมกีฬาต่าง ๆ ในลีกการแข่งขันกีฬานั้น จึงอาจชอบด้วยกฎหมายภายใต้บทบัญญัติของ Sherman Act ได้เช่นกัน เนื่องจากโดยเนื้อหาของความร่วมมือเหล่านั้นแล้ว ความร่วมมือดังกล่าวเป็นการกระทำ

เพื่อรักษาสถานะการแข่งขันของลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพ ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกันเท่านั้น ทีมกีฬาต่าง ๆ จะต้องให้ความร่วมมือกันเพื่อที่จะทำให้เกิดการแข่งขันกีฬา รวมถึงการจัดตารางในการแข่งขันขึ้น หรือแม้แต่การรักษาสมดุลของการแข่งขันกีฬา และทีมกีฬาเหล่านี้ ไม่มีทางเลือกอื่นใดนอกเหนือไปจากการร่วมกันตกลงเกี่ยวกับโครงสร้างการแข่งขันระหว่างกันขึ้น โดยการก่อตั้งลีกการแข่งขัน ดังนั้น ในการพิจารณาคดี ศาลจึงจะไม่นำหลักความรับผิดชอบเคร่งครัด (Per Se Rule) มาบังคับใช้ต่อความร่วมมือในธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพ และนำหลักเหตุและผล (Rule of Reason) มาพิจารณาว่าจะขัดต่อกฎหมายหรือไม่แทน เนื่องจากศาลจึงต้องการเปิดโอกาสให้ลีกการแข่งขันและสโมสรต่าง ๆ มีโอกาสในการโต้แย้งว่า ข้อกล่าวหาเกี่ยวกับพฤติกรรมความร่วมมือที่มีลักษณะเป็นการกีดกันการแข่งขันเหล่านั้น มีเหตุผลอย่างเพียงพอ และได้สัดส่วนหรือไม่ โดยศาลเห็นว่า การดำเนินการร่วมกันภายใต้ความร่วมมือของทีมกีฬาต่าง ๆ ในลีกการแข่งขันกีฬานั้น อาจชอบด้วยกฎหมายภายใต้บทบัญญัติของ Sherman Act ได้เช่นกัน เนื่องจากทีมกีฬาต่าง ๆ จะต้องให้ความร่วมมือกันเพื่อที่จะทำให้เกิดการแข่งขันกีฬา รวมถึงการจัดตารางในการแข่งขันขึ้น หรือแม้แต่การรักษาสมดุลของการแข่งขันกีฬา และทีมกีฬาเหล่านี้ ไม่มีทางเลือกอื่นใดนอกเหนือไปจากการร่วมกันตกลงเกี่ยวกับโครงสร้างการแข่งขันระหว่างกันโดยการก่อตั้งลีกการแข่งขัน ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้าต่อกีฬาอาชีพ ก็จะต้องบังคับใช้โดยคำนึงถึงความเป็นจริงในข้อนี้ด้วย¹⁷¹ โดยการใช้หลักเหตุและผลเพื่อให้สามารถตรวจสอบถึงลักษณะตามธรรมชาติของการแข่งขันกีฬาซึ่งแตกต่างจากธุรกิจอื่น และตรวจสอบพิจารณาถึงความสมเหตุสมผลต่อการจำกัดการแข่งขันในกรณีเฉพาะเหล่านั้น¹⁷²

ทั้งนี้ การใช้หลักเหตุและผลมาพิจารณาของศาลต่อการกระทำหรือข้อตกลงใด ๆ ที่เกิดจากความร่วมมือในธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพนั้น ศาลได้ใช้หลักเหตุและผลเพื่อพิจารณาเหตุผลทางธุรกิจในการออกกฎดังกล่าวว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์โดยชอบธรรมหรือไม่

¹⁷¹ Development, "Roundtable on Competition and Sports, Note by the Delegation of the United States ".

¹⁷² Lacie L Kaiser, "The Flight from Single-Entity Structured Sport Leagues," DePaul Journal of Sports Law & Contemporary Problems 2(2004).

(legitimate purpose) เช่น เป็นการส่งเสริมความสมดุลของการแข่งขันระหว่างสโมสร และจะต้องไม่เกินกว่าความจำเป็น โดยพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นต่อตลาดหากไม่มีกฎดังกล่าวบังคับใช้ว่า ผลกระทบระหว่างการส่งเสริมการแข่งขัน (pro-competition) และผลกระทบในแง่ลบต่อการแข่งขัน (anti-competition) นั้น ได้สัดส่วนหรือไม่ โดยศาลมักจะพิจารณาว่า ความร่วมมือระหว่างกัน และ ข้อตกลงเกี่ยวกับกฎกติกาการแข่งขัน เช่น กฎการทำคะแนน ความกว้างความยาวของสนามแข่งขัน เป็นต้น เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการแข่งขันกีฬาโดยชอบธรรม (legitimate game) ซึ่งเป็นกรณีตรงกันข้ามกับกรณีการพิจารณาของศาลต่อความตกลงเพื่อจำกัดการแข่งขันในลักษณะแนวนราบ (horizontal restraints) ในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งเป็นเรื่องนอกสนามแข่งขันกีฬา เช่น การจำกัดการโอนย้ายของนักกีฬา การตรวจตัวผู้เล่นเข้าสู่ระบบลีก หรือกรณีการออกแบบเครื่องมือหรือวิธีการบางอย่างเพื่อรักษาความสมดุลของการแข่งขัน (competitive balance) ในสนามการแข่งขันกีฬา เป็นต้น ซึ่งศาลมักจะพิจารณาว่า กฎเกณฑ์เหล่านี้ส่งผลเป็นการลดการแข่งขันระหว่างกันในการประกอบธุรกิจ¹⁷³

3.2.5. ตัวอย่างคำพิพากษาซึ่งใช้หลักเหตุและผลเพื่อพิจารณาความชอบด้วยกฎหมาย

ในระยะเวลากว่า 100 ปีที่ผ่านมา มีคำพิพากษาของศาลมากมายที่น่าสนใจว่า การร่วมมือกันของสโมสรกีฬาต่าง ๆ และลีกการแข่งขัน เพื่อออกกฎเกณฑ์ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายอื่น หรือนักกีฬาอาชีพในฐานะผู้ให้บริการการเป็นนักกีฬาในการแข่งขันนั้น อาจเป็นการขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าหรือไม่ เช่น การจำกัดเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬา การจำกัดการโอนย้ายของนักกีฬา เป็นต้น

3.2.5.1. กฎเกณฑ์การจำกัดการโอนย้ายของนักกีฬาเมื่อหมดสัญญาในลีกอเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล (Rozelle Rule)

ในการแข่งขันกีฬาลีกต่าง ๆ มักจะมีการจำกัดการโอนย้ายของนักกีฬาอยู่เสมอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมิให้ทีมที่มีศักยภาพทางการเงินมากกว่าสามารถใช้เงินค่าจ้างเป็นแรงดึงดูดให้นักกีฬาเข้าสู่จนได้เปรียบทีมอื่นมากเกินไป ดังนั้น ลีกจึงพยายามหามาตรการต่าง ๆ

¹⁷³ Michael A McCann, "American Needle V. Nfl: An Opportunity to Reshape Sports Law," *The Yale Law Journal* (2010). p. 740

มาใช้เพื่อจำกัดการโอนย้าย และเพิ่มความสมดุลของสภาพการแข่งขันกีฬาระหว่างทีมกีฬาต่าง ๆ ด้วย

โดยในคดี Mackey v. Nat'l Football League¹⁷⁴ ศาลได้ตัดสินว่า การร่วมกันกำหนดเงื่อนไขร่วมกันระหว่าง NFL และทีมกีฬาทั้งหมดในลีก เพื่อทำข้อตกลงเกี่ยวกับการจำกัดการโอนย้ายที่มีชื่อว่า Rozelle Rule โดยกำหนดเงื่อนไขลงในสัญญาฉบับมาตรฐานของนักกีฬามอเมริกันฟุตบอล เพื่อให้ทีมอเมริกันฟุตบอลในลีกที่ต้องการที่จะเซ็นสัญญากับนักกีฬาทั้งหมดสัญญา กับสโมสรเดิมแล้ว จะต้องเจรจากับสโมสรเดิมของนักกีฬาดังกล่าว เพื่อจ่ายค่าชดเชยให้เป็นการตอบแทนการเซ็นสัญญานั้น หรือเสนอนักกีฬารายอื่นของสโมสรตนเพื่อแลกเปลี่ยนกับนักกีฬารายทั้งหมด สัญญาด้วย เป็นความผิดตามมาตรา 1 ของ Sherman Act เนื่องจากเป็นการกำหนดข้อตกลงระหว่างธุรกิจในการกำหนดเงื่อนไขในการทำธุรกิจเพื่อเซ็นสัญญากับนักกีฬา

ทั้งนี้ NFL และสโมสรต่าง ๆ ซึ่งเป็นจำเลยในคดี ได้พยายามยกข้อโต้แย้งว่า มีการกำหนดเงื่อนไขของกฎดังกล่าวเอาไว้ในข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (collective bargaining agreement) ระหว่างลีกและสหภาพของนักกีฬาแล้ว จึงได้รับยกเว้นความผิดตาม Sherman Act โดยหลัก Non-Statutory Labor Exemptions แต่ศาลอุทธรณ์ได้ปฏิเสธข้อโต้แย้งดังกล่าว เนื่องจากข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมดังกล่าว มิได้เกิดจากการตกลงร่วมกันโดยสุจริตและโดยอิสระ กฎ Rozelle Rule จึงต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 1 ของ Sherman Act ด้วย ดังนี้

1. ตลาดที่เกี่ยวข้อง

กรณีนี้ ศาลได้กำหนดตลาดที่เกี่ยวข้องโดยตัดสินว่า การดำเนินการร่วมกันของทีมในลีก NFL เพื่อออกกฎ Rozelle Rule นั้น เป็นการจำกัดการแข่งขันกันเองระหว่างนายจ้างรายต่าง ๆ ในตลาดในการให้บริการของนักกีฬา ดังเช่นคำตัดสินของคดีก่อน ๆ ในหลายคดีซึ่งเกี่ยวข้องกับบริการของนักกีฬาในการแข่งขันกีฬาอาชีพ รวมถึงกรณีที่ศาลเคยตัดสินว่า ผู้ประกอบ

¹⁷⁴ Mackey V. NFL, 543 F.2d 606 (8th Cir. 1976).

ธุรกิจไม่สามารถร่วมกันกระทำการเพื่อยุติการแข่งขันในการจัดหาสินค้าซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการดำเนินการของธุรกิจได้¹⁷⁵

นอกจากนี้ ศาลยังได้ปฏิเสธข้อโต้แย้งของ NFL ที่พยายามโต้แย้งว่า บทบัญญัติของ Clayton Act นั้น ได้ให้การยกเว้นต่อกรณีการจำกัดการแข่งขันเกี่ยวกับการจ้างแรงงาน แต่ศาลไม่เห็นด้วยกับข้อโต้แย้งดังกล่าว เนื่องจากบทบัญญัตินี้กล่าวใน Clayton Act นั้น จะยกเว้นการจำกัดการแข่งขันกันเองระหว่างลูกจ้างด้วยกันเท่านั้น มิใช่การจำกัดการแข่งขันโดยนายจ้างซึ่งส่งผลกระทบต่อลูกจ้าง ดังนั้น จึงจะต้องพิจารณาว่า กฎดังกล่าวขัดต่อ Sherman Act หรือไม่¹⁷⁶

2. ลักษณะพฤติกรรมที่อาจขัดต่อกฎหมายป้องกันการผูกขาด

ศาลได้ตัดสินตามที่ศาลชั้นต้นได้ตัดสินเอาไว้ว่า กฎ Rozelle Rule มีลักษณะเป็นการร่วมกันปฏิเสธไม่ทำธุรกิจด้วย (a group boycott)¹⁷⁷ และการร่วมกันปฏิเสธที่จะทำธุรกิจด้วย (a concerted refusal to deal)¹⁷⁸ เนื่องจากกฎดังกล่าวส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยยะสำคัญในการห้ามสโมสรอเมริกันฟุตบอลต่าง ๆ เจริญต่อรองเพื่อเซ็นสัญญากับนักกีฬาที่หมดสัญญาโดยตรง และส่งผลให้สโมสรต่าง ๆ สามารถเซ็นสัญญานักกีฬาที่หมดสัญญาแล้วมาร่วมทีมได้ตามที่ต้องการ เพราะจำเป็นต้องตกลงจำนวนค่าชดเชยที่จะต้องจ่ายให้กับสโมสรเดิมด้วย หรือจะต้องจ่ายค่าชดเชยจากการเซ็นสัญญาดังกล่าวให้กับลีกตามจำนวนที่ผู้บริหารลีก (League Commissioner) จะกำหนดในภายหลังจากเซ็นสัญญาไปแล้ว

¹⁷⁵ Ibid., Paragraph 60

¹⁷⁶ Ibid., Paragraph 59

¹⁷⁷ Ibid., Paragraph 68: การร่วมกันปฏิเสธไม่ทำธุรกิจด้วย (a group boycott) นั้น โดยทั่วไปแล้ว มีความหมายโดยนัยว่า “การปฏิเสธที่จะทำธุรกรรมด้วย หรือการพยายามชักจูงของผู้อื่น เพื่อที่จะไม่ทำธุรกรรม หรือมีปฏิสัมพันธ์ทางธุรกิจกับผู้ค้าต่าง ๆ”

¹⁷⁸ Ibid., Paragraph 68: การร่วมกันปฏิเสธที่จะทำธุรกิจด้วย (concerted refusal to deal) หมายถึง “ข้อตกลงระหว่างบุคคลสองคนหรือมากกว่าที่จะไม่ทำธุรกิจกับบุคคลอื่น ๆ หรือตกลงที่จะทำธุรกิจกับผู้ร่วมตกลงเหล่านั้นภายใต้เงื่อนไขซึ่งร่วมกันกำหนดไว้เท่านั้น”

ทั้งนี้ โดยลักษณะแล้ว การร่วมกันปฏิเสธไม่ทำธุรกิจด้วย หรือการร่วมกันปฏิเสธที่จะทำธุรกิจด้วยนั้น มีลักษณะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายตามหลักความรับผิดอย่างเคร่งครัด (per se illegal) แต่อย่างไรก็ตาม ศาลสูงก็ได้ตัดสินว่า เมื่อพิจารณาจากคุณลักษณะพิเศษของธุรกิจการแข่งขันกีฬาอเมริกันฟุตบอลอาชีพแล้วนั้น การปรับใช้หลักความรับผิดเคร่งครัด (Per Se) อาจไม่เหมาะสมกับธุรกิจดังกล่าว เนื่องจากกฎ Rozelle Rule นั้น มิได้ทำให้การแข่งขันในตลาดการให้บริการของนักกีฬาที่ได้รับผลกระทบต้องยุติลงอย่างสิ้นเชิงแต่อย่างใด ดังนั้น จึงจะต้องนำหลักเหตุและผล (Rule of Reason) มาปรับใช้กับกรณีดังกล่าว

3. ผลการพิจารณาของศาลตามหลักเหตุและผล

ในการพิจารณาว่า กฎ Rozelle Rule ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act หรือไม่นั้น ศาลได้ใช้หลักเหตุและผลเพื่อพิจารณาวัตถุประสงค์โดยชอบธรรมของธุรกิจในการออกกฎดังกล่าวว่าเป็นไปอย่างชอบธรรมหรือไม่ และไม่เกินกว่าความจำเป็น โดยพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นต่อตลาดหากไม่มีกฎดังกล่าวบังคับใช้¹⁷⁹ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว ศาลเห็นว่า การบังคับใช้กฎดังกล่าวนั้น เป็นการจำกัดการแข่งขันที่เกินกว่าความจำเป็น และไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะบังคับใช้กฎดังกล่าว ดังนั้น กฎ Rozelle Rule จึงขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act

โดยระหว่างพิจารณาคดีนั้น พยานผู้เชี่ยวชาญหลายท่านก็ได้นำเสนอให้ศาลเห็นว่า หากไม่มีกฎ Rozelle Rule มาบังคับใช้ การโอนย้ายระหว่างสโมสรของนักกีฬาทั้งหมด สัญญาจะเพิ่มขึ้น และนักกีฬาจะได้รับค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นด้วย¹⁸⁰ และศาลเห็นว่า กฎ Rozelle Rule นั้น ไม่ได้มีผลโดยตรงในการที่จะทำให้ลีก NFL มีความสมดุลของการแข่งขันในลีกเพิ่มขึ้นตามที่จำเลยกล่าวอ้าง ข้อโต้แย้งของจำเลยดังกล่าวจึงไม่สมเหตุสมผล นอกจากนี้ ตามที่จำเลยอ้างว่า ทีมที่มีศักยภาพทางการเงินสูงอาจมีความได้เปรียบในการดึงตัวนักกีฬาเข้าสู่ทีมได้นั้น ก็ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน เนื่องจากการใช้อำนาจทางการเงินเพื่อประกอบธุรกิจนั้น เป็นเรื่องปกติของการทำธุรกิจอยู่แล้ว¹⁸¹

¹⁷⁹ Ibid., Paragraph 80

¹⁸⁰ Ibid., Paragraph 82

¹⁸¹ Ibid., Paragraph 84-91

**ตารางที่ 5 ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีกฎการกำหนดเงื่อนไขการย้ายทีมของนักกีฬาภายหลัง
หมดสัญญา (Rozelle Rule) ในลีกอเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล**

1. ประเด็นพิพาทในคดี	กฎการห้ามนักกีฬาที่หมดสัญญาแล้วย้ายออกจากทีมแม้จะหมดสัญญาแล้ว หากทีมต้นสังกัดไม่ได้เงินชดเชยจากทีมใหม่
2. ตลาดที่เกี่ยวข้อง	ตลาดในการให้บริการของนักกีฬา ซึ่งทีมกีฬาต่าง ๆ เป็นผู้จัดหาบริการนั้น
3. พฤติกรรมความร่วมมือที่ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act	การร่วมกันปฏิเสธไม่ทำธุรกิจด้วย (a group boycott) และการร่วมกันปฏิเสธที่จะทำธุรกิจด้วย (a concerted refusal to deal)
4. ผลการชั่งน้ำหนักประโยชน์ระหว่างผลดีและผลเสีย ตามหลัก Rule of Reason	เป็นการจำกัดการแข่งขันที่เกินกว่าความจำเป็น และไม่มีเหตุผลเพียงพอ
สรุปผลคดี	ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act

3.2.5.2. กฎเกณฑ์การตราฟตัวผู้เล่นในลีกอเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล

การตราฟผู้เล่น เป็นวิธีการที่ลีกกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกานิยมเลือกใช้ในการกำหนดเป็นเงื่อนไขในการคัดเลือกนักกีฬาเข้าสู่ทีม ดังเช่นในการแข่งขันอเมริกันฟุตบอล NFL ซึ่งแต่ละฤดูกาลก่อนเริ่มการแข่งขันนั้น ลีกจะจัดวันตราฟตัวผู้เล่นขึ้น และจะมีรายชื่อนักกีฬาดาวรุ่งซึ่งเพิ่งจบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้ทีมต่าง ๆ จำนวน 32 ทีมในลีกได้เลือก โดยจะมีทั้งหมด 7 รอบ รอบละ 32 คน ให้อีก 32 ทีมเลือกทีมละ 1 คนจากแต่ละรอบนั้น โดยลีกจะทำการเรียงลำดับตามผลงานในลีกปีก่อน ๆ และเปิดโอกาสให้ทีมที่มีผลงานแย่ที่สุดในฤดูกาลแข่งขันก่อนสามารถเลือกนักกีฬาได้เป็นทีมแรก และเรียงลำดับไปยังทีมแชมป์ที่สามารถคว้าถ้วยซูเปอร์โบวล์ในปีก่อนมีสิทธิเลือกผู้เล่นเป็นลำดับหลังสุด วิธีนี้จะเพิ่มโอกาสให้กับทีมที่ผลงานแย่ได้เลือกนักกีฬาที่มีศักยภาพสูงเข้าสู่ทีมก่อนทีมอื่น ซึ่งจะทำให้แต่ละทีมมีความได้เปรียบเสียเปรียบของโอกาสเข้าถึง

ผู้เล่นในแต่ละปีอย่างเท่าเทียมกัน อันจะเพิ่มโอกาสในการแข่งขันในลีก ให้เกิดความสมดุลของการแข่งขันมากที่สุด

แต่อย่างไรก็ตาม การตราฟัตัวนั้น ส่งผลกระทบต่อนักกีฬาเช่นกัน เนื่องจากนักกีฬาไม่สามารถเจรจาสัญญากับทีมที่ตนอยากเล่นด้วยจริง ๆ ได้อย่างอิสระ ตามหลักตลาดเสรี (free market) หากแต่จะต้องเจรจาสัญญากับทีมที่เลือกตนเป็นอันดับแรกก่อนตามลำดับการตราฟัผู้เล่น หากไม่สามารถตกลงกันได้ ก็จะต้องรอการตราฟัรอบถัดไป จึงทำให้กฎการตราฟัผู้เล่น เกิดข้อพิพาทขึ้นสู่ศาลเช่นกันในหลายคดี เช่น คดี Smith v. Pro Football, Inc.¹⁸² ซึ่ง Yazoo Smith นักอเมริกันฟุตบอลดาวรุ่ง ได้ฟ้องต่อ Pro Football, Inc ซึ่งเป็นนิติบุคคลเจ้าของทีม Washington Redskin และ NFL ว่า ระบบการตราฟัผู้เล่น (Player Draft) นั้น เป็นการทำลายตลาดเสรี และทำให้ตนไม่ได้รับค่าตอบแทนที่แท้จริงตามกลไกตลาดแรงงาน ทั้งนี้ ในชั้นศาลอุทธรณ์ ได้มีคำตัดสินว่า กฎการตราฟัผู้เล่นที่ NFL ใช้อยู่ในขณะที่เกิดข้อพิพาทนั้น ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act เนื่องจากเป็นความตกลงระหว่างธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อความจำเป็นต่อนักกีฬาอเมริกันฟุตบอลที่จะต้องได้รับค่าตอบแทนน้อยลง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ตลาดที่เกี่ยวข้อง

ศาลอุทธรณ์ได้พิจารณาขอบเขตของตลาดจากลักษณะผลิตภัณฑ์ และเห็นว่า ตลาดที่เกี่ยวข้อง คือการให้บริการของนักกีฬาอาชีพ ดังเช่นในคดี Mackey v. NFL

2. พฤติกรรมที่อาจเป็นความผิดตามกฎหมาย

ดังเช่นในคดี Mackey v. NFL โดยโจทก์ได้กล่าวหาว่า กฎการตราฟัตัวผู้เล่นดังกล่าว นั้น มีลักษณะเป็นการร่วมกันกำหนดเงื่อนไขในการปฏิเสธไม่ทำธุรกิจด้วย (a group boycott) เช่นเดียวกับคดี Mackey เนื่องจากเป็นการกำหนดเงื่อนไขร่วมกันว่า เมื่อผู้เล่นรายใดที่มีผู้ใช้สิทธิตราฟัตัวไปโดยสโมสรหนึ่งแล้ว จะต้องเปิดโอกาสให้สโมสรนั้นเจรจาสัญญาก่อนจนเสร็จสิ้น โดยสโมสรอื่น ๆ จะไม่เจรจาแข่งขันกับสโมสรดังกล่าวเพื่อคว้าตัวผู้เล่นรายนั้น

¹⁸² Smith V. Pro Football, Inc., 593 F.2d 1173 (D.C. Cir. 1978).

แต่อย่างไรก็ตาม ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นกับศาลชั้นต้นว่า กฎการตราฟ
 ตัวของ NFL เป็นพฤติกรรมกรร่วมกันปฏิเสธไม่ทำธุรกิจด้วยแบบ group boycott ซึ่งจะเป็นการ
 ละเมิดกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าตามหลักความรับผิดเคร่งครัด (Per Se) และจะต้อง
 พิจารณาตามหลักเหตุและผล (Rule of Reason) แทน เนื่องจากศาลจากมองว่า group boycott ที่เป็น
 ความผิดนั้น คือการตกลงจำกัดการแข่งขันกันระหว่างธุรกิจที่เป็นผู้แข่งขันกันเองในตลาดแบบ
 แนวนราบ (horizontal restraint) เพื่อจำกัดการแข่งขันของผู้แข่งขันในตลาดรายอื่นซึ่งมิได้เข้าร่วมใน
 การตกลงด้วย แต่ในกรณีนี้ Smith ซึ่งเป็นนักกีฬาอเมริกันฟุตบอลมิใช่ผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งแข่งขัน
 โดยตรงกับทีมกีฬาเหล่านั้นในการจัดหาบริการของนักกีฬา นอกจากนี้ การรวมตัวกันของทีมอเมริกัน
 ฟุตบอลในลีกทั้งหมดเป็นการดำเนินการร่วมกันในลักษณะองค์กรร่วม (joint venture) เพื่อให้เกิด
 ผลิตร่วมกันคือเกมการแข่งขันอเมริกันฟุตบอลขึ้น มิใช่การรวมตัวกันเพื่อจำกัดการแข่งขัน แต่อย่างไรก็
 ตาม เพื่อกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ระหว่างกันภายในลีก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการตกลงในการร่วมกัน
 ปฏิเสธที่จะทำธุรกิจ (concerted refusal to deal) บางอย่างที่เป็นต่อความร่วมมือด้วย และ
 สโมสรเหล่านี้ก็จะเข้าแข่งขันกันเองในสนามกีฬา เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่สนุกและเร้าใจ ซึ่งลีกก็
 จะต้องสร้างสภาวะการแข่งขันที่สมดุลระหว่างทุก ๆ ทีม

3. ผลการพิจารณาตามหลักเหตุและผล (rule of reason)

ศาลได้ใช้หลักเหตุและผลเพื่อพิจารณาของธุรกิจในการออกกฎ
 ดังกล่าวว่าเป็นไปอย่างชอบธรรมหรือไม่ เช่น เป็นการส่งเสริมความสมดุลของการแข่งขันระหว่าง
 สโมสร และจะต้องไม่เกินกว่าความจำเป็น โดยพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นต่อตลาดหากไม่มีกฎดังกล่าว
 บังคับใช้ว่า และพิจารณาซึ่งนำหนักประโยชน์ระหว่างประโยชน์ระหว่างผลของการส่งเสริมการแข่งขัน
 และผลของการจำกัดการแข่งขัน ซึ่งสุดท้ายแล้ว ศาลได้ตัดสินว่า กฎการตราฟตัวของ NFL เป็นการ
 จำกัดการแข่งขันทางการค้าที่ไม่สมเหตุสมผล และละเมิดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act

โดยในการพิจารณานั้น ศาลชี้ให้เห็นว่า กฎดังกล่าวอาจมีผลกระทบ
 เกิดขึ้นเป็นผลดีต่อการแข่งขันในแง่ของกีฬาในสนามตามที่ NFL ได้แย้งก็จริง แต่กฎดังกล่าวไม่ส่งผล
 ในแง่ดีต่อการแข่งขันในแง่เศรษฐกิจแต่อย่างใด เนื่องจากกฎการตราฟตัวส่งผลให้นักกีฬาเข้าสู่ตลาด

ด้วยค่าบริการที่ต่ำลง และศาลเห็นด้วยกับศาลชั้นต้นว่า กฎการตราฟิวผู้เล่นในลักษณะที่ NFL ใช้อยู่ในขณะที่เกิดข้อพิพาทนั้น มีลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อเกินกว่าความจำเป็นในการจำกัดการแข่งขัน¹⁸³

จากผลคำพิพากษาดังกล่าว จึงทำให้ในเวลาต่อมา NFL ต้องแก้ปัญหาโดยกำหนดเงื่อนไขของการตราฟิวผู้เล่นลงไปในข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างลีกและสหภาพแรงงานเพื่อให้ได้รับการยกเว้นตามหลัก Non-Statutory Labor Exemption และใช้ช่องทางตามกฎหมายดังกล่าวในการจำกัดการแข่งขันด้วยกฎการตราฟิวผู้เล่นต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ตารางที่ 6 ตารางสรุปผลคดีกรณีกฎการตราฟิวผู้เล่นในลีกอเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล

1. ประเด็นพิพาทในคดี	กฎการตราฟิวผู้เล่นตามเงื่อนไขของลีก ซึ่งกำหนดให้ผู้มีสิทธิตราฟิวเท่านั้นที่เข้าทำสัญญากับนักกีฬาที่ถูกตราฟิวได้
2. ตลาดที่เกี่ยวข้อง	ตลาดในการให้บริการของนักกีฬา ซึ่งทีมกีฬาต่าง ๆ เป็นผู้จัดหาบริการนั้น
3. พฤติกรรมความร่วมมือที่ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act	เป็นการทำข้อตกลงในการร่วมกันปฏิเสธที่จะทำธุรกิจ (concerted refusal to deal) โดยการตกลงกันในแนวราบระหว่างทีมกีฬาในลีก
4. ผลการชั่งน้ำหนักประโยชน์ระหว่างผลดีและผลเสียตามหลัก Rule of Reason	กฎดังกล่าวอาจมีผลกระทบเกิดขึ้นเป็นผลดีต่อการแข่งขันในแง่ของกีฬาในสนามตามที่ NFL โต้แย้งก็จริง แต่กฎดังกล่าวไม่ส่งผลในแง่ดีต่อการแข่งขันในแง่เศรษฐกิจแต่อย่างใด เนื่องจากกฎการตราฟิวส่งผลให้นักกีฬาเข้าสู่ตลาดด้วยค่าบริการที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น
สรุปผลคดี	กฎการตราฟิวผู้เล่น (ซึ่งมิได้เกิดจากการตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน) ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act

¹⁸³ Ibid., paragraph 26

3.2.5.3. กฎเกณฑ์การจำกัดสิทธิและปริมาณการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาในลีกการแข่งขันของสมาคมนักกีฬาระดับอุดมศึกษา

กรณีนี้ เป็นกรณีที่เกิดขึ้นในลีกการแข่งขันกีฬาสมัครเล่นของสมาคมนักกีฬา ระดับอุดมศึกษา (National Collegiate Athletic Association) หรือที่เรียกว่า NCAA ในคดี NCAA v. Board of Regents of Oklahoma University¹⁸⁴ และคดีนี้ก็ได้เป็นบรรทัดฐานสำคัญในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการจำกัดการแข่งขันในลีกกีฬาระดับสมัครเล่นด้วย

โดยประเด็นข้อพิพาทเกิดขึ้นเนื่องจาก NCAA มองว่า การปล่อยให้แต่ละสถาบันการศึกษาแข่งขันจำหน่ายสิทธิในการถ่ายทอดสดเพื่อหารายได้ด้วยตัวเองนั้น ทำให้จำนวนผู้เข้าชมการแข่งขันในสนามลดลงอย่างมีนัยยะสำคัญ เพราะเกิดการถ่ายทอดสดการแข่งขันในจำนวนที่มากจนเกินไป สมาชิกของ NCAA ซึ่งมีจำนวนกว่า 800 สถาบันการศึกษาในขณะนั้น จึงได้ลงมติโหวตเพื่อออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาของลีกที่ NCAA จัดขึ้น โดยสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขัน จะต้องถ่ายทอดสดในปริมาณจำกัดตามแผนที่ NCAA วางไว้เท่านั้น และ NCAA จะมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการเจรจาและจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดแพคเกจต่าง ๆ ในลีกของ NCAA ทั้งหมดนั้น หากสถาบันการศึกษาใดดำเนินการดังกล่าวเองโดยพลการ ก็จะได้รับบทลงโทษห้ามลงแข่งขันตามมา จึงทำให้สมาคมอเมริกันฟุตบอลระดับอุดมศึกษา (College Football Association – CFA) ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของทีมอเมริกันฟุตบอลของสถาบันการศึกษาที่เป็นทีมยักษ์ใหญ่ในลีกของ NCAA เกิดความไม่พอใจกฎดังกล่าว และดำเนินการขายลิขสิทธิ์และทำสัญญาถ่ายทอดสดด้วยตัวเองโดยไม่สนใจกฎของ NCAA ทำให้ NCAA ลงโทษทีมอเมริกันฟุตบอลเหล่านี้ที่อยู่ใน CFA จึงเกิดข้อพิพาทขึ้นสู่ศาล และสู้คดีกันจนถึงชั้นศาลสูงของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้พิจารณาดังนี้

1. ตลาดที่เกี่ยวข้องและพฤติกรรมที่เป็นความผิด

¹⁸⁴ NCAA V. Board of Regents of the University of Oklahoma, 468 U.S. 85 (1984).

ศาลได้พิจารณาว่า กฎในการถ่ายทอดสดดังกล่าวของ NCAA นั้น มีพฤติกรรมที่อาจละเมิดการแข่งขันในตลาดที่เกี่ยวข้อง (relevant market) คือ ตลาดการถ่ายทอดสดการแข่งขันอเมริกันฟุตบอลระดับอุดมศึกษา โดยมีลักษณะเป็นการตกลงจำกัดการแข่งขันในแนวนอน (horizontal restraint) ในพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือ

(1) การร่วมกันของสมาชิก NCAA เพื่อรวมสิทธิกันทำสัญญาถ่ายทอดสดการแข่งขันก็เท่ากับผู้ประกอบการธุรกิจถ่ายทอดสด ทำให้ NCAA มีอำนาจในการกำหนดราคาในการถ่ายทอดสดได้ จึงมีลักษณะเป็น “ข้อตกลงเกี่ยวกับการกำหนดราคา” (price fixing agreement)

(2) การรวมสิทธิการจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดเอาไว้ที่ NCAA ผู้เดียว ทำให้ทีมอื่น ๆ ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจถ่ายทอดสดการแข่งขันของตนเองไม่สามารถแข่งขันในตลาดเหมือนเดิมได้ นอกจากนี้ NCAA มีการกำหนดบทลงโทษห้ามเข้าแข่งขันเนื่องจากการละเมิดกฎดังกล่าวอีกด้วย จึงมีลักษณะเป็น “การร่วมกันปฏิเสธไม่ทำธุรกิจด้วย” (a group boycott)

(3) การกำหนดปริมาณในการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาอเมริกันฟุตบอลเฉพาะบางแมตช์ตามที่กำหนด เป็นการ “ร่วมกันกำหนดปริมาณการผลิตสินค้า” (limit on the production)

ทั้งนี้ พฤติกรรมในการกำหนดราคา และการร่วมกันปฏิเสธไม่ทำธุรกิจด้วยนั้น เป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งจะต้องใช้หลักความรับผิดเคร่งครัด (per se) มาปรับใช้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อคำนึงถึงลักษณะพิเศษของการรวมตัวกันเพื่อการแข่งขันกีฬาระหว่างธุรกิจแล้วนั้น ข้อตกลงในการจำกัดในแนวนอน (horizontal restraints) บางประการมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการสร้างผลิตภัณฑ์ขึ้นมาได้ ดังนั้น ควรจะนำหลักเหตุและผล (rule of reason) มาพิจารณา

2. ผลการพิจารณาของศาลตามหลักเหตุและผล

หลังจากพิจารณาซึ่งนำหน้าระหว่างผลในแง่ลบที่เกิดขึ้นและผลในแง่บวกต่อการแข่งขันแล้วนั้น ศาลได้ตัดสินว่า แผนการถ่ายทอดสดของ NCAA ดังกล่าวละเมิดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act เนื่องจากเป็นการจำกัดการแข่งขันที่ไม่สมเหตุสมผล (unreasonable) เนื่องจากแผนการดังกล่าวทำให้ราคาในการซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดสูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน

ปริมาณของสินค้าที่ผลิตออกมาซึ่งก็คือจำนวนแมทช์การถ่ายทอดสดนั้น กลับลดน้อยลง แผนการดังกล่าวไม่ตอบสนองต่อทางเลือกของผู้บริโภค ดังนั้น จึงเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และยังเป็น การกระทำที่เกินกว่าความจำเป็นแรกเริ่มที่จะนำข้อตกลงดังกล่าวมาใช้เพื่อเพิ่มจำนวนผู้เข้าชมใน สนาม และรักษาความสมดุลของการแข่งขันระหว่างกันระหว่างทีมกีฬาของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

ตารางที่ 7 ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีการมอบสิทธิให้ NCAA จำหน่ายลิขสิทธิ์แทนทีมกีฬา ทั้งหมดและกำหนดปริมาณการถ่ายทอดสดในลีกการแข่งขันกีฬาระดับอุดมศึกษาของ NCAA

1. ประเด็นพิพาทในคดี	การร่วมกันลงมติโดยสมาชิกของ NCAA ทั้งหมดเพื่อให้ NCAA สามารถกำหนดปริมาณการถ่ายทอดสดอย่างจำกัด และมอบสิทธิให้กับ NCAA แต่เพียงผู้เดียวในการเจรจาและ จำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดแทนทีมต่าง ๆ ในลีกของ NCAA ทั้งหมด
2. ตลาดที่เกี่ยวข้อง	ตลาดการถ่ายทอดสดการแข่งขันอเมริกันฟุตบอล ระดับอุดมศึกษา
3. พฤติกรรมความร่วมมือ ที่ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act	(1) การร่วมกันของสมาชิก NCAA เพื่อรวมสิทธิกันทำสัญญา ถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬากับผู้ประกอบการธุรกิจถ่ายทอดสด ทำให้ NCAA มีอำนาจในการกำหนดราคาในการถ่ายทอดสด ได้ มีลักษณะเป็น “ข้อตกลงเกี่ยวกับการกำหนดราคา” (price fixing agreement) (2) การรวมสิทธิการจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดเอาไว้ที่ NCAA ผู้เดียว ทำให้ทีมอื่น ๆ ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ประกอบ ธุรกิจถ่ายทอดสดการแข่งขันของตนไม่สามารถแข่งขันใน ตลาดเหมือนเดิมได้ นอกจากนี้ NCAA มีการกำหนด บทลงโทษห้ามเข้าแข่งขันเนื่องจากการละเมิดกฎดังกล่าวอีก ด้วย มีลักษณะเป็น “การร่วมกันปฏิเสธไม่ทำธุรกิจด้วย” (a group boycott)

	(3) การกำหนดปริมาณในการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาอเมริกันฟุตบอลเฉพาะบางแมทช์ตามที่กำหนด เป็นการ “ร่วมกันกำหนดปริมาณการผลิตสินค้า” (limit on the production)
4. ผลการชั่งน้ำหนัก ประโยชน์ระหว่างผลดีและผลเสียที่ ตามหลัก Rule of Reason	เป็นการจำกัดการแข่งขันที่เกินกว่าความจำเป็น และไม่มีเหตุผลเพียงพอ เนื่องจากทำให้ราคาในการซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดสูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน ปริมาณของสินค้าที่ผลิตออกมาซึ่งก็คือจำนวนแมทช์การถ่ายทอดสดนั้น กลับลดน้อยลง และเกินความจำเป็น
สรุปผลคดี	ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act

3.2.5.4. กฎเกณฑ์การจำกัดเพดานค่าตอบแทนของผู้ฝึกสอน

กรณีข้อพิพาทการจำกัดเพดานค่าตอบแทนของผู้ฝึกสอน เกิดขึ้นในลีกการแข่งขันของสมาคมนักกีฬาระดับอุดมศึกษา NCAA เช่นกัน โดยเป็นกรณีพิพาทในคดี Law v. NCAA¹⁸⁵ ซึ่งเกิดขึ้นในลีกการแข่งขันกีฬาบาสเก็ตบอลของ NCAA โดย Norman Law และพวก ซึ่งเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเก็ตบอลในลีกบาสเก็ตบอลดิวิชัน 1 ได้ฟ้องคดีต่อ NCAA ว่า กฎการจำกัดรายได้ของผู้ฝึกสอน (Restricted-Earnings Coach) หรือที่เรียกกันว่า “REC Rule” เพื่อจำกัดปริมาณผู้ฝึกสอนและเพดานค่าตอบแทนต่อปีในแต่ละสถาบันจะสามารถอ้างได้สำหรับทำการแข่งขันในลีกดิวิชัน 1 ว่า การจำกัดค่าตอบแทนดังกล่าวมีลักษณะเป็นการร่วมกันกำหนดราคาค่าตอบแทน ซึ่งละเมิดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act¹⁸⁶ ในข้อเท็จจริงนั้น ศาลอุทธรณ์ได้สรุปข้อเท็จจริงตาม

¹⁸⁵ Law V. Ncaa, 902 F. Supp. 1394, 1405 (D. Kan. 1995), Aff'd, 134 F.3d 1010 (10th Cir. 1998).

¹⁸⁶ Marc Edelman, "Why an Ncaa Cap on College Coaches' Salaries Would Be Illegal " [Online] Accessed: 20 February 2018. Updated: 19 December 2012 Available from: <https://www.forbes.com/sites/marcedelman/2012/12/19/why-a-salary-cap-on-ncaa-coaches-is-illegal/#52bba16c55e5>

ศาลชั้นต้นว่า กฎ REC Rule ซึ่งจำกัดรายได้ของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเก็ตบอลในลีกดิวิชัน 1 นั้น เกิดจากการตกลงกันของสถาบันการศึกษาซึ่งส่งทีมเข้าแข่งขันบาสเก็ตบอลในระดับดิวิชัน ซึ่งร่วมลงคะแนนเสียงเพื่อแก้ไขข้อบังคับ (by law) ของ NCAA และมีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ. 1992 โดยมีผูกพันสมาชิกในลีกระดับดิวิชัน 1 ทั้งหมดซึ่งจ้างผู้ฝึกสอนบาสเก็ตบอล ทั้งนี้ ผู้ฝึกสอนบาสเก็ตบอลเปรียบเสมือนปัจจัยการผลิตอย่างหนึ่งในการสินค้า ซึ่งก็คือ การแข่งขันบาสเก็ตบอลระหว่างทีมต่าง ๆ นั้นเอง

1. พฤติกรรมที่เป็นความผิดตามกฎหมาย

ในศาลชั้นอุทธรณ์ ศาลได้ตัดสินว่า ข้อตกลงดังกล่าวมีลักษณะเป็นข้อตกลงเพื่อจำกัดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการในแนวนราบ (horizontal restraint) และ NCAA ก็ได้ปฏิเสธในประเด็นดังกล่าว

ทั้งนี้ ศาลได้พิจารณาและเห็นว่า ข้อตกลงในการจำกัดในแนวนราบ (horizontal restraints) นั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผลิตภัณฑ์การแข่งขันกีฬาของ NCAA ซึ่งก็คือการแข่งขันบาสเก็ตบอลในคดีนี้คงอยู่ต่อไป เช่น การห้ามจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักกีฬาซึ่งยังคงศึกษาอยู่ หรือการบังคับให้นักกีฬาต้องเข้าเรียนด้วย เป็นต้น ศาลจึงได้ยืนยันว่า ไม่สมควรที่จะนำหลักความรับผิดแบบเคร่งครัดมาบังคับใช้ แม้ว่าจะเป็นข้อตกลงในการจำกัดราคาในแนวนราบ (horizontal price-fixing agreement) ระหว่างผู้ซื้อการให้บริการของผู้ฝึกสอนก็ตาม และให้พิจารณาใช้หลักเหตุและผลเพื่อพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้นแทน ดังเช่นคดี NCAA v. Board of Regents of Oklahoma University และคดีเกี่ยวกับลีกการแข่งขันกีฬาอื่น ๆ ก่อนหน้านี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศาลคำนึงถึงลักษณะเฉพาะตัวเป็นพิเศษ (Special Characteristic) ของการแข่งขันกีฬาเช่นกัน

2. ผลการพิจารณาตามหลักเหตุและผล

ศาลได้เริ่มต้นจากการพิจารณาผลกระทบในแง่ลบต่อตลาดที่เกิดขึ้นก่อนเป็นอันดับแรก โดย NCAA ได้โต้แย้งว่า การที่ศาลชั้นต้นกำหนดให้สภาพตลาดที่เกี่ยวข้องในคดีคือ ตลาดการจ้างบริการของผู้ฝึกสอนบาสเก็ตบอลเฉพาะแต่ในลีกระดับดิวิชัน 1 ของ NCAA ซึ่งสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จะต้องแข่งขันกันเพื่อจ้างผู้ฝึกสอนเหล่านั้น เป็นการวิเคราะห์ที่ไม่ถูกต้อง

และเห็นว่า ควรกำหนดให้ตลาดที่เกี่ยวข้องกับคดีนี้ คือ ตลาดการจ้างผู้ฝึกสอนบาสเก็ตบอลทั่วสหรัฐอเมริกาไม่ว่าจะเป็นลีกอาชีพหรือลีกของนักเรียนนักศึกษาก็ตาม ซึ่งจะทำให้ NCAA ไม่มีอำนาจในตลาดดังกล่าวเพียงพอที่จะกำหนดราคาค่าตอบแทนของผู้ฝึกสอนทั้งหมดได้

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อศาลพิจารณาจากเหตุผลเริ่มแรกในการออกกฎ REC Rule นั้น เกิดขึ้นจากการที่ NCAA ได้แต่งตั้งคณะกรรมการการลดค่าใช้จ่าย (Cost Reduction Committee) โดยมีวัตถุประสงค์ในการหาวิธีการในการลดค่าใช้จ่ายของทีมต่าง ๆ ในลีกด้วยวิธีใดก็ตามที่ไม่ส่งผลกระทบต่อความสมดุลของการแข่งขัน คณะกรรมการดังกล่าวจึงเสนอทางออกโดยการลดค่าใช้จ่ายของทีมต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้ฝึกสอนโดยการออกกฎ REC Rule เพราะฉะนั้น การกำหนดราคาดังกล่าวนี้จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญเพียงเพื่อจำกัดการแข่งขันในตลาดเท่านั้น (naked price restraint) ดังนั้น แม้ว่าโจทก์จะล้มเหลวในการกำหนดขอบเขตตลาดที่เกี่ยวข้องก็ตาม ก็ไม่ทำให้การตกลงจำกัดราคาร่วมกันดังกล่าว เป็นสิ่งที่ถูกต้องไปได้ ตรงกันข้าม การกำหนดราคาร่วมกันในลักษณะนี้ ไม่จำเป็นที่จะต้องพิสูจน์อำนาจในตลาดของจำเลยดังเช่นที่จำเลยกล่าวอ้างด้วยซ้ำ นอกจากนี้ หลังปรับใช้กฎ REC Rule แล้ว กฎดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันอย่างชัดเจนโดยไม่ต้องอาศัยการกำหนดสภาพตลาดที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากหลังการปรับใช้กฎดังกล่าว ผู้ฝึกสอนของทีมต่าง ๆ ในลีกบาสเก็ตบอลของ NCAA ก็มีรายได้ลดลงอย่างชัดเจน โดยในบางรายซึ่งเคยมีรายได้ต่อปีจำนวน 60,000 – 70,000 ดอลลาร์สหรัฐ ก็ถูกจำกัดเหลือเพียง 16,000 ดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น ตามพาดานซึ่งตั้งไว้ตามกฎหมาย REC Rule ดังนั้น เมื่อผลกระทบต่อการแข่งขันเกิดขึ้นโดยชัดเจนแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องวิเคราะห์ตามหลักเหตุและผลอย่างเต็มรูปแบบตามปกติก็ได้ ศาลจึงได้นำหลักการวิเคราะห์เหตุและผลแบบ Quick Look Analysis มาปรับใช้ โดยพิจารณาถึงผลกระทบในด้านบวกต่อการแข่งขันเป็นสำคัญ

โดยในการพิจารณาซึ่งนำหน้าระหว่างผลกระทบในแง่ลบที่เกิดขึ้น และผลในแง่การส่งเสริมการแข่งขันนั้น เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบในด้านบวกต่อการแข่งขัน NCAA ก็ไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า การจำกัดพาดานค่าจ้างของผู้ฝึกสอนนั้น มีผลกระทบเพียงพอที่จะทำให้สถานะทางการเงินของลีกโดยรวมดีขึ้น หรือค่าจ้างของผู้ฝึกสอนที่มากขึ้นจะกระทบต่อการแข่งขันได้อย่างไร กฎดังกล่าวจึงไม่ส่งผลกระทบในแง่บวกใด ๆ ต่อการแข่งขัน ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษายืนตาม

ศาลชั้นต้นว่า กฎ REC Rule เป็นข้อตกลงในการจำกัดราคาในแนวนราบ (horizontal price-fixing agreement) ระหว่างผู้ซื้อการให้บริการของผู้ฝึกสอน ซึ่งละเมิดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act

ตารางที่ 8 ตารางสรุปผลคำพิพากษากรณีการจำกัดเพดานค่าตอบแทนของผู้ฝึกสอนของ NCAA

1. ประเด็นพิพาทในคดี	การร่วมกันลงมติโดยสมาชิกของ NCAA ทั้งหมดเพื่อแก้ไขข้อบังคับของลีกการแข่งขันเพื่อกำหนดเพดานค่าตอบแทนของโค้ชกีฬาของแต่ละทีม
2. ตลาดที่เกี่ยวข้อง	การให้บริการของโค้ชกีฬาในลีกการแข่งขันของ NCAA
3. พฤติกรรมความร่วมมือที่ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act	ข้อตกลงในการจำกัดราคาในแนวนราบ (horizontal price-fixing agreement) ระหว่างทีมกีฬาซึ่งเป็นผู้จัดการให้บริการของผู้ฝึกสอน
4. ผลการชั่งน้ำหนักประโยชน์ระหว่างผลดีและผลเสีย ตามหลัก Rule of Reason	REC Rule มีผลกระทบแง่ลบต่อการแข่งขันทางด้านราคาของโค้ชผู้ฝึกสอนกีฬาเกิดขึ้นโดยชัดเจน และ NCAA ไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเห็นได้ว่า การตกลงด้านราคาดังกล่าวเกิดประโยชน์อย่างไรต่อการแข่งขันกีฬาในลีกของ NCAA
สรุปผลคดี	ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act

3.2.6. ข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายต่อความร่วมมือกันภายในลีกการแข่งขันกีฬา

3.2.6.1. ข้อยกเว้นเป็นการทั่วไปต่อลีกการแข่งขันกีฬาเบสบอล

ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้าต่อกีฬาอาชีพ เกิดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1922 ซึ่งเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับกีฬาเบสบอล โดยกีฬาชนิดนี้เป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมในสหรัฐอเมริกาอย่างยาวนาน และเป็นกีฬาชนิดเดียวที่ได้รับการยกเว้นจากการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าเป็นกรณีทั่วไป (ยกเว้นในบางกรณี เช่น ข้อตกลงจำกัด

สภาพการจ้าง) ซึ่งเป็นผลมาจากคำพิพากษาในคดี Federal Baseball Club¹⁸⁷ โดยศาลสูงได้ตัดสินคดีเอาไว้ว่า การสมรู้ร่วมคิดกัน (collusive) ระหว่างผู้ประกอบการทีมเบสบอล เพื่อยื่นข้อเสนอชักจูงทีมเบสบอลไปเล่นในลีกที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ จนทำให้ลีกเฟดเดอรัลลีกที่เป็นคู่แข่งชั้นนั้นต้องยุติการแข่งขันลง ไม่ขัดต่อกฎหมายการห้ามผูกขาดทางการค้า เนื่องจากธุรกิจเกี่ยวกับการงานแสดงการแข่งขันเบสบอล มิใช่การประกอบกิจการพาณิชย์ นอกจากนี้ การแข่งขันดังกล่าว มิได้เกิดขึ้นในลักษณะการแข่งขันระหว่างรัฐด้วย แม้ว่าจากข้อเท็จจริง การแข่งขันเบสบอลนั้น จะมีลักษณะเป็นการแข่งขันกันระหว่างสโมสรเบสบอลซึ่งมาจากต่างเมืองหรือต่างรัฐกันก็ตาม แต่การเดินทางระหว่างรัฐเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้เกิดการแข่งขันเท่านั้น การกระทำดังกล่าวตามฟ้องจึงไม่มีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจระหว่างรัฐ และไม่ขัดต่อบทบัญญัติของ Sherman Act¹⁸⁸

คำพิพากษาของศาลในคดี Federal Baseball Club ส่งผลให้หลักกฎหมายดังกล่าว เป็นบรรทัดฐานให้การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกีฬาเบสบอลในคดีต่อ ๆ มา เช่น ในคดี Toolson v. New York Yankees¹⁸⁹ เมื่อปี ค.ศ. 1952 และคดี Flood v.

¹⁸⁷ Federal Baseball Club of Baltimore, Inc. V. National League of Professional Baseball Clubs, 259 U.S. 200 (1922): ในขณะนั้น ลีกกีฬาเบสบอลอาชีพเนชั่นแนลลีก (National League) และลีกเบสบอลอเมริกันลีก (American League) ได้ร่วมกันดำเนินการแข่งขันกีฬาเบสบอลอาชีพซึ่งเป็นลีกที่มีความนิยมสูงสุดร่วมกัน ในชื่อ “Major League Baseball” (MLB) โดยลีกดังกล่าวก็เป็นคู่แข่งโดยตรงของเฟดเดอรัลลีก (Federal League) ซึ่งเพิ่งจัดตั้งขึ้นภายหลัง MLB ในปี ค.ศ. 1914 ประกอบไปด้วยสโมสรเบสบอลจำนวน 8 สโมสรด้วยกัน เข้าร่วมแข่งขัน และมีสโมสรเบสบอล Baltimore Terrapins เป็นหนึ่งในแปดสโมสรนั้น โดยในเวลาต่อมา MLB ได้ยื่นข้อเสนอและทำข้อตกลงกับเจ้าของเฟรนไชส์ทีมต่าง ๆ ใน Federal League ลีก เพื่อให้เจ้าของเฟรนไชส์เหล่านั้นเข้ามาเป็นเจ้าของเฟรนไชส์ทีมเบสบอลใน MLB แทน จนทำให้เจ้าของเฟรนไชส์ทีมเบสบอลใน Federal League เหล่านั้น หันไปประกอบธุรกิจทีมเบสบอลใน National League กันหมดจนเหลือสโมสร Baltimore Terrapins เพียงสโมสรเดียวที่ยังเหลืออยู่ เนื่องจากไม่ได้รับข้อเสนอตั้งเช่นสโมสรอื่น ๆ จนทำให้ Federal League ต้องปิดตัวลง Federal Base Ball Club of Baltimore, Inc. ซึ่งเป็นเจ้าของเฟรนไชส์ทีม Baltimore Terrapins จึงได้ฟ้องคดีต่อศาล โดยมี National League และลีกเบสบอล American League รวมถึงเจ้าหน้าที่ระดับสูงของ Federal ลีกเป็นจำเลย โดยกล่าวหาว่า จำเลยเหล่านี้ได้กระทำการดังกล่าวเป็นการสมรู้ร่วมคิดกันระหว่างกันเพื่อทำลายการแข่งขันของสโมสรใน Federal League จนทีมของตนไม่สามารถแข่งขันและประกอบธุรกิจต่อไปได้

¹⁸⁸ Ibid.

¹⁸⁹ Toolson V. New York Yankees, 346 U.S. 356 (1952).

Kuhn¹⁹⁰ ในปี ค.ศ. 1972 ซึ่งเป็นกรณีที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับกฎ Reserve Clause เนื่องจากกฎดังกล่าวซึ่งทีมกีฬาเบสบอลในลีกได้ร่วมกันออกมามีบังคับใช้นั้น ส่งผลกระทบต่อนักกีฬาเบสบอล และทำให้นักกีฬาเบสบอลไม่สามารถย้ายไปยังทีมเบสบอลตามความต้องการของตนได้ โดยในคดีเหล่านี้ศาลก็ยังยืนยันหลักการว่า การแข่งขันกีฬาเบสบอลมิใช่การประกอบกิจการพาณิชย์และไม่มีลักษณะของการประกอบธุรกิจที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการฟ้องร้องคดีดังกล่าวจะไม่ประสบความสำเร็จ แต่ในคดี Flood v. Kuhn ซึ่งโจทก์แพ้คดีไปด้วยคะแนนเสียงอย่างไม่เป็นเอกฉันท์ 5 ต่อ 3 นั้น ผู้พิพากษาดักลาส ก็ได้ทำความเห็นแย้งไว้น่าสนใจว่า ในยุคดังกล่าว กีฬาเบสบอลได้ดำเนินไปในรูปแบบของการประกอบธุรกิจอย่างเต็มตัวแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดสดหรือธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้หลักเกณฑ์เดิม ๆ ในคดี Federal Baseball Club v. National League นั้น เป็นการพิจารณาที่ผิดแปลก และผลของการใช้เกณฑ์ดังกล่าว ทำให้มีผู้ได้รับผลกระทบและต้องตกเป็นเหยื่อจากการจำกัดการโอนย้ายทีมกีฬาที่ไม่เป็นธรรมเช่นนี้¹⁹¹

จากผลของเสียงส่วนน้อยในคดีดังกล่าวนี้ ทำให้เกิดแรงกระเพื่อมต่อสังคมในเวลาต่อมา เพื่อให้ยกเลิกข้อยกเว้นดังกล่าวที่มีผลกระทบต่อนักกีฬาเบสบอล โดยสภาอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁹⁰ Flood V. Kuhn, 407 U.S. 258 (1972): ในขณะที่คดีนี้เกิดขึ้นนั้น กฎเกณฑ์ในการโอนย้ายของนักกีฬาเบสบอล จะมีกฎที่เรียกว่า Reserve Clause แม้ว่านักเบสบอลจะหมดสัญญากับต้นสังกัดแล้วก็ยังไม่สามารถย้ายไปเล่นให้กับสโมสรอื่นได้โดยอิสระ โดยสโมสรมีสิทธิในการนำนักเบสบอลคนดังกล่าว ไปเสนอแลกตัวกับนักเบสบอลของสโมสรอื่น หรือขายให้สโมสรอื่นก่อน ซึ่งหากได้รับข้อเสนอที่น่าพอใจ นักเบสบอลก็ต้องย้ายทีมไปตามที่ตกลงนั้น ซึ่งหากไม่สามารถหาข้อเสนอได้ นักเบสบอลก็ต้องต่อสัญญาต่อไปอีก 1 ปีโดยทันที โดยเมื่อ Curt Flood นักเบสบอลทีมเซนต์หลุยส์ คาร์ดินัล หมดสัญญากับต้นสังกัด และถูกทีมต้นสังกัดส่งตัวไปยังสโมสรฟิลาดีเฟียฟิลลีส์ เพื่อแลกกับนักกีฬารายอื่น แต่ Flood ไม่ต้องการที่จะย้ายไปยังสโมสรดังกล่าว จึงได้ยื่นฟ้อง Bowie Kuhn ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นประธานของเมเจอร์ลีกเบสบอล (MLB) ในขณะนั้น รวมถึงสโมสรเบสบอลทั้งหมด 24 สโมสรซึ่งดำเนินการในลีกร่วมกัน เพื่อขอให้ยกเลิกกฎการจำกัดการย้ายทีมดังกล่าว โดย Flood ได้ปฏิเสธที่จะลงแข่งขันเบสบอลอีกต่อไปในช่วงเวลาที่เหลือ

¹⁹¹ Farzin, "On the Antitrust Exemption for Professional Sports in the United States and Europe," *Jeffrey S. Moorad Sports LJ*. P. 87.

รสด์ได้ออกกฎหมาย Curt Flood Act of 1998¹⁹² โดยกำหนดว่า ความร่วมมือใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ด้านแรงงานระหว่างนักกีฬาเบสบอลอาชีพ และลีกการแข่งขัน MLB นั้น จะต้องอยู่ภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมายการผูกขาดทางการค้าด้วย จึงส่งผลให้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ MLB และสโมสรร่วมกันกำหนดขึ้นและส่งผลกระทบต่อนักกีฬาเบสบอลนั้น อาจขัดต่อกฎหมายห้ามผูกขาดทางการค้าด้วย ซึ่งการออกกฎหมายเพื่อจำกัดขอบเขตของข้อยกเว้นต่อกฎหมายห้ามผูกขาดทางการค้าในกีฬาเบสบอลซึ่งศาลนำมาใช้เป็นเวลากว่า 70 ปีแล้วนั้น ส่งผลให้นักกีฬาเบสบอลมีอำนาจในการต่อรองของต่อลีก MLB มากยิ่งขึ้นด้วย เนื่องจากการ MLB จำเป็นที่จะต้องใช้ช่องทางในการต่อรองกับสภาพแรงงานของนักกีฬาเบสบอลในเมเจอร์ลีกเบสบอลที่มีชื่อว่า Major League Baseball Players Association (MLBPA) ด้วย เพื่อที่จะทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (collective bargaining agreement) โดยความยินยอมของทุกฝ่าย เพื่อให้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานซึ่งมีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้า เช่น Reserve Clause ได้รับยกเว้นตามหลักการไม่ปรับใช้กฎหมายการผูกขาดทางการค้าต่อข้อตกลงด้านแรงงาน (Non-Statutory Labor Exemption) ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 6 ของ Clayton Act¹⁹³

แต่อย่างไรก็ตาม การออกกฎหมายดังกล่าวของสภาองเกรส มิได้รวมถึงกรณีอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางด้านแรงงานเอาไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าวด้วย เช่น การย้ายถิ่นฐานของเฟรนไชส์ทีมเบสบอล ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของลีก การถ่ายทอดสดการแข่งขัน เป็นต้น ดังนั้น ความร่วมมือกันระหว่างสโมสรกีฬาเบสบอลและลีก MLB ในเรื่องดังกล่าว จึงได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายห้ามผูกขาดทางการค้าเช่นเดิม¹⁹⁴

¹⁹² พระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งชื่อตาม Curt Flood เพื่อยกย่องการต่อสู้เรียกร้องสิทธิดังกล่าวของ Flood จนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น

¹⁹³ Farzin, "On the Antitrust Exemption for Professional Sports in the United States and Europe," Jeffrey S. Moorad Sports LJ. P. 376

¹⁹⁴ Wolohan, "The Curt Flood Act of 1998 and Major League Baseball's Federal Antitrust Exemption," Marquette Sports Law Review. P. 377

ยกตัวอย่างเช่น คำตัดสินคำอุทธรณ์คำตัดสินของศาลชั้นต้นในคดี San Jose v. MLB¹⁹⁵ ในปี ค.ศ. 2015 โดยทั้งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ก็ได้ตัดสินตามที่ศาลสูงไว้เคยวางบรรทัดฐานเอาไว้แล้วว่าการแข่งขันกีฬาเบสบอลนั้น ได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำกฎหมายการผูกขาดทางการค้ามาบังคับใช้ ดังนั้น คำสั่งห้ามย้ายถิ่นฐานของทีมเบสบอลโดยเมเจอร์ลีกเบสบอลจึงไม่มีความผิดตามกฎหมาย

แม้ว่าในปัจจุบัน จะมีเสียงเรียกร้องให้ทบทวนหลักกฎหมายดังกล่าวที่ศาลนำมาปรับใช้ เนื่องจากโดยสภาพปัจจุบันนี้ การแข่งขันกีฬาเบสบอล Major League มีลักษณะเป็นการแข่งขันกันระหว่างรัฐ และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล การใช้ข้อเท็จจริงในคดี Federal Baseball Club v. National League ซึ่งเกิดขึ้นเป็นเวลานานมากกว่า 100 ปีแล้วนั้น มีความแตกต่างจากลักษณะการแข่งขันและประกอบธุรกิจในปัจจุบันเป็นอย่างมาก แต่การแข่งขันเบสบอล ก็ยังคงได้รับข้อยกเว้นดังกล่าวอยู่ต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อกีฬาเบสบอลได้รับการยกเว้นเป็นกรณีทั่วไปจากการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้าแล้ว ลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพอื่น ๆ จึงพยายามฟ้องคดีต่อศาล เพื่อนำหลักข้อยกเว้นที่เกิดขึ้นต่อกีฬาเบสบอลมาบังคับใช้กับลีกการแข่งขันกีฬาของตนด้วยเช่นกัน เช่น กรณีข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในกีฬาอเมริกันฟุตบอลในคดี Radovich v. National Football League (NFL)¹⁹⁶ เมื่อปี ค.ศ. 1957 แต่อย่างไรก็ตามศาลสูงก็ได้วางหลักเกณฑ์เอาไว้ว่า กีฬาอเมริกันฟุตบอลนั้น มีลักษณะการแข่งขันและการบริหารจัดการการแข่งขันที่แตกต่างจากลักษณะการแข่งขัน

CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁹⁵ City of San Jose V. Comm'r of Baseball, No. 14-15139 (9th Cir. 2015): เป็นกรณีที่ทีมเบสบอล The Athletics ในเมเจอร์ลีกเบสบอล (MLB) ซึ่งตั้งอยู่ที่เมือง Oakland รัฐ California มาเป็นเวลาหลายปี ต้องการจะย้ายทีมเบสบอลที่ต้นได้รับเฟรนไชส์จาก MLB เพื่อประกอบธุรกิจทีมเบสบอลไปยังเมือง San Jose ซึ่งผู้ประกอบการทีมเบสบอลดังกล่าวได้ประเมินแล้วว่า ทีมจะสามารถทำกำไรจากการประกอบธุรกิจได้มากกว่าในเมืองแห่งใหม่ จึงได้ขออนุญาตไปยัง MLB แต่กลับได้รับการปฏิเสธคำร้องขอดังกล่าว เนื่องจาก MLB มองว่า ในพื้นที่ใกล้เคียงนั้น มีสโมสร San Francisco Giant ตั้งอยู่แล้ว จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลชั้นต้นว่า การปฏิเสธคำร้องขอในการย้ายถิ่นฐานของสโมสรดังกล่าวนั้น เป็นการตกลงกันระหว่างเจ้าของสโมสรต่าง ๆ ในลีก MLB เพื่อรักษาสถานะการผูกขาด (Monopoly) ของทีม San Francisco Giants ซึ่งตั้งอยู่เมืองใกล้เคียงกับ San Jose ให้คงอยู่ต่อไป และเป็นการละเมิดกฎหมายการห้ามผูกขาดทางการค้าตามบทบัญญัติของ Sherman Act

¹⁹⁶ Radovich V. National Football League (NFL), 352 U.S. 445.

ของกีฬาเบสบอล ดังนั้น จึงสามารถนำกฎหมายการแข่งขันทางการค้ามาพิจารณากับการแข่งขันกีฬาชนิดนี้ได้ ซึ่งคดีนี้ เป็นการชี้ให้เห็นว่า กีฬาชนิดอื่นนั้น จะไม่ได้รับการยกเว้นเป็นกรณีทั่วไปดังเช่นกีฬาเบสบอล

3.2.6.2. ข้อยกเว้นต่อกรณีการทำข้อตกลงทางด้านการจ้างแรงงาน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า การแข่งขันกีฬาในสหรัฐอเมริกา นั้น มักจะเป็นการแข่งขันในระบบปิด และมีหลักการสำคัญคือ การทำให้ความแตกต่างด้านความสามารถระหว่างทีมกีฬาต่าง ๆ ในลีกการแข่งขันนั้น เกิดขึ้นน้อยที่สุด เพื่อให้เกิดความสมดุลของการแข่งขันระหว่างกันของคู่แข่ง ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่องค์กรบริหารลีกต่าง ๆ จะต้องออกกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดความแตกต่างระหว่างกันน้อยที่สุด ซึ่งวัตถุประสงค์เหล่านี้ ได้สะท้อนออกมาในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อนักกีฬาที่เข้าแข่งขันในลีก เช่น กฎการดราฟต์ผู้เล่น (Players' Draft) หรือกฎการแลกเปลี่ยนตัวผู้เล่น (Players' Trade) รวมถึงการจำกัดเพดานค่าตอบแทนและค่าใช้จ่าย เป็นต้น โดยจะเห็นได้ว่า ผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากข้อจำกัดเหล่านี้ ก็คือนักกีฬาอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการจำกัดการโอนย้ายในลักษณะต่าง ๆ ที่ทำให้นักกีฬาไม่มีอิสระในการเลือก หรือการจำกัดเพดานค่าตอบแทน ซึ่งทำให้นักกีฬานั้นไม่สามารถได้รับค่าตอบแทนตามมูลค่าทางการตลาดที่แท้จริงได้ ดังนั้น ในการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจำกัดเหล่านี้ ลีกต่าง ๆ จึงมักจะใช้วิธีการทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (Collective Bargaining Agreement) ในการกำหนดเงื่อนไขและรายละเอียดต่าง ๆ โดยเป็นการตกลงร่วมกันสามฝ่าย ระหว่างองค์กรบริหารลีก ผู้ประกอบธุรกิจทีมกีฬาทั้งหมดในลีก และสหภาพแรงงานของนักกีฬา (Players' Union)

ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันดังกล่าวนี้ ไม่ขัดต่อกฎหมายศาลก็ได้พัฒนาหลักกฎหมาย “ข้อยกเว้นซึ่งมิได้บัญญัติไว้ต่อการจ้างแรงงาน” (Non-Statutory Labor Exemption) ขึ้นมาบังคับใช้ เพื่อยกเว้นให้การทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างนายจ้างและสหภาพแรงงานหรือองค์กรตัวแทนแรงงาน ที่อาจขัดต่อกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้านั้น ได้รับยกเว้นตามกฎหมาย โดยลีกการแข่งขันต่าง ๆ จะทำการตกลงสามฝ่าย (องค์กรบริหารลีก ทีมกีฬาทั้งหมด และนักกีฬา) เพื่อกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น การกำหนดเพดาน

ค่าตอบแทนของนักกีฬา (Player Salary Cap) การกำหนดเพดานค่าใช้จ่ายของทีมกีฬา (Player Salary Cap) เป็นต้น

โดยแต่เดิมนั้น Clayton Act ได้กำหนดบทบัญญัติที่เป็นข้อยกเว้น ความผิดของ Sherman Act ต่อกรณีกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรด้านแรงงานไว้อยู่แล้ว ตามหลัก “ข้อยกเว้นตามที่บัญญัติไว้ต่อการจ้างแรงงาน” (statutory labor exemption) ในมาตรา 17 ของ Clayton Act และ Norris-LaGuardia Act แต่อย่างไรก็ตาม ข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ จะบังคับต่อความร่วมมือกันหรือข้อตกลงในบางกรณีที่กำหนดเอาไว้ในกฎหมายเท่านั้น โดยมักจะมีลักษณะเป็นการดำเนินการร่วมกันของลูกจ้างภายในสหภาพแรงงานเท่านั้น ดังเช่นในคดี United States v. Hutcheson¹⁹⁷ ซึ่งศาลได้ตัดสินโดยให้ความคุ้มครองและยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายห้ามผูกขาดทางการค้าต่อการรวมตัวกันของสหภาพแรงงานเพื่อการประท้วงหยุดงาน (locked-out) แต่กลับปฏิเสธที่จะคุ้มครองการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างสหภาพแรงงานและนายจ้าง (collective bargaining agreement) ภายใต้หลักข้อยกเว้นดังกล่าว เนื่องจากเป็นข้อตกลงระหว่างสหภาพแรงงาน และองค์กรที่ไม่ใช่ขององค์กรด้านแรงงาน

เพื่อที่จะให้ข้อตกลงร่วมกันระหว่างนายจ้างมีผลบังคับใช้ได้และชอบด้วยกฎหมาย ศาลจึงได้พัฒนาหลัก “ข้อยกเว้นซึ่งมิได้บัญญัติไว้ต่อการจ้างแรงงาน” (Non-Statutory Labor Exemption) ขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องป้องกันข้อตกลงระหว่างนายจ้างและลูกจ้างมิให้ขัดต่อกฎหมายการห้ามผูกขาดทางการค้า โดยศาลได้กำหนดขอบเขตของข้อยกเว้นดังกล่าว ภายใต้นโยบายการส่งเสริมการแข่งขันเกิดความสมดุลระหว่างกฎหมายแรงงานและกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้า¹⁹⁸ แต่อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันดังกล่าวที่จะได้รับยกเว้นนั้น จะต้องเกิดจากการร่วมกันตกลงระหว่างลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพ ทีมกีฬาอาชีพต่าง ๆ และสหภาพแรงงานของนักกีฬา ซึ่งข้อตกลงซึ่งได้ร่วมกันจัดทำขึ้นนั้น จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์

¹⁹⁷ United States V. Hutcheson, 312 U.S. 219 (1941).

¹⁹⁸ Jonathan C Tyras, "Players Versus Owners: Collective Bargaining and Antitrust after Brown V. Pro Football, Inc," University of Pennsylvania Journal of Labor and Employment Law 1(1997). P. 317-318.

Mackey Test ที่ศาลวางไว้ในคดี Mackey v. NFL¹⁹⁹ โดยมีองค์ประกอบในการพิจารณา 3 ประการด้วยกัน คือ

(1) ข้อตกลงดังกล่าว จะต้องมีผลกระทบต่อคู่กรณีซึ่งเป็นผู้สัญญาในข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันเท่านั้น

(2) จะต้องเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับหลักการสำคัญของข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น ค่าตอบแทน สวัสดิการ (การรักษาพยาบาล เงินบำนาญ) กระบวนการซื้อขายข้อพิพาทและการระงับข้อพิพาท กำหนดระยะเวลาของสัญญา การนัดประท้วงหยุดงาน และข้อตกลงเกี่ยวกับการจ้างงานอื่น ๆ เป็นต้น และ

(3) จะต้องเป็นผลมาจากการเจรจาต่อรองเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของแต่ละฝ่ายซึ่งได้ตัดสินใจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (good-faith) และมีความอิสระต่อกันในการตัดสินใจ (arm's length)²⁰⁰

ทั้งนี้ หากการตกลงร่วมกันนั้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์ Mackey Test แล้ว ข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างสหภาพแรงงานของนักกีฬา กับสโมสรกีฬาและลีกแข่งขันกีฬาดังกล่าว ก็จะได้รับยกเว้นจากการปรับใช้ห้ามผูกขาดทางการค้า (Antitrust Law) ตามหลัก Non-Statutory Labor Exemption และข้อตกลงดังกล่าวจะผูกพันต่อนักกีฬาทั้งหมดที่เข้าแข่งขันภายในลีกด้วย ไม่ว่าจะมีส่วนร่วมต่อการเจรจาหรือไม่ก็ตาม ดังคำพิพากษาในคดี Wood v National Basketball Association²⁰¹ เนื่องจากการเจรจาของสหภาพแรงงานซึ่ง

¹⁹⁹ Mackey V. Nfl, 543 F.2d 606 (8th Cir. 1976).

²⁰⁰ Tyras, "Players Versus Owners: Collective Bargaining and Antitrust after Brown V. Pro Football, Inc," University of Pennsylvania Journal of Labor and Employment Law. P. 319.

²⁰¹ Wood V. National Basketball Association, 809 F.2d. 954 (2d. Cir. 1987): เป็นคดีที่ Leon Wood และเพื่อนรวม 8 คน ซึ่งนักกีฬาบาสเก็ตบอลดาวรุ่ง (rookies) ในลีกบาสเก็ตบอล NBA ซึ่งเพิ่งเข้าร่วมการแข่งขัน NBA เป็นปีแรก ฟ้องร้องต่อศาลว่า ข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันระหว่าง NBA และสมาคมนักกีฬาบาสเก็ตบอล (the National Basketball Players' Association - NBPA) เพื่อตกลงเกี่ยวกับเงื่อนไขในการจำกัดการโอนย้ายตัวผู้เล่น การตรวจตัวผู้เล่น และการจำกัดเพดานค่าตอบแทนซึ่งลีกบาสเก็ตบอล NBA ใช้อยู่ตามการตกลง

ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของแทนนักกีฬาในลีกทุกคน ไม่ว่าจะปัจจุบันหรือจะเข้าร่วมแข่งขันในอนาคต เพื่อที่จะทำให้แน่ใจว่า เงื่อนไขของ NBA ที่กำหนดต่อสัญญาจ้างแรงงานซึ่งเป็นสัญญาที่นักกีฬาทุกคนจะต้องทำ ไม่ว่าจะอยู่ภายในสหภาพหรือไม่ก็ตาม จะให้ผลประโยชน์อย่างยุติธรรมมากที่สุดต่อนักกีฬาสเก็ตบอลทุกคน²⁰² ในทางกลับกัน หากข้อตกลงร่วมกันดังบับดังกล่าวนี้สิ้นสุดลง ข้อตกลงภายใต้การตกลงดังกล่าวก็จะสิ้นสุดลงทันที และจะต้องอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้า หากต้องการที่จะบังคับใช้ข้อตกลงดังกล่าวต่อไป ดังเช่นในคดี *Powell v. NFL*²⁰³ ซึ่งศาลได้วางหลักเกณฑ์ว่า ข้อยกเว้นตามหลัก Non-Statutory Exemption จะยังคงมีผลอยู่ในขณะที่ข้อตกลงร่วมกันยังคงมีผลบังคับใช้ระหว่างคู่สัญญาเท่านั้น²⁰⁴

แต่อย่างไรก็ตาม จากคำพิพากษาของศาลสูงในคดี *Brown v. Pro Football, Inc.*²⁰⁵ ในกรณีที่ข้อตกลงดังกล่าวสิ้นสุดแล้วแต่คู่สัญญาในข้อตกลงยังไม่สามารถเจรจาเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับเงื่อนไขของข้อตกลงในข้อตกลงฉบับใหม่ได้ ลีกการแข่งขันในฐานะนายจ้าง ก็อาจกำหนดเงื่อนไขฝ่ายเดียวได้เช่นกัน โดยจะต้องเป็นเงื่อนไขที่ยึดผลประโยชน์สูงสุดในการใช้ข้อเสนอดีที่สุดที่เคยยื่นให้กับสหภาพแรงงานระหว่างเจรจาข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน ผ่านการ

ผลประโยชน์ร่วมกันในปี ค.ศ. 1984 ซึ่งได้รับการยกเว้นกฎหมายห้ามผูกขาดทางการค้า ตามหลัก Non-Statutory Labor Exemption นั้น ไม่ผูกพันต่อนักกีฬาสเก็ตบอลดาวรุ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของสมาคมนักกีฬาสเก็ตบอล ดังนั้น ข้อตกลงดังกล่าวจึงจำกัดการแข่งขันทางการค้าต่อนักกีฬาสเก็ตบอลดาวรุ่งเหล่านี้

²⁰² Tyras, "Players Versus Owners: Collective Bargaining and Antitrust after Brown V. Pro Football, Inc," *University of Pennsylvania Journal of Labor and Employment Law.*: P. 321.

²⁰³ *Powell v. NFL*, 930 F.2d at 1293

²⁰⁴ Tyras, "Players Versus Owners: Collective Bargaining and Antitrust after Brown V. Pro Football, Inc," *University of Pennsylvania Journal of Labor and Employment Law.* P. 324.

²⁰⁵ *Brown v. Pro Football, Inc.*, 518 U.S 231 (1996): เป็นกรณีที่สหภาพแรงงานและอเมริกันฟุตบอลลีก NFL ไม่สามารถเจรจายุติเกี่ยวกับข้อตกลงร่วมกันฉบับใหม่ได้ ซึ่งหลังจากที่การเจรจาผ่านไปกว่า 2 เดือน และมีการประกาศยุติการเจรจาชั่วคราวเกิดขึ้น คณะกรรมการบริหารลีกและเจ้าของเฟรนไชส์สโมสรในลีก NFL กลับร่วมกันออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวมาบังคับใช้เพียงฝ่ายเดียวโดยยังไม่ได้รับความยินยอมจากสหภาพแรงงาน จึงทำให้เกิดข้อพิพาทขึ้นสู่ศาล โดยในศาลชั้นต้นนั้น ศาลได้ตัดสินว่า NFL ได้ละเมิดกฎหมายห้ามผูกขาดทางการค้า เนื่องจากการกระทำดังกล่าว เป็นการกำหนดเงื่อนไขเพียงฝ่ายเดียว จึงไม่ได้รับยกเว้น แต่อย่างไรก็ตามศาลอุทธรณ์และชั้นศาลสูงก็ได้กลับคำตัดสินดังกล่าว

ประชุมร่วมกันเพื่อพูดคุยตกลงกันด้วยเจตนาสุจริตในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับค่าตอบแทน ชั่วโมงการทำงาน และข้อตกลงอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพการจ้างงานในเวลาต่าง ๆ ที่เหมาะสมแล้ว จึงจะได้รับการยกเว้นตามหลักการยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายต่อกรณีการจ้างแรงงานซึ่งมิได้บัญญัติไว้ (Non-Statutory Labor Exemption) แม้ว่าข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันนั้นจะยังไม่ได้เกิดจากการตกลงกันและทำขึ้นฝ่ายเดียวก็ตาม²⁰⁶

3.2.7. การบังคับใช้กฎหมายต่อการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกา

ดังที่ได้กล่าวเอาไว้เบื้องต้นในหัวข้อโครงสร้างการแข่งขันของลีกกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกาว่า การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพเมเจอร์ลีกซอกเกอร์นั้น มีลักษณะเป็นองค์กรเดี่ยว ซึ่งได้วางโครงสร้างเพื่อหลีกเลี่ยงการบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดภายใต้ Sherman Act เอาไว้ในหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะศึกษาถึงรายละเอียดและหลักเกณฑ์ที่ศาลได้นำมาใช้พิจารณาว่า เพราะเหตุใดลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพเมเจอร์ลีกซอกเกอร์นั้น จึงได้รับการพิจารณาว่าเป็นลีกที่ดำเนินการในลักษณะองค์กรเดี่ยว และส่งผลกระทบต่อทำให้ลีกสามารถหลีกเลี่ยงข้อพิพาทที่เกิดขึ้นต่อความร่วมมือระหว่างกันภายในลีกตามมาตรา 1 ของ Sherman Act ที่เกิดขึ้นต่อลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพอื่น ๆ ได้

3.2.7.1. ข้อโต้แย้งการบังคับใช้กฎหมายต่อลีกการแข่งขันกีฬาในรูปแบบองค์กรเดี่ยว (Single-Entity)

เมื่อลีกการแข่งขันกีฬาอื่น ๆ โดยทั่วไปนั้น จะต้องตกอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดตามมาตรา 1 ของ Sherman Act และไม่สามารถนำข้อยกเว้นเป็นการทั่วไปในลักษณะเดียวกันกับกีฬาเบสบอลมาใช้ได้ ลีกการแข่งขันกีฬาเหล่านี้ จึงจำเป็นที่จะต้องใช้ข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายโดยนำหลักกฎหมายแรงงานมาบังคับใช้เพื่อตกลงจำกัดการแข่งขันต่อทีมกีฬาและนักกีฬาในด้านต่าง ๆ แทน เพื่อรักษาสถานะของการแข่งขันและความสมดุลของการแข่งขันเอาไว้ นอกจากนี้ ในข้อพิพาทจึงพยายามโต้แย้งว่า การดำเนินการร่วมกันระหว่างทีมกีฬา

²⁰⁶ Tyras, "Players Versus Owners: Collective Bargaining and Antitrust after Brown V. Pro Football, Inc," University of Pennsylvania Journal of Labor and Employment Law. P. 330-332.

ทั้งหมดในลิกนั้น มิได้มีลักษณะเป็นองค์กรเข้าร่วมแต่อย่างใด แต่องค์กรทั้งหมดนั้นมีลักษณะการดำเนินการเป็นองค์กรเดียวกัน (single-entity) และร่วมกันดำเนินการต่าง ๆ ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ร่วมกันและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งหมด เพื่อให้ลิกได้รับการยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้า ตามแนวทางที่ศาลได้เคยวางหลักกฎหมายเอาไว้ในคดี Copperweld Corp. v. Independence Tube Corp.²⁰⁷ ในปี ค.ศ. 1984 ซึ่งศาลสูงได้ตัดสินว่า บริษัทแม่และบริษัทย่อยซึ่งมีบริษัทแม่ถือครองหุ้นทั้งหมดนั้น มีสถานะทางกฎหมายรวมกันเป็นเพียงแค่องค์กรเพียงองค์กรเดียว เนื่องจากบริษัทแม่และบริษัทย่อยดังกล่าวได้ประกอบกิจการโดยมีผลประโยชน์ร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยสมบูรณ์ มิใช่การร่วมกันดำเนินการของธุรกิจสองธุรกิจแต่อย่างใด โดยบริษัทย่อยนั้นประกอบกิจการเพื่อผลประโยชน์ของบริษัทแม่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น²⁰⁸ ดังนั้น การทำข้อตกลงหรือกำหนดแนวปฏิบัติใด ๆ ภายในองค์กรเดียวกันระหว่างบริษัทแม่

²⁰⁷ Copperweld Corp. V. Independence Tube Corp., 467 U.S. 752, 770-73 (1984): โดยในข้อเท็จจริงนั้น David Grohne เจ้าของกิจการ Independence Tube Corp. เคยทำสัญญาห้ามประกอบการค้าแข่งกับ Copperweld Corp. ไว้ สมัยที่ตนยังเป็นผู้บริหารของบริษัท Copperweld Corp. โดยภายหลังจากที่ David Grohne ก่อตั้ง Independence Tube Corp. บริษัทก็ได้ขอซื้อชื่อต่อเหล็กจาก Yoder Company ซึ่งเป็นคู่ค้าของ Regal Tube Corporation (บริษัทในเครือ Copperweld Corp. โดยถือหุ้นทั้งหมด 100%) เพื่อนำไปจำหน่ายให้กับลูกค้า Copperweld Corp. จึงได้แจ้งต่อ Yoder Company เพื่อให้ระงับการขายสินค้าดังกล่าวให้กับ Independence Tube Corp. เนื่องจากบริษัทดังกล่าวไม่สามารถประกอบกิจการแข่งกับ Copperweld Corp. ได้ตามสัญญา จึงทำให้ Independence Tube Corp. ฟ้องคดีต่อศาลว่า Copperweld Corp. และ Regal Tube Corporation ได้ร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันทางการค้าโดยการกำหนดเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจต่อ Yoder Company เพื่อมิให้ขายสินค้าให้กับ Independence Tube Corp. อันเป็นการละเมิดบทบัญญัติของ Sherman Act

²⁰⁸ Ibid.: ศาลได้มีคำพิพากษาว่า “วัตถุประสงค์ของบริษัทเหล่านี้มีลักษณะร่วมกัน มิใช่การดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง การร่วมกันดำเนินการใด ๆ โดยทั่วไปของบริษัทเหล่านี้ได้ถูกวางแนวทางหรือกำหนดไว้เป็นหนึ่งเดียวกันเอาไว้ มิใช่การร่วมกันดำเนินการของธุรกิจสองธุรกิจ บริษัทเหล่านี้ไม่ได้มีลักษณะเหมือนฝูงม้าหลายตัวซึ่งกำลังชักจูงยานพาหนะที่ควบคุมโดยผู้ขับขี่เพียงคนเดียวแต่อย่างใด การดำเนินการใด ๆ ของบริษัทย่อยนั้นจะดำเนินการไปเพื่อผลประโยชน์ของบริษัทแม่ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นเพียงผู้เดียว ไม่ว่าจะมิใช่ข้อตกลงอย่างเป็นทางการหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น กรณีที่บริษัทแม่และบริษัทย่อยซึ่งบริษัทแม่ถือครองหุ้นทั้งหมดนั้นได้ร่วมกันทำการตกลงแนวทางในการดำเนินการใด ๆ ต่อกันไว้ การกระทำดังกล่าวจึงมิได้มีลักษณะเป็นการร่วมกันโดยทันทีทันใด

และบริษัทในเครือซึ่งบริษัทแม่ถือหุ้นอยู่ทั้งหมดนั้น มิใช่ความร่วมมือกันระหว่างธุรกิจ หากแต่เป็นการดำเนินการธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อผลประโยชน์สูงสุดของบริษัทแม่ จึงเป็นไปได้ที่จะเกิดการสมคบคิดกันหรือร่วมกันเพื่อจำกัดการแข่งขันในตลาดระหว่างธุรกิจได้ หากมีสถานะเป็นองค์กรเดียวกัน องค์กรจึงไม่มีความผิดตาม มาตรา 1 ของ Sherman Act ได้²⁰⁹

เมื่อพิจารณาจากหลักคิดในคดีดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทแม่ และบริษัทย่อยซึ่งบริษัทแม่ถือหุ้นทั้งหมดนั้น สามารถจำแนกความแตกต่างกับความสัมพันธ์ในลักษณะองค์กรร่วมได้อย่างง่ายดาย เนื่องจากรูปแบบของความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มีลักษณะแบบ “ฝ่ายเดียว” (unilateral) มากกว่าจะเป็น “การร่วมมือระหว่างกัน” (concerted) จึงทำให้การกระทำดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับการห้ามตามมาตรา 1 ของ Sherman Act โดยจะเห็นได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นหากพิจารณาว่า ในขณะที่บริษัทย่อยซึ่งบริษัทแม่ถือหุ้นทั้งหมดนั้นประกอบธุรกิจเพื่อผลประโยชน์ของบริษัทแม่แต่เพียงผู้เดียว ทรัพยากรทางเศรษฐกิจของบริษัทย่อยดังกล่าว มีขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของบริษัทแม่เท่านั้น และบริษัทแม่สามารถยึดเอาทรัพยากรเหล่านั้นเป็นของบริษัทแม่โดยทันทีที่สามารถทำได้หากต้องการ จึงมีลักษณะเป็นองค์กรเดี่ยวภายใต้กฎหมายการห้ามผูกขาดทางการค้า (Antitrust Law) แต่โดยความหมายขององค์กรร่วมนั้น จะเป็นกรณีที่มีผู้มีส่วนร่วมหลายฝ่าย (หรือบริษัทแม่) ได้ร่วมมือกันเพื่อเป้าหมายโดยเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น โดยที่ผู้มีส่วนร่วมเหล่านั้นต่างก็มีการแบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ดังนั้น องค์กรร่วมจึงจะต้องอยู่ภายใต้การพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 1 ด้วย²¹⁰

ทั้งนี้ ลีการแข่งขันชั้นนำต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอเมริกันฟุตบอลลีก NFL บาสเก็ตบอลลีก NBA ฮอกกีลีก NHL เป็นต้น ต่างก็มีลักษณะโครงสร้างการดำเนินการในลักษณะของกิจการร่วมค้า (joint venture) ทั้งสิ้น โดยร่วมมือกันดำเนินการในระบบลีก และใช้สิทธิเฟรนไชส์ที่

ของทรัพยากรทางเศรษฐกิจซึ่งเคยได้กระทำไปเพื่อผลประโยชน์ที่แตกต่างกันแต่อย่างใด ดังนั้น จึงไม่จำเป็นจะต้องตรวจสอบความถูกต้องตามมาตรา 1”

²⁰⁹ Ibid.

²¹⁰ McCann, "American Needle V. Nfl: An Opportunity to Reshape Sports Law," *The Yale Law Journal*. P. 743

ได้รับจากระบบสิทธิมาเพื่อประกอบธุรกิจทีมกีฬา เพื่อให้เกิดการแข่งขันร่วมกัน ลีกเหล่านี้ จึงพยายามใช้ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการดำเนินการร่วมกันของทีมกีฬาทั้งหมดในลีกแบบองค์กรเดียวขึ้นเป็นเกราะป้องกันข้อกล่าวหาเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันการผูกขาดว่า ทีมกีฬาทั้งหมดในลีกนั้น ดำเนินการร่วมกันในลักษณะองค์กรเดียวกัน เช่น การแข่งขันอเมริกันฟุตบอลลีก NFL ในคดี Sullivan²¹¹ และคดี Los Angeles Memorial Coliseum²¹² หรือการแข่งขันบาสเกตบอลลีก NBA ในคดี Chicago Professional Sports²¹³ เป็นต้น โดยในคดีเหล่านี้ ศาลได้มีการวางหลักเกณฑ์คร่าว ๆ เพื่อพิจารณาว่า ลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพดังกล่าวมีสถานะเป็นองค์กรเดียว หรือเป็นการร่วมมือกันเพื่อประกอบกิจการโดยองค์กรที่แยกออกจากกัน โดยตัดสินจากรูปแบบในการดำเนินการภายในของลีกในด้านต่าง ๆ ในคดี Los Angeles Memorial Coliseum และคดี Sullivan ดังนี้

(1) ลีกกีฬาอาชีพดังกล่าวมีระบบการปฏิบัติงาน ลักษณะการประกอบกิจการ และการดำเนินการของลีกในแง่การเงินเป็นหน่วยเดียวกันทั้งหมด หรือดำเนินการแยกกันขึ้นอยู่กับเจ้าของทีมนั้น ๆ

(2) การประกอบกิจการของทีมกีฬาแต่ละทีมนั้น ดำเนินการแยกกันเป็นคนละองค์กร โดยเจ้าของทีมมีสิทธิในการเป็นเจ้าของทีมนั้น ๆ อย่างเต็มที่ และสิทธิดังกล่าวมีมูลค่าหรือไม่

(3) ใครเป็นผู้กำหนดนโยบายในการดำเนินการจัดแบ่งรายได้ระหว่างทีมต่าง ๆ ในลีก ระหว่างลีกการแข่งขันซึ่งทุกทีมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน หรือแต่ละทีมเป็นผู้ดำเนินการเอง

(4) ทีมต่าง ๆ ในลีก มีการแข่งขันกันในเรื่องต่าง ๆ นอกสนามแข่งขันหรือไม่ เช่น การแข่งขันกันเพื่อแย่งตัวนักกีฬาเข้าร่วมทีม เป็นต้น

²¹¹ Sullivan V. National Football League, 34 F.3d 1091 (1st Cir. 1994), Cert. Denied, 513 U.S. 1190 (1995)

²¹² L.A. Mem'l Coliseum Comm'n V. National Football League, 726 F.2d 1381 (9th Cir. 1984), Cert. Denied, 469 U.S. 990 (1984).

²¹³ Prof'l Sports Ltd. V. National Basketball Assoc., 95 F.3d 593 (7th Cir. 1996).

(5) ทีมต่าง ๆ มีการแข่งขันเพื่อแย่งชิงฐานแฟนบอล และการถ่ายทอดสดในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกันเองหรือไม่²¹⁴

แต่อย่างไรก็ตาม การพิสูจน์การดำเนินการในลักษณะองค์กรเดี่ยวของลีกกีฬาอาชีพในหลาย ๆ ครั้ง กลับไม่เคยประสบความสำเร็จ โดยในคดี American Needle นั้น แม้ศาลมองว่า องค์กรค้าร่วมนั้นก็อาจจะมีลักษณะการดำเนินการร่วมกันเป็นองค์กรเดี่ยวเช่นกัน แต่ศาลก็ปฏิเสธอย่างชัดเจนว่า การดำเนินการของสโมสรกีฬาทั้งหมดภายในลีกการแข่งขันนั้น มิใช่การดำเนินการแบบองค์กรเดี่ยวแต่อย่างใด เนื่องจากแต่ละทีม มีสถานะทางกฎหมายเป็นหน่วยธุรกิจและมีอำนาจในการตัดสินใจเป็นของตัวเอง นอกจากนี้ แต่ละทีมต่างก็ดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง โดยแข่งขันกันทั้งในและนอกสนามกีฬาอีกด้วย ดังนั้น ข้อโต้แย้งดังกล่าวจึงไม่สามารถใช้ได้ต่อลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพทั่วไป

ในกรณีของลีกการแข่งขันอเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอลและลีกกีฬาอาชีพอื่นทั่วไปนั้น ได้มีความพยายามในการโต้แย้งว่ามีการดำเนินการ การดำเนินการร่วมกันระหว่างทีมกีฬาทั้งหมดในลีกนั้น มิได้มีลักษณะเป็นองค์กรค้าร่วมแต่อย่างใด แต่องค์กรทั้งหมดนั้นมีลักษณะการดำเนินการเป็นองค์กรเดียวกัน (single-entity) และร่วมกันดำเนินการต่าง ๆ ไปในทิศทางเดียวกันเพื่อผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ร่วมกันและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตาม ศาลก็ได้มีคำพิพากษาต่อประการดำเนินการของลีกร่วมกันไว้อย่างชัดเจนว่า การดำเนินการของลีกการแข่งขันเหล่านี้ มิใช่การดำเนินการในลักษณะองค์กรเดี่ยว

ดังจะเห็นได้จากคำพิพากษาของศาลในคดี American Needle²¹⁵ ซึ่งในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์นั้น ศาลได้พิจารณาและตัดสินว่า ลีก NFL และสโมสรอเมริกันฟุตบอล

²¹⁴ Michael P Waxman, "Fraser V. Mls, Llc: Is There a Sham Exception to the Copperweld Single Entity Immunity," *Marquette Sports Law Review* 12(2001). P. 489

²¹⁵ American Needle, Inc. V. National Football League, 130 S.Ct. 2201 (2010): American Needle บริษัทผู้ผลิตอุปกรณ์กีฬา ยี่ห้อชื่อดังต่อ NFL และ NFLP รวมถึงทีมอเมริกันฟุตบอลทั้งหมด 32 สโมสร เกี่ยวกับการทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิแบบเด็ดขาด (exclusive license) กับ Reebok International Ltd. เจ้าของแบรนด์ผลิตภัณฑ์กีฬา "Reebok" เป็นเวลา 10 ปี เพื่อให้ Reebok ผลิตและจำหน่ายหมวกนิรภัยสำหรับ

ทั้งหมดนั้น ได้ร่วมกันดำเนินการในลักษณะองค์กรเดียว ซึ่งเป็นการร่วมกันประกอบธุรกิจลักษณะขององค์กรเดียว จึงไม่ตกอยู่ภายใต้การบังคับใช้ Sherman Act จำเลยจึงได้ยื่นขออนุญาตฎีกาต่อศาลสูงในภายหลัง ซึ่งศาลสูงก็ได้กลับคำตัดสินดังกล่าว โดยศาลได้นำลักษณะขององค์กรเดียวในคดี Copperweld มาเป็นหลักกฎหมายในการพิจารณา โดยตัดสินว่า โครงสร้างของลีก NFL มิได้ดำเนินการในลักษณะองค์กรเดียว (single-entity) แต่อย่างใด เนื่องจากทีมนอเมริกันฟุตบอลแต่ละทีมต่างก็มีสิทธิในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ของตนเอง โดยเป็นธุรกิจที่มีเจ้าของคนละคน มีการบริหารงานที่แยกจากกันและเป็นอิสระอีกด้วย นอกจากนี้ การที่ทีมใน NFL แต่ละทีม ได้มอบสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาให้ NFLP นั้น เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง มิใช่เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างทีมต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากลักษณะของการดำเนินการแบบองค์กรเดียวในคดี Copperweld ซึ่งบริษัทแม่และบริษัทในเครือ แม้จะเป็นองค์กรที่แยกจากกันก็ตาม แต่บริษัทในเครือ นั้นจะดำเนินกรกิจการไปตามกรอบที่บริษัทแม่วางไว้และภายใต้การตัดสินใจของบริษัทแม่แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น และดำเนินการของบริษัทในเครืออื่น มีวัตถุประสงค์เป็นอย่างเดียวกันกับบริษัทแม่²¹⁶ ดังนั้น ความร่วมมือกันลีกการแข่งขันกีฬาในลักษณะองค์กรค้ำรวมนั้นจะไม่ได้รับยกเว้นใด ๆ ต่อการปรับใช้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้า และข้อตกลงระหว่างทีมกีฬาในลีกซึ่งมีเจ้าของและลักษณะการบริหารจัดการของแต่ละทีมที่แยกจากกันนั้น มีลักษณะเดียวกับการร่วมมือกันในการดำเนินการอื่น ๆ ซึ่งอาจจะพิจารณาได้ว่า การร่วมมือกันดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดได้²¹⁷ เช่นเดียวกันกับลักษณะการดำเนินการของ NFLP ซึ่งลักษณะความร่วมมือกันระหว่างทีมในลีก NFL และการดำเนินการของ NFLP นั้น มิได้มีลักษณะเป็นองค์กรเดียวเช่นกัน โดย NFLP นั้น ก่อตั้งขึ้นจากข้อตกลงระหว่างกันเพื่อทำการตลาดให้กับทรัพย์สินทางปัญญาของแต่ละทีมซึ่งแต่ละทีม

นักกีฬาซึ่งมีเครื่องหมายการค้าของ NFL และทีมต่าง ๆ ติดอยู่ให้กับสโมสรต่าง ๆ ทั้ง 32 ทีมนำไปใช้ โดยแต่เดิมนั้น NFLP จะทำสัญญาอนุญาตให้กับผู้ประกอบการรายต่าง ๆ รวมถึง American Needle Inc. โจทก์ในคดีนี้ ในลักษณะสิทธิแบบไม่เด็ดขาด (non-exclusive licenses) เพื่อผลิตสินค้าต่าง ๆ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาของทีมนอเมริกันฟุตบอลเหล่านั้น เช่น การผลิตเสื้อผ้า หรือสินค้าของที่ระลึกต่าง ๆ ซึ่งมีโลโก้และชื่อของทีมติดอยู่ด้วย

²¹⁶ Ibid. at 2213

²¹⁷ Ibid.

ในลีก NFL เป็นเจ้าของ ซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของแต่ละทีมได้รับนั้น มีความแตกต่างจากผลประโยชน์ทางการเงินของ NFLP อย่างชัดเจน ดังนั้น NFLP และทีมอเมริกันฟุตบอลในลีก NFL จึงมิได้ดำเนินการร่วมกันดำเนินการเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของ NFLP เอง ซึ่งเป็นลักษณะการดำเนินการเพื่อผลประโยชน์สูงสุดภายในองค์กรตามที่ศาลได้วางไว้ในคดี Copperweld ดังนั้น การกระทำดังกล่าวมีลักษณะเป็น “การร่วมมือกัน” (concerted action) ภายในขอบเขตมาตรา 1 ของ Sherman Act²¹⁸

แม้ว่าการพิจารณาคดีนี้ จะเป็นการพิจารณาต่อข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงสร้างของลีก NFL เท่านั้น แต่ผลจากคำพิพากษาของศาลสูงในคดีนี้ ส่งผลกระทบอย่างมีนัยยะสำคัญต่อลีกกีฬาที่ดำเนินการในลักษณะองค์กรค้าร่วมคล้ายคลึงกันกับ NFL เช่นกัน เช่น บาสเก็ตบอลลีก NBA หรือ ฮอกกี้ลีก NHL จะไม่สามารถใช้ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับลักษณะองค์กรเดียวเพื่อเป็นข้อยกเว้นได้ แต่จะต้องพิจารณาภายใต้บทบัญญัติกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้า ซึ่งศาลจะคำนึงถึงลักษณะพิเศษของอุตสาหกรรมการแข่งขันกีฬาเป็นสำคัญ²¹⁹

3.2.7.2. การวางโครงสร้างของเมเจอร์ลีกชอกเกอร์เพื่อหลีกเลี่ยงการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้า

ในกรณีของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีก MLS นั้น กลับแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง เนื่องจาก MLS ได้วางโครงสร้างแบบรวมศูนย์กลางไว้ที่ MLS เอง และทีมสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ เป็นเพียงผู้ลงทุนและบริหารทีมเท่านั้น ตามสิทธิที่ได้รับจาก MLS ได้เคยมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในคดี Fraser v. Major League Soccer ซึ่งตัดสินให้การแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีก MLS และสโมสรในลีกมีลักษณะรวมกันเป็นองค์กรเดียว เมื่อพิจารณาจากลักษณะขององค์กรที่รวมอำนาจตัดสินใจและการหารายได้แบบรวมศูนย์กลางไว้ การดำเนินการของลีกในด้านต่าง ๆ จึงไม่มีความผิดตามมาตรา 1 ของ Sherman Act เนื่องจากไม่มีการร่วมกันดำเนินการระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ

²¹⁸ Ibid. at 2214-2215.

²¹⁹ Farzin, "On the Antitrust Exemption for Professional Sports in the United States and Europe," *Jeffrey S. Moorad Sports LJ*. P. 84.

การแข่งขันเมเจอร์ลีกซอกเกอร์นั้น เริ่มต้นขึ้นจากการร่วมกันระหว่างผู้ลงทุนรายต่าง ๆ ในฐานะผู้ถือหุ้น ซึ่งร่วมกันจัดตั้งบริษัท “Major League Soccer, LLC” ขึ้นภายใต้กฎหมายของรัฐเดลาแวร์ และมีสถานะทางกฎหมายเป็นบริษัทประเภทจำกัดความรับผิด (limited liability company - LLC)²²⁰ โดยจะมีกลุ่มผู้ลงทุนอิสระกลุ่มหนึ่งไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล จะนำเงินมาลงทุนเพื่อเข้าถือครอง Major League Soccer, LLC ร่วมกันในฐานะสมาชิกของบริษัท และเข้าทำสัญญา MLS Agreement ซึ่งเป็นสัญญาที่ใช้กำหนดข้อตกลงระหว่างกัน และวางระเบียบเกี่ยวกับโครงสร้างของลีกในด้านต่าง ๆ โดยนักลงทุนเหล่านี้ จะมีสิทธิในการร่วมบริหารงานของลีกร่วมกับผู้ลงทุนทั้งหมด ในฐานะ “ผู้ลงทุนบริหาร” (investor-operator) รวมถึงการได้รับสิทธิจาก Major League Soccer, LLC ในการบริหารทีมสโมสรกีฬาฟุตบอลในเมเจอร์ลีก ซอกเกอร์ ในลักษณะสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (executive right) กล่าวคือ สโมสรกีฬาฟุตบอลทุกสโมสรจะเป็นกรรมสิทธิ์ของ Major League Soccer, LLC ทั้งหมด และเปรียบเสมือนเป็นสาขาของบริษัทเพื่อให้ผู้ลงทุนบริหารทีมฟุตบอลต่าง ๆ นำไปบริหารจัดการโดยใช้สิทธิในการบริหารทีมตามสัญญา MLS Agreement เท่านั้น

ทั้งนี้ Major League Soccer, LLC ได้ใช้ประโยชน์จากโครงสร้างในรูปแบบองค์กรเดี่ยว (Single-Entity) ดังกล่าว เพื่อใช้ออกกฎหมายในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การแข่งขันพัฒนาไปอย่างมั่นคง โดยหลักการที่เป็นหัวใจสำคัญของการเป็นองค์กรเดี่ยวของ MLS คือ สโมสรแต่ละสโมสรจะต้องไม่แข่งขันกันเองเพื่อแย่งชิงการให้บริการของนักกีฬาฟุตบอล นักกีฬาทุกคนที่เข้าร่วมการแข่งขันโดยลงเล่นให้กับสโมสรต่าง ๆ จะทำสัญญาจ้างฉบับมาตรฐานตามที่ลีกได้กำหนดไว้ และจะได้รับค่าจ้างจาก Major League Soccer, LLC โดยตรงอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกับลักษณะการรวมตัวกันของลีกอีกอย่างชัดเจน รวมถึงทำให้สัญญาจ้างนักกีฬาฟุตบอลของ MLS แตกต่างจากในทวีปอื่น ๆ ซึ่งทำสัญญากับสโมสรตามกฎหมายของฟีฟ่าอีกด้วย เนื่องจากนักกีฬาฟุตบอลไม่มีสิทธิในการเลือกสโมสรที่ต้องการลงเล่นด้วยตัวเอง รวมถึงไม่สามารถเจรจาสัญญากับสโมสรได้โดยตรง เมเจอร์ลีกซอกเกอร์จะจัดหาทีมให้กับนักกีฬาฟุตบอลเหล่านั้นผ่านระบบกราฟตัว

²²⁰ Decurtins, "Major League Soccer's Exceptionalism in Fifa's Transfer System: For How Much Longer," *Marquette Sports Law Review*. P.333

ผู้เล่นในแต่ละครั้ง ซึ่งเปิดโอกาสให้ทีมฟุตบอลในลีกแต่ละทีมเลือกนักกีฬาฟุตบอลเข้าไปร่วมทีมได้ตามลำดับการจัดสรรซึ่งกำหนดโดยลำดับการแข่งขัน โดยกฎเกณฑ์การย้ายสโมสรที่ฟีฟ่ากำหนดนั้น จะบังคับใช้กับการย้ายสโมสรระหว่างประเทศเท่านั้น²²¹

นอกจากนี้ ภายใต้สัญญาดังกล่าว ผู้ลงทุนเหล่านี้จะแบ่งปันผลกำไรและขาดทุนร่วมกันจากการดำเนินการของลีก มิใช่เพียงแค่การรับเงินปันผลดังเช่นการเข้าถือครองหุ้นในบริษัทในรูปแบบ Corporation เท่านั้น ดังนั้น ผู้ร่วมลงทุนเหล่านี้จึงมีผลประโยชน์โดยตรงต่อผลประโยชน์ทางธุรกิจทั้งหมดของ Major League Soccer LLC และร่วมกันบริหารงานของบริษัท โดยการส่งตัวแทนของสมาชิกแต่ละทีมเข้าดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการผู้บริหาร (Board of Governor) ซึ่งจะคัดเลือกแต่งตั้งกรรมการบริหารลีก (League Commissioner) ขึ้นมาทำหน้าที่ดูแลการดำเนินการของลีกการแข่งขัน²²²

การวางโครงสร้างการบริหารงานของลีกของ MLS ในด้านต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้านั้น เกิดจากการวางแผนให้เป็นไปได้ตามแนวทางของคำพิพากษาในคดี Los Angeles Memorial Coliseum และคดี Sullivan เพื่อให้โครงสร้างลีกของ MLS มีลักษณะเป็นองค์กรเดี่ยว ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวของ MLS ก็ได้มีข้อพิพาทขึ้นสู่การพิจารณาของศาลในคดี Fraser vs MLS ซึ่งโจทก์ได้ฟ้องคดีโดยมีประเด็นว่า Major League Soccer, LLC. และผู้ร่วมลงทุน ร่วมกันละเมิดมาตรา 1 ของ Sherman Act โดยการร่วมตกลงข้อกำหนดที่จะไม่แข่งขันกันเองในตลาดการจัดหาบริการของนักกีฬาฟุตบอล ซึ่งมีลักษณะเป็นความร่วมมือของผู้ซื้อในการกำหนดราคาร่วมกันในแนวนอน (horizontal price-fixing) ของค่าบริการในการให้บริการของนักกีฬาฟุตบอล ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาค่าบริการดังกล่าวลดลง นอกจากนี้ โจทก์ยังได้กล่าวหาต่อจำเลยว่า ลักษณะการดำเนินการแบบองค์กรเดี่ยวซึ่งโจทก์ได้จัดทำขึ้นนั้น เป็นการทำขึ้นเพื่อตบตาผู้อื่น แต่แท้จริงแล้ว MLS ไม่ได้มีการดำเนินการเป็นองค์กรเดี่ยวแต่อย่างใด²²³

²²¹ Ibid. P.343

²²² Ibid. p.333

²²³ Fraser V. Major League Soccer, Llc, 7 F. Supp. 2d 73 (D. Mass. 1998): โจทก์ในคดีซึ่งเป็นนักกีฬาฟุตบอลในลีก MLS จำนวน 8 คนได้ร่วมกันฟ้องคดีต่อศาลว่า Major League Soccer, LLC. และผู้ลงทุน

ทั้งนี้ ศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาว่า Major League Soccer, LLC. และสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ซึ่ง Major League Soccer, LLC. เป็นเจ้าของ และบริหารงานโดยผู้ร่วมลงทุนของลีก มีลักษณะรวมกันเป็นองค์กรเดียว โดยพิจารณาจากรูปแบบขององค์กรซึ่งรวมตัวกันในลักษณะ Limited Liability Corporation ดังนั้น การวางกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของ MLS จึงไม่มีการกระทำใดที่เป็นการตกลงร่วมกัน อันจะเป็นความผิดตามมาตรา 1 ของ Sherman Act ได้ โดยปัจจัยหลักที่ทำให้ศาลตัดสินว่า Major League Soccer มีโครงสร้างการบริหารงานเป็นองค์กรเดียวและมีความแตกต่างจากลีกการแข่งขันกีฬาชนิดอื่น คือ²²⁴

(1) Major League Soccer, LLC. เป็นเจ้าของทีมฟุตบอลทั้งหมดที่ลงทำการแข่งขันในลีก โดยมีผู้ร่วมลงทุนเป็นผู้บริหารทีมเพื่อเข้าแข่งขันเท่านั้น รวมถึงการเป็นเจ้าของและบริหารสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาด้านต่าง ๆ ของลีกทั้งหมด

(2) Major League Soccer, LLC. เป็นเจ้าของสิทธิในการจำหน่ายตั๋วเข้าชม ลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสด การจำหน่ายอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจ้างกรรมการตัดสินการแข่งขัน และเจ้าหน้าที่ด้านต่าง ๆ ของลีก รวมถึงเป็นผู้จัดวางโปรแกรมการแข่งขันทั้งหมด

(3) Major League Soccer, LLC. เป็นผู้ทำสัญญาเช่าสนามทั้งหมดที่สโมสรต่าง ๆ ใช้ทำการแข่งขัน และรับผิดชอบต่อความรับผิดชอบต่าง ๆ ทั้งหมดอีกด้วย

(4) นักลงทุนผู้ได้รับสิทธิบริหารสโมสรกีฬาฟุตบอลใน MLS สามารถหาพันธมิตรทางธุรกิจหรือสปอนเซอร์สนับสนุนสโมสรเพิ่มเติมได้ รวมถึงการทำสัญญาถ่ายทอดสดใน

บริหารสิทธิทีมฟุตบอลทีมต่าง ๆ ในลีก MLS ได้ร่วมกันก่อตั้ง MLS โดยสมคบคิดกันเพื่อจัดวางรูปแบบโครงสร้างของ MLS ให้ดูเหมือนว่าการดำเนินการของลีกนั้นมีลักษณะเป็นองค์กรเดียว เพื่อหลีกเลี่ยงการบังคับใช้บทบัญญัติของกฎหมายการห้ามผูกขาดทางการค้าต่อความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ภายในลีก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การร่วมกันจัดวางโครงสร้างให้ลีกมีอำนาจเบ็ดเสร็จเพื่อทำสัญญาเพื่อจัดหาบริการกับนักกีฬาฟุตบอลโดยตรง โดยสโมสรต่าง ๆ ไม่สามารถทำสัญญากับนักกีฬาฟุตบอลเองได้ และโครงสร้างดังกล่าว เป็นการร่วมกันกำหนดเงื่อนไขเพื่อลดการแข่งขันในตลาดการโอนย้ายและมูลค่าในการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอล ซึ่งส่งผลโดยตรงเป็นการจำกัดการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอล

²²⁴ Matt Link, "Mls Scores against Its Players: Fraser V. Major League Soccer, Llc," *DePaul Journal of Sports Law & Contemporary Problems* 1(2003). P. 76

ระดับท้องถิ่นด้วย แต่การทำสัญญาดังกล่าวนั้น เป็นการกระทำในนามตัวแทนของ Major League Soccer, LLC. เท่านั้น

(5) รายได้จากการประกอบกิจการทั้งหมดของสโมสรใน MLS จะตกเป็นของ Major League Soccer, LLC ทั้งหมด โดยผู้ลงทุนเพื่อบริหารสโมสรต่าง ๆ จะได้รับการแบ่งปันกำไรตามที่กำหนดไว้เท่านั้น

(6) นักกีฬาฟุตบอลที่เข้าแข่งขันใน MLS ทั้งหมด จะต้องทำสัญญาจ้างกับ Major League Soccer, LLC โดยตรงเท่านั้น

แต่อย่างไรก็ตาม ในคำตัดสินของศาลชั้นอุทธรณ์²²⁵ ซึ่งมีประเด็นขององค์กรเดียวเป็นข้อพิพาทในการอุทธรณ์เช่นกัน แม้ในชั้นอุทธรณ์นี้ ศาลจะไม่ได้เห็นด้วยกับข้อกล่าวหาของโจทก์ ซึ่งกล่าวว่า MLS เกิดขึ้นจากการสมคบคิดกันเพื่อจัดวางรูปแบบโครงสร้างของ MLS ให้ดูเหมือนว่าการดำเนินการของลีกนั้นมีลักษณะเป็นองค์กรเดียว แต่อย่างไรก็ตามศาลกลับมิได้ฟังธงให้แน่ชัดแต่อย่างใดว่า MLS มีลักษณะเป็นองค์กรเดียวหรือไม่ เนื่องจากศาลมองว่า ลักษณะองค์กรของ MLS มีความซับซ้อนกว่าลักษณะของบริษัทในคดี Copperweld เป็นอย่างมาก และเป็นการยากที่จะวิเคราะห์หลักเกณฑ์ต่อโครงสร้างของลีก MLS เนื่องจากคำตัดสินของศาลอาจเป็นการขยายขอบเขตคำพิพากษาของบรรทัดฐานในคดี Copperweld ได้

เมื่อศาลได้พิจารณาโครงสร้างดังกล่าวแล้ว ศาลได้มีคำตัดสินโดยเห็นว่า MLS มีลักษณะเป็นองค์กรแบบผสม (hybrid entity) เนื่องจาก MLS และผู้ลงทุนบริหารทีมของ MLS นั้น รวมตัวกันด้วยการข้อตกลงแบบผสม (hybrid arrangement) ซึ่งมีลักษณะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่อยู่ตรงกึ่งกลางระหว่างรูปแบบบริษัทเดี่ยว (ไม่ว่าจะมีบริษัทในเครือซึ่งถือครองหุ้นทั้งหมดหรือไม่) และการจัดการโดยความร่วมมือกันระหว่างผู้แข่งขันรายต่าง ๆ²²⁶ โดย MLS มีหน้าที่ทั้งในฐานะผู้ประกอบการเพื่อครอบครองทรัพย์สินและจัดการรายได้ และในฐานะเครื่องมือในลักษณะแนวตั้ง (vertical) ในนามของผู้ลงทุนบริหารทีมทั้งหมดในลีก เพื่อทำให้เกิดความร่วมมือในลักษณะ

²²⁵ Fraser V. Major League Soccer, Llc, 7 F. Supp. 2d 73 (D. Mass. 1998)

²²⁶ Ibid.

แนวราบ (horizontal coordination) ระหว่างผู้ลงทุนบริหารทีมด้วยตนเอง ทำให้ MLS เป็นองค์กรที่มีความสัมพันธ์ที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นกว่าโครงสร้างแบบองค์กรเดียวที่เกิดจากการรวมตัวกันของบริษัทแม่และบริษัทในเครือตามคำพิพากษาในคดี Copperweld ซึ่งศาลสูงเคยใช้เป็นบรรทัดฐาน²²⁷

โดยในคดีนี้ ศาลได้พิพากษาคดีโดยเน้นไปที่ประเด็นการค้นหาขอบเขตของตลาดที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันการซื้อบริการของนักกีฬาซึ่งโจทก์ได้ยื่นฟ้องเอาไว้แทน และตัดสินให้ยกฟ้องเนื่องจากโจทก์ล้มเหลวที่จะพิสูจน์ว่า MLS มีอำนาจตลาดต่อตลาดที่เกี่ยวข้อง โดยมีได้ชี้ชัดว่า MLS และผู้ลงทุนบริหารทีมทั้งหมดนั้นร่วมกันบริหารทีมแบบองค์กรเดียวหรือไม่²²⁸ ดังนั้น MLS จึงยังคงสถานะความเป็นองค์กรเดียวต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม สถานะดังกล่าวนั้นก็อาจมีคำพิพากษามาแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคตก็ได้

ตารางที่ 9 ตารางเปรียบเทียบตัวอย่างความแตกต่างระหว่างลักษณะโครงสร้างของอเมริกันฟุตบอลลีกเอ็นเอฟแอลแบบองค์กรร่วม (Joint-Venture) และเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ซึ่งมีโครงสร้างเป็นองค์กรเดียว (Single-Entity)

ประเด็นที่ใช้พิจารณา	อเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล (องค์กรร่วม)	เมเจอร์ลีก ซอกเกอร์ (องค์กรเดียว)
1. มีระบบการปฏิบัติงาน ลักษณะการประกอบกิจการ และการดำเนินการของลีกในแง่การเงิน	ทีมต่าง ๆ ในลีกการแข่งขัน ประกอบกิจการแยกต่างหาก จากกันอย่างชัดเจน แต่ร่วมกันดำเนินการในบางประเด็นที่จำเป็นจะต้องอาศัย	ลีกการแข่งขันทั้งหมดจะดำเนินการโดย Major League Soccer, LLC ในฐานะเจ้าของสิทธิการแข่งขันและเจ้าของทีมฟุตบอลในลีกทั้งหมด โดยจะมี

²²⁷ Robert M Bernhard, "Mls'designated Player Rule: Has David Beckham Single-Handedly Destroyed Major League Soccer's Single-Entity Antitrust Defense," *Marquette Sports Law Review* 18(2007). P. 423-424

²²⁸ Joseph Lennarz, "Growing Pains: Why Major League Soccer's Steady Rise Will Bring Structural Changes in 2015," *University of Denver Sports and Entertainment Law Journal* 16(2014). P. 147-148

ประเด็นที่ใช้พิจารณา	อเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล (องค์กรร่วม)	เมเจอร์ลีก ซอกเกอร์ (องค์กรเดี่ยว)
เป็นหน่วยเดียวกันทั้งหมดหรือไม่	ความร่วมมือกันเท่านั้น เช่น การตั้งองค์กรกลางขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการโปรแกรมการแข่งขันของลีก การกำหนดกฎกติกาการแข่งขัน เป็นต้น โดยจะมีตัวแทนของทีมกีฬาทุกทีมเข้าร่วมที่ประชุมเพื่อตัดสินใจ	กลุ่มผู้ลงทุนอิสระในฐานะ “ผู้ลงทุนบริหาร” (investor-operator) ซึ่งนำเงินมาลงทุนใน Major League Soccer, LLC เพื่อแลกกับสิทธิในการร่วมบริหารงานของลีกร่วมกันในฐานะสมาชิกของบริษัทนั้น
2. ทีมกีฬาแต่ละทีมดำเนินการแยกกันเป็นคนละองค์กร โดยเจ้าของทีมมีสิทธิเป็นเจ้าของทีมอย่างเต็มที่ และสิทธิดังกล่าวมีมูลค่าหรือไม่	ผู้ประกอบการรายต่าง ๆ เป็นเจ้าของทีมกีฬา และบริหารจัดการทีมด้วยตนเอง โดยได้รับสิทธิเข้าร่วมลีกการแข่งขันโดยการซื้อสิทธิในลักษณะเฟรนไชส์จากองค์กรบริหารลีก	สโมสรกีฬาฟุตบอลทุกสโมสรจะเป็นกรรมสิทธิ์ของ Major League Soccer, LLC โดยผู้ลงทุนบริหารทีมฟุตบอลต่าง ๆ ได้รับสิทธิในทีมกีฬาเพียงเพื่อเอาทีมกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ไปบริหารในลักษณะสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (executive right) ตามสัญญา MLS Agreement
3. ใครเป็นผู้กำหนดนโยบายในการดำเนินการจัดแบ่งรายได้ระหว่างทีมต่าง ๆ ในลีก	โดยหลักแล้ว ผู้ประกอบการทีมกีฬาแต่ละทีมมีรายได้จากการประกอบธุรกิจของตนเอง เช่น การขายของที่ระลึกต่าง ๆ และการจำหน่ายตั๋วเข้าชมการแข่งขัน แต่อาจมีรายได้บางส่วนที่จะถือเป็นรายได้	รายได้ของทีมกีฬาฟุตบอลทุกอย่างที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานโดยผู้ลงทุนบริหารทีม จะถือเป็นรายได้ของเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ทั้งหมด ไม่ว่าจะ เป็นรายได้จากการจำหน่ายตั๋วแข่งขัน หรือการถ่ายทอดสดการ

ประเด็นที่ใช้พิจารณา	อเมริกันฟุตบอลเอ็นเอฟแอล (องค์กรร่วม)	เมเจอร์ลีก ซอกเกอร์ (องค์กรเดี่ยว)
	ของลีกการแข่งขัน และจะนำมาแบ่งปันกันภายหลัง เช่น รายได้จากลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสด หรือสิทธิในเครื่องหมายการค้า เป็นต้น	แข่งขันก็ตาม โดยเจ้าของทีมจะแบ่งรายได้ดังกล่าวให้กับผู้ลงทุนบริหารในภายหลังตามสิทธิของนักลงทุนที่กำหนดไว้ในข้อตกลงของ MLS Agreement
4. ทีมต่าง ๆ ในลีก มีการแข่งขันกันในเรื่องต่าง ๆ นอกสนามแข่งขันหรือไม่ เช่น การแข่งขันกันเพื่อแย่งตัวนักเตะเข้าร่วมทีม เป็นต้น	นักกีฬาทำสัญญาจ้างกับทีมกีฬาแต่ละทีมโดยตรง ผ่านระบบการตราฟและเทรดตัวผู้เล่นที่ลีกกำหนดขึ้น แต่ละทีมแข่งขันกันในระบบการตราฟตัวผู้เล่นดังกล่าวเพื่อแย่งสิทธิในการทำสัญญากับนักเตะ	หัวใจหลักของลีก คือการไม่แย่งชิงการทำสัญญากับนักเตะกันเอง โดยนักเตะจะต้องทำสัญญาจ้างกับเมเจอร์ลีกซอกเกอร์โดยตรง ทีมกีฬาฟุตบอลมีเพียงสิทธิในการเลือกใช้นักกีฬาฟุตบอลรายต่าง ๆ ผ่านระบบการตราฟตัวของลีก (ยกเว้น ในกรณีนักเตะตามกฎ Designated Rule ซึ่งทีมกีฬาฟุตบอลสามารถทำสัญญากับนักเตะโดยตรงได้)

3.3. บทสรุปท้ายบท

จากการศึกษาวิธีการในการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ และธุรกิจกีฬาอาชีพอื่น ๆ ทั้งในทวีปยุโรป และในสหรัฐอเมริกา นั้น พบว่า ผู้บังคับใช้กฎหมายต่างก็ให้การยอมรับว่า ธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพนั้น เป็นธุรกิจที่มีความแตกต่างจากธุรกิจอื่นทั่วไป เนื่องจากความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจในการแข่งขันกีฬาในด้านต่าง ๆ นั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นและขาดไม่ได้ แต่ในขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการธุรกิจเหล่านี้ก็จะต้องแข่งขันกันเองในการ

ประกอบธุรกิจเช่นกัน ดังนั้น การพิจารณาบังคับใช้กฎหมาย ควรจะคำนึงถึงลักษณะพิเศษของการแข่งขันกีฬาเช่นนี้ด้วย

โดยในทวีปยุโรปนั้นพบว่า องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬานั้น เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อกฎเกณฑ์ความร่วมมือต่าง ๆ โดยองค์กรเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นฟีฟ่า ซึ่งเป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันลำดับสูงสุดของโลก รวมถึงยูฟ่า ซึ่งกำกับดูแลการแข่งขันในทวีปยุโรปนั้น เป็นสมาคมซึ่งเกิดจากความร่วมมือกันของสมาคมกีฬาฟุตบอลและสโมสรกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ดังนั้น การออกกฎเกณฑ์ในลักษณะต่าง ๆ ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันนั้น จึงมักจะถูกตัดสินว่าเป็นความร่วมมือในลักษณะของการตัดสินใจของสมาคมซึ่งเกิดจากความร่วมมือกันของผู้ประกอบธุรกิจหลายราย (Association of Undertakings) แต่อย่างไรก็ตาม องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันเหล่านี้ก็มีสถานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจ (Undertaking) ด้วยเช่นกัน ดังนั้น หากการกระทำหรือการตกลงกันขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันเหล่านี้ มีวัตถุประสงค์ หรือส่งผลกระทบต่อ การแข่งขันในตลาดนั้น ก็จะต้องอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าด้วย

โดยในการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อความร่วมมือเหล่านี้ นั้น จะต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์เป็นสำคัญ หากกฎเกณฑ์ใดที่มีวัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจโดยตรง ก็จะต้องอยู่ภายใต้การพิจารณาของกฎหมายตามปกติ ทั้งมาตรา 101 และมาตรา 102 และอาจได้รับการยกเว้นในกรณีที่การจำกัดการแข่งขันนั้นเกิดประโยชน์ ตามมาตรา 101(3) ด้วย แต่กฎเกณฑ์บางลักษณะ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาคุณลักษณะของการแข่งขันกีฬานั้น แต่กลับส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอันเป็นการจำกัดการแข่งขันตามมาอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ก็จะต้องพิจารณาว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้น ได้สัดส่วนต่อวัตถุประสงค์ในการรักษาคุณลักษณะพิเศษของการแข่งขันกีฬาเหล่านั้นหรือไม่ หากได้สัดส่วนและไม่เกินความจำเป็นแล้ว กฎดังกล่าวก็จะไม่ขัดต่อกฎหมาย

ในขณะที่สหรัฐอเมริกา นั้น บทบาทความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจในการแข่งขันกีฬานั้น มิได้เกิดจากการร่วมมือกันขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันดังเช่นในทวีปยุโรป เนื่องด้วยโครงสร้างการแข่งขันที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบธุรกิจนั้น จะเกิดขึ้นในลักษณะที่เป็นความร่วมมือของทีมฟุตบอลต่าง ๆ ในลีกการแข่งขันที่ร่วมมือกันในลักษณะองค์กรร่วม (Joint-Venture) และมีการตัดสินใจร่วมกันผ่านที่ประชุมของตัวแทน เพื่อตัดสินใจหรือ

ดำเนินการใด ๆ ทางธุรกิจร่วมกัน ดังนั้น ความร่วมมือเหล่านี้ จึงอาจมีลักษณะเป็นการจำกัดการ แข่งขันทางการค้าได้เช่นกันในลักษณะการร่วมกันจำกัดการแข่งขันในแนวนราบ (Horizontal Restraint) และใช้ความร่วมมือเหล่านี้ในการออกกฎเกณฑ์ความร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ

ทั้งนี้ ในการบังคับใช้กฎหมายต่อลีกการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ นั้น จะมีเพียงการแข่งขันกีฬาเบสบอลเท่านั้นที่ได้รับการยกเว้นเป็นการทั่วไป และการจำกัดการแข่งขันใด ๆ เกี่ยวกับการให้บริการของ นักกีฬานั้นก็อาจได้รับการยกเว้นตามหลักข้อยกเว้นซึ่งมิได้บัญญัติไว้ต่อการจ้างแรงงาน (Non-Statutory Labor Exemption) หากเป็นการจำกัดการแข่งขันโดยข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (collective bargaining agreement) ระหว่างลีกการแข่งขันซึ่งประกอบไปด้วยทีมกีฬาต่าง ๆ และ นักกีฬา แต่ในกรณีทั่วไปซึ่งไม่อยู่ภายใต้ข้อยกเว้นนั้น ศาลจะบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า ต่อธุรกิจกีฬาโดยใช้หลักเหตุและผล (Rule of reason) ในการพิจารณา แม้ว่าการจำกัดการแข่งขัน นั้น จะมีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันโดยชัดแจ้งซึ่งจะผิดกฎหมายทันทีตามหลักความผิดอย่าง เกร็งครัด (Per Se) ก็ตาม เนื่องจากศาลเห็นว่า ธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพนั้นจะต้องอาศัยความ ร่วมมือเป็นสำคัญ จึงจะทำให้เกิดการแข่งขันขึ้นได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้การแข่งขันกีฬาอาชีพนั้น แตกต่างจากธุรกิจอื่นทั่วไป ดังนั้น ศาลจึงเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบธุรกิจได้มีโอกาสพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่า เนื่องจากศาลจึงต้องการเปิดโอกาสให้ลีกการแข่งขันและสโมสรต่าง ๆ มีโอกาสในการโต้แย้งว่า ข้อ กล่าวหาเกี่ยวกับพฤติกรรมความร่วมมือที่มีลักษณะเป็นการกีดกันการแข่งขันเหล่านั้น เป็นการตกลง กันวางเงื่อนไขกติการะหว่างกันที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม (legitimate game) หรือไม่ หรือมี ประโยชน์ต่อการแข่งขันอย่างไร และจะพิจารณาว่าประโยชน์ดังกล่าวนี้ได้สัดส่วนหรือไม่ต่อ ผลกระทบอันเป็นการจำกัดการแข่งขันที่เกิดขึ้น โดยศาลเห็นว่า การดำเนินการร่วมกันภายใต้ความ ร่วมมือของทีมกีฬาต่าง ๆ ในลีกการแข่งขันกีฬานั้น อาจชอบด้วยกฎหมายภายใต้บทบัญญัติของ Sherman Act ได้เช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม โครงสร้างการแข่งขันลีกกีฬาฟุตบอลอาชีพ “เมเจอร์ลีก ซอกเกอร์” ใน สหรัฐอเมริกานั้น มีความแตกต่างจากลีกกีฬาอาชีพอื่นอย่างยิ่ง เนื่องจากลีกดังกล่าว ได้วางโครงสร้าง ของลีกการแข่งขันให้มีลักษณะเป็นองค์กรเดียว (Single-entity) จึงทำให้การจำกัดการแข่งขันกัน ระหว่างทีมกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในลีกนั้น จึงมิได้มีลักษณะเป็นการกระทำการใด ๆ ซึ่งเกิดจากความ

ร่วมมือกัน (concerted action) ดังนั้น การดำเนินการต่าง ๆ ของลีกระหว่างทีมกีฬาแต่ละทีม จึงไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าตามมาตรา 1 ของ Sherman Act เนื่องด้วยการวางโครงสร้างของการแข่งขันในลักษณะดังกล่าว

บทที่ 4

การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอล

ในบทนี้ ผู้เขียนจะศึกษาถึงความเป็นมา ความสำคัญ และลักษณะต่าง ๆ ของการบังคับใช้กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า (UEFA Financial Fair Play) ทั้งในแง่วัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ การบังคับใช้กฎเกณฑ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการบังคับใช้ และข้อดีข้อเสียของกฎดังกล่าวอีกด้วย เพื่อให้เข้าใจถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหลังจากการปรับใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวทั้งหมด และนำไปวิเคราะห์หิเนงมมกฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อไปว่า กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่านั้น ขัดต่อกฎหมายหรือไม่ โดยบทที่แล้วนั้น ผู้เขียนได้ทำการศึกษาถึงลักษณะขอบเขตและวิธีการในการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสหภาพยุโรปภายใต้สนธิสัญญาสิทธิบัตรการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬา ซึ่งองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันของกีฬาต่าง ๆ นำมาใช้ โดยหากเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา แต่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปกติวิสัยต่อการบรรลุวัตถุประสงค์และได้สัดส่วนต่อการบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมแล้ว กฎดังกล่าวจะเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า แต่หากเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญก็จะต้องพิจารณาวัตถุประสงค์และผลกระทบของกฎดังกล่าวภายใต้กฎหมายตามปกติ

แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่มักจะมีเจอบ่อยครั้งในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว คือ องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันนั้น มักจะกล่าวอ้างว่า กฎเกณฑ์ที่การแข่งขันกีฬาที่บังคับใช้นั้นเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อการแข่งขันกีฬา มิได้มีวัตถุประสงค์ใด ๆ ทางเศรษฐกิจ ทั้งที่เมื่อพิจารณาแล้ว กฎเกณฑ์ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันหรือสโมสรกีฬาฟุตบอลโดยตรง และอาจมีลักษณะที่ขัดต่อกฎหมายได้ ดังนั้น ในบทนี้นอกจากที่ผู้เขียนจะทำการศึกษาว่า กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า นั้น เกิดขึ้นจากความร่วมมือในลักษณะใด และมีพฤติกรรมใดเป็นการจำกัดการแข่งขันหรือไม่ โดยจะต้องวิเคราะห์ถึงวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ดังกล่าวด้วยว่า กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่

เป็นธรรมนั้นมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่ หรือเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ต่อเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพิจารณากรณีการปรับใช้กฎหมายต่อกฎดังกล่าวในประเทศไทยต่อไป

นอกจากจะศึกษากรณีกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมในทวีปยุโรปแล้ว ผู้เขียนจะทำการศึกษาถึงกรณีกฎการจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายเพื่อจำกัดปริมาณการใช้จ่ายด้านค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลของทีมชาติฟุตบอลซึ่งเข้าแข่งขันในเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ของสหรัฐอเมริกาด้วยว่า กฎเกณฑ์ที่บังคับใช้อยู่ในลีกกีฬาฟุตบอลอาชีพของสหรัฐอเมริกานั้นมีวัตถุประสงค์รวมถึงผลกระทบที่แตกต่างจากกฎซึ่งบังคับใช้อยู่ในทวีปยุโรปอย่างไร และเพราะเหตุใดการจำกัดค่าใช้จ่ายในลักษณะดังกล่าวจึงสามารถทำได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า

4.1. การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่าในทวีปยุโรป

4.1.1. กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า

4.1.1.1. สาเหตุและความสำคัญของการออกกฎเพื่อจำกัดค่าใช้จ่าย

จากการเปิดเผยข้อมูลของยูฟ่าในรายงานการวัดผลเกี่ยวกับใบอนุญาตของสโมสร (คลับไลเซนซิ่ง) ในด้านต่าง ๆ ของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรปประจำปี ค.ศ. 2011 พบว่า แม้ สโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปจะสามารถทำรายได้รวมมากกว่า หนึ่งพันหกร้อยล้านยูโร (€1.6 Billion) ในปีนี้ แต่กลับมีสโมสรกีฬาฟุตบอลจำนวนกว่าร้อยละ 55 ที่ประสบภาวะขาดทุนจากผลการประกอบการ โดยเฉพาะสโมสรกีฬาฟุตบอลชั้นนำในประเทศต่าง ๆ ของยุโรป หลายๆสโมสรนั้น มีมูลค่าการขาดทุนจากการประกอบการรวมเป็นมูลค่ามากกว่า หนึ่งพันเจ็ดร้อยล้านยูโร (€1.7 Billion) ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นจากมูลค่าขาดทุนรวมในปี ค.ศ. 2007 กว่า หนึ่งพันหนึ่งร้อยล้านยูโร (€1.1 Billion) เลยทีเดียวจากนอกจากนี้ ยังมีสโมสรกีฬาฟุตบอลร้อยละ 20 ของสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปทั้งหมดที่เผชิญกับสถานะเสี่ยงต่อการล้มละลายอีกด้วย¹

¹ Chaplin, "Uefa.Org, Encouraging Growth and Development." [Online].

ด้วยสถานการณ์ทางการเงินที่เกิดผลขาดทุนรวมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะเวลาไม่กี่ปี ก็ได้สร้างความหวาดวิตกและความกังวลต่อความมั่นคงในอนาคตของวงการกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปเป็นอย่างยิ่ง ยูฟ่า ในฐานะองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาของฟุตบอลยุโรป จึงเริ่มพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการหามาตรการบางอย่างเพื่อควบคุมดูแลมิให้ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรปเกิดความเสี่ยงที่จะล่มสลาย จนในเวลาต่อมา หลังจากที่ยูฟ่าได้ร่วมประชุมและสอบถามความเห็นต่อผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปทั้งหมดแล้ว ในเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 2009 คณะกรรมการบริการของยูฟ่า (UEFA's Executive Committee) ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปที่เป็นสมาชิกของยูฟ่าดำรงตำแหน่งอยู่ จึงได้มีมติเอกฉันท์อนุมัติกรอบแนวทางในการใช้กฎการควบคุมการเงินเพื่อการแข่งขันอย่างเป็นธรรมขึ้น โดยแนวทางในการควบคุมดังกล่าวนั้น ก็ได้รับเสียงตอบรับและการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ซึ่งต้องการที่จะแก้ปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นในวงการฟุตบอลยุโรป โดยแนวทางดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์หลัก ดังต่อไปนี้

- ส่งเสริมให้เกิดวินัยและความมีเหตุผลทางการเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอลมากยิ่งขึ้น
- เพื่อลดแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของค่าจ้างและค่าตอบแทนในการโอนย้าย รวมถึงจำกัดผลกระทบของค่าจ้างและค่าตอบแทนที่อยู่ในสภาวะเงินเฟ้อ
- เพื่อกระตุ้นให้สโมสรต่าง ๆ แข่งขันกับผู้อื่นโดยรายได้ของตนเอง
- เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนระยะยาวในการผลิตนักกีฬาเยาวชนและพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
- เพื่อปกป้องความอยู่รอดในระยะยาวของสโมสรกีฬาฟุตบอลในยุโรป
- เพื่อให้แน่ใจว่าสโมสรต่าง ๆ จะชำระหนี้ค้ำให้ตรงตามเวลา²

---

² "Protecting the Game - Financial Fair Play," [Online] Accessed: 2 December 2017. Updated: 8 September 2017. Available from: <http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/>

จนในที่สุดในปี ค.ศ. 2011 ยูฟ่า จึงได้ออกกฎที่มีชื่อว่า กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า (UEFA Financial Fair Play Regulations) ขึ้นมาบังคับใช้อย่างเป็นทางการ เพื่อควบคุมการบริหารจัดการทางการเงินของสโมสร โดยได้ระบุไว้เป็นส่วนหนึ่งของกฎเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตในการเข้าร่วมการแข่งขันของยูฟ่า (UEFA Club Licensing) ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดรายละเอียดข้อกำหนดและเงื่อนไขของมาตรฐานในด้านต่าง ๆ ที่สโมสรกีฬาฟุตบอลจะต้องมีเพื่อใช้เข้าร่วมการแข่งขันระดับทวีปของยูฟ่า³ หากสโมสรไม่ได้รับใบอนุญาตดังกล่าว ก็จะไม่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันชิงแชมป์สโมสรระดับทวีป ซึ่งก็คือ รายการยูฟ่าแชมเปียนส์ลีก และยูโรปาลีก ซึ่งถือเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญอย่างมากที่จะช่วยยกระดับสถานะของสโมสรกีฬาฟุตบอลในยุโรป นอกจากนี้กฎดังกล่าวนี้ยังส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลทั้งหมดในยุโรปด้วย เนื่องจากสมาคมกีฬาฟุตบอลในระดับประเทศที่เป็นสมาชิกของยูฟ่านั้น จะต้องนำมาตรฐานต่าง ๆ ที่สโมสรกีฬาอาชีพควรมี ซึ่งรวมถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมไปใช้เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการออกใบอนุญาตให้กับสโมสรภายในลีกเพื่อเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการแข่งขันในการแข่งขันภายในประเทศ⁴

กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่ามีวัตถุประสงค์หลัก คือ การกระตุ้นให้สโมสรแต่ละสโมสรมีการบริหารจัดการด้านสถานะทางการเงินและการหมุนเวียนเงินสด รวมถึงการส่งเสริมความสมดุลอย่างยั่งยืนระหว่างรายได้ รายจ่าย และการลงทุน เป็นต้น ซึ่งหลักการสำคัญของกฎนี้ คือหลัก "Break-Even Rule" ซึ่งกำหนดให้สโมสรกีฬาฟุตบอลสามารถใช้จ่ายเงินอย่างสมดุลกับรายรับของสโมสร ซึ่งมีที่มาจากค่าบัตรเข้าชมในสนาม, ค่าตอบแทนจากลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสด และเงินจากสปอนเซอร์ผู้สนับสนุน รวมถึงให้สโมสรต่าง ๆ หาทางแก้ไขปัญหาสถานะขาดทุนของสโมสรมาให้อยู่ในเกณฑ์ที่ยูฟ่ากำหนด หากไม่ปฏิบัติตาม ก็จะมีมาตรการ

³ Club Licensing and Financial Fair Play Edition 2012

⁴ "Uefa, Protecting the Game - Club Licensing," [Online] Accessed: 13 July 2018. Updated: 26 June 2018. Available from: <https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/club-licensing/index.html>

ลงโทษตามที่ยูฟ่ากำหนดไว้ โดยกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายดังกล่าว ได้เริ่มบังคับใช้อย่างเป็นทางการตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

4.1.1.2. ความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในการออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่าย

ในขั้นตอนการพิจารณาและอนุมัติกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ Financial Fair Play โดยคณะกรรมการบริการของยูฟ่าในปี ค.ศ. 2009 นั้น กรอบแนวคิดดังกล่าวก็ ได้ผ่านการลงมติอนุมัติอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์เพื่อให้ไฟเขียวต่อหลักการของ UEFA Financial Fair Play มาก่อนแล้วโดยที่ประชุมของสภายุทธศาสตร์ฟุตบอลอาชีพ (The Professional Football Strategy Council - PFSC)⁵ ซึ่งเป็นองค์กรตามธรรมนูญของยูฟ่าที่เกิดจากการรวมตัวกันขององค์กรต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในยุโรปตามที่ยูฟ่าได้ให้การรับรองอย่างเป็นทางการตามมาตรา 3bis ของธรรมนูญยูฟ่า เช่น รองประธานยูฟ่า สมาคมลีกฟุตบอลอาชีพแห่งทวีปยุโรป (EPFL) ในฐานะตัวแทนของลีกฟุตบอลในทวีปยุโรป สหภาพนักเตะโลก (FIFPro) สาขาทวีปยุโรป ในฐานะตัวแทนของนักกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป และสมาคมสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพแห่งทวีปยุโรป (ECA) ในฐานะตัวแทนของสโมสรในทวีปยุโรป โดยจากข้อเท็จจริงซึ่งปรากฏชัดเจนหลายครั้งตามสื่อชั้นนำต่าง ๆ และจากการเผยแพร่ข้อมูลโดยยูฟ่าเอง แสดงให้เห็นว่า ยูฟ่าได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้มีส่วนได้เสียรายสำคัญ ๆ ในทวีปยุโรป ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้ยินดีที่จะร่วมทำงานกับยูฟ่าในการสร้างสถานะทางการเงินที่ดีของวงการฟุตบอลยุโรป⁶

4.1.1.3. วัตถุประสงค์ของกฎการจำกัดค่าใช้จ่าย

กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า เป็นกฎที่นำมาบังคับใช้เพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอลในลีกยุโรปซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดของยูฟ่า หลังจากที่ยูฟ่าพบว่า หลายสโมสรในยุโรปประสบปัญหาขาดทุนจนเกิดความเสี่ยงต่อวงการฟุตบอล

⁵ "Green Light for Financial Fair Play ", [Online] Accessed: 12 April 2017. Updated: 5 September 2009. Available from:

<http://www.uefa.org/stakeholders/professionalfootballstrategyCouncil/news/newsid=879610.html>

⁶ "Uefa - Financial Fair Play ", [Online] Accessed: 12 April 2017. Available from: <http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/>

ทั้งหมด ยูฟ่าจึงออกกฎดังกล่าวขึ้นมาเพื่อจะทำให้สถานะทางการเงินของสโมสรดีขึ้นกำหนดเอาไว้ใน ยูฟ่าคลับไลเซนซิ่ง (UEFA Club Licensing) ซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลใดที่มีมาตรฐานไม่ผ่านกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในคลับไลเซนซิ่งนี้ ก็จะถูกลงโทษตามมาตรการที่วางไว้ อีกทั้งยังอาจถูกห้ามแข่งในรายการชิงแชมป์สโมสรแห่งชาติยุโรปอย่างรายการยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก (UEFA Champions League) และ รายการยูฟ่า ยูโรปาลีก (UEFA Europa League) ซึ่งเป็นการแข่งขันที่ทำเงินรางวัลและค่าตอบแทนจากสปอนเซอร์ รวมถึงรายได้ลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสดการแข่งขันอย่างมหาศาลให้กับสโมสรกีฬาฟุตบอล จึงทำสโมสรแทบจะทั้งหมดในลีกสูงสุดของประเทศสมาชิกของยูฟ่านั้น ยื่นขอใบอนุญาตดังกล่าวต่อสมาคมกีฬาฟุตบอลที่ตนสังกัดอยู่ด้วย กฎดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อสโมสรในการแข่งขันลีกภายในประเทศด้วย ใช้เพียงแต่การแข่งขันระดับทวีปเท่านั้น

ทั้งนี้ จากวัตถุประสงค์ของการออกกฎเกณฑ์ซึ่งระบุเอาไว้ในข้อกำหนดเกี่ยวกับใบอนุญาตของสโมสร⁷ จะเห็นได้ว่า ยูฟ่า ต้องการที่จะให้สโมสรต่าง ๆ ใช้เงินอย่างระมัดระวังมากยิ่งขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาทางการเงินที่อาจเกิดขึ้น และกระทบต่อความอยู่รอดของสโมสรกีฬาฟุตบอลในภาพรวมอีกด้วย โดยสาเหตุสำคัญที่ยูฟ่าจำเป็นต้องบังคับใช้มาตรการนี้ เกิดจากปริมาณการใช้จ่ายเงินของสโมสรเพื่อเป็นค่าจ้างและค่าตอบแทนในการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอล ซึ่งมีสัดส่วนสูงขึ้นไปจนส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของสโมสร ซึ่งส่งผลกระทบต่อค่าจ้างและค่าตอบแทนของนักกีฬาที่สูงขึ้นจนอยู่ในสถานะเงินเฟ้อตามมา โดยในรายงานการวัดผลเกี่ยวกับใบอนุญาตของสโมสร (คลับไลเซนซิ่ง) ซึ่งเป็นรายงานที่แสดงให้เห็นถึงข้อมูลทางการเงินของ

⁷ The principal objectives of the Financial Fair Play Regulations, Art 2.2 of the Club Licensing and Financial Fair Play Edition 2015: a) เพื่อพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของสโมสร เพิ่มความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือให้กับสโมสร b) เพื่อวางหลักเกณฑ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อการป้องกันเจ้าหนี้ของสโมสร รวมถึงการสร้างเชื่อมั่นว่า สโมสรแต่ละสโมสรจะสามารถรับมือกับหนี้สินด้านการเงินของตนต่อนักกีฬาฟุตบอล การชำระหนี้ทางกฎหมายและภาษีต่าง ๆ รวมถึงหน้าที่ทางการเงินอื่น ๆ อีกด้วย c) เพื่อวางหลักเกณฑ์ที่สมเหตุสมผลและมีลักษณะบังคับมากขึ้นต่อสถานะทางการเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอล d) เพื่อกระตุ้นให้สโมสรบริหารงานโดยพึงรายได้ของตนเอง e) เพื่อกระตุ้นความรับผิดชอบในการใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระยะยาว และ f) เพื่อปกป้องการอยู่รอดในระยะยาวและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป

สโมสรกีฬาฟุตบอลทั่วทั้งยุโรปที่ได้รับใบอนุญาตจากยูฟ่าในแต่ละปีนั้น ก็พบว่า สโมสรกีฬาฟุตบอลส่วนใหญ่ทั่วทั้งยุโรปจะใช้เงินรายได้ในแต่ละปีเพื่อเป็นรายจ่ายในส่วนของค่าตอบแทนให้กับนักกีฬาฟุตบอลและทีมงานในอัตราที่สูงมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ยกตัวอย่างเช่น ปี ค.ศ. 2010 ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่ยูฟ่าจะเริ่มบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม ในรายงานของรอบปีบัญชีดังกล่าวซึ่งแสดงข้อมูลครอบคลุมกว่า 98% ของสโมสรทั้งหมดที่เข้าแข่งในลีกระดับสูงสุดของ 53 ประเทศในยุโรป ได้แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับนักกีฬาและทีมงานของสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป มีจำนวนสูงถึง 64% ของรายรับทั้งหมด โดยในบรรดาลีกสูงสุดของประเทศ 5 ลีกใหญ่ ซึ่งประกอบไปด้วยอังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน และเยอรมัน พบว่า ลีกสูงสุดของประเทศอิตาลีและประเทศฝรั่งเศส มีอัตราส่วนเฉลี่ยมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ย 64% ดังกล่าว ด้วยจำนวนสูงถึง 74% และ 71% ตามลำดับ และยังมีสโมสรจำนวนทั้งหมด 78 สโมสรที่ใช้เงินเกินกว่าอัตรา 100% ของรายได้เป็นค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลอีกด้วย⁸ ซึ่งเป็นตัวเลขที่น่าเป็นห่วงอย่างมาก

แม้ว่ากฎดังกล่าวจะการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ของสโมสรกีฬาฟุตบอล มิใช่การจำกัดราคาหรือเพดานค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลหรือสโมสรกีฬาฟุตบอลโดยตรง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในแต่ละด้านต่อรายรับซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลมีอัตราส่วนที่สูงมาก และเป็นสิ่งสำคัญที่ยูฟ่าต้องการที่จะลดค่าใช้จ่ายในด้านดังกล่าวลง และจัดสรรให้สโมสรนำไปใช้จ่ายในด้านอื่น ซึ่งเป็นการพัฒนาความยั่งยืนของวงการฟุตบอลแทน เช่น การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน หรือการพัฒนาเยาวชน ดังนั้น กฎดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขต่อสโมสร ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลที่จะต้องระมัดระวังในการใช้จ่ายเงินมากยิ่งขึ้น และยังส่งกระทบเป็นการจำกัดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนของนักกีฬาโดยอ้อม (Indirect Salary Cap) อีกด้วย

⁸ UEFA, "The European Club Footballing Landscape - Club Licensing Benchmarking Report Financial Year 2010,"(2011); ibid.

4.1.1.4. รายละเอียดข้อกำหนดของกฎการจำกัดค่าใช้จ่าย

กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม (Financial Fair Play Regulations) นั้น เป็นส่วนหนึ่งของกฎการออกใบอนุญาตของสโมสรของยูฟ่า (UEFA Club Licensing Regulation) โดยลักษณะของระบบการออกใบอนุญาตสโมสรนั้น ยูฟ่าเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ และกำหนดมาตรฐานในด้านต่าง ๆ เอาไว้ โดยได้มอบอำนาจให้สมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศซึ่งเป็นสมาชิกของยูฟ่า เป็นผู้ออกใบอนุญาต (Licensor) ให้กับสโมสรต่าง ๆ ที่อยู่ในประเทศของตน แต่สมาคมกีฬาฟุตบอลเหล่านั้น จะต้องทำให้แน่ใจว่า สโมสรที่ได้รับใบอนุญาตได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของยูฟ่าอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว⁹

ทั้งนี้ กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น มีหลักการที่สำคัญ คือ กฎการคำนวณจุดคุ้มทุน (Break-Even Rule) ซึ่งเป็นกฎที่ห้ามสโมสรมีรายจ่ายรวมเกินไปกว่ารายได้ของสโมสร เพื่อให้สโมสรสามารถประกอบธุรกิจโดยพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งการคำนวณรายได้และรายจ่ายของสโมสรภายใต้กฎดังกล่าวนี้ จะเป็นไปตาม “ข้อกำหนดของการคำนวณจุดคุ้มทุน (Break-Even Requirement)”¹⁰ ซึ่งยูฟ่าได้กำหนดนิยามของ รายได้ที่เกี่ยวข้อง (Relevant Income) และรายจ่ายที่เกี่ยวข้อง (Relevant Expenses) ว่ารายได้และรายจ่ายชนิดได้คือรายได้และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องที่จะต้องนำมาคำนวณในรายงานบ้าง¹¹ ดังนั้น การคำนวณบัญชีรายรับรายจ่ายทางบัญชีปกติของสโมสรและรายงานด้านการเงินตามกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม จึงมีความแตกต่างกัน เนื่องจากรายรับและรายจ่ายบางประเภท จะไม่นำมาคิดคำนวณตามกฎนี้ โดยรายได้และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องนั้น ประกอบไปด้วยรายการดังเช่นตารางดังต่อไปนี้¹²

⁹ Stefano Bastianon, "The Striani Challenge to Uefa Financial Fair Play. A New Era after Bosman or Just a Washout?," *THE COMPETITION LAW REVIEW* 11, 1 (2015). P. 7-39.

¹⁰ Article 58 of the Club Licensing and Financial Fair Play Edition 2015

¹¹ Article 58(1) of the Club Licensing and Financial Fair Play Edition 2015

¹² ANNEX X: Calculation of the break-even result, the Club Licensing and Financial Fair Play Edition 2015; and Oliver Budzinski, "The Competition Economics of Financial Fair Play," (2014).

ตารางที่ 10 ตารางแสดงรายการที่ถือเป็นรายได้และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งจะนำมาใช้คำนวณตาม

กฎการคำนวณจุดคุ้มทุน (Break-Even Rule)

รายได้ที่เกี่ยวข้อง (Relevant Income)	รายจ่ายที่เกี่ยวข้อง (Relevant Expense)
<ul style="list-style-type: none"> - ค่าบัตรผ่านประตูเข้าชมการแข่งขันในสนามฟุตบอลของสโมสร - ค่าลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสด โฆษณา และเงินทุนจากสปอนเซอร์ผู้สนับสนุนรายต่าง ๆ - การขายสินค้าที่ระลึก - เงินรางวัลจากการแข่งขัน - ค่าตอบแทนการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอล เช่น การขายนักกีฬาให้สโมสรอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้นทุนของการขายสินค้าหรือให้บริการ (Cost of sales) และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ - ค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอล และพนักงานทั้งหมด - ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อหรือยืมตัวนักกีฬาฟุตบอล - ค่าใช้จ่ายทางการเงินต่าง ๆ เช่น การจ่ายเงินกู้คืน - การจ่ายเงินปันผล
รายได้ที่ไม่เกี่ยวข้อง	รายจ่ายที่ไม่เกี่ยวข้อง
<ul style="list-style-type: none"> - รายได้จากการประกอบธุรกิจที่มีมูลค่าสูงเกินกว่ามูลค่าที่แท้จริง (Fair value) - เงินบริจาคจากบุคคลภายนอก หรือการรับโอนหนี้สินไปยังบุคคลภายนอก - รายได้ของสโมสรซึ่งมิได้เกิดจากการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอล - รายได้ที่เกิดจากรายการเครดิตซึ่งมิใช่เป็นตัวแทนต่าง ๆ เช่น การตีมูลค่าของทรัพย์สินหรือคลังสินค้าใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา นักกีฬาเยาวชน - กิจกรรมพัฒนาสังคมต่าง ๆ - ค่าใช้จ่ายทางการเงินต่าง ๆ ที่ใช้จ่ายเพื่อการก่อสร้างทรัพย์สินต่าง ๆ โดยเฉพาะ เช่น สร้างหรือปรับปรุงสนามกีฬา สนามซ้อม ศูนย์ฝึกต่าง ๆ - รายการที่ไม่เป็นตัวแทนต่าง ๆ (Non-monetary item) - ภาระทางภาษี

	- รายจ่ายซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการประกอบ กิจการธุรกิจฟุตบอล
--	--

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่า รายจ่ายที่จะถูกนำมาคำนวณเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวข้องภายใต้กฎการคำนวณจุดคุ้มทุนนี้ คือ รายจ่ายเกี่ยวกับการซื้อตัวนักกีฬาฟุตบอลอาชีพจากสโมสรอื่น และการโอนย้ายแบบต่าง ๆ สิทธิประโยชน์ของพนักงานของสโมสรซึ่งรวมถึงค่าตอบแทนตามสัญญาจ้างของนักกีฬาฟุตบอล ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเงินต่าง ๆ เช่น การจ่ายเงินคืนตามสัญญาผู้เงิน เป็นต้น แต่ค่าใช้จ่ายที่ใช้เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคต่างของสโมสร เช่น สนามแข่งขัน สนามฝึกซ้อม รวมถึงการลงทุนพัฒนานักกีฬาเยาวชนของสโมสร จะได้รับการยกเว้น ให้ไม่ถือเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวข้อง และสโมสรไม่ต้องนำมารวมเป็นรายจ่ายภายใต้กฎการคำนวณจุดคุ้มทุนนี้ โดยจะเห็นว่ารายจ่ายเหล่านี้เป็นการใช้จ่ายเงินเพื่อพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานอย่างแท้จริงของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ทั้งนี้ รายจ่ายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นของสโมสรกีฬาฟุตบอลแต่ละสโมสรนั้นจะต้องมีความสมดุล (break-even) กับรายรับที่เกี่ยวข้อง โดยรายได้ที่จะนำมาคำนวณเป็นรายรับภายใต้กฎการคำนวณจุดคุ้มทุนนั้นก็จะมีกำหนดไว้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น เงินรายได้จากการเก็บเงินค่าผ่านประตูเข้าชมฟุตบอลของสโมสร รายได้ลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสด รายได้จากการโฆษณา การขายสินค้าที่ระลึก เงินรางวัลจากการแข่งขัน รายได้จากค่าตอบแทนการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอล เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายได้เหล่านี้ เป็นรายได้ที่สโมสรกีฬาฟุตบอลได้รับการประกอบธุรกิจอย่างแท้จริง ดังนั้น หากสโมสรหวังพึ่งรายได้จากเจ้าของสโมสรเพื่อมาใช้จ่ายเพียงอย่างเดียว ผ่านรูปแบบการเพิ่มทุนหรืออัดฉีดเงินเข้าสโมสร ก็อาจทำให้สโมสรไม่ผ่านข้อกำหนดเกี่ยวกับการคำนวณจุดคุ้มทุนได้ และอาจจะได้รับบทลงโทษตามมาด้วย

นอกจากนี้ ยูฟ่าได้กำหนดระยะเวลาการตรวจสอบ (Monitoring Period) ที่จะนำมาทำการประเมินข้อกำหนดของการคำนวณจุดคุ้มทุนของแต่ละสโมสรสำหรับใบอนุญาตเข้าร่วมการแข่งขันในปีนั้น ๆ จากช่วง 3 ระยะเวลาตามปีปฏิทินการแข่งขันของยูฟ่า ซึ่ง

โดยปกติจะเริ่มการแข่งขันในวันที่ 1 กรกฎาคม และสิ้นสุดในวันที่ 31 มิถุนายนของปีถัดไป โดยกำหนดระยะเวลาการตรวจสอบ เป็นดังนี้¹³

- (ก) ระยะเวลา T: ระยะเวลารายงานผลซึ่งสิ้นสุดตามรอบปีปฏิทิน ในรอบปีที่การแข่งขันของยูฟ่าเริ่มต้นขึ้น
- (ข) ระยะเวลา T-1: ระยะเวลารายงานผลซึ่งสิ้นสุดตามรอบปีปฏิทิน ในรอบปีก่อนที่การแข่งขันของยูฟ่าจะเริ่มต้นขึ้น
- (ค) ระยะเวลา T-2: ระยะเวลารายงานผลซึ่งสิ้นสุดตามรอบปีปฏิทิน ในรอบปีก่อนหน้าไปอีก 1 ปี

ตัวอย่างเช่น การประเมินจุดค้ำทุนของสโมสรกีฬาฟุตบอลเอฟเอพี ยูไนเต็ต เพื่อขอรับใบอนุญาตเข้าแข่งขันของยูฟ่าสำหรับปีฤดูกาลแข่งขัน 2016-2017 การคำนวณจุดค้ำทุนจะต้องคำนวณจากระยะเวลารายงานผล 3 รอบ ปี คือ 1. ระยะเวลารายงานผลซึ่งสิ้นสุดของปี 2016 (ระยะเวลา T) 2. ระยะเวลารายงานผลซึ่งสิ้นสุดของปี 2015 (ระยะเวลา T-1) และ 3. ระยะเวลารายงานผลซึ่งสิ้นสุดของปี 2014 (ระยะเวลา T-2) ดังนี้

ตารางที่ 11 ตารางแสดงตัวอย่างการประเมินจุดค้ำทุนของสโมสร

	ระยะเวลารายงานผล			ผลการคำนวณ
	T: ปี 2016	T-1: ปี 2015	T-2: ปี 2014	รวม (ล้านยูโร)
ผลการคำนวณ				
จุดค้ำทุน	10	(10)	(20)	(20)
เกินดุล/(ขาดดุล)				

จากตัวอย่างของสโมสรเอฟเอพี ยูไนเต็ต ในตารางข้างต้นนั้น เมื่อคำนวณตามระยะเวลา 3 ระยะเวลารายงานดังกล่าวแล้ว จะพบว่า ผลสรุปของการคำนวณจุดค้ำทุนของปีที่ขอใบอนุญาตดังกล่าวของสโมสร มีผลเป็นการขาดดุลจำนวนทั้งสิ้น 20 ล้านยูโรด้วยกัน ซึ่ง

¹³ Article 59 of the Club Licensing and Financial Fair Play Edition 2015

จำนวนการขาดดุลตามกฎหมายการคำนวณจุดคุ้มทุนดังกล่าวนั้น อาจทำให้สโมสรเอฟเอฟฟี่ ยูไนเต็ด ไม่ผ่านข้อกำหนดตามกฎหมายการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมซึ่งกำหนดไว้จำนวน 5 ล้านยูโร แต่อย่างไรก็ตาม กรณีที่สโมสรคำนวณแล้วพบว่า มีผลขาดดุลดังเช่นสโมสรเอฟเอฟฟี่ ยูไนเต็ด ในตารางข้างต้น สโมสรยังสามารถแสดงผลการคำนวณจุดคุ้มทุนของปีก่อนหน้านั้น จำนวน 2 ปี ซึ่งมีผลรวมกันเป็นการเกินดุลเพื่อนำมาลดผลการขาดดุลลงได้ (ระยะเวลา T-3 และ T-4)¹⁴ ซึ่งหากเป็นไปตามตัวอย่างเดิมข้างต้น ระยะเวลา T-3 ก็จะเป็นของรอบปี 2013 และระยะเวลา T-3 ก็จะเป็นของรอบปี 2012 นั่นเอง โดยเมื่อนำมาคำนวณแล้ว จะเป็นดังนี้

ตารางที่ 12 ตารางแสดงตัวอย่างการประเมินจุดคุ้มทุนกรณีการนำผลประกอบการเกินดุลมา

ขดเขยผลขาดดุล

	ระยะเวลารายงานผล			ผลการ
	T: ปี 2016	T-1: ปี 2015	T-2: ปี 2014	คำนวณรวม (ล้านยูโร)
ผลการคำนวณจุดคุ้มทุน เกินดุล/(ขาดดุล)	10	(10)	(20)	(20)
ผลการคำนวณจุดคุ้มทุนของ รอบปี T-3 และ T-4 ซึ่ง คำนวณแล้วมีผลรวมกัน เกินดุล				10
ผลการคำนวณรวมซึ่งได้รับ การปรับปรุงแล้ว				(10)

จากตารางข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินจุดคุ้มทุนของสโมสรกีฬาฟุตบอลเอฟเอฟฟี่ ยูไนเต็ด เพื่อขอรับใบอนุญาตเข้าแข่งขันของยูฟ่าสำหรับปีฤดูกาลแข่งขัน

¹⁴ Article 60(6) of the UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations Edition 2015

2016-2017 มีผลการคำนวณจุดคุ้มทุนเป็นการขาดดุลจำนวน 10 ล้านยูโร ซึ่งตามข้อกำหนดของยูฟ่า นั้น สโมสรจะมีผลขาดดุลได้ไม่เกิน 5 ล้านยูโรเท่านั้นถึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน ดังนั้น สโมสรเอฟเอพี ยูไนเต็ต จึงไม่ผ่านการประเมินจุดคุ้มทุน แต่อย่างไรก็ตาม ผลขาดดุลดังกล่าวสำหรับปีฤดูกาล 2015-2016 และอีกสองฤดูกาลถัดมา อาจมีจำนวนมากจนถึง 30 ล้านยูโรได้ หากสโมสรได้เงินทุนจากผู้ร่วมลงทุนของสโมสรโดยไม่มีเงื่อนไขตอบแทน มาชดเชยจำนวนการขาดดุลดังกล่าวจนอยู่ในเกณฑ์ตามเงื่อนไข เช่น การเพิ่มทุนจดทะเบียนของบริษัท เป็นต้น¹⁵ นอกจากนี้ หากพบว่า รายจ่ายของสโมสรซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผลประโยชน์ของพนักงาน (ซึ่งรวมถึงนักกีฬาฟุตบอล) มีจำนวนมากกว่า 70% ของรายรับรวมทั้งหมด หรือสโมสรนั้น ๆ มีหนี้สุทธิตั้งรวมมากกว่า 100% ของรายรับทั้งหมด สโมสรจะต้องส่งข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้กับยูฟ่าตรวจสอบเพิ่มเติมด้วย¹⁶

4.1.1.5. การตรวจสอบควบคุมและการลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ

เพื่อให้สโมสรกีฬาฟุตบอลปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ดังกล่าวอย่างถูกต้อง ยูฟ่าจะมีการตั้งหน่วยงานเพื่อควบคุมตรวจสอบสถานะทางการเงินของสโมสรต่าง ซึ่งมีชื่อว่า หน่วยงานควบคุมสถานะทางการเงินของสโมสร หรือ ซีเอฟซีบี (The Club Financial Control Body - CFCB) โดยซีเอฟซีบีจะทำหน้าที่ประเมินรายงานผลการคำนวณจุดคุ้มทุนของสโมสรต่าง ๆ ในยุโรปโดยเป็นอิสระจากยูฟ่า หากซีเอฟซีบีพบว่า สโมสรใดไม่สามารถปฏิบัติตามกฎดังกล่าวได้ ก็จะรายงานให้ยูฟ่าทราบ และยูฟ่าก็จะมีมาตรการลงโทษแก่สโมสรเหล่านั้นตามมา

ทั้งนี้ การลงโทษสโมสรซึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามกฎได้นั้น แบ่งออกเป็นหลายระดับด้วยกัน ตั้งแต่การตักเตือนให้ปฏิบัติตาม การห้ามลงทะเบียนและจำกัดจำนวนการลงทะเบียนนักเตะใหม่สำหรับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลถ้วยยุโรปในรายการที่ยูฟ่าจัดแข่งขัน การสั่งปรับเงิน การตัดแต้มจากการแข่งขัน ไปจนถึงการยึดเงินรางวัลที่ได้จากการแข่งขัน การสั่งถอดทีมออกจากการแข่งขันที่กำลังดำเนินอยู่ และมาตรการสูงสุด คือ ห้ามไม่ให้ร่วมการแข่งขันของยูฟ่าใน

¹⁵ Article 61(2) of the Club Licensing and Financial Fair Play Edition 2015

¹⁶ Article 62(4) of the Club Licensing and Financial Fair Play Edition 2015

อนาคต แต่อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ยูฟ่าได้มีการประนีประนอมกับสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ที่ได้ทำผิดกฎเช่นกัน โดยการลดโทษให้กับสโมสรต่าง ๆ ที่ทำผิดกฎการเงินเหล่านี้

โดยที่ผ่านมานั้น มีหลายสโมสรที่ยูฟ่าได้สั่งลงโทษเนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมที่ยูฟ่ากำหนดไว้ เช่น ในปี 2014 สโมสรปารีส แซงต์ แชร์กแมง หรือที่เรียกกันว่า เปแอสเช สโมสรชื่อดังจากประเทศฝรั่งเศส ซึ่ง Qatar Investment Authority หน่วยงานจัดการทรัพย์สินเพื่อการลงทุนของประเทศการ์ต้า ในภูมิภาคตะวันออกกลางได้เข้าซื้อกิจการของสโมสรในปี 2012 และทุ่มเงินเพื่อซื้อนักเตะชื่อดังมากมายมาร่วมทีม ไม่ว่าจะเป็น เอดิสัน คาวานี่ หรือซลาตัน อิบราฮิโมวิช พยายามใช้ช่องทางการคำนวณรายได้ที่เกี่ยวข้องจากเงินสนับสนุนของสปอนเซอร์ เพื่อหลีกเลี่ยงการขาดดุลตามกฎการคำนวณจุดคุ้มทุน (Break-Even Rule) โดยได้ทำข้อตกลงในการสนับสนุนทางการเงินโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (Qatar Tourism Authority) เพื่อแลกกับการใช้ภาพลักษณ์ของสโมสรในการโฆษณา ซึ่งสโมสรเปแอสเชอ้างว่า สัญญาสนับสนุนดังกล่าวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีมูลค่ากว่า 200 ล้านยูโรต่อปี แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการของซีเอฟพีได้พิจารณาสัญญาดังกล่าวและเห็นว่าเมื่อพิจารณาจากราคายุติธรรม (Fair Price) ของสัญญาดังกล่าว มูลค่าการสนับสนุนตามสัญญานี้ควรจะมีมูลค่าที่แท้จริงเพียง 100 ล้านยูโรเท่านั้น ไม่ใช่ 200 ล้านยูโร ซึ่งหลังจากการปรับลดมูลค่าของสัญญาดังกล่าวเป็นจำนวนตามราคายุติธรรมแล้ว ก็ส่งผลให้ผลการคำนวณจุดคุ้มทุนของเปแอสเชสำหรับปีฤดูกาล 2013-2014 มีผลเป็นการขาดดุลมากกว่า 107 ล้านยูโร ซึ่งเกินจากจำนวน 45 ล้านยูโรที่ยูฟ่ากำหนดสำหรับปีฤดูกาลนั้น ส่งผลให้เปแอสเชต้องหาวิธีลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ลง เช่น ค่าตอบแทนนักกีฬาฟุตบอลในสังกัดสโมสรของตน ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 220 ล้านยูโรต่อปี เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของการคำนวณจุดคุ้มทุนภายใต้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า¹⁷

---

¹⁷ Mark Rodden, "Reports: Uefa to Devalue Psg Deal," [Online] Accessed: 15 April 2017. Updated: 30 April 2014. Available from: <http://www.espnfc.com/uefa-champions-league/story/1802680/reports-uefa-halves-value-of-paris-saint-germain-sponsorship-deal-with-qatar-tourism-authority>

จากการละเมิดกฎดังกล่าว ซีเอฟซีบีจึงได้สั่งให้ปรับเงินเปเอสเซ พร้อมกับสโมสรแมนเชสเตอร์ ซิตี้ ซึ่งได้ละเมิดกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่าเช่นกัน โดยคณะกรรมการจะตัดเงินออกจากรายได้ในส่วนที่เปเอสเซและแมนเชสเตอร์ ซิตี้จะได้รับจากการแข่งขันกีฬาฟุตบอลยูฟ่าแชมเปียนส์ลีก เป็นจำนวนทั้งสิ้น 60 ล้านยูโร โดยตัดเงิน 10 ล้านยูโรในฤดูกาล 2014-2015 และจำนวนเดียวกันในฤดูกาล 2015-2016 โดยเงินอีกจำนวน 40 ล้านยูโรจากจำนวนค่าปรับดังกล่าวนี้จะถูกยึดเอาไว้ชั่วคราว และจะคืนให้เมื่อแต่ละสโมสรปฏิบัติตามกฎได้สำเร็จ นอกจากนี้ ซีเอฟซีบีได้สั่งลงโทษทั้งสองสโมสรโดยการลดจำนวนการลงทะเบียนผู้เล่นลงจาก 25 คนเหลือเพียง 21 คนเท่านั้นในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลชิงแชมป์สโมสรยุโรป (ยูฟ่าแชมเปียนส์ลีก) ฤดูกาลแข่งขัน 2014-2015 รวมถึงการจำกัดจำนวนการซื้อนักเตะที่เข้าร่วมทีมไม่เกิน 60 ล้านยูโรในตลาดการซื้อขายนักเตะไปอีกด้วย¹⁸ แต่อย่างไรก็ตามในปี 2015 ยูฟ่าก็ได้ประกาศยกเลิกโทษดังกล่าวหลังจากที่ทั้งสองสโมสรสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมในการจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม ยูฟ่าจะยังคงจับตาดูการใช้จ่ายของทั้งสองสโมสรอย่างใกล้ชิดต่อไป¹⁹

นอกจากสโมสรของเหล่ามหาเศรษฐีอย่างเปเอสเซ และแมนเชสเตอร์ ซิตี้แล้วนั้น ในปี 2015 สโมสรกีฬาฟุตบอลอินเตอร์ มิลาน สโมสรชื่อดังจากประเทศอิตาลี ได้ถูกลงโทษจากยูฟ่าจากกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่าเช่นกัน ทั้งนี้ ตั้งแต่ฤดูกาล 2009-2010 จนถึง 2013-2014 นั้น สโมสรอินเตอร์ มิลาน ใช้จ่ายเงิน 313.14 ล้านยูโรเพื่อใช้จ่ายในการซื้อตัวนักเตะและจ่ายเป็นค่าตอบแทนของนักเตะฟุตบอลจนส่งผลกระทบต่อผลประกอบการของสโมสรและส่งผลให้สโมสรฝ่าฝืนกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า ในปี ค.ศ. 2015 ซีเอฟซีบีจึงได้สั่งปรับเงินสโมสรอินเตอร์ มิลานเป็นจำนวน 20 ล้านยูโร ซึ่งสโมสรอินเตอร์ มิลานจะต้องจ่ายค่าปรับทันทีเป็นจำนวนเงิน 6 ล้านยูโร ส่วนที่เหลืออีก 14 ล้านยูโรจะได้รับการ

¹⁸ "Financial Fair Play: Manchester City and Psg Punished," [Online] Accessed: 15 April 2017. Updated: 16 May 2014. Available from: <http://edition.cnn.com/2014/05/16/sport/football/financial-fair-play-uefa-football/>

¹⁹ "Uefa Lifts Man City, Psg Sanctions after Clubs Curb Spending," [Online] Accessed: 15 April 2017. Updated: 3 July 2015. Available from: http://www.espn.com/espn/wire/_/section/soccer/id/13195015

ยกเว้น หากสโมสรสามารถทำให้ผลค่านวมจุดคุ้มทุนในรายงานของปี 2016 มีผลเป็นการขาดดุลไม่เกิน 30 ล้านยูโร และมีผลไม่ขาดดุลในปี 2017 ได้ นอกจากนี้ ยังได้สั่งจำกัดการทะเบียนนักเตะของอินเตอร์ มิลานเหลือเพียง 21 คน จาก 25 คน ในรายการการแข่งขันกีฬาฟุตบอลถ้วยของทวีปยุโรป สำหรับฤดูกาล 2015-16 และจำนวน 22 คนในฤดูกาล 2016-17 หากสโมสรอินเตอร์มิลานสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดของซีเอฟซีปีได้ ซีเอฟซีปีจะดำเนินการยกเลิกบทลงโทษดังกล่าวในฤดูกาล 2017-18²⁰

นอกจากนี้ ซีเอฟซีปียังได้สั่งลงโทษสโมสรต่าง ๆ ในทวีปยุโรป คือ สโมสร เอเอส โรม่า (อิตาลี) สโมสรอาแอส โมนาโก (ฝรั่งเศส) สโมสรสปอร์ติง ลิสบอน (โปรตุเกส), สโมสรเบซิคตัส และสโมสรคาเดเมีย คาราบัสสปอร์ (ตุรกี) สโมสรโลโคโมทีฟ มอสโก สโมสรเอฟซี คราสโนดาร์ สโมสรเอฟซี รอสตอฟ (รัสเซีย) และสโมสรซีเอสเคเอ โซเฟีย (บัลแกเรีย) เนื่องจากได้ฝ่าฝืนกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า โดยปัญหาที่พบในสโมสรกลุ่มเหล่านี้ คือ สโมสรต่าง ๆ มักจะจ่ายเงินซื้อนักเตะฟุตบอล หรือจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักเตะเหล่านั้นแพงเกินจริง เช่น สโมสรอาแอส โมนาโก ซึ่งได้ทำสัญญาจ้างราดาเมล ฟัลกา กองหน้าทีมชาติโคลอมเบีย เป็นจำนวนเงินถึงสัปดาห์ละ 330,000 ปอนด์สเตอร์ลิง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานะการเงินระยะยาวของสโมสรที่จะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าว²¹

4.1.1.6. แลกเปลี่ยนระหว่างยูฟ่าและคณะกรรมการยุโรป

หลังจากที่กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า ได้บังคับใช้แล้วนั้น ยูฟ่าได้ทำการเผยแพร่จดหมาย 2 ฉบับ ซึ่งเป็นจดหมายที่ Michel Platini ประธานสหพันธ์ฟุตบอลยุโรป หรือ ยูฟ่า ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนกับคณะกรรมการสหภาพยุโรป ได้โต้ตอบกับ Joaquin Almunia รองประธานของคณะกรรมการยุโรป และคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ถึงประเด็นความร่วมมือระหว่างยูฟ่าและคณะกรรมการ ถึงเหตุผลและความจำเป็นในการ

²⁰ "คอลัมน์ : สปอร์ตวาระดี โดย.. นาร์ซิสซัส “เมื่อไฟแนนเชียล แฟร์เพลย์ เริ่มออกฤทธิ์”, [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2560. แหล่งที่มา: http://www.siamsport.co.th/Column/150511_013.html

²¹ เรื่องเดียวกัน

ออกกฎเกณฑ์มาตรการการควบคุมค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม โดยคณะกรรมการธิการ ได้ส่งจดหมายดังกล่าวให้กับยูฟ่า พร้อมแนบเอกสารแถลงการณ์ร่วมระหว่างยูฟ่าและคณะกรรมการธิการยุโรป เรื่อง การบังคับใช้ควบคุมทางการเงินเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม (UEFA Joint Statement with the European Commission on Financial Fair Play Regulations) โดยแสดงให้เห็นถึงความสนับสนุนของคณะกรรมการธิการและการตระหนักถึงปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นกับวงการฟุตบอลในทวีปยุโรป²²

ในใจความตอนหนึ่งของจดหมายนั้น Almunia ได้กล่าวว่า คณะกรรมการธิการมีความกังวลถึงกรณีการใช้จ่ายเงินเพื่อเป็นค่าตอบแทนการโอนย้าย (Transfer Fee) และค่าจ้างของนักกีฬาฟุตบอล (wages) ในระยะสั้น ซึ่งเมื่อคำนึงถึงสถานะทางการเงินของสโมสรเหล่านั้นแล้ว สโมสรไม่ควรที่จะใช้จ่ายเช่นนั้นก็ตาม โดยมีเหตุผลสำคัญคือเพื่อเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันในสนาม ดังนั้น คณะกรรมการธิการจึงได้แสดงความสนับสนุนต่อการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมซึ่งมีหลักการที่เป็นใจกลางสำคัญ คือ กฎการคำนวณจุดคุ้มทุน (Break-Even Rule) กล่าวคือ สโมสรจะต้องใช้ชีวิตอยู่ได้ด้วยตัวเอง (live within your means) เพื่อที่จะรักษาความรอบคอบในการบริหารจัดการทางการเงิน ซึ่งเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของทั้งตัวสโมสรเองและนักกีฬาอีกด้วย²³

4.1.1.7. ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่าย

1. ผลกระทบในแง่บวก

จากการสำรวจของยูฟ่ารายงานการวัดผลเกี่ยวกับใบอนุญาตของสโมสร (คลับไลเซนซิ่ง) ในด้านต่าง ๆ ของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรปประจำปี 2014 นั้นพบว่า มาตรการข้อกำหนดเกี่ยวกับจุดคุ้มทุน (Break-Even Requirement) ทำให้มูลค่าหนี้โดยรวม

²² "Uefa, European Commission Issue Joint Statement ", [Online] Accessed: 15 April 2017. Updated: 21 March 2012. Available from: <http://www.uefa.org/stakeholders/europeanunion/news/newsid=1772144.html>

²³ Letter from the Vice President of the European Commission Joaquin Almunia

ของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในยุโรปลดลงเป็นจำนวนกว่าสองในสามเลยทีเดียว โดยจากเดิมที่มีตัวเลขขาดทุนสูงถึงประมาณ 1.7 พันล้านยูโร และเหลือเพียง 486 ล้านยูโร ในปี 2014²⁴ และลดลงต่อเนื่องเป็นปีที่ 4 ติดต่อกัน เมื่อทำการสำรวจผลรายงานจากสโมสรกว่า 700 สโมสรในทวีปยุโรป ในปี 2015 โดยเหลือเพียง 320 ล้านยูโรเท่านั้น²⁵

นอกจากนี้ Deloitte บริษัทผู้ตรวจบัญชีชื่อดัง ได้รายงานในรายงานตรวจสอบสถานะทางการเงินประจำปีของสโมสรกีฬาฟุตบอลในยุโรปสำหรับปี ค.ศ. 2015 ว่า เมื่อตรวจสอบสโมสรกีฬาฟุตบอลในปีฤดูกาล 2013-2014 แล้ว นับเป็นครั้งแรกตั้งแต่ปีฤดูกาล 2006-2007 ที่แต่ละลีกในกลุ่ม “5 ลีกการแข่งขันยักษ์ใหญ่” ของทวีปยุโรป (ซึ่งประกอบไปด้วย พรีเมียร์ลีก ประเทศอังกฤษ ลา ลีกา ประเทศสเปน บุนเดสลีก้าลีก ประเทศเยอรมัน ลีกเอิง ประเทศฝรั่งเศส และ กัลโชเซเรียอา ประเทศอิตาลี) มีสัดส่วนรายจ่ายของสโมสรด้านค่าจ้างนักกีฬาในลีกของตน ต่ำกว่า 70% ของรายได้ทั้งหมดของสโมสรครบทั้ง 5 ลีก และมีค่าเฉลี่ยรวมกันลดลงเหลือเพียง 59% ของรายได้ทั้งหมดของสโมสรเท่านั้น ซึ่งนับเป็นครั้งแรกตั้งแต่ฤดูกาล 1990-2000²⁶ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สาเหตุสำคัญของการเกิดหนี้และการขาดทุนทางบัญชีของสโมสรกีฬาฟุตบอล คือ รายจ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนในการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอลระหว่างสโมสร และรายจ่ายเกี่ยวกับค่าจ้างของนักกีฬาฟุตบอล โดยการบังคับใช้กฎการควบคุมการเงินเพื่อการแข่งขันอย่างเป็นทางการของยูฟ่า ก็ส่งผลอย่างมีนัยยะสำคัญต่อการลดลงของสัดส่วนค่าใช้จ่ายดังกล่าวต่อรายได้ของสโมสร และส่งผลให้สถานะทางการเงินโดยรวมของสโมสรในยุโรปดีขึ้น

2. ผลกระทบในแง่ลบ

²⁴ "Positive Financial Fair Play Results ", [Online] Accessed: 15 April 2017. Updated: 30 October 2015. Available from: <http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/news/newsid=2299261.html>

²⁵ "Financial Fair Play Is Working," [Online] Accessed: 15 April 2017. Updated: 28 September 2016. Available from: <http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/news/newsid=2408992.html>

²⁶ Annual Review of Football Finance 2015, (Manchester, UK: Deloitte & Touche, 2015).

แม้ว่ากฎดังกล่าว จะทำให้สถานการณ์ทางการเงินในยุโรปทั้งหมดดีขึ้นอย่างชัดเจน และจำส่งผลต่อการประกอบธุรกิจของสโมสรต่าง ๆ โดยรวมในระยะยาว แต่อย่างไรก็ตาม หลังจากการประกาศใช้กฎการควบคุมการเงินเพื่อการแข่งขันอย่างเป็นทางการของยูฟ่า นั้น ก็ทำให้เกิดคำถามจากผู้ประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอล รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ มากมาย ซึ่งเป็นคำถามที่สำคัญที่สุดต่อกรณีการปรับใช้กฎดังกล่าวว่า ยูฟ่ามีความจำเป็นที่มากเพียงพอรึหรือไม่กับการแทรกแซงตลาดการประกอบธุรกิจซึ่งแข่งขันกันอย่างเสรีในการประกอบธุรกิจกีฬาฟุตบอล เนื่องจากหลังจากบังคับใช้กฎดังกล่าวแล้ว สโมสรยักษ์ใหญ่ต่าง ๆ ซึ่งมีสถานะทางการเงินที่ดีมากจากรายได้จากค่าลิขสิทธิ์ทีวี ค่าสปอนเซอร์ต่าง ๆ จึงทำให้สโมสรเหล่านี้มีศักยภาพและความสามารถที่จะลงทุนใช้จ่ายเงินอย่างมหาศาลได้เช่นเดิม นอกจากนี้ ช่องว่างระหว่างศักยภาพในการลงทุนดังกล่าวนั้น ยังเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมอีกด้วย ซึ่งจะทำให้สโมสรเหล่านี้สามารถสร้างบริการการแข่งขันฟุตบอลที่มีคุณภาพ สามารถดึงดูดสปอนเซอร์ หรือผู้ชมการแข่งขันได้มากกว่าสโมสรอื่น นอกจากนี้ การบังคับให้สโมสรลดขีดการใช้เงิน ส่งผลโดยตรงกับการใช้จ่ายเงินต่อนักกีฬาซึ่งเป็นรายจ่ายหลักของสโมสรกีฬาฟุตบอล จึงทำให้กฎดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงตลาดการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอลที่ทำให้ศักยภาพในการแข่งขันของสโมสรในการแข่งขันบริการของนักกีฬาในตลาดการโอนย้ายนักกีฬาฟุตบอลลดน้อยลงอีกด้วย ซึ่งส่งผลสำคัญที่ตามมา คือ รายได้ของนักกีฬาฟุตบอลและผู้คนที่เกี่ยวข้องในอาชีพฟุตบอลมีรายได้น้อยลงไปด้วย หรือไม่สะท้อนมูลค่าที่แท้จริงของนักกีฬาเหล่านั้นอย่างสมควรจะเป็น

โดยผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพดังกล่าว นั้น เห็นได้อย่างชัดเจนจากผลวิจัยของศาสตราจารย์คริสตอฟ คาสเซอร์ นักเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งมิวนิค ประเทศเยอรมัน ซึ่งพบว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวส่งผลการปรับใช้กฎดังกล่าวยังส่งผลให้เกิดการกีดกันนักลงทุน กีดกันสโมสรเล็ก และทำให้ความสมดุลของการแข่งขัน (competitive balance) ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระหว่างสโมสรลดน้อยลงไปด้วย โดยได้กล่าวว่า “กฎการควบคุมการเงินเพื่อการแข่งขันอย่างเป็นทางการของยูฟ่าไม่ได้ทำให้

ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างแต่ละสโมสรลดน้อยลง แต่ยังคงผลให้มันเพิ่มมากยิ่งขึ้นต่อไปอีกด้วย"²⁷ การปรับใช้กฎเกณฑ์เหล่านี้จึงอาจมิได้ก่อให้เกิดความเป็นธรรมในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลดังเช่น วัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ดังกล่าวต้องการแต่อย่างใด และยังสะท้อนให้เห็นอีกว่า ยูฟ่ามีวัตถุประสงค์โดยตรงที่จะลดอัตราการแข่งขันของค่าตอบแทนการโอนย้ายและค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอล ซึ่ง ยูฟ่าเห็นว่า เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอล จนอาจส่งผลเสียต่อความสมดุลในการแข่งขันระหว่างสโมสร

4.1.1.8. การฟ้องร้องคดีต่อกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม

หลังจากที่มีการประกาศใช้กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่านั้น ยูฟ่าเคยถูกฟ้องเป็นคดีเพื่อให้ระงับใช้กฎดังกล่าวเช่นกัน โดยเป็นคดีที่ Daniel Satriani เอเย่นต์นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ได้ร่วมกับแฟนบอลของสโมสรแมนเชสเตอร์ซิตี และปารีส แซงต์ แชกแม็ง ซึ่งทั้งสองสโมสรถูกลงโทษโดยฟีฟ่าเนื่องจากฝ่าฝืนกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม และโดนโทษปรับจากยูฟ่ากว่าสโมสรละ 20 ล้านยูโร Satriani และแฟนบอลของสโมสรทั้งสองจึงได้รวมตัวกันยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการแห่งสหภาพยุโรปว่า การออกกฎเกณฑ์การคำนวณจุดคุ้มทุน ซึ่งกำหนดให้สโมสรใช้จ่ายเงินไม่เกินกว่ารายรับที่ได้มา ซึ่งเป็นเงื่อนไขภายใต้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น เป็นพฤติกรรมจำกัดการแข่งขันทางการค้าภายในประชาคมยุโรป และขัดต่อมาตรา 101 และ 102 ของสนธิสัญญา และขอให้คณะกรรมการระงับการบังคับใช้กฎดังกล่าวฉบับใหม่ที่จะเริ่มใช้ในปี ค.ศ. 2015²⁸

ทั้งนี้ Satriani ได้ให้เหตุผลในการฟ้องคดีนี้ว่า การออกกฎเกณฑ์ดังกล่าว นั้น เป็นการจำกัดการค้าและการลงทุนของสโมสร ซึ่งเป็นการแข่งเชิงโครงสร้างตลาดการค้าระหว่าง สโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ และเป็นการส่งเสริมให้สโมสรกีฬาฟุตบอลชั้นนำซึ่งมีเงินทุนและรายได้เยอะ อยู่แล้ว ยิ่งใช้เงินได้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน ก็จะส่งผลให้จำนวนการโอนย้ายระหว่างสโมสรของ

²⁷ "Financial Fair Play: Uefa Regulations 'Benefit Football's Biggest Clubs'," [Online] Accessed: 15 April 2017. Updated: 8 September 2016. Available from: <http://www.bbc.com/sport/football/37307621>:

²⁸ Case AT.40105 UEFA Financial Fair Play Rules.

นักกีฬาฟุตบอล รวมถึงจำนวนนักกีฬาฟุตบอลซึ่งมีสัญญา กับสโมสรก็จะมีจำนวนน้อยลง นอกจากนี้ ยังส่งผลให้การสภาวะเงินฝืดต่อการจ่ายเงินเป็นค่าตอบแทนให้กับนักกีฬาฟุตบอล และสภาวะดังกล่าว ก็จะส่งผลต่อรายได้ในการเป็นเอเยนต์ของ Satriani เอง ที่ลดน้อยลง²⁹

โดยในเบื้องต้นนั้น คดีได้ถูกนำขึ้นไปสู่การพิจารณาโดยคณะกรรมการมาธิการยุโรปแล้ว แต่คณะกรรมการได้ปฏิเสธคำร้องดังกล่าว และให้ Satriani ไปฟ้องศาลชั้นต้น (Court of First Instance) ณ เมือง Brussel ที่ซึ่งสำนักงานของยูฟ่าตั้งอยู่ ซึ่งศาลก็ได้ตัดสินคดีว่า Satriani ไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้อย่างชัดเจน (manifestly inadmissible) ว่า Satriani ซึ่งเป็นฟุตบอลเอเยนต์นั้น ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมอย่างไร แต่อย่างไรก็ตาม ศาล Brussel ก็ได้สั่งระงับแผนกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมฉบับใหม่ที่กำลังจะบังคับใช้เอาไว้ก่อนชั่วคราว จากผลดังกล่าว ยูฟ่าจึงได้อุทธรณ์ต่อศาลยุติธรรมยุโรป³⁰ และศาลก็ได้ตัดสินยืนตามศาลชั้นต้นในประเด็นที่ว่า Satriani มิได้พิสูจน์ให้เห็นชัดเจนว่าตนเองได้รับความเสียหายอย่างไร นอกจากนี้ยังได้ยกเลิกคำสั่งที่ให้ระงับแผนบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมฉบับใหม่อีกด้วย จึงทำให้กฎดังกล่าวสามารถบังคับใช้มาได้จนถึงในปัจจุบันนี้ และมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายละเอียดอยู่เรื่อย ๆ ให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

แม้ว่าในกรณีการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า จะยังมีได้มีคำตัดสินใด ๆ ของคณะกรรมการหรือศาลที่เป็นการพิจารณาว่า กฎดังกล่าวนั้นขัดต่อมาตรการการป้องกันการจำกัดการแข่งขันทางการค้าของสหภาพยุโรปหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนจะทำการวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการพิจารณาการบังคับใช้กฎหมายต่อกฎเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งอาจพิจารณาได้ในหัวข้อต่อ ๆ มา

²⁹ Bastianon, "The Striani Challenge to Uefa Financial Fair Play. A New Era after Bosman or Just a Washout?," *THE COMPETITION LAW REVIEW*, p. 7-39.

³⁰ C-299/15 - Striani and Others [2015].

4.1.2. วิเคราะห์สถานะองค์กรธุรกิจของยูฟ่า สมาคมกีฬา และสโมสรกีฬาฟุตบอล

รูปแบบขององค์กรธุรกิจในการพิจารณาของคณะกรรมการการนั้น หมายรวมถึงทุกองค์กรซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจไม่ว่าจะมีสถานะทางกฎหมายแบบใดก็ตาม รวมถึงรูปแบบในการหารายได้ขององค์กรนั้นอีกด้วย³¹ ดังที่ได้เห็นตัวอย่างจากคำตัดสินในกรณีการถือสิทธิความเป็นเจ้าของในหลายสโมสรพร้อมกันของ ENIC และการจำหน่ายลิขสิทธิ์ทางด้านสื่อในลักษณะร่วมค้าของยูฟ่า ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาว่า ยูฟ่ามีสถานะเป็น สมาคมของสมาคมขององค์กรธุรกิจ (association of associations of undertakings) เนื่องจากสมาชิกของยูฟ่านั้น เป็นการรวมตัวกันของสมาชิกซึ่งประกอบไปด้วยสโมสรกีฬาฟุตบอลทั่วยุโรป และสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศ ซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรธุรกิจ³² แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากตัวองค์กรของยูฟ่าเองแล้ว การดำเนินการของยูฟ่าเอง ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจเช่นกัน เนื่องจากยูฟ่าก็เป็นผู้ประกอบธุรกิจรายหนึ่งในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรป ไม่ว่าจะเป็นการจัดการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลรายการต่าง ๆ เพื่อให้สโมสรต่าง ๆ เข้าร่วมการแข่งขัน การจำหน่ายตั๋วเข้าชมการแข่งขัน การหาสปอนเซอร์ผู้สนับสนุนการแข่งขัน การจำหน่ายลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสดการแข่งขัน เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการก็ได้เคยมีคำวินิจฉัยเอาไว้ในคดีเดียวกันนี้ว่า ยูฟ่ามีสถานะเป็นองค์กรธุรกิจ (Undertaking) ด้วยตัวเองอยู่แล้ว เนื่องจากยูฟ่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยตรงเช่นกัน³³

4.1.3. วิเคราะห์ตลาดที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎเกณฑ์

การจะพิจารณาพฤติกรรมที่อาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้านั้น ควรที่จะต้องเริ่มจากการกำหนดสภาพของตลาดที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ซึ่งการกำหนดตลาดที่เกี่ยวข้องในสหภาพยุโรปนั้น จะต้องพิจารณาทั้งสภาพภูมิศาสตร์ของตลาด (Geographic Market) และสภาพ

³¹ Case C-41/90 H'Fner V Macroton [1991] Ecr I- 1979.

³² Case Comp/37 806, Enic/Uefa (Enic), Paragraph 25

³³ Ibid.

ของผลิตภัณฑ์ในตลาด (Product Market)³⁴ ดังนั้น ตลาดที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น จึงพิจารณาได้ดังนี้

4.1.3.1. พิจารณากำหนดสภาพของตลาดที่เกี่ยวข้องโดยภูมิศาสตร์

เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงแล้วนั้น ยูฟ่าในฐานะผู้กำกับดูแลการแข่งขันฟุตบอลในทวีปยุโรปทั้งหมด และเป็นผู้ประกอบธุรกิจจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลรายการระดับชิงแชมป์ทวีป ได้ออกกฎการควบคุมการเงินเพื่อการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและรวมเอาไว้ด้วยกันกับกฎใบอนุญาตของสโมสรในการเข้าร่วมการแข่งขันของยูฟ่า (UEFA Club Licensing) ซึ่งสโมสรทั้งหมดที่อยู่ในทวีปยุโรปซึ่งสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศตนเป็นสมาชิกของยูฟ่า จะต้องปฏิบัติตามกฎและมาตรฐานด้านต่าง ๆ ซึ่งยูฟ่ากำหนดไว้เป็นมาตรฐานสำหรับสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันของยูฟ่า ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน การโอนย้ายผู้เล่น การเซ็นสัญญานักกีฬา เป็นต้น ดังนั้น จึงควรกำหนดสภาพภูมิศาสตร์ของกรณีนี้เป็นตลาดการประกอบธุรกิจแข่งขันกีฬาฟุตบอลประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีสมาคมกีฬาฟุตบอลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของยูฟ่า³⁵

4.1.3.2. พิจารณากำหนดสภาพตลาดที่เกี่ยวข้องจากลักษณะผลิตภัณฑ์

เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎการควบคุมการเงินเพื่อการแข่งขันอย่างเป็นธรรมของยูฟ่า พบว่า ยูฟ่าเป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันที่เกิดจากการรวมตัวกันของสมาคมกีฬาฟุตบอลประเทศต่าง ๆ เข้าเป็นสมาคม โดยทำหน้าที่ดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลและสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ซึ่งทำการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปทั้งหมด ดังนั้น ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น คือ ตลาดการประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรป ซึ่งแม้ว่าผู้ชมการแข่งขันอาจหันไปรับชมกีฬาชนิดอื่นก็ตาม แต่ก็ยังเป็นกิจกรรมเพื่อความบันเทิงคนละชนิดและไม่อาจ

³⁴ EUR-Lex Europa, "Commission Notice on the Definition of Relevant Market for the Purposes of Community Competition Law," Official Journal 372, 9 (1997).

³⁵ Kaplan, "Uefa Financial Fairplay Regulations and European Union Antitrust Law Complications," Emory International Law Review P.29

ทดแทนกีฬาฟุตบอลแทน นอกจากนี้ การแข่งขันกีฬาฟุตบอลในยุโรปทั้งหมดนั้น อยู่ภายใต้การกำกับดูแลและจัดการแข่งขันโดยยูฟ่าและสมาคมกีฬาฟุตบอลที่เป็นสมาชิกของยูฟ่าทั้งหมด ดังนั้น จึงไม่มีตลาดการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลตลาดอื่นอีกแล้ว³⁶

4.1.4. วิเคราะห์ลักษณะความตกลงและพฤติกรรมในการร่วมมือกันซึ่งอาจเป็นการขัดต่อกฎหมาย

จากตลาดที่เกี่ยวข้องซึ่งได้วิเคราะห์ไปแล้วนั้น ผู้เขียนเห็นว่า การที่จะพิจารณาว่ากฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้นขัดต่อกฎหมายหรือไม่ ควรที่จะต้องพิจารณาในแง่ของพฤติกรรมความร่วมมือในการจัดการแข่งขันตามมาตรา 101 โดยไม่จำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมการใช้อำนาจเหนือตลาดตามมาตรา 102 แม้ว่าโดยโครงสร้างของตลาดแล้ว ยูฟ่าเป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในยุโรปทั้งหมดเพียงองค์กรเดียวก็ตาม เนื่องจากโดยลักษณะและพฤติการณ์ในการออกกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่านั้น เกิดขึ้นจากการร่วมมือกันระหว่างยูฟ่าและสโมสรกีฬาฟุตบอล ดังที่ Carl Otto Lenz ซึ่งดำรงตำแหน่งอัยการสูงสุด (Advocate General) ของศาลยุติธรรมยุโรปได้กล่าวเอาไว้ในคดี Bosman กรณีกฎเกณฑ์การจำกัดการโอนย้ายของฟีฟ่าและยูฟ่าว่า “กรณีข้อเท็จจริงในคดีนี้ ไม่มีความเกี่ยวข้องกับใช้อำนาจในตลาดซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลร่วมกันแข่งขันกับคู่แข่งในตลาด ลูกค้า หรือผู้บริโภค” ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มาตรา 102 ต้องการที่จะคุ้มครอง³⁷ ดังนั้น การพิจารณาถึงแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเป็นการจัดการแข่งขันภายใต้กฎหมายนั้น จึงควรวิเคราะห์ในแง่ของการร่วมมือกันระหว่างธุรกิจเพื่อจำกัดการแข่งขัน (Anti-competitive Cartel) มากกว่าพฤติกรรมการใช้อำนาจผูกขาด (Monopoly) โดยใช้อำนาจเหนือตลาดของยูฟ่าเพียงฝ่ายเดียวเพื่อกีดกันมิให้ผู้อื่นเข้ามาแข่งขันในตลาดกับยูฟ่าเอง³⁸

³⁶ Ibid. P.29

³⁷ Case C-415/93, Union Royale Belge Des Sociétés De Football Association ASBL V Jean-Marc Bosman, (1995).

³⁸ Clinton R Long, "Promoting Competition or Preventing It: A Competition Law Analysis of Uefa's Financial Fair Play Rules," *Marquette Sports Law Review* 23(2012). P. 78

เมื่อพิจารณาจากการออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น แม้ว่าจะเป็นการกำหนดเป็นเงื่อนไขลงในกฎการออกใบอนุญาตสโมสรเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันรายการแข่งขันของยูฟ่าในระดับทวีป นั่นก็คือ การแข่งขันยูฟ่า แชมป์เปียนส์ลีก และการแข่งขันยูฟ่า ยูโรป้าลีก ซึ่งยูฟ่าเป็นผู้ประกอบธุรกิจจัดการแข่งขันดังกล่าวขึ้นมาก็ตาม แต่กฎดังกล่าวนั้นก็ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลทั้งหมดในยุโรปด้วย เนื่องจากสมาคมกีฬาฟุตบอลในระดับประเทศที่เป็นสมาชิกของยูฟ่านั้น จะต้องนำมาตรฐานต่าง ๆ ที่สโมสรกีฬาอาชีพควรมี ซึ่งรวมถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมไปใช้เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการออกใบอนุญาตให้กับสโมสรภายในลีกเพื่อเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการแข่งขันในการแข่งขันภายในประเทศ³⁹

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากบทบาทของผู้ประกอบธุรกิจในตลาดการแข่งขันฟุตบอลในทวีปยุโรปทั้งหมดซึ่งเป็นตลาดที่เกี่ยวข้องแล้วนั้น ยูฟ่าและสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศ จึงอยู่ในฐานะ “ผู้ผลิตบริการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอล” ในตลาดที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ เข้าร่วมการแข่งขันนั้นที่ยูฟ่าและสมาคมกีฬาฟุตบอลจัดขึ้น โดยยูฟ่าในฐานะผู้จัดการแข่งขันนั้นมีความจำเป็นจะต้องกำหนดเงื่อนไขในด้านต่าง ๆ ต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลในการเข้าร่วมการแข่งขันของยูฟ่า คือ การแข่งขันยูฟ่าแชมเปียนส์ลีก และยูฟ่ายูโรป้าลีก และกฎดังกล่าวยังส่งผลต่อการแข่งขันภายในประเทศด้วย เนื่องจากสโมสรในลีกสูงสุดของลีกต่าง ๆ ในยุโรป ต่างก็ยื่นขอใบอนุญาตตามเงื่อนไขของยูฟ่าแทบทั้งสิ้น โดยจะกำหนดเงื่อนไขในด้านต่าง ๆ เช่น เงื่อนไขเกี่ยวกับสิทธิการเข้าร่วมการแข่งขันของสโมสร กำหนดรูปแบบการแข่งขัน การจัดตารางการแข่งขัน คอยจัดการด้านการลงโทษทางวินัยต่อสโมสรและนักกีฬาที่เข้าร่วม เป็นต้น รวมถึงการกำหนดกฎระเบียบเพื่อทำให้แน่ใจว่าสโมสรที่ได้รับสิทธิเข้าร่วมการแข่งขันนั้นมีมาตรฐานเพียงพอต่อการจัดแข่งขันที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยูฟ่ายังเป็นผู้จำหน่ายลิขสิทธิ์และสิทธิทางการค้าที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันนั้น เพื่อนำรายได้บางส่วนไปแบ่งให้กับผู้เข้าร่วมการแข่งขันในรูปแบบของเงินรางวัลต่าง ๆ และจะมีรายได้

³⁹ "Uefa, Protecting the Game - Club Licensing." [Online].

บางส่วนของยูฟ่าจัดเก็บเอาไว้องค์ด้วยเพื่อนำไปใช้บริหารจัดการภายในองค์กรและแบ่งส่วนแบ่งให้กับสมาชิกของยูฟ่าด้วย⁴⁰

ในส่วนของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น เป็นผู้ที่มิชอบทบาทในฐานะ “ผู้ผลิตบริการแม่ทัพการแข่งขันกีฬาฟุตบอล” ร่วมกับสโมสรอื่น ๆ ซึ่งเข้าร่วมการแข่งขันภายใต้การกำกับดูแลของยูฟ่า และใช้การแข่งขันที่ยูฟ่าและสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศจัดขึ้นเป็นปัจจัยในการผลิตบริการเพื่อความบันเทิงดังกล่าวให้กับผู้บริโภคซึ่งเข้าชมการแข่งขันดังกล่าวในฐานะแฟนบอลนั้น ซึ่งได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมผ่านองค์กรตัวแทนของสโมสรในที่ประชุมของสภายุทธศาสตร์ และยังให้ความยินยอมผูกพันที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขของยูฟ่าที่กำหนดขึ้นด้วยการขอใบอนุญาตสโมสรตามที่ยูฟ่ากำหนดขึ้น⁴¹

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากการออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า ข้อตกลงในการการออกกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น เกิดขึ้นจากการตกลงกันของผู้ผลิตซึ่งอยู่ต่างระดับกัน ดังนั้น การกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นความตกลงระหว่างผู้ผลิตบริการในแนวตั้ง (Vertical Agreement) ซึ่งคณะกรรมการได้เคยให้แนวทางไว้ใน Commission Regulation No 330/2010 เอาไว้ว่า ความตกลงในแนวตั้ง หมายถึง ข้อตกลงหรือการกระทำร่วมกันระหว่างองค์กรธุรกิจตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป ซึ่งแต่ละองค์กรที่ประกอบธุรกิจตามเป้าหมายของข้อตกลงหรือการกระทำร่วมกันนั้น มีระดับที่แตกต่างกันในแง่ของการผลิต การจัดจำหน่าย หรือมีระดับที่แตกต่างกันในด้านเงื่อนไขในการซื้อ ขาย หรือขายต่อสำหรับสินค้าและบริการ⁴² เนื่องจากจะเห็นว่า “บริการจัดรายการแข่งขันกีฬาฟุตบอล” ซึ่งยูฟ่าได้จัดขึ้น และ “บริการจัดแม่ทัพการแข่งขันกีฬาฟุตบอล” ของสโมสรกีฬาฟุตบอลซึ่งเข้าร่วมการแข่งขันของยูฟ่านั้น สามารถแยกออกจาก

⁴⁰ Oliver Budzinski and Stefan Szymanski, "Are Restrictions of Competition by Sports Associations Horizontal or Vertical in Nature?," *Journal of Competition Law & Economics* 11, 2 (2015).

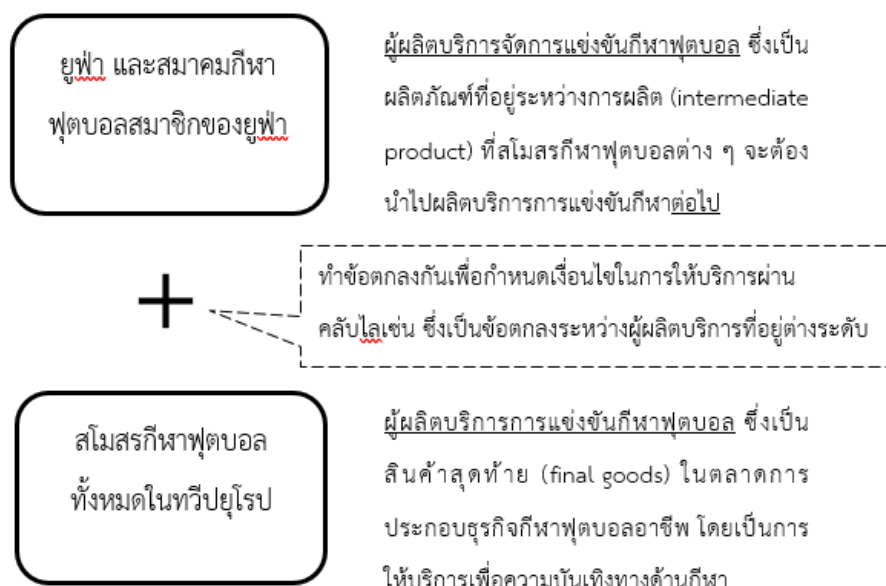
⁴¹ Ibid.

⁴² Commission Regulation (Eu) No 330/2010 of 20 April 2010 on the Application of Article 101(3) of the Treaty on the Functioning of the European Union to Categories of Vertical Agreements and Concerted Practices.

กันได้อย่างชัดเจน โดยในแง่นี้ ยูฟ่าเปรียบเสมือนผู้ให้บริการที่อยู่เหนือต้นน้ำ (upstream) ซึ่งควบคุมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ความบันเทิง โดยการทำข้อตกลงกับสโมสรกีฬาฟุตบอลในฐานะผู้ให้บริการที่อยู่ท้ายน้ำ (downstream) ซึ่งผลิตแม่ทัพการแข่งขันให้เกิดขึ้นโดยอาศัยรายการแข่งขันของยูฟ่านั่นเอง⁴³ ทั้งนี้ รูปแบบความตกลงดังกล่าวนี้ อาจอธิบายให้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้นได้ว่า เป็นรูปแบบของการตกลงกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรปได้ ดังแผนภาพดังต่อไปนี้

รูปที่ 7 แผนผังแสดงลักษณะความสัมพันธ์ในแนวดิ่งเพื่อทำข้อตกลงระหว่างกัน

4.1.5. วิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือผลกระทบของกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะความร่วมมือกันแล้วนั้น พบว่า การออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น เกิดขึ้นในลักษณะการทำข้อตกลงระหว่างผู้ประกอบการซึ่งอยู่ต่างระดับกันในการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการลงทุนของสโมสรกีฬาในด้านค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อัน

⁴³ Budzinski and Szymanski, "Are Restrictions of Competition by Sports Associations Horizontal or Vertical in Nature?," *Journal of Competition Law & Economics*. P.13

อาจกระทบต่อการแข่งขันในตลาดการประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพได้ ซึ่งจะต้องพิจารณาในประการต่อมาว่า กฎดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ (object) หรือผลกระทบ (effect) ใด ๆ อันเป็นการจำกัดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจในตลาดที่เกี่ยวข้องหรือไม่ โดยในการพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และผลกระทบดังกล่าวนี้ ผู้เขียนได้กล่าวไปแล้วในบทก่อนว่า การที่จะพิจารณาว่ากฎการแข่งขันกีฬานั้นขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าหรือไม่ จะต้องนำหลักเกณฑ์ในคดี Meca-Medina มาพิจารณาด้วย

ดังนั้น การจะพิจารณาว่ากฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬานั้น เป็นกฎเกณฑ์ที่ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าหรือไม่ ก็จะต้องพิจารณาโดยใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวเช่นกัน โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- (1) พิจารณาจากบริบทโดยรวมของการออกกฎเกณฑ์มาบังคับใช้ หรือการตัดสินใจ หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ดังกล่าว
- (2) ผลกระทบจากการจำกัดการแข่งขันนั้น เกิดขึ้นโดยเป็นปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่ และ
- (3) ได้สัดส่วนในแง่ของการบรรลุวัตถุประสงค์แล้วหรือไม่

ทั้งนี้ การพิจารณาจากบริบทโดยรวมของการออกกฎ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการพิจารณา โดยศาลจะพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ก่อนเป็นสำคัญว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาหรือไม่ หากพบว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม แต่เป็นกฎการแข่งขันกีฬาที่มีวัตถุประสงค์โดยตรงต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กฎเกณฑ์ดังกล่าวก็ต้องอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นมาตรา 101(1) หรือมาตรา 102 ก็ตาม ซึ่งกรณีของความร่วมมือกันเพื่อจำกัดการแข่งขันนั้น หากพิจารณาแล้วพบว่า กฎดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หรือผลกระทบเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้า ก็จะต้องไปพิจารณาข้อยกเว้นตามมาตรา 101(3) ว่า จะได้รับการยกเว้นหรือไม่ ดังเช่นในคดีเกี่ยวกับกฎเกณฑ์การขายลิขสิทธิ์ทางด้านสื่อและการถ่ายทอดสดรายการยูฟ่าแชมเปียนส์ลีกในลักษณะค้าร่วม (Joint-selling) ซึ่งศาลมองว่า การร่วมกันจำหน่ายในลักษณะดังกล่าว ไม่ได้เป็น

กฎหมายที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม แต่เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจอย่างชัดเจน เพื่อให้ราคาในการขายลิขสิทธิ์สูงขึ้น หากไม่มีกฎหมายการขายลิขสิทธิ์การแข่งขันในลักษณะดังกล่าว สโมสรต่าง ๆ ก็สามารถขายลิขสิทธิ์ของตนเองได้ แม้ว่าอาจจะมียาได้น้อยลงก็ตาม แต่อย่างไรก็ตาม การจำกัดการแข่งขันดังกล่าวมีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและเป็นการพัฒนาเทคนิคของสินค้า เพื่อให้สินค้านั้นได้รับการพัฒนารูปแบบการจำหน่ายไปในทิศทางเดียวกัน และทำให้สโมสรเล็กได้เงินจากการขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงได้รับการยกเว้นตามมาตรา 101(3)

แต่หากพิจารณาแล้วพบว่า กฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาดังกล่าวนี้ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะมุ่งจำกัดการแข่งขันทางการค้า แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะรักษาคุณลักษณะสำคัญของการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ กฎดังกล่าวก็จะเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม (Legitimate Objective) โดยจะต้องนำองค์ประกอบต่อมาตามหลักเกณฑ์ในคดี Meca-Medina มาพิจารณาต่อไปว่า ในด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้น เป็นผลที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นผลกระทบโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมดังกล่าวหรือไม่ กล่าวคือ เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์นั้นแล้วผลกระทบที่เกิดขึ้นดังกล่าวนั้นก็จะเป็นเพียงผลกระทบข้างเคียงซึ่งเกิดขึ้นโดยปกติวิสัยและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะต้องเกิดขึ้นเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมนั้น และจะต้องพิจารณาด้วยว่าผลกระทบนั้นได้สัดส่วนในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ หากได้สัดส่วนต่อการบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว กฎดังกล่าวนั้นก็จะเป็นกฎการแข่งขันกีฬาที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมและไม่ขัดต่อกฎหมาย ซึ่งก็จะต้องพิจารณาแต่ละองค์ประกอบไปตามข้อเท็จจริงและสภาพแวดล้อมของคดีเป็นรายคดี ๆ ไป ดังตัวอย่างเกี่ยวกับกฎหมายห้ามเป็นเจ้าของสโมสรในหลายสโมสรที่ลงแข่งขันในรายการเดียวกันในคดี ENIC ซึ่งยูฟ่าจำเป็นต้องรักษาความซื่อตรงในการแข่งขันระหว่างกันของสโมสร และหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่นักลงทุนซึ่งถือหุ้นอยู่ในสโมสรหลายสโมสรพร้อมกันนั้นจำเป็นต้องขายหุ้นของตนทิ้งไป เป็นต้น

ดังนั้น การจะพิจารณาว่า กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่าเป็นพฤติกรรมการจำกัดการลงทุนซึ่งวัตถุประสงค์หรือผลกระทบที่เป็นการจำกัดการแข่งขันและขัดต่อมาตรา 101 ของสนธิสัญญาหรือไม่นั้น ควรจะต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าว

เสียก่อน ว่าแท้ที่จริงแล้ว เป็นกฎที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาหรือไม่ และพิจารณาในแง่ของผลกระทบที่ตามมาจากการใช้กฎดังกล่าวด้วย

4.1.5.1. เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่

ประเด็นแรกที่จะต้องพิจารณานั้น ควรจะต้องพิจารณาจากบริบทโดยรวมของการออกกฎเกณฑ์มาบังคับใช้ หรือการตัดสินใจ หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ดังกล่าวว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาหรือไม่ ทั้งนี้ขอคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของกฎดังกล่าวนี้ อาจแบ่งได้เป็นสองฝ่าย ทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายที่เห็นว่าเป็นกฎที่มีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจโดยตรง

โดยฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยนั้นมีความเห็นว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์หลายประการที่มุ่งต่อการจำกัดการใช้เงินของสโมสรกีฬาฟุตบอลในตลาดการโอนย้ายนักกีฬาและการลงทุนของสโมสรกีฬาฟุตบอลเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงต้องบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าตามปกติ และจะต้องพิจารณาข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรา 101(3) เท่านั้น เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการออกกฎจำกัดค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ กฎดังกล่าวเป็นกฎซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่เน้นไปที่การควบคุมการใช้เงินของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ เพื่อรักษาความยั่งยืนของสโมสรกีฬาฟุตบอล โดยมีข้อกำหนดที่ชัดเจนในด้านการใช้เงินในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการควบคุมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนการโอนย้ายและค่าจ้างของนักกีฬา ซึ่งยูฟ่ามองว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สโมสรต้องประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งจะเห็นได้จากสัดส่วนค่าใช้จ่ายดังกล่าวต่อรายได้ของสโมสรที่สูงมา ดังนั้น เพื่อที่จะรักษาเสถียรภาพโดยรวมของวงการฟุตบอลยุโรปและความยั่งยืน จึงจะต้องลดปริมาณรายจ่ายดังกล่าว ซึ่งจะเห็นได้ว่า กฎเกณฑ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลอย่างชัดเจน⁴⁴

⁴⁴ Brian Kievit, "Yellow Card, Red Card or No Card at All? Analysis of the Uefa Financial Fair Play Regulations under European Competition Law and Beyond..." (Master International & European Public Law; Accent European Union Law, Tilburg University, 2014).

โดยลักษณะที่แสดงให้เห็นอีกอย่างหนึ่งก็คือ ในการจำกัดค่าใช้จ่าย ภายใต้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น มีหลักเกณฑ์สำคัญคือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับ จุดคุ้มทุน (Break-Even Requirement) ซึ่งได้กำหนดให้สโมสรสามารถใช้จ่ายได้ไม่เกินรายได้ของตน เท่านั้น โดยยูฟ่าได้คำนวณจุดคุ้มทุนของสโมสรโดยการกำหนดให้ค่านิยามของรายได้ที่เกี่ยวข้อง (Relevant Income) และรายจ่ายที่เกี่ยวข้อง (Relevant Expense) ไว้อย่างแคบ โดยรายจ่ายที่เกี่ยวข้อง จะเป็นรายได้จากการประกอบธุรกิจต่าง ๆ เท่านั้น เช่น รายได้จากค่าตั๋วเข้าชม ค่าลิขสิทธิ์ เงินสนับสนุนจากสปอนเซอร์ เป็นต้น โดยการระดมทุนจากบุคคลภายนอก เช่น เงินทุนจากเจ้าของสโมสร หรือการกู้ยืมเงิน ไม่สามารถทำได้เนื่องจากมิใช่รายได้ที่เกี่ยวข้องตามข้อกำหนดของการคำนวณจุดคุ้มทุน ดังนั้น การที่ยูฟ่าได้กำหนดประเภทของรายรับที่เกี่ยวข้องตามกฎ Break-Even โดยไม่รวมรายได้ของสโมสรจากการอัดฉีดเงินจากเจ้าของสโมสรเพื่อใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ เอาไว้ด้วย ทั้งนี้ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับรักษาความมั่นคงของสถานะทางการเงินของสโมสรแต่อย่างใด⁴⁵ โดยกฎดังกล่าวอาจส่งผลบังคับให้สโมสรสามารถใช้จ่ายเงินได้เท่าที่ไม่เกินรายได้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ซึ่งไม่รวมถึงรายจ่ายเกี่ยวกับการพัฒนารากฐานของสโมสรในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาเยาวชน หรือ พัฒนาสนามแข่งขันและสนามซ้อม เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายจ่ายที่เกี่ยวข้องนั้น รายจ่ายที่สำคัญที่อาจทำให้สโมสรต้องละเมิดกฎการคำนวณจุดคุ้มทุนก็คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าตอบแทนของนักกีฬา และการซื้อตัวนักกีฬาเข้ามาร่วมทีม ซึ่งโดยปกติแล้วแต่ละสโมสรนั้นจะมีสัดส่วนรายจ่ายดังกล่าวต่อรายได้ของสโมสรในปริมาณที่สูงมากและถือเป็นรายจ่ายหลักเลยทีเดียว จึงทำให้สโมสรได้รับผลกระทบในการหามาตรการในการลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนการโอนย้ายและค่าจ้างนักกีฬาของสโมสร กฎการคำนวณจุดคุ้มทุนดังกล่าว จึงมีลักษณะเป็นเหมือนการจำกัดเพดานค่าตอบแทนต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลโดยอ้อม (Indirect Salary Cap) อีกด้วย⁴⁶

⁴⁵ Bastianon, "The Striani Challenge to Uefa Financial Fair Play. A New Era after Bosman or Just a Washout?," THE COMPETITION LAW REVIEW.. P. 7-39.

⁴⁶ Long, "Promoting Competition or Preventing It: A Competition Law Analysis of Uefa's Financial Fair Play Rules," Marquette Sports Law Review.

ด้วยลักษณะในการกำหนดเงื่อนไขค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ จึงทำให้เกิดคำถามว่า การออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น มีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันโดยการจำกัดการลงทุนตามมาตรา 101(1)(b) หรือไม่ ซึ่งตามพฤติกรรมที่กำหนดไว้มาตราดังกล่าวนี้ มีลักษณะเป็นการห้ามพฤติกรรมการร่วมกันจำกัดการลงทุนไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ ปริมาณ หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นในลักษณะใดก็ตาม โดยที่ผ่านมานั้น แนวทางในการพิจารณาของ คณะกรรมาธิการและศาลยุติธรรมนั้นได้วางแนวทางในการพิจารณาไว้หลายครั้งว่า โดยธรรมชาติของ พฤติกรรมในการร่วมกันจำกัดการลงทุนนั้น เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายในด้านวัตถุประสงค์อยู่แล้ว เช่น ในคดี *Brasseries Kronenbourg and Brasseries Heineke* ซึ่งทั้ง 2 บริษัทได้ร่วมกันตกลง เพื่อยุติการแข่งขันเพื่อลงทุนซื้อกิจการของบริษัทอื่นซึ่งเป็นผู้ผลิตสินค้าให้กับบริษัท ซึ่งคณะกรรมการ ได้พิจารณาลงโทษว่าเป็นการกระทำละเมิดที่ห้ามกระทำโดยเด็ดขาด (*Hardcore Infringement*)⁴⁷ หรือในคดี *Irish Beef* ซึ่งศาลยุติธรรมยุโรปได้ตัดสินว่า การร่วมกันลดปริมาณการลงทุนที่เกินขนาด เป็นพฤติกรรมจำกัดการแข่งขันในลักษณะการฮั้วกันอย่างร้ายแรง (*Crisis Cartel*) ด้วย วัตถุประสงค์⁴⁸

นอกจากวัตถุประสงค์ของกฎแล้ว การบังคับใช้กฎดังกล่าว ยังอาจส่งผลกระทบต่อความแตกต่างระหว่างสโมสรใหญ่และสโมสรเล็กมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสโมสรกีฬาฟุตบอลที่มีศักยภาพทางการเงินมากกว่าทีมอื่นยังคงใช้จ่ายเงินอย่างมหาศาลต่อไปได้ ซ้ำยังได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นจากการกำจัดคู่แข่งในการแข่งขันบริการของนักกีฬากับสโมสรอื่นที่มีขนาดเล็กกว่า และมีศักยภาพในการประกอบธุรกิจน้อยกว่าอีกด้วย ดังนั้น นอกจากกฎเกณฑ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการแข่งขันทางด้านธุรกิจแล้ว ยังส่งผลกระทบในแง่ของการแข่งขันกีฬาเป็นการลดความสมดุลของการแข่งขันกีฬาด้วย เนื่องจากคุณลักษณะพิเศษของธุรกิจกีฬานั้น การกำจัดคู่แข่งที่มี

⁴⁷ EUROPEAN COMMISSION, "2005/503/Ec: Commission Decision of 29 September 2004 Relating to a Proceeding under Article 81 of the Ec Treaty (Case Comp/C.37.750/B2 — Brasseries Kronenbourg — Brasseries Heineken) (Notified under Document Number C(2004) 3597) Oj L 184, 15.7.2005,"(2005). P. 57–9.

⁴⁸ C-209/07, Competition Authority V Beef Industry Development Society Ltd and Barry Brothers Meat Ltd, 20 November 2008, Rec. 2008 P. I-08637, Paragraph 21.

ศักยภาพดีต่อกว่าออกไปจากตลาด อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจกีฬาโดยรวมซึ่งแม้ว่าสโมสรหรือผู้เข้าร่วมการแข่งขันเหล่านี้จะต้องแข่งขันกันเองก็ตาม แต่การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างคู่แข่งขั้นนั้นก็จะเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะทำให้ธุรกิจอยู่รอดด้วย⁴⁹ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายในลักษณะนี้ มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสมดุลของผู้เข้าแข่งขันซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการจำกัดเพดานค่าตอบแทน (Salary Cap) ดังเช่นการแข่งขันกีฬาของสหรัฐอเมริกา ซึ่งบังคับใช้กับทุกสโมสรอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการหรือศาลจึงมีวัตถุประสงค์ต่อกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ โดยตรง และเป็นพฤติกรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการจำกัดการลงทุนซึ่งขัดต่อกฎหมายตามมาตรา 101(1)(b) และจะต้องพิจารณาข้อยกเว้นตามมาตรา 101(3)

โดยภายใต้ข้อยกเว้นตามมาตรา 101(3) ดังกล่าวนั้น แม้ว่ากฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมจะเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจเนื่องจากเมื่อปรับใช้แล้วจะทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของตลาดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในยุโรปดีขึ้น จึงเป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจตามเงื่อนไข⁵⁰ แต่อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ของกฎดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์ต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลเท่านั้น โดยมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ของผู้บริโภคซึ่งก็คือผู้เข้าชมการแข่งขันแต่อย่างใด นอกจากนี้แล้ว จากงานวิจัยต่อผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากการปรับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายของ Jeppe Grunnet Mieritz & Einar Marsteen Helde นั้น ยังชี้ให้เห็นว่า จากการจำกัดทางการเงินนั้น สโมสรต่าง ๆ จะมุ่งเน้นไปที่การหารายได้เข้าสโมสรให้มากขึ้นกว่าเดิม มากกว่าจะลดการจ่ายเงินลง เพื่อที่จะทำตามกฎ Break-Even Rule ให้ได้

⁴⁹ "Speech/01/84 Mario Monti European Commissioner for Competition Competition and Sport the Rules of the Game Conference on "Governance in Sport" - European Olympic Committee - Fia - Fédération Internationale De L'automobile - Herbert Smith Swisotel Brussels - 26 February 2001," (2001).

⁵⁰ Kaplan, "Uefa Financial Fairplay Regulations and European Union Antitrust Law Complications," Emory International Law Review P. 837

โดยเฉพาะการเพิ่มรายได้ทางการค้า⁵¹ ดังนั้น จึงมีแนวโน้มที่สโมสรต่าง ๆ จะเพิ่มค่าตัวเข้าชมและค่าของที่ระลึกต่าง ๆ ซึ่งเก็บจากผู้บริโภค นอกจากนี้ การเจรจาเพื่อเพิ่มค่าลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดสดการแข่งขันก็อาจเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งส่งผลให้ผู้บริโภคอาจจะต้องจ่ายเงินเพิ่มขึ้นเพื่อดูการถ่ายทอดสดจากเพย์ทีวีต่าง ๆ เป็นต้น กฎ Financial Fair Play จึงไม่เข้าช้อยกเว้นตามมาตรา 101(3) ด้วย

2. ฝ่ายที่เห็นว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมในการที่จะรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา

แม้จะมีผู้กล่าวอ้างว่า การที่ยูฟ่ามีเป้าหมายเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น มิใช่วัตถุประสงค์อันชอบธรรม แต่เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยตรง แต่เมื่อพิจารณาจากเอกสารต่าง ๆ ของคณะกรรมการการยุโรปซึ่งเกี่ยวข้องกับการพิจารณากรณีลักษณะของวัตถุประสงค์อันชอบธรรม หรือหลักฐานบ่งชี้ต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสนับสนุนการบังคับใช้กฎดังกล่าวแล้วนั้น ผู้เขียนจึงเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่านั้น เป็นกฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬาที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากบริบทโดยรวมของวัตถุประสงค์ในการออกกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายดังกล่าวของยูฟ่าแล้วนั้น ยูฟ่าได้กำหนดกรอบวัตถุประสงค์สำคัญหลายประการเพื่อที่จะปกป้องการอยู่รอดของสโมสรกีฬาฟุตบอลในระยะยาวและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป เนื่องจากวงการฟุตบอลทั่วทั้งยุโรปในขณะนั้น ได้เกิดการใช้จ่ายเงินของสโมสรอย่างฟุ่มเฟือยเพื่อคว้าตัวนักกีฬาชื่อดังและมีความสามารถมาร่วมทีมของตนเองเกินตัว ซึ่งส่งผลให้หนี้ของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ทั่วทั้งยุโรปพุ่งสูงขึ้นอย่างมากจนอาจส่งผลกระทบต่อวงการกีฬาฟุตบอลทั้งหมด นอกจากนี้ การที่สโมสรไม่สามารถรอดคอยความสำเร็จในสนามแข่งขันได้ และเลือกที่จะใช้เงินไปกับการซื้อตัวนักกีฬาจากทีมอื่นเข้ามาร่วมทีมเพื่อผลในระยะสั้นต่อผลการแข่งขันกีฬานั้น ส่งผลให้สโมสรต่าง ๆ ละเลยการพัฒนาฟุตบอลใน

⁵¹ Jeppe Grunnet Mieritz and Einar Marsteen Helde, "Uefa Financial Fair Play - a Legal and Economic Analysis of Uefa's Financial Fair Play Regulations' Effect on the Competition in European Football" (Master Copenhagen Business School, 2014).

ระดับรากฐานต่าง ๆ เช่น การพัฒนาและส่งเสริมนักกีฬาฟุตบอลระดับเยาวชนให้มีโอกาสลงเล่นในสนามมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาสาธารณูปโภคทางด้านฟุตบอลต่าง ๆ เช่น สนามแข่งขัน สถานที่ฝึกซ้อมที่ได้มาตรฐาน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ยูฟ่าเห็นว่า สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ไม่เพียงแต่ยูฟ่าเท่านั้น คณะกรรมาธิการยุโรปเองก็เห็นถึงปัญหาดังกล่าวเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากใจความตอนหนึ่งในแถลงการณ์ร่วมระหว่างยูฟ่าและคณะกรรมาธิการยุโรปซึ่งแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมาธิการเห็นด้วยกับการปรับใช้การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า ซึ่งคณะกรรมาธิการได้กล่าวว่า “ไม่มีธุรกิจใดที่จะมีรากฐานอันแข็งแกร่งได้ในอนาคตโดยการจ่ายเงินมากกว่าเงินที่ตนมี หรือที่คาดหมายได้ว่าจะมีต่อไปได้อีกเรื่อย ๆ ดังนั้น กฎ Break-Even Rule จึงได้สะท้อนแง่มุมทางหลักการทางเศรษฐกิจออกมา เพื่อที่จะกระตุ้นให้เกิดการใช้เหตุผลและความมีวินัยทางการเงินที่มากขึ้นกว่าเดิม โดยการกระทำดังกล่าว จะส่งผลเป็นการปกป้องผลประโยชน์ทั้งมวลของฟุตบอล และด้วยมุมมองในแง่ของการส่งเสริมการลงทุนระยะยาวในทางที่ดีของฟุตบอล กฎดังกล่าวนี้ ก็มีคุณสมบัติชอบธรรม (legitimate) ในการจัดประเภทของการใช้จ่ายเงินเพื่อสนับสนุนเรื่องต่าง ๆ โดยตรง เช่น การปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเยาวชน และการพัฒนาทางด้านสังคมต่าง ๆ”⁵²

ซึ่งเมื่อพิจารณาจากคำอธิบายถึงลักษณะของ “วัตถุประสงค์อันชอบธรรม” ของกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬา ซึ่งคณะกรรมาธิการได้ระบุไว้ใน Commission Staff Working Document - The EU and Sport: Background and Context - Accompanying document to the White Paper on Sport ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ก็จะพบว่า “การทำให้มั่นใจว่าสถานะทางการเงินของสโมสรกีฬาหรือทีมกีฬานั้นมีความมั่นคง” หรือ “การสนับสนุนส่งเสริมให้นักกีฬาเยาวชนได้รับการพัฒนา”⁵³ ก็เป็นวัตถุประสงค์อันชอบธรรมอย่างหนึ่งในการออกกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาเช่นกัน

⁵² "Joint Statement between Uefa and European Commission."

⁵³ "Commission Staff Working Document - the Eu and Sport: Background and Context - Accompanying Document to the White Paper on Sport."

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงหลักคุณลักษณะของการแข่งขันกีฬาที่สำคัญประการหนึ่ง ดังที่สรุปกล่าวของคณะกรรมการแห่งยุโรปว่าด้วยการกีฬา ได้กล่าวเอาไว้ว่า หลักคุณลักษณะเฉพาะของกีฬานั้นรวมถึงคุณลักษณะต่าง ๆ ทั้งหมดซึ่งทำให้กีฬามีความพิเศษ โดยมีคุณลักษณะพิเศษประการหนึ่ง คือ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างคู่แข่งในการแข่งขันกีฬา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สโมสรหรือนักกีฬาต่าง ๆ ที่เข้าร่วมแข่งขันกันนั้น แม้ว่าจะจะเป็นคู่แข่งกันทั้งในการแข่งขันกีฬาและการประกอบธุรกิจด้านกีฬาก็ตาม แต่ทุก ๆ คนต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกันโดยการรวมตัวกันเข้าแข่งขันกีฬารายการต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะทัวร์นาเมนต์ หรือลีกการแข่งขัน เพื่อให้ นักกีฬาหรือสโมสรมีรายได้จากการแข่งขันและประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการแข่งขันนั้น⁵⁴ ดังนั้น จึงเป็น ความจำเป็นของยูฟ่า ในฐานะองค์กรบริหารด้านกีฬาของกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปทั้งหมด ที่จะต้อง ให้ความสำคัญบางอย่างมาบังคับใช้เพื่อรักษาความมีเสถียรภาพของการแข่งขันกีฬาเหล่านี้ เพราะหาก สโมสรต่าง ๆ ประสบปัญหาทางการเงินจนไม่อาจแข่งขันต่อไปได้แล้ว ก็จะกระทบกับสโมสรอื่น ๆ ซึ่งเข้าร่วมแข่งขันในทัวร์นาเมนต์หรือลีกเหล่านั้นด้วย

นอกจากนี้ ยังได้มีคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการสำหรับกีฬา (Court of Arbitration for Sport: CAS) ในคดีระหว่างสโมสรกาลาตาซารายและยูฟ่า ซึ่งคณะ อนุญาโตตุลาการได้ชี้ขาดว่า กฎเกณฑ์การจำกัดการค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้นเป็น กฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมในการรักษาความยั่งยืนของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีป ยุโรปเช่นกัน⁵⁵

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากบริบทโดยรวมของการออกกฎเกณฑ์การ จำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่าแล้ว กฎดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม (legitimate objective) ในการที่จะรักษาหลักคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในแง่ ของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างคู่แข่งในการแข่งขันกีฬาเพื่อให้สามารถประกอบธุรกิจด้าน ฟุตบอลได้อย่างยั่งยืน

⁵⁴ "White Paper on Sport ".

⁵⁵ CAS 2016/A/4492 Galatasaray V UEFA.

4.1.5.2. ผลกระทบจากกฎดังกล่าวเกิดขึ้นโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุนิติวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่

เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า ปัญหาทางการเงินซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสโมสรกีฬาฟุตบอลและการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในรายการต่าง ๆ อย่างมากนั้น เกิดจากการใช้จ่ายเงินของสโมสรเพื่อซื้อตัวนักกีฬาฟุตบอลหรือการจ่ายค่าจ้าง ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ยูฟ่าในฐานะผู้กำกับดูแลการแข่งขันในทวีปยุโรป จะต้องสร้างกฎขึ้นเพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินของสโมสรและเพื่อที่จะรักษาความมั่นคงในระยะยาวของวงการกีฬาฟุตบอลเอาไว้ โดยการจำกัดค่าใช้จ่ายต่อสโมสรเพื่อที่จะลดระดับค่าใช้จ่ายของสโมสรในการลงทุนเพื่อซื้อนักกีฬาหรือจ่ายเป็นค่าตอบแทนของนักกีฬา

โดยภายหลังจากที่กฎดังกล่าวได้บังคับใช้ พบว่า มูลค่าหนี้โดยรวมของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในยุโรปลดลงกว่าเดิมเป็นจำนวนกว่าสองในสามเลยทีเดียว โดยจากเดิมที่มีตัวเลขขาดทุนสูงถึงประมาณ 1.7 พันล้านยูโร และเหลือเพียง 486 ล้านยูโร ในปี 2014⁵⁶ และลดลงต่อเนื่องเป็นปีที่ 4 ติดต่อกัน เมื่อทำการสำรวจผลรายงานจากสโมสรกว่า 700 สโมสรในทวีปยุโรป ในปี 2015 โดยเหลือเพียง 320 ล้านยูโรเท่านั้น⁵⁷ ซึ่งการที่หนี้โดยรวมลดลงนั้น ก็เป็นผลมาจากการบังคับใช้กฎดังกล่าวซึ่งทำให้สโมสรจะต้องรัดเข็มขัดและลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อค่าตอบแทนและการซื้อตัวนักกีฬาลงนั่นเอง โดยพบว่า ลีกแต่ละลีกในกลุ่ม 5 ลีกการแข่งขันยักษ์ใหญ่ของทวีปยุโรป มีสัดส่วนรายจ่ายของสโมสรด้านค่าจ้างนักกีฬารวม ต่ำว่า 70% ของรายได้ทั้งหมดของสโมสรครบทั้ง 5 ลีก เป็นครั้งแรกตั้งแต่ปีฤดูกาล 2006-2007 และโดยเฉลี่ยแล้ว สโมสรในกลุ่ม 5 ลีกใหญ่ทั้งหมด จะมีสัดส่วนรายจ่ายของสโมสรในด้านค่าจ้างนักกีฬารวมกันลดลงเหลือเพียง 59% ของรายได้ทั้งหมดของสโมสรเท่านั้นเป็นครั้งแรกตั้งแต่ปีฤดูกาล 1990-2000 โดยเฉพาะในพรีเมียร์ลีกอังกฤษนั้น ค่าจ้างของ

⁵⁶ "Positive Financial Fair Play Results ", [Online].

⁵⁷ "Financial Fair Play Is Working." [Online].

นักกีฬาตกลงอย่างมาก เพียงในเวลาปีเดียว สัดส่วนค่าจ้างต่อรายได้ของสโมสรก็ลดลงจาก 71% เหลือเพียง 58% เท่านั้น ซึ่งน้อยที่สุดนับตั้งแต่ฤดูกาล 1998-1999 เลยทีเดียว⁵⁸

ดังนั้น ในแง่ของผลกระทบจากกฎเกณฑ์ดังกล่าวที่ทำให้สโมสรกีฬาฟุตบอลและนักกีฬาฟุตบอลในการแข่งขันในตลาดการให้บริการของนักกีฬาฟุตบอลนั้น จึงเกิดขึ้นเป็นปกติวิสัยเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์อันชอบธรรมในการรักษาความอยู่รอดของวงการฟุตบอลโดยรวม นอกจากนี้ จากคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการสำหรับกีฬาในศตีกาลาตาซารายนั้น อนุญาโตตุลาการก็เห็นด้วยเช่นเดียวกันว่า ผลกระทบต่อสโมสรในแง่ต่าง ๆ จากการกำหนดให้สโมสรใช้จ่ายเงินไม่เกินกว่ารายรับที่ตนได้มานั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความมั่นคงในระยะยาวของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปแล้ว และสโมสรกาลาตาซารายก็ไม่ได้พิสูจน์ให้เห็นได้ว่า มีผลกระทบใด ๆ เกิดขึ้นต่อการแข่งขันอย่างชัดเจน⁵⁹

4.1.5.3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นได้สัดส่วนของการบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

ในแง่ของสัดส่วนระหว่างผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สามนั้น เป็นประเด็นสำคัญที่สุดที่ยูฟ่าจำเป็นต้องพิสูจน์ให้เห็นว่า ผลกระทบของกฎ Break-Even Rule ซึ่งอาจเป็นส่งผลกระทบต่อสมดุลของการแข่งขันระหว่างทีมใหญ่และทีมเล็ก เพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาความยั่งยืนของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้น เป็นการได้สัดส่วนหรือไม่ โดยในประเด็นนี้ก็ได้มีการชี้ขาดไว้โดยศาลอนุญาโตตุลาการทางด้านกีฬาเอาไว้เช่นกันว่า ผู้ร้องนั้นไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า กฎดังกล่าวนั้นส่งผลกระทบต่อการแข่งขันแต่อย่างใด และกฎดังกล่าวยังเป็นการประเมินจุดคุ้มทุนโดยใช้เวลาคำนวณจาก 3 รอบปีบัญชี ซึ่งเป็นการให้โอกาสแต่ละสโมสรในการรักษาสถานะทางการเงินให้ผ่านเกณฑ์ในช่วงเวลาดังกล่าวได้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากลักษณะการลงโทษของกฎดังกล่าวนี้ มีใช้การลงโทษอย่างเด็ดขาด แต่ยูฟ่านั้นได้เปิดโอกาสให้ผู้ที่จะละเมิดกฎนั้นเข้ามาเจรจาประนีประนอมกับยูฟ่า รวมถึง

⁵⁸ Annual Review of Football Finance 2015.

⁵⁹ Ibid.

การลดหย่อนผ่อนโทษในลักษณะต่าง ๆ และการเปิดโอกาสให้ผู้ทีละเมิดกฎได้แก้ไขสถานการณ์ทางการเงิน โดยไม่ลงโทษด้วย ดังนั้น กฎเกณฑ์ของยูฟ่าจึงได้สัดส่วนที่จะต้องบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว⁶⁰

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากข้อคิดเห็นต่าง ๆ เอกสารอย่างเป็นทางการของ คณะกรรมาธิการยุโรป เช่น สมุดปกขาวด้านกีฬาของคณะกรรมาธิการยุโรป ซึ่งเป็นเอกสารที่อธิบาย ถึงลักษณะของวัตถุประสงค์อันชอบธรรมของกฎการแข่งขันกีฬาและคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาและ แลกเปลี่ยนระหว่างคณะกรรมาธิการยุโรปและยูฟ่าเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎการจำกัด ค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า รวมถึงคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการทางด้านกีฬาต่อกฎ ดังกล่าวแล้วนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ มีโอกาสสูงอย่างยิ่งที่คณะกรรมาธิการ หรือศาลจะตัดสินว่า กฎดังกล่าวไม่ได้มีวัตถุประสงค์หรือผลกระทบอันเป็นการขัดต่อกฎหมาย การแข่งขันทางการค้า เมื่อพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ตามหลัก Wouters Test ซึ่งนำมาใช้ในคดี Meca-Medina แล้ว เนื่องจากเป็นกฎเกณฑ์ด้านการแข่งขันกีฬาที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม

4.2. กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายโดยการกำหนดเพดานค่าตอบแทนในการแข่งขันเมเจอร์ลีก ซอกเกอร์ของสหรัฐอเมริกา

4.2.1. การบังคับใช้กฎการจำกัดเพดานค่าตอบแทนของทีมกีฬาในเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ของ สหรัฐอเมริกา

4.2.1.1. ที่มาและความสำคัญของการจำกัดเพดานค่าตอบแทนของสโมสรและ นักกีฬา

แม้ว่าการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเมเจอร์ลีกซอกเกอร์นั้น จะเพิ่งเกิดขึ้นได้ไม่นานนัก แต่อย่างไรก็ตาม การแข่งขันลีกกีฬาฟุตบอลในสหรัฐอเมริกานั้น ก็เคยจัดขึ้นมาก่อนในช่วงปี ค.ศ. 1968 ซึ่งได้มีการจัดตั้งฟุตบอลลีกนอร์ธอเมริกันซอกเกอร์เอ็นเอเอสแอล (The North American Soccer League - NASL) ขึ้น แม้ว่าการแข่งขันกีฬาฟุตบอลจะยังไม่ได้ได้รับความนิยมมากนักก็ตาม และเพื่อที่จะทำให้ลีกได้รับความนิยมมากขึ้น ลีกดังกล่าวได้ใช้วิธีการทุ่มเงินค่าจ้างเพื่อดึงดูด

⁶⁰ Ibid.

นักกีฬาฟุตบอลที่มีชื่อเสียงระดับโลกเข้ามาเล่นในลีกของตนเพื่อสร้างความนิยมให้กับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ทีมกีฬาจะต้องจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักเตะเหล่านั้นในจำนวนที่สูงมากตามความสามารถและชื่อเสียง จนส่งผลทำให้เฉลี่ยค่าใช้จ่ายในด้านค่าตอบแทนนักกีฬาฟุตบอลต่อรายรับของสโมสรในลีก มีสัดส่วนสูงถึง 70% ของรายรับ เมื่อประกอบกับปัจจัยในการบริหารงานอันย่ำแย่ของระบบบริหารซึ่งไม่มีเอกภาพ รวมถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ทำให้ NASL พบกับปัญหาขาดทุนสะสมอย่างหนัก และยกเลิกการแข่งขันไปอย่างถาวรในปี ค.ศ. 1986⁶¹

ในเวลาต่อมา การแข่งขันกีฬาฟุตบอลเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ (Major League Soccer - MLS) ลีกกีฬาฟุตบอลอาชีพที่ได้รับความนิยมสูงสุดในสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน ก็ได้ถือกำเนิดขึ้นในปี ค.ศ. 1996 เมื่อสหรัฐอเมริกาได้รับเลือกจากฟีฟ่าให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลโลกในปีดังกล่าว โดยฟีฟ่าได้กำหนดเงื่อนไขในการได้รับสิทธิการเป็นเจ้าภาพให้สหรัฐอเมริกาจัดตั้งลีกฟุตบอลอาชีพขึ้นมาใหม่อีกครั้ง⁶² โดยในการก่อตั้งการแข่งขันเมเจอร์ลีกซอกเกอร์นั้น ผู้ร่วมก่อตั้งก็ได้พยายามแก้ไขปัญหาคาการบริหารงานที่ไร้เอกภาพและปัญหาทางการเงินที่เคยเกิดขึ้นกับการแข่งขันลีก NASL จนทำให้ลีกต้องปิดตัวลง โดยการวางโครงสร้างการบริหารงานของลีกซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมทั้งหมดและเมเจอร์ลีกเอง จะรวมตัวกันในลักษณะแบบเป็นแบบองค์กรเดียว (Single-Entity) ซึ่งมี Major League Soccer, LLC เป็นผู้บริหารงานแบบรวมศูนย์ และได้กำหนดกฎเกณฑ์ในการจำกัดงบประมาณค่าใช้จ่ายของทีมเกี่ยวกับค่าตอบแทนนักกีฬา (Team Salary Budget) ต่อทีมสโมสรกีฬาฟุตบอลสมาชิกทั้งหมดในเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ด้วยจำนวนที่เท่ากัน

4.2.1.2. วัตถุประสงค์ของการจำกัดเพดานค่าตอบแทน

แม้ว่าเมื่อพิจารณาจากความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์ของการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในเมเจอร์ลีกซอกเกอร์แล้วนั้น การจัดการองค์กรในรูปแบบองค์กรเดียว และการจำกัดการแข่งขันในด้านการจัดหาบริการของนักกีฬาฟุตบอลนั้น อาจมีขึ้นเพื่อ

⁶¹ Coppage, "Taking the Training Wheels Off Mls: Why the Single Entity Antitrust Exemption Should No Longer Apply," [Marquette Sports Law Review](#).

⁶² Remo Decurtins, "Major League Soccer's Exceptionalism in Fifa's Transfer System: For How Much Longer," *ibid.*27(2016).

วัตถุประสงค์ในการป้องกันปัญหาทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นเช่นเดียวกับการแข่งขันลีก NASL แต่อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์หลักของการจำกัดการใช้จ่ายดังกล่าวของเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ คือการเสริมสร้างความสมดุลของการแข่งขันระหว่างทีมกีฬาแต่ละทีม (Competitive Balance) มากกว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ในการควบคุมและสร้างวินัยทางการเงินของการแข่งขันซึ่งเป็นวัตถุประสงค์รอง เนื่องจากการแข่งขันกีฬาในระบบอเมริกันเกมส์นั้นมีแนวคิดที่ว่า ความสมดุลของการแข่งขันระหว่างทีมกีฬาแต่ละทีม เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความนิยมของผู้เข้าชมการแข่งขันกีฬาในสหรัฐอเมริกาซึ่งต้องการรับชมลีกการแข่งขันที่ทุกทีมมีความสามารถใกล้เคียงกัน ซึ่งกลไกของการจำกัดเพดานค่าตอบแทนนั้นเป็นเงื่อนไขที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ป้องกันได้เปรียบหรือเสียเปรียบระหว่างความสามารถในการแข่งขันระหว่างทีมกีฬาในลีกที่อาจมากขึ้นไปเนื่องจากจากการใช้เงินมากกว่าทีมกีฬาอื่นเพื่อจ้างนักกีฬาซึ่งมีค่าตัวแพงเข้าสู่สโมสรเป็นจำนวนมาก⁶³ โดยจะเห็นได้ว่า เพดานค่าใช้จ่ายดังกล่าวนั้น ได้กำหนดไว้เป็นจำนวนเท่ากันทุกทีม โดยไม่คำนึงถึงรายได้ของแต่ละทีมที่ได้รับจากการประกอบธุรกิจ

ซึ่งหากเปรียบเทียบกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรปแล้ว ความสมดุลของการแข่งขันระหว่างทีมกีฬาแต่ละทีม (Competitive Balance) นั้น เป็นสิ่งที่อาจมีความสำคัญเพียงแคในระดับหนึ่งเท่านั้น โดยสโมสรสามารถใช้จ่ายเงินได้ค่อนข้างเสรี ซึ่งแม้ว่าจะมีกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมมาบังคับใช้ แต่กฎดังกล่าวนี้ ก็ไม่ได้สร้างสภาวะความสมดุลของคู่แข่งกันแต่อย่างใด เนื่องจากกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายที่เป็นธรรมในทวีปยุโรปนั้น จะคำนึงถึงรายรับและรายจ่ายที่จะต้องสมดุลกันเป็นสำคัญ อันมีวัตถุประสงค์สำคัญคือแก้ไขปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้น ซึ่งวงเงินที่จะสามารถใช้จ่ายได้นั้น ก็จะขึ้นอยู่กับสถานภาพทางการเงินของแต่ละสโมสรด้วย

---

⁶³ Evan S Totty and Mark F Owens, "Salary Caps and Competitive Balance in Professional Sports Leagues," *Journal for Economic Educators* 11, 2 (2011).

4.2.1.3. การทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อกำหนดเพดานค่าตอบแทน

สหภาพนักกีฬาของนักกีฬาในลีกการแข่งขันลีกกีฬาระดับเมเจอร์ต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา นั้น ถือเป็นองค์กรที่มีบทบาทและความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการแข่งขันกีฬาในลีกอาชีพต่าง ๆ เช่นเดียวกับกับเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ ซึ่งได้มีการจัดตั้งสหภาพนักกีฬาฟุตบอลแห่งเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ (The Major League Soccer Players' Union - MLSPU) เป็นตัวแทนของนักกีฬาฟุตบอลในลีกเช่นกัน ซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากความล้มเหลวจากการฟ้องเป็นคดีต่อ MLS ในคดี *Frazer v. MLS* ซึ่งผลของคำพิพากษาได้ตัดสินว่า รูปแบบการแข่งขันของเมเจอร์ลีกซอกเกอร์นั้น มีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจลักษณะองค์กรเดี่ยวนั่นเอง ดังนั้น จึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องตั้งสหภาพนักกีฬาขึ้นมาเพื่อต่อรองผลประโยชน์ต่าง ๆ ต่อ Major League Soccer, LLC.⁶⁴ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเจรจาตกลงเพื่อกำหนดงบประมาณการจ่ายเป็นค่าตอบแทนของแต่ละทีมในลีกเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ และการกำหนดค่าตอบแทนขั้นต่ำของนักกีฬา รวมถึงผลประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ซึ่งกำหนดขึ้นโดยการทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (Collective Bargaining Agreement) ระหว่าง Major League Soccer, LLC ซึ่งมีคณะกรรมการบริหาร (Committee) ที่ประกอบไปด้วยตัวแทนของทีมกีฬาต่าง ๆ ในลีก และสหภาพแรงงานนักกีฬาฟุตบอลของเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ ในปี ค.ศ. 2015 ซึ่งจะมีผลจนถึงปี ค.ศ. 2020⁶⁵

4.2.1.4. รายละเอียดข้อกำหนดการจำกัดเพดานค่าตอบแทน

ภายใต้ข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (Collective Bargaining Agreement) ระหว่าง Major League Soccer, LLC และสหภาพแรงงานนักกีฬาฟุตบอลของเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ ในปี ค.ศ. 2015 นั้น มีการจำกัดค่าใช้จ่ายในหลาย ๆ ด้านต่อทั้งทีมกีฬา และนักกีฬาฟุตบอลอาชีพ ไม่ว่าจะเป็น การจำกัดค่าใช้จ่ายต่อทีมกีฬาฟุตบอล โดยแต่ละทีมจะสามารถใช้เงินงบประมาณเป็นค่าตอบแทนและโบนัสด้านต่าง ๆ ของนักกีฬา รวมถึงค่าตอบแทนการโอนย้าย

⁶⁴ Decurtins, "Major League Soccer's Exceptionalism in Fifa's Transfer System: For How Much Longer," *Marquette Sports Law Review*.

⁶⁵ MLS Collective Bargaining Agreement 2015

จากทีมฟุตบอลในลีกต่างประเทศกรณีการซื้อตัวนักกีฬามาร่วมทีมอีกด้วย เป็นจำนวนรวม 3,490,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี สำหรับปี ค.ศ. 2015 และจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อตกลงรวม ไปจนถึงจำนวน 4,240,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี ในปี 2019⁶⁶ และในข้อตกลงดังกล่าว Major League Soccer, LLC. ยังได้มีการรับประกันต่อสหภาพนักกีฬาฟุตบอลของเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ ด้วยว่า Major League Soccer, LLC. และทีมกีฬาฟุตบอลนั้น จะมีการใช้จ่ายเงินตามเงื่อนไขในลักษณะเพดานขั้นต่ำ (Minimum Floor) เพื่อเป็นค่าตอบแทนในการจ้างนักกีฬาฟุตบอลเข้าแข่งขันกีฬาให้กับแต่ละทีมในเมเจอร์ลีกซอกเกอร์ด้วย เป็นจำนวน อย่างน้อย 95% ของวงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ดังกล่าว⁶⁷

นอกจากจะกำหนดวงเงินการใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนของนักกีฬาต่อทีมกีฬาฟุตบอลเอาไว้แล้ว ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าวนั้น ยังมีการกำหนดเพดานค่าใช้จ่ายต่อนักกีฬาฟุตบอลรายคนอีกด้วย โดยภายใต้ข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันดังกล่าวนี้ ค่าตอบแทนของนักกีฬารายคนนั้น จะต้องไม่เกินจำนวน 12.5% ของจำนวนวงเงินเพดานค่าตอบแทนของทีมที่กำหนดเอาไว้ด้วย ซึ่งคิดเป็นประมาณ 504,375 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี⁶⁸ และนอกจากจะมีการกำหนดเพดานสูงสุดที่สามารถจ่ายเป็นค่าจ้างให้กับนักกีฬาได้แล้ว ยังมีการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำของนักกีฬาอีกด้วย โดยนักกีฬาแต่ละคนจะต้องได้รับค่าตอบแทนไม่น้อยกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ เช่น นักกีฬาฟุตบอลแต่ละคนที่มีสถานะการลงทะเบียนเป็นนักกีฬาตัวหลัก (Team's Roster Players) ใน 20 ลำดับแรกของทีม จะต้องได้ค่าตอบแทนไม่ต่ำกว่า 60,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปีในปี ค.ศ. 2015 และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละปี จนถึงจำนวน 70,250 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี ในปี 2019⁶⁹

นอกจากนี้ สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของ MLS นั่นก็คือ Designated Rule หรือที่เรียกในอีกชื่อว่า Beckham Rule จากการนำมาใช้เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 2007 เพื่อเซ็นสัญญากับเดวิด เบ็คแฮม ซูเปอร์สตาร์ชื่อดังชาวอังกฤษจากสโมสรเรอัล มาดริดมาร่วมทีมแอลเอ กา

⁶⁶ Article 10.6(b) of the MLS Collective Bargaining Agreement 2015

⁶⁷ Article 10.6(h) of the MLS Collective Bargaining Agreement 2015

⁶⁸ Article 10.6(c) of the MLS Collective Bargaining Agreement 2015

⁶⁹ Article 10.1 of the MLS Collective Bargaining Agreement 2015

แกล็กซีนั่นเอง⁷⁰ โดยจะมีการกำหนดโควตาให้กับแต่ละสโมสรสามารถเซ็นสัญญานักกีฬาฟุตบอลเป็น พิเศษได้ทีละ 3 คน โดยค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลในโควตาพิเศษนี้ จะไม่ถูกนำไปคิดรวมกับ เพดานค่าตอบแทนของทีม แต่อย่างไรก็ตาม ค่าตอบแทนของนักกีฬาในโควตานี้ ก็ยังคงอยู่ภายใต้ เงื่อนไขเพดานค่าตอบแทนจำนวน 12.5% ของจำนวนวงเงินรวมของเพดานค่าตอบแทนของทีมด้วย โดยในปี ค.ศ. 2018 นั้น มีนักฟุตบอลชื่อดังระดับโลกซึ่งเซ็นสัญญากับทีมใน MLS ในโควตาดังกล่าว หลายคนเช่นกัน เช่น เวย์น รูนีย์ อดีตกัปตันทีมสโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ดและทีมชาติอังกฤษ ซึ่งลง เล่นให้กับทีมดีซี ยูไนเต็ด เซบาสเตียน ซไวส์ไตน์เกอร์ อดีตกองกลางทีมชาติเยอรมันซึ่งเคยได้แชมป์ ฟุตบอลโลกมาแล้ว ซึ่งลงเล่นให้กับทีมซิกาโก้ ไฟร์ หรือสลาตัน อิบราฮิโมวิช อดีตกองหน้าทีมชาติ สวีเดน ซึ่งลงเล่นให้กับทีมแอลเอ แกล็กซี เป็นต้น⁷¹

4.2.2. วิเคราะห์ความชอบด้วยกฎหมายของการจำกัดเพดานค่าตอบแทน

4.2.2.1. กรณีไม่ขัดต่อกฎหมายเนื่องจากโครงสร้างการแข่งขัน

เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างของลีกซึ่ง Major League Soccer, LLC. มี สถานะเป็นเจ้าของทีมฟุตบอลทั้งหมดที่ลงทำการแข่งขันในลีก โดยมีผู้ร่วมลงทุนเป็นผู้บริหารทีมเพื่อ เข้าแข่งขันเท่านั้น รวมถึงการเป็นเจ้าของและผู้บริหารสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาต่าง ๆ ของลีก ทั้งหมด และยังเจ้าของสิทธิในการจำหน่ายตั๋วเข้าชม ลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสด การจำหน่ายอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสัญญาเช่าสนามทั้งหมดที่สโมสรต่าง ๆ ใช้ทำการแข่งขัน รวมถึงการที่รายได้จากการ ประกอบกิจการทั้งหมดของสโมสรใน MLS จะตกเป็นของ Major League Soccer, LLC ทั้งหมด โดยผู้ลงทุนเพื่อบริหารสโมสรต่าง ๆ จะได้รับการแบ่งปันกำไรตามที่กำหนดไว้เท่านั้น โครงสร้าง ดังกล่าว จึงมีลักษณะเป็นองค์กรเดี่ยว (Single-Entity) ตามกฎหมาย และไม่อาจมีพฤติกรรมใด ๆ ใน

⁷⁰ McMahon, "Has the "Beckham Rule" Worked for Mls?" [Online].

⁷¹ Steven Goff, "Wayne Rooney Would Become One of Mls's Highest-Paid Players," [Online] Updated: 6 July 2018. Available from: <https://www.washingtonpost.com/news/soccer-insider/wp/2018/05/11/wayne-rooney-would-become-one-of-mlss-highest-paid-players/?noredirect=on>

การจำกัดการแข่งขันระหว่างกันภายในลีก ดังเช่นการแข่งขันกีฬาลีกฟุตบอลอาชีพระดับเมเจอร์รายการอื่น ๆ ได้⁷²

ด้วยโครงสร้างดังกล่าวซึ่ง Major League Soccer, LLC เป็นเจ้าของทีมทั้งหมด รวมถึงเป็นผู้ว่าจ้างทำสัญญากับนักกีฬาฟุตบอลอาชีพโดยตรง การจำกัดค่าใช้จ่ายต่อทีมกีฬาต่าง ๆ ในลักษณะการกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายของแต่ละทีมที่สามารถใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนของนักกีฬาได้นั้น จึงเปรียบเสมือนการกำหนดเงื่อนไขภายในบริษัทของตนในด้านต่าง ๆ ต่อทีมกีฬาซึ่งเป็นเสมือนสาขาของ Major League Soccer, LLC เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนให้กับลูกจ้างของตนมากกว่าจะเป็นการจำกัดเงื่อนไขต่อการประกอบธุรกิจของธุรกิจอื่น ดังนั้น การกำหนดจำนวนงบประมาณเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนของนักกีฬาต่อทีมกีฬาแต่ละทีมนั้น จึงไม่อาจมีลักษณะใด ๆ ที่เป็นความร่วมมือกันในการจำกัดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจได้ และจากคำพิพากษาที่ผ่านมาซึ่งแสดงให้เห็นว่า Major League Soccer, LLC และทีมกีฬาต่าง ๆ นั้น มีการบริหารรวมเป็นองค์กรเดียวภายใต้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดทางการค้า

4.2.2.2. กรณีการทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อยกเว้นกฎหมาย

นอกจากนี้แล้ว หากแม้ว่าในอนาคต ศาลได้กลับคำพิพากษา โดยอาจพิจารณาว่า การดำเนินการของ Major League Soccer, LLC ที่อาจเปลี่ยนแปลงไปจนทำให้โครงสร้างภายในองค์กรนั้น ไม่อาจถือได้ว่าเป็นองค์กรเดียวอีกต่อไปแล้ว การจำกัดงบประมาณค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าตอบแทนของนักกีฬาดังกล่าวนั้น ก็อาจถือได้ว่า มีลักษณะเป็นการร่วมกันตกลงจำกัดการแข่งขันกันทางด้านราคาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจทีมกีฬาในแนบราบ (Horizontal Price Fixing Agreement) ได้ ดังเช่นในคดีเกี่ยวกับการตกลงกันจำกัดเพดานค่าตอบแทนของผู้ฝึกสอนในคดี *Law v. NCAA*⁷³ แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อเท็จจริงแล้วนั้น ข้อตกลงในการจำกัดงบประมาณค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นจากการเจรจาเพื่อทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (Collective

⁷² Link, "Mls Scores against Its Players: Fraser V. Major League Soccer, Llc," DePaul Journal of Sports Law & Contemporary Problems.

⁷³ *Law V. Ncaa*, 902 F. Supp. 1394, 1405 (D. Kan. 1995), Aff'd, 134 F.3d 1010 (10th Cir. 1998).

Bargaining Agreement) ระหว่างสหภาพนักกีฬาฟุตบอลแห่งเมเจอร์ลีกซอกเกอร์และ Major League Soccer, LLC จนออกมาเป็นข้อเสนอที่น่าพอใจต่อทั้งสองฝ่ายแล้ว ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวนี้ จะได้รับการยกเว้นตามกฎหมายแรงงานต่อการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดตามมาตรา 1 ของ Sherman Act โดยหลักกฎหมายการยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายต่อการจัดการจ้างแรงงาน (Non-Statutory Labor Exemption) ซึ่งศาลได้กำหนดขึ้น ดังนั้น การจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายต่อทีม กีฬาในเมเจอร์ลีกซอกเกอร์นั้น จึงไม่ขัดต่อกฎหมายและสามารถบังคับใช้ได้เช่นเดิม

4.3. บทสรุปท้ายบท

ในบทนี้ ผู้เขียนได้วิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงและการปรับใช้กฎหมายต่อการผูกขาดการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า ซึ่งผู้เขียนพบว่า ก่อนที่คณะกรรมการบริหารของยูฟ่าจะ ออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวมาบังคับใช้นั้น ที่ประชุมของสภากฎศาสตร์ฟุตบอลอาชีพ ซึ่งเกิดจากการรวมตัวขององค์กรต่าง ๆ รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป รวมถึงสมาคมของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพแห่งทวีปยุโรปเช่นกัน ได้ร่วมกันลงมติอย่างเป็นเอกฉันท์เพื่ออนุมัติกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายดังกล่าว นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎดังกล่าวนี้ เป็นการกำหนดเงื่อนไขลงในกฎเกณฑ์การออกใบอนุญาตสโมสร ซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลจะต้องยื่นขออนุญาตเพื่อเข้าแข่งขันในรายการแข่งขันที่ยูฟ่า และสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ จัดขึ้น และให้ความยินยอมผูกพันต่อกฎเกณฑ์ดังกล่าว กฎดังกล่าว จึงมีลักษณะเป็นการตกลงกันระหว่างยูฟ่า รวมถึงสมาคมกีฬาฟุตบอลซึ่งเป็นสมาชิกของยูฟ่า ซึ่งเป็นผู้ผลิตบริการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในยุโรปทั้งหมด และสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในทวีปยุโรป ดังนั้น กฎดังกล่าวจึงมีลักษณะพฤติกรรมเป็นการตกลงกันในแนวตั้งระหว่างผู้ผลิตซึ่งอยู่ต่างระดับกัน (Vertical Agreement)

ทั้งนี้ การที่จะพิจารณาว่า กฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาดังกล่าวนั้น มีวัตถุประสงค์ (object) หรือผลกระทบ (effect) ไต ๆ อันเป็นการจำกัดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจในตลาดที่เกี่ยวข้องหรือไม่ จะต้องนำหลักเกณฑ์ในคดี Meca-Medina มาพิจารณาด้วย โดยพิจารณาว่า กฎดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เป็นสำคัญ หากกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ วัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ก็จะต้องพิจารณาตามหลักการปกติตามกฎหมาย แต่หากกฎดังกล่าวมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อที่จะรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา แต่เกิดผลกระทบตามมาต่อการประกอบ

ธุรกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยปกติวิสัย และได้สัดส่วนต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้ว ก็จะเป็นกฎการแข่งขันกีฬาที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ซึ่งในประเด็นนี้ ยังคงมีข้อถกเถียงไปในสองแนวทาง ทั้งฝ่ายที่เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากบริบทโดยรวมของการออกกฎดังกล่าวแล้วนั้น กฎดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลอย่างชัดเจน และฝ่ายที่เห็นด้วยว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา

โดยเมื่อพิจารณาจากสมุดปกขาวเกี่ยวกับกีฬา และคำอธิบายเพิ่มเติมของสมุดปกขาวดังกล่าวซึ่งร่างขึ้นโดยคณะกรรมการการยุโรป รวมถึงแถลงการณ์ร่วมระหว่างยูฟ่าและคณะกรรมการการยุโรปซึ่งแสดงการสนับสนุนการบังคับใช้กฎดังกล่าวเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของธุรกิจกีฬาฟุตบอลในระยะยาว รวมถึงคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา (Court of Arbitration of Sport) แล้ว ผู้เขียนเห็นว่า มีโอกาสเป็นไปได้สูงมากที่คณะกรรมการหรือศาลจะพิจารณาว่า กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น จะเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมต่อการแข่งขันกีฬาด้วย เนื่องจากกฎดังกล่าวมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะจำกัดการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอล หากแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปทั้งหมด อันเกิดขึ้นโดยมีสาเหตุมาจากการใช้จ่ายเพื่อซื้อตัวและจ่ายค่านักของกีฬาฟุตบอล ซึ่งการรักษาความมั่นคงทางการเงินนั้น ก็เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งที่คณะกรรมการเห็นว่าเป็นสิ่งที่ทำให้กฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้นมีลักษณะพิเศษสำคัญประการหนึ่งคือ การพึ่งพาอาศัยระหว่างคู่แข่ง หากปล่อยให้ผู้ประกอบธุรกิจสโมสรฟุตบอลรายอื่นล้มตายไป ก็อาจส่งผลกระทบต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลโดยรวมในแง่ต่าง ๆ ตามมาด้วย ยูฟ่าในฐานะองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันแล้วนั้น จึงจำเป็นต้องมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อความยั่งยืนของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระยะยาวต่อไป และเมื่อพิจารณาถึงผลกระทบอันเป็นการจำกัดการลงทุนของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ แล้วนั้น เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมดังกล่าว ยูฟ่าไม่สามารถหลีกเลี่ยงที่จะบังคับใช้กฎเกณฑ์บางอย่างที่อาจจะกระทบต่อการประกอบธุรกิจของสโมสรฟุตบอลในด้านการใช้จ่ายเงินได้ นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎดังกล่าวนี้ ยังได้สัดส่วนในการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วย จากข้อเท็จจริงซึ่งแสดงให้เห็นว่า ยูฟ่าได้ประเมินจุดคุ้มทุนโดยระยะเวลาที่

ยาวนานกว่า 3 รอบปีบัญชี และมีบทลงโทษที่ไม่เด็ดขาด โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจะเมตตาก็ได้ ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงสถานะทางการเงินก่อนที่จะได้รับบทลงโทษด้วย กฎดังกล่าวจึงไม่ขัดต่อ กฎหมายการแข่งขันทางการค้า

สำหรับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีเมเจอร์ลีกซอกเกอร์เป็นลีกฟุตบอลอาชีพหลักนั้น ก็มีมาตรการในการจำกัดค่าใช้จ่ายของทีมกีฬาแต่ละทีม ในการใช้จ่ายเป็น ค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยโครงสร้างของลีกซึ่งมีลักษณะเป็น องค์กรเดียวนั้น ดังนั้น การจำกัดค่าใช้จ่ายในลักษณะเพดานค่าตอบแทนต่อทีมกีฬาและนักกีฬานั้น จึงไม่ได้เกิดจากองค์ประกอบความร่วมมือระหว่างธุรกิจ อันจะเป็นการกระทำที่ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act ได้ นอกจากนี้ ถึงแม้ว่าในอนาคต ศาลจะตัดสินว่า การดำเนินการของเมเจอร์ลีก ซอกเกอร์นั้น ไม่ได้มีลักษณะเป็นองค์กรเดียวอีกต่อไปแล้ว การจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ ก็จะได้รับยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายตามหลัก “การยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายต่อกรณีการจ้าง แรงงาน” (Non-Statutory Labor Exemption) เนื่องจากข้อตกลงดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นจากการทำ ข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (Collective Bargaining Agreement) ระหว่างสหภาพนักกีฬาฟุตบอล แห่งเมเจอร์ลีกซอกเกอร์และ Major League Soccer, LLC เพื่อตกลงผลประโยชน์ร่วมกันนั่นเอง

บทที่ 5

ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย กรณีการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอล

ในบทนี้ ผู้เขียนจะทำการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานะของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย และความร่วมมือกันกับสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในการออกกฎเกณฑ์เพื่อจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลโดยนำกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่ามาใช้ว่า ความร่วมมือดังกล่าวนี้มีลักษณะอย่างไร รวมถึงการศึกษาว่า ความร่วมมือเหล่านี้อาจมีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันในการประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยหรือไม่ โดยจะนำแนวทางการพิจารณาจากการปรับใช้กฎหมายในทวีปยุโรปต่อกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมมาเป็นแนวทางในการพิจารณาเป็นหลัก เนื่องจากการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในยุโรปนั้น มีความใกล้เคียงกับโครงสร้างการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

5.1. ปัญหาด้านการเงินที่เกิดขึ้นในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

สำหรับสถานการณ์ทางการเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพของไทยนั้น จากการสำรวจงบการเงินของสโมสรต่าง ๆ ในระดับโตโยต้าไทยลีก และยามาฮ่าลีกวันที่สามารถตรวจสอบได้ พบว่า มีสโมสรกีฬาฟุตบอลถึง 21 สโมสรจากทั้งหมด 28 สโมสร มีผลประกอบการ ขาดทุน ซึ่งคิดเป็นจำนวนถึงร้อยละ 75 แบ่งเป็น สโมสรในไทยพรีเมียร์ลีก ขาดทุน 10 สโมสร กำไร 5 สโมสร และสโมสรในลีกวัน ขาดทุน 11 สโมสร กำไรเพียง 2 สโมสร¹ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยหลักที่ทำให้สโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยจำเป็นต้องประสบปัญหาทางการเงินนั้น ก็มีสาเหตุหลักมาจากค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลไทยนั่นเอง โดยจากการเปิดเผยของสโมสรบางกอกกล๊าสเอฟซี สโมสรชั้นนำของโตโยต้า ไทยลีก 1 นั้น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับนักกีฬาฟุตบอลในแต่ละเดือนสูงถึงเดือนละ

¹ "เม็ดเงินธุรกิจฟุตบอลไทยทะลุ 2 พันล้าน "บุรีรัมย์-เมืองทอง-บีจี-เทโร" โกงเกินครึ่ง - แต่สโมสรสามในสี่ขาดทุน " [ออนไลน์].

12 ล้านบาท ซึ่งเมื่อเทียบกับรายได้ทั้งปีของสโมสรแล้ว รายจ่ายถึงกล่าวคิดเป็นประมาณ 70% ของรายรับทั้งหมดเลยทีเดียว² เช่นเดียวกันกับสโมสรเมืองทองยูไนเต็ด สโมสรระดับแชมป์ลีกหลายสมัย ซึ่งมีนักกีฬาทีมชาติในสโมสรหลายราย ซึ่งเปิดเผยว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าการดำเนินงานต่าง ๆ อคาเดมี่ ค่าใช้จ่ายเรื่องสนามแข่ง เงินเดือนผู้ฝึกสอน เงินเดือนนักกีฬาฟุตบอล รวมทั้งสิ้นเดือนละมากกว่า 20 ล้านบาท³ โดยจากการเปิดเผยของเอเยนต์นักกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยนั้น พบว่า ฐานเงินเดือนของนักเตะไทยทั่ว ๆ ไปนั้น จะอยู่ที่หลักหมื่นต่อเดือน แต่ถ้าเป็นทีมชาติแล้ว อาจจะขึ้นเป็น 300,000-400,000 บาทต่อเดือน ส่วนฐานเงินเดือนนักเตะต่างชาติ มีตั้งแต่หลักแสนบาทปลายๆ ไปจนถึงหลักล้านบาทต่อเดือนเลยทีเดียว⁴

จากค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลดังกล่าวซึ่งมีมูลค่าค่อนข้างสูงมากหากเทียบกับรายได้ของแต่ละสโมสร และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละปี ทำให้รายได้หลักของสโมสรซึ่งมาจากสปอนเซอร์ผู้สนับสนุนและรายได้บางส่วนจากการประกอบการไม่เพียงพอในการจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักกีฬาเหล่านั้น และส่งผลให้สโมสรกีฬาฟุตบอลหลายสโมสรที่ประสบปัญหาทางการเงินจนต้องพักการแข่งขันหรือถอนตัวออกจากการแข่งขันไป โดยนายวิทยา คุณปลื้ม ประธานสโมสรชลบุรี เอฟซี ได้กล่าวไว้ว่า “ฟุตบอลไทยโตเร็วและพัฒนาไปในเชิงธุรกิจสูงมาก ทำให้เพดานค่าตัวเงินเดือนนักกีฬาฟุตบอลพุ่งสูงมาก จนเหลือไม่กี่ทีมที่มีศักยภาพที่จะเติบโตต่อไปได้ในอนาคต ต่อไปทีมขนาดกลางและขนาดเล็กคงจะมีปัญหา”⁵

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้สมาคมกีฬาฟุตบอลเริ่มมองหามาตรการที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยนายองอาจ ก่อสินค้า อดีตประธานบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด เคยได้ให้สัมภาษณ์เอาไว้ว่า ทางบริษัทกำลังศึกษาวิธีการต่าง ๆ ในการรักษาสถานภาพทางการเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศ

² “บัญชีผู้ฟู สปอนเซอร์หนัก เจาะถึงเงินธุรกิจฟุตบอลไทย มูลค่าหลักพันล้าน ”, [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 25 มีนาคม 2560. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/content/608875>

³ เรื่องเดียวกัน

⁴ “เอเยนต์นักกีฬาฟุตบอล” นายหน้าผู้อยู่เบื้องหลังตลาดนักเตะ ตัวละครสำคัญของเกมธุรกิจลูกหนังไทย ”, [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 30 มีนาคม 2560. แหล่งที่มา: <https://thaipublica.org/2016/04/tpl-10/>

⁵ “วิทยา คุณปลื้ม” ทางรอด “ชลบุรี เอฟซี” ในยุคธุรกิจฟุตบอลเต็มตัว ...ผลงานอาจตกลง แต่ยังคงคุมค่าการลงทุน,” [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 30 มีนาคม 2561. แหล่งที่มา: <http://thaipublica.org/2016/01/tpl-7/>

ไทย ซึ่งจะต้องหาวิธีการที่เหมาะสมต่อไป⁶ และนายคณัย มงคลศิริ อดีตคณะกรรมการพิจารณาคลับไลเซนซิ่ง ของไทยพรีเมียร์ลีก ได้เคยกล่าวในเชิงเสนอแนะต่อสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันในไทยพรีเมียร์ลีกในที่ประชุมว่าด้วยเรื่องใบอนุญาตเข้าร่วมการแข่งขัน (Club Licensing) ว่า ในอนาคตไทยพรีเมียร์ลีก (ชื่อเดิมของการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก) อาจจะนำ กฎ Financial Fair Play มาปรับใช้ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่ได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมหรือรับรองแต่อย่างใด⁷

นอกจากนี้ นายพาทิศ ศุภะพงษ์ รองเลขาธิการสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยฯ ฝ่ายต่างประเทศ และหนึ่งในคณะกรรมการคลับไลเซนซิ่งของเอเอฟซี พร้อมด้วย นายเบนจามิน ต้น ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาและตรวจสอบคลับไลเซนซิ่ง ของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยฯ ได้เปิดเผยกับสื่อมวลชนหลังจากได้เข้าร่วมการประชุมเกี่ยวกับคลับไลเซนซิ่งของสมาพันธ์ฟุตบอลเอเชีย ว่า เอเอฟซีได้ส่งข้อมูลและระเบียบเกี่ยวกับกฎไฟแนนเชียล แฟร์เพลย์ของยูฟ่า ซึ่งใช้ได้ผลดีกับสโมสรในยุโรป เพื่อนำมาเป็นแนวทางป้องกันสโมสรในเอเชียไม่ให้ใช้งบประมาณเกินสภาพคล่องจนก่อให้เกิดการล้มละลาย จ่ายค่าจ้างไม่ตรงตามสัญญา เป็นเหตุถึงการฟ้องร้องต่อฟีฟ่าในอนาคต⁸

⁶ "องอาจ ก่อสินค้า ถ้าผมมา ทุกอย่างต้อง "โอเค", " [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 30 มีนาคม 2561. แหล่งที่มา: <https://www.playboy.co.th/magazine/view/interviewongartkorsinkha>

⁷ ปีติศักดิ์ โชติพิบูลทรัพย์, "ยุโรปโมเดล เสนอไทยลีกใช้กฎไฟแนนเชียลแฟร์เพลย์," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 25 มีนาคม 2560. แหล่งที่มา:

<http://www.goal.com/th/news/4275/%E0%B9%82%E0%B8%95%E0%B9%82%E0%B8%A2%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2-%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2-%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B8%81/2015/06/10/12578162/%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B8%81%E0%B9%83%E0%B8%8A%E0%B9%89%E0%B8%81%E0%B8%8F%E0%B9%84%E0%B8%9F%E0%B9%81%E0%B8%99%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B9%81%E0%B8%9F%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%A2%E0%B9%8C>

⁸ "ฝ่ายบริหารสมาคมฯ เข้าร่วมประชุมคลับไลเซนซิ่งที่เอเอฟซี ", [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 25 มีนาคม 2560. แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th/content/780392>

แต่อย่างไรก็ตาม ก็ได้มีความเห็นแย้งจากนายวิทยา คุณปลื้ม ประธานสโมสรชลบุรี เอฟซี ซึ่งแม้จะเห็นด้วยว่า ฟุตบอลไทยนั้นมีปัญหาด้านการเงินที่ต้องแก้ไข แต่ก็ยังไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาการใช้เพดานค่าตอบแทนในขณะนี้⁹

5.2. แนวทางการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

จากการศึกษาถึงประเด็นดังกล่าวในต่างประเทศ ทั้งในสหรัฐอเมริกา และทวีปยุโรป พบว่า หากมีการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศไทย แนวทางการจำกัดค่าใช้จ่ายต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลโดยการนำกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า (UEFA Financial Fair Play) ซึ่งบังคับใช้ในทวีปยุโรปนั้น จะเป็นกฎที่มีความเหมาะสมที่สมาคมกีฬาฟุตบอลและบริษัท ไทยลีก จำกัด จะนำมาบังคับใช้ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย มากกว่า เนื่องจากโครงสร้างการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของประเทศไทย มีความคล้ายคลึงกับการแข่งขันในทวีปยุโรปเป็นอย่างมาก โดยมีโครงสร้างการกำกับดูแลแบบพีรามิด ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยและสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ที่สำคัญ การแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยนั้น แข่งขันโดยแบ่งเป็นลำดับชั้นต่าง ๆ ซึ่งมีการขึ้นชั้นตักชั้นระหว่างกันด้วย ซึ่งทำให้ความสามารถทั้งทางด้านกีฬา และการประกอบธุรกิจของสโมสรที่อยู่ในลีกคนละระดับกันนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมาก นอกจากนี้ ผู้เขียนเห็นว่า การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรปนั้น เป็นการแข่งขันที่มีมาตรฐานในด้านต่าง ๆ ดีที่สุดในโลก และเป็นตลาดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพที่มีมูลค่าสูงที่สุดในโลกอีกด้วย ดังนั้น อาจมีการนำแนวทางการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการ

⁹ “วิทยา คุณปลื้ม” ทางรอด “ชลบุรี เอฟซี” ในยุคธุรกิจฟุตบอลเต็มตัว ...ผลงานอาจตกลง แต่ยังคุ้มค่าการลงทุน,” [ออนไลน์]. วิทยา คุณปลื้มกล่าวว่า “ถ้ามันจะโต ทีมไหนจะโตได้ อย่าไปหยุดให้มันโต การที่จะมาควบคุม มากำกับ ต้องดูว่าจะทำในส่วนไหนบ้าง จะบอกว่าไปห้ามทีมบุรีรัมย์ฯ โต คงไม่ใช่ ควรจะเข้ามาดูเมื่อมีเหตุผิดปกติ เช่น มีการปั่นราคากัน น่าจะดีกว่า การเติบโตของวงการฟุตบอลไทยและบางทีมในขณะนี้ ผมมองว่ายังอยู่ในระดับที่พอรับได้ แต่ถ้ามันสูงกว่านี้ไปมาก ๆ จนเกินเลย ก็คงจะมีผลกระทบเหมือนกัน ควรจะปล่อยไปสักระยะหนึ่ง เพราะเราเพิ่งเริ่มต้นการเป็นฟุตบอลอาชีพ ถ้ามันเริ่มจะเกินไปแล้ว ก็อาจจะมามีวิธีการมาควบคุมในระดับหนึ่ง”

แข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่าซึ่งบังคับใช้อยู่ในทวีปยุโรปมาบังคับใช้กับการแข่งขันลีกฟุตบอลอาชีพในทวีปอื่น ๆ ในอนาคตได้เช่นกัน

สำหรับการบังคับใช้กฎการจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายในลีกกีฬาอาชีพสหรัฐอเมริกา นั้น ผู้เขียนเห็นว่า โอกาสที่สมาคมกีฬาฟุตบอลจะนำกฎในลักษณะดังกล่าวมาใช้นั้นมีน้อยมาก เนื่องด้วยลักษณะความสัมพันธ์ขององค์กรในการแข่งขันกีฬาในประเทศไทยแล้ว ค่อนข้างแตกต่างจากโครงสร้างการแข่งขันในสหรัฐอเมริกาซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัว (unique) เนื่องจากลีกกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกานั้นเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของผู้ประกอบธุรกิจทีมกีฬาฟุตบอลเป็นองค์กรเข้าร่วม และมีการแข่งขันในระบบปิดระหว่างกันเองภายในองค์กรเข้าร่วมดังกล่าวเท่านั้น โดยจะไม่มีการแข่งขันระหว่างลีกต่างระดับหรือลีกอื่น จึงทำให้ลีกการแข่งขันกีฬาเหล่านี้ สามารถทำข้อตกลงในการจำกัดการแข่งขันระหว่างกัน ลักษณะแนวนอน (Horizontal Restraint Agreement) ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและความสมดุลของการแข่งขันได้ง่าย ดังเช่นการจำกัดค่าใช้จ่ายของทีมกีฬาในลีกอย่างเท่าเทียมกัน เป็นต้น ดังนั้น การที่จะบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายโดยการบังคับใช้เพดานค่าตอบแทนของสโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยอย่างเท่าเทียมกันทุกสโมสรดังเช่นในลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกานั้น จึงเป็นไปได้ยากยิ่ง

ทั้งนี้ ดังที่ได้ศึกษาไปในบทก่อน ๆ จะเห็นได้ว่า การออกกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมค่าใช้จ่ายของสโมสรเพื่อจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรดังเช่นในทวีปยุโรปนั้น ก็เป็นตัวอย่างในการแก้ปัญหาอย่างหนึ่งที่เกิดผลสำเร็จในการลดภาระหนี้สินของสโมสร และลดอัตราการเติบโตของค่าใช้จ่ายของสโมสรแต่ละสโมสรเกี่ยวกับค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลลงได้ แต่อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายการจำกัดเพดานค่าตอบแทนเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า นั้น อาจมีลักษณะเป็นพฤติกรรมในการกำหนดเงื่อนไขเพื่อจำกัดการลงทุนของสโมสรกีฬาฟุตบอล ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันในการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอล เนื่องจากเงื่อนไขดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันบริการของนักกีฬาฟุตบอลอาชีพอันเป็นวัตถุประสงค์หลักของการประกอบธุรกิจอีกด้วย ดังนั้น การจะนำมาตราการดังกล่าวมาบังคับใช้ในประเทศไทยนั้น จึงควรพิจารณาถึงลักษณะโครงสร้างของการกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทย รวมถึงพิจารณาบริบททางด้านเศรษฐกิจของการประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

และกฎหมายการแข่งขันทางการค้าที่เกี่ยวข้องด้วยว่า หากนำมาปรับใช้กับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยแล้ว กฎเกณฑ์ ดังกล่าว จะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือไม่

5.3. กฎหมายการแข่งขันทางการค้าภายใต้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

จากปัจจัยสภาพการแข่งขันในตลาดและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในลักษณะดังกล่าวจากการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าที่ง่ายของสโมสรนั้น อาจอาจมีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันในลักษณะต่าง ๆ ต่อผู้ประกอบการธุรกิจในตลาดของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดพฤติกรรมการกระทำความผิดต่าง ๆ ในหลายลักษณะดังต่อไปนี้

5.3.1. การควบคุมพฤติกรรมความร่วมมือกันที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการแข่งขัน

บทบัญญัติในมาตรา 54 และ 55 ของพระราชบัญญัตินี้ มีขึ้นเพื่อป้องกันการร่วมมือกันหรือการตกลงกันระหว่างธุรกิจ เพื่อที่จะกระทำการใด ๆ อันจำก่อให้เกิดความเสียหายต่อการแข่งขันโดยปกติในตลาดสินค้าหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะมีความร่วมมือในแนวนอน (horizontal) หรือความร่วมมือในแนวตั้ง (vertical) โดยพระราชบัญญัติได้แบ่งลักษณะพฤติกรรมออกเป็น 2 ลักษณะ ตามความร้ายแรงของพฤติกรรม ดังนี้

5.3.1.1. การร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการที่ห้ามกระทำโดยเด็ดขาด

บทบัญญัติในมาตรา 54 ของพระราชบัญญัตินี้ เป็นบทบัญญัติที่มีขึ้นเพื่อป้องกันการร่วมมือกันหรือการตกลงกันระหว่างธุรกิจ เพื่อที่จะกระทำการใด ๆ อันเป็นการผูกขาด ลดการแข่งขันในตลาด หรือเป็นการจำกัดการแข่งขันให้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายต่อการแข่งขันโดยปกติในตลาดสินค้าหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยจะบังคับใช้กับการตกลงกันซึ่งมีลักษณะการรวมกันแบบแนวนอน (Horizontal) ในพฤติกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งมีลักษณะเป็นความร่วมมือหรือข้อตกลงที่มีลักษณะร้ายแรง (Hardcore cartel) ดังนั้น หากธุรกิจใดที่มีพฤติกรรมความร่วมมือหรือข้อตกลงกันในลักษณะที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ จะมีความผิดโดยทันที (per se illegal) โดยได้กำหนดพฤติกรรมที่มีความร้ายแรงไว้ ดังนี้

- (1) กำหนดราคาซื้อหรือราคาขายหรือเงื่อนไขทางการค้าใด ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ที่ส่งผลต่อราคาสินค้าหรือบริการ
- (2) จำกัดปริมาณของสินค้าหรือบริการที่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะผลิต ซื้อ จำหน่าย หรือบริการตามที่ตกลงกัน
- (3) กำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขในลักษณะสมรู้กัน เพื่อให้ฝ่ายหนึ่งได้รับการประมวลหรือ ประกวดราคาสินค้าหรือบริการ หรือเพื่อมิให้ฝ่ายหนึ่งเข้าแข่งขันราคาในการประมวลหรือประกวดราคาสินค้า หรือบริการ
- (4) กำหนดแบ่งท้องที่ที่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะจำหน่าย หรือลดการจำหน่าย หรือซื้อสินค้า หรือบริการได้ในท้องที่นั้น หรือกำหนดผู้ซื้อหรือผู้ขายที่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะจำหน่ายหรือ ซื้อสินค้าหรือบริการได้ โดยผู้ประกอบการอื่นจะไม่ซื้อหรือจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการนั้น

ทั้งนี้ การร่วมมือกันหรือข้อตกลงร่วมกันใด ๆ ที่เป็นการร่วมมือหรือตกลงกันระหว่างผู้ประกอบการที่มีความสัมพันธ์กัน ทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ จะได้รับการยกเว้น เช่น บริษัทในเครือ หรือความสัมพันธ์ตามสัญญาเฟรนไชส์ เป็นต้น โดยรายละเอียดจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าประกาศกำหนด

โดยพฤติกรรมการตามมาตรา 54 นี้ เป็นพฤติกรรมที่มีโทษความรับผิดตามกฎหมายอาญา ดังนั้น การตีความใด ๆ ของบทบัญญัติตามมาตรา 54 นี้ จึงควรตีความอย่างเคร่งครัดตามหลักกฎหมายอาญาด้วย

5.3.1.2. การร่วมมือกันระหว่างธุรกิจที่อาจมีความจำเป็นต่อการแข่งขัน

บทบัญญัติในมาตรา 55 ของพระราชบัญญัติฯ เป็นบทบัญญัติที่มีขึ้นเพื่อป้องกันการร่วมมือกันหรือการตกลงกันระหว่างธุรกิจ เพื่อที่จะกระทำการใด ๆ ให้เกิดความเสียหายต่อการแข่งขันโดยปกติในตลาดสินค้าหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามความร่วมมือหรือข้อตกลงดังกล่าวอาจมีความจำเป็นทางธุรกิจก็ได้หากมีเหตุผลสมควรทางการค้า ซึ่งกฎหมายจะเปิด

โอกาสให้ธุรกิจสามารถพิสูจน์ถึงความจำเป็นดังกล่าวได้ โดยจะพิจารณาตามหลักเหตุและผล (rule of reason) โดยได้กำหนดพฤติกรรมที่เข้าข่ายลักษณะที่จะต้องพิสูจน์ความผิดเอาไว้ ดังนี้

- (1) กำหนดเงื่อนไขตามที่ระบุไว้ในมาตรา 54 (1) (2) หรือ (4) ระหว่างผู้ประกอบการที่มีคู่แข่งกันในตลาดเดียวกัน
- (2) ลดคุณภาพของสินค้าหรือบริการให้ต่ำกว่าที่เคยผลิตจำหน่ายหรือให้บริการ
- (3) แต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลใดแต่ผู้เดียวเป็นผู้จำหน่ายสินค้าหรือให้บริการอย่างเดียวกันหรือประเภทเดียวกัน
- (4) กำหนดเงื่อนไขหรือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อหรือการจำหน่ายสินค้าหรือการบริการเพื่อให้ปฏิบัติตามที่ตกลงกัน
- (5) ความตกลงร่วมกันในลักษณะอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ทั้งนี้ หากผู้ประกอบการสามารถพิสูจน์ได้ว่า การกระทำซึ่งมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 55 นั้น เข้าข่ายลักษณะการกระทำที่อยู่ช้อยกเว้นตามมาตรา 56 การกระทำดังกล่าวก็จะได้รับการยกเว้นความผิด โดยมีช้อยกเว้นดังต่อไปนี้

- (1) การกระทำระหว่างผู้ประกอบการที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- (2) การตกลงร่วมกันในธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาการผลิตการจัดจำหน่ายสินค้า และการส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าทางเทคนิคหรือเศรษฐกิจ
- (3) การตกลงร่วมกันในรูปแบบธุรกิจที่มีสัญญาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจในระดับกัน โดยฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้สิทธิในสินค้าหรือบริการ เครื่องหมายการค้า วิธีการดำเนินธุรกิจ หรือการสนับสนุน การประกอบธุรกิจ และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้รับสิทธิซึ่งมีหน้าที่ชำระค่าสิทธิ ค่าธรรมเนียม หรือ ให้ผลตอบแทนอื่นใดตามที่ระบุในสัญญา

(4) ลักษณะข้อตกลงหรือรูปแบบธุรกิจตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามคำแนะนำของคณะกรรมการ

การพิจารณาข้อยกเว้นตาม (1) และ (2) นั้น จะใช้การชั่งน้ำหนักระหว่าง ประโยชน์จากการจำกัดการแข่งขัน และผลลบต่อการแข่งขัน ตามหลักเหตุและผล (Rule of Reason) โดยจะต้องไม่สร้างข้อจำกัดที่เกินกว่าความจำเป็นในการบรรลุประโยชน์ข้างต้น และไม่ ก่อให้เกิดอำนาจผูกขาด หรือจำกัดการแข่งขันในตลาดนั้นอย่างมีนัยสำคัญ และจะต้องคำนึงถึง ผลกระทบต่อผู้บริโภคด้วย

5.3.2. การควบคุมพฤติกรรมของผู้มีอำนาจเหนือตลาด (มาตรา 50)

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้มีการบัญญัตินิยามของผู้ ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดเอาไว้ในมาตรา 5 ว่า ธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจรายหนึ่งหรือหลายราย ในตลาดใดตลาดหนึ่ง ซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายเกิน กว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยให้นำปัจจัยสภาพการแข่งขันของตลาดอย่างใดอย่าง หนึ่งหรือหลายอย่าง แล้วแต่กรณีมาประกอบการพิจารณา โดยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีได้ออกประกาศกำหนดส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายของธุรกิจ ที่ถือว่าอยู่ในเกณฑ์เป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดเอาไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ผู้ประกอบธุรกิจรายใดรายหนึ่ง ในตลาดสินค้าใดสินค้าหนึ่งหรือบริการใด บริการหนึ่งที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาตั้งแต่ร้อยละห้าขึ้นไป และมียอดเงินขายในปีที่ผ่านมา ตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป หรือ

ข้อ 2 ผู้ประกอบธุรกิจสามรายแรก ในตลาดสินค้าใดสินค้าหนึ่งหรือบริการใดบริการ หนึ่งที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมารวมกันตั้งแต่ร้อยละเจ็ดห้าขึ้นไป และมียอดเงินขายในปีที่ผ่าน มาตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป

ยกเว้น ผู้ประกอบธุรกิจรายใดรายหนึ่งที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาต่ำกว่าร้อยละ สิบ หรือมียอดขายภายในปีที่ผ่านมาต่ำกว่าหนึ่งพันล้านบาท¹⁰

จากบทนิยามดังกล่าวและประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของผู้มีอำนาจเหนือตลาดนั้น จะเห็นได้ว่า ผู้มีอำนาจเหนือตลาดนั้น มิได้จำกัดอยู่เพียงแต่ผู้ประกอบกิจการรายใดรายหนึ่ง แต่อาจ เกิดจากการจัดกลุ่มกันของผู้มีอำนาจสามลำดับแรกของตลาดสินค้าหรือบริการใดบริการหนึ่งก็ได้

เพื่อควบคุมพฤติกรรมการใช้อำนาจเหนือตลาดของผู้ประกอบธุรกิจที่มีอำนาจเหนือ ตลาดโดยมิชอบเอาไว้ใน มาตรา 50 ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า โดยมีการกำหนดห้าม มิให้ผู้มีอำนาจเหนือตลาดกระทำการในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดหรือรักษาระดับราคาซื้อหรือขายสินค้าหรือค่าบริการอย่างไม่เป็นธรรม
- (2) กำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นคู่ค้าของ ตนต้องจำกัด การบริการ การผลิต การซื้อ หรือการจำหน่ายสินค้า หรือต้องจำกัดโอกาสในการเลือก ซื้อหรือขายสินค้า การได้รับหรือให้บริการ หรือในการจัดหาสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจอื่น
- (3) ระบุ บด หรือจำกัดการบริการ การผลิต การซื้อ การจำหน่าย การส่งมอบ การ นำเข้ามา ในราชอาณาจักรโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ทำลายหรือทำให้เสียหายซึ่งสินค้า ทั้งนี้ เพื่อลด ปริมาณให้ต่ำกว่าความต้องการของตลาด
- (4) แทรกแซงการประกอบธุรกิจของผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

5.3.3. การควบคุมการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมของผู้ประกอบธุรกิจ (มาตรา 57)

บทบัญญัติตามมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติฯ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมในการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมของผู้ประกอบธุรกิจ (Unfair Trade Practice) ซึ่งได้กำหนด เอาไว้อย่างกว้าง เพื่อป้องกันการกระทำใด ๆ ของผู้ประกอบธุรกิจอันมิใช่การแข่งขันโดยเสรี อย่าง เป็นธรรม แต่อาจไม่เข้าข่ายความผิดในลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตราอื่น ๆ เลย แต่พฤติกรรมของ การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ส่งผลเป็นการทำลายการแข่งขัน ทำให้เสียหาย ขัดขวาง กีดกัน หรือ

¹⁰ แนวปฏิบัติตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542

จำกัดการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจอื่น หรือเพื่อมิให้ผู้อื่นประกอบธุรกิจ หรือต้องล้มเลิกการประกอบธุรกิจ

โดยการกระทำดังกล่าวจะเป็นพฤติกรรมระหว่างผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำต่อกัน ไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม และผู้กระทำส่วนใหญ่จะมีอำนาจทางเศรษฐกิจและอำนาจต่อรองที่เหนือกว่า ซึ่งถือว่าเป็นการประกอบธุรกิจที่ขาดหลักจริยธรรมและธรรมาภิบาลทางการค้า ทั้งนี้ มาตราดังกล่าวได้กำหนดรูปแบบพฤติกรรมการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมเอาไว้ ดังนี้

- (1) กีดกันการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม
- (2) ใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม
- (3) กำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่น อย่างไม่เป็นธรรม
- (4) กระทำการในลักษณะอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

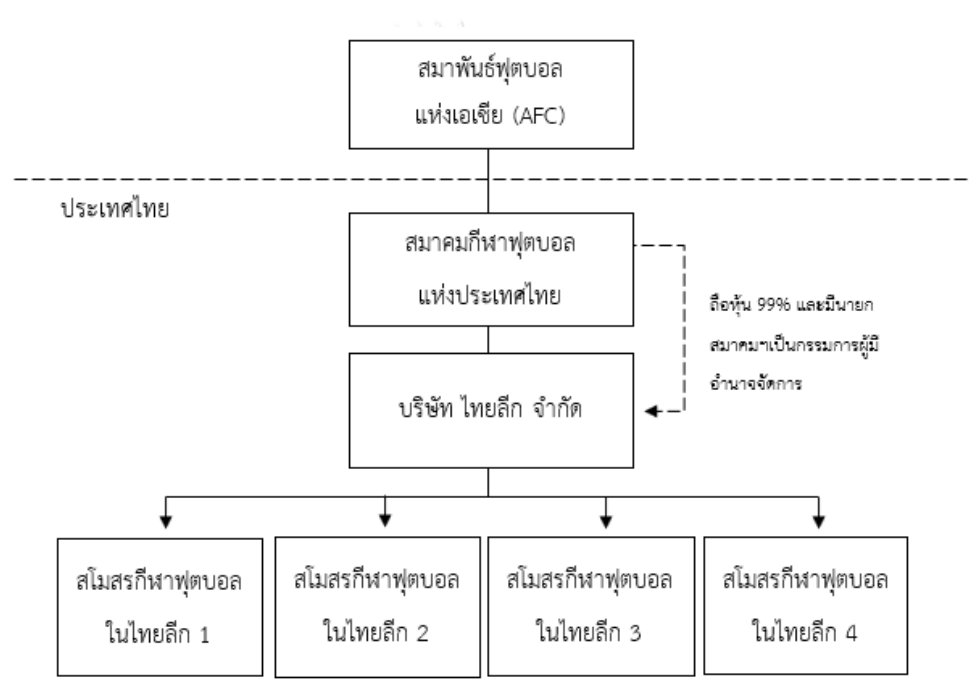
5.4. โครงสร้างการกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยนั้น ค่อนข้างมีลักษณะคล้ายกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป ซึ่งมีการแข่งขันในระบบเปิด และมีการกำกับดูแลการแข่งขันเป็นลำดับขั้นพีรามิด โดยมีสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในฐานะสมาชิกของสมาพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (เอเอฟซี) และสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (ฟีฟ่า) เป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬา (sport governing body) ของกีฬาฟุตบอลทั้งหมด โดยสมาคมจะต้องให้ความร่วมมือกับฟีฟ่าและเอเอฟซีในด้านต่าง ๆ เพื่อกำกับดูแลการดำเนินการของสโมสรกีฬาฟุตบอลและนักกีฬาฟุตบอลให้เป็นไปตามแนวทางที่ฟีฟ่าและเอเอฟซีวางกรอบเอาไว้¹¹ ทั้งนี้ สมาคมจะเป็นผู้จัดการแข่งขันกีฬารายการต่าง ๆ ของประเทศไทยขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกใน

¹¹ ข้อบังคับลักษณะการปกครองสมาคม แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 พ.ศ. 2560, “สมาชิก สภากรรมการและผู้บริหารตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสมาคม ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ และประมวลจรรยาบรรณของฟีฟ่า เอเอฟซี และของสมาคม”

ระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ไทยลีก 1 ถึง ไทยลีก 4 และมีรายการอเมเจอร์ลีกเป็นลีกสมัครเล่น โดยความรับผิดชอบของบริษัท ไทยลีก จำกัด รวมถึงการบริหารสิทธิประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเหล่านั้น เพื่อให้หารายได้เข้าสู่สมาคมและบริษัทไทยลีกจัดสรรผลประโยชน์ให้กับสโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขัน และบริหารจัดการทีมชาติไทยในชุดอายุต่าง ๆ ทุกชุด ซึ่งเป็นตัวแทนของนักกีฬาฟุตบอลไทยเพื่อเข้าแข่งขันในระดับนานาชาติ

รูปที่ 8 แผนผังการกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย

5.5. กฎเกณฑ์ของสมาคมกีฬาฟุตบอลในการกำกับดูแลการแข่งขัน

ในฐานะองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยแล้ว สมาคมกีฬาฟุตบอลก็ได้มีการออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมาบังคับใช้เพื่อกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในระดับต่าง ๆ โดยมีระเบียบหลักคือ ข้อบังคับลักษณะการปกครองของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยฯ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2560) ซึ่งเปรียบเสมือนธรรมนูญการปกครองของสมาคมซึ่งกำหนดหน้าที่ต่าง ๆ ของสมาคม วัตถุประสงค์ของสมาคม อำนาจหน้าที่ของสภากฎกรรมการบริหารสมาคมและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสมาคมรายต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้ ภายใต้ข้อบังคับดังกล่าว สภากฎกรรมการบริหารของสมาคม จะมีอำนาจหน้าที่ในการออกหรือรับรองระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการ

แข่งขันกีฬาฟุตบอลที่สมาคมหรือลีกจัดขึ้น¹² โดยแม้สมาชิกของสมาคมจะมีสิทธิต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการของสมาคมด้วย แต่สิทธิดังกล่าวก็เป็นไปอย่างจำกัด และมีลักษณะเป็นการบริหารงานทางอ้อมเท่านั้น เช่น การเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อพิจารณาอนุมัติวาระต่าง ๆ ที่สภากรรมการได้ดำเนินการไว้แล้วหรือกำลังจะดำเนินการ การรับทราบผลการดำเนินการของสมาคมในรอบปีนั้น หรือการเลือกตั้งนายกสมาคม และสภากรรมการเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่ง การแก้ไขข้อบังคับของสมาคม เป็นต้น และข้อบังคับของสมาคมยังได้กำหนดให้สมาชิกเพียงกลุ่มหนึ่ง เป็นตัวแทนของสมาชิกทั้งหมดของสมาคมเท่านั้น ที่จะมีสิทธิลงคะแนนในที่ประชุมใหญ่ เช่น สโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันในลีกลำดับสูงสุด และลำดับที่สองทั้งหมด สโมสรที่มีลำดับคะแนนเป็นลำดับที่ 1-7 ในการแข่งขันลีกลำดับที่ 3 แต่ละโซน เป็นต้น¹³ ทั้งนี้ สภากรรมการจะอาศัยอำนาจตามหมวดที่ 11 ของข้อบังคับดังกล่าว เพื่อออกกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันและสิทธิประโยชน์ของสมาคมดังต่อไปนี้

5.5.1. ระเบียบการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพ

ภายใต้ข้อบังคับของสมาคมนั้น สภากรรมการจะมีอำนาจหน้าที่ในการออกระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่สมาคมจัด หรือมอบหมายให้ผู้ใดผู้หนึ่งจัด¹⁴ ซึ่งสภากรรมการก็ได้อาศัยอำนาจตามข้อนี้ เพื่อออกระเบียบการแข่งขันของรายการแข่งขันต่าง ๆ ขึ้นมาบังคับใช้สำหรับแต่ละการแข่งขัน ซึ่งมีบริษัท ไทยลีก จำกัด ในฐานะผู้ได้รับการแต่งตั้งจากสมาคมให้เป็นผู้ดำเนินการจัดการแข่งขันแทนสมาคมเป็นผู้ร่วมดำเนินการด้วย ยกตัวอย่างเช่น “ระเบียบว่าด้วยการจัดการแข่งขัน โตโยต้า ไทยลีก ฤดูกาล 2018” ซึ่งเป็นระเบียบหลักในการจัดการแข่งขันกีฬาไทยลีก 1 โดยจะมีลักษณะเป็นระเบียบที่กำหนดกติกาการแข่งขันระหว่างสโมสรต่าง ๆ และข้อกำหนด

¹² ข้อ 35.16 ของ ข้อบังคับลักษณะการปกครอง สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2560)

¹³ ข้อ 22 ของ ข้อบังคับลักษณะการปกครอง สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2560)

¹⁴ ข้อ 76.3. ของ ข้อบังคับลักษณะการปกครองของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยฯ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2560)

รวมถึงเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อควบคุมดูแลสโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขัน ซึ่งมีข้อกำหนดในด้านต่าง ๆ ที่สโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันจะต้องปฏิบัติตาม ไม่ว่าจะเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับกีฬาในด้านการจัดการแข่งขัน เช่น การนับคะแนนในตารางคะแนน การเลื่อนชั้นตกชั้น การกำหนดวันแข่งขัน เป็นต้น รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลซึ่งเข้าแข่งขันฟุตบอลลีกในแต่ละระดับว่า สโมสรที่เข้าแข่งขันในฟุตบอลลีกนั้น จะต้องผ่านมาตรฐานและได้รับใบอนุญาตสโมสรจากสมาคมกีฬาฟุตบอล ตามระเบียบของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยในการออกใบอนุญาตสโมสรด้วย

นอกจากข้อกำหนดทางด้านกีฬาแล้ว ภายใต้ข้อบังคับของสมาคมนี้ ยังได้มีข้อกำหนดที่มีลักษณะเป็นการดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจของสมาคม บริษัทไทยลีก และสโมสรกีฬาฟุตบอลอีกด้วย โดยมีการกำหนดให้สมาคมและสมาชิกของสมาคมนี้ ถือเป็นเจ้าของสิทธิประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันทั้งหมดร่วมกัน โดยสมาคมจำเป็นผู้ที่มีอำนาจในการบริหารจัดการลิขสิทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันนั้นแต่เพียงผู้เดียวอีกด้วย¹⁵ และยังได้มีการกำหนดซ้ำในระเบียบการแข่งขันของลีกเพื่อกำหนดในด้านการประกอบธุรกิจต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันจะต้องให้ความยินยอมกับสมาคมกีฬาฟุตบอล และบริษัท ไทยลีก จำกัด เพื่อดำเนินการจัดหารายได้จากสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันเหล่านั้นแทนสโมสรทั้งหมด เช่น การถ่ายทอดสดและเทปบันทึกการแข่งขัน การจัดหาผู้สนับสนุนการจัดการแข่งขัน การใช้ตราสโมสร ภาพชุดแข่งขัน ภาพสนามแข่งขัน ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวของนักกีฬาขององค์กรสมาชิกเพื่อผลิตสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์การแข่งขัน และเพื่อจัดหารายได้ เป็นต้น¹⁶ ซึ่งสมาคมและบริษัท ไทยลีก จำกัด ก็จะนำสิทธิประโยชน์เหล่านี้ ไปบริหารจัดการ ร่วมกับผู้ดูแลสิทธิประโยชน์ของสมาคมและบริษัท เพื่อให้เกิดรายได้ต่อไป ดังเช่นการประมูลเพื่อจำหน่ายลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสดให้กับทรูวิชั่นส์ เป็นต้น

¹⁵ ข้อ 78 ของ ข้อบังคับลักษณะการปกครองของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยฯ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2560)

¹⁶ ข้อ 5.1 ของ ข้อบังคับลักษณะการปกครอง สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2560)

5.5.2. ระเบียบว่าด้วยการขอใบอนุญาตสโมสร

ภายใต้ระเบียบการแข่งขันของแต่ละลีกนั้น จะมีการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมแข่งขัน เช่น การกำหนดให้สโมสรที่เข้าร่วมแข่งขันจะต้องเป็นสโมสรสมาชิกของสมาคม และมีสถานะนิติบุคคล รวมถึงจะต้องได้รับใบอนุญาตสโมสร (Club Licensing) ซึ่งออกโดยสมาคมและบริษัทไทยลีกด้วย จึงจะสามารถเข้าร่วมการแข่งขันได้

ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้รับใบอนุญาตสโมสรดังกล่าว สโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันนั้นจะต้องผ่านข้อกำหนดตามหลักเกณฑ์ในระเบียบเกี่ยวกับใบอนุญาตสโมสรเอาไว้โดยสมาคมกีฬาฟุตบอล ซึ่งมีชื่อว่า “ระเบียบว่าด้วยการขอใบอนุญาตเข้าร่วมแข่งขัน พ.ศ. 2561” เสียก่อน โดยระเบียบดังกล่าว นั้น เป็นการนำมาตรฐานของการออกใบอนุญาตให้กับสโมสรกีฬาอาชีพที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ตามที่เอเอฟซีกำหนดไว้ มาปรับใช้ เช่น มาตรฐานการบริหารจัดการสโมสรกีฬาฟุตบอลอย่างมืออาชีพ มาตรฐานของสนามแข่งขัน ข้อกำหนดการห้ามถือสิทธิในสโมสรหลายสโมสรและเข้าแข่งขันในรายการเดียวกัน ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน เป็นต้น¹⁷ โดยสมาคมจะมีสถานะเป็นผู้ออกใบอนุญาต (Licensor) ตามระเบียบดังกล่าว และมีบริษัทไทยลีก เป็นผู้พิจารณาข้อกำหนดและเอกสารต่าง ๆ ว่า สมควรที่จะออกใบอนุญาตให้กับสโมสรที่ยื่นขอใบอนุญาตหรือไม่

5.5.3. ระเบียบว่าด้วยการลงโทษ วินัย มารยาท

ระเบียบว่าด้วยการลงโทษ วินัย มารยาท สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย¹⁸ เป็นระเบียบสำหรับคณะกรรมการพิจารณาวินัยมารยาท ที่สมาคมได้แต่งตั้งขึ้นหรือมีการเลือกตั้งโดยสมาชิกตามข้อบังคับของสมาคม โดยมีหน้าที่เปรียบเสมือนองค์กรคณะตุลาการของสมาคม ซึ่งจะใช้เป็นประมวลวินัย ในการพิจารณาการกระทำผิด วินัย มารยาท ขององค์กรสมาชิกที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของประเทศไทยทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นนักกีฬาฟุตบอล สโมสรกีฬาฟุตบอล กองเชียร์ เป็นต้น

¹⁷ ระเบียบว่าด้วยการขอใบอนุญาตเข้าร่วมแข่งขัน พ.ศ. 2561

¹⁸ ระเบียบว่าด้วยการลงโทษ วินัย มารยาท สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ พ.ศ.2559 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พ.ศ. 2560

ทั้งนี้ จากลักษณะของกฎเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ลักษณะของกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้น มีลักษณะไม่แตกต่างจากกฎเกณฑ์ของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป ซึ่งมีทั้งกฎเกณฑ์ที่เป็นกติกากการแข่งขัน เช่น กฎกติกาการนับคะแนน การส่งรายชื่อผู้เล่น การกำหนดบทลงโทษจากการได้รับใบเหลืองใบแดง เป็นต้น หรือกฎเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นกฎเกณฑ์ทางการค้า เช่น การกำหนดให้ผู้เข้าแข่งขันมอบสิทธิในการจำหน่ายลิขสิทธิ์ให้กับสมาคมดำเนินการจำหน่ายแทนแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งในทวีปยุโรป เป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า แต่ได้รับการยกเว้นเนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อการแข่งขัน นอกจากนี้ ยังมีกฎเกณฑ์เกี่ยวกับใบอนุญาตสโมสร ซึ่งได้กำหนดเอาไว้ว่า สโมสรจะต้องไม่อยู่ภายใต้อำนาจบริหารหรือมีเจ้าของเดียวกันกับสโมสรอื่นที่เข้าแข่งขันในรายการเดียวกัน ดังเช่นกฎเกณฑ์ในทวีปยุโรป ซึ่งเคยมีคดีตัวอย่างซึ่งได้รับการยกเว้นจากการปรับใช้กฎหมายเนื่องจากเป็นกฎที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมในการรักษาคุณลักษณะของการแข่งขันกีฬา

แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางในการพิจารณาหรือขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกฎเกณฑ์เหล่านี้ซึ่งออกโดยของสมาคมกีฬาฟุตบอล และบริษัท ไทยลีก จำกัด นั้น ยังคงมีความไม่ชัดเจนในหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นสถานะของสมาคมกีฬาฟุตบอล และบริษัทไทยลีก ภายใต้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า รวมถึงลักษณะความร่วมมือหรือพฤติกรรมที่อาจขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในลักษณะด้วย

5.6. ปัญหาเกี่ยวกับสถานะของสมาคมกีฬาฟุตบอลภายใต้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า

จากลักษณะของกฎเกณฑ์และระเบียบที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า ระเบียบของสมาคมหลาย ๆ ข้อ เป็นข้อกำหนดและเงื่อนไขเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพที่เข้าร่วมการแข่งขัน ดังนั้น การบังคับใช้กฎเกณฑ์ หรือดำเนินการใด ๆ ก็ตามเกี่ยวกับการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกของบริษัท ไทยลีก จำกัด หรือสมาคมกีฬาฟุตบอลเองนั้น จึงทำให้สององค์กรนี้มักจะเป็นผู้ที่ตกเป็นเป้าในการวิพากษ์วิจารณ์ของสังคมอยู่เสมอ เนื่องจากการดำเนินการใด ๆ ก็ตามของบริษัทไทยลีก จะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสมาคมอยู่เสมอในแง่ของการวางนโยบายและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการแข่งขัน และสมาคมสามารถตัดสินใจดำเนินการและกำหนดทิศทาง

ในการบริหารงานของบริษัท ไทยลีก จำกัด ได้อีกด้วย เนื่องจากสมาคมถือหุ้นในบริษัทดังกล่าว จำนวน 99.98% และยังมีนายกสมาคมกีฬาฟุตบอลเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันของบริษัท ดังนั้น การที่จะพิจารณาว่า การดำเนินการหรือการทำข้อตกลงใด ๆ ของสมาคมกีฬาฟุตบอล ต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขันที่บริษัทไทยลีกจัดขึ้นนั้น อาจมีความผิดภายใต้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้าหรือไม่นั้น จึงต้องพิจารณาถึงสถานะของสมาคมกีฬาฟุตบอลภายใต้กฎหมายดังกล่าวก่อนเป็นอันดับแรก โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

5.6.1. สมาคมกีฬาฟุตบอลในฐานะองค์กรรัฐ

สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย มีสถานะเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และมีลักษณะเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง ทั้งนี้ เนื่องจากภายใต้พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 นั้น การจัดหรือร่วมในการจัดให้มีการแข่งขันกีฬาในนามของชาติหรือประเทศไทย จะต้องขออนุญาตจากนายทะเบียนกลางสมาคมกีฬาของการกีฬาแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณีไป ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทยได้ประกาศกำหนด ซึ่งการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาตินั้นก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งของการดำเนินการของการกีฬาแห่งประเทศไทย ในการดำเนินการจัดช่วยเหลือ แนะนำ และร่วมมือในการจัดและดำเนินกิจกรรมกีฬา ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงแสดงให้เห็นว่า สมาคมนั้นได้รับมอบอำนาจจากการกีฬาแห่งประเทศไทยให้ดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาขึ้น นอกจากนี้ ตามคำพิพากษาของศาลปกครองที่ผ่านมานั้น ศาลยังชี้ให้เห็นว่าสมาคมได้ใช้อำนาจทางปกครองบางประการแทนการกีฬาแห่งประเทศไทยด้วย

5.6.2. สมาคมกีฬาฟุตบอลในฐานะผู้ประกอบการ

แม้ว่าสมาคมกีฬาฟุตบอล จะเป็นองค์กรรัฐประเภทหนึ่งซึ่งมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร และมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทย โดยมีรายได้มาจากเงินสนับสนุนสมาคมกีฬาอาชีพซึ่งกท.มอบให้จากกองทุนของกท. รวมถึงรายได้จ่ายค่าบำรุงสมาคมของสมาชิกสมาคม แต่อย่างไรก็ตาม แต่จากข้อเท็จจริงหลายประการก็ชี้ให้เห็นว่า สมาคมนั้นเป็นผู้ประกอบการในตลาดการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยเช่นกัน

โดยในปัจจุบันนี้ การแข่งขันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยได้เข้าสู่ระบบการแข่งขันกีฬาอาชีพอย่างเต็มตัวแล้ว¹⁹ การประกอบกิจการของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ เข้าสู่ระบบธุรกิจอย่างชัดเจนและดำเนินการด้วยความเป็นมืออาชีพ ส่งผลให้การแข่งขันสนุกสนานเร้าใจ ได้มาตรฐาน และได้รับความนิยมจากผู้ชมและแฟนกีฬาทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก ซึ่งสมาคมก็ได้เพิ่มวัตถุประสงค์ในการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในข้อบังคับของสมาคม และจดทะเบียนเป็นสมาคมกีฬาอาชีพต่อการกีฬาแห่งประเทศไทย ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพเรียบร้อยแล้ว โดยในการจัดการแข่งขันลีกกีฬาอาชีพนั้น สมาคมได้จัดตั้งบริษัท ไทยลีก จำกัด ตามข้อกำหนดของเอเอฟซีขึ้น และถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวจำนวน 99.98% และมอบสิทธิในการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกในระดับต่าง ๆ ให้กับบริษัท ไทยลีก จำกัด ดำเนินการแทนสมาคม เพื่อให้การบริหารจัดการแข่งขันเป็นไปอย่างมืออาชีพ

จากจำนวนเงินหมุนเวียนอย่างมหาศาลในตลาดการประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของสโมสรในฟุตบอลลีกในระดับต่าง ๆ ที่สมาคมและบริษัทไทยลีกได้ร่วมกันจัดขึ้นนั้นเป็นมูลค่าจำนวนมากกว่าหลายพันล้านบาท จึงทำให้สมาคมสามารถสร้างรายได้ให้กับมหาศาลอย่างมหาศาลจากการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์เหล่านั้นด้วย เช่น การจำหน่ายสิทธิในการถ่ายทอดสดการแข่งขันให้กับบริษัท ทูริวิชั่นส์ กรุ๊ป จำกัด เป็นเวลา 4 ปี ด้วยมูลค่าจำนวนกว่า 4,200 ล้านบาท²⁰ รวมถึงการรับเงินสนับสนุนการแข่งขันจากสินค้าต่าง ๆ เพื่อสิทธิในการนำผลิตภัณฑ์การแข่งขันไทยลีกไปใช้ทางการตลาด เช่น บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด ผู้สนับสนุนไทยลีก เป็นเวลา 4 ปี ด้วยมูลค่าสัญญากว่า 700 ล้านบาท²¹ เป็นต้น รวมถึงการมอบสิทธิให้กับบริษัท แพลนบี จำกัด (มหาชน) เป็นผู้บริหารจัดการแทนสมาคม ซึ่งตามสัญญาระยะเวลา 4 ปีนั้น แพลนบีจะหารันตีรายได้

¹⁹ มาตรา 4 พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556: “กีฬาอาชีพ หมายความว่า กีฬาที่จัดการแข่งขันอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานสากลและมีนักกีฬาอาชีพเข้าร่วมแข่งขันกัน โดยมีรายได้จากการแข่งขัน”

²⁰ “ทรู” ทูม 4,200 ล้าน คว่ำสิทธิ์ยิงสดไทยลีก!, [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 29 กันยายน 2558 แหล่งที่มา: <http://www.manager.co.th/Sport/viewnews.aspx?NewsID=9580000109643>

²¹ “โตโยต้า” ควัก 700 ล้าน อุ้ม “ไทยลีก” 4 ปี, [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 17 มกราคม 2560. แหล่งที่มา: <http://www.manager.co.th/golf/ViewNews.aspx?NewsID=9600000005543>

ให้กับบริษัทไทยลีกเป็นจำนวนทั้งหมด 1,040 ล้านบาท เลยทีเดียว²² ทั้งนี้ สมาคมกีฬาฟุตบอลและไทยลีก ได้ให้การรับรองแก่สโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขัน โดยการกำหนดเอาไว้ในระเบียบดังกล่าวว่า สมาคมกีฬาฟุตบอลและไทยลีก จะบริหารงานสิทธิประโยชน์เป็นอย่างดี และยังได้ให้การรับรองอีกด้วยว่า จะนำรายได้บางส่วนจากการขายลิขสิทธิ์ต่าง ๆ มาแบ่งสรรให้กับองค์กรสมาชิกอย่างเป็นทางการ²³ ซึ่งที่ผ่านมา สมาคมและไทยลีกจะมีการมอบเงินบำรุงทีมจากส่วนแบ่งค่าถ่ายทอดลิขสิทธิ์ รวมถึงเงินสนับสนุนในการปรับปรุงสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของสโมสรให้กับสโมสรต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขันมากน้อยแตกต่างกันไปตามลำดับชั้นของลีก เช่น ไทยลีก 1 จำนวนรวมทีมละ 25 ล้านบาท ไทยลีก 2 จำนวนทีมละ 4 ล้านบาท เป็นต้น²⁴

นอกจากรายได้จากการบริหารสิทธิประโยชน์ในการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพแล้ว สมาคมยังสามารถบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันของทีมชาติไทยให้เกิดรายได้อย่างมหาศาลอีกด้วย โดยการร่วมกับแพลงปีเพื่อจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดทีมชาติชุดต่าง ๆ ให้กับไทยรัฐทีวี การให้สิทธิในการขายตั๋วเข้าชมการแข่งขันของทีมชาติให้กับไทยทิคเก็ตเมเจอร์เป็นผู้ดำเนินการและแบ่งรายได้ให้กับสมาคม การให้สิทธิกับสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ใช้เครื่องหมายการค้าของทีมชาติและนักกีฬาทีมชาติไทยเพื่อการประชาสัมพันธ์และจัดจำหน่ายสินค้า เช่น ผลิตภัณฑ์สหายเจ้าแก่น้อย เมืองไทยประกันชีวิต หรือการเปิดประมูลเพื่อขายสิทธิในการจำหน่ายเสื้อกีฬาและอุปกรณ์กีฬาต่าง ๆ ที่มีเครื่องหมายการค้าของสมาคม ให้กับวอริกซ์ ผู้ผลิตเสื้อผ้ากีฬาในประเทศไทย เป็นต้น โดยในระยะเวลา 4 ปีนั้น สมาคมจะได้รับการการันตีรายได้จากแพลงปีรวมแล้วไม่ต่ำกว่า 1,080 ล้านบาท²⁵ เพื่อนำเงินเหล่านี้ไปใช้ในการดำเนินการของทีมชาติชุดต่าง

²² "'แพลงปี' กินรวบ ลิขสิทธิ์ส.บอลไทย," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 23 เมษายน 2559. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/content/609916>

²³ ข้อ 5.3 ของ ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกอาชีพ รายการไทยลีก 1 พ.ศ. 2560

²⁴ "ส.บอลเนรมิตร'ไทยลีก+โลโก้'โฉมใหม่5ระดับ เพิ่มโควต้าอาเซียน พร้อมเพิ่มงบสนับสนุนสโมสร," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2559. แหล่งที่มา: <https://www.matichon.co.th/news/395489>

²⁵ "'แพลงปี' กินรวบ ลิขสิทธิ์ส.บอลไทย," [ออนไลน์].

ๆ ตั้งแต่ระดับเยาวชนจนถึงชุดใหญ่ รวมถึงการสร้างศูนย์ฝึกกีฬาฟุตบอลของสมาคมเพื่อพัฒนาเยาวชนอีกด้วย

5.6.3. วิเคราะห์สถานะของสมาคมกีฬาฟุตบอลและบริษัท ไทยลีก จำกัด ตามมาตรา 4

ประเด็นสำคัญที่จะต้องพิจารณาเป็นอย่างแรกก็คือ เมื่อสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย มีสถานะเป็นหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐตามกฎหมาย ในการใช้อำนาจทางปกครองการดำเนินการจัดการแข่งขันลีกฟุตบอลขึ้นแทนรัฐวิสาหกิจอย่างการกีฬาแห่งประเทศไทยขึ้น และสมาคมได้ดำเนินการประกอบธุรกิจในตลาดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดยการดำเนินการจัดตั้งบริษัท ไทยลีก จำกัด เพื่อเป็นผู้รับมอบสิทธิจากสมาคมในการจัดการแข่งขันลีกฟุตบอลอาชีพในระดับต่าง ๆ ซึ่งสมาคมและบริษัทไทยลีก ต่างก็ร่วมกันนำสิทธิประโยชน์ของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขันไปใช้เพื่อจัดหารายได้เข้าสู่สมาคมอีกด้วย ดังนั้น จึงควรพิจารณาก่อนว่า จะได้รับการยกเว้นตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 หรือไม่

โดยในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัตินั้น ได้มีการกำหนดเอาไว้ว่า กฎหมายการแข่งขันทางการค้านั้น จะมีให้ใช้บังคับแก่การกระทำของรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เฉพาะในส่วนที่ดำเนินการตามกฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเป็นธุรกิจที่มีกฎหมายเฉพาะกำกับดูแลในเรื่องการแข่งขันทางการค้า

แต่อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาประเด็นดังกล่าวภายใต้มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้าฉบับปัจจุบันนั้น ก็ยังไม่มีข้อความชัดเจนใด ๆ ว่า จะมีขอบเขตหรือแนวทางในการพิจารณาอย่างไร ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการพิจารณาข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ มิได้มีลักษณะเป็นการยกเว้นเป็นกรณีทั่วไป แต่จะเป็นการยกเว้นเป็นรายข้อเท็จจริงเท่านั้น (case by case) ดังนั้น การกระทำอย่างหนึ่งของหน่วยงานรัฐประเภทดังกล่าว อาจได้รับการยกเว้น แต่การกระทำอีกอย่างหนึ่ง ก็อาจไม่ได้รับการยกเว้นก็ได้ โดยจะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแง่ของการประกอบธุรกิจด้วย โดยการดำเนินการประกอบธุรกิจของสมาคมกีฬาฟุตบอลและบริษัทไทยลีกในการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพนั้น มิได้มีกฎหมายเฉพาะกำกับดูแลในเรื่องการแข่งขันทางการค้า และมีได้มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องการค้าเงินการของสมาคมกีฬาฟุตบอลเรื่องต่าง ๆ แต่อย่างใด

นอกจากนี้ การออกกฎเกณฑ์และระเบียบการแข่งขันของฟุตบอลไทยลีกต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ของสมาคมนั้น ก็มีใช้การดำเนินการตามกฎหมายที่มีการบัญญัติเอาไว้เพื่อให้กำหนดเงื่อนไขในการจำกัดค่าใช้จ่ายดังกล่าวต่อการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลอื่น ๆ ด้วย

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากรายได้หลักของสมาคมกีฬาฟุตบอล ซึ่งเกิดขึ้นจากการให้บริการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพขึ้น ทั้งการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลไทยลีก การจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลถ้วยช้างเอเฟอเอคัพ เพื่อเป็นตลาดให้กับผู้ประกอบการธุรกิจสโมสรกีฬาอาชีพได้ส่งทีมฟุตบอลของตนเข้าร่วมการแข่งขัน และสร้างผลิตภัณฑ์การแข่งขันกีฬาฟุตบอลในรายการแข่งขันที่สมาคมจัดขึ้น รวมถึงการบริหารจัดการทีมชาติไทย และจัดการบริหารสิทธิประโยชน์ของสมาคมในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันนั้นเพื่อนำไปจัดหารายได้เข้าสู่สมาคมได้อย่างมหาศาล มิใช่การรองรับงบประมาณของภาครัฐเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากการเปิดเผยรายละเอียดจากงบการเงินของสมาคมสำหรับรอบปีบัญชีสิ้นสุดปี 2560 ในที่ประชุมสามัญสมาชิกประจำปีของสมาคม นั้น ซึ่งพบว่า สมาคมมีรายได้รวมทั้งสิ้นในปีดังกล่าวกว่า 1,440 ล้านบาท ซึ่งเป็นรายได้จากเงินสนับสนุนของการกีฬาแห่งประเทศไทยในฐานะรัฐวิสาหกิจที่กำกับดูแลสมาคมเพียง 51 ล้านบาท เท่านั้น โดยรายได้หลักของสมาคมมาจากการที่สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยให้สิทธิในการบริหารการจัดการแข่งขันไทยลีกระดับต่าง ๆ กับบริษัท ไทยลีก จำกัด เป็นจำนวนเงิน 661 ล้านบาท และจากบริษัท แพลนบี มีเดีย จำกัด (มหาชน) ในฐานะผู้บริหารสิทธิประโยชน์ของสมาคม ซึ่งจัดหารายได้จากสปอนเซอร์ผู้สนับสนุนรายต่าง ๆ ประมาณ 400 ล้านบาทเศษ รวมเป็นจำนวนเงิน 1087 ล้านบาทเศษ รวมถึงเงินสนับสนุน จากสหพันธ์ฟุตบอลแห่งอาเซียน จำนวน 12 ล้าน จากเอเอฟซี 122 ล้านบาท และจากฟีฟ่า 62 ล้านบาท จึงจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า รายได้หลักของสมาคมนั้น มิได้มาจากองค์กรรัฐแต่อย่างใด แต่เป็นรายได้ที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจของสมาคมกีฬาฟุตบอลเอง²⁶ ดังนั้น คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า จึงควรพิจารณาว่า บทบาทของสมาคมกีฬา

²⁶ ""สมาคมลูกหนังไทย"เผยมีกำไร90ล้าน" , [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2561. แหล่งที่มา: <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/799457>

ฟุตบอลนั้น แสดงให้เห็นว่า สมาคมเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ตามคำนิยามของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 เช่นกัน²⁷

สำหรับบริษัท ไทยลีก จำกัด ซึ่งมีสถานะเป็นบริษัทจำกัด โดยมีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา จะเห็นได้ว่า บริษัทมีสถานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมองจากโครงสร้างของบริษัทซึ่งมีสมาคมกีฬาฟุตบอลถือหุ้นจำนวน 99.99% ในบริษัทดังกล่าว และมีนายกสมาคมเข้าเป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท โดยพฤติการณ์และข้อเท็จจริงทั้งหมดนั้นชี้ให้เห็นว่า สมาคมมีอำนาจในการกำหนดนโยบายของบริษัท ไทยลีก จำกัด ในแง่ต่าง ๆ ทั้งหมดอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎเกณฑ์ใด ๆ หรือ การตัดสินใจใด ๆ ของบริษัท ซึ่งแสดงให้เห็นว่า องค์กรทั้งสององค์กรนี้มีลักษณะการร่วมกันดำเนินการดังกล่าวเป็นองค์กรเดียวกัน (single-entity) ดังนั้น หากมีพฤติกรรมการร่วมมือกันระหว่างบริษัทและสมาคมกีฬาฟุตบอลใด ๆ ในการทำหน้าที่จัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระดับต่าง ๆ ให้กับสมาคมกีฬาฟุตบอล มีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าแล้ว ก็ควรจะได้รับการยกเว้นตามมาตรา 54 วรรค 2 หรือมาตรา 56(1) ด้วย เนื่องจากเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ

5.7. ปัญหากรณีการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อพฤติกรรมการออกกฎเกณฑ์เพื่อจำกัดการใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอล

ในปัจจุบันนั้น ข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตของสโมสร (Club Licensing Regulations) เป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งของสมาคมกีฬาฟุตบอลในการกำหนดมาตรฐานในด้านต่าง ๆ ของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย ซึ่งสมาคมกีฬาฟุตบอลและบริษัท ไทยลีก จำกัด ได้มีการกำหนดเงื่อนไขไว้ในระเบียบการแข่งขันของฟุตบอลไทยลีกระดับต่าง ๆ ว่า สโมสรผู้เข้าแข่งขันจะต้องได้รับใบอนุญาตจากสมาคมด้วย โดยใบอนุญาตดังกล่าวนั้น ได้กำหนดขึ้นภายใต้ระเบียบว่า

²⁷ “ผู้ประกอบธุรกิจ” หมายความว่า ผู้จำหน่าย ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย ผู้ซื้อเพื่อผลิตหรือจำหน่ายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการในธุรกิจ

ด้วยการขอใบอนุญาตเข้าร่วมแข่งขันของสมาคม²⁸ ซึ่งมีสมาคมเป็นผู้ออกใบอนุญาต (Licensor) และมีบริษัท ไทยลีก จำกัด เป็นผู้พิจารณาเอกสารและตรวจสอบข้อเท็จจริงของการขอใบอนุญาตให้กับสโมสรกีฬาฟุตบอลในระดับต่าง ๆ

โดยในระเบียบดังกล่าวในปัจจุบันนั้น ได้มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับเงื่อนไขทางการเงินของสโมสรเอาไว้ด้วย แต่ก็ยังไม่มีกฎข้อใดที่มีลักษณะเป็นการควบคุมการใช้จ่ายเงินของสโมสร เว้นแต่การกำหนดเงื่อนไขว่า สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ จะต้องไม่ค้างชำระค่าตอบแทนของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน หรือบุคลากรทางด้านกีฬาต่าง ๆ ของสโมสร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของนักกีฬาและบุคลากร นอกจากเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว ข้อกำหนดอื่นเกี่ยวกับการเงินนั้นก็จะเป็นเพียงข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสถานะทางการเงินของสโมสรเท่านั้น โดยกำหนดให้สโมสรจะต้องส่งเอกสารต่าง ๆ เพื่อยืนยันถึงรายได้และรายจ่ายต่าง ๆ รวมถึงผลประกอบการของสโมสรให้กับสมาคมและบริษัท ไทยลีก ในฐานะผู้ออกใบอนุญาตทราบ ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่า หากสมาคมต้องการที่จะจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรโดยการบังคับใช้กฎการจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายของยูฟ่ามาปรับใช้แล้ว สมาคมกีฬาฟุตบอลและบริษัท ไทยลีก จำกัด จึงน่าจะพิจารณากำหนดเงื่อนไขลงไปในเรื่องของการออกใบอนุญาตสโมสรตามระเบียบดังกล่าว

ทั้งนี้ นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 จนถึงพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 นั้น ยังไม่เคยมีประเด็นการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการของสมาคมกีฬาอาชีพมาก่อน ดังนั้น การที่จะวิเคราะห์ว่า พฤติกรรมการออกกฎเกณฑ์เพื่อจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศไทย โดยการนำกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่าในทวีปยุโรปมาเป็นแนวทางในการปรับใช้นั้น จะขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยหรือไม่ จึงยังมีความไม่ชัดเจนอยู่มากกว่า จะเป็นพฤติกรรมแบบใดในการจำกัดการแข่งขัน และจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติหรือไม่ ดังนั้น ก่อนที่จะพิจารณาถึงแง่มุมของกฎหมาย จึงควรที่จะต้องพิจารณาจากลักษณะของพฤติกรรมในการออกกฎเกณฑ์ขึ้นมาบังคับใช้เป็นสำคัญด้วย

²⁸ ระเบียบว่าด้วยการขอใบอนุญาตเข้าร่วมแข่งขัน พ.ศ. 2561

โดยในการวิเคราะห์นั้น ผู้เขียนเห็นว่า ควรนำแนวทางการพิจารณาพฤติกรรมต่าง ๆ จากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในทวีปยุโรปมาใช้เป็นแนวทาง เนื่องจากลักษณะพฤติกรรมในการออกกฎเกณฑ์ค่อนข้างคล้ายกัน โดยผู้เขียนเห็นว่า การออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นจากการตกลงกันระหว่างสมาคมกีฬาฟุตบอล และสโมสรกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันในรายการฟุตบอลลีกอาชีพที่สมาคมจัดขึ้น โดยสมาคมได้กำหนดเงื่อนไขต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลผ่านกฎเกณฑ์เกี่ยวกับใบอนุญาตสโมสร ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันระหว่างกันในการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ดังเช่นการตกลงกันระหว่างยูฟ่าและสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในทวีปยุโรป ซึ่งวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

5.7.1. วิเคราะห์ตลาดที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสร

ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้าว่า “ตลาด” หมายความว่า ตลาดที่เกี่ยวข้องในสินค้าหรือบริการชนิดเดียวกันหรือที่สามารถใช้ทดแทนกันได้ โดยให้พิจารณาด้านคุณลักษณะ ราคา หรือวัตถุประสงค์การใช้งานของสินค้าหรือบริการ และด้านพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการ ดังนั้น การพิจารณาถึงตลาดที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยนั้น ควรจะต้องพิจารณาทั้งตลาดที่เกี่ยวข้องโดยภูมิศาสตร์ และตลาดที่เกี่ยวข้องของผลิตภัณฑ์นี้ด้วย

โดยเมื่อพิจารณาถึงลักษณะของบริการและพื้นที่ในการให้บริการที่การออกกฎเกณฑ์จำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลส่งผลกระทบแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า ควรจะกำหนดขอบเขตตลาดในการพิจารณาความร่วมมือกันดังกล่าว เป็นตลาดในการแข่งขันกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลในการให้บริการด้านความบันเทิงทางด้านกีฬา ซึ่งก็คือการจัดแมตช์การแข่งขันระหว่างกันรายการแข่งขันฟุตบอลลีกที่สมาคมกีฬาฟุตบอลและบริษัท ไทยลีก จำกัด ได้จัดขึ้น ดังต่อไปนี้

5.7.1.1. การพิจารณากำหนดสภาพตลาดที่เกี่ยวข้องเชิงภูมิศาสตร์

ในแง่นี้ การพิจารณาสภาพตลาดในแง่ภูมิศาสตร์ ควรคำนึงถึงขอบอำนาจของสมาคมกีฬาฟุตบอล และบริษัท ไทยลีก จำกัด ในการบังคับใช้กฎเกณฑ์การจำกัดเพดานค่าตอบแทนผ่านเงื่อนไขในการได้รับใบอนุญาตสโมสรกีฬาฟุตบอล ทั้งนี้ การแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศ

ไทยทั้งหมดทุกระดับนั้น อยู่ภายใต้การดูแลของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย และบริษัท ไทยลีก จำกัด ทั้งสิ้น การออกกฎเกณฑ์ใด ๆ ของสมาคมหรือบริษัท ไทยลีก จำกัด ดังนั้น การออกกฎเกณฑ์ใด ๆ ของสมาคมหรือบริษัทไทยลีก ก็จะต้องส่งผลให้สโมสรกีฬาฟุตบอลทั้งหมดในประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามหากต้องการเข้าร่วมการแข่งขันเหล่านั้น ดังนั้น ตลาดในแง่ภูมิศาสตร์ของการออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ จึงอาจพิจารณาได้ว่า เป็นตลาดของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพทั้งหมดในประเทศไทย ตั้งแต่ระดับไทยลีก 1 ถึง ไทยลีก 4 ซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจให้บริการการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพรายต่าง ๆ จะต้องใช้ใบอนุญาตดังกล่าวเพื่อเข้าแข่งขัน

5.7.1.2. การพิจารณากำหนดสภาพตลาดที่เกี่ยวข้องในเชิงผลิตภัณฑ์

ส่วนในแง่ตลาดผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องนั้น เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์หลักจากการปรับใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว อาจพิจารณาได้ว่า ตลาดที่ได้รับผลกระทบจากการออกกฎเกณฑ์จำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลโดยตรงนั้น ก็คือ ตลาดในประกอบธุรกิจการให้บริการด้านการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งเข้าแข่งขันในรายการฟุตบอลลีกที่สมาคมกีฬาฟุตบอลจัดขึ้น ตั้งแต่ระดับไทยลีก 1 ถึงไทยลีก 4 ซึ่งจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับใบอนุญาตสโมสรตามที่สมาคมกำหนดขึ้น และจะต้องถูกจำกัดการใช้จ่ายเงินในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีผลสำคัญต่อคุณภาพในการให้บริการจัดแมตช์การแข่งขันฟุตบอลเหล่านั้น ซึ่งการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยในปัจจุบันนั้น มีเพียงการแข่งขันที่สมาคมกีฬาและบริษัท ไทยลีก จำกัด ได้จัดขึ้นเท่านั้น จึงไม่มีตลาดใดที่สามารถทดแทนได้

5.7.2. วิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมความร่วมมือในการจำกัดการแข่งขัน

การจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้น อาจเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากปราศจากความร่วมมือจากสโมสรต่าง ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมกีฬาฟุตบอล ทั้งในการเข้าร่วมการแข่งขัน โดยจะเห็นได้ว่า ปัจจัยหลักที่ทำให้ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยสามารถสร้างมูลค่าได้อย่างมหาศาลในปัจจุบัน คือการการมอบสิทธิในการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์จากการแข่งขันของสโมสรกีฬาฟุตบอลให้กับสมาคมและไทยลีกนำไปบริหารจัดการให้เกิดรายได้จากการแข่งขันขึ้นผ่านการประมูลจากสมาคมกีฬาฟุตบอล ไม่ว่าจะเป็นสิทธิทางการค้าต่าง ๆ เพื่อแลกกับเงินสนับสนุนของสปอนเซอร์ รวมถึงการร่วมกันจำหน่ายลิขสิทธิ์ให้กับทรูวิชั่นส์ ซึ่งมีมูลค่ามหาศาล

ทั้งนี้ แม้ว่าการออกกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันนั้น มักจะเกิดจากการใช้อำนาจบริหารของสมาคมก็ตาม สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยนั้น เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิก ซึ่งตามข้อบังคับของสมาคมแล้ว สมาคมกีฬาฟุตบอลนั้นประกอบไปด้วยสมาชิกซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ บุคคล นิติบุคคล และนิติบุคคลที่เป็นเจ้าของสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระดับต่าง ๆ ที่สมาคมจัดขึ้น²⁹ โดยสมาชิกของสมาคมมีหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่สมาคมกำหนดไว้ เช่น การชำระค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงสมาคม การปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และมติของฟีฟ่า เอเอฟซี และสมาคมอย่างเคร่งครัด และการยอมรับการระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการอนุญาโตตุลาการ เป็นต้น³⁰ โดยการบริหารงานและการตัดสินใจดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ของสมาคม นั้นจะเป็นอำนาจหน้าที่ของสภากฎการของสมาคม ซึ่งเปรียบเสมือนฝ่ายบริหารของสมาคม ซึ่งสามารถตัดสินใจและดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ โดยเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของสภากฎการของสมาคมแล้วนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งในสภากฎการเกือบทั้งหมดจะประกอบไปด้วยตัวแทนของสโมสรสมาชิกสโมสรต่าง ๆ แทบทั้งสิ้น³¹ เนื่องจากตามข้อบังคับของสมาคมกีฬาฟุตบอลนั้น ได้มีการกำหนดไว้ว่า จำนวนสภากฎการไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 จะต้องประกอบด้วยกรรมการที่

²⁹ ข้อ 10 ของ ข้อบังคับลักษณะการปกครอง สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2560)

³⁰ ข้อ 14 ของ ข้อบังคับลักษณะการปกครอง สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2560)

³¹ สภากฎการชุดปัจจุบันของสมาคม จำนวน 19 คน ประกอบไปด้วยตัวแทนจากสโมสรต่าง ๆ จากทุกระดับของการแข่งขันไทยลีก ยกตัวอย่างเช่น ตำแหน่งอุปนายก ซึ่งประกอบไปด้วยนายศุภสิน ลีลาฤทธิ์ (รองประธานสโมสรของสโมสรบางกอกกล๊าส เอฟซี ในไทยลีก 1) นายวิทยา เลาทกุล (ประธานฝ่ายพัฒนาเทคนิคของสโมสรชลบุรี เอฟซี ในไทยลีก 1) และนายธนศักดิ์ สุระประเสริฐ (ผู้จัดการฝ่ายต่างประเทศของสโมสรชลบุรี เอฟซี ในไทยลีก 1) เป็นต้น รวมถึงตำแหน่งสมาชิกสภากฎการซึ่งประกอบไปด้วย น.ส.นันทนิ วงศ์อำนิษฐกุล (ผู้จัดการทั่วไปสโมสรแบงค็อก ยูไนเต็ต ในไทยลีก 1) นายธนวัชร นิติกานุกา (ผู้จัดการทีมสโมสรราชบุรี มิตรผล เอฟซี ในไทยลีก 1) นายสมเกียรติ กิตติธรรกุล (ประธานสโมสรกระบี่ เอฟซี ในไทยลีก 2) นายกรวิร์ ปริศนานันทกุล (ผู้จัดการทีมสโมสรอ่างทอง เอฟซี ในไทยลีก 2) นายทรงยศ เทียนทอง ประธานสโมสรสระแก้ว เอฟซี ในไทยลีก 3) นายณัฐ ชยุติมันต์ (ผู้จัดการทั่วไปของสโมสรสุพรรณบุรี เอฟซี ในไทยลีก 1) เป็นต้น

เป็นสมาชิกของสมาคม³² แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการลงมติใด ๆ แล้วจากการประชุมดังกล่าว ผลของการลงมติก็น่าจะต้องผูกพันต่อสมาชิกทั้งหมดของสมาคมกีฬาฟุตบอลด้วย

นอกจากนี้แล้ว จากข้อเท็จจริงที่ผ่านมา นั้น การดำเนินการ หรือการตัดสินใจใด ๆ ของสมาคมและบริษัท ไทยลีก จำกัด ที่อาจส่งผลกระทบต่อการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระหว่างกันอย่างน้อยก็สำคัญต่อการประกอบธุรกิจและการแข่งขันกีฬาฟุตบอลไทยลีกของสโมสรกีฬาฟุตบอลทั้งหมดแล้วนั้น สมาคมมักจะดำเนินการจัดการประชุมร่วมกัน โดยการเชิญตัวแทนของสโมสรสมาชิกที่เข้าร่วมการแข่งขันเข้าประชุมร่วมกับตัวแทนของสมาคม ตัวแทนของบริษัท ไทยลีก จำกัด รวมถึงตัวแทนของบริษัทซึ่งเป็นผู้บริหารสิทธิประโยชน์ให้กับสมาคมและไทยลีก เพื่อที่จะสอบถามความเห็นและให้ที่ประชุมร่วมดังกล่าว ได้มีโอกาสในการเสนอความเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่อาจมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพของการจัดการแข่งขัน ซึ่งสมาคมได้พยายามกำหนดให้มีการประชุมร่วมอยู่เสมอ ๆ เดือนละ 1 ครั้ง³³ ยกตัวอย่างเช่น การตกลงร่วมกันเพื่อยุติลีกการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั้งหมดของประเทศไทยของฤดูกาล พ.ศ. 2559 ก่อนการแข่งขันจะเสร็จสิ้นตามกำหนด อันเนื่องมาจากการสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2559 หรือการประชุมเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2560 เพื่อร่วมกันให้ความเห็นชอบเพื่อลดจำนวนสโมสรในลีกสูงสุดจาก 18 ทีมในปัจจุบัน ให้เหลือเพียง 16 ทีมในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนทีมที่จะต้องตกชั้นที่จะต้องเพิ่มขึ้นจากจำนวน 3 ทีม เป็น 5 ทีม และเพื่อให้ความเห็นชอบกฎการลงทะเลเบียนนักกีฬาฟุตบอลต่างชาติที่มีสัญชาติอาเซียนเพิ่มเติมจากเดิม³⁴ เป็นต้น

และเมื่อพิจารณาถึงการบังคับใช้กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม ซึ่งจะต้องนำไปบังคับใช้โดยการกำหนดเป็นเงื่อนไขในระเบียบว่าด้วยการออกใบอนุญาตของ

³² ข้อ 33.5 ของ ข้อบังคับลักษณะการปกครอง สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2560)

³³ "เตรียมพร้อม! 'ส.บอล' หรือ 'บ.ไทยลีก-ตัวแทนสโมสรไทยลีก1' ก่อนเปิดลีก 2," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2560. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/content/973645>

³⁴ "“ไทยลีก 2018” ตกชั้น 5 ทีม พร้อมใช้โควต้าอาเซียน," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2560. แหล่งที่มา: <http://www.manager.co.th/Golf/ViewNews.aspx?NewsID=960000061178>

สมาคม เพื่อให้สโมสรมีข้อกำหนดทางด้านการเงินของสโมสรตามมาตรฐานที่กำหนดไว้แล้ว การบังคับใช้กฎในลักษณะนี้ จึงมีลักษณะเหมือนการทำข้อตกลงระหว่างกันของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยและสโมสรกีฬาฟุตบอล เนื่องจาก ในระเบียบของการแข่งขันไทยลีกแต่ละระดับนั้น จะมีการกำหนดเอาไว้ว่า สโมสรสมาชิกรายใดที่มีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกนั้น จะต้องยอมรับในการบริหารจัดการ ระเบียบข้อบังคับ และการตัดสินใจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันที่ได้รับการตัดสินใจโดยบริษัทไทยลีกและสมาคม³⁵ โดยการเข้าร่วมการแข่งขันไทยลีกในระดับต่าง ๆ แต่ละฤดูกาลนั้น สโมสรแต่ละสโมสรจะต้องยื่นเอกสารเพื่อสมัครเข้าร่วมการแข่งขันลีกกีฬาอาชีพด้วย เพื่อแสดงถึงการยินยอมที่จะผูกพันต่อระเบียบการแข่งขันดังกล่าว³⁶ รวมถึงเอกสารต่าง ๆ ซึ่งแสดงถึงคุณสมบัติในการเข้าร่วมการแข่งขันตามที่กำหนดไว้ เช่น ใบอนุญาตสโมสรซึ่งออกโดยสมาคมกีฬาฟุตบอล³⁷ หนังสือค้ำประกันความเสียหายจากธนาคาร³⁸ เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความยินยอมของสโมสรแต่ละสโมสรที่จะผูกพันตามเงื่อนไขที่สมาคมและบริษัทไทยลีกกำหนดขึ้นในระเบียบการแข่งขันและระเบียบเกี่ยวกับใบอนุญาตสโมสรด้วย

จากลักษณะการตกลงร่วมกันดังกล่าวนี้ ผู้เขียนเห็นว่า เป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปเป็นอย่างมาก ซึ่งการออกกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่านั้น เกิดขึ้นจากการตกลงกันระหว่างยูฟ่าและสโมสรกีฬาฟุตบอล โดยลักษณะของข้อตกลงดังกล่าว มีลักษณะเป็นข้อตกลงในแนวดิ่ง โดยยูฟ่า ซึ่งมีสถานะเป็น “ผู้ให้บริการจัดการรายการแข่งขันกีฬาฟุตบอล” ต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ซึ่งใช้การแข่งขันของยูฟ่าและสมาคมกีฬาฟุตบอลที่เป็นสมาชิกของยูฟ่าจัดขึ้น เป็นสินค้าในการนำไปผลิต “บริการจัดแมทซ์การแข่งขันกีฬาฟุตบอล” ของสโมสรกีฬาฟุตบอลซึ่งเข้าร่วมการแข่งขันของยูฟ่าให้กับผู้บริโภคต่อไป ยูฟ่าจึงเปรียบเสมือนผู้ให้บริการที่อยู่เหนือต้นน้ำ (upstream) ซึ่งควบคุมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ความ

³⁵ ข้อ 4.3. ของระเบียบว่าด้วยการจัดการแข่งขัน โดยธำ ไทยลีก ฤดูกาล 2018

³⁶ ข้อ 8.1. ของระเบียบว่าด้วยการจัดการแข่งขัน โดยธำ ไทยลีก ฤดูกาล 2018

³⁷ ข้อ 8.3. ของระเบียบว่าด้วยการจัดการแข่งขัน โดยธำ ไทยลีก ฤดูกาล 2018

³⁸ ข้อ 8.6. ของระเบียบว่าด้วยการจัดการแข่งขัน โดยธำ ไทยลีก ฤดูกาล 2018

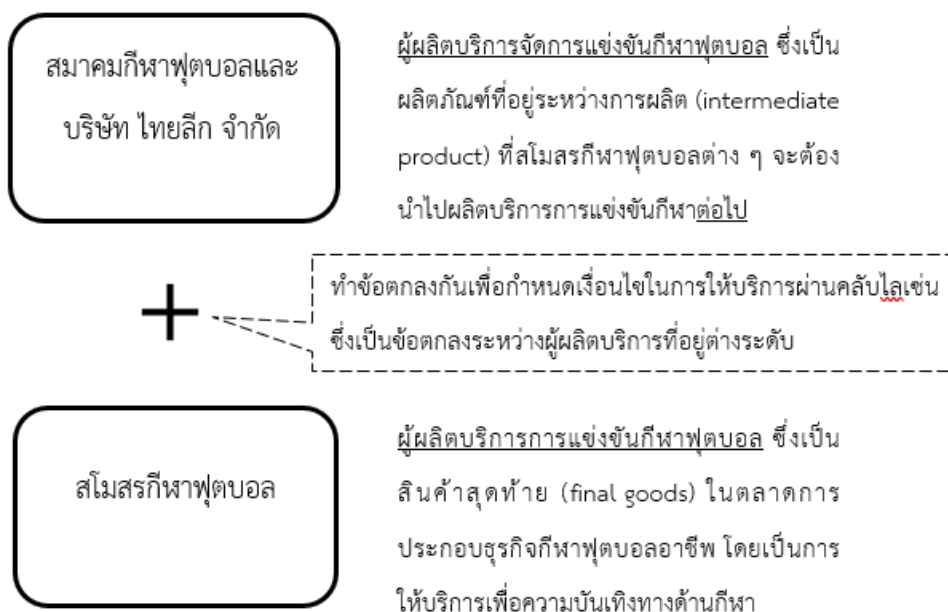
บันเทิง โดยการทำข้อตกลงกับสโมสรกีฬาฟุตบอลในฐานะผู้ให้บริการที่อยู่ท้ายน้ำ (downstream) ซึ่งผลิตแม่ทัพการแข่งขันให้เกิดขึ้นโดยอาศัยรายการแข่งขันของยูฟ่านั่นเอง³⁹

โดยในบริบทของธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพในประเทศไทยนั้นสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยในฐานะผู้จัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพรวมกันกับบริษัทไทยลีก ซึ่งเป็นบริษัทลูกของสมาคมนั้น เปรียบเสมือนเป็น “ผู้ให้บริการจัดรายการแข่งขันกีฬาฟุตบอล” ขึ้น ซึ่งก็คือการแข่งขันไทยลีก 1 ถึงไทยลีก 4 และฟุตบอลถ้วยรายการต่าง ๆ โดยสมาคมจะต้องผลิตการแข่งขันขึ้น ซึ่งการแข่งขันดังกล่าว ก็เปรียบเสมือนผลิตภัณฑ์ที่อยู่ระหว่างการผลิต (intermediate product) ที่สโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในไทยลีก จะต้องใช้บริการดังกล่าวของสมาคมโดยการเข้าแข่งขัน และนำไปผลิตสินค้าสุดท้าย (final goods) ซึ่งก็คือ “บริการการแข่งขันกีฬาฟุตบอล” ซึ่งเป็นบริการเพื่อความบันเทิงรูปแบบหนึ่ง และจะต้องเกิดจากการร่วมมือกันระหว่างสโมสรกีฬาฟุตบอลรายอื่นในลีกเพื่อทำให้เกิดการแข่งขันขึ้นด้วย โดยสมาคมจะได้ค่าตอบแทนจากการให้บริการดังกล่าวต่อสโมสรในลักษณะของการมอบสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จากการแข่งขัน เพื่อให้สมาคมนำไปใช้จัดหารายได้เข้าสู่สมาคมต่อไป

รูปที่ 9 แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของผู้ประกอบธุรกิจในตลาดการแข่งขันกีฬาฟุตบอล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

³⁹ Budzinski and Szymanski, "Are Restrictions of Competition by Sports Associations Horizontal or Vertical in Nature?," *Journal of Competition Law & Economics*. P.13

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมของการออกกฎเกณฑ์ซึ่งมีลักษณะเป็นการร่วมกันกำหนดเงื่อนไขระหว่างผู้ผลิตซึ่งอยู่ต่างระดับกันเพื่อทำข้อตกลงกำหนดเงื่อนไขการใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลโดยอาศัยกฎเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสโมสรที่สโมสรจะต้องใช้เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันไทยลีก โดยสมาคมกีฬาฟุตบอลในฐานะผู้ผลิตรายการจัดการแข่งขันซึ่งกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีปฏิบัติให้ผู้ประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลแต่ละรายปฏิบัติตามข้อกำหนดของการกฎคำนวณจุดคุ้มทุน (Break-Even Rule) เพื่อให้สโมสรมีรายจ่ายน้อยกว่ารายได้ และยังกำหนดประเภทของรายรับและรายจ่ายที่เกี่ยวข้องเฉพาะเพียงบางกรณีเท่านั้นด้วย ดังนั้น การตกลงกันดังกล่าวจึงเป็นพฤติกรรมในการตกลงกันเพื่อกำหนดเงื่อนไขทางการค้าซึ่งอาจขัดต่อมาตรา 55(4) ของพระราชบัญญัติก็เป็นได้

5.7.3. วิเคราะห์ถึงวัตถุประสงค์และผลกระทบอันเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้า

ประเด็นต่อไปที่จะต้องพิจารณาคือ กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมซึ่งเกิดขึ้นในลักษณะเป็นการตกลงกันกำหนดเงื่อนไขระหว่างสมาคมกีฬาฟุตบอลและสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ เพื่อสโมสรกีฬาฟุตบอลปฏิบัติตามที่เงื่อนไขที่ตกลงกันเกี่ยวกับการใช้จ่ายของสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันของสมาคม จะเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อมาตรา 55(4) ของพระราชบัญญัติหรือไม่นั้น ควรจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบหนึ่งในมาตราดังกล่าวด้วย นั่นก็คือ พฤติกรรมการร่วมมือกันกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติตามที่ตกลงกันดังกล่าวมีลักษณะอันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือ

การจำกัดการแข่งขันในตลาดที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ซึ่งในประเด็นเกี่ยวกับการพิจารณาองค์ประกอบดังกล่าวตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 นั้น ยังไม่มีแนวทางการพิจารณาที่ชัดเจนว่า จะใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีการปรับใช้กฎหมายต่อพฤติกรรมความร่วมมือกันออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬา

เป็นที่ทราบกันดีว่า สาเหตุหลักของปัญหาทางด้านการเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยซึ่งส่งผลทำให้สโมสรขาดทุนนั้น เกิดจากการใช้จ่ายเงินของสโมสรเพื่อเป็นค่าจ้างและค่าตอบแทนในการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอล ซึ่งรายจ่ายเหล่านี้ถือเป็นรายจ่ายหลักของสโมสรกีฬาฟุตบอลแต่ละสโมสร ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน โบนัส หรือค่าเซ็นสัญญา รวมถึงการใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอล เนื่องจากนักกีฬาฟุตบอลนั้น เปรียบเสมือนวัตถุดิบในการผลิตบริการการแข่งขันที่มีคุณภาพของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ และมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จทั้งในทางการแข่งขันกีฬาและการประกอบธุรกิจด้วย จึงทำให้สโมสรแต่ละสโมสรต่างก็ทุ่มเงินเพื่อแข่งขันกันแย่งชิงบริการของนักกีฬาฟุตบอลกับสโมสรอื่น จนทำให้ค่าจ้างและค่าตอบแทนของนักกีฬาที่สูงขึ้นจนอยู่ในสภาวะเงินเฟ้อตามมา และส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของสโมสรในท้ายที่สุด เช่น การแข่งขันกันเสนอจำนวนเงินค่าตัวของนักกีฬาเพื่อจูงใจให้นักกีฬาย้ายมาสังกัดสโมสรของตน เป็นต้น ดังนั้น หากมีการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว สโมสรต่าง ๆ ก็จะต้องพร้อมใจกันลดงบประมาณค่าใช้จ่ายของสโมสรในรายจ่ายที่เกี่ยวข้องในทุก ๆ ด้านเพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดทางด้านการเงินที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายจ่ายเกี่ยวกับนักกีฬา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสัดส่วนค่าใช้จ่ายในด้านดังกล่าวต่อรายรับของสโมสรลดลงอย่างมีนัยยะสำคัญอย่างแน่นอน ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นในตลาดการประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปภายหลังจากการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่า

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวนั้น อาจส่งผลกระทบต่อสโมสรตามมา แต่ก็ไม่ควรด่วนสรุปว่า พฤติกรรมดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบเป็นการลดหรือจำกัดการแข่งขันทางการค้า เนื่องจากผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้น อาจเป็นผลกระทบอันเป็นปกติวิสัยจากการปรับใช้กฎหมายทางด้านกีฬามีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม (Legitimate Objective) ต่อการแข่งขันกีฬาก็ได้ โดยในประเด็นนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปและศาลยุติธรรมเห็นว่า ธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพมี

คุณลักษณะเฉพาะของการประกอบธุรกิจที่แตกต่างจากธุรกิจอื่นทั่วไป การจำกัดการแข่งขันในบางกรณีนั้น จึงมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการแข่งขันกีฬา เนื่องจากเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมในการรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา (Specificity of Sport) ด้วย⁴⁰ ซึ่งมีใช้เพียงแต่ในยุโรปเท่านั้น แต่หลักการดังกล่าวก็เป็นที่ยอมรับในการพิจารณาคดีตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกาต่อการพิจารณาคดีเกี่ยวกับความร่วมมือกันในการแข่งขันกีฬาอาชีพด้วยว่า ธุรกิจกีฬาเป็นธุรกิจที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากธุรกิจอื่นทั่วไป (Special Characters of Sport) การจำกัดการแข่งขันระหว่างกันในบางกรณีจึงอาจเป็นการกระทำที่จำเป็นต่อการแข่งขันกีฬา⁴¹

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปได้กล่าวถึงความหมายของคุณลักษณะเฉพาะของกีฬา (Specificity of Sport) เอาไว้โดยมีหมายความว่า “คุณลักษณะพิเศษที่มีอยู่โดยเนื้อแท้ของการแข่งขันกีฬา ซึ่งทำให้การแข่งขันกีฬาแตกต่างจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกิจกรรมทางสังคมโดยทั่วไป”⁴² โดยกฎเกณฑ์ซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยชอบธรรมนั้นอาจเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ เช่น การรักษายุติธรรมของการแข่งขันกีฬา การรักษาความไม่แน่นอนของผลการแข่งขัน การปกป้องสุขภาพของนักกีฬา การส่งเสริมการค้าและการฝึกหัดนักกีฬาเยาวชน การรักษาสถานะทางการเงินของสโมสรกีฬาหรือทีมกีฬาต่าง ๆ รวมถึงแบบแผนในการแข่งขันและความสอดคล้องกันของการปฏิบัติเกี่ยวกับกีฬานั้น ๆ เป็นต้น⁴³ โดยสิ่งเหล่านี้ เป็นเนื้อแท้ของการแข่งขันกีฬาซึ่งทำให้การแข่งขันกีฬานั้น ยังคงเป็นการแข่งขันกีฬาอยู่ต่อไปได้นั่นเอง

⁴⁰ "White Paper on Sport ".

⁴¹ Farzin, "On the Antitrust Exemption for Professional Sports in the United States and Europe," Jeffrey S. Moorad Sports LJ: Development, "Roundtable on Competition and Sports, Note by the Delegation of the United States ".

⁴² Education et al., Mapping and Analysis of the Specificity of Sport: Final Report to the Dg Education & Culture of the European Commission. P.3: “The ‘specificity of sport’ refers to the inherent characteristics of sport which set it apart from other economic and social activities.”

⁴³ Commission, "The Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Developing: The European Dimension in Sport " [Online]., P.10-11

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อการพิจารณาต่อกรณีการปรับใช้กฎหมายต่อความร่วมมือกันระหว่างสมาคมกีฬาฟุตบอลและสโมสรกีฬาฟุตบอลในการออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีกของประเทศไทย ผู้เขียนเห็นว่า การจะพิจารณาว่าความร่วมมือกันดังกล่าวมีลักษณะใด ๆ อันเป็นการลดหรือจำกัดการแข่งขันตามมาตรา 55 หรือไม่นั้น ควรจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ (objective) ของความร่วมมือดังกล่าว หรือผลกระทบ (effect) ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือนั้นด้วยว่า กฎดังกล่าวนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อลดหรือจำกัดการแข่งขันหรือส่งผลกระทบต่อมาอันเป็นการจำกัดการแข่งขันหรือไม่ ดังเช่นองค์ประกอบในการพิจารณาตามมาตรา 101(1) ของสนธิสัญญาว่าด้วยการทำงานของสหภาพยุโรป

นอกจากนี้ การพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และผลกระทบดังกล่าวนี้ ควรจะต้องคำนึงถึงหลัก “คุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา” ดังเช่นที่ศาลยุติธรรมยุโรปและคณะกรรมการสิทธิการได้ให้การยอมรับด้วยดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยให้นำหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการสิทธิการและศาลยุติธรรมยุโรปซึ่งวางแนวทางเอาไว้ในคดี Meca-Medina กรณีการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬา มาใช้เป็นแนวทางในการตีความพฤติกรรมการผิดตามมาตรา 55 ในกรณีนี้ด้วย ทั้งนี้ จะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงบริบทของการประกอบธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยด้วยเป็นสำคัญ โดยในการพิจารณาวัตถุประสงค์และผลกระทบของกฎเกณฑ์ด้านกีฬาดังกล่าวตามแนวทางของศาลยุติธรรมยุโรปดังกล่าวนี้ มีหลักเกณฑ์ 3 ประการ คือ

- (1) พิจารณา บริบทโดยรวมของการออกกฎเกณฑ์มาบังคับใช้ หรือการตัดสินใจ หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ดังกล่าว
- (2) ผลกระทบจากการจำกัดการแข่งขันนั้น เกิดขึ้นโดย เป็นปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้หรือไม่ และ
- (3) ได้สัดส่วนในแง่ของการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้วหรือไม่

ทั้งนี้ ภายใต้หลักเกณฑ์ดังกล่าว การพิจารณาว่ากฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้นจะขัดต่อมาตรา 55 ของพระราชบัญญัติหรือไม่นั้น จึงควรจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการออกกฎเกณฑ์เป็นสำคัญว่า

วัตถุประสงค์ (objective) ของการจำกัดค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นการกำหนดเงื่อนไขโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาฟุตบอลอย่างไรด้วย และพิจารณาโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ รวมถึงปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันด้วย ซึ่งอาจพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

5.7.3.1. เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่

สิ่งสำคัญประการแรกที่จะต้องพิจารณาว่าการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมจะขัดต่อมาตรา 55(4) หรือไม่นั้น ประการแรก จะต้องพิจารณาถึงบริบทโดยรวมของการออกกฎเกณฑ์มาบังคับใช้ หรือการตัดสินใจ หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ดังกล่าวว่า มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของกีฬาหรือไม่

โดยเมื่อพิจารณาถึงบริบทโดยรวมและข้อเท็จจริงของการออกกฎดังกล่าวแล้วนั้น การออกกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมโดยการกำหนดเงื่อนไขต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลซึ่งเข้าร่วมการแข่งขันให้ใช้จ่ายเงินในด้านต่าง ๆ อย่างจำกัดนั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางด้านการเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอล ซึ่งตามแนวทางของคณะกรรมการยุโรปแล้วนั้น กฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬาที่มีลักษณะวัตถุประสงค์เพื่อ “ทำให้มั่นใจว่าสถานะทางการเงินของสโมสรกีฬาหรือทีมกีฬานั้นมีความมั่นคง” นั้นก็เป็นกฎเกณฑ์ที่อาจมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเช่นกัน⁴⁴ เนื่องจากความมั่นคงทางด้านการเงินของสโมสรกีฬาต่าง ๆ นั้นจะส่งผลสำคัญอย่างมากต่อความอยู่รอดในระยะยาวของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอล อันเป็นธุรกิจที่มีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่จะต้องอาศัยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของคู่แข่งกีฬา โดยธุรกิจการแข่งขันกีฬานั้นจะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากไม่มีคู่แข่งกีฬาเข้ามาเข้าร่วมแข่งขันฟุตบอลระหว่างกัน หากปล่อยให้สโมสรส่วนหนึ่งได้รับผลกระทบทางการเงินจนไม่อาจประกอบธุรกิจต่อไปได้จนต้องยุบสโมสรจากปัญหาทางการเงินแล้ว ผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก

⁴⁴ "Commission Staff Working Document - the Eu and Sport: Background and Context - Accompanying Document to the White Paper on Sport."

ปัญหาดังกล่าวก็จะไม่ได้มีเพียงสโมสรที่ได้รับผลกระทบเท่านั้น แต่จะส่งผลกระทบต่อสโมสรอื่นซึ่งเข้าแข่งขันร่วมกันในการแข่งขันระบบลีก รวมถึงภาพรวมของการประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลทั้งหมดด้วยเช่นกัน ดังเช่นกรณีปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลบีบีซียู ซึ่งลงแข่งขันในไทยลีก 2 ในฤดูกาล พ.ศ. 2560 โดยบีบีซียูนั้นก็ได้อัดสินใจยุบทีมในขณะระหว่างฤดูกาล อันเนื่องจากปัญหาทางการเงิน และปัญหาการค้างชำระค่าจ้างของนักกีฬาหลายราย⁴⁵ โดยการยุบทีมดังกล่าวก็ส่งผลกระทบต่อโปรแกรมการแข่งขันซึ่งจะต้องนับตารางคะแนนของลีกทั้งหมดโดยตัดผลการแข่งขันของสโมสรบีบีซียูที่ทำการแข่งขันไปแล้วออกไป รวมถึงกระทบต่อเงื่อนไขการขึ้นชั้นตกชั้นของสโมสรในลีก⁴⁶

นอกจากนี้ กฎดังกล่าวนี้ มิได้มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพอย่างยั่งยืนอีกด้วย โดยจะเห็นได้ว่า การกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลนั้น ได้มีการกำหนดให้รายจ่ายในการพัฒนารากฐานสำคัญของการประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลโดยรวมในด้านต่าง ๆ เป็นรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวข้อง (Non-Relevant Expense) กับการคำนวณจุดคุ้มทุนภายใต้เงื่อนไขของกฎการคำนวณจุดคุ้มทุน (Break-Even Rule) ซึ่งจะช่วยให้สโมสรสามารถนำเงินทุนจำนวนดังกล่าวไปใช้จ่ายในด้านอื่นซึ่งเป็นการพัฒนาความยั่งยืนของวงการฟุตบอล แทนที่จะนำไปใช้แข่งขันเพื่อแย่งชิงบริการของนักกีฬาเพื่อเพิ่มศักยภาพและความสำเร็จในระยะสั้นจนอาจส่งผลกระทบทางการเงินของสโมสรตามมา เช่น การลงทุนเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาระดับเยาวชนของสโมสร หรือการพัฒนาสร้างเสริมสนามแข่งขัน สนามซ้อม และสิ่งอื่น ๆ ที่จะเป็นโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลในระยะยาว เป็นต้น ดังนั้น นอกจากกฎดังกล่าวจะมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเช่นกันในแง่ของการ

⁴⁵ "วีชระ"เผยสัญญาณอันตรายก่อน"บีบีซียู"ยุบทีม!, [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2561. แหล่งที่มา: <https://www.dailynews.co.th/sports/571385>

⁴⁶ "บีบีซียู" ส่งหนังสือยุบทีมโลหะผลทุกนัดที่ผ่านมา, [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2561. แหล่งที่มา: <https://www.dailynews.co.th/sports/571024>

ส่งเสริมการรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาเช่นกัน ในแง่ของการพัฒนาและส่งเสริม นักกีฬาเยาวชน⁴⁷

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของกฎดังกล่าวแล้วนั้น วัตถุประสงค์เหล่านี้ เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากปัจจุบันนี้ ธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพยังคงอยู่ในช่วงเริ่มต้นเข้าสู่การ ประกอบธุรกิจอย่างเต็มตัวเพียงไม่กี่ปี และมีเพียงสโมสรไม่กี่สโมสรเท่านั้นที่สามารถหาเงินจากการ ประกอบธุรกิจได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ ในขณะที่สโมสรหลายสโมสรยังคงต้องเจอกับปัญหาทางด้าน การเงินอยู่บ่อยครั้ง นอกจากนี้ จำนวนค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยในปัจจุบันนั้น เพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก จนทำให้ต้นทุนในการประกอบกิจการของสโมสรฟุตบอลต่าง ๆ นั้น เพิ่ม สูงขึ้นตามไปด้วย สโมสรต่าง ๆ จึงจะต้องนำเงินลงทุนของตนไปใช้เป็นงบประมาณในการซื้อตัวผู้เล่น หรือทำสัญญาจ้างนักกีฬาและจ่ายค่าตอบแทนนักกีฬาไปหมด จนไม่มีงบประมาณในการลงทุนเพื่อ พัฒนาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานของสโมสรกีฬาฟุตบอล เช่น การสร้างฟุตบอลอคาเดมีที่มีมาตรฐาน เพื่อพัฒนานักกีฬาระดับเยาวชน หรือการสร้างสนามแข่งขันและสนามซ้อม รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะสามารถพัฒนานักกีฬาให้มีความสามารถยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้น ต่อธุรกิจการแข่งขันฟุตบอลอาชีพทั้งหมด ดังนั้น หากมีการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายดังกล่าวใน ประเทศไทยจริง ก็จะทำให้สโมสรต่าง ๆ ใช้เงินอย่างมีวินัยและระมัดระวังมากยิ่งขึ้น และนำไปพัฒนา รากฐานของสโมสรในด้านต่าง ๆ มากกว่ามุ่งที่จะซื้อตัวนักกีฬาราคาแพงเข้าสู่สโมสร อันจะส่งผลต่อ ความมั่นคงของธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพโดยรวมในประเทศไทยในระยะยาวได้ ซึ่งจะเห็นได้จาก ตัวอย่างในทวีปยุโรปว่า หลังจากการบังคับใช้กฎดังกล่าวแล้ว สัดส่วนรายจ่ายในด้านค่าตอบแทนของ นักกีฬาและการซื้อตัวนักกีฬาของสโมสรในลีกต่าง ๆ มีอัตราที่ลดลงอย่างมาก

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงบริบทโดยรวมของการบังคับใช้กฎดังกล่าวใน ประเทศไทยแล้วนั้น กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมจึงมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม

---

⁴⁷ "Commission Staff Working Document - the Eu and Sport: Background and Context - Accompanying Document to the White Paper on Sport."

เพื่อรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา เช่นเดียวกันกับที่ผู้เขียนได้เคยได้วิเคราะห์ไปแล้วในกรณีการบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่าในทวีปยุโรป⁴⁸ และจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบถัดไปในแง่ผลกระทบด้วย

5.7.3.2. ผลกระทบเกิดขึ้นโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

แม้ว่าเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงแล้ว กฎดังกล่าวจะมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระยะยาว อันจะเป็นการรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาซึ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างคู่แข่ง และส่งผลเป็นการพัฒนาการประกอบธุรกิจโดยรวมด้วยการสร้างรากฐานสำคัญของการพัฒนาธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลให้เกิดความยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตามการพิจารณาว่าจะขัดต่อกฎหมายหรือไม่นั้น จะต้องคำนึงถึงผลกระทบ (effect) ของกฎที่อาจเกิดขึ้นเป็นการลดหรือจำกัดการแข่งขันด้วยว่าผลกระทบอันเป็นการจำกัดการแข่งขันเกิดขึ้นโดยเป็นปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

ในประเด็นนี้ ผู้เขียนเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์อันชอบธรรมดังกล่าวแล้ว การกำหนดเงื่อนไขจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพระหว่างองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลและสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น จึงมิได้มีเจตนาที่จะเพื่อที่จะลดความสามารถการแข่งขันระหว่างสโมสรกีฬาฟุตบอลแต่อย่างใด หากแต่เป็นการกำหนดเงื่อนไขเพื่อที่จะทำให้การแข่งขันกีฬาเกิดความมั่นคงทางการเงิน และรักษาการแข่งขันให้คงอยู่ในระยะยาวเท่านั้น ซึ่งการที่จะทำการให้เกิดความมั่นคงดังกล่าวได้นั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้มีความจำเป็นที่จะต้องลดปริมาณการใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลด้านการโอนย้ายและค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอล อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาทางการเงินของสโมสรกีฬาฟุตบอลขึ้น ถึงแม้ว่าเมื่อบังคับใช้กฎดังกล่าวแล้ว อาจส่งผลเป็นการจำกัดหรือลดความสามารถของสโมสรในการแข่งขันกับสโมสรอื่นลง เนื่องจากนักกีฬาฟุตบอลนั้นเปรียบเสมือนเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตบริการดังกล่าวที่มีคุณภาพ และเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อผลงานในสนามแข่งขันของสโมสร แต่ผู้เขียนเห็นว่า ผลกระทบดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็นผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวเท่านั้น และไม่กระทบต่อการ

⁴⁸ โปรดดูหัวข้อ 4.1.4.2.

แข่งขันในการจัดการบริการของนักกีฬาระหว่างสโมสรอย่างมีนัยยะสำคัญ เนื่องจากการซื้อตัวนักเตะราคาแพงเข้ามาสู่ทีม นั้น ก็ไม่ได้ส่งผลเป็นการกระตุ้นทำให้ความสามารถของสโมสรสูงขึ้นเสมอไป ยกตัวอย่างเช่น ตารางคะแนนของไทยลีกในฤดูกาลปัจจุบัน ซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลพีทีประจวบสามารถเกาะกลุ่มอยู่ในระดับหัวตารางของการแข่งขันได้ โดยการใช้เงินงบประมาณเพียง 80 ล้านบาทเท่านั้น⁴⁹ สโมสรเหล่านี้ยังสามารถจัดหาบริการของนักกีฬารายอื่นที่มีคุณภาพซึ่งอาจมีราคาสูงกว่าภายใต้เงื่อนไขเข้ามาทดแทนได้ หรือการให้โอกาสกับนักกีฬาเยาวชนของสโมสรมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาฟุตบอล และเพิ่มทรัพยากรนักกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยให้มากขึ้นอีกด้วย ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้ว ผลดังกล่าวจึงเกิดขึ้นโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษาความมั่นคงทางการเงินของสโมสรกีฬาและความอยู่รอดในระยะยาวของธุรกิจ รวมถึงการพัฒนารากฐานของการประกอบธุรกิจแล้ว และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบเป็นการจำกัดการแข่งขันแต่อย่างใด

5.7.3.3. ได้สัดส่วนในแง่ของการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้วหรือไม่

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์อันชอบธรรมและผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา เป็นปกติวิสัยแล้วนั้น การพิจารณาว่าจะขัดต่อกฎหมายหรือไม่นั้น จะต้องคำนึงถึงสัดส่วนระหว่างวัตถุประสงค์อันชอบธรรมดังกล่าวและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์นั้นด้วย โดยคณะกรรมการยุโรปได้วางหลักการในการพิจารณาว่า กฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาดังกล่าว จะต้องได้สัดส่วนพอเหมาะที่จะไม่ละเมิดต่อมาตรา 101(1) และมาตรา 102 ด้วย โดยจะต้องบังคับใช้อย่างโปร่งใส มีวัตถุประสงค์ และไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ⁵⁰

ทั้งนี้ การพิจารณาว่า กฎเกณฑ์เกี่ยวกับกีฬาดังกล่าวจะได้สัดส่วนในแง่ของการบรรลุวัตถุประสงค์แล้วหรือไม่นั้น ศาลยุติธรรมยุโรปพิจารณาโดยการตรวจสอบโดยพิจารณา

⁴⁹ "งบ80ล้าน! พีทีประจวบเปิดตัวหวังจบเลขตัวเดียวไทยลีกปีแรก," [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2561. แหล่งที่มา: <https://football-tribe.com/thailand/2018/02/04/prachuap-fc-thai-league-2018/>

⁵⁰ "Commission Staff Working Document - the Eu and Sport: Background and Context - Accompanying Document to the White Paper on Sport."

ถึง (1) ขอบเขตของการแบนห้ามทำการแข่งขัน และ (2) ความรุนแรงของบทลงโทษของกฎดังกล่าว⁵¹ ดังเช่นกรณีของกฎการห้ามนักกีฬาปิดสเก็ตลงแข่งขันในรายการอีกของสหพันธ์เก็ตน้ำแข็งนานาชาติ ซึ่งศาลตัดสินว่า การกำหนดโทษสูงสุดคือการห้ามลงแข่งขันตลอดชีวิตนั้นก็ไม่ได้สัดส่วนแต่อย่างใด นอกจากนี้ จากข้อเท็จจริงที่นักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันที่ผู้อื่นจัดขึ้น นั้นจะต้องถูกลงโทษเป็นกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่เป็นการเลือกปฏิบัติอีกด้วย⁵²

เมื่อพิจารณาถึงแง่ของสัดส่วนกรณีนี้อาจมีการนำกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมมาบังคับใช้ต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพในประเทศไทยแล้วนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ลักษณะของกฎดังกล่าว นั้น เป็นการบังคับใช้ต่อทุกสโมสรอย่างเท่าเทียมภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน โดยไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ตาม ในแง่ของบทลงโทษของกฎเกณฑ์ดังกล่าวซึ่งสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยจะกำหนดลงไปในเรื่องของใบอนุญาตสโมสรนั้น จะต้องคำนึงไม่มีลักษณะเด็ดขาดจนกำจัดสโมสรออกไปจากการแข่งขันด้วย

โดยในปัจจุบันนั้น สมาคมกีฬาฟุตบอลได้ใช้แนวทางของสหพันธ์ฟุตบอลเอเชีย ซึ่งระบุเงื่อนไขของข้อกำหนดในแต่ละหัวข้อในระเบียบว่าด้วยการขอใบอนุญาตเข้าร่วมแข่งขัน พ.ศ. 2561 เอาไว้ โดยการกำหนดระดับความสำคัญของการประเมินของเงื่อนไขต่าง ๆ แต่ละเงื่อนไข เอาไว้ออกเป็น 3 ระดับความสำคัญ ดังนี้

1. เงื่อนไขที่มีความสำคัญระดับ A ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ทุกสโมสร “ต้องมีครบทุกข้อกำหนด” เนื่องจากสโมสรอาจไม่ได้รับใบอนุญาตสโมสรทันที แม้จะขาดขาดคุณสมบัติระดับ A แค่เพียงข้อเดียว

⁵¹ Stein and Kienapfel, "The Application of Articles 81 and 82 Ec in the Sport Sector," Competition Policy Newsletter.

⁵² COMMISSION, "Summary Decision of Case At.40208 -International Skating Union's Eligibility Rules.", Paragraph 21

2. เงื่อนไขที่มีความสำคัญระดับ B ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ทุกสโมสร “ต้องมี” เช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม หากขาดไปข้อใดข้อหนึ่ง คณะกรรมการก็อาจใช้ดุลพินิจพิจารณาในการออกใบอนุญาตให้ก็ได้โดยมีบทลงโทษต่อสโมสรเนื่องจากการมีคุณสมบัติไม่ครบนั้นแทน

3. เงื่อนไขที่มีความสำคัญระดับ C ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ทุกสโมสร “ควรจะมี” เพื่อที่จะช่วยพัฒนาและยกระดับสโมสรให้ดียิ่งขึ้น และอาจเป็นข้อกำหนดที่นำมาใช้บังคับในอนาคตเพิ่มเติม แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะขาดคุณสมบัติในข้อนี้ไป สโมสรก็ยังได้รับใบอนุญาตให้เข้าร่วมการแข่งขัน⁵³

โดยเมื่อพิจารณาถึงระดับของเงื่อนไขดังกล่าวแล้วนั้น ผู้เขียนเห็นว่าสมาคมควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการคำนวณจุดค้ำจุนและข้อกำหนดทางการเงินกรณีผลขาดทุนเอาไว้เป็นเงื่อนไขที่มีความสำคัญในระดับ B เพื่อความเหมาะสม และทำให้เกิดสภาพในการใช้บังคับต่อสโมสรจริง โดยนำบทลงโทษในลักษณะต่าง ๆ ของกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรมาบังคับใช้เป็นเงื่อนไขให้สโมสรแก้ไขปัญหาทางการเงิน เช่น การออกใบอนุญาตสโมสรให้โดยมีเงื่อนไขว่าสโมสรจะต้องจ่ายค่าปรับจากการละเมิดกฎ หรือถูกจำกัดจำนวนการลงทะเบียนนักกีฬาที่สามารถลงทำการแข่งขันได้ รวมถึงมีกระบวนการในการตรวจสอบติดตามเพื่อเปิดโอกาสให้สมาคมสามารถชี้แจงและตั้งเงื่อนไขให้สโมสรปรับปรุงได้ โดยจะลงโทษสถานหนัก เช่น การระงับการออกใบอนุญาตให้เฉพาะกรณีที่เกิดปัญหาทางการเงินอย่างร้ายแรงเท่านั้น หากสมาคมกำหนดบทลงโทษของการไม่ผ่านคุณสมบัติทางการเงินในลักษณะดังกล่าวแล้ว กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมก็จะเป็นกฎเกณฑ์ที่ได้สัดส่วนต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษาความมั่นคงทางการเงิน

แต่อย่างไรก็ตาม หากสมาคมเลือกที่จะกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวเป็นคุณสมบัติในระดับ A และลงโทษสโมสรโดยการไม่พิจารณาออกใบอนุญาตให้แล้ว กฎดังกล่าวก็อาจจะเป็นกฎที่ไม่ได้สัดส่วนต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ก็เป็นได้ เนื่องจากเมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่ผ่านมา สโมสรที่ไม่ได้รับใบอนุญาตเข้าแข่งขัน ก็จะต้องถูกลงโทษเป็นการพักการแข่งขันอย่างน้อย 1-2 ฤดูกาลแข่งขัน หรืออาจจะต้องถูกปรับตกชั้นลงไปเล่นในไทยลีก 4 ซึ่งเป็นลีกระดับต่ำสุด หรือ

⁵³ 3. CRITERIA GRADATION ของระเบียบว่าด้วยการขอใบอนุญาตเข้าร่วมแข่งขัน พ.ศ. 2561

อาจได้รับโทษทั้งสองอย่างด้วยก็ได้ ซึ่งบทลงโทษดังกล่าวนั้นจะส่งผลกระทบต่อสโมสรอย่างใหญ่หลวง จนทำให้สโมสรต่าง ๆ จะต้องประสบปัญหาทางด้านความสามารถในการประกอบธุรกิจในตลาด หรือ อาจจะตัดสินใจยุบสโมสรไปเลยก็ได้ เนื่องจากไม่มีความคุ้มทุนที่จะประกอบธุรกิจต่อไป ดังเช่นกรณีของสโมสรกีฬานครปฐม ยูไนเต็ต ซึ่งไม่ได้รับใบอนุญาตสโมสร และต้องถูกลงโทษลดชั้นจากระดับไทยลีก 2 ลงไปเล่นในระดับไทยลีก 4 ในฤดูกาลต่อมา⁵⁴ ซึ่งการแข่งขันในระดับไทยลีก 4 นั้นมีรายได้น้อยกว่าในลีกระดับไทยลีก 2 เป็นอย่างมาก

5.8. บทสรุปท้ายบท

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้น ยังขาดความชัดเจนในหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยว่าจะได้รับการยกเว้นตามกฎหมายหรือไม่ หรือจะต้องพิจารณาบังคับใช้ด้วยในฐานะผู้ประกอบการที่จะต้องอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า รวมถึงแนวทางในการปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อกฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬาว่า ควรจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะของธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพที่แตกต่างจากธุรกิจอื่นโดยทั่วไปด้วยหรือไม่ ดังเช่นที่ยุโรปและสหรัฐอเมริกาได้ให้คุณค่ากับลักษณะเฉพาะของกีฬาดังกล่าวด้วย ซึ่งส่งผลทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการพิจารณาว่า พฤติกรรมการร่วมมือกันของของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย และสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคม ในกรณีหากมีการร่วมกันนำกฎการจำกัดการใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม (Financial Fair Play) มาบังคับใช้ต่อการแข่งขันกีฬาในประเทศไทย

โดยผู้เขียนเห็นว่า ควรนำหลักเกณฑ์ในการพิจารณาซึ่งศาลยุติธรรมยุโรปได้วางแนวทางเอาไว้ในคดี Meca-Medina และแนวทางในการพิจารณาต่าง ๆ ของคณะกรรมการมาธิการยุโรปมาใช้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการออกกฎซึ่งเป็นการกำหนดเงื่อนไข

⁵⁴ “นครปฐม-สมุทรสงคราม” โดนลดชั้นเล่นไทยลีก4-ฤดูกาลหน้าไทยลีก2เหลือ16ทีม, [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2561. แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/sports/news_563781

ร่วมกันในการจำกัดค่าใช้จ่ายด้วย ซึ่งกฎดังกล่าวนี้เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมในการรักษาความมั่นคงทางการเงินของสโมสรกีฬา และทำให้การแข่งขันฟุตบอลอยู่รอดในระยะยาว รวมถึงเป็นการพัฒนารากฐานของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลด้วย โดยแม้ว่าอาจส่งผลกระทบต่อ แต่ผลกระทบดังกล่าวนี้ก็เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุผลของวัตถุประสงค์ดังกล่าว นอกจากนี้ผลกระทบก็ไม่ได้เกินสัดส่วนที่จะบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมนั้นแต่อย่างใด หากมีการกำหนดบทลงโทษอย่างเหมาะสม ดังนั้น แม้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นการร่วมกันกำหนดเงื่อนไขทางการค้า แต่ก็ไม่ได้มีวัตถุประสงค์หรือผลกระทบเป็นการลดหรือจำกัดการแข่งขันอันจะเป็นการขัดต่อมาตรา 55(4) ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้าแต่อย่างใด

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1. บทสรุป

ธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬานั้น เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยการแข่งขันกันระหว่างทีมกีฬา หรือนักกีฬาจำนวนหนึ่ง ซึ่งแม้ว่าจะเป็นผู้แข่งขันระหว่างกันก็ตาม คู่แข่งเหล่านั้นก็จะต้องมีความสัมพันธ์ในเชิงพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันด้วยเพื่อให้เกิดการแข่งขันกีฬาเกิดขึ้น และสิ่งเหล่านี้คือคุณลักษณะพิเศษที่สำคัญของกีฬาที่ทำให้ธุรกิจทางการแข่งขันกีฬานั้น แตกต่างจากอุตสาหกรรมหรือการบริการอย่างอื่นทั่วไป ในขณะที่การประกอบธุรกิจใอุตสาหกรรมด้านอื่น มุ่งที่จะแข่งขันกันเพื่อกำจัดธุรกิจที่ไร้ประสิทธิภาพออกไปจากตลาด การแข่งขันกีฬากลับตรงข้ามกัน สโมสรกีฬาและนักกีฬาเหล่านั้น มีผลประโยชน์โดยตรงกับสโมสรกีฬาและนักกีฬาอื่น ๆ มิใช่แต่ในเฉพาะการแข่งขันกีฬาเท่านั้น แต่กลับมีผลประโยชน์ระหว่างกันในแง่การประกอบธุรกิจอีกด้วย จึงจะทำให้การแข่งขันยังคงอยู่ต่อไปได้

ในการแข่งขันกีฬานั้น บทบาทขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาอาชีพในแต่ละประเภทกีฬามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประกอบธุรกิจในการแข่งขันกีฬา เช่นเดียวกันกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ ซึ่งมีฟีฟ่าเป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในลำดับสูงสุด และองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันในลำดับอื่น ๆ ภายใต้อันดับชั้นพีรามิดที่ฟีฟ่าให้การรับรอง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันระดับทวีป หรือสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศ ซึ่งรวมถึงสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยซึ่งอยู่ภายใต้โครงสร้างพีรามิดดังกล่าวเช่นกัน โดยองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาเหล่านี้จะมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั้งหมด รวมถึงหน้าที่ในการออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาให้เป็นไปอย่างถูกต้องเรียบร้อย นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในการจัดการแข่งขันกีฬารายการต่าง ๆ และทำข้อตกลงทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างมูลค่าในการประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพอีกด้วย จึงจะเห็นได้ว่า องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันเหล่านี้ มีสถานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจด้วยเช่นกัน ดังนั้น การทำข้อตกลงใด ๆ หรือการออกกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาซึ่งอาจส่งผลเป็นการกีดกัน หรือจำกัดการแข่งขันในการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพ นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ และผู้มีส่วนได้เสียในการ

แข่งขันกีฬาฟุตบอลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพได้เช่นกัน เพราะฉะนั้น กฎเกณฑ์หรือกำหนดข้อตกลงใด ๆ ขององค์กรเหล่านี้ จึงจะต้องอยู่ภายใต้การพิจารณาของกฎหมาย การแข่งขันทางการค้าด้วย

ดังเช่นกรณีกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม (Financial Fair Play Regulations) ซึ่งเป็นมาตรการซึ่งสหภาพสมาคมฟุตบอลยุโรป (ยูฟ่า) ในฐานะองค์กรกำกับดูแลและการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรป ซึ่งมีสถานะเป็นทั้งผู้ประกอบการธุรกิจ (undertaking) ในการจัดการแข่งขันกีฬารายการระดับทวีป รวมถึงการเป็นสมาคมขององค์กรธุรกิจ (association of undertakings) ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของสมาคมกีฬาฟุตบอลของประเทศต่าง ๆ นั้น ได้นำมา บังคับใช้เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาวิกฤติทางการเงินที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรป ซึ่งพบว่าสโมสรกีฬาฟุตบอล หลายสโมสรในลีกการแข่งขันฟุตบอลอาชีพชั้นนำของทวีปยุโรปนั้น มีมูลค่าหนี้สะสมรวมกันสูงถึงหนึ่ง พันเจ็ดร้อยล้านยูโร และมีสโมสรฟุตบอลร้อยละ 20 ที่เสี่ยงต่อการล้มละลายอีกด้วย โดยปัญหา ดังกล่าวมีสาเหตุสำคัญมาจากค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าตอบแทนการโอนย้ายของนักกีฬาฟุตบอล และการ จ่ายค่าจ้างของนักกีฬาฟุตบอลซึ่งมีสัดส่วนที่สูงมากต่อทั้งรายจ่ายและรายได้ของแต่ละสโมสร เนื่องจากนักกีฬาฟุตบอลนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา รวมถึง ความสำเร็จในด้านการประกอบธุรกิจของสโมสรซึ่งขึ้นอยู่กับผลการแข่งขันกีฬาด้วย จึงทำให้สโมสร ต่าง ๆ ใช้เงินลงทุนของตนในสัดส่วนที่สูงมากเพื่อจัดหาบริการของนักกีฬาที่มีคุณภาพมาช่วยเพิ่ม ศักยภาพของสโมสรให้สามารถแข่งขันกับสโมสรกีฬาฟุตบอลอื่น ๆ ได้ โดยกฎดังกล่าวมีหลักการ สำคัญคือ กฎการคำนวณจุดคุ้มทุน (Break-Even Rule) ซึ่งกำหนดให้สโมสรกีฬาฟุตบอลใช้จ่ายเงินได้ โดยไม่เกินรายรับของสโมสรเท่านั้น และลดสถานะขาดทุนของสโมสรมาให้อยู่ในเกณฑ์ที่ยูฟ่ากำหนด โดยการคำนวณดังกล่าวนี้ จะคำนวณโดยการแยกบัญชีจากบัญชีปกติของสโมสร และกำหนดให้มี รายจ่ายที่เกี่ยวข้องและรายรับที่เกี่ยวข้องเพียงบางประการเท่านั้นที่จะนำมาคำนวณจุดคุ้มทุนตามกฎหมาย ดังกล่าว ซึ่งจะทำให้สโมสรจะต้องระมัดระวังในการใช้จ่ายเงินซื้อตัวนักกีฬาฟุตบอลจากสโมสรอื่นอัน เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาทางการเงินด้วย นอกจากนี้ ยูฟ่ายังได้กำหนดให้ค่าใช้จ่ายซึ่ง เกี่ยวข้องการสร้างนักกีฬาเยาวชน หรือการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสนามแข่งขันต่าง ๆ เป็นรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวข้อง เพื่อกระตุ้นให้สโมสรนำเงินดังกล่าวนี้ไปใช้จ่ายในการพัฒนาสิ่งเหล่านี้ แทน อันจะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระยะยาว แต่อย่างไรก็ตาม

หลังจากบังคับใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวแล้วนั้น ก็ทำให้เกิดคำถามตามมาว่า การกำหนดเงื่อนไขเพื่อจำกัดค่าใช้จ่ายดังกล่าวของยูฟ่าต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลนั้น มีลักษณะที่ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าหรือไม่

ทั้งนี้ ในการบังคับใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ ผู้เขียนพบว่า กฎดังกล่าวเป็นกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นจากการตกลงกันระหว่างผู้ประกอบการในตลาดการประกอบธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดยยูฟ่า และสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศนั้น มีสถานะเป็น “ผู้ผลิตบริการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอล” จากการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันฟุตบอลระดับทวีป เช่น ยูฟ่าแชมเปียนส์ลีก หรือยูฟ่า ยูโรปาลีก รวมถึงการแข่งขันกีฬาฟุตบอลลีกภายในประเทศ ซึ่งสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศในยุโรปซึ่งเป็นสมาชิกของยูฟ่าได้จัดหรือให้การรับรองขึ้น โดยยูฟ่าได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมดังกล่าวขึ้น เพื่อเป็นเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตสโมสร ซึ่งสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในฐานะ “ผู้ผลิตบริการแม่ทัพการแข่งขันกีฬาฟุตบอล” ขึ้น และสโมสรเหล่านี้ ก็จะต้องยื่นขอใบอนุญาตตามหลักเกณฑ์เหล่านั้นที่ยูฟ่ากำหนดขึ้นต่อสมาคมกีฬาฟุตบอลของแต่ละประเทศในฐานะผู้ออกใบอนุญาต เพื่อที่จะใช้ใบอนุญาตดังกล่าวเข้าแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั้งในระดับลีกภายในประเทศ และการแข่งขันระดับทวีปนั้นด้วย นอกจากนี้ ก่อนที่ยูฟ่าจะบังคับใช้กฎดังกล่าวนี้ กฎดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมของสภายุทธศาสตร์ฟุตบอลอาชีพ (The Professional Football Strategy Council - PFSC) ซึ่งเป็นองค์กรตามธรรมนูญของยูฟ่าที่เกิดจากการรวมตัวกันขององค์กรต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในยุโรปตามที่ยูฟ่าได้ให้การรับรองอย่างเป็นทางการ ซึ่งมีสมาคมของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพแห่งทวีปยุโรป ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ในทวีปยุโรปเข้าร่วมพิจารณาและอนุมัติการออกการจำกัดค่าใช้จ่ายของยูฟ่าด้วย ดังนั้น พฤติกรรมการออกการจำกัดค่าใช้จ่ายดังกล่าวของยูฟ่า จึงมีลักษณะเป็นข้อตกลงในแนวตั้ง (Vertical Agreement) ระหว่างผู้ประกอบการ

แต่อย่างไรก็ตาม การพิจารณาการปรับใช้กฎหมายในทวีปยุโรปนั้นจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาในประการต่าง ๆ ด้วย เช่น การกำหนดกติกาการแข่งขันในสนามแข่งขัน การรักษาความซื่อตรงระหว่างกันในการแข่งขัน การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคู่แข่ง

เป็นต้น โดยในการพิจารณาว่า กฎการแข่งขันกีฬาดังกล่าวนั้นจะขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าหรือไม่นั้น ก็จะต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของกฎเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องนำหลักเกณฑ์ของ คณะกรรมการและศาลยุติธรรมยุโรปซึ่งวางแนวทางเอาไว้ในคดี Meca-Medina มาใช้พิจารณา ติความว่า ความร่วมมือในการบังคับใช้กฎของการแข่งขันกีฬานั้นมีวัตถุประสงค์หรือผลกระทบอันเป็นการขัดต่อกฎหมายตามมาตรา 101(1) ของสนธิสัญญาหรือไม่ โดยศาลจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของ กฎเป็นสำคัญว่า กฎเกณฑ์ดังกล่าวมี วัตถุประสงค์อันชอบธรรมในการรักษาคุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ หรือไม่ และพิจารณาในด้านผลกระทบต่อ ทั้ นี้ ศาลยุติธรรมยุโรป ได้วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเอาไว้ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณา บริบทโดยรวม ของการออกกฎเกณฑ์มาบังคับใช้ หรือการตัดสินใจ หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์ ของกฎเกณฑ์ดังกล่าว
- (2) ผลกระทบ จากการจำกัดการแข่งขันนั้น เกิดขึ้นโดยเป็นปกติวิสัย เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่ และ
- (3) ได้สัดส่วน ในแง่ของการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้วหรือไม่

โดยประการแรกที่จะต้องพิจารณาคือ วัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ดังกล่าว หากกฎเกณฑ์ใดที่มีวัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจโดยตรง ก็จะต้องอยู่ภายใต้การพิจารณาของกฎหมายตามปกติ ทั้ง มาตรา 101 และมาตรา 102 และอาจได้รับการยกเว้นในกรณีที่การจำกัดการแข่งขันนั้นเกิดประโยชน์ ตามมาตรา 101(3) ด้วย แต่กฎเกณฑ์บางลักษณะ ซึ่งมีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อรักษาคุณลักษณะของการแข่งขันกีฬาเท่านั้น แต่กลับส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอันอาจเป็นการจำกัดการแข่งขันตามมาอย่างหลีกเลี่ยงมิได้เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมดังกล่าว ซึ่งก็จะต้องพิจารณาต่อไปว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นได้สัดส่วนต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษาคุณลักษณะพิเศษของการแข่งขันกีฬาเหล่านั้นแล้วหรือไม่ หากได้สัดส่วนและไม่เกินความจำเป็นแล้ว กฎดังกล่าวก็จะไม่ขัดต่อกฎหมาย

โดยเมื่อพิจารณาจากสมุดปกขาวเกี่ยวกับกีฬา และคำอธิบายเพิ่มเติมของสมุดปกขาวดังกล่าวซึ่งร่างขึ้นโดยคณะกรรมการยุโรป รวมถึงแถลงการณ์ร่วมระหว่างยูฟ่าและ คณะกรรมการยุโรปซึ่งแสดงการสนับสนุนการบังคับใช้กฎดังกล่าวเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของธุรกิจ

กีฬาฟุตบอลในระยะยาว รวมถึงคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา (Court of Arbitration of Sport) แล้ว ผู้เขียนเห็นว่า มีโอกาสเป็นไปได้สูงมากที่คณะกรรมการบริหารหรือศาลจะพิจารณาว่า กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมของยูฟ่านั้น จะเป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมต่อการแข่งขันกีฬาด้วย เนื่องจากกฎดังกล่าวมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะจำกัดการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอล หากแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของสโมสรกีฬาฟุตบอลในทวีปยุโรปทั้งหมด อันเกิดขึ้นโดยมีสาเหตุมาจากการใช้จ่ายเพื่อซื้อตัวและจ่ายค่า นักของกีฬาฟุตบอล ซึ่งการรักษาความมั่นคงทางการเงินนั้น ก็เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งที่ คณะกรรมการเห็นว่า เป็นสิ่งที่ทำให้กฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นกฎเกณฑ์การแข่งขันกีฬาที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้นมีลักษณะพิเศษสำคัญประการหนึ่งคือ การพึ่งพาอาศัยระหว่างคู่แข่ง หากปล่อยให้ผู้ประกอบธุรกิจสโมสรฟุตบอล รายอื่นล้มตายไป ก็อาจส่งผลกระทบต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลโดยรวมในแง่ต่าง ๆ ตามมาด้วย ยูฟ่าในฐานะองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันแล้วนั้น จึงจำเป็นต้องมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อความยั่งยืนของการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระยะยาวต่อไป และเมื่อพิจารณาถึงผลกระทบอันเป็นการจำกัดการลงทุนของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ แล้วนั้น เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมดังกล่าว ยูฟ่าไม่สามารถหลีกเลี่ยงที่จะบังคับใช้กฎเกณฑ์บางอย่างที่อาจจะกระทบต่อการประกอบธุรกิจของสโมสรฟุตบอลในด้านการใช้จ่ายเงินได้ นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎดังกล่าวนี้ ยังได้มีส่วนในการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วย จากข้อเท็จจริงซึ่งแสดงให้เห็นว่า ยูฟ่าได้ประเมินจุดคุ้มทุนโดยระยะเวลาที่ยาวนานกว่า 3 รอบปีบัญชี และมีบทลงโทษที่ไม่เด็ดขาด โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่อาจละเมิดกฎได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงสถานะทางการเงินก่อนที่จะได้รับบทลงโทษด้วย กฎดังกล่าวจึงไม่ขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้า

สำหรับการแข่งขันกีฬาอาชีพในสหรัฐอเมริกา นั้น จะมีลักษณะที่แตกต่างจากยุโรปและประเทศไทย เนื่องจากการแข่งขันกีฬาในประเทศสหรัฐนั้น จะมีลักษณะการร่วมกันประกอบธุรกิจ เป็นเป็นองค์กรร่วม (Joint Venture) ซึ่งเกิดจากความร่วมมือกันของสโมสรกีฬาต่าง ๆ เพื่อจัดตั้งลีกการแข่งขันขึ้น และจะร่วมกันบริหารงานลีกดังกล่าว ดังนั้น กฎเกณฑ์ในการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกติกาการแข่งขันหรือการจัดการรายได้และการแบ่งปันผลประโยชน์ จึงเกิดจากการตกลงและร่วมมือกันของสโมสรกีฬาเหล่านั้นในลักษณะการตกลงในแนวนราบ (horizontal) ด้วยลักษณะ

ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบธุรกิจดังกล่าว ทำให้เกิดการแข่งขันกีฬาจึงต้องเผชิญกับข้อพิพาททางกฎหมายภายใต้กฎหมายป้องกันกันผูกขาดการแข่งขันทางการค้า (Antitrust Law) อยู่เสมอๆ มีเพียงกรณีกฎเกณฑ์ของการแข่งขันกีฬาเบสบอลเท่านั้น ที่ได้รับข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าเป็นกรณีทั่วไปจากคำพิพากษาของศาล นอกจากนี้ หากเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับการจ้างแรงงานแล้ว สหรัฐอเมริกายังได้มีกลไกในการทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (collective bargaining agreement) ระหว่างสหภาพนักกีฬากับลีกการแข่งขันและทีมกีฬาต้นสังกัดด้วย ซึ่งอาจได้รับการยกเว้นจากการปรับใช้กฎหมายการป้องกันการผูกขาดตามหลักข้อตกลงทางด้านแรงงานที่มีได้บัญญัติไว้ (non-statutory labor exemption)

แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีทั่วไปนั้น ความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างลีกและสโมสรจะต้องอยู่ภายใต้การพิจารณาของกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ศาลมองว่าธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพ เป็นธุรกิจที่มีคุณลักษณะเฉพาะตัวเป็นพิเศษ (Special Characteristic) ที่แตกต่างจากธุรกิจและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ทั่วไป ดังนั้น ความร่วมมือดังกล่าวจึงเป็นกรณีพิเศษ และต้องใช้การวิเคราะห์และพิจารณาโดยคำนึงถึงคุณลักษณะพิเศษเหล่านั้นด้วย เพื่อโดยเนื้อแท้ของความร่วมมือเหล่านั้นเป็นการกระทำเพื่อรักษาสถานะการแข่งขันของลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพซึ่งจะต้องเกิดจากความร่วมมือกันเท่านั้น ดังนั้น ในการพิจารณาคดี ศาลจึงนำหลักเหตุและผล (Rule of Reason) มาพิจารณาว่าจะขัดต่อกฎหมายหรือไม่ และจะไม่นำหลักความรับผิดเคร่งครัด (Per Se Rule) มาบังคับใช้ เนื่องจากศาลจึงต้องการเปิดโอกาสให้ลีกการแข่งขันและสโมสรต่าง ๆ มีโอกาสในการโต้แย้งว่า ข้อกล่าวหาเกี่ยวกับพฤติกรรมความร่วมมือที่มีลักษณะเป็นการกีดกันการแข่งขันเหล่านั้น มีเหตุผลอย่างเพียงพอ และได้สัดส่วนหรือไม่

ทั้งนี้ สำหรับการแข่งขันกีฬาฟุตบอล หรือที่นิยมเรียกว่าซอกเกอร์ในสหรัฐอเมริกา นั้น จะมีลักษณะแตกต่างจากลีกการแข่งขันกีฬาอาชีพอื่น ๆ เนื่องจากมีการวางโครงสร้างของลีกให้มีลักษณะเป็นองค์กรเดียว (single-entity) โดย Major League Soccer, LLC. นั้น จะเป็นเจ้าของทีมกีฬาทั้งหมดในลีก จากการวางโครงสร้างของลีกให้ทีมกีฬาทั้งหมดเป็นของลีก และนักกีฬาทั้งหมดจะต้องทำสัญญาโดยตรงกับ Major League Soccer, LLC. เท่านั้น ดังนั้น จึงทำให้ทีมกีฬาต่าง ๆ ไม่มีการแย่งชิงบริการของนักกีฬาระหว่างกันในลีกการแข่งขัน ทั้งนี้ ทีมกีฬาฟุตบอลแต่ละทีมนั้น จะ

บริหารงานโดยนักลงทุนที่เข้าร่วมลงทุนกับ Major League Soccer, LLC. โดยการทำสัญญา MLS Agreement เพื่อตกลงสิทธิและหน้าที่ระหว่างกัน โดยจะได้รับสิทธิในการบริหารทีมกีฬาในลีกจากการลงทุนดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม รายได้จากการประกอบกิจการทั้งหมดของทีมเหล่านี้ จะตกเป็นของ Major League Soccer, LLC ทั้งหมด โดยผู้ลงทุนเพื่อบริหารสโมสรต่าง ๆ จะได้รับการแบ่งปันกำไรตามที่กำหนดไว้ใน MLS Agreement เท่านั้น ด้วยลักษณะโครงสร้างเช่นนี้ จึงทำให้ศาลพิจารณาว่า MLS ไม่มีการกระทำใดที่เป็นการตกลงร่วมกันภายในลีก อันจะเป็นความผิดตามมาตรา 1 ของ Sherman Act ได้ดังเช่นลีกการแข่งขันอื่น ๆ

ทั้งนี้ MLS นั้นก็มีมาตรการในการจำกัดค่าใช้จ่ายของทีมกีฬาแต่ละทีมในลีกเช่นกัน โดยกฎดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อรักษาสมดุลของการแข่งขันระหว่างทีมต่าง ๆ ในลีกทั้งหมด จึงมีการกำหนดกฎเกณฑ์ในลักษณะของการกำหนดจำนวนเพดานค่าตอบแทนที่ทีมกีฬาแต่ละทีมในลีกสามารถจ่ายให้กับนักกีฬาได้อย่างเท่าเทียมกันทุกทีม นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดเพดานสูงสุดของค่าตอบแทนนักกีฬารายบุคคลอีกด้วย ถึงแม้ว่าพฤติกรรมการกำหนดเพดานค่าตอบแทนดังกล่าวนี้ อาจมีลักษณะเป็นข้อตกลงในการกำหนดราคา (Price-Fixing Arrangement) ก็ตาม แต่ด้วยโครงสร้างของลีกซึ่งมีลักษณะเป็นองค์กรเดี่ยวนั้น ก็ทำให้การจำกัดค่าใช้จ่ายในลักษณะเพดานค่าตอบแทนต่อทีมกีฬาและนักกีฬานั้น จึงไม่ได้เกิดจากองค์ประกอบความร่วมมือระหว่างธุรกิจ อันจะเป็นการกระทำที่ขัดต่อมาตรา 1 ของ Sherman Act ได้ นอกจากนี้ ถึงแม้ว่าในอนาคต ศาลจะตัดสินว่าการดำเนินการของเมเจอร์ลีกซอกเกอร์นั้น ไม่ได้มีลักษณะเป็นองค์กรเดี่ยวยกต่อไปแล้ว การจำกัดเพดานค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ก็จะได้รับการยกเว้นตามกฎหมายต่อไป เนื่องจากเพดานค่าตอบแทนดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นจากการทำข้อตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน (Collective Bargaining Agreement) ระหว่างสหภาพนักกีฬาฟุตบอลแห่งเมเจอร์ลีกซอกเกอร์และ Major League Soccer, LLC เพื่อตกลงรายละเอียดของการจำกัดค่าตอบแทนและเงื่อนไขสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ดังนั้น การกำหนดเพดานค่าตอบแทนดังกล่าวก็จะได้รับการยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายตามหลัก “การยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายต่อกรณีการจ้างแรงงาน” (Non-Statutory Labor Exemption) ด้วย

สำหรับธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทยนั้น พบว่า มีลักษณะโครงสร้างแบบลำดับขั้นพีรามิดภายใต้การกำกับดูแลของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาชิก

ของกีฬาเช่นกัน โดยสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยนั้น เป็นผู้กำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ลีคอาชีพในประเทศไทยทั้งหมด และก่อตั้งบริษัท ไทยลีก จำกัด ซึ่งสมาคมถือหุ้นเป็นจำนวนกว่า 99% ขึ้นมาทำหน้าที่บริหารจัดการแข่งขัน และสามารถทำรายได้จากการแข่งขันลีกอาชีพต่าง ๆ ได้อย่างมหาศาล ไม่ว่าจะเป็นการขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขัน หรือการทำสัญญากับผู้สนับสนุนรายต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม กลับพบว่าสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ นั้นยังคงประสบปัญหาเกี่ยวกับผลขาดทุนจากการประกอบการ อันเนื่องมาจากปัญหาการเพิ่มสูงขึ้นของอัตราค่าตอบแทนของนักกีฬาฟุตบอลไทยซึ่งเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งเป็นปัญหาในลักษณะเดียวกันกับที่เคยเกิดขึ้นในทวีปยุโรป ดังนั้น กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น ก็อาจเป็นแนวทางที่สมาคมกีฬาฟุตบอลอาจนำมาใช้กับสโมสรกีฬาฟุตบอลในอนาคตเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้เช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม การปรับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพยังคงไม่มีความชัดเจนหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพิจารณาปรับใช้กฎหมายกรณีการบังคับใช้กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม โดยผู้เขียนพบว่า มีประเด็นปัญหาสำคัญสองประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าต่อสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ซึ่งมีสถานะเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายจากการกีฬาแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่กำกับดูแลการแข่งขันกีฬาในประเทศไทยเพื่อให้ใช้อำนาจทางปกครองแทนในบางประการ จะได้รับการยกเว้นตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 หรือไม่ ซึ่งกำหนดเอาไว้ว่า กฎหมายการแข่งขันทางการค้านั้น จะมีให้ใช้บังคับแก่การกระทำของรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เฉพาะในส่วนที่ดำเนินการตามกฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเป็นธุรกิจที่มีกฎหมายเฉพาะกำกับดูแลในเรื่องการแข่งขันทางการค้า แต่จะเป็นการยกเว้นเป็นรายข้อเท็จจริงเท่านั้น (case by case) ดังนั้น การกระทำอย่างหนึ่งของหน่วยงานรัฐประเภทดังกล่าว อาจได้รับการยกเว้น แต่การกระทำอีกอย่างหนึ่ง ก็อาจไม่ได้รับการยกเว้นก็ได้ ซึ่งการดำเนินการประกอบธุรกิจของสมาคมกีฬาฟุตบอลและบริษัทไทยลีกนั้น มิได้มีกฎหมายเฉพาะกำกับดูแลในเรื่องการแข่งขันทางการค้า และมีได้มีมติคณะรัฐมนตรีแต่อย่างใด นอกจากนี้ การออก

กฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ของสมาคมนั้น ก็มีใช้การดำเนินการตามกฎหมายที่มีการบัญญัติเอาไว้เพื่อให้กำหนดเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลอื่น ๆ อีกด้วย

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแล้วนั้นพบว่า สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยในฐานะสมาคมกีฬาอาชีพ ตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมกีฬาอาชีพ ได้ดำเนินการประกอบธุรกิจในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพ โดยการแต่งตั้งบริษัท ไทยลีก จำกัด ให้ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการแข่งขันร่วมกับสมาคมเพื่อความคล่องตัวในการบริหารงาน ซึ่งสมาคมจะถือหุ้นอยู่ในบริษัทดังกล่าวเป็นจำนวน 99.99% และมีอำนาจบริหารในบริษัทดังกล่าวอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดด้วย รวมถึงการร่วมมือกันกับผู้บริหารสิทธิประโยชน์ของสมาคมในการจัดหารายได้จากผู้สนับสนุนรายต่าง ๆ เพื่อหารายได้เข้าสู่สมาคม เช่น การจำหน่ายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดการแข่งขันไทยลีกให้กับทรูวิชั่นส์ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการทางธุรกิจเหล่านี้ก็สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาคมในแต่ละปีได้อย่างมหาศาล อันจะเห็นได้จากรายได้ในปีล่าสุดที่มีจำนวนสูงถึงเกือบ 1,400 ล้านบาท และมีกำไรมากกว่า 90 ล้านบาท นอกจากนี้ สมาคมและบริษัทไทยลีก อาจดำเนินการใด ๆ ทางการค้า หรือออกกฎเกณฑ์ใดที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอล หรือผู้ประกอบการอื่น ๆ ด้วย ดังนั้น จึงควรพิจารณาว่า สมาคมกีฬาแห่งประเทศไทยนั้นเป็นผู้ประกอบธุรกิจภายใต้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ด้วย ดังเช่นประเด็นเกี่ยวกับสถานะขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันซึ่งเกิดขึ้นในทวีปยุโรปที่เกี่ยวข้องกับกีฬา ยูฟ่า และสมาคมกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ รวมถึง NCAA ซึ่งเป็นสมาคมของผู้แข่งขันกีฬาสัมพันธ์ระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่า แม้สมาคมกีฬาเหล่านี้จะมีสถานะเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรตามกฎหมายก็ตาม แต่องค์กรกำกับดูแลการแข่งขันนั้นจะมีสถานะการเป็นผู้ประกอบธุรกิจในทางข้อเท็จจริงซึ่งองค์กรเหล่านี้มีการประกอบธุรกิจและจัดหารายได้ โดยไม่คำนึงถึงว่าสถานะทางกฎหมายขององค์กรนั้นจะเป็นอย่างไร จึงทำให้ความร่วมมือในการประกอบธุรกิจใด ๆ หรือการกระทำใด ๆ ขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันเหล่านี้ จะต้องอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าด้วย เนื่องจากการทำข้อตกลง หรือออกกฎเกณฑ์การแข่งขันใด ๆ ขององค์กรเหล่านี้อาจกระทบต่อการประกอบธุรกิจของผู้อื่นอันเป็นการขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าได้เช่นกัน

ปัญหาอีกประการในการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าในประเทศไทยนั้น คือกรณีการปรับใช้กฎหมายต่อกรณีการนำกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมมาปรับใช้กับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย ซึ่งผู้เขียนพบว่า การบังคับใช้กฎหมายต่อการออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวนั้น ยังคงขาดความชัดเจนว่า เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะพฤติกรรมใด และพฤติกรรมดังกล่าวนั้นส่งผลกระทบต่อการแข่งขันหรือไม่ และจะขัดต่อกฎหมายหรือไม่อย่างไร โดยเมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงแล้ว สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยได้มีการบังคับใช้กฎเกณฑ์การออกใบอนุญาตสโมสร (Club Licensing Regulations) เพื่อกำหนดมาตรฐานด้านต่าง ๆ ในการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอลอาชีพเช่นเดียวกันกับการแข่งขันฟุตบอลอาชีพในทวีปยุโรป โดยสโมสรกีฬาฟุตบอลจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สมาคมกีฬาฟุตบอลกำหนดขึ้น ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรฐานทางการเงินของสโมสรด้วย เช่น การกำหนดให้สโมสรจะต้องไม่มีหนี้ค้างต่อนักกีฬาฟุตบอล เป็นต้น ซึ่งแม้ว่าในปัจจุบัน ยังไม่มีการกำหนดกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม แต่หากในอนาคตสมาคมมีการพิจารณาเพื่อบังคับใช้กฎดังกล่าวแล้ว ก็จะต้องกำหนดมาตรฐานเหล่านั้นลงในกฎเกณฑ์ข้อกำหนดของการออกใบอนุญาตสโมสรเช่นกัน

ทั้งนี้ ผู้เขียนพบว่า การออกกฎเกณฑ์การจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมซึ่งกำหนดลงในกฎเกี่ยวกับใบอนุญาตดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นจากการตกลงกันระหว่างผู้ผลิตซึ่งอยู่ต่างระดับกันระหว่างสมาคมกีฬาฟุตบอลและสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ถึงแม้ว่าสภาพกรรมการบริหารของสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย จะเป็นผู้ที่มีอำนาจในการออกกฎเกณฑ์หรือระเบียบใด ๆ ที่เกี่ยวกับการแข่งขันฟุตบอลก็ก็ตาม แต่องค์คณะของสภาพการนั้นก็ประกอบไปด้วยผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนของสโมสรสมาชิกต่าง ๆ ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกของสมาคมซึ่งเป็นสโมสรที่เข้าร่วมการแข่งขันในไทยลีกด้วย นอกจากนี้ การตัดสินใจใด ๆ เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลไทยลีกของสมาคมนั้นอาจกระทบต่อผู้อื่น ๆ หลาย ๆ ฝ่ายได้เช่นกัน ดังนั้น สมาคมจึงจะต้องอาศัยความร่วมมือกันจากทุก ๆ ฝ่ายด้วย โดยพบว่า สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย บริษัทไทยลีก และสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สโมสรกีฬาฟุตบอลในระดับไทยลีก 1 ซึ่งเป็นลีกสูงสุด มักจะมีการจัดประชุมร่วมกันเพื่อรับฟังความคิดเห็นและตัดสินใจออกคำสั่งในเรื่องสำคัญ ๆ หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันโดยรวมอยู่เสมอ ดังนั้น การออกกฎเกณฑ์โดยอาศัยข้อบังคับของสมาคมนี้ จึงมีผลเป็นเพียงการทำให้ข้อตกลงดังกล่าวนี้มีผลใช้บังคับอย่าง

แท้จริงต่อสโมสรกีฬาต่าง ๆ ที่เข้าแข่งขัน และยังมีลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขลงในใบอนุญาตสโมสรซึ่งสโมสรจะต้องขอรับการพิจารณาและตกลงปฏิบัติตามเงื่อนไขเหล่านั้น รวมถึงจะต้องให้ความยินยอมในการเข้าร่วมการแข่งขันและผูกพันตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ด้วย ด้วยเพื่อให้ได้รับสิทธิในการเข้าร่วมการแข่งขัน ดังนั้น การออกกฎเกณฑ์ในการจำกัดการใช้จ่ายของสโมสรก็อาจเกิดจากการตกลงกันระหว่างสมาคมกีฬาฟุตบอลและสโมสรต่าง ๆ เพื่อกำหนดเงื่อนไขในการใช้จ่ายด้านต่าง ๆ ของสโมสร จึงอาจเป็นพฤติกรรมความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจต่างระดับตามมาตรา 55(4) ของพระราชบัญญัติ แต่อย่างไรก็ตาม จะต้องพิจารณาด้วยว่า กฎดังกล่าวนี้ทำให้เกิดการลดการแข่งขันหรือจำกัดการแข่งขันของผู้ประกอบการหรือไม่

สำหรับในประเด็นเกี่ยวกับการพิจารณาองค์ประกอบดังกล่าวตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 นั้น ยังไม่มีแนวทางการพิจารณาที่ชัดเจนว่า จะใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีการปรับใช้กฎหมายต่อพฤติกรรมความร่วมมือกันออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬา ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้เขียนเห็นว่า การจะพิจารณาว่า ความร่วมมือกันของผู้ประกอบการอันเป็นการลดหรือจำกัดการแข่งขันนั้น ควรจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ (objective) ของความร่วมมือดังกล่าว หรือผลกระทบ (effect) ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือนั้นด้วยว่า กฎดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดหรือจำกัดการแข่งขันหรือส่งผลกระทบต่อตามมาอันเป็นการจำกัดการแข่งขันหรือไม่ ตามแนวทางในการพิจารณามาตรา 101(1) ของสนธิสัญญาว่าด้วยการทำงานของสหภาพยุโรปด้วย โดยในการพิจารณาในแง่วัตถุประสงค์หรือผลกระทบอันเป็นการจำกัดการแข่งขันของการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ควรนำหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนยุโรปซึ่งวางแนวทางเอาไว้ในคดี Meca-Medina มาใช้พิจารณา โดยจะต้องพิจารณาว่ากฎดังกล่าวในแง่วัตถุประสงค์นั้นว่า เป็นกฎเกณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมหรือไม่ และพิจารณาในแง่ผลกระทบอันอาจเป็นการจำกัดการแข่งขันนั้นว่า เกิดขึ้นโดยเป็นปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว และได้สัดส่วนในแง่ของการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้วหรือไม่

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมนั้น มีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้เพื่อแก้ปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นจากสภาวะหนี้สิน

สะสมอย่างต่อเนื่องของสโมสรกีฬาฟุตบอล โดยการกำหนดให้สโมสรใช้จ่ายได้เท่าที่ไม่เกินรายรับจากการประกอบธุรกิจเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับนักกีฬาฟุตบอลอันเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาทางการเงิน โดยมีได้มีเจตนาในการลดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลแต่อย่างใด อันมีลักษณะเป็นกฎที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรมเพื่อที่จะรักษาความมั่นคงทางการเงินและส่งเสริมให้เกิดการลงทุนพัฒนารากฐานในด้านต่าง ๆ ของสโมสรกีฬาฟุตบอลให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การแข่งขันกีฬาฟุตบอลในภาพรวมซึ่งเป็นธุรกิจที่จะต้องพึ่งพาอาศัยคู่แข่งรายอื่นด้วยให้คงอยู่ต่อไปได้ ถึงแม้ว่ากฎดังกล่าวนี้ จะเกิดผลกระทบตามมาทำให้สโมสรต้องจำกัดค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ แต่ก็ยังเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษาความมั่นคงและแก้ไขปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นด้วยความจำเป็น และยังได้มีส่วนร่วมต่อการบรรลุวัตถุประสงค์แล้วเมื่อพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นและลักษณะการบังคับใช้และบทลงโทษจากการละเมิดกฎนั้น

6.2. ข้อเสนอแนะ

6.2.1. ข้อเสนอให้พิจารณาว่าสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า

ผู้เขียนเสนอให้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาว่า สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า ตามคำนิยามในมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติ และไม่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงแล้ว แม้สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยจะมีสถานะเป็นองค์กรอื่นของรัฐ แต่สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยในฐานะสมาคมกีฬาอาชีพ ได้ดำเนินการประกอบธุรกิจในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงการจัดการแข่งขันลีกกีฬาฟุตบอลอาชีพขึ้นด้วย และมีรายได้จากการประกอบธุรกิจจัดการแข่งขันกีฬาดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งการดำเนินการประกอบธุรกิจของสมาคมกีฬาฟุตบอลและบริษัทไทยลีกนั้น มิได้มีกฎหมายเฉพาะกำกับดูแลในเรื่องการแข่งขันทางการค้ากำหนดไว้ และมีได้มีมติคณะรัฐมนตรีแต่อย่างใด นอกจากนี้ การออกกฎระเบียบเกี่ยวกับใบอนุญาตสโมสรเพื่อกำหนดเงื่อนไขการจำกัดค่าใช้จ่ายของสโมสรกีฬาฟุตบอลต่าง ๆ ของสมาคมนั้น ก็มีใช้การดำเนินการตามกฎหมายที่มีการบัญญัติเอาไว้โดยเฉพาะอีกด้วย ดังนั้น ในการประกอบธุรกิจดังกล่าวนี้ หากมี

การกระทำใด ๆ ของสมาคมกีฬาฟุตบอลและบริษัท ไทยลีก จำกัด หรือความร่วมมือกับผู้ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ไม่ว่าจะ เป็นข้อตกลงทางด้านการค้า หรือการออกกฎเกณฑ์การแข่งขันของสมาคมกีฬาฟุตบอล ซึ่งกระทบต่อผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นนั้น จึงอาจมีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้าซึ่งขัดต่อกฎหมายการแข่งขันทางการค้าได้เช่นกัน

6.2.2. ข้อเสนอในการตีความว่า การบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพนั้น ไม่ขัดต่อมาตรา 55(4)

ผู้เขียนขอเสนอให้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาตีความว่า การบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม (Financial Fair Play) ซึ่งเป็นพฤติกรรมความร่วมมือกันกำหนดเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจของสโมสรกีฬาฟุตบอล ซึ่งเกิดขึ้นจากการตกลงกันระหว่างสมาคมกีฬาฟุตบอลและสโมสรกีฬาฟุตบอลเพื่อบังคับใช้ “กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม” (Financial Fair Play) ต่อผู้ประกอบธุรกิจสโมสรกีฬาฟุตบอลนั้น เป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่ขัดต่อมาตรา 55(4) โดยนำแนวทางและหลักเกณฑ์ในการพิจารณากฎเกณฑ์ทางด้านกีฬาของคณะกรรมการยุโรปและศาลยุติธรรมยุโรปมาใช้

ทั้งนี้ ในการพิจารณาตีความว่า พฤติกรรมการค้าและการตกลงร่วมกันใด ๆ นั้นจะมีลักษณะอันเป็นการผูกขาด ลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันตามมาตรา 55 หรือไม่ ควรจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ (objective) หรือผลกระทบ (effect) ของกระทำหรือการตกลงกันดังกล่าว ตามแนวทางการพิจารณาบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าของสนธิสัญญาว่าด้วยการทำงานของสหภาพยุโรปในมาตรา 101(1) ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีการพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำหรือการตกลงกันเพื่อออกกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรม (Financial Fair Play) ในธุรกิจกีฬาฟุตบอลอาชีพ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ทางด้านกีฬา จะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงหลัก “คุณลักษณะเฉพาะของการแข่งขันกีฬา” (specificity of sport) ด้วยว่า ธุรกิจการแข่งขันกีฬาอาชีพนั้นเป็นธุรกิจที่มีคุณลักษณะพิเศษตัวอันแตกต่างจากธุรกิจอื่นทั่วไป ตามแนวทางในการพิจารณาของคณะกรรมการยุโรปและศาลยุติธรรมยุโรปซึ่งวางแนวทางเอาไว้ในคดี Meca-Medina และเอกสาร White Paper of Sport โดยกรณีการออกกฎเกณฑ์การแข่งขันขององค์กรกำกับดูแลการแข่งขันกีฬารวมถึงกฎการจำกัดค่าใช้จ่ายนั้น จะต้องพิจารณาด้วยว่า กฎดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็น “กฎการ

แข่งขันกีฬาอันชอบธรรม” (Legitimate Sport Rule) หรือไม่ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 3 ประการ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาบริบทโดยรวมของการออกกฎเกณฑ์มาบังคับใช้ หรือการตัดสินใจ หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ดังกล่าวว่า เป็นกฎที่มี วัตถุประสงค์อันชอบธรรม (Legitimate Objective) หรือไม่ โดยคำนึงถึงหลักคุณลักษณะเฉพาะของ การแข่งขันกีฬาด้วย

(2) ผลกระทบจากการจำกัดการแข่งขันนั้น เกิดขึ้นโดยเป็นปกติวิสัยเพื่อที่จะบรรลุ วัตถุประสงค์อันชอบธรรมดังกล่าวหรือไม่

(3) ผลกระทบที่เกิดขึ้นได้สัดส่วนในแง่ของการบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรม ดังกล่าวแล้วหรือไม่

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์ 3 ประการข้างต้นซึ่งผู้เขียนได้วิเคราะห์ไว้ ในหัวข้อ 5.7.3. ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้แล้ว การบังคับใช้กฎการจำกัดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขันที่เป็น ธรรม (Financial Fair Play) ในธุรกิจการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย จึงเป็นกฎเกณฑ์ การแข่งขันกีฬาที่มีวัตถุประสงค์อันชอบธรรม และไม่มีลักษณะอันเป็นการจำกัดหรือลดการแข่งขัน ระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจแต่อย่างใด การบังคับใช้กฎดังกล่าวจึงไม่ขัดต่อมาตรา 55(4) ของ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

100 ปี 100 เรื่องต้องจดจำประวัติศาสตร์ทีมชาติไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.fourfourtwo.com/th/features/100-pii-100->

[eruuengngcchdcchamprawatisaastrthiimchaatiaithy](http://www.fourfourtwo.com/th/features/100-pii-100-eruuengngcchdcchamprawatisaastrthiimchaatiaithy) [25 เมษายน 2559]

เตรียมพร้อม! 'ส.บอล' หรือ 'บ.ไทยลีก-ตัวแทนสโมสรไทยลีก1' ก่อนเปิดลีก 2. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/content/973645> [15 มิถุนายน 2560]

เม็ดเงินธุรกิจฟุตบอลไทยทะลุ 2 พันล้าน “บุรีรัมย์-เมืองทอง-บีจี-เทโร” โกงเกินครึ่ง – แต่สโมสรสาม

ในสี่ขาดทุน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaipublica.org/2015/09/tpl-1> [4

ธันวาคม 2560]

"เอเยนต์นักกีฬาฟุตบอล" นายหน้าผู้อยู่เบื้องหลังตลาดนักเตะ ตัวละครสำคัญของเกมธุรกิจลูกหนัง

ไทย [ออนไลน์]. 2559. แหล่งที่มา: <https://thaipublica.org/2016/04/tpl-10/> [30

มีนาคม 2560]

'แพลน-บี' กินรวบ ลิขสิทธิ์ส.บอลไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<https://www.thairath.co.th/content/609916> [23 เมษายน 2559]

โชติพิบูลทรัพย์, ปิตศักดิ์. ยุโรปโมเดล! เสนอไทยลีกใช้กฎไฟแนนเชียลแฟร์เพลย์ [ออนไลน์].

แหล่งที่มา:

[http://www.goal.com/th/news/4275/%E0%B9%82%E0%B8%95%E0%B9%82%E0%B8%A2%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2-](http://www.goal.com/th/news/4275/%E0%B9%82%E0%B8%95%E0%B9%82%E0%B8%A2%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2-%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2-%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B8%81/2015/06/10/12578162/%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B5)

[E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2-](http://www.goal.com/th/news/4275/%E0%B9%82%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2-%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2-%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B8%81/2015/06/10/12578162/%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B5)

[E0%B8%A2-](http://www.goal.com/th/news/4275/%E0%B9%82%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2-%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2-%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B8%81/2015/06/10/12578162/%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B5)

[E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%82%E0%B8%A1](http://www.goal.com/th/news/4275/%E0%B9%82%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2-%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2-%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B8%81/2015/06/10/12578162/%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B5)

[E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%99](http://www.goal.com/th/news/4275/%E0%B9%82%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2-%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2-%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B8%81/2015/06/10/12578162/%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B5)

[E0%B8%AD%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B5](http://www.goal.com/th/news/4275/%E0%B9%82%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2-%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2-%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B8%81/2015/06/10/12578162/%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B5)

[E0%B8%AD%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B5](http://www.goal.com/th/news/4275/%E0%B9%82%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%B2-%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2-%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B8%81/2015/06/10/12578162/%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B5)

[%E0%B8%81%E0%B9%83%E0%B8%8A%E0%B9%89%E0%B8%81%E0%B8%8F%E0%B9%84%E0%B8%9F%E0%B9%81%E0%B8%99%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B9%81%E0%B8%9F%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%A2%E0%B9%8C](http://www.manager.co.th/Golf/ViewNews.aspx?NewsID=960000005543) [25 มีนาคม 2560]

“โตโยต้า” ควัก 700 ล้าน อุ้ม “ไทยลีก” 4 ปี [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.manager.co.th/golf/ViewNews.aspx?NewsID=960000005543> [17 มกราคม 2560]

ไทยพรีเมียร์ลีกเกิด Soccer Marketing เจ็ดจำ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.mgonline.com/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=95200001113>
56 [23 กันยายน 2552]

ไทยรัฐออนไลน์. จากไทยลีกสู่อินเตอร์! เอเยนต์ 'แจ๊คกี้' ขออาสาพาเด็กไทยเปิดตลาดยุโรป

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th/content/518092> [14 ธันวาคม 2560]

ไทยรัฐออนไลน์. 'แพลน-ปี' กินรวบ ลิขสิทธิ์ ส.บอลไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<https://www.thairath.co.th/content/609916> [5 ธันวาคม 2560]

“ไทยลีก 2018” ตกชั้น 5 ทีม พร้อมใช้โควต้าอาเซียน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.manager.co.th/Golf/ViewNews.aspx?NewsID=9600000061178> [15 มิถุนายน 2560]

กรวิภาณ์ โพธิ์ทอง. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิในสิทธิบัตร กกับการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม: กรณีศึกษากฎกระทรวง ฉบับที่ 25 (พ. ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522. นิติศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. 2557.

บัญชีอุ๊ฟู๋ สปอนเซอร์หนัก เจาะถึงเงินธุรกิจฟุตบอลไทย มูลค่าหลักพันล้าน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<https://www.thairath.co.th/content/608875> [25 มีนาคม 2560]

"ปีซียู" ส่งหนังสือยุบทีมโลหะผลทุกนัดที่ผ่านมา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<https://www.dailynews.co.th/sports/571024> [7 พฤศจิกายน 2561]

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. วิวัฒนาการค่าเหนื่อยแข้งอาชีพ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1379486004 [7

พฤศจิกายน 2560]

ประวัติการกีฬาแห่งประเทศไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

[http://www.sat.or.th/index.php/en/2015-06-23-04-48-23/2015-06-25-10-24-](http://www.sat.or.th/index.php/en/2015-06-23-04-48-23/2015-06-25-10-24-07/2015-06-25-10-24-9)

[07/2015-06-25-10-24-9](http://www.sat.or.th/index.php/en/2015-06-23-04-48-23/2015-06-25-10-24-07/2015-06-25-10-24-9) [4 ธันวาคม 2560]

ประวัติสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://fathailand.org/history> [18 พฤศจิกายน 2560]

ผกาวิโรจน์ ผาติเวช. ปัญหาทางกฎหมายของการแบ่งกลุ่มพฤติกรรมกรรมการตกลงร่วมกันเพื่อ จำกัดการ
แข่งขันและระบบการขออนุญาต ตามมาตรา 27 ของ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า
พ.ศ. 2542. ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2555.

ฝ่ายบริหารสมาคมฯ เข้าร่วมประชุมคลับไลเซนซิงที่เอเอฟซี [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.thairath.co.th/content/780392> [25 มีนาคม 2560]

พลิกล็อก! 'วาริกซ์' ทุ่ม 400 ล้าน คว่ำลิขสิทธิ์ชุดแข่งช้างศึก. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<https://www.thairath.co.th/content/717408> [5 ธันวาคม 2560]

ลีกไทยอุ๊ฟู๋! ทรูทุ่ม 4,200 ล้าน ครองสิทธิ์ถ่ายทอดสด4ปี [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.smmsport.com/reader.php?news=162962> [4 ธันวาคม 2560]

"วัชระ" เผยสัญญาณอันตรายก่อน"ปีซียู"ยุบทีม! [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<https://www.dailynews.co.th/sports/571385> [7 พฤศจิกายน 2561]

“วิทยา คุณปลื้ม” ทางรอด “ชลบุรี เอฟซี” ในยุคธุรกิจฟุตบอลเต็มตัว ...ผลงานอาจตกลง แต่ยังคงคุ้มค่าการลงทุน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://thaipublica.org/2016/01/tpl-7/> [30 มีนาคม 2561]

ส.บอลเนรมิตร’ไทยลีก+โลโก้’โฉมใหม่5ระดับ เพิ่มโควต้าอาเซียน พร้อมเพิ่มงบสนับสนุนสโมสร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.matichon.co.th/news/395489> [15 ธันวาคม 2559]

สมพล วิจิธรรม. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสัญญานักกีฬาฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย. ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2546.

สมาคมพิภกเกอร์และสปีดเก็ตติ้งแห่งประเทศไทย - About Us [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.fsat.or.th/about> [20 พฤษภาคม 2561]

"สมาคมลูกหนังไทย"เผยมีกำไร90ล้าน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/799457> [20 เมษายน 2561]

สรวิศ ลิ้มปริงซี่. กฎหมายการแข่งขันทางการค้า: แนวคิด พื้นฐาน เจตนารมณ์ และ ปัญหา ฉบับรวบรวมบทความ. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

สัญญา5ปี42ล้านบาท!เจาะตัวเลขค่าเหนื่อย"ธนาบูรณ์". [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.siamsport.co.th/Sport_Football/161104_204.html [4 ธันวาคม 2560]

สุธีร์ ศุภนิตย์. หลักการและกฎเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555.

สุธีร์ ศุภนิตย์ กมลชัย รัตนสกววงศ์ วิษริยา โตสงวน และวิไลวรรณ วรรณนิธิกุล. "รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนามาตรฐานการแข่งขันทางการค้าในประเทศไทย." 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกฤษฎีกา, 2536.

องอาจ ก่อสินค้า ถ้าผมมา ทุกอย่างต้อง “โอเค”. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <https://www.playboy.co.th/magazine/view/interviewongartkorsinkha> [30 มีนาคม 2561]

อานันท์ กระจวนศรี. "สถานะทางกฎหมายของธรรมนูญฟีฟ่า (Fifa Statutes): ข้อความคิดพื้นฐาน
ในทางกฎหมาย." สำนักงานกฤษฎีกา.

ภาษาอังกฤษ

125 Years of the Football League and the Top Flight - Which Team Comes Top?

[Online]. Available from:

<https://www.theguardian.com/football/datablog/2013/apr/17/football-league-125-years> [5 November 2017].

2016/17 Champions League Revenue Distribution. [Online]. Available from:

<http://www.uefa.com/uefachampionsleague/news/newsid=2398575.html> [18 November 2017. 25 August 2016]

2016/17 Europa League Revenue Distribution. [Online]. Available from:

<http://www.uefa.com/uefaeuropaleague/news/newsid=2398584.html> [18 November 2018. 26 August 2016]

About Afc: The Asian Football Confederation (Afc) [Online]. Available from:

<http://www.the-afc.com/about-afc> [5 December 2017].

About Eca. [Online]. Available from: <http://www.ecaeurope.com/about-eca/> [20 November 2017].

About Fifpro [Online]. Available from: <https://fifpro.org/en/about-fifpro/about-fifpro> [22 November 2017].

About the Premier League - Who We Are. [Online]. Available from:

<http://www.premierleague.com/content/premierleague/en-gb/about/who-we-are.html> [18 November 2017].

About Uefa. [Online]. Available from: <http://www.uefa.org/about-uefa/index.html> [18 November 2017].

Annual Review of Football Finance 2015. Manchester, UK: Deloitte & Touche, 2015.

Bastianon, Stefano. The Striani Challenge to Uefa Financial Fair Play. A New Era after Bosman or Just a Washout? THE COMPETITION LAW REVIEW 11, 1 (2015): 7-39.

Bernhard, Robert M. Mls'designated Player Rule: Has David Beckham Single-Handedly Destroyed Major League Soccer's Single-Entity Antitrust Defense. Marquette Sports Law Review 18 (2007): 413.

Blackshaw, Ian. Collective Sale of Sports Television Rights in the European Union: Competition Law Aspects. De Jure 46, 2 (2013): 401-12.

Budzinski, Oliver. The Competition Economics of Financial Fair Play. (2014).

———. The Institutional Framework for Doing Sports Business: Principles of Eu Competition Policy in Sports Markets. International Journal of Sport Management and Marketing 2 11, 1-2 (2012): 44-72.

Budzinski, Oliver, and Stefan Szymanski. Are Restrictions of Competition by Sports Associations Horizontal or Vertical in Nature? Journal of Competition Law & Economics 11, 2 (2015): 409-29.

Chaplin, Mark. Uefa.Org. Encouraging Growth and Development [Online]. Available from: <http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/news/newsid=2262429.html#encouraging+development> [2 December 2017. 30 June 2015]

Chaudhary, Vivek. How the Premier League's Record Tv Deal Will Impact Football in England [Online]. Available from: <http://www.espnfc.com/english-premier-league/23/blog/post/2917119/how-premier-league-record-tv-deal-will-affect-english-football> [10 December 2017. 25 July 2016]

Commission, European. The Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Developing: The European Dimension in Sport [Online]. Available from: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0012&from=EN>

———. "Eu Commission Notification Ip/01/1043 - Commission Opens Proceedings against Uefa's Selling of Tv Rights to Uefa Champions League." Brussels.

———. The European Single Market [Online]. Available from: https://ec.europa.eu/growth/single-market_en

———. "Guidance on the Commission's Enforcement Priorities in Applying Article 82 of the Ec Treaty to Abusive Exclusionary Conduct by Dominant Undertakings." 2009.

———. "Notice Published Pursuant to Article 19(3) of Council Regulation No 17 Concerning Case Comp/C.2/37.398 — Joint Selling of the Media Rights of the Uefa Champions League on an Exclusive Basis." Brussel, 2002.

———. Sports Overview [Online]. Available from: http://ec.europa.eu/competition/sectors/sports/overview_en.html [12 April 2018].

———. "Summary Decision of Case At.40208 -International Skating Union's Eligibility Rules." Brussel, 2017.

"Commission Notice on the Definition of Relevant Market for the Purposes of Community Competition Law ". COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, 1997.

"Commission Staff Working Document - the Eu and Sport: Background and Context - Accompanying Document to the White Paper on Sport." Brussel: COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, 2007.

Coppage, Tyler A. Taking the Training Wheels Off Mls: Why the Single Entity Antitrust Exemption Should No Longer Apply. Marquette Sports Law Review 25 (2014): 545.

Decurtins, Remo. Major League Soccer's Exceptionalism in Fifa's Transfer System: For How Much Longer. Marquette Sports Law Review 27 (2016): 331.

Development, Organisation for Economic Co-operation and. "Roundtable on Competition and Sports, Note by the Delegation of the United States".

Dietl, Helmut M, Egon Franck, Markus Lang, and Alexander Rathke. Salary Cap Regulation in Professional Team Sports. Contemporary economic policy 30, 3 (2012): 307-19.

Edelman, Marc. Why an Ncaa Cap on College Coaches' Salaries Would Be Illegal [Online]. Available from: <https://www.forbes.com/sites/marcedelman/2012/12/19/why-a-salary-cap-on-ncaa-coaches-is-illegal/#52bba16c55e5> [20 February 2018. 19 December 2012]

Education, European Commission. Directorate-General for, Culture, ECORYS., KEA European Affairs, Sport, and Citizenship. Mapping and Analysis of the Specificity of Sport: Final Report to the Dg Education & Culture of the European Commission. 2016.

Epfl'S Main Goal Is to Enhance and Protect Competitive Balance in League Competitions. [Online]. Available from: <https://epfl-europeanleagues.com/about/> [20 November 2017].

Europa, EUR-Lex. Commission Notice on the Definition of Relevant Market for the Purposes of Community Competition Law. Official Journal 372, 9 (1997).

European Union Open Investigation International Skating Union Eligibility Rules.

[Online]. Available from: <http://ice-derby.com/ice-derby/european-union-open-investigation-international-skating-union-eligibility-rules> [20 May 2018. 15 February 2015]

Farzin, Leah. On the Antitrust Exemption for Professional Sports in the United States and Europe. Jeffrey S. Moorad Sports LJ 22 (2015): 75.

Fidanoglu, Behic. Sporting Exception in the European Union's Sports Policy. Ankara Bar Review 4 (2011): 65.

Financial Fair Play Is Working. [Online]. Available from: <http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/news/newsid=2408992.html> [15 April 2017. 28 September 2016]

Financial Fair Play: Manchester City and Psg Punished. [Online]. Available from: <http://edition.cnn.com/2014/05/16/sport/football/financial-fair-play-uefa-football/> [15 April 2017. 16 May 2014]

Financial Fair Play: Uefa Regulations 'Benefit Football's Biggest Clubs'. [Online]. Available from: <http://www.bbc.com/sport/football/37307621> [15 April 2017. 8 September 2016]

"Financial Report 2017." Fédération Internationale de Football Association, 2017.

Football Agent Rule Changes 'Could Leave Young Players Exploited. [Online].

Available from: <http://www.bbc.com/sport/0/football/32150263> [15
December 2017. 1 April 2015]

Football League Ffp Guidance. [Online]. Available from:

<https://www.efl.com/news/2015/august/football-league-ffp-guidance/> [25
March 2018. 19 August 2015]

G14 to Disband after Compromise [Online]. Available from:

<http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/football/europe/7190186.stm> [20 November
2017. 15 January 2008]

Gibson, Owen. Chelsea Record Their First Profit of the Roman Abramovich Era

[Online]. Available from:
<https://www.theguardian.com/football/2012/nov/09/chelsea-record-profit-roman-abramovich-era> [7 November 2017. 9 November 2012]

———. Manchester United 'Most Popular Team in World' with 659 Million Fans

[Online]. Available from:
<https://www.theguardian.com/football/2012/may/29/manchester-united-premierleague> [5 November 2017. 29 May 2012]

Glanville, Brian. Johnny Haynes - England Football Hero Whose £100-a-Week Salary

Made Him the First Modern Player [Online]. Available from:
<https://www.theguardian.com/football/2005/oct/20/newsstory.sportobituaries>
[5 November 2017. 20 Oct 2005]

Goff, Steven. Wayne Rooney Would Become One of Mls's Highest-Paid Players

[Online]. Available from: <https://www.washingtonpost.com/news/soccer->

insider/wp/2018/05/11/wayne-rooney-would-become-one-of-mlss-highest-paid-players/?noredirect=on 6 July 2018]

Governance – Finances. [Online]. Available from:

<http://www.fifa.com/governance/finances/index.html> [31 March 2018.

Green Light for Financial Fair Play [Online]. Available from:

<http://www.uefa.org/stakeholders/professionalfootballstrategyCouncil/news/newsid=879610.html> [12 April 2017. 5 September 2009]

Grow, Nathaniel. Regulating Professional Sports Leagues. Washington and Lee Law Review 72 (2015): 573.

Hassan, Nabil. Championship Clubs Weigh up Premier League Gamble [Online].

Available from: <http://www.bbc.com/sport/football/33787497> [15 December 2017. 6 August 2015]

Helde, Jeppe Grunnet Mieritz and Einar Marsteen. Uefa Financial Fair Play - a Legal and Economic Analysis of Uefa's Financial Fair Play Regulations' Effect on the Competition in European Football. Master Copenhagen Business School. 2014.

History of Football - Britain, the Home of Football. [Online]. Available from:

<http://www.fifa.com/about-fifa/who-we-are/the-game/britain-home-of-football.html>

History of Football - the Global Growth. [Online]. Available from:

<http://www.fifa.com/about-fifa/who-we-are/the-game/global-growth.html> [5 November 2017.

History of Football - the Origins. [Online]. Available from:

<https://www.fifa.com/about-fifa/who-we-are/the-game/> [6 November 2017.

Intelligence, Sport Marketing. Rebranded European Leagues Wants Rebalancing of

Uefa Club Monies Distribution [Online]. Available from:

<https://www.sportcal.com/News/FeaturedNews/117415> [20 April 2018. 6 April 2018]

"Ip/99/133 Commission Debates Application of Its Competition Rules to Sports."

Brussels: COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, 1999.

Jakobsze, Matthew J. Kicking Single-Entity to the Sidelines: Reevaluating the

Competitive Reality of Major League Soccer after American Needle and the

2010 Collective Bargaining Agreement. Northern Illinois University Law Review

31 (2010): 131.

Jamison, Mark. "Defining Relevant Markets in Evolving Industries." Gainesville, Florida:

Public Utility Research Center, University of Florida 2014.

Jardy, The Columbus Dispatch by Adam. Major League Soccer: Strike Is Averted as

Labor Deal Reached [Online]. Available from:

<http://www.dispatch.com/content/stories/sports/2015/03/04/0304-mls-deal.html> [2 December 2017. 5 March 2015]

"Joint Statement between Uefa and European Commission."

Kaiser, Lacie L. The Flight from Single-Entity Structured Sport Leagues. DePaul

Journal of Sports Law & Contemporary Problems 2 (2004): 1.

Kaplan, Valerie. Uefa Financial Fairplay Regulations and European Union Antitrust

Law Complications. Emory International Law Review 29 (2014): 799.

Késenne, Stefan. The Impact of Salary Caps in Professional Team Sports. Scottish

Journal of Political Economy 47, 4 (2000): 422-30.

- Kievit, Brian. Yellow Card, Red Card or No Card at All? Analysis of the Uefa Financial Fair Play Regulations under European Competition Law and Beyond... Master International & European Public Law; Accent European Union Law Tilburg University. 2014.
- Lennarz, Joseph. Growing Pains: Why Major League Soccer's Steady Rise Will Bring Structural Changes in 2015. University of Denver Sports and Entertainment Law Journal 16 (2014): 137.
- Library, CNN. European Union Fast Facts [Online]. Available from: <https://edition.cnn.com/2013/06/06/world/europe/european-union-fast-facts/index.html> [20 April 2018. 25 March 2018]
- Limited, The Football Association Premier League. Premier League Handbook Season 2016-2017. London, UK: The Football Association Premier League Limited, 2016.
- Link, Matt. Mls Scores against Its Players: Fraser V. Major League Soccer, Llc. DePaul Journal of Sports Law & Contemporary Problems 1 (2003): 76.
- LLP, Couchmans. Commentary on the Regulations [Online]. Available from: <http://footballintermediary.co.uk/regulations/commentary-on-the-regulations/#commentary-on-the-regulations> [15 December 2017].
- Long, Clinton R. Promoting Competition or Preventing It: A Competition Law Analysis of Uefa's Financial Fair Play Rules. Marquette Sports Law Review 23 (2012): 75.
- Lorenz, Moritz. An Introduction to Eu Competition Law. Cambridge University Press, 2013.

Manchester United Face £20m Adidas Champions League Blow. [Online]. Available from: <http://www.bbc.com/sport/football/38015518> [18 November 2017. 17 November 2016]

Manchester United Official Website: United History: 1878 to 1909. [Online]. Available from: <http://www.manutd.com/en/History/History-By-Decade/History-By-Decade/2014/Oct/manchester-united-history-1878-to-1909.aspx> [5 November 2017.

Manchester United Revenues Hit by Champions League Absence. [Online]. Available from: <http://www.bbc.com/news/business-34278364> [18 November 2017. 17 September 2015]

Maxcy, Joel. *The American View on Financial Fair Play.* (2014).

McCann, Michael A. *American Needle V. Nfl: An Opportunity to Reshape Sports Law.* The Yale Law Journal (2010): 726-81.

McKeown, James T. *The Economics of Competitive Balance: Sports Antitrust Claims after American Needle.* Marquette Sports Law Review 21 (2010): 517.

McMahon, Bobby. Has the "Beckham Rule" Worked for Mls? [Online]. Available from: <https://www.forbes.com/sites/bobbymcmahon/2012/08/05/has-the-beckham-rule-worked-for-mls/#286a01f12571> [2 December 2018. 5 August 2012]

Memorandum of Understanding between Uefa and Fifpro. [Online]. Available from: https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/EuroExperience/uefaorg/Players'unions/01/78/06/85/1780685_DOWNLOAD.pdf [22 November 2017.

Mou Fifpro and Fifa [Online]. Available from: <https://fifpro.org/en/about-fifpro/history/232-2006-2010/5931-mou-fifpro-and-fifa> [22 November 2017.

Papaloukas, Marios. *The Sporting Exemption Principle in the European Court of Justice's Case Law.* (2009).

Positive Financial Fair Play Results [Online]. Available from:

<http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/news/newsid=2299261.html> [15 April 2017. 30 October 2015]

Protecting the Game - Financial Fair Play. [Online]. Available from:

<http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/> [2 December 2017. 8 September 2017]

Rodden, Mark. Reports: Uefa to Devalue Psg Deal [Online]. Available from:

<http://www.espnfc.com/uefa-champions-league/story/1802680/reports-uefa-halves-value-of-paris-saint-germain-sponsorship-deal-with-qatar-tourism-authority> [15 April 2017. 30 April 2014]

Sam Boor, Matthew Green, Chris Hanson, Andy Shaffer, Alexander Thorpe and Christopher Winn. Annual Review of Football Finance 2016. Manchester, UK: Deloitte & Touche, 2016.

Scully, Thomas. *Ncaa V. Board of Regents of the University of Oklahoma: The Ncaa's Television Plan Is Sacked by the Sherman Act.* Catholic University Law Review 34 (1984): 857.

Shaw, Phil. Fifty-Five Years to the Day: £20 Maximum Wage Cap Abolished by Football League Clubs [Online]. Available from:

<https://www.efl.com/news/2016/january/fifty-five-years-to-the-day-20-maximum-wage-cap-abolished-by-football-league-clubs/> [5 November 2017. 18 January 2016]

Siekmann, Robert CR. *The Specificity of Sport: Sporting Exceptions in Eu Law.*

InIntroduction to International and European Sports Law. Springer, 2012.

"Speech/01/84 Mario Monti European Commissioner for Competition Competition and Sport the Rules of the Game Conference on "Governance in Sport" - European Olympic Committee - Fia - Fédération Internationale De L'automobile - Herbert Smith Swisshotel Brussels - 26 February 2001." 2001.

staff, Around The NFL. Nfl Salary Cap for 2017 Season Set at \$167 Million [Online].

Available from:

<http://www.nfl.com/news/story/0ap3000000788547/article/nfl-salary-cap-for-2017-season-set-at-167-million> [25 March 2018. 1 March 2017]

Stein, Andreas, and Philip Kienapfel. *The Application of Articles 81 and 82 Ec in the Sport Sector.* Competition Policy Newsletter, 3 (2007): 6-14.

Strachan, Maxwell. The Ncaa Just Misses \$1 Billion in Annual Revenue [Online].

Available from: https://www.huffingtonpost.com/2015/03/11/ncaa-revenue-2014_n_6851286.html [15 February 2018. 6 December 2017]

Stroux, Sigrid. Us and Ec Oligopoly Control. Kluwer Law International, 2004.

Thomas Peeters, Stefan Szymanski. "Vertical Restraints in Soccer: Financial Fair Play and the English Premier League." University of Antwerp, Faculty of Applied Economics, 2012.

Toft, Torben. "Sports Law and Business: Competition Law Review, Key Developments and the Latest Cases." Brussel: EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Competition, 2006.

- Totty, Evan S, and Mark F Owens. Salary Caps and Competitive Balance in Professional Sports Leagues. Journal for Economic Educators 11, 2 (2011): 46-56.
- Tyras, Jonathan C. Players Versus Owners: Collective Bargaining and Antitrust after Brown V. Pro Football, Inc. University of Pennsylvania Journal of Labor and Employment Law 1 (1997): 297.
- Uefa - Financial Fair Play [Online]. Available from: <http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/> [12 April 2017].
- Uefa - the 1990s and New Millenium. [Online]. Available from: <http://www.uefa.com/insideuefa/about-uefa/history/1990s-and-new-millennium.html> [5 November 2017. 25 May 2017]
- UEFA. "The European Club Footballing Landscape - Club Licensing Benchmarking Report Financial Year 2010." 2011.
- Uefa and Eca Renew Memorandum of Understanding. [Online]. Available from: <https://www.uefa.com/insideuefa/stakeholders/clubs/news/newsid=2229931.html> [20 November 2018. 31 March 2015]
- Uefa Executive Committee. [Online]. Available from: <http://www.uefa.org/about-uefa/executive-committee/index.html> [18 November 2017.
- Uefa Lifts Man City, Psg Sanctions after Clubs Curb Spending. [Online]. Available from: http://www.espn.com/espn/wire/_/section/soccer/id/13195015 [15 April 2017. 3 July 2015]
- Uefa to Confront Football's G14 Elite. [Online]. Available from: <http://www.independent.co.uk/sport/football/european/uefa-to-confront-footballs-g14-elite-5335802.html> [20 November 2017. 24 March 2006]

Uefa, European Commission Issue Joint Statement. [Online]. Available from:
<http://www.uefa.org/stakeholders/europeanunion/news/newsid=1772144.htm>
 [15 April 2017. 21 March 2012]

Uefa, Protecting the Game - Club Licensing. [Online]. Available from:
<https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/club-licensing/index.html> [13 July 2018. 26 June 2018]

Vermeersch, An. All's Fair in Sport and Competition? The Application of Ec
 Competition Rules to Sport. Journal of Contemporary European Research 3,
 3 (2007): 238-54.

Waxman, Michael P. Fraser V. Mls, Llc: Is There a Sham Exception to the Copperweld
 Single Entity Immunity. Marquette Sports Law Review 12 (2001): 487.

"White Paper on Sport ". Brussels: COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES,
 2007.

Who We Are. [Online]. Available from: <http://www.fifa.com/about-fifa/who-we-are/index.html> [6 November 2017.

Wolohan, John T. The Curt Flood Act of 1998 and Major League Baseball's Federal
 Antitrust Exemption. Marquette Sports Law Review 9 (1998): 347.

World Record Football Transfer Fees. [Online]. Available from:
<http://www.bbc.com/sport/football/23560273> [5 November 2017. 1
 September 2013]

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก.

White Paper - White Paper on Sport by the Commission of the European
Communities

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brussels, 11.7.2007
COM(2007) 391 final

WHITE PAPER

WHITE PAPER ON SPORT

(presented by the Commission)

{SEC(2007) 932}
{SEC(2007) 934}
{SEC(2007) 935}
{SEC(2007) 936}

EN

EN

1. INTRODUCTION

"Sport is part of every man and woman's heritage and its absence can never be compensated for." – Pierre de Coubertin¹

Sport² is a growing social and economic phenomenon which makes an important contribution to the European Union's strategic objectives of solidarity and prosperity. The Olympic ideal of developing sport to promote peace and understanding among nations and cultures as well as the education of young people was born in Europe and has been fostered by the International Olympic Committee and the European Olympic Committees.

Sport attracts European citizens, with a majority of people taking part in sporting activities on a regular basis. It generates important values such as team spirit, solidarity, tolerance and fair play, contributing to personal development and fulfilment. It promotes the active contribution of EU citizens to society and thereby helps to foster active citizenship. The Commission acknowledges the essential role of sport in European society, in particular when it needs to bring itself closer to citizens and to tackle issues that matter directly to them.

However, sport is also confronted with new threats and challenges which have emerged in European society, such as commercial pressure, exploitation of young players, doping, racism, violence, corruption and money laundering.

This initiative marks the first time that the Commission is addressing sport-related issues in a comprehensive manner. Its overall objective is to give strategic orientation on the role of sport in Europe, to encourage debate on specific problems, to enhance the visibility of sport in EU policy-making and to raise public awareness of the needs and specificities of the sector. The initiative aims to illustrate important issues such as the application of EU law to sport. It also seeks to set out further sports-related action at EU level.

This White Paper is not starting from scratch. Sport is subject to the application of the *acquis communautaire* and European policies in a number of areas already have a considerable and growing impact on sport.

The important role of sport in European society and its specific nature were recognised in December 2000 in the European Council's Declaration on the specific characteristics of sport and its social function in Europe, of which account should be taken in implementing common policies (the "Nice Declaration"). It points out that sporting organisations and Member States have a primary responsibility in the conduct of sporting affairs, with a central role for sports federations. It clarifies that sporting organisations have to exercise their task to organise and promote their particular sports "with due regard to national and Community legislation". At the same time, it recognises that, "even though not having any direct powers in this area, the Community must, in its action under the various Treaty provisions, take account of the social, educational and cultural functions inherent in sport and making it special, in order that the

¹ Pierre de Coubertin (1863-1937), French pedagogue and historian, founder of the modern Olympic Games.

² For the sake of clarity and simplicity, this White Paper will use the definition of "sport" established by the Council of Europe: "all forms of physical activity which, through casual or organised participation, aim at expressing or improving physical fitness and mental well-being, forming social relationships or obtaining results in competition at all levels."

code of ethics and the solidarity essential to the preservation of its social role may be respected and nurtured." The European institutions have recognised the specificity of the role sport plays in European society, based on volunteer-driven structures, in terms of health, education, social integration, and culture.

The European Parliament has followed the various challenges facing European sport with keen interest and has regularly dealt with sporting issues in recent years.

In preparing this White Paper, the Commission has held numerous consultations with sport stakeholders on issues of common interest as well as an on-line consultation. They have demonstrated that considerable expectations exist concerning the role of sport in Europe and EU action in this area.

This White Paper focuses on the societal role of sport, its economic dimension and its organisation in Europe, and on the follow-up that will be given to this initiative. Concrete proposals for further EU action are brought together in an Action Plan named after Pierre de Coubertin which contains activities to be implemented or supported by the Commission. A Staff Working Document contains the background and context of the proposals, including annexes on Sport and EU Competition Rules, Sport and Internal Market Freedoms, and on consultations with stakeholders.

2. THE SOCIETAL ROLE OF SPORT

Sport is an area of human activity that greatly interests citizens of the European Union and has enormous potential for bringing them together, reaching out to all, regardless of age or social origin. According to a November 2004 Eurobarometer survey³, approximately 60% of European citizens participate in sporting activities on a regular basis within or outside some 700,000 clubs, which are themselves members of a plethora of associations and federations. The vast majority of sporting activity takes place in amateur structures. Professional sport is of growing importance and contributes equally to the societal role of sport. In addition to improving the health of European citizens, sport has an educational dimension and plays a social, cultural and recreational role. The societal role of sport also has the potential to strengthen the Union's external relations.

2.1 Enhancing public health through physical activity

Lack of physical activity reinforces the occurrence of overweight, obesity and a number of chronic conditions such as cardio-vascular diseases and diabetes, which reduce the quality of life, put individuals' lives at risk and are a burden on health budgets and the economy.

The Commission's White Paper "A Strategy for Europe on Nutrition, Overweight and Obesity related health issues"⁴ underlines the importance of taking pro-active steps to reverse the decline in physical activity, and actions suggested in the area of physical activity in the two White Papers will complement each other.

As a tool for health-enhancing physical activity, the sport movement has a greater influence than any other social movement. Sport is attractive to people and has a positive image.

³ Special Eurobarometer (2004): The Citizens of the European Union and Sport.

⁴ COM(2007)279 final of 30.5.2007

However, the recognised potential of the sport movement to foster health-enhancing physical activity often remains under-utilised and needs to be developed.

The World Health Organisation (WHO) recommends a minimum of 30 minutes of moderate physical activity (including but not limited to sport) per day for adults and 60 minutes for children. Public authorities and private organisations in Member States should all contribute to reaching this objective. Recent studies tend to show that sufficient progress is not being made.

(1) The Commission proposes to develop new physical activity guidelines with the Member States before the end of 2008.

The Commission recommends strengthening the cooperation between the health, education and sport sectors to be promoted at ministerial level in the Member States in order to define and implement coherent strategies to reduce overweight, obesity and other health risks. In this context, the Commission encourages Member States to examine how to promote the concept of active living through the national education and training systems, including the training of teachers.

Sport organisations are encouraged to take into account their potential for health-enhancing physical activity and to undertake activities for this purpose. The Commission will facilitate the exchange of information and good practice, in particular in relation to young people, with a focus on the grassroots level.

(2) The Commission will support an EU Health-Enhancing Physical Activity (HEPA) network and, if appropriate, smaller and more focussed networks dealing with specific aspects of the topic.

(3) The Commission will make health-enhancing physical activity a cornerstone of its sport-related activities and will seek to take this priority better into account in relevant financial instruments, including:

- The 7th Framework Programme for Research and Technological Development (lifestyle aspects of health);
- The Public Health Programme 2007-2013;
- The Youth and Citizenship programmes (cooperation between sport organisations, schools, civil society, parents and other partners at local level);
- The Lifelong Learning Programme (teacher training and cooperation between schools).

2.2 Joining forces in the fight against doping

Doping poses a threat to sport worldwide, including European sports. It undermines the principle of open and fair competition. It is a demotivating factor for sport in general and puts the professional under unreasonable pressure. It seriously affects the image of sport and poses a serious threat to individual health. At European level, the fight against doping must take into account both a law-enforcement and a health and prevention dimension.

(4) Partnerships could be developed between Member State law enforcement agencies (border

guards, national and local police, customs etc.), laboratories accredited by the World Anti-Doping Agency (WADA) and INTERPOL to exchange information about new doping substances and practices in a timely manner and in a secure environment. The EU could support such efforts through training courses and networking between training centres for law enforcement officers.

The Commission recommends that trade in illicit doping substances be treated in the same manner as trade in illicit drugs throughout the EU.

The Commission calls on all actors with a responsibility for public health to take the health-hazard aspects of doping into account. It calls on sport organisations to develop rules of good practice to ensure that young sportsmen and sportswomen are better informed and educated of doping substances, prescription medicines which may contain them, and their health implications.

The EU would benefit from a more coordinated approach in the fight against doping, in particular by defining common positions in relation to the Council of Europe, WADA and UNESCO, and through the exchange of information and good practice between Governments, national anti-doping organisations and laboratories. Proper implementation of the UNESCO Convention against Doping in Sport by the Member States is particularly important in this context.

(5) The Commission will play a facilitating role, for example by supporting a network of national anti-doping organisations of Member States.

2.3 Enhancing the role of sport in education and training

Through its role in formal and non-formal education, sport reinforces Europe's human capital. The values conveyed through sport help develop knowledge, motivation, skills and readiness for personal effort. Time spent in sport activities at school and at university produces health and education benefits which need to be enhanced.

Based on experience gained during the 2004 European Year of Education through Sport, the Commission encourages support for sport and physical activity through various policy initiatives in the field of education and training, including the development of social and civic competences in accordance with the 2006 Recommendation on key competences for lifelong learning.⁵

(6) Sport and physical activity can be supported through the Lifelong Learning programme. Promoting participation in educational opportunities through sport is thus a priority topic for school partnerships supported by the Comenius programme, for structured actions in the field of vocational education and training through the Leonardo da Vinci programme, for thematic networks and mobility in the field of higher education supported by the Erasmus programme, as well as multilateral projects in the field of adult training supported by the Grundtvig programme.

(7) The sport sector can also apply for support through the individual calls for proposals on the implementation of the European Qualifications Framework (EQF) and the European

⁵ Recommendation of the European Parliament and of the Council, of 18 December 2006, on key competences for lifelong learning (Official Journal L 394 of 30.12.2006).

Credit System for Vocational Education and Training (ECVET). The sport sector has been involved in the development of the EQF and has been selected for financial support in 2007/2008. In view of the high professional mobility of sportspeople, and without prejudice to Directive 2005/36/EC on the mutual recognition of professional qualifications, it may also be identified as a pilot sector for the implementation of ECVET to increase the transparency of national competence and qualification systems.

(8) The Commission will introduce the award of a European label to schools actively involved in supporting and promoting physical activities in a school environment.

In order to ensure the reintegration of professional sportspersons into the labour market at the end of their sporting careers, the Commission emphasises the importance of taking into account at an early stage the need to provide "dual career" training for young sportsmen and sportswomen and to provide high quality local training centres to safeguard their moral, educational and professional interests.

The Commission has launched a study on the training of young sportsmen and sportswomen in Europe, the results of which could feed into the abovementioned policies and programmes.

Investment in and promotion of training of young talented sportsmen and sportswomen in proper conditions is crucial for a sustainable development of sport at all levels. The Commission stresses that training systems for talented young sportsmen and sportswomen should be open to all and must not lead to discrimination between EU citizens based on nationality.

(9) Rules requiring that teams include a certain quota of locally trained players could be accepted as being compatible with the Treaty provisions on free movement of persons if they do not lead to any direct discrimination based on nationality and if possible indirect discrimination effects resulting from them can be justified as being proportionate to a legitimate objective pursued, such as to enhance and protect the training and development of talented young players. The ongoing study on the training of young sportsmen and sportswomen in Europe will provide valuable input for this analysis.

2.4 Promoting volunteering and active citizenship through sport

Participation in a team, principles such as fair-play, compliance with the rules of the game, respect for others, solidarity and discipline as well as the organisation of amateur sport based on non-profit clubs and volunteering reinforce active citizenship. Volunteering in sport organisations provides many occasions for non-formal education which need to be recognised and enhanced. Sport also provides attractive possibilities for young people's engagement and involvement in society and may have a beneficial effect in helping people steer away from delinquency.

There are, however, new trends in the way people, particularly the young, practice sport. There is a growing tendency to practise sport individually, rather than collectively and in an organised structure, which is resulting in a declining volunteer base for amateur sport clubs.

(10) Together with the Member States, the Commission will identify key challenges for non-profit sport organisations and the main characteristics of services provided by these organisations.

(11) The Commission will support grassroots sport through the Europe for Citizens programme.

(12) The Commission will furthermore propose to encourage young people's volunteering in sport through the Youth in Action programme in fields such as youth exchanges and voluntary service for sporting events.

(13) The Commission will further develop exchange of information and best practice on volunteering in sport involving Member States, sport organisations and local authorities.

(14) In order to understand better the specific demands and needs of the voluntary sport sector in national and European policy making, the Commission will launch a European study on volunteering in sport.

2.5 Using the potential of sport for social inclusion, integration and equal opportunities

Sport makes an important contribution to economic and social cohesion and more integrated societies. All residents should have access to sport. The specific needs and situation of under-represented groups therefore need to be addressed, and the special role that sport can play for young people, people with disabilities and people from less privileged backgrounds must be taken into account. Sport can also facilitate the integration into society of migrants and persons of foreign origin as well as support inter-cultural dialogue.

Sport promotes a shared sense of belonging and participation and may therefore also be an important tool for the integration of immigrants. It is in this context that making available spaces for sport and supporting sport-related activities is important for allowing immigrants and the host society to interact together in a positive way.

The Commission believes that better use can be made of the potential of sport as an instrument for social inclusion in the policies, actions and programmes of the European Union and of Member States. This includes the contribution of sport to job creation and to economic growth and revitalisation, particularly in disadvantaged areas. Non-profit sport activities contributing to social cohesion and social inclusion of vulnerable groups can be considered as social services of general interest.

The Open Method of Coordination on social protection and social inclusion will continue to include sport as a tool and indicator. Studies, seminars, conferences, policy proposals and action plans will include access to sport and/or belonging to social sport structures as a key element for analysis of social exclusion.

(15) The Commission will suggest to Member States that the PROGRESS programme and the Lifelong Learning, Youth in Action and Europe for Citizens programmes support actions promoting social inclusion through sport and combating discrimination in sport. In the context of cohesion policy, Member States should consider the role of sports in the field of social inclusion, integration and equal opportunities as part of their programming of the European Social Fund and the European Regional Development Fund, and they are encouraged to promote action under the European Integration Fund.

The Commission furthermore encourages Member States and sport organisations to adapt sport infrastructure to take into account the needs of people with disabilities. Member States and local authorities should ensure that sport venues and accommodations are accessible for

people with disabilities. Specific criteria should be adopted for ensuring equal access to sport for all pupils, and specifically for children with disabilities. Training of monitors, volunteers and host staff of clubs and organisations for the purpose of welcoming people with disabilities will be promoted. In its consultations with sport stakeholders, the Commission takes special care to maintain a dialogue with representatives of sportspeople with disabilities.

(16) The Commission, in its Action Plan on the European Union Disability Strategy, will take into account the importance of sport for disabled people and will support Member State actions in this field.

(17) In the framework of its Roadmap for Equality between Women and Men 2006-2010, the Commission will encourage the mainstreaming of gender issues into all its sports-related activities, with a specific focus on access to sport for immigrant women and women from ethnic minorities, women's access to decision-making positions in sport and media coverage of women in sport.

2.6 Strengthening the prevention of and fight against racism and violence

Violence at sport events, especially at football grounds, remains a disturbing problem and can take different forms. It has been shifting from inside stadiums to outside, including urban areas. The Commission is committed to contributing to the prevention of incidents by promoting and facilitating dialogue with Member States, international organisations (e.g. Council of Europe), sport organisations, law enforcement services and other stakeholders (e.g. supporters' organisations and local authorities). Law enforcement authorities cannot deal with the underlying causes of sport violence in isolation.

The Commission also encourages the exchange of best practice and of operational information on risk-supporters among police services and/or sport authorities. Particular importance will be given to police training on crowd management and hooliganism.

Sport involves all citizens regardless of gender, race, age, disability, religion and belief, sexual orientation and social or economic background. The Commission has repeatedly condemned all manifestations of racism and xenophobia, which are incompatible with the values of the EU.

(18) As regards racist and xenophobic attitudes, the Commission will continue to promote dialogue and exchange of best practices in existing cooperation frameworks such as the Football against Racism in Europe network (FARE).

The Commission recommends sport federations to have procedures for dealing with racist abuse during matches, based on existing initiatives. It also recommends strengthening provisions regarding discrimination in licensing systems for clubs (see section 4.7).

The Commission will:

(19) Promote, in accordance with the domestic and EU rules applicable, the exchange of operational information and practical know-how and experience on the prevention of violent and racist incidents between law enforcement services and with sport organisations;

(20) Analyse possibilities for new legal instruments and other EU-wide standards to prevent public disorder at sport events;

- (21) Promote a multidisciplinary approach to preventing anti-social behaviour, with a special focus given to socio-educational actions such as fan-coaching (long-term work with supporters to develop a positive and non-violent attitude);
- (22) Strengthen regular and structured cooperation among law enforcement services, sport organisations and other stakeholders;
- (23) Encourage the use of the following programmes to contribute to the prevention of and fight against violence and racism in sport: Youth in Action, Europe for Citizens, DAPHNE III, Fundamental Rights and Citizenship and Prevention and Fight against Crime;
- (24) Organise a high level conference to discuss measures to prevent and fight violence and racism at sport events with stakeholders.

2.7 Sharing our values with other parts of the world

Sport can play a role regarding different aspects of the EU's external relations: as an element of external assistance programmes, as an element of dialogue with partner countries and as part of the EU's public diplomacy.

Through concrete actions, sport has a considerable potential as a tool to promote education, health, inter-cultural dialogue, development and peace.

- (25) The Commission will promote the use of sport as a tool in its development policy. In particular, it will:
- Promote sport and physical education as essential elements of quality education and as a means to make schools more attractive and improve attendance;
  - Target action at improving access for girls and women to physical education and sport, with the objective to help them build confidence, improve social integration, overcome prejudices and promote healthy lifestyles as well as women's access to education;
  - Support health promotion and awareness-raising campaigns through sport.

When addressing sport in its development policies, the EU will make its best effort to create synergies with existing programmes of the United Nations, Member States, local authorities and private bodies. It will implement actions that are complementary or innovative with respect to existing programmes and actions. The memorandum of understanding signed between the Commission and FIFA in 2006 to make football a force for development in African, Caribbean and Pacific countries is an example in this respect.

- (26) The EU will include, wherever appropriate, sport-related issues such as international players' transfers, exploitation of underage players, doping, money-laundering through sport, and security during major international sport events in its policy dialogue and cooperation with partner countries.

Rapid visa and immigration procedures for, in particular, elite sportspersons from non-EU countries are an important element to enhance the EU's international attractiveness. In addition to the on-going process of concluding visa facilitation agreements with third countries and the consolidation of the visa regime applicable to members of the Olympic

family during Olympic Games, the EU needs to develop further (temporary) admission mechanisms for sportspersons from third countries.

The Commission will pay particular attention to the sport sector:

(27) When implementing the recently presented Communication on circular migration and mobility partnerships with third countries;

(28) When elaborating harmonised schemes for the admission of various categories of third country nationals for economic purposes on the basis of the 2005 Policy Plan on Legal Migration.

2.8 Supporting sustainable development

The practice of sport, sport facilities and sport events all have a significant impact on the environment. It is important to promote environmentally sound management, fit to address *inter alia* green procurement, greenhouse gas emissions, energy efficiency, waste disposal and the treatment of soil and water. European sport organisations and sport event organisers should adopt environmental objectives in order to make their activities environmentally sustainable. By improving their credibility on environmental matters, responsible organisations could expect specific benefits while bidding to host sport events as well as economic benefits related to a more rationalised use of natural resources.

The Commission will:

(29) Use its structured dialogue with leading international and European sport organisations and other sport stakeholders to encourage them and their members to participate in the Eco Management Audit Scheme (EMAS) and Community Eco-Label Award schemes, and promote these voluntary schemes during major sport events;

(30) Promote green procurement in its political dialogue with Member States and other concerned parties;

(31) Raise awareness, through guidance developed in cooperation with relevant stakeholders (policy makers, SMEs, local communities), about the need to work together in partnership at the regional level to organise sport events in a sustainable way;

(32) Take sport into account as part of the "Information and Communication" component of the new LIFE+ programme.

3. THE ECONOMIC DIMENSION OF SPORT

Sport is a dynamic and fast-growing sector with an underestimated macro-economic impact, and can contribute to the Lisbon objectives of growth and job creation. It can serve as a tool for local and regional development, urban regeneration or rural development. Sport has synergies with tourism and can stimulate the upgrading of infrastructure and the emergence of new partnerships for financing sport and leisure facilities.

Although sound and comparable data on the economic weight of sport are generally lacking, its importance is confirmed by studies and analyses of national accounts, the economics of large-scale sporting events, and physical inactivity costs, including for the ageing population.

A study presented during the Austrian Presidency in 2006 suggested that sport in a broader sense generated value-added of 407 billion euros in 2004, accounting for 3.7% of EU GDP, and employment for 15 million people or 5.4% of the labour force.⁶ This contribution of sport should be made more visible and promoted in EU policies.

A growing part of the economic value of sports is linked to intellectual property rights. These rights relate to copyright, commercial communications, trademarks, and image and media rights. In an increasingly globalised and dynamic sector, the effective enforcement of intellectual property rights around the world is becoming an essential part of the health of the sport economy. It is also important that recipients are guaranteed the possibility to have distance access to sport events at cross-border level within the EU.

On the other hand, notwithstanding the overall economic importance of sport, the vast majority of sporting activities takes place in non-profit structures, many of which depend on public support to provide access to sporting activities to all citizens.

3.1 Moving towards evidence-based sport policies

The launch of policy actions and enhanced cooperation on sport at EU level needs to be underpinned by a sound knowledge base. The quality and comparability of data need to be improved to allow for better strategic planning and policy-making in the area of sport.

Governmental and non-governmental stakeholders have repeatedly called upon the Commission to develop a European statistical definition of sport and to coordinate efforts to produce sport and sport-related statistics on that basis.

(33) The Commission, in close cooperation with the Member States, will seek to develop a European statistical method for measuring the economic impact of sport as a basis for national statistical accounts for sport, which could lead in time to a European satellite account for sport.

(34) In addition, specific sport-related information surveys should continue to take place once every few years (e.g. Eurobarometer polls), in particular to provide non-economic information which cannot be provided on the basis of national statistical accounts for sport (e.g. participation rates, data on volunteering, etc.).

(35) The Commission will launch a study to assess the sport sector's direct contribution (in terms of GDP, growth and employment) and indirect contribution (through education, regional development and higher attractiveness of the EU) to the Lisbon Agenda.

(36) The Commission will organise the exchange of best practices among Member States and sports federations concerning the organisation of large sport events, with a view to promoting sustainable economic growth, competitiveness and employment.

3.2 Putting public support for sport on a more secure footing

Sport organisations have many sources of income, including club fees and ticket sales, advertising and sponsorship, media rights, re-distribution of income within the sport

⁶ D. Dimitrov / C. Helmenstein / A. Kleissner / B. Moser / J. Schindler: *Die makroökonomischen Effekte des Sports in Europa*, Studie im Auftrag des Bundeskanzleramts, Sektion Sport, Wien, 2006

federations, merchandising, public support etc. However, some sport organisations have considerably better access to resources from business operators than others, even if in some cases a well-functioning system of redistribution is in place. In grassroots sport, equal opportunities and open access to sporting activities can only be guaranteed through strong public involvement. The Commission understands the importance of public support for grassroots sport and sport for all, and is in favour of such support provided it is granted in accordance with Community law.

In many Member States sport is partly financed through a tax or levy on state-run or state-licensed gambling or lottery services. The Commission invites Member States to reflect upon how best to maintain and develop a sustainable financing model for giving long-term support to sports organisations.

(37) As a contribution to the reflection on the financing of sport, the Commission will carry out an independent study on the financing of grassroots sport and sport for all in the Member States from both public and private sources, and on the impact of on-going changes in this area.

In the field of indirect taxation, the EU's VAT legislation is laid down in Council Directive 2006/112/EC, which aims at ensuring that the application of Member State legislation on VAT does not distort competition or hinder the free movement of goods and services. The Directive provides for both the possibility for Member States to exempt certain sport-related services and, where exemption does not apply, the possibility to apply reduced rates in some cases.

(38) Given the important societal role of sport and its strong local anchoring, the Commission will defend maintaining the existing possibilities of reduced VAT rates for sport.

4. THE ORGANISATION OF SPORT

The political debate on sport in Europe often attributes considerable importance to the so-called "European Sport Model". The Commission considers that certain values and traditions of European sport should be promoted. In view of the diversity and complexities of European sport structures it considers, however, that it is unrealistic to try to define a unified model of organisation of sport in Europe. Moreover, economic and social developments that are common to the majority of the Member States (increasing commercialisation, challenges to public spending, increasing numbers of participants and stagnation in the number of voluntary workers) have resulted in new challenges for the organisation of sport in Europe. The emergence of new stakeholders (participants outside the organised disciplines, professional sports clubs, etc.) is posing new questions as regards governance, democracy and representation of interests within the sport movement.

The Commission can play a role in encouraging the sharing of best practice in sport governance. It can also help to develop a common set of principles for good governance in sport, such as transparency, democracy, accountability and representation of stakeholders (associations, federations, players, clubs, leagues, supporters, etc.). While doing so the

Commission will draw on previous work⁷. Attention should also be paid to the representation of women in management and leadership positions.

The Commission acknowledges the autonomy of sporting organisations and representative structures (such as leagues). Furthermore, it recognises that governance is mainly the responsibility of sports governing bodies and, to some extent, the Member States and social partners. Nonetheless, dialogue with sports organisations has brought a number of areas to the Commission's attention, which are addressed below. The Commission considers that most challenges can be addressed through self-regulation respectful of good governance principles, provided that EU law is respected, and is ready to play a facilitating role or take action if necessary.

4.1 The specificity of sport

Sport activity is subject to the application of EU law. This is described in detail in the Staff Working Document and its annexes. Competition law and Internal Market provisions apply to sport in so far as it constitutes an economic activity. Sport is also subject to other important aspects of EU law, such as the prohibition of discrimination on grounds of nationality, provisions regarding citizenship of the Union and equality between men and women in employment.

At the same time, sport has certain specific characteristics, which are often referred to as the "specificity of sport". The specificity of European sport can be approached through two prisms:

- The specificity of sporting activities and of sporting rules, such as separate competitions for men and women, limitations on the number of participants in competitions, or the need to ensure uncertainty concerning outcomes and to preserve a competitive balance between clubs taking part in the same competitions;
- The specificity of the sport structure, including notably the autonomy and diversity of sport organisations, a pyramid structure of competitions from grassroots to elite level and organised solidarity mechanisms between the different levels and operators, the organisation of sport on a national basis, and the principle of a single federation per sport;

The case law of the European courts and decisions of the European Commission show that the specificity of sport has been recognised and taken into account. They also provide guidance on how EU law applies to sport. In line with established case law, the specificity of sport will continue to be recognised, but it cannot be construed so as to justify a general exemption from the application of EU law.

As is explained in detail in the Staff Working Document and its annexes, there are organisational sporting rules that – based on their legitimate objectives – are likely not to breach the anti-trust provisions of the EC Treaty, provided that their anti-competitive effects, if any, are inherent and proportionate to the objectives pursued. Examples of such rules would be "rules of the game" (e.g. rules fixing the length of matches or the number of players on the field), rules concerning selection criteria for sport competitions, "at home and away from

⁷ E.g. the "Rules of the Game" conference organised in 2001 by FIA and the EOC and the Independent European Sport Review carried out in 2006.

home" rules, rules preventing multiple ownership in club competitions, rules concerning the composition of national teams, anti-doping rules and rules concerning transfer periods.

However, in respect of the regulatory aspects of sport, the assessment whether a certain sporting rule is compatible with EU competition law can only be made on a case-by-case basis, as recently confirmed by the European Court of Justice in its *Meca-Medina* ruling.⁸ The Court provided a clarification regarding the impact of EU law on sporting rules. It dismissed the notion of "purely sporting rules" as irrelevant for the question of the applicability of EU competition rules to the sport sector.

The Court recognised that the specificity of sport has to be taken into consideration in the sense that restrictive effects on competition that are inherent in the organisation and proper conduct of competitive sport are not in breach of EU competition rules, provided that these effects are proportionate to the legitimate genuine sporting interest pursued. The necessity of a proportionality test implies the need to take into account the individual features of each case. It does not allow for the formulation of general guidelines on the application of competition law to the sport sector.

4.2 Free movement and nationality

The organisation of sport and of competitions on a national basis is part of the historical and cultural background of the European approach to sport, and corresponds to the wishes of European citizens. In particular, national teams play an essential role not only in terms of identity but also to secure solidarity with grassroots sport, and therefore deserve to be supported.

Discrimination on grounds of nationality is prohibited in the Treaties, which establish the right for any citizen of the Union to move and reside freely in the territory of the Member States. The Treaties also aim to abolish any discrimination based on nationality between workers of the Member States as regards employment, remuneration and other conditions of work and employment. The same prohibitions apply to discrimination based on nationality in the provision of services. Moreover, membership of sports clubs and participation in competitions are relevant factors to promote the integration of residents into the society of the host country.

Equal treatment also concerns citizens of States which have signed agreements with the EU that contain non-discrimination clauses, and who are legally employed in the territory of the Member States.

(39) The Commission calls on Member States and sport organisations to address discrimination based on nationality in all sports. It will combat discrimination in sport through political dialogue with the Member States, recommendations, structured dialogue with sport stakeholders, and infringement procedures when appropriate.

The Commission reaffirms its acceptance of limited and proportionate restrictions (in line with EU Treaty provisions on free movement and European Court of Justice rulings) to the principle of free movement in particular as regards:

⁸ Case C-519/04P, *Meca Medina v. Commission*, ECR 2006, I-6991. For more details, see the Staff Working Document.

- The right to select national athletes for national team competitions;
- The need to limit the number of participants in a competition;
- The setting of deadlines for transfers of players in team sports.

(40) As regards access to individual competitions for non-nationals, the Commission intends to launch a study to analyse all aspects of this complex issue.

4.3 Transfers

In the absence of transfer rules, the integrity of sport competitions could be challenged by clubs recruiting players during a given season to prevail upon their competitors. At the same time, any rule on the transfer of players must respect EU law (competition provisions and rules on the free movement of workers).

In 2001, in the context of the pursuit of a case concerning alleged infringements of EC competition law and after discussions with the Commission, football authorities undertook to revise FIFA Regulations on international football transfers, based on compensation for training costs incurred by sports clubs, the creation of transfer periods, the protection of school education of underage players, and guaranteed access to national courts.

The Commission considers such a system to constitute an example of good practice that ensures a competitive equilibrium between sport clubs while taking into account the requirements of EU law.

The transfer of players also gives rise to concerns about the legality of the financial flows involved. To increase transparency in money flows related to transfers, an information and verification system for transfers could be an effective solution. The Commission considers that such a system should only have a control function; financial transactions should be conducted directly between the parties involved. Depending on the sport, the system could be run by the relevant European sport organisation, or by national information and verification systems in the Member States.

4.4 Players' agents

The development of a truly European market for players and the rise in the level of players' salaries in some sports has resulted in an increase in the activities of players' agents. In an increasingly complex legal environment, many players (but also sport clubs) ask for the services of agents to negotiate and sign contracts.

There are reports of bad practices in the activities of some agents which have resulted in instances of corruption, money laundering and exploitation of underage players. These practices are damaging for sport in general and raise serious governance questions. The health and security of players, particularly minors, has to be protected and criminal activities fought against.

Moreover, agents are subject to differing regulations in different Member States. Some Member States have introduced specific legislation on players' agents while in others the applicable law is the general law regarding employment agencies, but with references to

players' agents. Moreover, some international federations (FIFA, FIBA) have introduced their own regulations.

For these reasons, repeated calls have been made on the EU to regulate the activity of players' agents through an EU legislative initiative.

(41) The Commission will carry out an impact assessment to provide a clear overview of the activities of players' agents in the EU and an evaluation of whether action at EU level is necessary, which will also analyse the different possible options.

4.5 Protection of minors

The exploitation of young players is continuing. The most serious problem concerns children who are not selected for competitions and abandoned in a foreign country, often falling in this way in an irregular position which fosters their further exploitation. Although in most cases this phenomenon does not fall into the legal definition of trafficking in human beings, it is unacceptable given the fundamental values recognised by the EU and its Member States. It is also contrary to the values of sport. Protective measures for unaccompanied minors in Member State immigration laws need to be applied rigorously. Sexual abuse and harassment of minors in sport must also be fought against.

(42) The Commission will continue to monitor the implementation of EU legislation, in particular the Directive on the Protection of Young People at Work. The Commission has recently launched a study on child labour as a complement to its monitoring of the implementation of the Directive. The issue of young players falling within the scope of the Directive will be taken into account in the study.

(43) The Commission will propose to Member States and sport organisations to cooperate on the protection of the moral and physical integrity of young people through the dissemination of information on existing legislation, establishment of minimum standards and exchange of best practices.

4.6 Corruption, money laundering and other forms of financial crime

Corruption, money laundering and other forms of financial crime are affecting sport at local, national and international levels. Given the sector's high degree of internationalisation, corruption in the sport sector often has cross-border aspects. Corruption problems with a European dimension need to be tackled at European level. EU anti-money laundering mechanisms should apply effectively also in the sport sector.

(44) The Commission will support public-private partnerships representative of sports interests and anti-corruption authorities, which would identify vulnerabilities to corruption in the sport sector and assist in the development of effective preventive and repressive strategies to counter such corruption.

(45) The Commission will continue to monitor the implementation of EU anti-money laundering legislation in the Member States with regard to the sport sector.

4.7 Licensing systems for clubs

The Commission acknowledges the usefulness of robust licensing systems for professional clubs at European and national levels as a tool for promoting good governance in sport. Licensing systems generally aim to ensure that all clubs respect the same basic rules on financial management and transparency, but could also include provisions regarding discrimination, violence, protection of minors and training. Such systems must be compatible with competition and Internal Market provisions and may not go beyond what is necessary for the pursuit of a legitimate objective relating to the proper organisation and conduct of sport.

Efforts need to concentrate on the implementation and gradual reinforcement of licensing systems. In the case of football, where a licensing system will soon be compulsory for clubs entering European competitions, action needs to concentrate on promoting and encouraging the use of licensing systems at national level.

(46) The Commission will promote dialogue with sport organisations in order to address the implementation and strengthening of self-regulatory licensing systems.

(47) Starting with football, the Commission intends to organise a conference with UEFA, EPFL, Fifpro, national associations and national leagues on licensing systems and best practices in this field.

4.8 Media

Issues concerning the relationship between the sport sector and sport media (television in particular) have become crucial as television rights are the primary source of income for professional sport in Europe. Conversely, sport media rights are a decisive source of content for many media operators.

Sport has been a driving force behind the emergence of new media and interactive television services. The Commission will continue to support the right to information and wide access for citizens to broadcasts of sport events, which are seen as being of high interest or major importance for society.

The application of the competition provisions of the EC Treaty to the selling of media rights of sport events takes into account a number of specific characteristics in this area. Sport media rights are sometimes sold collectively by a sport association on behalf of individual clubs (as opposed to clubs marketing the rights individually). While joint selling of media rights raises competition concerns, the Commission has accepted it under certain conditions. Collective selling can be important for the redistribution of income and can thus be a tool for achieving greater solidarity within sports.

The Commission recognises the importance of an equitable redistribution of income between clubs, including the smallest ones, and between professional and amateur sport.

(48) The Commission recommends to sport organisations to pay due attention to the creation and maintenance of solidarity mechanisms. In the area of sports media rights, such mechanisms can take the form of a system of collective selling of media rights or, alternatively, of a system of individual selling by clubs, in both cases linked to a robust solidarity mechanism.

5. FOLLOW-UP

The Commission will follow up on the initiatives presented in this White Paper through the implementation of a structured dialogue with sport stakeholders, cooperation with the Member States, and the promotion of social dialogue in the sport sector.

5.1 Structured dialogue

European sport is characterised by a multitude of complex and diverse structures which enjoy different types of legal status and levels of autonomy in Member States. Unlike other sectors and due to the very nature of organised sport, European sport structures are, as a rule, less well developed than sport structures at national and international levels. Moreover, European sport is generally organised according to continental structures, and not at EU level.

Stakeholders agree that the Commission has an important role to play in contributing to the European debate on sport by providing a platform for dialogue with sport stakeholders. Wide consultation with “interested parties” is one of the Commission’s duties according to the Treaties.

In view of the complex and diverse sports culture in Europe, the Commission intends to involve notably the following actors in its structured dialogue:

- European Sport Federations;
- European umbrella organisations for sport, notably the European Olympic Committees (EOC), the European Paralympic Committee (EPC) and European non-governmental sport organisations;
- National umbrella organisations for sport and national Olympic and Paralympic Committees;
- Other actors in the field of sport represented at European level, including social partners;
- Other European and international organisations, in particular the Council of Europe's structures for sport and UN bodies such as UNESCO and the WHO.

(49) The Commission intends to organise the structured dialogue in the following manner:

- EU Sport Forum: an annual gathering of all sport stakeholders;
- Thematic discussions with limited numbers of participants.

(50) The Commission will also seek to promote greater European visibility at sporting events. The Commission supports the further development of the European Capitals of Sport initiative.

5.2 Cooperation with Member States

Cooperation among Member States on sport at EU level takes place in informal ministerial meetings, as well as at the administrative level by Sport Directors. A Rolling Agenda for sport was adopted by EU Sport Ministers in 2004 to define priority themes for discussions on sport among the Member States.

(51) In order to address the issues listed in this White Paper, the Commission proposes to strengthen existing cooperation among the Member States and the Commission.

Based on a proposal from the Commission, Member States may wish to reinforce the mechanism of the Rolling Agenda, for example:

- To jointly define priorities for sport policy cooperation;
- To report regularly to EU Sport Ministers on progress.

Closer cooperation will require the regular organisation of Sport Ministers and Sport Directors meetings under each Presidency, which should be taken into account by future 18-month Presidency teams.

(52) The Commission will report on the implementation of the "Pierre de Coubertin" Action Plan through the mechanism of the Rolling Agenda.

5.3 Social dialogue

In the light of a growing number of challenges to sport governance, social dialogue at European level can contribute to addressing common concerns of employers and athletes, including agreements on employment relations and working conditions in the sector in accordance with EC Treaty provisions.

The Commission has been supporting projects for the consolidation of social dialogue in the sport sector in general as well as in the football sector. These projects have created a basis for social dialogue at European level and the consolidation of European-level organisations. A Sectoral Social Dialogue Committee can be established by the Commission on the basis of a joint request by social partners. The Commission considers that a European social dialogue in the sport sector or in its sub-sectors (e.g. football) is an instrument which would allow social partners to contribute to the shaping of employment relations and working conditions in an active and participative way. In this area, such a social dialogue could also lead to the establishment of commonly agreed codes of conduct or charters, which could address issues related to training, working conditions or the protection of young people.

(53) The Commission encourages and welcomes all efforts leading to the establishment of European Social Dialogue Committees in the sport sector. It will continue to give support to both employers and employees and it will pursue its open dialogue with all sport organisations on this issue.

The support that the Member States should make available for capacity building and joint actions of social partners through the European Social Fund in the convergence regions should also be used for capacity building of the social partners in the sport sector.

6. CONCLUSION

The White Paper contains a number of actions to be implemented or supported by the Commission. Together, these actions form the "Pierre de Coubertin" Action Plan which will guide the Commission in its sport-related activities during the coming years.

The White Paper has taken full advantage of the possibilities offered by the current Treaties. A mandate has been given by the European Council of June 2007 for the Intergovernmental Conference, which foresees a Treaty provision on sport. If necessary, the Commission may return to this issue and indicate further steps in the context of a new Treaty provision.

The Commission will organise a conference to present the White Paper to sport stakeholders in the autumn of 2007. Its findings will be presented to EU Sport Ministers by the end of 2007. The White Paper will also be presented to the European Parliament, the Committee of the Regions and the Economic and Social Committee.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายธีรภัช ทองรักษ์ เกิดวันที่ 10 ตุลาคม 2532 โดยสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2554 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2557 ปัจจุบันประกอบอาชีพเป็นที่ปรึกษากฎหมายธุรกิจในสำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย บริษัท อาร์ แอนด์ ที เอเชีย (ประเทศไทย) จำกัด มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555

